= 7

c

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

ΠΟΙΗΜΑ ΕΡΩΤΙΚΟΝ

ΣΥΝΤΕΘΕΝ ΠΑΡΑ

ΒΙΚΕΝΤΙΟΥ ΚΟΡΝΑΡΟΥ

ΤΟΥ ΕΚ ΤΗΣ ΣΙΤΙΑΣ, ΧΩΡΑΣ ΕΝ Τῌ
ΝΗΣῼ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΝΕΩΣΤΙ ΚΑΙ ΑΥΘΙΣ ΕΚΔΟΘΕΝ

ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ,
Ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς Τυπογραφίας
Φραγκίσκου Ἀνδρεώλα.
1835

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΤΑ ΟΜΙΛΟΥΝΤΑ ΕΙΣ ΤΟΥΤΟ ΤΟ ΠΟΙΗΜΑ.

ΗΡΑΚΛΗΣ, Βασιλεὺς τῶν Ἀθηνῶν.
ΑΡΤΕΜΗ, Βασίλισσα ἡ γυναῖκά του.
ΑΡΕΤΟΥΣΑ, Βασιλόπουλα ἡ θυγατέρα τους.
ΠΕΖΟΣΤΡΑΤΟΣ, Πολίτικος Σύμβουλος τοῦ Βασιλέως.
ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ, ὁ υἱός του, ἀγαπητικὸς τῆς Ἀρετούσας.
ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ, φίλος πιστὸς τοῦ Ἐρωτοκρίτου.
ΣΟΛΔΑΤΟΙ, τοῦ Βασιλέως.
ΦΡΟΣΥΝΗ, Νέννα τῆς Ἀρετούσας.
ΜΑΝΝΑ, τοῦ Ἐρωτοκρίτου.
ΔΗΜΟΦΑΝΗΣ, Ἀφεντόπουλον τῆς Μυτιλήνης.
ΑΝΔΡΟΜΑΧΟΣ, Ῥηγόπουλον τοῦ Ναυπλοίου.
ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ, Ἀφέντης τῆς Μοθώνης.
ΗΡΑΚΛΗΣ, Ἀφέντης τῆς Εὐρίπου.
ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΣ, Ἀφέντης τῆς Μακεδονίας.
ΚΡΑΚΟΜΑΧΟΣ, Ἀφέντης τῆς Κορώνης.

ΤΡΙ-

ΤΡΙΠΟΛΕΜΟΣ, Ἀφέντης τῆς Σκλαβωνίας.

ΔΙΟΚΑΡΕΤΗΣ, Ἀφέντης τῆς Ἀξιᾶς.

ΣΠΙΘΟΛΙΟΝΤΑΣ, Καραμανίτης.

ΠΙΣΤΟΦΟΡΟΣ, υἱὸς τοῦ Ῥηγὸς τοῦ Βυζαντίου.

ΔΡΑΚΟΚΑΡΔΟΣ, Ἀφέντης τῆς Πάτρας.

ΧΑΡΙΔΗΜΟΣ, Ἀρχοντόπουλον τῆς Κρήτης.

ΚΥΠΡΙΔΗΜΟΣ, Ῥηγόπουλον τῆς Κύπρου.

ΒΛΑΝΤΙΣΤΡΑΤΟΣ, Βασιλεὺς τῆς Βλαχίας.

ΑΡΙΣΤΟΣ, ὁ Ἀνεψιός του.

ΦΡΟΝΙΣΤΑΣ, Πολεμικὸς Σύμβουλος τοῦ Βασιλέως Ἡράκλη.

ΠΙΣΤΕΝΤΗΣ, δοῦλος πιστὸς τοῦ Ἐρωτοκρίτου.

ΕΡΩ-

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

ΜΕΡΟΣ Α'.

Τοῦ κύκλου τὰ γυρίσματα, ποῦ ἀνεβοκατεβαίνουν,
Καὶ τοῦ τροχοῦ π᾽ ὥραις ψηλὰ, κι᾽ ὥραις ςὰ βάθη πηαίνουν.
Καὶ τοῦ καιροῦ τὰ πράγματα, ποῦ ἀναπαυμὸ δὲν ἔχουν,
Μὰ ςὸ καλὸ, κεἰς τὸ κακὸ περιπατοῦν, καὶ τρέχουν.
Καὶ τῶν ἀρμάτων ἡ ταραχαὶς, ἔχθρηταις καὶ τὰ βάρη,
Τοῦ ἔρωτος ἡ μπόρεσες, καὶ τῆς φιλιᾶς ἡ χάρη.
Αὐταῖνα μὲ ἐκινήσασι τὴν σήμερον ἡμέραν,
Ν᾽ ἀναθηβάλω καὶ νὰ πῶ, τὰ κάμαν καὶ τὰ φέραν.
Σμιὰ κόρη κ᾽ ἕνα ἄγγουρο, ποῦμπερδέστηκα ὁμάδι
Σὲ μιὰ φιλιὰν ἀμάλαγη μεδίχως ἀχημάδι.
Κι᾽ ὅποιος τοῦ πόθου ἐδούλεψε εἰσὲ καιρὸν κανένα,
Ἂς ἔλθῃ για ν᾽ ἀφοκραθῇ ὅ,τ᾽ εἶναι ἐδῶ γραμμένα.
Νὰ πάρῃ ξόμπλι κι᾽ ἑρμηνειὰ, βαθυὰ νὰ θεμελιώνῃ,
Πάντα σ᾽ ἀμάλαγην φιλιὰν, ὁποῦ νὰ μὴ κουμπώνῃ.
Γιατὶ ὅποιος δίχως πιβουλιὰ τοῦ πόθου τοῦ ξετρέχει,
Εἰς μιὰν ἀρχὴν ἀβασαίςη καλὸ τὸ τέλος ἔχει.
Ἀφοκραθῆτε τὸ λοιπὸν, κι᾽ ἂς πιάνῃ ὁποῦχει γνῶσι,
Για νὰ κατέχῃ κι᾽ ἄλλουνοῦ ἀπόκρισι νὰ δώσῃ.
Στὰς περασμένους τοὺς καιροὺς, ποῦ οἱ Ἕλληνες ὁρίζαν,
Κι ὁποῦ δὲν εἶχε ἡ πίςις της θεμελιωμένην ρίζαν.

Τό-

Τότε μιὰ ἀγάπη μπιςικὴ ςὸν κόσμο φανερώθη,
Κ' ἐγράφθη μέσα ςὴν καρδία, κι ὐδέποτὲ τζὴ λυώθη.
Καὶ μὲ καιρὸν σὲ δυὸ κορμιὰ ὁ πόθος εἶχε μείνει,
Καὶ κάμωμα πολλ' ἀκριβὸν ἐτοιὺς καιρὺς ἐγίνη.
Εἰς τὴν Ἀθῆνα π' ἦτονε τῆς μάθησις ἡ βρῶσις,
Καὶ τὸ θρονὶ τῆς Ἀφεντιᾶς, κι ὁ ποταμὸς τῆς γνῶσις,
Ρήγας μεγάλος ὅριζε τὴν ἄξια Χώρα κείνη,
Μ' ἄλλαις πολλαῖς κ' θαυμαςαῖς, κ' ξακυςὸς ἐγίνη.
Ηράκλη τὸν ἐλέγασι, ξεχωριςὸν ἀπ' ἄλλυς,
Ἀπὸ πολλὺς, κ' φρόνιμυς, κ' ἀπ' ὅλυς τὺς μεγάλυς,
Ξεπλειωμένος Βασιλεὺς, κι ἄξιος σὲ κάθε τόπον,
Ὁ λόγος τυ ἤτονε χολειὸ, κ' νόμος τῶ ἀνθρώπων·
Μικρὺλης ὑπανδρεύθηκε, κ' ἐσυμβοφιάθη ὁμάδι,
Μὲ τέρι, πὺ ποτὲ καρεὶς δὲν τὺς βρίσκε ψεγάδι.
Ἀρτέμη τὴν ἐλέγασι τὴν Ῥήγισσαν ἐκείνη,
Ἄλλη καμιὰ ςὴ φρόνησι δὲν ἦτον σαν αὐτήνη.
Κ' οἱ δύο τυς ἦσαν φρόνιμοι, ςὴν ἀγνειαν ἀμοιάζαν,
Στὴν ὄρεξιν ἐβρίσκυταν, ςὸν πόθον ἐπειράζαν.
Ἀγαπημένο ἀνδρόγυνον ἦτονε πλειὰ παρ' ἄλλο,
Καὶ μόνον ἕνα λογισμὸν εἶχαν πολλὰ μεγάλο.
Γιατ' ἦσαν χρόνυς ἀντάμῶς, κ' τέκνα δὲν ἐκάμα,
Σ' ἔγνοια μεγάλη κ' βαρεια τζ' ἔβανε τέποιο πρᾶγμα.
Καὶ μόνοι εἰς τὰ σωθικὰ ἐβράζαν νύκτα μέρα,
Μὴν ἔχοντες κληρονομιὰν, σιμώνοντας τὰ γέρα.
Τὸν ἥλιον, κ' οὐρανὸν συχνὰ παρακαλῦσι,
Γιὰ νὰ τὺς δώσυν, κ' νὰ δῦν παιδὶ, πὺ πυθημῦσι.
Περνῦν οἱ χρόνοι, κ' οἱ καιροὶ, κ' ἡ Ῥήγισσα ἐγγαςρώθη,
Κι ὁ Ῥῆγας ἀπτὸν λογισμὸν, κ' βάρος ἐλυτρώθη.
Ἀγάλι ἀγάλι ἐσίμωσε, κ' ἦλθεν ἐκείνη ἡ ὥρα,
Νὰ γεννηθῇ κληρονομιὰ, γιὰ νὰ χαρῇ κ' ἡ Χώρα.
Μιὰν θυγατέρα ἔκαμε, π' ἔφεξε τὸ Παλάτι,
Αὐτὴν τὴν ὥρα πὺ ἡ μαμμὴ ςὰ χέρια της τὴν κράτει.

Θεράπειο κ᾽ ἀναγάλλιασι, χαρὰ πολλὰ μεγάλη,
'Ο 'Ρήγας μὲ τὴν 'Ρήγισσαν ἐπήρασι κ' οἱ ἄλλοι.
Τῆς Χώρας αρχοντια κ᾽ ξενά σου φαίνεται ἐγελοῦσαν,
Κ' ἡ γειτοναῖς ἐχαίρουνταν, κ' οἱ τόποι ἀναγαλλιοῦσαν.
Ἤρχισε κ' ἐμεγάλωνε τὸ δροσερὸ κλονάρι,
Κ' ἐπλήθαινε τὴν ἀμορφιά, τὴν γνῶσι, κ᾽ τὴν χάρι·
Ἐγίνηκε τόσο γλυκειὰ, πο πάντοθε ἐγροικήθη,
Πῶς γιὰ νὰ τόχουν θάμασμα, τὸν κόσμον ἐγεννήθη.
Καὶ τ' ὄνομά της τὸ γλυκὺ τὸ λέγαν Ἀρετοῦσα,
Ἡ ἀμορφιαῖς τζη ἤτον πολλαῖς τὰ κάλλη τζη ἦσαν πλοῦσα.
Χαριτωμένο θηλυκὸ τὸς τόκαμεν ἡ φύσι,
Καὶ σὰν αὐτὴ δὲν ἤτονε σ' Ἀνατολὴ, κ᾽ Δύσι.
Ὅλαις ταῖς χάρες κι ἀρεταῖς ἤτονε σολισμένη,
Εὐγενικὴ καὶ τακτικὴ, πολλὰ χαριτωμένη.
Κ' ἤτον κ᾽ Βασιλειοῦ παιδὶ, κ᾽ Ῥήγα θυγατέρα,
Πόθον μεγάλον ἔβανε σὸ γράμμα νύκτα ἡμέρα,
Ἐκαμαρώνασίν τηνε ὁ Κύρις μὲ τὴν Μάνα,
Κ' ἐπάψασιν οἱ λογισμοὶ, κ' οἱ πόνοι τους ἐγιαίνα,
Εἶχεν ὁ Βασιλειὸς πολλοὺς μὲ φρόνεψι κ᾽ πλοῦτη,
Συμβουλατώροί του ἤτανε οἱ μπισεμμένοι τοῦτοι.
Μ' ἀπ' ὅλους εἶχεν ἀκριβὸ παίντα σὴν συμβοφιάτου,
Ἐναν ὁποῦ Πεζόστρατον ἐκράζαν τ' ὄνομά του,
Τοῦ Παλατιοῦ ἤτον θαῤῥετὸς, ξεχωριστὸς παρ' ἄλλο,
Καὶ δίχως τὰς του ὁ Βασιλειὸς δὲν ἤκανε ἕνα ζάλο,
Εἶχε κι αὐτὸς ἕναν υἱὸν πολλὰ καυκασμένο,
Φρόνιμο, κι ἀξαζόμενο, ζαχαροζυμωμένο,
Ἤτον δεκαοχτὼ χρονῶν μάχε γερόντου γνῶσι,
Οἱ λόγοι του ἤσανε θροφὴ, κὴ ἑρμήνειά του βρῶσι,
Καὶ τ' ὄνομά του τὸ γλυκὺ ΡΩΤΟΚΡΙΤΟΝ ἐλέγα,
Ἤτονε τζ' ἀρετῆς πηγὴ, κ᾽ τζ' ἀρχοντιᾶς ἡ φλέβα.
Κι ὅλαις ταῖς χάραις π' οὐρανοὶ κ᾽ τ' ἄστρη ἐγεννῆσαν,
Μ' ὅλαις τὸν ἐμοιράσασι, μ' ὅλαις τὸν ἐστολίσαν.

Παί-

Πάντα μὲ κατασάμενους ἔπραοσε, ϗ ξεξέχει,
Νὰ μάθῃ ἐκεῖνα ποῦδασι, κ' ἐκεῖνος δὲν κατέχει.
Θέλει σ' ἐκεῖνο τὸν καιρὸν τὸ πρικοροιζικό του,
Καὶ πρᾶγμα ποῦ δὲν ὅμοιαζε, βάνει στὸ λογισμό του.
Κάθε ταχὺ ἐπήγαινε διὰ τὴν Ἀρετοῦσα,
Μέσα ἡ καρδιά του ἐλάμπανε, τὰ σωθικὰ ἐκοντοῦσα.
Ἀγάλι ἀγάλι σ' ἔρωτα ϗ πόθον ἐκινᾶτο,
Πειράζει τον ὁ λογισμὸς, δὲν ξώγει, οὐδ' ἐκοιμᾶτο.
Ἡ γνῶσί του δὲν τοῦ βοηθᾷ, ἡ ὄρεξι τὸν ἐνίκα,
Πλειὸ δὲν γνωρίζει τὸ καλὸ, μηδὲ πρεπὸν ἀγροίκα.
Τὴν Ἀρετοῦσα στὸ κρυφὸ γὶ ἀγάπην τὴν ἐθώρει,
Μὰ τέτοια πράγμα τ' ἄπρεπα δὲν εἶχε αὐτὴ ἡ κόρη.
Λίγη ἀφορμὴ ἤτον στὴν ἀρχὴν, ϗ τὸ πολὺ νὰ κάμῃ,
Ἀρχήνισεν ἀπὸ κλαυθμοὺς, σὰν ἡ ῥίζαις στὸ καλάμι.
Μὲ πόνους, ϗ ἀναστεναγμοὺς ἐπέρναν ὁ καιρός του,
Κ' ἐμπῆκε μέσα στὴ φωτιὰ, κ' ἐχόντα μοναχός του.
Ἐπάχισε ὅσο ἐμπόρεσε τὴν πέδα ν' ἀλαφρώσῃ,
Καὶ ἀνδειβόνετο, κ' ἐλόγιαζε, νὰ τοῦ βοηθήσῃ ἡ γνῶσι.
Καὶ κάθε αὐγὴ ϗ κάθε ἀργὰ σ' ἄλογο καβαλλάρης,
Καὶ μὲ γεράκια ϗ σκυλλιὰ σὰν νᾶτον κυνηγάρης.
Ἔβανε χίλιους λογισμοὺς νὰ φύγῃ ἀπτὸ Παλάτι.
Μᾶσφαλε, δὲν τὸν ἤσωνε καϋμὸς, ποῦ τὸν ἐκράτει.
Οὐδὲ γεράκια, οὐδὲ σκυλλιά, οὐδὲ ἄλογα ἠμποροῦσαν,
Τὸν πόθο ν' ἀλαφρώσουσι, ποῦχε στὴν Ἀρετοῦσαν.
Μὰ πάντα ὁ νοῦς κ' ἡ θέλησις ἦτονε μὲ ἐκείνη,
Λίγο νερὸ ποτὲ φωτιὰ μεγάλη δὲν τὴν σβαίνει.
Ἀμὴ ἀνάφτει, ϗ κοντᾷ, ϗ βράζει, ϗ πληθαίνει,
Σὰν κάμῃ τὴν ἀναλαμπὴν, οὐδὲ νερὸ τὴν σβένει.
Ἔτζη κ' αὐτὸς, ὅ, τι ἔκαμε τὴν πέδα ν' ἀλαφρώνῃ,
Καὶ νεὕρῃ ἀέρα ϗ δροσιὰ, πλειὰ ἀνάφτει τὸ καμῖνι.
Ὁποῦχε δὴ ὤμορφο δενδρὸ μὲ τ' ἄνθη στολισμένο,
Εἰν τζ' Ἀρετοῦσας τὸ κορμὶ τ' ὠμορφοκαμωμένο.

Ὅ-

Ο᾿ πὄχει δῆ τὰ λούλουδα τὰ κοκκινοβαμμένα,
  Ἔλεγε, ἔτζη τὰ αείλη τζὴ ϗ τζῆ κυρᾶς μου ἐρμένα.
Ο᾿ταν ἐγροίκα τοῦ ἀηδονιοῦ, πῶς κοιλαδῶντας κλαίγει,
  Τοῦ ἐφαίνετο πῶς τὸν πονεῖ, ϗ μοιρολόγι λέγει.
Τ᾿ ἄλογο δὲν τὸν ὠφελᾷ, γεράκι δὲν τοῦ ἀρέσει,
  Γιατὶ εἶχε ἡ δόλια του καρδιὰ τὴν σαΐτια στὴν μέση.
Α᾿φίνει τὸ λαγονικὸ, γιατὶ τονὲ παιδεύει,
  Τζ᾿ αὐγῆς τὴν περιδιάβασι πλειὰ δὲν τηὲ γυρεύει.
Τὸ ἄλογο ἀπαρνήθηκε, ϗ τὰ γεράκια ἀφίνει,
  Γιατὶ δὲν τοῦ γιατρεύουσι τζ᾿ ἀγάπης τὴν ὀδύνη.
Καὶ μόνος κι ὁλομόναχος ἐβγάλθη νὰ περάσῃ,
  Καὶ νὰ μὴ δῇ ξεφάντωσιν, ὥστε ποῦ νὰ γεράσῃ!
Εἶχεν ἕνα φίλον μπιστικὸ, ϗ φρόνιμο περίσσα,
  Κι᾿ ὁμάδι ἀναθραφήκασιν, ἀπόστεν τζ᾿ ἐγεννῆσαν.
Καὶ τ᾿ ὄνομα τοῦ φίλου του Πολύδωρον ἐλέγαν,
  Σὲ μιὰν πνοὴν ἐζοῦσανε, σὲ μιὰν ἀγάπη ἐπλέγαν.
Καὶ μὴ μπορῶντας τὴν κρυφὴν ἀγάπη πλειὰ νὰ χώσῃ,
  Μιὰ ταχινὴ τοῦ φίλου του τὴν ἐξεφανερώνει.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει, ἀδελφέ μου, δὲν μπορῶ, στὸν κόσμον πλειὸ νὰ ζήσω,
  Γιατ᾿ ἔβαλα ἕνα λογισμὸ, ϗ στέκω ν᾿ ἀφορμίσω,
Στόπο ψηλὸν ἀγάπησα, μακρὰ πολλὰ ξαμώνω,
  Τὸ χέρι κοπιάζει εὔκερα νὰ πιάσῃ τὸ δὲν σώνω.
Τὴν θυγατέρα τοῦ Ῥηγὸς, τ᾿ Ἀφέντη μας τὴν κόρη,
  Ὁποῦ ἄνεμος δὲν τζ᾿ ἔδιδε, οὐδ᾿ ἥλιος τὴν ἐθώρει.
Κι ὁποῦ μᾶς παίρνει τὴν ζωὴν, ὅταν μᾶς πιάσῃ μάχη,
  Ὁ λογισμὸς ὁπ᾿ ἔβαλα, δίχως θεμέλιο νἄχῃ.
Γνωρίζω, πῶς ἡ δυνάμεις τὸ θέλω δὲν μποροῦσι,
  Κι ὅ,τι κι ἂν κτίσω ὁλημερνὴς, κάθε βραδὺ χαλοῦσι.
Μὰ τυφλωμένος βρίσκομαι, τὸ κάμω δὲν κατέχω,
  Κ᾿ ἔχασα τὸν λογαριασμὸν, ϗ πλειό μου κῶν δὲν ἔχω.

Δός

Δός μου βυζιά, παρηγορεία, σαν φίλος βοήθησαί μου,
Καί τώρα πού μ' αφήκασι, δεν τ' άλπιζα ποτέ μου.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Εχάθη κ' ο Πολύδωρος, του φίλου του ν' ακούση,
Τό πράγμα πού δεν ήλπιζε τα χείλη του να πούσι·
Καί με βαρύ αναστεναγμό, κ' μ' όψιν αλλαγμένη,
Στρέφεται σόν Ροτόκριτον, κ' έτζη του συντυχαίνει.

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ

Αδέλφι, τα σού χροίκησα, τα μούχεις μιλημένα,
Ποτέ μου δεν τα λόγιαζα, μηδ' έλπιζα σε σένα,
Να βάλης τέτοιον λογισμόν, κ' έτζη να κινδυνεύης,
Καί πράγματα αδυνατόρετα, κι άμοιασα να γυρεύης,
Γιατί σε κράτουν γνωστικόν άνθρωπον παιδευμένο,
Μα σαν θωρώ κομπώνουμουν, ως τόχω χροικημένο,
Καί σάν μου λές πώς ήβαλες τον λογισμόν αυτούνο,
Σήμερον κάμω απόφασι, κ' κοζουλό σε κρίνω.
Η' Ρηγοπούλα σαν χροικώ, αγάπην δεν κατέχει,
Ουδέ λογιάζει το ποτέ, μηδ' έτοιαις έγνοιαις έχει.
Καί σύ πώς απονόησες, κ' πώς σο νούσου εμπήκε,
Νά φανιεθή τέτοιο δενδρό, πώς σήν καρδιά σου αφήκε;
Οπούχει φύλλα βλαβερά, καρπό φαρμακεμμένο,
Κι από την ρίζα ως την κορφήν τ' αγκάθια γεμισμένο.
Ο' ανθός του έν θανατηρός, τό πρωρικό του βλάπτει,
Αντίς αέρος και δροσιάς σαν το καμίνι ανάπτει.
Α'ν ή Αρετούσα ήθελε βαλθή να σ' αγαπήση,
Εσύ δεν ώμοιαζε ποτέ να μπής εις τέτοια κρίσι.
Μα μάλιστα τον πόθον της να διώξης από σένα,
Καί να μακρυνής από κεί, να περπατής σα ξένα.
Παρά σ' αγάπα τέτοιας κυράς να μπής να κινδυνεύης,
Καί το κακό σου μοναχός να θές να το γυρεύης.

Εἰ

Εἰ σὲ παλάτια Βασιλειῶν τὰ μάτια ὅταν γραφοῦσι,
 Πρέπει νὰ τὰ δοξάζουσι, καὶ νὰ τὰ προσκυνοῦσι.
Γιατὶ ἡ αὐλαῖς τῶν Ἀφεντῶν ἔχουν αὐτιὰ καὶ ἀκοῦσι,
 Καὶ τὰ τειχιὰ τοῦ παλατιοῦ μάτι καὶ συντηροῦσι.
Καὶ σὺ πῶς ἀποκότησες, κ' ἐμπῆκες σ' ἔτοια πάθη;
 Ἡ Ῥηγοποῦλα ἤντα θὰ πῇ Ῥωτόκριτε, ἂν τὸ μάθῃ;
Ἂν τὸ νοήσῃ κ' ἔβαλε πόθο σ' αὐτήνη ὁ νοῦς σου,
 Κακὰ ἀποδώματα θωρῶ-ἐσὲ καὶ τοῦ κυροῦ σου.
Νὰ σᾶς ξορίσουν ἀπὸ πᾶ, πτωχοὺς καὶ νὰ σᾶς χάμου,
 Εἶτα κιάλλα πλειάσχημα θὲ νἆν προικιὰ τοῦ γάμου.
Μετάστρεψαι τὸν λογισμὸν, τοῦτον ὁποῦ σὲ κρίνει,
 Μὴν πᾷ κι ἀνάψῃς μιὰν φωτιὰν, ὁποῦ ποτὲ δὲν σβύνει.
Πῦρε τ' ἀνθρώπου δόθηκε, κεῖνο τὸ φυσικό του,
 Νὰ διαμετρᾷ τὰ πράγματα μὲ τὸ λογαριασμό του.
Καὶ σὺ ἤντα μέτρος ἔκαμες, σὲ τοῦτα ποῦ μοῦ λέγεις;
 Θωρῶ κ' ἀφήνεις τὸ καλὸ, καὶ τὸ κακὸ διαλέγεις.
Ὡσὰν γνωρίσῃ ὁ ἄνθρωπος, κ' ἐλπίζει νὰ κερδέσῃ,
 Κεῖνο τὸ πρᾶγμα π' ἀγαπᾷ, καὶ ὁποῦ πολλὰ τ' ἀρέσῃ,
Ὁ νοῦς παραλαφρώνεται, κ' ἡ ἐλπίδα του πληθαίνει,
 Κι ἀπάνω σὸν λογαριασμὸν εἶναι θεμελιωμένη.
Σὰν τὸ μετρήσῃ μιὰ καὶ δυὸ, κ' ἀρίσκειτο πῶς μοιάζει,
 Ξετρέχει μὲ προθυμιὰ, κι ὅσο μπορεῖ σπουδάζει.
Καὶ σὺ μὲ ποιὸν λογαριασμὸν ἔχεις σὲ τοῦτο ἐλπίδα;
 Ἀδέλφι μου τέτοιον κουζουλὸν ὡσὰν ἐσὲ δὲν εἶδα.
Κ' ἐπάσχισε τὸ ῥοιζικὸ, κ' ἡ μοῖρα νὰ σὲ βάλῃ,
 Κι ἀγάπησες τέτοιας λογῆς μιάμας κυρὰ μεγάλη.
Ὄνειρον εἶν πολλὰ ζαβὸ, καὶ κουβουλὸ πειρᾶσα,
 Καὶ γιὰ ἀφορμάρους τοὺς κρατοῦν ὅσοι ἔτζι νὰ ἀγαπῆσα.
Πολλᾶναι δύσκολη δουλειὰ, καὶ μπερδεμμένη ἐτοῦτη,
 Νὰ θὲ νὰ μπῇς σὲ Βασιλειοὺς, σ' Ῥηγάτα, καὶ σὲ πλοῦτη.
Ὁποῦναι διαφορὰ πολλὴ σὸν ἕνα ἀπὸ τὸν ἄλλον,
 Ἐσσένα λέγουσι μικρὸν, τὸν Ῥῆγα λεν μεγάλον.

Τὰ

Τὰ χόρτα π' ἀγκολώνουσι, τ' ἀγκάθια πȣ̃ κεντȣ̃σι,
  Γιὰ πελελȣ̀ς τȣ̀ς κράζουσι, ὅσȣς κὶ αὖ τὰ κρατȣ̃σι.
Ποτὲ τὸ χέρι ςὴ φωτιὰ μὴ γκίξῃς, γιατὶ καίγει,
  Μέσ' ςὸ πηγάδι κάρβουνα κάνεὶς μὴν πᾶ γυρεύγῃ.
Ο' Ῥήγας ἔχει τὴν ἐξȣσὶ, εἰς ὅ, τι κὶ ἂν ὁρίσῃ,
  Καὶ ὡς θέλει, κὶ ὡς τȣ̃ φαίνεται, κάνει δική τȣ κρίσι.
Εἰς τὴν βουλή τȣ βρίσκεται καλό μας, καὶ κακό μας,
  Καὶ μέσ' ςὸ χέρι τȣ κρατεῖ ζωὴν, καὶ θάνατό μας.
Ο' Βασιλειὸς εἶν' σπλαγχνικὸς, γλυκὺς μὲ κάθε ἕνα,
  Μὴ κομπωθῇς πῶς ἀγαπᾷ τὸν κύρι σȣ, καὶ σένα.
Κὶ ὁ Ἀφέντης ὅσον πλειὰ γαπᾷ τὸν δȣ̃λον, ἂν εἶν καὶ σφάλῃ,
  Τόσον ἡ ἔχθρητα πολλὴ, γίνεται καὶ μεγάλη.
Καὶ τόσο πλειὰ ςὰ σφάλματα, πȣ̃ ςὴν τιμὴ ξαμώνȣν,
  Καὶ ςὴν καρδιὰν ἐγγίζουσι, καὶ μέσ' ςὸν νȣ̃ν ξαπλώνȣν.
Διῶξε αὐτȣ̀ς τȣ̀ς λογισμȣ̀ς, μηδὲν κακαποδώσῃς,
  Γομάρι, ὁπȣ̃ δὲν δύνεσαι, μὴ θέλῃς νὰ σηκώσῃς.
Μὲ τὸ ἴδιο σȣ τὸ φύσημα μὴ βουληθῇς νὰ ξάψῃς,
  Φωτιά, ὁπȣ̃ δὲν σβύνεται, καὶ τὸ κορμί σȣ κάψῃς.
Εἰς τὸ παλάτι τȣ̃ Ῥηγὸς ἀδέλφι πλειὸ μὴν πηαίνῃς,
  Γιατὶ σαν σὲ θωρȣ̃ν συχνὰ ν' ἀνεβοκατεβαίνῃς,
Ο' κόσμος εἶναι πονηρὸς, κὶ ὁ πόθος σὲ τυφλώνει,
  Κὶ ὡς καὶ νὰ τὸ κρατῇς κρυφὸ, γοργὸ τὸ φανερώνει.
Κὶ ἂν εἶν καὶ τȣ̃το γνωρισθῇ, πȣ̃ ἡ τύχη μὴ τ' ὁρίσῃ,
  Λόγιασαι, βάλετο ςὸ νȣ̃ τὰ θὲ νὰ κάμῃ ἡ κρίσι.
Ο' Ῥήγας ἔχει τὴν ἐξȣσὶ, κεῖναι ἡ δȣλεια δική τȣ,
  Καὶ μ' ἀπονιὰ γδικιώνεται, σὰ θέλει ἡ ὄρεξί τȣ.
Καὶ τȣ́τη τὴν ἀποκοτιὰν, ὁπȣ̃βαλεν ὁ νȣ̃ς σȣ,
  Ἐσένα φέρνει θάνατο, καὶ πάθη τȣ̃ κυρȣ̃ σȣ,

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ε'ςέκεν ὁ Ῥατόκριτος, τȣ̃ φίλȣ τȣ ἀφȣκρᾶτο,
  Ὡσαν τυφλὸς κὶ ἀσαν βȣβὸς, καὶ δὲν τ' ἀπηλογᾶτο.

Καὶ

Καὶ μὲ τὴν ὥρα τὴν πολλὴ σ' ἀπόκρισι κινήθη,
  Μὲ πλάϋμα κὶ ἀναςεναγμὸ τῦ φίλυ πηλογήθη.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Α'δέλφι μυ γνωρίζω το, θωρῶ τὸν κόπον χαίω,
  Καὶ τὸ ζυγώνω ἔτζη μακρὰ, ποτὲ μυ δὲν τὸ φθαίω.
Κατέχω, κὶ αὐ μαθητεύθῇ ἐκεῖνο πῦ ξεξέχω,
  'Εσίμωσε τὸ τέλος μυ, κ᾽ πλειὸ ζωὴν δὲν ἔχω.
Μὰ πιάσθηκα, μπερδεύθηκα, ξεμπερδεμὸ δὲν ἔχω,
  Μ' ὅλο πῦ βλέπω τὸ κακὸ, τὸ βλάψιμο κατέχω·
Λογιάζω το, γνωρίζω το, πῶς πρέπει νὰ τ' ἀφήσω,
  Καὶ με νερὸ τὰ κάρβυνα γλίγωρα νὰ τὰ σβύσω.
Μὴ κάμυσιν ἀναλαμπὴν, ὁπῦ τὴν λάμψιν δίδει,
  Καὶ φανερώσῃ τὸ κρυφὸ, ὁπῦναι ςὸ σκοτίδι.
Κὶ, ὅ, τι κὶ αὐ χώνω ςὰ βαθυὰ, πόσαις φοραῖς κ᾽ πόσαις,
  Ἔμπῃ σὲ χίλια ςόματα, ἔμπῃ σὲ χίλιαις γλῶσσαις,
Μὰ ἤντα μῦ ξάζει νὰ γροικῶ, κ᾽ τὰ πρεπᾶ νὰ γνώθω,
  'Εδὰ πῦ σκλάβος βρίσκομαι, κ᾽ δῦλος εἰς τὸν πόθο;
Ἤντα μῦ ξάζει νὰ γροικῶ, τί με φελᾷ νὰ ξεύρω,
  'Απὸ τὸν δρόμον ἔσφαλα, δὲν βλέπω νὰ τὸν εὕρω.
Πλειὸ μπόρεσι ὁ λογαριασμὸς δὲν ἔχει νὰ βοηθήσῃ.
  'Εκεῖ πῦ ὁρίζει ἡ πεθυμιὰ, κ᾽ τζ' ἐρωτιᾶς ἡ κρίσι.
Κὶ λογισμοὶ εἶν σαϊτιαῖς, καρδιά μυ εἶν τὸ σημάδι,
  Καὶ μάχυνται, κ᾽ ποιὸς μπορεῖ νὰ τὰ συβάσῃ ὁμάδι;
Ο' πόθος ὅταν βυληθῇ, κ᾽ θέλῃ νὰ νικήσῃ,
  Γνῶσις δὲν εἶν ὖ δυύαμις νὰ τόνε πολεμήσῃ.
Πολλὰ μεγάλην ἀφεντιὰ, πολλὰ μεγάλη χάρι,
  Ἔχει τ' ὁλόγυμνο παιδὶ, πῦ παίζει τὸ δοξάρι.
Βαςᾷ κρυφὰ ψιλὴ μαγνιὰ, τὰ μάτια μας κυκλώνει,
  Καὶ τὸ κακὸ πῦ μελετᾷ, δὲν μᾶς τὸ φανερώνει.
Τὴν ἴσα ςράτα δὲν πατεῖ, μὰ τὴ ςραβὴ γυρεύει,
  Φαρμακεμμέναις μαγερειαῖς πάντα μᾶς μαγερεύει.

Τὰ χόρτα π' ἀγκολώνουσι, τ' ἀγκάθια ποῦ κεντοῦσι,
 Γιὰ πουλελοὺς τοὺς κράζουσι, ὅσους κι ἂν τὰ κρατοῦσι.
Ποτὲ τὸ χέρι στὴ φωτιὰ μὴ γκίξῃς, γιατὶ καίγει,
 Μέσ' στὸ πηγάδι πάρβουνα κάνεις μὴν πᾶ γυρεύγῃ.
Ο' Ῥήγας ἔχει τὴν ἐξαὶ, εἰς ὅ, τι κι ἂν ὁρίσῃ,
 Καὶ ὡς θέλει, κι ὡς τοῦ φαίνεται, κάνει δική του κρίσι.
Εἰς τὴν βουλή του βρίσκεται καλό μας, καὶ κακό μας,
 Καὶ μέσ' στὸ χέρι του κρατεῖ ζωὴν, καὶ θάνατό μας.
Ο' Βασιλειὸς εἶν σπλαγχνικὸς, γλυκὺς μὲ κάθε ἕνα,
 Μὴ κομπωθῇς πῶς ἀγαπᾷ τὸν κύρι σου, καὶ σένα.
Κι ὁ Ἀφέντης ὅσον πλειὰ γαπᾷ τὸν δοῦλον, ἂν εἶν καὶ σφάλῃ,
 Τόσον ἡ ἔχθρητα πολλὴ, γίνεται καὶ μεγάλη.
Καὶ τόσο πλειὰ στὰ σφάλματα, ποῦ στὴν τιμὴ ξαμώνουν,
 Καὶ στὴν καρδιὰν ἐγγίζουσι, καὶ μέσ' στὸν νοῦν ξαπλώνουν.
Διῶξε αὐτοὺς τοὺς λογισμοὺς, μηδὲν κακαποδώσης,
 Γομάρι, ὁποῦ δὲν δυνέσαι, μὴ θέλῃς νὰ σηκώσῃς.
Μὲ τὸ ἴδιο σου τὸ φύσημα μὴ βουληθῇς νὰ ξάψῃς,
 Φωτιά, ὁποῦ δὲν σβυνέται, καὶ τὸ κορμί σου κάψῃς.
Εἰς τὸ παλάτι τοῦ Ῥηγὸς ἀδέλφι πλειὸ μὴν πηαίνῃς,
 Γιατὶ σὰν σὲ θωροῦν συχνὰ ἰ ἀνεβοκατεβαίνῃς,
Ο' κόσμος εἶναι πονηρὸς, κι ὁ πόθος σὲ τυφλώνει,
 Κι ὡς καὶ νὰ τὸ κρατῇς κρυφὸ, γοργὸ τὸ φανερώνει.
Κι ἂν εἶν καὶ τοῦτο γνοικηθῇ, ποῦ ἡ τύχη μὴ τ' ὁρίσῃ,
 Λόγιασαι, βάλετο στὸ νοῦ τὰ θὲ νὰ κάμῃ ἡ κρίσι.
Ο' Ῥήγας ἔχει τὴν ἐξαὶ, κεἶναι ἡ δουλειὰ δική του,
 Καὶ μ' ἀπονιὰ γδικιώνεται, σὰ θέλει ἡ ὄρεξί του.
Καὶ τούτη τὴν ἀποκοτιὰν, ὁποῦβαλεν ὁ νοῦς σου,
 Ἐσένα φέρνει θάνατο, καὶ πάθη τοῦ κυροῦ σου,

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ε'στεκεν ὁ Ῥωτόκριτος, τοῦ φίλου του ἀφουκρᾶτο,
 Ὡσὰν τυφλὸς κι ὡσὰν βουβὸς, καὶ δὲν τ' ἀπηλογᾶτο.

Καὶ

Καὶ μὲ τὴν ὥρα τὴν πολλὴ σ' ἀπόκρισι κινήθη,
Μὲ πλάῦμα κὶ ἀνασεναγμὸ τῦ φίλυ πηλογήθη.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Α'δέλφι μυ γνωρίζω το, θωρῶ τὸν κόπον χαίω,
Καὶ τὸ ζυγώνω ἔτζη μακρὰ, ποτὲ μυ δὲν τὸ φθαίω.
Κατέχω, κὶ ἂν μαθητδῆ ἐκεῖνο πῦ ξεύρέχω,
'Εσίμωσε τὸ τέλος μυ, κὶ πλειὸ ζωὴν δὲν ἔχω.
Μὰ πιάσθηκα, μπερδεύθηκα, ξεμπερδεμὸ δὲν ἔχω,
Μ' ὅλο πῦ βλέπω τὸ κακὸ, τὸ βλάψιμο κατέχω·
Λογιάζω το, γνωρίζω το, πῶς πρέπει νὰ τ' ἀφήσω,
Καὶ με νερὸ τὰ κάρβυνα γλίγωρα νὰ τὰ σβίσω.
Μὴ κάμυσιν ἀναλαμπὴν, ὀπῦ τὴν λάμψιν δίδει,
Καὶ φανερώσῃ τὸ κρυφὸ, ὀπῦναι σὸ σκοτίδι.
Κὶ, ὅ, τι κὶ ἂν χώνω σὰ βαθυὰ, πίσαις φοραῖς κὶ πόσαις,
Ἔμπῃ σὲ χίλια σόματα, ἔμπῃ σὲ χίλιαις γλώσαις,
Μὰ ἤντα μῦ ξάζει νὰ γροικῶ, κὶ τὰ πρεπὰ νὰ γνώθω,
'Εδὰ πῦ σκλάβος βρίσκομαι, κὶ δῦλος εἰς τὸν πόθο;
Ἤντα μῦ ξάζει νὰ γροικῶ, τί με φελᾷ νὰ ξεύρω,
'Απὸ τὸν δρόμον ἔσφαλα, δὲν βλέπω νὰ τὸν εὕρω.
Πλειὸ μπόρεσι ὁ λογαριασμὸς δὲν ἔχει νὰ βοηθήσῃ.
'Εκεῖ πῦ ὁρίζει ἡ πεθυμιὰ, κὶ τζ' ἐρωτιᾶς ἡ κρίσι.
Κὶ λογισμοὶ εἶν σαΐτιαῖς, καρδιά μυ εἶν τὸ σημάδι,
Καὶ μάχυνται, κὶ ποιὸς μπορεῖ νὰ τὰ συβάσῃ ὁμάδι;
Ο' πόθος ὅταν βυληθῇ, κὶ θέλῃ νὰ νικήσῃ,
Γνῶσις δὲν εἶν ἡ δύναμις νὰ τόνε πολεμήσῃ.
Πολλὰ μεγάλην ἀφεντιὰ, πολλὰ μεγάλη χάρι,
'Εχει τ' ὁλόγυμνο παιδὶ, πῦ παίζει τὸ δοξάρι.
Βασᾷ κρυφὰ ψιλὴ μαγνιὰ, τὰ μάτια μας κυκλώνει,
Καὶ τὸ κακὸ πῦ μελετᾷ, δὲν μᾶς τὸ φανερώνει.
Τὴν ἴσα σράτα δὲν πατεῖ, μὰ τὴ σραβὴ γυρεύει,
Φαρμακεμμέναις μαγερειαῖς πάντα μᾶς μαγερεύει.

'Αλ-

Α᾽λλοι ἄξιοι φρονιμώτατοι, ποῦχαν καιροῦ θεμέλιο,
Τοῦ ἔρωτος γενήκασι παιγνίδι του, καὶ γέλοιο.
Εὔκολα καὶ τὰ κάρβουνα, κ᾽ ἡ σπίθα ἀναλαμπώνει,
Τὰ ἄχερα, τὰ λινόξυλα, ποῦρε καὶ νὰ τὰ φθάνῃ.
Ε᾽βάλθηκά το ἀπὸ καιρὸ, κ᾽ ἠθέλησα ν᾽ ἀρχίσω,
Νὰ λιγοπηγαίνω στοῦ Ῥηγὸς, γιὰ νὰ τῆς λησμονήσω.
Ναὖρω βοτάνι δροσερὸ, καὶ τὴν πληγὴν νὰ γιάνω,
Καὶ πλειὸ τὰ ξύλα στὴ φωτιὰ νὰ μὴ τὰ βάνω πάνω.
Καὶ σ᾽ ἄλλα πράγματα ἔνοιωσα τὸν νοῦ μου νὰ μπερδέσω,
Καὶ τὸ κρατοῦ ἀνημπόρετο, νὰ δῶ νὰ τὸ μπορέσω.
Κι ὡς τὸ λογιάσω μοὔρχεται, μεγάλη λιγομάρα,
Τὰ μέλη ἀποκρυγαίνουσι, καὶ μ᾽ ἔρχεται ζομάρα.
Θαμπώνονται τὰ μάτια μου, κ᾽ ἡ ὄψι ἀπονεκρώνει,
Ἵδρω τοῦ ψυχομαχημοῦ τὸ πρόσωπό μου δρώνει,
Κι ὀπίσω ἂν θέλω νὰ συρθῶ, ἡ πεθυμιὰ μ᾽ ἀμπώθει,
Σὲ κεῖνο, ὁποῦ ὁ λογαριασμὸς κ᾽ ἡ γνῶσι πλειὸ δὲ γιώθει.
Λόγιασαι σ᾽ ἴντα βρίσκομαι, καὶ ξαναδέτο πάλι,
Πέ μου, πῶς θὲς νὰ βοηθηθῶ σ᾽ ἔτοια δουλειὰ μεγάλη.
Α᾽ρχὴ ἤτονε πολλὰ μικρὴ, κι ἄφαντη δίχως ἄλλο,
Μὰ τὸ μικρὸ μὲ τὴν καιρὸν ἐγίνηκε μεγάλο.
Ε᾽λόγιασα, νὰ τὴν θωρῶ, κι ὡς τὴν θωριὰ νὰ σώσω,
Καὶ μετὰ κείνη νὰ περνῶ, καὶ νὰ μὴ δὲ ξαπλώσω.
Κι ἀγάλια ἀγάλια ἡ πεθυμιὰ μ᾽ ἔβανεν εἰς τὰ βάθη,
Κ᾽ ἔκαμε ῥίζαις καὶ κλαδιὰ, κλώνους καὶ φύλλα κι ἄνθη,
Κ᾽ ἐπλήθυνε τὴν πεθυμιὰ τὸ κουζουλό μου μάτι,
Κι ἄρχιζε, κ᾽ ἐστράτευζε, κ᾽ ἐσιγανοπορπάτει.
Τὸ σιγανὸ μὲ τὸν καιρὸ προθυμερὸν ἐγίνη,
Κ᾽ ἔβανεν ὁ ἔρωτας κρυφὰ τὰ ξύλα στὸ καμίνι.
Κι ὡσὰν ἀπὸ μικρὸν αὐγὸ, πουλὶ μικρὸν ἀγαίνει,
Τρεμουλιασμένο κι ἄφαντο, καὶ μὲ καιρὸ πληθαίνει,
Καύει κορμὶ, καύει φτερὰ, κάθ᾽ ὥρα μεγαλώνει,
Καὶ περπατεῖ, χαμοπετᾷ, πτερύγια του ξαπλώνει.

Κι

Κι ἀπ᾽ ἀφαύτο, κι ἀπὸ μικρὸ, ποῦτον ὅταν ἐφαίνη,
Κορμὶ πτερὰ, ϗαὶ δύναμιν, ϗ μεγαλότη καίει.
Τὸ ἴδιο γίνη κ᾽ εἰς ἐμὲ στὴν ἄπραγή μου νεότη,
Ἀρχὴ μικρὴ κι ἀψήφιστη ἦτον ἀπὸ τὴν πρώτη.
Μὰ ἐδάχει τόση δύναμι, κ᾽ ἔτζη μεγάλη γίνη,
Ὁποῦ μου πῦρε τὴν ἰσὰ, ϗαὶ δίχως νοῦν μ᾽ ἀφήνει.
Κ᾽ ἡ ἀγάπη, ποῦ στὰ βάσανα, αὐξαίνει ϗ πληθαίνει,
Κι ὁποῦ μὲ τζ᾽ ἀναστεναγμοὺς θρέφεται, ϗ πλαταίνει.
Θαύμασμα ποῦρε τὸ κρατοῦν ὅλοι μικροὶ μεγάλοι,
Πῶς στὴν ἀρχὴν τζη ἀνήμπορη γεννᾶται στὴ καθάλη.
Σπίθα μικρὴ κι ἀψήφιστη, δὲν λάμπει μὴ δὲ βράζει,
Καὶ πῶς νὰ κάμῃ ἀναλαμπή, κανεὶς δὲ τὸ λογιάζει.
Κ᾽ ἀγάλια ἀγάλια θρέφεται, σὰν τὸ καμίνι ἀνάφτει,
Κοντᾷ, ϗ καίει δυνατὰ, ϗ τὸ κορμί μας βλάφτει.
Πρωτήτερ᾽ ὅταν τ᾽ ἄκουα, νὰ μοῦ τὰ λέσιν ἄλλοι,
Σ᾽ ἐτοίαις δουλειαῖς ὁ λογισμὸς ἤλπιζα νὰ μὴ σφάλῃ.
Μὰ ξάφνου ὁ κακορίζικος ἐπιάσθηκα στὸ βρόχι,
Ποῦ σ᾽ ὤμορφό τζη πρόσωπο πάντα στεμμένο τὄχει.
Ἐμὲ κανεὶς δὲ μοῦφτεξε, μηδὲ παραπονοῦμαι,
Τινὸς ἀλλοῦ, στὰ βάσανα, ϗ στοὺς καϋμοὺς, ὁποῦμαι.
Μιὰ κἄποια λίγη πεθυμιὰ ἐσήκωσε τὸ νοῦ μου,
Καὶ δυὸ πτεροῦγες ἔκαμε μέσα τοῦ λογισμοῦ μου.
Τούταις τὴν πεθυμιὰν πετοῦν, στὸν οὐρανὸν τὴν πᾶσι,
Κι ὅσο σημώνουν τζῆ φωτιᾶς, ταῖς καίει ἐκείνη ἡ βρᾶσι.
Καὶ παραυτα γκρεμνίζομαι, ὡσὰν πτερὰ δὲν ἔχω,
Γιατὶ ἄφηκα τὰ χαμηλὰ, ϗαὶ τὰ ψηλὰ ξεξέχω.
Καὶ πάλι κείνη ἡ πεθυμιὰ δὲν θέλει νὰ μοῦ λείψῃ,
Παραυτα κάνω ἄλλα πτερὰ, πάλι πετῶ στὰ ὕψη.
Καὶ πάλι βρίσκω τὴν φωτιὰ πάλι ξανακοντᾷ με,
Κι ἀπτὰ ψηλὰ ποῦ βρίσκομαι, μὲ ξαναῤῥήπτει χάμαι.
Κι ὅσαις φοραῖς εἰς τὰ ψηλὰ σώσω, φωτιαῖς εὑρίσκω,
Καὶ καίγουνται ἡ πτεροῦγές μου, ϗ πέφτω ϗ βαρίσκω.

Καὶ

Καὶ τώρα ἡ πεθυμιὰ ἡ λωλὴ πετῶντας μὲ πειράζει,
Καὶ πάγει τζὴ πτερῦγές τζη εἰς τὴν φωτιὰ ὅταν βράζει.
Κὶ ὧς' ὀπῦ νάμαι ζωντανὸς, πίδαν ἔχω μεγάλη,
Μαγάει νὰ μ' ὁλόκαιγε, νὰ μ' ἔκαυσεν ἀθάλη.

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ

Λέγει τ' ὁ φίλος, τὰ πτερά, πῦ σήκωσεν ὁ νῦς σου,
Καὶ βαίνει τ' αἰνημπόρετα μέσα τῦ λογισμῦ σου,
Α'δέλφι βλέπε, ὅσο μπορεῖς, εὖγα ἀπ' αὐτὴν τὴν ζάλη,
Στο πέτασμα πῦ πέταξες, μηδὲν πετάξῃς πάλι.
Κὶ αὖ τὰ πτερὰ πετῦν ψηλὰ, κ) τὴν φωτιαὶ δέἰσκεις,
Κόψετα, ῥῖξέτα ἀπὸ κεῖ, ζημιὰ νὰ μῆν βαρέσῃς.
Ἢ βάλετα, κ) βρέξαιτα εἰς τὸ νερὸ τζῆ γνῶσις,
Ζημιὸ νὰ μὴ πετᾶς ψηλὰ, ζημιὸ νὰ χαμηλώσῃς.
Θωρῶ τὸ πῶς σὲ πολεμῦν δυό σου ἐχθροὶ μεγάλοι,
Ἡ ἀγάπη μὲ τὴν πεθυμιὰ, κ' ἡ μιὰ λέγω, κ' ἡ ἄλλη.
Μποροῦσι, ὥστε νὰ θὲς ἐσὺ, μὰ κάμε νὰ τ' ἀφήσῃς,
Τ' ἄμοιαστα, τ' αἰνημπόρετα, ζημιὸ νὰ τὲς νικήσῃς,
Παίρνᾶναι στὰ ψηλὰ φωτιὰ, κ) τζῆ πτερῦγες καίγει,
Κείνα, πῦ τ' αἰνημπόρετα, κ) τ' ἄμοιαστα γυρδίγει.
Διῶξε αὐτὲς τὲς λογισμὲς, μὴ σὲ κακομοιριά σου,
Πήγαινε στὰ γεράκια σου, χαίρε μὲ τὰ σκυλλιά σου.
Λησμόνησαι τῦ Παλατιῦ, λησμόνησαι τῆς κόρης,
Τάξε πῶς ἦτο ὁ θάνατος, ἐκεῖ ὀπῦ τὴν ἐθώρεις.
Πῦρε δὲν εἶσαι πελελὸς, μὰ τὰ πρεπὰ κατέχεις,
Θωρεῖς το, κ) γνωρίζεις το σὰν ἦντ' ἐλπίδα ἔχεις.
Εἰς τέτοιο πρᾶγμα δύσκολο, σ' ἔτοια δυλειὰ μεγάλη,
Ὀπῦ στὰ βάθηπα τῆς γῆς βύλεται νὰ σὲ βάλῃ.
Φαρμάκι ἔχει ἡ μαγερειὰ τώτη πῦ μαγερδίεις,
Κ' ἐξοπιασμένον θάνατον μὲ προθυμιὰ γυρδίεις.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τῦ φίλυ τὰ διατάγματα μέσ' ςὴν καρδιὰν ἐμπαίνυν,
Τῦ Ῥωτόκριτυ, κ̀ τὴν πληγὴν δαμάκιν ἐλαφραίνυν.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Καὶ λέγει, ὅ, τι μ' ὡμίλησες ἐτύτlω τlὼ ἡμέρα,
Σὲ λογισμὸ καλήτερο, κ̀ πλειὰ ἐλαφρὸ μὲ φέρα.
Κ' ἐβάλθηκα ν' ἀπαρνηθῶ τῦ παλατιῦ τlὼ ςράτα,
Καὶ νὰ μακρύνω ἀπ' τὴν καρδιὰν, τζ' ἀγάπης τὰ μαντάτα.
Νὰ δυσκολέψω τζ' ἀφορμαῖς, ὁπῦ μὲ τυραννῦσι,
Κι' αὐ ἠμπορῶ τὰ μάτια μυ, πλέον νὰ μὴν τὴν δῦσι.
Κι' ἂν δὲν μπορῶ νὰ τὸ βαςῶ, κάθ' ὥρα ἂς πεθαίνω,
Μὲ τιμημένο θάνατο, παρὰ μ' ἐντροπιασμένο.
Κάλλια νεκρὸ ἂς μὲ θάψυσιν ὁ κύρις μὲ τlὼ μάννα,
Παρὰ νὰ πῦν πῶς μ' ἐντροπὴν, ἀπ' τὴν φλακὴ μ' ἐβγάνα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Καὶ ἀρχlώισεν ἀπολιγῦ νὰ φράσῃ ςὸ παλάτι,
Τlὼ ἑρμlώνειὰ τῦ φίλυ τυ, κ̀ τὶ βυλήτυ ἐκράτει.
Μὄσφαλαν εἰς τὰ ἐλόγιαζε, κ̀ ςάπασε νὰ κάμῃ,
Καὶ τὸ κορμί τυ ἐσῦρωνε, κ' ἔβγεμε σαὰ καλάμι.
Κι' ὅταν ἡ νύκτα δροσερὴ καθ' ἄνθρωπο ἀναπαύει,
Καὶ κάθε ζῶ νὰ κοιμηθῇ τόπον νὰ βρῇ γυρεύει,
Ἐ'περνε τὸ λαγῦτό τυ, κ' ἐσιγανοπερπάτει,
Κ' ἐκτύπατο γλυκιὰ γλυκιὰ ἀγνάντια ςὸ παλάτι.
Ἠ'τον ἡ χέρα ζάχαρη, φωνὴ εἶχε σαὰ τ' ἀηδόνι,
Κάθε καρδιὰ νὰ γροικᾷ, κλαίει κὶ ἀναδακρυώνει.
Ἐ'λεγε, κ̀ ἀνεθίβανε τῆς ἐρωτιᾶς τὰ πάθη,
Καὶ πῶς σ' ἀγάπη ἐμπέρδεσε, κ' ἐψύχη, κ' ἐμαράθη.
Κάθε καρδιὰ ἀνελάμπανε, αὐ ἦτο σαὰ τὸ χιόνι,
Σ' ἐτοια γλυκήτατη φωνὴ κοντὰ νὰ τῆς σιμώνῃ.

Ἐμέρωνε ὅλα τ' ἄγρια, τὰ δυνατὰ ἀπαλαίναν,
Στὸν νοῦν τοῦ ἀνθρώπου ὅ, τ' ἔλεγε, μὲ λύπην ἀπομέναν.
Ἐμίλει παραπόνησες, ποῦ ταῖς καρδιαῖς ἐσφάζα,
Τὸ μάρμαρον ἐσπούσανε, τὸ κρύσταλλον ἐβράζα,
Ὤμνυγε κ' τοῦ φίλου του, διὰ νὰ τοῦ πιστεύῃ,
Πῶς μὲ τ' αὐτὰ θὲ νὰ περνᾷ, κι ἄλλο νὰ μὴ γυρεύῃ.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει του, φίλε, βάλθηκα, ξαγοῦδι, κ' λαγοῦτο,
Γλίγωρα νὰ μὲ γιαίνουσι στὸν λογισμὸν ἐτοῦτο.
Σαὶ ξαγουδήσω, κ' σαὶ πῶ τὸν πόνο, ποῦ μὲ κρίνει,
Μοῦ φαίνεται πῶς εἶν νερὸ, κ' τὴν φωτιά μου σβύνει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐλόγιασε ὁ Πολύδωρος, πῶς στοῦτο ἡ ἀληθεύῃ,
Καὶ νὰ περνᾷ μὲ τὰς σκοπὰς, κι ἄλλο νὰ μὴ γυρεύῃ.
Καὶ πάλι ξόπο καρτερεῖ, ὡς γιὰ νὰ τὸν διατάσῃ,
Ν' ἀπαρνηθῇ κ' τὰς σκοπὰς, κι ἄλλη δουλειὰ νὰ πιάσῃ.
Εἰς τούτη τὴν καλὴ καρδιὰ δὲν τόνε δυσκολεύει,
Σὰν φρόνιμος στὸ διάταγμα πάντα καιρὸ γυρεύει,
Κ' ἤτονε μετὰ λόγου του, δὲν θὲ νὰ τὸν ἀφήσῃ,
Νὰ πηαίνῃ μοναχὸς ἐκεῖ, ὥστε νὰ λησμονήσῃ.
Ἐκεῖνα, ποῦ τὸν τυραννοῦν, κι ὁπόχου κόμι ρίζαν,
Ὥστε νὰ τοῦ βρωμήσουσιν ὅ, τι κι αὖ τοῦ μυρίζαν.
Καὶ τὴν αὐγὴ, πρὶν ἄλλος τὰς δῇ, στὸ σπῆτι ἐγιαγέρναν,
Κι ὁ Ῥῆγας μὲ τὴν Ῥήγισσαν πολλὴν χαρὰν ἐπέρναν,
Νὰ τοῦ γροικοῦν νὰ ξαγουδῇ, κ' ἔτζι γλυκιὰ νὰ λέγῃ,
Τοῦ ἔρωτος ταῖς πονηριαῖς, κ' πράξες του νὰ ψέγῃ.
Μ' ἀπ' ὅλους κι ὅλαις πλειὰ γλυκὰ ἤσαν στὴν Ἀρετοῦσα,
Καὶ τὰ ξαγοῦδια ξυπνητὴ συχνὰ τὴν ἐκρατοῦσα.
Κι ὀλὴνυκτὶς ἀνάπαυσι δὲν εἶχε νὰ λογιάζῃ,
Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ποῦ ξαγουδεῖ, κ' βαραναστενάζει.

Καὶ

Καὶ μέρα νύκτα ἡ πιθυμιὰ πληθαίνει νὰ τ' ἀκȣ́ῃ,
Μὴ γνώθοντας, κι ὁ ἔρωτας ὅτε γελᾷ μᾶς κρȣ́ει.
Εὑρίσκετο ταχυὰ κι ἀργὰ πάντα 'ςὴ συντροφιάτης,
Κείνης πȣ̃ τὴν ἐβύζασε, Φροσύνη τ' ὀνομάτης.
Ἐτȣ́τη χρόνȣς καὶ καιρȣ̀ς ἤτονε 'ςὸ παλάτι,
Τὴν Ῥηγοπȣ̃λα ἐβύζασε, κι ὡς μάνα τὴν ἐκράτει.
Στὴν βλέπησί της ἐτȣνῆς, τὴν εἴχασι δοσμένη.
Γιατ' ἤτονε ἄξια, φρόνιμη, πλέρια τιμημένη.
Καὶ μὲ τὴ Νένατης συχνὰ ὁμίλειε τȣ̃τα, κεῖνα,
Πάντα γιὰ τὸν τραγȣδιστὴν ἀθιβολαῖς ἐκεῖνα.
Κι ὁλνυκτὶς πȣ̃ τραγȣδεῖ, πόσα πολλὰ ἤρεσέ της,
Πȣ̃ ὕπνον εἰς τὰ μάτια της δὲν ἤσανε ποτέ της.
Ἔπερνε τὰ τραγȣ́δια τȣ, συχνὰ τὰ ξαναλέγει.
Κι ἀρχήνισεν ἀπὸ μακρὰν ὁ πόθος νὰ τὸ ξελέγῃ.
Καὶ δίχως νὰ τονὲ θωρῇ, μὲ τὰ τραγȣ́δια κεῖνα,
Σ' ἀγάπην ἐμπερδεύετο, κ' εἰς πιθυμιὰν ἐκεῖνα.
Κ' ἐξύπνα καὶ τὴν Νένατης, κ' ἐμίλειε μετὰ κείνη,
Κρυφὰ κλεφτάτα πάτησε τȣ̃ ἔρωτα ἡ ὀδύνη.
Ὅποιο τραγȣ̃δι τζ' ἤρεσε, ἔπιανε κ' ἔγραφέ το,
Ἐθώρει, ἐξαναθώρειέ το, ξεστίχȣ ἐμάθαινέ το.
Τὸ σύνθεμα τȣ̃ τραγȣδιȣ̃ καὶ τȣ̃ σκοπȣ̃ ἡ γλυκότη,
Ἐσκλάβωνε συργȣλιστὰ τῆς Κορασιᾶς τὴν νειότη.
Ταχυὰ ταχυὰ σηκώνετο, πρὶν νὰ ξυπνήσȣν ἄλλοι,
Κι ὁ λογισμός της εὑρίσκετο σὲ πεδομὴ μεγάλη.
Τȣ̃ ὕπνȣ ταῖς ἀνάπαυσες, τὴν ὀρδινιά, πȣ̃ κράτει,
Πȣ̃ ὕστερη νὰ σηκωθῇ ἤτον ἀπτὸ κρεββάτι,
Ἄφηκε, δὲν ταῖς θέλει πλειό, εἰς ἄλλαις ἔγνοιαις μπαίνει.
Καὶ φαίνεταί της ἡ ἀγρυπνιὰ τὴν θρέφει, τὴν παχαίνει.
Ἡ Νένα δὲν ἐλόγιαζε, πῶς νάμπῃ εἰς πόθȣ ὀδύνη,
Καὶ τέτην τὴν καλὴν καρδιὰ νὰ πέρνῃ τὴν ἀφήνει.
Ἔτζη κι αὐτὴ σὰν κοπελιὰ ὠρέγȣντο ν' ἀκȣ́σῃ,
Δὲν ἔγνωθε, κι ὁ ἔρωτας πῶς θέλει τήνε κρȣ́σει.

Κι᾽ ἂν δὲν τὴν ἔβρῃ ξυπνητὴ, νὰ τοῦ τὸ πῇ νὰ πηαίνῃ,
  Στὸ δεύτερο κατάκρουσμα ἀνοίγει του, κ᾽ μπαίνει.
Μ᾽ ἀγκούσαις μ᾽ ἀναστεναγμοὺς ἐπέργα νύκτα, μέρα,
  Καὶ δὲν ἐθώρειε πούποτε τὸς Ῥήγα θυγατέρα,
Νὰ μὴν ἀφήσῃ ὁ λογισμὸς ἐκεῖνος νὰ ῥιζώσῃ,
  Νὰ τόνε διώξῃ νὰ διαβῇ, νὰ μὴ τὴνε προδώσῃ.
Ἀμ᾽ ἄφηκε, κ᾽ πλήθυνεν ἡ λαῦρα στὸ καμίνι,
  Καὶ ἀπὸ μιὰ σπίθα ὀλόμικρη φωτιὰ μεγάλη ἐγίνη.
Ὁ Ῥῆγας μιὰ ἀπὸ ταῖς πολλαῖς ἠθέλησε νὰ μάθῃ,
  Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ποῦ ξαγουδεῖ τῆς ἐρωτιᾶς τὰ πάθη,
Ἔτζι γλυκὰ κ᾽ νόστιμα, ποῦ τέρι ἄλλο δὲν ἔχει,
  Κ᾽ ἐβάλθηκε νὰ τὸν ἰδῇ, κ᾽ νὰ τονὲ κατέχῃ.
Καὶ μιὰν ἡμέρα κάλεσμα ἔκαμε στὸ Παλάτι,
  Ξεφάντωσι ἀπὲ ταχὺ ὡς τὸ βραδὺ ἐκράτει.
Κ᾽ ἐλόγιασε μὲ τοὺς πολλοὺς, ποῦτανε καλεσμένοι,
  Πῶς νάλθῃ κι ὁ ξαγουδιστὴς, ἐκεῖνος ποῦ ἀναμένει.
Ὁποῦ τὴν νύκτα ἔτζι γλυκὰ τὰ βάσανά του λέγει,
  Ὁποῦ τὸν ἄνθρωπον κινᾷ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ κλαίγῃ.
Ἀμ᾽ ἔσφαλεν ὁ λογισμὸς ἐπότε καὶ κομπώθη,
  Κι οὐδὲν σ᾽ ἐκεῖνα π᾽ ἄρχισεν ὄφελος δὲν ἐδόθη.
Γιατὶ ποτὲ ὁ Ῥωτόκριτος δὲν θὲ νὰ τραγουδήσῃ,
  Στὸ φανερὸ νὰ τόνε δοῦν, κανεὶς νὰ τὸν γροικήσῃ.
Καὶ δυσκολέψῃ ἡ μοῖρα του μὲ τοὺς σκοποὺς ὁμάδι,
  Καὶ χάσῃ τὴν παρηγοριὰν, ὁποὖχε κάθε βράδυ.
Κ᾽ ἐπῆγε μὲ τον φίλον του, παράμερα καθίζει,
  Δὲν εἶχε φῶς νὰ στρέφεται, μηδὲ ν᾽ ἀναντρανίζῃ.
Τὰ μάτια του κάμμια φορὰ στανιότου ἐσυντηροῦσα,
  Στὸν τοπον ὅπ᾽ εὑρίσκουντον, κ᾽ ἦτον ἡ Ἀρετοῦσα.
Καὶ ὅσο τῆς φλέγει τῆς φωτιᾶς, πλειὰ πόσο τῆς σιμώνε
  Κι ὥραις ζεστὸς ἐπέμενε, κι ὥραις ὡσὰν τὸ χιόνι.
Ἀρχίνισε ἡ ξεφάντωσις, ἤλθαν οἱ καλεσμένοι,
  Κ᾽ ἡ Ἀρετοῦσα μὲ χαρὰ στέκεται κι ἀναμένει.

Ν᾽ ἀ-

Ν' ἀκέσῃ τῦ τραγεδηςῆ τῆς νύκτας, νὰ γνωρίσῃ,
Ποιὸς εἶναι πῦ τὴν τυραννᾶ, κὶ ὀπῦ τῆς δίδει κρίσι.
Ἀρχίσασι νὰ τραγεδῦν, κὶ ὁ Ῥῆγας τὲς ἐγροίκα,
Μέσα τε λέγει, ὡσὰν θωρῶ, ὀπίσω τὸν ἀφῆκα.
Τῆς νύκτας τὸν τραγεδηςὴ, πῦθελα νὰ κατέχω,
Καὶ πῦθελα νὰ ξεγνοιαθῶ, ἔτζη πλειὰν ἔγνοιαν ἔχω.
Ἐθώρει τες, ἐγροίκα τες, ἐκεῖ πῦ τραγεδῦσαν,
Ἀπὸ τῆς νύκτας τὸν σκοπὸν μακρὰ πολλὰ κρατῦσαν.
Η' Ἀρετῦσα ἐκάθητο ςὸ πλάγι τῦ Κυρῦτης,
Κι' ὅσον ἐγροίκα, τόσο πλειὰ ἔβανε μέσ' ςὴν νῦ της,
Τῆς νύκτας τὸν ξαγεδηςὴ, γιατὶ κανεὶς δὲ σώνει,
Ὡσὰν ἐκεῖνο νὰ τὸ πῇ, ἐδὲ νὰ τὸ σιμώνῃ.
Μεγάλη καλοθέλησι ςὸ λογισμὸ ἐκινᾶτο,
Κ' ἐκείνε τῦ τραγεδηςῆ τῆς νύκτας ἐθυμᾶτο.
Η'παψεν ἡ ξεφάντωσις, ἐβράδιασεν ἡ ὥρα,
Καὶ καθενεὶς ςὸ σπῆτί τε ἐπήγαινε ςὴ Χώρα.
Ο' Ῥῆγας βάνει λογισμὸν, πολλὰ βαθυὰ τὸ βάνει,
Ἦνταναι κὶ ὁ τραγεδηςὴς τῆς νύκτας δὲν ἐφάνη.
Καὶ μ' ἄλλον τρόπο βάλθηκε, ποιὸς εἶναι νὰ κατέχῃ,
Κι' ὥςε νὰ μάθῃ, κ) νὰ δῇ, μεγάλην ἔγνοιαν ἔχει.
Καὶ κράζει μιὰν ἀργατινὴ δέκα ἀπὸ τὴν Αὐλήτε,
Ὀπῦ τζ' ἐπλήρωνε καλὰ νὰ βλέπεν τὸ κορμί τε.
Λέγει τες, πιάςε τ' ἄρματα χωςὰ, κ) μὴ μιλῆτε,
Κι' ἀμέτε σὲ παραχωςὸ, κρυφὰ κ) φυλαχθῆτε,
Κι' ὡς ἔλθῃ ὁ τραγεδηςὴς, κ) παίξῃ τὸ λαγῦτο,
Γλίγωρα φέρετέ τονε εἰς τὸ Παλάτι τῦτο.
Κινῦν, κ) πᾶσι τὸ ζημιὸ κ' οἱ δέκα ἀρματωμένοι,
Καθένας τὸν τραγεδηςὴν ἔςεκε κὶ ἀναμένει.
Εἰς ὥραν ὀλιγέτζικη, ὀπῦσανε χωσμένοι,
Θωρῦν τον μὲ τὴν συντροφιὰν ἐξάφνε κ) προβαίνει.
Ἀρχίζει πάλι τὸν σκοπὸν τὸν γλυκοζαχαρένιο,
Κ' ἐκτύπα τὸ λαγῦτό τε, σὰν τὸχε μαθημένο.

Η' γλῶσσά τε παρὰ ποτὲ ἐγίνηκεν ἀηδόνι,
  Καὶ τὸ μεσάνυκτο περνᾷ, τὸ φῶς τζ' αὐγῆς σιμώνει.
Τότες ἀπὸ τὸ χάλασμα ἐβγαίνε οἱ ἀνδρειωμένοι,
  Κὶ ὡς τζ' εἶδεν ὁ Ῥωτόκριτος, σχολάζει κ᾽ σωπαίνει:
Καὶ τὸ λαγῦ τ' ἐσκόρπισεν εἰς ἑκατὸ κομμάτια,
  Νὰ μὴ τονὲ γνωρίσουνε κεῖνα τὰ ξένα μάτια.
Καὶ λέγει κ᾽ τῦ φίλυ τυ, ἀπόψε κάνει χρεία,
  Νὰ δείξωμε τὴν δύναμιν ὅλημας τὴν ανδρεία.
Η' ὄρεξίς συ ἂν σὲ βαστᾷ, νὰ μὴ μᾶς ἐγνωρίσυ,
  'Απόψε κάμε τὸ πρεπὸ κ᾽ σὺ μὲ τὸ σπαθί συ.
Κ' ἐγὼ κάλλιᾶχω θάνατο, παρὰ νὰ γνωριστῦμεν,
  Καὶ πρὶν μᾶς πᾶσι σῦ Ῥηγὸς, θέλω νὰ σκοτωθῦμεν.
Ε'τῦτοι, ὁπῦ ἀπτὸ χάλασμα ἐσέκα κὶ ἀνάμεσα,
  'Ο Βασιλειὸς τὺς ἔπεμψε νὰ πιάσυσιν ἐμένα.
Κ' ἐγὼ δὲν θέλω νὰ πιαθῶ, κάλλιᾶχω ν' ἀποθάνω,
  Καὶ νὰ μὲ πάγυσι νεκρὸν εἰς τὸ Παλάτι πάνω.
Τὸ χάλεσμα, πῦ γίνηκε τὴν περασμένη σχόλη,
  Γιὰ μένα ἦτον ἀφορμὴ κ' ἐμαζωχθῆκαν ὅλοι.
Στέκε κοντά μυ, βόηθα μυ, κὶ ἂς πολεμῦμε ὁμάδι,
  Κ' ἐλπίζω ἀπόψε ἀκδίκητοι δὲν πᾶμεν εἰς τὸν ᾅδη.
Γροικήσετε τῦ ἔρωτος θαυμάσματα τὶ κάνει.
  Εἰσὲ θανάτυς ἑκατὸν ὅσ' ἀγαπῦν τὺς βάνει.
Πληθαίνει τυς τὴν ὄρεξι, κ᾽ δύναμι τὺς δίδει.
  Μανθάνει τυς νὰ πολεμῦν σῆς νύκτας τὸ σκοτίδι.
Κάνει τὸν ἀκριβὸ φθηνὸ, τὸν ἄχημο ἐρωτάρη,
  Κάνει κ᾽ τὸν ἀνήμπορον, ἄνδρα καὶ παλικάρι.
Τὸν φοβιτζάρην ἄφοβο, πρόθυμον τὸν ὀκνιάρη,
  Κάνει κ᾽ τὸν ἀκάτεχον νὰ ξεύρῃ κάθε χάρι.
Η' ἀγάπη τὸν Ῥωτόκριτον κάνει νὰ πολεμήσῃ,
  Μὲ δέκα, κὶ ὡς σὸν ὕστερον ἐλπίζει νὰ νικήσῃ.
Σιμώνυν ὅλοι τακτικὰ, κ᾽ χαιρετῦν τὺς δυό τυς,
  Λέγοντες πῶς ὀρέγυνται πεῖρα τὸν σκοπό τυς.

Νὰ

Νὰ σιωοδέψυν ὅλοι τυς, ᾗ ἔτζη συνβοφιασμένοι,
Νὰ πᾶσιν εἰς τῦ Βασιλεῦ, ὁπῦ τὺς ἀναμένει.
Νὰ βαγυδήσυν τῦ Ῥηγὸς, ταῖς χάρες τυς νὰ δείξυν,
Μὴ περπατῦσι μοναχοὶ, μὰ κὶ ὅλοι τυς νὰ σμίξυν.
Καὶ τότε ὁ Ῥωτόκριτος ἀρχοντικὰ μιλεῖ τυς,
Καὶ γνωςικὰ ἐγνώρισε κ' εἶδε τlὼ ὄρεξί τυς.
Λέγει τυς, φίλοι κὶ ἀδελφοὶ, ἡ ὥρα δὲν τὸ δίδει,
Νὰ πᾶμε τώρα ςῦ Ῥηγὸς ςῆς νύκτας τὸ σκοτίδι.
Κ' οἱ Ἀφέντες ὅπυ ὁρίζυσιν, οἱ δῦλοι προσκυνῦσι,
Ὄχι μὲ κτύπυς ᾗ φωναῖς νὰ θὲ νὰ τὺς ξυπνῦσι.
Ἐγὼ δὲν θὲ νὰ καρτερῶ, κ' ἡ ὥρα μὲ σπυδάζει,
Ἐκεῖνο ὁπῦ λέγω σεῖς, δὲν πρέπει, ᾗ δὲν μοιάζει.
Σὰν τὺς ἀποχαιρέτισαν, κ' ἐμίσεψαν, θωρῦσι,
Κὶ ἀφlώνυσί νε τὰ καλὰ, ᾗ ςὰ κακὰ θὰ μπῦσι.
Ἀφύκασι τζ' ἀθιβολαῖς, ς' ἄρματα βάνυν χέρα,
Σπαθίζυν λάμπυν τὰ σπαθιὰ, κ' ἡ νύκτα ἐγίνη μέρα.
Στῦτα τ' ἀνακατώματα, δυὸ ἐπέσαν κὶ ἀποθάναν,
Κ' οἱ δέκα, ὀκτὼ ἐγονήκασι, κὶ ἀρχίζασι κ' ἐχάναν.
Καὶ πάλι τῦτοι οἱ ὀκτὼ ἤσανε λαβωμένοι,
Κὶ ἄγγικτος ὁ βαγυδιςὴς, κὶ ὁ φίλος τυ ἀπομένει.
Ἐχάσασιν οἱ πλειότεροι, πὸλπιζαν νὰ νικήσυν,
Κοὶ δυὸ τὺς ἐνβοπιάσασι, δίχως νὰ τὺς γνωρίσυν.
Γιατὶ εἶχαν εἰς τὸ πρόσωπο γενειάδαις καμωμέναις,
Καὶ κάθε ἀργὰ τὺς βάνασι μακραῖς ξεχωρισμέναις.
Καὶ δὲν ἐμπόρειεν ἄνθρωπος ποτὲ νὰ τὺς γνωρίσῃ,
Πολλαῖς φοραῖς ἡ μαςορειὰ ἐνίκησε τlὼ φύσι.
Ἤσανε νέοι δροσεροὶ ςὸν φόρον ὁλημέρα,
Καὶ κάθε ἀργὰ ςολίζυνται ψωματινὰ τὰ γένα.
Ἐτοῦτα τὰ κομπώματα ἐκάνασι τὰ γένεια,
Πῦ βάναν εἰς τὸ πρόσωπον κ' οἱ δυὸ τὰ ψωματένια.
Τὴν δύναμί τυς οἱ ὀκτὼ χοικῦσι πῶς ἐχάθη,
Μισεύυν, φεύγυν ἀποκεῖ, μὴ τζ' εὕρυν κὶ ἄλλα πάθη.

Ἐπό-

Καὶ πέτ ο 'Ρωτόκριτος τῦ φίλυ σιωτυχαίνει,
'Ανε χροικᾶ λαβωματιὰ, πῶς βρίσκεται, πῶς πηαίνει.

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ

Λέγει που, δὲν μ' ἀγγίξασι εἰσὲ κανένα τόπο,
Μᾶχω μεγάλη κύρασι, χροικῶ μεγάλο κόπο.
Κὶ ἂς περπατῦμε γλίγωρα, νὰ πᾶμεν εἰς τὴν κλίνη,
Καὶ τὸ καλό μας ῥοιζικὸ ἔκαμεν ὅ, τι ἐγίνη.
Μὰ ἐγὼ ποτὲ δὲν ἤλπιζα κεῖνο πῦ βλέπω τῶρα,
Σὰν ξημερώση θὲς χροικᾶ ἰῶτα μιλῦν ςὴ Χῶρα,
Καὶ μὲ τὰ ζάλα σιγανὰ ςὸ σπῆτί τως γιαγέρνυν,
Καὶ τὸ ταχὺ ἄλλοι τῦ 'Ρηγὸς κακὰ μαντάτα φέρνυν.
Λέσιν τυ, οἱ δέκα πῦπεμψες, ἐκαταλαβωθῆκαν,
Καὶ σκοτωμένυς δυὸ ἀπ' αὐτὺς πολλ' ἄσχημυς εὑρῆκαν.
Ο' 'Ρῆγας θέλει τὸ ζημιὸ νὰ μάθη κάθε πρᾶγμα,
Καὶ πῶς ἐπῆγεν ἡ μαλιὰ τὴ νύκτα, κ' ἦντα κάμα.
Δυὸ ἐπῆγαν κ' εἴπασίν τυτο ἀπὸ τὺς πονεμένυς,
Καὶ ἐθώριετυς ὁ Βασιλειὸς ἄσχημα λαβωμένυς.

ΣΟΛΔΑΤΟΙ

Λέσιν τυ 'Αφέντη, κάτεχε, σῦ, τι εἴδαμεν ἀπόψε,
*Αν μᾶσε πέψης πλειὰν ἐκεῖ τὴν κεφαλήμας κόψε.
Εἰ αὐτόνος ὁ ξαγυδιςὴς, κὶ αὐτὸς ὁ λαγυτάρης,
Εἶναι μεγάλης δυύαμις, εἶναι μεγάλης χάρις.
Κὶ ὅ, τι γλυκήτης κὶ εὐμορφιὰ εἰς τὸ ξαγῦδι δείχνει,
Τόσο φαρμάκι, κὶ φωτιὰ μὲ τὸ σπαθί τυ ῥίχνει.
Ζάχαρ εἶν τὸ ξαγῦδί τυ, κὶ τὸ σπαθί τυ χάρος,
Τζ' ἀλήθειας φανερώνομε, κὶ μὴ τὸ πάρης βάρος.
Ω'σὰν ἀετὸς ἐπέτετο, καὶ τὸ σπαθί τυ ἐκράτει,
Βροντὴ ἦτονε τὸ χέρι τυ, κὶ ὡς ἀςραπὴ τὸ μάτι.
Ε'βάρισκε ςὴ μιὰ μερὰ, κ' ἐπλήγωνε ςὴν ἄλλη,
Κὶ ἀπομακρᾶς τῦ φαίνυνταν τῆς ἀνδρειᾶς τὰ κάλλη.

Δε-

Δεκάμεθεν, κ' ἐκεῖνοι δυό, (ἀνάθεμα τὴν ὥρα),
Ὅλοι γεβεντισθήκαμε 'ς ταῖς γειτονιαῖς, 'ς τὴ Χώρα.
Ποιοὶ εἶν' τοῦτοι δὲν κατέχομε, δὲν ξεύρομεν μηδένα,
Κανίσκια μᾶς ἐδώκασι πικρὰ φαρμακεμμένα.
Πολὺ σκοτίδι ἤτονε, καὶ μόνο τῶν σπαθιῶν τως,
Τὴν λαμπυράδα βλέπαμε, κι' ὄχι τὸ πρόσωπόν τως.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Η' Ἀρετοῦσα τ' ἄκουε τοῦτ' ὅλα, ὁποῦ μιλοῦσαν,
Κι' ὡσὰν δένδρα ἐφυτεύοντα μεσ' 'ς τὴν καρδιά, κι' ἀνθοῦσαν.
Κ' ἐπεριπλέκαν οἱ βλαστοί, τὰ σωθικά της πιάναν,
Κ' εἰς ἔγνοια μεγαλήτερη, καὶ πέδα τὴν ἐβάναν,
Νὰ μάθη τὸν ξαγουδιστή, ποιὸς εἶναι νὰ κατέχη,
Ὁπ' ἔτοιαις χάρες, κι' ἀρεταῖς, κ' ἔτοιαν γλυκήτην ἔχει.
Ἐπλήθυνεν ἡ πέδα της, κ' ἡ πείραξις ἡ πόση,
Κ' ἔπασχεν ὅσο τὸ μπορεῖ τὴν πέδα ν' ἀλαφρώσῃ.
Νὰ συνηφέρῃ ὁ λογισμός, ὁποῦ τὴνε πειράζει,
Νὰ τῆς δροσέψῃ τὴν καρδιά, ποῦ σὰν καμῖνι βράζει.
Κι' ὥραις ψιλότητες ξομπλιῶν ἐγάζωνεν ἡ Κόρη,
Καὶ ὥραις βιβλία τῶν φρονίμων ἐδιάβαζε κ' ἐθώρει.
Κ' ἔπασχεν ὅσο τὸ μπορεῖ νὰ τῆς βοηθήσῃ ἡ γνῶσι,
Νὰ πάψῃ ὁ πόνος τῆς καρδιᾶς, κι' ὁ νοῦς της νὰ μερώσῃ.
Μὰ οὐδὲ τὰ ξόμπλια τ' ἀκριβά, μηδὲ ψιλότης γράμμα,
Ἐλάφρησιν εἰς τὸ κακὸν ὁποῦχε δὲν τζ' ἐκάμα.
Τὸ διάβασμα ἐσκόλασε, τὸ ξόμπλι δὲν τζ' ἀρέσει.
Στὴν πέδα της δὲν εὕρισκε πρᾶγμα νὰ τῆς φελέσῃ.
Παντᾶν ὁ νοῦς της 'ς τὰ βαθυά, πάντα 'ς τὰ μπερδεμένα,
Καὶ πάντα 'ς τὰ θολὰ νερά, καὶ 'ς ἀνακατωμένα.
Τὸν λαγουτάρη ἀναζητᾷ, τοῦ ξαγουδιοῦ θυμᾶται,
Καὶ τὸ βιβλίον σφάλισε, τὸ ξόμπλι τζ' ἀπαρνᾶται.
Κράζει τὴν Νένα της χωστὰ μέσα τὴν κάμερά της,
Μὲ σιγανάδα, κ' ὀμπροπὴν τῆς λέγει τὰ κρυφά της.

ΑΡΕ-

Κάθε κακὸν εἰς τὴν ἀρχὴ θέλει γιατρὸ Ἀρετῦσα·
Κάθε φωτιὰ θέλει νερὸ, νὰ πάψη τὴν ἀφοῦσα.
Ἄλλο δὲν εἶν τὸ γιατρικὸ τῦ πόθου, ὅταν ἀρχίση,
Παρὰ ζημιὸ νὰ βρῆ ἀφορμὴ νὰ τὸ ξελησμονήση.
Νὰ βάνη μέσ' ςὸ λογισμὸ χίλιαις φοραῖς τὴν ὥρα,
Πιὰν τῆς τιμῆς τὰ κέρδητα, κὴ τζ' ἀγενειᾶς τὰ δῶρα.
Μὴ δεν θυμᾶσαι Ῥαγεδιῦ, τὴν παιδομάνα σε πάψε,
Μέσα τῆς γνῶσις τὴν πυρὰν, ὅ,τι κὶ ἂ μῦπες, κάψε.
Τῦτη ἡ ἀρχὴ γιὰ σκιὰς μικρὴ ἐμένα δὲ μ' ἀρέσει.
Γιατ' εἴδαμε ἀπὸ γῆν ὡς γῆν τὸν ἄνθρωπον νὰ πέση.
Καὶ νὰ βαρῆ, κὴ νὰ βλαβῆ, ςὕςερο ν' ἀποθάνη,
Κὶ ἄλλος νὰ πέση ἀπὸ γκρεμνὸ, νὰ σηκωθῆ νὰ γιάνη.
Γιὰ τῦτο πρέπει εἰς ταῖς ἀρχαῖς νὰ βλέπη ὁπῦχει γνῶσι,
Νὰ μὴν ἀφήση τὸ κακὸ μέσα τε νὰ ριζώση.
Ἐτύταις ἡ κακαῖς ἀρχαῖς, πῦ πίβυλα προδίδουν,
Εἰς τὸ κορμὶ μὲ τὸν καιρὸν πρίκαις κὴ πάθη δίδουν.
Ἐτῦτα ὁπῦ μῦ μίλησες, πλειὸ νὰ σῦ τὰ χροικήσω,
Πιάνω μαχαῖρι νὰ σφαγῶ, νὰ κακοθανατίσω.
Ἐγὼ κατέχω, Ἀφεντρα μυ, ἐτῦτα πῦ ξαμώνυν,
Καὶ πόσο βλάψιμο βαςῦν, πόσο φαρμάκι χώνυν,
Διῶξέ αὐτὺς τὺς λογισμὺς, ξύπνησαι, ξεζαλίσου.
Μὲ συντροφιαῖς ξεφάντωνε, μὴν εἶσαι μοναχή σε.
Καὶ δὲν θωρεῖς ταῖς Ἀφεντιαῖς, πῦχεις κὴ τὰ Ρηγάτα,
Μὰ μπῆκες σ' ἔτοια δάσητα, κὴ ἐξέσφαλες τὴν ςράτα;
Εὔγα ἀπτὰ δάση σήμερο, γλήγωρα ξεμπερδέυσε,
Καὶ κεῖνα πῦ σῦ χροίκησα μὴ μῦ τὰ πῆς ποτέ σε.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὰ γνωςικὰ διατάμματα, ὁπῦ ἡ Φροσιύνη ὁμίλιε,
Τῆς Ἀρετῦσας, κὴ συχνὰ κλαίγοντας τὴν ἐφίλιε,
Εἶχαν μεγάλη δύναμι, τὸ λογισμὸ ἀλαφρυύαν,
Κ' ισβύσασι τὰ κάρβυνα, μὰ ἡ ασίθαις ἀπομείναν.

Ἀπό-

Ἀπόμεινέ τζ' ἡ πεθυμιὰ τοῦ ζαγουδιοῦ ν' ἀκούσῃ,
Μὰ τὸν ζαγουδιστὴ ποτὲ τὰ μάτια της μὴ δοῦσι.
Καὶ δὲν ἐλόγιαζε νὰ πῇ, τὸ πῶς δὲν ξεχωρίζει,
Τραγοῦδι ἀπτὴν τραγουδιστή, κὴ φύσι ἔτζη τ' ὁρίζει.
Κι' ὁπ' ἀγαπᾷ κὴ ῥέγεται τοῦ τραγουδιοῦ γλυκάτη,
Αὐξάνει τοῦ τραγουδιστὴ ςὰ κάλλη, κεῖς τὴν νειότη.
Ἡ πρώτη νύκτα ἐπέρασε, κὴ δὲν γροικᾷ λαγοῦτο,
Οὐδὲ σκοπὸ τοῦ ζαγουδιοῦ, πίκρα τζῆ φέρνει τοῦτο.
Μπαίνει εἰς μεγάλον λογισμὸν, τὴ δεύτερη ἀναμένη,
Ν' ἀκούσῃ τὸν τραγουδιστὴν, κι' ἀδείπνητη ὑπομένει.
Ἐπέρασε κὴ δεύτερη, κὴ τρίτη καταχρούει,
Κι' οὐδὲ λαγοῦτο, οὐδὲ σκοπὸν, οὐδὲ ζαγοῦδι ἀκούει.
Ὅσον ἐπέρνα ὁ καιρὸς, κὴ νύκταις ἐδιαβαίναν,
Τόσον οἱ λογισμοὶ κρυφὰ τὴν ἐψυχομαραίναν.
Πολλὴ χαρὰ ςὰ σωθικὰ ἐγροίκα ἡ Φροσύνη,
Κ' ἐλόγιαζε κὴ Ἀρετὴ τὸν λογισμὸν ἀφήνει,
Τὸν ἄφαντον ὁποῦβαλε, σὰν δὲν συχνοσπουδάζει,
Ἐκεῖνος ὁ ζαγουδιστὴς τὴν νύκτα νὰ πειράζῃ.
Μὰ μ' ὅλο ποῦτον φρόνιμη, ἴσφαλεν εἰς ἐτοῦτο,
Κ' ἡ Ἀρετοῦσα ἀφόρμιζε νὰ μὴ γροικᾷ λαγοῦτο,
Οὐδὲ τραγοῦδι, οὐδὲ σκοπὸ, κι' ἀγκούσταινε, κ' ἐπόνει,
Σὰν τὸ κηρὶ ἀνέλυγωνε, κ' ἐφύρα σὰν τὸ χιόνι.
Τούτην ἂς ἀφήσωμε γιὰ δὰ τὴν ποθοπλανταμένη,
Νὰ πῶ γιὰ τὸν Ῥωτόκριτο, ποῦ σ' λογισμὸν ἐμπαίνει.
Σὰν εἶδε πῶς ὁ Βασιλειὸς ἐβάλθη δίχως ἄλλο,
Νὰ μάθῃ τὸν ζαγουδιστὴν, εἶχε καϋμὸ μεγάλο.
Ἔπαψε τὰ τραγούδιά του, τὸ νυκτοπάρωρά του,
Καὶ μόνον ἀγκουστένετο μέσα στὸ λογισμό του.
Γιατὶ μὲ τὸν γλυκιὼ σκοπὸν ἐπέρνα ὁ καιρός του,
Κ' ἡ ἀλάφρωσι ςὸν πόνον του ηὕρισκε μαναχός του.
Καὶ πάλι ὁ Ῥῆγας κάθε ἀργὰ ἔβανε νὰ βιγλίσουν,
Πολλοὺς, γιὰ νὰ τὸν πιάσουσι, ἢ νὰ τονὲ γνωρίσουν.

Καὶ

Καὶ σὰν οἱ δέκα ἐχάσασι, κ' ἐκαταντροπιαθῆκα,
Κ' ἐπῆρε διὰ λόγυ τυς κρυφὸν καϋμὸ, καὶ πίκρα,
Τριάντα πέμπει κάθ' ἀργὰ, καὶ πιάνει τυς καὶ δῶρα,
Λέγει τυς νὰ γυρίζυσιν ὀλῶνυκτὶς τὴ Χώρα.
Νὰ βρῦν νὰ τόνε πιάσυσι, κὶ ὑπομονὴ δὲν ἔχει,
Καὶ δίχως ἄλλο βάλθηκε, ποιὸς εἶναι νὰ κατέχη.
Μὰ ὁ Ῥωτόκριτος σὰν φρόνιμος δὲν πιάνεται ςὸ δίκτι,
Καὶ τὰ λαγῦτα καὶ σκοπὺς παραμερᾶς τὰ ῥίκτει.
Καὶ ἀπονωρὶς ςὴν κλίνη του ἔςεκε κ' ἐκοιμῦντον,
Καὶ ὀλῶνυκτὶς ςὰ βάσανα τῦ πόθυ τυραννῦντον.
Ε'χλώμιασε, ἀδυνάμισε, ταῖς ςυμορφιαῖς ἀρνήθη,
Κ' ἡ εὐμορφιά τυ χάθηκε, κ' ἡ νειάτη ἐκαταλύθη.
Εἶχε κὶ ὁ κύρις τυ ὁ πτωχὸς ἔγνοια ὀπῦ τόνε κρίνει,
Γιὰ τὸν ὑὸν τυ νὰ θωρῆ, ἰῶτα λογῆς ἐγίνη.
Α'σύσυμος, κὶ ἀνέγνωρος, καὶ κατηγορημένος,
Κὶ ἀπὸ μεγάλυς λογισμὺς πάντα συνεφιασμένος.
Κὶ ὔδὲ γεράκια, ὔδὲ σκυλλιὰ, ὔδ' ἄλογα ἀνεμιάζει,
Μὰ ἐπαραμίλιε μοναχὸς, κὶ ὡς ἀφορμάρης μοιάζει.

ΠΕΖΟΣΤΡΑΤΟΣ

Κράζειτον τότε σπλαγχνικὰ, καὶ λέγει, ἦντα λογιάζεις;
Καὶ πλειὸ δὲν εἶσαι ζωντανὸς μ' ἀποθαμμένος μοιάζεις;
Α'φηκὲς ταῖς ξεφαντώσες, κὶ ὔδὲ δυλειαῖς γυρεύεις,
Τῶν δυλευτάδων δὲν μιλεῖς, πλειὸ νὰ τυς ἑρμηνεύεις;
Οὐδὲ γεράκια, ὔδὲ σκυλλιὰ, ὔδ' ἄλογα ἀνεμιάζεις;
Δὲν εἶσαι νοικοκύρις πλειὸ, σὰ νάσυν ξένος μοιάζεις;
Πάντα τὴν μοναξιὰ ζητᾶς, τὴν μοναξιὰ ξεβρέχεις,
Καὶ ταῖς δυλειαῖς μας ὡς θωρῶ, ἔγνοια κάμμιὰ δὲν ἔχεις.
Σὰ γέρως ἀπορρίκτηκες, καὶ δὲ ψηφᾶς τὴ νειότη,
Τὴν ςράτα ἐκείνη τὴν καλὴ βλέπω ἄλλαξες τὴν πρώτη.
Θωρεῖς με πῦρε καλογὲ, γέροντας εἶμαι τώρα,
Καὶ νὰ μακρύνω δὲν μπορῶ πλειὸ ἔξω ἀπὴ Χώρα.

Καὶ ἡ δυλιαῖς μας ςὰ χαιριὰ καθημερὸ πληθαίνυν,
Κι' ὡσαὺ δεὺ πᾶς ἀκάμωταις παιδάκι μυ ἀπομεὺυν.
Πῦρὲ δεὺ ἔχω ἄλλο παιδὶ ςὰν κόσμο παρὰ σεὺα,
Καὶ σὺ θὲ νὰ πὰ χαίρεσαι ὅ, τ' ἔχω κοπιασμεὺα.
Μὰ δεὺ κατέχω ἡ μοῖρά μυ, ἂν θὲ νὰ μ' ἐμποδίσῃ,
Καὶ χάσω ταῖς ἐλπίδες μυ, παντέρμον νὰ μ' ἀφήσῃ.
Τρεῖς μῆνες ἀπεράσασι, τέσσαρες περπατοῦσι,
Ὀπῦ ὅσοι σὲ ἐγνωρίζασι, κλαῖσι νὰ σὲ θωρῦσι.
Α'φηκες τζ' ἔγνοιαις τῦ σπιτιῦ ϗ τὰ νοικοκυράτα,
Πολλὰ περπάτεν εὔμορφα, μὰ δῶ ἄλλαξες τ' ςράτα.
Τλὼ μάννα συ μὲ λογισμὺς πολλὰ βαρὺς τὴν κρίνεις,
Θυμᾶνταςσὲ πῶς ἤσυνε, βλέποντας πῶς ἐγίνης.
Λυπήσυ μας, ϗ σχόλασαι τὴν ςράταν πῦ ἐπιάσες,
Σπύδαξαι, κ' εὗρε γλίγωρα τὴν πρώτην πῦ ἐχάσες.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο' Ῥωτόκριτος τὰ πάλεγεν ὁ κύρις τυ λογιάζει,
Κι' ὅσον ἐμπόρειεν ἀφορμαῖς ηὕρισκε, νὰ τὰ σάζῃ.
Καὶ κεῖνος τῦ τὰ πίςευε, γιατὶ ἡ ἀγάπη ἡ τόση,
Πῦ βάςα ςῦτο τὸν ὑιὸ, τοῦ ζάβωνε τὴ γνῶσι.
Λυπᾶται τὰς γονέυς τυ, κι' ὡς γιὰ νὰ τζ' ἐλαφρώσῃ,
Ἐπῆρε φίλυς κ' ἐδικὺς, νὰ πᾷ νὰ ξεφαντώσῃ.
Σύρνει γεράκια, ϗ σκυλιὰ, ϗ συντροφιὰ μεγάλη,
Κι' ὁ κύρις τυ ἀναγάλλισεν, ὡσαὺ τὸν εἶδε πάλι,
Πῶς μὲ τζ' ἀγαπημεὺυς του ἐπῆγε στὸ κυνῆγι,
Καὶ μὲ τὰς συναναθρόφυς ὡσαὺ ϗ πρῶτα σμίγει.
Μὰ ἀναθεμάτη τὴ χαρὰ, πῦδε τλὼ ὥρα κείνη,
Ὁ λογισμὸς ὀπῦβαλε ποτὲ δεὺ τὸν ἀφίνει.
Ε'καμε γιὰ τὸν κύρην τυ τὸ πρᾶγμα πῦ ἐμίσα,
Μὰ ἡ συντροφιαῖς γιὰ λόγυ τῦ ἔτοιον καιρὸν δεὺ ἦσα.
Γιατὶ ἡ φιλοξεφάντωσις πολλὰ τονὲ πειράζει,
Καὶ δὲ μπορεῖ σὰν ἤθελε τὸν πόθο νὰ λογιάζῃ.

Ἠφυ-

Α'φήκε πάλι τὺς πολλὺς, κ̉ πλειὸ δεν τζ' ανεμιάζει,
 Τὸ πρᾶγμα ὁπὖναι ςανικῶς, ὀγλίγωρα σκολάζει.
Μόνο μὲ κάποιυς γέροντας συχνὰ πρασσε ν ἀκούγη,
 Γιὰ κείνlω ὀπὖ ςlὼ καρδιὰ μὲ τὸ σφυρὶ τὖ κρύει.
Κ' ἔπερνε σὰν παρηγορειὰ, πὖθελε δῆ ἀπ' αὐτήνυς,
 'Απτὸ Παλάτι νἄρχωνται, κ' ἔσμιγε μετὰ κείνυς.
Λόγον ποτὲ δεν ἔλεγε διὰ τlὼ 'Αρετῦσαν,
 Μάθειχνε τὸν ἀκάτεχον, ὅση ὥραν ὁμιλῦσαν.
Μ' ἀθιβολαῖς ἀπομακρᾶς ἐσίμωνε κοντάτης,
 'Οπὖκανε τὺς γέροντας κ' ἐλέγαν τ' ὄνομάτης.
Μὰ δεν ἐγνώθασι ποτὲ τὸν λογισμὸν ὁπὄχει,
 Γιατὶ ἤχωνε μὲ φρόνεψι τζ' ἀναλαμπῆς τlὼ λόγχη.
Ω'ς κ̉ σκυλὶ λαγωνικὸ τὸ νἄθελε γαυγίση,
 Πῦρε γιὰ νὰν τὖ παλατιὖ, τὖ ἀλάφρωνεν ἡ κρίσι.
Μ' ὅλο πὖ δεν ἐσύχναζε νὰ πηαίνη ςὸ Παλάτι,
 Στὸν ἴδιο πόθο ἐσπύδαζε, κεὶς κεῖνον ἐπερπάτει,
Καὶ δεν ἐλάφρωνε ὁ καϊμὸς μάλιςα πλειὰ πληθαίνει,
 Τὸ γιατρικὸ πὖ τὖδοκεν, ὁ φίλος δεν τὸν γιαίνει.
Εὔκαιρα τὖπε ν ἀρνηθῆ τὖ Παλατιὖ τὰ ςράτα,
 Γιατὶ ἡ ἀγάπη ἀπομακρᾶς τἄπεμπε τὰ μαντάτα.
Α'ς τὸν ἀφήσωμε γιὰ δὰ κὶ αὐτὸν νὰ κινδιωδύη,
 Κὶ ὁ λογισμὸς ὁπρὖβαλε, δίκαια τόνε παιδδύει.
Κὶ ἂς πῦμε γιὰ τὴν 'Αρετὴ, πὖ ὡς εἶδε κ' ἀπερνῦσαν,
 'Η νύκτες, κ̉ ςlὼ γειτονιὰ τραγῦδι δεν ἀκῦσαν.
Ε'πλήθαινεν ἡ πεθυμιὰ, ανάπαψι δὲ βρίσκει,
 Κρυφὰ βαςᾶ τὸν πόνοντης, κὶ ἀγανακτᾶ κ̉ πλίσκει.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Καὶ πρὸς τlὼ Νένατης μιλεῖ· ἤντα κ̉ δὲν ἐφάνη,
 Νέννα μυ πλειὸ ὁ τραγυδηςὴς, κ̉ πἄκανε δὲν κάνει;
Κάπεχε, ὅσο ςερδύομαι τὸ πρᾶγμα, ὁπὖ μῦ ἀρέσει,
 Τόσον πλειὰ μέσ' ςὰ σωθικὰ σπίθαις φωτιᾶς μὲ καίσι.

Τλὼ νύκτα ὅταν ἤκυα, σκοπὸν ὁπῦ πεθύμυ,
 Θεράπειαν, κὶ ἀναγάλλιασιν ἔπερνε τὸ κορμί μυ.
Κὶ ἀναπαυμένη βρίσκυμυν κὴ παρηγορημένη,
 Καὶ πλειὰ γιὰ τὸν ξαγυδιςὴ δὲν ἤμυν ἐγνοιασμένη
Μὰ δὰ πῦ τὰ ςερδύομαι, κὶ ὡσὰν πυλιὰ πετάξαν,
 Τὰ πεθυμιὰ πληθυὐασι, τλὼ ὄρεξιν ἀλλάξαν.
Καὶ θέλω τὸν ξαγυδιςὴν νὰ μάθω δίχως ἄλλο,
 Γιὰ λόγυ τ' ἔχω πεδομὴ, κὴ λογισμὸ μεγάλο.
Θωρῶ ξαναγιαγύρασι, κ' ἦλθαν τὰ περασμένα,
 Καὶ θὲ ν ἀκύσω, κὴ νὰ δῶ, πῶς ξαγυδεῖ γιὰ μένα.
Ε'τῦτος ὁ ξαγωδιςὴς Νένα πολλὰ κατέχει,
 Καὶ ὡὰ λογιάζω εἰς φρόνσιν τέρι ποτὲ δὲν ἔχει.
Σὰν εἶδε, πῶς ὁ Κύρις μυ θέλει νὰ τόνε μάθῃ,
 Ἤπαψε τὶ ξεφάντωσι, κ' ἀφῆκέ με ςὰ πάθη.
Ο'πῦπερνα ἀναγάλλιασι ὅλη τλὼ ὥρα κείνη,
 'Οπῦ ξαγῦδιε κ' ἔλεγε, τζ' ἀγάπης τλὼ ὀδιὐνη.
Νένα γιὰ μένα ἤσανε τῦ τ' ὅλα δίχως ἄλλο,
 Αὐτὸς θὲ νᾆναι ἕνα κορμὶ φρόνιμο κὴ μεγάλο.
Τὰ λόγια τυ τὰ γνωςικὰ κάθομαι κὴ λογιάζω,
 Γραμμένα τἄχω, κὴ συχνὰ κλαίωντας τὰ διαβάζω.
Κὶ ἄλλῦ ποτὲ δὲν τἄκυσα, μηδ' εἶδάτα γραμμένα,
 Κατέχωτο, γνωρίζωτο, πῶς ἦσαν διὰ μένα.
Κὶ ἀπὸ τλὼ πρώτη ἀργατινὴ πῦπαιξε τὸ λαγῦτο,
 'Ελόγιασάτο, κ' εἰπάτο, γιὰ μένα ἦτον τῦτο.
Μὰ ὁ φόβος θὰ νὰ τὸν κρατῇ, γιὰ κεῖνο δὲν τὸ δείχνει,
 Μόνο τὶ νύκτα ςὸ σκοπὸ παραπεξαῖς μυ ῥίχνει.
Τρεῖς μῆνες μ' ἔτοια δύλεψι, μ' ἔτοια ἀρχοντια κὴ τάξι,
 Ποιὰ νἄχε ςέκη δυνατὴ νὰ μὴ τλὼε παπάξῃ;
Καλὰ κὴ δὲν τὸν εἴδαμε, δὲν ξεύρομεν ποιὸς εἶναι,
 'Απὸ τὰ λόγια τ' εὔμορφα κορμὶ μεγάλον εἶναι.
Α'π' ὅτι κάλλη ἔχει ἄνθρωπος, τὰ λόγια ἔχυν τὶ χάρη,
 Νὰ κάμυσι κάθε καρδιὰ παρηγορειὰ νὰ πάρῃ.

Κι' ὁπȣ κατέχει νὰ μιλῇ μὲ γνῶσιν, ϗ μὲ ξόπον;
Κάνει ϗ κλαίειν ϗ γελᾶν τὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων·
Αὐτὸς σὲ κίνδυνω ἔβαλε γιὰ μιὰ τὸ κορμί τȣ,
Προχθὲς ὅταν ἐγλύτωσε μὲ τόσȣς τὴ ζωή τȣ.
Ὅταν ὁ Κύριος μ' ἔβαλε τȣς δέκα νὰ τὸν πιάσȣν,
Πρᾶγμ' ἔκαμε, πȣ δὲν μπορȣν ἄλλοι νὰ τὸ λογιάσȣν·
Καὶ κρατημένη βρίσκομαι εἰς τὰ καμώματά τȣ,
Γιατὶ ὡς ϗ ἂν εἶμαι κοπελιὰ, γνωρίζω τὰ κρυφά τȣ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἡ Νένα ξανασφάγηκε, νὰ τῆς ξεοικήσῃ πάλι;
Πῶς βρίσκεται ςὸν λογισμὸν, ὁπȣλπιζε νὰ βγάλῃ·
Ἐςηθοδάρθηκεν ἐμπρὸς, κι' ἀπέκις ἀρχινίζει;
Κ' ἐμίλιε της σὰν μάννα της, κι ὡσὰν γονῆς μαλίζει.

ΝΕΝΝΑ

Λέγει της, πάντα λόγιαζα, πανταλπιζα κ' ἐθάρρȣ,
Κείνη τὴν λίγη πεδομὴ νὰ διώξῃς μονοπάρȣ·
Καὶ σὰν ἀρχὴ ἄφαντη πολλὰ ϗ διχωςὰς θεμέλιο,
Νὰ τὴν ἀφήσῃς νὰ διαβῇ, ϗ νὰ τὴν ἔχῃς γέλοιο·
Μὰ 'γὼ θωρῶ κ' ἐῤῥίζωσε, κι' ἀφορμισμένη σ' ἔχει·
Σ' κάψα μεγάλη βρίσκεσαι, ϗ σὺ θαῤῥεῖς πῶς βρέχει.
Πῶς εἶν ϗ πεθυμᾶς νὰ δῇς ἐνὰ πȣ δὲν κατέχεις;
Κ' ἔτοιον μεγάλον λογισμὸν μ' ἔτοια λαχτάραν ἔχεις;
Διὰ ξαγȣδια πȣπασι κοντὰ ςὴ γειτονειά σȣ,
Ἐμπῆκες σ' ἔτοια πεδομὴ, κ' ἔχασες τὴν ἐξάσȣ;
Τȣτος ὁπȣ ξαγȣδησε, καὶ ποιὸς τονὲ κατέχει,
Εὔμορφος νάναι, ἢ ἄχημος, σωςὰ τὰ μέλη ἂν ἔχῃ;
Παῦσαι αὐτȣς τȣς λογισμȣς, σκόλασε αὐτὴ τὴ ζάλη,
Καὶ τέτοια πράγματ' ἄβιαςα ὁ νȣς σȣ πλειὸ μὴ βάλῃ.
Μιὰ γνωςικὴ, ϗ φρόνιμη, ἄξια, ϗ παινεμένη,
Γιὰ σκοποξαγȣδήσματα εἶν' ἔτζη ἀποδυμένη;

Ὅσαις

Ὅσαις κι ἂν εἶναι ζωνταναῖς, κὴ πλάκα ὅσαις σκεπάζει,
  Κεῖνω νὰ μοῦ δείσκεται κάμμι' ἄλλη νὰ σοῦ μοιάζῃ,
Εἰς διμορφιὰ κ᾽ φρόνησιν, κ' εἰσὲ πιτηδειοσμένη,
  Κ' εἶδα χειρότερα ὁλωνῶν ἡ Ἀρετοῦσα ἐγίνη.
Βλέπε ὅ, τι κ᾽ ἂν μοῦ μίλησες, ἄλλος νὰ μὴ γροικήσῃ,
  Καὶ κάμε, αὐτὴ ἡ ἀνάλαμπη, ὁποῦρχισε, νὰ σβύσῃ.
Μία Ἀφεύζας, τέκνο ἔτοιο Ῥηγὸς, κ᾽ μιὰ κυρὰ μεγάλη,
  Πῶς τὄπαθε ἔτοιον λογισμὸν ἀψήφιστον νὰ βάλῃ;
Ποῦ μόνο νὰ τὸ θυμηθῶ, νὰ τὸ καλολογιάσω,
  Νεκρώνονται τὰ μέλη μου, κι ὅλη σιγοξομάσω.
Μετάβαλε τὸν λογισμὸν, τὸν νοῦν σου μοῦ παιδεύῃς,
  Καὶ τέτοια πράγματ' ἄφαντα κι ἀμοιαστα μὴ γυρεύῃς.
Κ' αὖ εἶχες δῆ τὸν Ἔρωτα στὰ Ῥῆγας νὰ προβάλῃ,
  Καὶ νάχε πῇ πῶς σ' ἀγαπᾷ ἰσοιά πλειὰ παρ ἄλλη,
Ἐτύχαινε ν' ἀντισαθῇς, κάλλια νὰ πᾷς στὸν ᾅδη,
  Παρὰ νὰ κάμῃς τῆς τιμῆς βλάψιμο κι ἀχημάδι.
Καὶ σὺ γιὰ κτύπο λαγουτιοῦ, γιὰ ξαγουδιοῦ γλυκότη,
  Ἐμπέρδισες, κ' ἐσκλάβωσες ἔτοιας λογῆς τὴ νειότη.
Δίχως νὰ δῇς ποιὸς ξαγουδεῖ, κ᾽ δίχως νὰ ἠξεύρῃς,
  Ποιὸς εἶναι, ποιὸς τὸν ἔπεμψε, νὰ θέλῃς νὰ τὸν εὕρῃς.
Κ' ἔτοιας λογῆς νὰ σκλαβωθῇς, κ᾽ νὰ τὸν ἀγαπήσῃς,
  Καὶ νὰ ψυχομαραίνεσαι, ὅσο νὰ τὸ γροικήσῃς;
Βλέπε, κ' αὐτὸς ὁ λογισμὸς πλειότερα μὴ ῥιζώσῃ,
  Μ' ἀνάσπασαι, κ᾽ ῥῖξέ τον, μὴ σὲ κατακοδώσῃ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἡ Ἀρετοῦσα νὰ γροικᾷ, τὰ τζοῦλεγεν ἡ Νένα,
  Ἀπολογιὰ τῆς ἔδωκε μὲ χείλη πικραμένα.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Νένα μου, ὅταν γροίκησα ξαγούδια κ᾽ λαγοῦτα,
  Δὲν ἤλπιζα οὐδὲ ἐθάῤῥουν τὸ νάλθουν στὰ μέξα τοῦτα.

Μὰ δὲν κατέχω νὰ σοῦ πῶ, τὸ πῶς κ' μ' ἦντα ξόπο,
Τὰ μέλη κομπωθήκασι, κ' ἐμπῆκα σπέτοιο κόπο.
Ἂν ἤθελα γνωρίση πῶς ςὰ πάθη καπακρύω,
Ἀπὸ τὴν πρώτην ἔφρασα τ' ἀφτιὰ νὰ μιῶ τ' ἀκύω.
Μὰ λόγιασα νὰ μιῶ ψηφῶ, μήδ' ἄλλους, μηδὲ τοῦτο,
Καὶ μόνον περιδιάβασι νὰ πέρνω ςὸ λαγοῦτο.
Κ' ὡς ἄγνωστη κομπώθηκα, κ' ἐπιάθηκα ςὸ βρόχι,
Σὰν ὅτε ςήσει ὁ κυνηγὸς, κ' ςὴν ἐλπίδα τὄχει,
Ναὔρῃ πυλὶ ἀκάτεχο κι ἄγνωςο νὰ γελάσῃ,
Κιὄτε πετᾷ κ' κηλαδεῖ, μὲ πλαίο νὰ τὸ πιάσῃ.
Ἔτζη μπερδέτηκα κ' ἐγὼ, κ' πάσχω, κ' ξεξείχω,
Νεύγω ἀπὸ τέτοιο μπερδεμμὸ, κ' λυξωμὸ δὲν ἔχω.
Κι ὁλημερνὶς, κι ὁληνυκτὶς, ξύπνυς, κι ὅτε κοιμοῦμαι,
Τὸν λαγυτάρη ἀναζητῶ, τῦ ξαγυδιῦ θυμῦμαι.
Πάσχυ, βοηθῦμαι ὅσο μπορῶ, τὸ σφάλμα μυ γνωρίζω,
Μὰ τὴν ἐξάμυ πήρασε, κ' πλειὸ δὲν τὴν ὁρίζω.
Μακάρι ἂς ἦτον μπορετὸ, μακάρι νὰ τὸ μπόρυ,
Ἕνα ὁπῦ δὲν γνώρισα, ςὸ νῦ νὰ μιῶ ἐθώρυ.
Μ' ὁλημερνὶς, κι ὁληνυκτὶς κρίσιν ἔχω μεγάλη,
Καὶ ζωγραφίζω ςὴν καρδιὰ νὸς πῦ δὲν εἶδα κάλλη.
Καὶ σωθετὴ κι ὡρόπλυμη ἐγίνη ἡ ζωγραφιά τυ,
Τὴν ςόρισι ζωγράφισα ἀπτὰ καμώματά τυ.
Ταχυὰ κ' ἀργὰ τὴνε θωρῶ, πολλὰ μορφος ἐγίνη,
Γροίκα αὐοςιὰ, γροίκα αὐοςιὰ, γροίκα δαιμόνυ ὀδιιύη.

NENNA

Καὶ δὲν λογιάζω, κ' ποτὲ ςὸν κόσμο νᾆτον ἄλλη,
Νάμπηκε σ' ἔτοια πεδομὴ, ἄφαστη κ' μεγάλη.
Κι ὐδὲ νὰ βρέθηκε κάμμιὰ ἄνθρωπον ν' ἀγαπήσῃ,
Δίχως νὰ τὸν ἰδῇ ποτὲ, κ' νὰ τονὲ γνωρίσῃ.
Πολλαῖς ἂν τὸ κατέχασιν, ἠθέλασε τὸ λέγῃ
Γιὰ παραμύθι, κ' κάνεὶς νὰ μὴ τὸς τὸ πιςέψῃ.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Νένα, ὅταν ἀνεθρέφουμουν ϗ κοπελιὰ λογοῦμου;
  Παιγνίδια ϗ κουτζουνικὰ παντάβαινα στὸ νοῦ μου.
Καὶ μετ᾽ αὐτὰ ξεφαίνοντα, κ᾽ ἐπέρνα ὁ καιρός μου,
  Κι ἐποῦχε πῆ νὰ τὰ ἀρνηθῶ, ἦτον ἀντίδικός μου.
Καὶ κάθ᾽ ἀργὰ ὡς πρᾶγμ᾽ ἀκριβὸ στοὺς μόσχους ἔβανά τα;
  Καὶ στὰ χρυσᾶ ϗ στ᾽ ἀργυρᾶ ἐμοσχοφύλασσά τα.
Καὶ τὸ ταχὺ πρὶν σηκωθῶ, ϗ πρὶν δυθῶ, ἄτυές, Νένα;
  Στὸ στρῶμα μου τὰ φέρνασι, κ᾽ ἐθώρουν ἕνα ἕνα.
Κ᾽ εἶχα μεγάλη πεδομὴ μὲ τὰ κουτζουνικά μου,
  Κεινᾶχα γιὰ παρηγορειὰ, κεινᾶσαν ἡ χαρά μου.
Κι ὥσαν ἀκρομεγάλωσα, τὸ γάζωμα ἤρεσέ μου,
  Δὲν ἄφηνα τὸ ῥάψιμο, ταχυὰ, κι ἀργὰ ποτέ μου.
Μὲ γράψιμο, μὲ γράμματα, καὶ μὲ κοντύλι, Νένα,
  Σ᾽ ἀγάπαις, ϗ ψηλότητες οἱ λογισμοί μου ἐμπαῖνα.
Κατέχω το, πόσαις φοραῖς, μοὔλεγες, Θυγατέρα,
  Ἤντα τὸ θὲς τὸ διάβασμα, τὸ τόσο νύκτα μέρα;
Ἤντ᾽ εὔμορφα, κ᾽ ἤντα καλὰ βρίσκεις αὐτοῦ γραμμένα;
  Καὶ δὲν σ᾽ ἀρέσει, μηδὲ θὲς πρᾶγμα ἄλλο πλειὸ καμμένα;
Κ᾽ ἐγᾶχα τόση πιθυμιὰ (πουρὲ μεγάλο πρᾶμμα,)
  Νὰ βάνω στὸ προσκέφαλο κάθε βραδὺ τὸ γράμμα.
Τὄχα ξυπνήσῃ, ἐφώναζα, κάμμια φωτιὰ ἂς μοῦ φέρῃ;
  Καὶ σὺ πολλὰ βαρύνουσουν Νένα, τὸ καλοκαίρι.
Συχνά μου παραμαύιζες, κ᾽ ἔλεγες πῶς σὲ καίω,
  Νὰ βάλῃς τὰ βιβλία μου εἰς τὴν φωτιὰν ἐπάνω.
Πολλὰ μ᾽ ἐκαταδίκαζες στὴν πεδομὴν ὁποῦ μουν;
  Κι ὥραις μὲ γέλοιο στάκουα, κι ὥραις σοῦ τὰ βαρειούμουν.
Μὰ δὰ μηδὲ τὸ ῥάψιμο, κουτζούνα, οὐδὲ κοντύλι,
  Ἔννοια κάμμια μοῦ δίδουσι, μὰ πικραμμένα χείλη.
Ἐδῶ γροικῶ ἄλλη πεδομὴ, ἐδῶ γροικῶ ἄλλη ζάλη,
  Ἐπάυσαν ὅλαις ἡ μικραῖς, κ᾽ ηὗρέ με μιὰ μεγάλη.

Τὸ

Καὶ μόνος κὶ ὁλομόναχος μὲ λογισμὸ πέρπατεῖ,
Καὶ πάντα πάντα βρίσκετο ἀγνάδια σὸ παλατι.
Κ' ἐφαίνουντό τε τὰ τειχιὰ ἀνάπαψι τῇ δίδα,
Καὶ κεῖ ν' εἶχε παρηγορειά, κὴ σὸν καϊμόν τε ἐλπίδα.
Κὶ ὁ πόνος τε, κ' ἡ πείραξις τε φαίνετο λιγαίνει,
Θυμῶντας ποιὰ νὰ βρίσκεται μέσα κατοικημένη.
Ω'σὰν ζαβὸς κὴ κεζελὸς πάντας εκε κ' ἐθώρει,
Τὸν τόπ' ὅπε ἐπορδέετο ἡ πλεμισμένη Κόρη.
Κ' ἐξόμπλιαζε καθημερνὰ εἰς τὴν καρδιά τε μέσα,
Κείναις ταῖς τόσαις ὀμορφιαῖς, ὅπε τὸν ἐπλανέσα.
Τὰ μάτια δὲν καλόθωρεν σὸ μάκρεμα τε τόπε,
Μὰ πλειὰ μακρά, κὴ πλειὰ καλὰ θωρὴ καρδιὰ τ' ἀνθρώπε.
Ε'κείνη βλέπει σὰ μακρά, κὴ σὰ κοντὰ γνωρίζει,
Καὶ σ' ἕνα τόπο βρίσκεται, κὴ σὲ πολλὲς γυρίζει.
Τὰ μάτια νᾆναι κὶ ἀνοικτὰ τὴ νύκτα δὲν θωρεσι,
Νύκτα κὴ μέρα τῆς καρδιᾶς τὰ μάτια σιμωτρεσι.
Χίλια ματιάχει ὁ λογισμὸς, μερόνυκτα βιγλίζει,
Χίλια ἡ καρδιὰ κὴ πλειότερα, κὶ ἐδέποτε σφαλίζει.
Μακρᾶτον ὁ Ῥωτόκριτος ἀπὸ τὴν Αρετεσα,
Τὰ μάτια πεχε σὴν καρδιὰ, πάντα τὴν ἐθωρεσα.
Ε'θώρειτὴν πε βρίσκετο, ταχὺ, νύκτα, ἀποσπέρα,
Μ' ὅλο πε δὲν τὴν ἔβλεπε μὲ μάτια τὴν ἡμέρα.
Ο' φίλος τε πολλ' ἀκριβὸς θωρῶντας πῶς ἐγίνη,
Καὶ πῶς τὸν πρῶτον λογισμὸν ἀκόμη δὲν ἀφίνει,
Τε λέγει μιὰ ἀπὸ ταῖς πολλαῖς, νὰ πᾷ νὰ ξεφαντώσῃ,
Τε λογισμε κὴ τε κορμιε παράταξιν νὰ δώσῃ.
Καὶ νᾆν οἱ δυὸ ὁλομόναχοι, διὰ νὰ μὴ χροικήσῃ,
Κάνεὶς ἐκεῖνα τὰ μιλεν, κὴ ἄλλε τὰ μολογήσῃ.
Καβαλλικεύεσι κοὶ δυὸ μιὰ ταχυνὴ, μία σκόλη,
Πᾶσι καμπόσο ἀκράμακρα εἰς ἕνα περιβόλι.
Κ' εὑρήκασίνε μοναξιὰ, πεζεύεν καὶ καθίζεν,
Καὶ μὲ τὲς ἀνασεναγμὲς ἀθιβολαῖς ἀρχίζεν.

ΠΟ-

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ

Καὶ λέγει του ὁ Πολύδωρος, ἀδέλφι, θέλω πάλι,
  Νὰ πᾶ γὶ αὐτὴ τὴν πεδομὴν, ὁποῦχεις ϗ τὴν ζάλη.
Γιατὶ, καλὰ ϗ δὲν μιλεῖς, τὰ μάτια ὁμολογοῦσι,
  Ἐκεῖνα ποῦ τὰ χείλη σου δὲν θέλουν νὰ μοῦ ποῦσι.
Γιὰ ποιὰ ἀφορμὴ σὲ τυραννᾷ πρᾶγμα ὁποῦ κατέχεις,
  Πῶς δὲν κληρονομᾷς ποτὲ, ϗ μηδ' ἐλπίδα ἔχεις;
Γιὰ ποιὰ ἀφορμὴ ἔτοιον λογισμὸν ἔχεις γιὰ τὴν Κυρά σου,
  Ποῦ χίλοι χρόνοι ἂν διαβοῦν ϗ χίλοι ἂν περάσου,
Αὐτὴ δὲν εἶν γιὰ λόγου σου, δὲν εἶν γιὰ σὲ ἔτοια βρῶσι,
  Σ' ἔτοιο δενδρὸν ἡ χέρα σου ζουγλαίνεται ν' ἁπλώσῃ.
Ὡσὰν ἀγάπησες ἐσὺ, θαῤῥῶ ςὸν κόσμον ἄλλος,
  Ποτὲ νὰ μὴν ἀγάπησε μικρὸς, οὐδὲ μεγάλος.
Ἤκουσ' ἐδὰ, κ' ἐδιάβασα, ϗ μιὰ βουλὴ κρατοῦσι,
  Ἐκεῖνοι π' ἀγαπιοῦνται, ϗ κεῖνοι π' ἀγαποῦσι.
Τὸ δοῦν μιὰν κόρην εὔμορφη, ἡ πιθυμιᾶναι ἡ πρώτη,
  Νὰ τοὺς κινᾷ νὰ ῥέγουνται τῆς λιγερῆς τὴ νειότη.
Καὶ πάντα τότε ἡ πιθυμιὰ εἶναι μὲ τὴν ἐλπίδα,
  Κ' ἔχουν τὰ μάτια προδοτὴν, σὰν κεῖνα ποῦ τὴν εἶδα.
Καὶ μὲ τὴν ἄκρα τοῦ ματιοῦ μαντάτο τῆς μιλοῦσι,
  Καὶ μετ' αὐτὸ τὸν πόθον τους τῆς λὲν κ' ὁμολογοῦσι.
Κι ἂν δοῦν πῶς ἔχ' ἀνταμοιβὴ λιγάκι ἡ δουλεψίτους,
  Ἡ πιθυμιάτους θρέφεται, πληθαίνει ἡ πεδομήτους.
Ἀξάφτει ἡ βράσι τῆς καρδιᾶς, ἡ ἐλπίδα μεγαλώνει,
  Καὶ κάθη λίγη ςὴν ἀρχὴ παρηγορεία τοὺς σώνει.
Τὴν δούλεψι σπουδάζουσιν, ὥςε νὰ τήνε φέρου,
  Στὸ θέλουν, ϗ συχνάζουσιν ἀργὰ ϗ ταχυπέρου.
Καὶ τὰ βιβλία τζ' ἐρωτιᾶς ἀνοίγουν ϗ θωροῦσι,
  Κι ἂν ἔχουν νὰ κερδήσουσιν, εὔκολα τὸ γροικοῦσι.
Μὰ σὰν τὴν λυγερὴν ἰδοῦν, καὶ πάντα ξεγνοιασμένη,
  Εἰς πόρτα, παραθύρι της ποτὲ τζὴ δὲν προβαίνει.

Κι

Κι' αὐσγνωρισὰ σῦς κόπως τῆς δείχνει μὲ κάθε τρόπο,
Πέρνονται κάτω τὸ ζημιὸ, σκολάζωσι τὸν κόπο.
Καὶ κεῖνος πὲ παιδδέυετον, ἡ πιθυμιά τε σβυνει,
Καὶ τὴν δυλειαὶ ὅπ' ἄρχισεν, ἄπρακτη τὴν ἀφήνει.
Πλειὸ δὲν κοπιᾷ τὸν λογισμὸν, μηδὲ τὸν νῦν παιδδέυει,
Μὰ βανει ἄλλο λογισμὸν, κι ἄλλη δυλειὰ γυρδέυει.
Σὰ δὲν συναπαντήσωσι τὰ μάτια νὰ σμιχθῶσι,
Εὔκαιρα βασανίζονται ἐκεῖνοι π' ἀγαπῶσι.
Τῦτον τὸ πρῶ τ' ἑρμήνευμα οὐδὲς π' αἰωνίζει,
Μιὰ λιγερὶ, κ' ἀρέσει τε, κ̀ δὐλεψιν ἀρχίζει.
Τὸ δῆ μιὰ δυὸ κ̀ τρεῖς φοραῖς, κ' ἡ ὄρεξις δὲν σάζει,
Οὐδ' ἡ καρδιαῖς συβάζονται, μηδὲ τὰ μάτια μοιάζει,
Ἐκεῖνον ὅπ' ὠρέγετο, σ' ἄργητα τόνε φέρνει,
Σκολάζει, κ̀ ξεγνοιάζεται, πλειὸ δὲ ξαναγιαγέρνει.
Καὶ δὲν μπορεῖ μιὰν ἄσπλαχνην ἄνθρωπος ν' ἀγαπήσῃ,
Για τ' ἔτζη τ' ἀπεφάσισε τῆς ἐρωτιᾶς ἡ κρίσι.
Καὶ σὺ πὲ λὲς, κ' ἡ Ἀρετὴ δὲν ξέρει τὸν καϊμό σε,
Κι ὐδὲ ποτέ της ςράφεκε νὰ δῆ τὸ πρόσωπόν σε.
Πῶς ἤτονε κ' ἀγάπησες ἔτοια Κυρὰ μεγάλη,
Στὸν κόσμο πρᾶγμα ἔδειξες, πὲ δὲν ἐδεῖξαν ἄλλοι,
Ἂν εἰν κ' ηὑρέθηκε τινὰς Κυράν τε ν' ἀγαπήσῃ,
Ἐκείνη τὔδιδε ἀφορμὴ, κ' ἔμπαινε σ' ἔτοια κρίσι.
Ὡσὰν τε μίλιε σπλαχνικὰ, κ' ἐθώρειε παιγνιδάτα,
Κείνη ἤτονε πὲ τὔδειχνε τῆς ἐρωτιᾶς τὴ ςράτα.
Σ' ἐσὲ μεγάλο τὸ κρατῶ, πολὺ κακὸ σὲ μέλλει,
Ὅπ' ἀγαπᾷς μιάσε Κυρὰ, μὰ δίχως νὰ σὲ θέλῃ.
Ἡ ςρά τ' αὐτὴ πὲ περπατεῖς, ἀγκάθια εἶ' ν' γεμάτη,
Γιάγυρε, κ' ἄλλαξέ τηνε, πιά σ' ἄλλο μονομάτι.
Ἤλλαξες ἀπ' ὅ, τι ἤσουνε, κ' ὅλος εξαναπλάθης,
Κ' ἄφηκες τὸν λογαριασμὸν, κ' ἔσφαλες, κ' ἐλαθάθης,
Κ' ἐκαταςάθης ἄγνωςος, κ̀ σὰν τὸ ζῶ γυρίζεις,
Καὶ τὸ καλὸ ἀπ' τὸ κακὸ, ποιὲ εἶναι δὲν γνωρίζεις.

Μὲ

Μὴ σὲ φανῇ παράξενον, ἂν εἰν κ' ὅσα σὲ λέγω,
Κι' ἂν εἶν κ' ὅ, τι μὲ μίλησες, κατηγορῶ, ᾗ ψέγω.
Κάτεξε, πῶς εἰσὶ πολλά, τὸ ζῶ τὲ ἀνθρώπε μοιάζει,
Κι' ὅπ' ἔχει γνῶσιν ᾗ μυαλόν, τῦτα ἂς τὰ λογιάζῃ.
Ο' ἄνθρωπος εἶναι δυνατὸς κ' ἔχει ἀνδρειὰ ᾗ χάρι,
Πλειὰ δύναμιν, ᾗ πλειὰν ἀνδρειὰν τἄχῃ κ' εἰς τὸ κοντάρι.
Κι' ἂν εἶν ςὰ πόδια γλίγωρος, ᾗ πηλαλεῖ, ᾗ τρέχει,
Τέτιω τλὼ γληγορότητα ᾗ πλειὰ τὸ λάφι ἔχει.
Καὶ ἂν ἡ φωνήτε εἶναι γλυκιά, μελῳδικὴ ἡ λαλιά τε,
Καὶ πέρνεν ἀναγάλλιασιν ὅσοι ςαθὲν κοντά τε.
Εἶναι πολλῶν λογιῶν πελιά, πὲ γλυκοχειλαδέσι,
Π' ἀφίνεσι τὸ φαγητό, πολλοὶ νὰ τὰ γροικέσι.
Ε'τζη ᾗ τζ' ἄλλαις χάριτες, πὲ σ' ἄνθρωπον θωρεμε,
Βρίσκονται πάντα κ' εἰς τὰ ζᾶ, πὲ νὰ τὸ πῶ βαριέμαι.
Καὶ μόνον ὁ λογαριασμὸς εἶναι πὲ διαχωρίζει,
Τὸ ζῶ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, γιὰ κεῖ ἡ ὅλα τὰ ῥίζει.
Φθάνει τὸ λάφι, κ' ἂν γλακᾷ, ᾗ τὰ θερειὰ μερώνει,
Καὶ τὰ πελιὰ ἂν πετὲν ψηλά, ςὴ γῆ τὰ χαμηλώνει.
Ε'κεῖνος ὁ λογαριασμὸς ὅλα τὰ βασιλεύει,
Νικᾷ, μερώνει τ' ἄγρια, ᾗ τὰ θηριὰ παιδεύει.
Κι' ἀπῆτις ᾗ τὸ χάρισμα ἐκεῖτο ἀπαρνήθης,
Τὴ ςόλισι τῆς ἀνθρωπιᾶς ἐξέχισες κ' ἐγδύθης.
Καὶ περπατεῖς ὡσὰν τὸ ζῶ, λογαριασμὸν δὲν ἔχεις.
Καὶ δὲν νοᾷς πὲ βρίσκεσαι, ᾗ πέσαι δὲν κατέχεις.
Μετάςρεψε τὸ λογισμό, ξύπνησε, ξεζαλίσε,
Στὸν πόλεμο πὲ βρίσκεσαι, ἀνδρειέψε, ᾗ βοηθήσε.
Μὴ δῇς μεγάλα βάρητα, ναὶ πάθη ςὸ κορμίσε,
Καὶ ςέκαις ταῖς κακαῖς ἀρχαῖς ὅσο μπορεῖς βλεπήσε.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ε'γροίκασι ὁ 'Ρωτόκριτος, δὲν τἄχε παραμύθια,
Ἐγνώριζε, κ' ἐθώριετα, πῶς ἦσαν ὅλ' ἀλήθεια.

'Εγνώ-

Ἐγνώρισε, κ' ἐθώρειτα, κ' ἄμοιασα τυραννᾶτο,
Κι ἀπηλογιὰ λυπητερὴ ἔδωκε ς' ἀφουκρᾶτο.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Ἀδέλφι, τὰ μοῦ μίλησες, μέσ' ςὴν καρδιά μου ἐμπῆκαν,
Μὰ φύγαν πάλι τὸ ζημιό, καὶ τόπο δὲν εὑρῆκαν.
Τὸ σφάλμα μου γνωρίζω το, πῶς βρίσκομαι κατέχω,
Μὰ δὲ μπορῶ νὰ βοηθηθῶ, καὶ τὴν ἀξὰ δὲν ἔχω.
Ὁ Ἔρωτας αὐυφαντὴς μὲ πονηριὰν ἐγίνη,
Ἀράχνην ἔςησε ψιλή, κ' ἐπιάσθηκα σ' ἐκείνη.
Σὰν τὸ μωρὸ κομπώθηκα, ὁποῦ δὲν ἔχει γνῶσι,
Καὶ βοηθησμὸ πλειὸ ποῦ νὰ βρῶ; καὶ τίς νὰ μὲ γλυτώσῃ;
Ὁ Ἔρωτας μ' ἐμπέρδεσε, καὶ σκλάβον του κρατεῖ με,
Καὶ δουλευτής του ἐγράφθηκα, καὶ μετὰ κεῖνον εἶμαι.
Κατέχεις πῶς ἠθέλησα, νὰ φύγω ἀπὸ τὸ βρόχι,
Κι ἐπαίω, κάτω, ἐπὰ κ' ἐκεῖ, αὐτὸς ςεμνὸ τὄχει.
Κι ἂν ξεμπερδέσω σ' μιὰ μερά, σ' ἄλλη καταμπερδαίνω,
Καὶ πάντα βρίσκω μπερδεμοὺς, σ' ὅποιον τόπον πηαίνω.
Ἀρνήθηκα τοῦ παλατιοῦ τὴ ςράτα καὶ μισῶ τη,
Κ' ἐγὤχω πλειὰ τὴν πεδομὴν εἶδα παρὰ τὴν πρώτη.
Κ' ἀπόσα τ' ἀπαρνήθηκα, καὶ πλειόμου ἐκεῖ δὲν πάγω,
Δὲν ἠμπορῶ νὰ κοιμηθῶ, νὰ πιῶ, μηδὲ νὰ φάγω.
Κ' ἤλπιζα νὰ λησμονηθοῦν οἱ πόνοι ποῦ μὲ κρίνουν,
Κ' ἐγὼ θωρῶ χειρότεροι, καὶ πλειὰ βαροὶ ἀπομείνουν.
Κι ὅσο μακραίνω ἀπ' τὴν φωτιά, θωρῶ πῶς πλειὰ μὲ καίγει,
Κι ὁ πόθος μὲ χειρότερα ἄρματα μὲ παιδεύγει.
Αὐτὸς λαβώνει ἀπὸ κοντὰ κ' ἀπὸ μακρὰ σκοτώνει,
Κι ὥςε νὰ φεύγω, νὰ γλακῶ, μὲ τὰ πτερὰ μὲ σώνει.
Ὁλημερνὶς τὴν ςόρισιν ἐκείνης ποῦ μὲ κρίνει,
Μοῦ βάνει μέσ' ςὸν λογισμόν, κ' ἐκεῖ μοῦ τὴν ἀφήνει.
Κι ἂν πίσω ν' ἀποκοιμηθῶ, τὰ μάτια μου ἂν καμμύσουν,
Μοῦ δείχνει πῶς τὰ χείλη της σκύφτουν νὰ μὲ φιλήσουν.

Ὢ

Ὤφυ κακὸ πῦ μ' εὕρηκε, καὶ ποῖ ὥρα νᾶναι κείνη,
  Ν' ἀναγαπῶ; μὰ τὸ γυμνὸ κοπέλι δὲ μ' ἀφίνει.
Ἂν ἐμπορῆς σὰ φίλος μυ, βόηθα, καὶ γιάτρεψέ με,
  Κι' ὁ λογισμὸς ὁπῦβαλα, θωρῶ θανάτωσέ με.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Νὰ τῦ χρικᾷ ὁ Πολύδωρος, μ' ἴῶτα καϊμὸ τὰ λέγει,
  Καὶ πῶς τὸν ἔχει ἀγκαλιασὸ, καὶ λακτυκιᾷ, καὶ κλαίγει,
Ἀρχίζει μὲ παρηγορίαις, κι' ἀρχίζει μὲ γλυκότη,
  Καὶ ἐγιάτρευε συργυλιςὰ τῦ φίλυ τυ τὴ νειότη.

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ

Λέγει τυ, ἀδέλφι, ὁ λογισμὸς κι' αὐτὴ ἡ μεγάλη ὀδιιύη,
  Ὥςε νὰ βρίσκεσαι κοντὰ τῆς χώρας δὲ σ' ἀφίνει.
Πάντα σὲ θέλει τυραννᾷ, χειμῶνα, καλοκαίρι,
  Ἂν δὲ μακρυώσῃς ἀπὸ πὰ, νὰ πᾷς εἰς ἄλλα μέρη.
Κι' ἂν πιθυμᾷς ὁ λογισμὸς αὐτὸς νὰ σὲ ἀφήσῃ,
  Μίσεψε, κ' ἄμε γύρισε Ἀνατολὴ, καὶ Δύσι.
Τόπυς νὰ δῆς πολλάμορφυς, πῦ δὰ δὲν τὺς κατέχεις,
  Ἐπᾶσαι μ' ἕνα λογισμὸ πάντα μιὰν ἔννοιαν ἔχεις.
Νὰ δῆς ςὰ ξένα, ςὰ μακρὰ, τί κάνυν, πῶς περνῦσι.
  Κι' ὦτα λογῆς πορεύονται, κι' ὦτα λογῆς μιλῦσι.
Καὶ πῶς ἀλλάσει ἡ φορεσιὰ, καὶ πῶς ἀλλάσει ἡ γνώμη,
  Νὰ δῆς, ὅ,τι δὲν ἔπραξες, ὐδ' ἤκυσες ἀκόμη.
Νὰ δῆς τὰ ἤθη τῶν πολλῶν ἴῶτα λογῆς ἀλάσυν,
  Πῶς ζῦσιν εἰς τὰ νειάτα τυς, πῶς κάνυν σαν γεράσυν.
Βρύσαις νὰ δῆς, καὶ ποταμὺς, χώραις, χωριὰ, καὶ δάση,
  Νὰ σῦ φανῇ παράξενον ὁ κόσμος πῶς ἀλλάσει.
Νὰ δῆς κοράσια πλειόμορφα παρὰ τὴν Ἀρετῦσα,
  Νὰ δροσερέψῃς τὸν καϊμὸ, νὰ πάψῃ αὐτὴ ἡ ἀγκῦσα.
Καὶ τάσω συ σ' ὀλίγ' καιρὸ θέλεις ξελησμονήσει,
  Αὐτὴν πῦ ἀιεπέλπιςα σ' ἔβαλε σ' ἔτοια κρίσι.

Κι ὡσὰν καρφὶ ποῦ μὲ καρφὶ ἀλλ᾽ ἀπὸ ξύπα βγαίνει,
Στὸν τόπον τῆς ἀγάπης τῆς ἄλλην ἀγάπην βαίνεις.
Ἐ'τοῦτο εἶναι φυσικὸ Ἀδέλφι στὴν ἀγάπη,
Νὰ μὴ μπορῇ νὰ βγῇ ἡ παλιὰ, παρὰ μὲ νεαὶ ἀγάπη.
Γιατ᾽ ἕνα τόπον μοναχὰ εἰς τὴν καρδιά μας μέσα,
Ἐδιάλεξεν ὁ Ἔρωτας, κ᾽ οἱ ἄλλοι δὲν τ᾽ ἀρέσαν.
Κ᾽ ἐκεῖ ἔχει ἕνα ψηλὸ θρονὶ ὁποῦ σύχνὰ καθίζει,
Τὸ ἀπομονάει μας κορμὶ, ὡς τοῦ φανῇ τ᾽ ὁρίζει.
Κι ὡς κινηθῇ ἡ πιθυμιὰ, κι ἀρχίσῃ καὶ νικᾷ μας,
Ἀφέντης ὁποῦ κάθεται, κι ὁρίζει τὴν ἔξαμας,
Ζημιὸ σ᾽ ἀγάπη βαίνει μας, γιατ᾽ ἄλλο δὲν κατέχει,
Μόνον ἀγάπαις κ᾽ ἐρωτιαῖς, κι οὐδ᾽ ἄλλαις ἔγνοιαις ἔχει.
Κείνη, ποῦ ὀρεγομέθανε, στὸ νοῦ μας τὴν βαίνει,
Καὶ δίδει τῆς ζημιὰν ἐξὰ, κι ὡς θέλει μᾶς ἐκαίει.
Κι ὁ λογισμὸς κι ἡ ὄρεξι παντάνει μὲ ἐκείνη,
Ὁποῦ μᾶς ἐπρωτόβαλε τζ᾽ ἀγάπης τὴν ὀδύνη.
Σὰ μάτια μοναχᾶ χοῦσι, σὰν κεῖνα ποῦ θωροῦνε,
Σύβασιν μὲ τὸν Ἔρωτα, καὶ μιὰ βουλὴ κρατοῦνε.
Μποροῦν ὅτε τοῦ συβαθοῦν, νὰ βγάλουσι τὴν πρώτην.
Ἀγάπη ἀπὸ τὸν λογισμὸν, νὰ βάλουν ἄλλη νειότην.
Κι ὡς δοῦν ἄλλα κάλη καὶ ρεκτοῦν, τοῦ Ἔρωτα μηνοῦσι,
Καὶ νεαὶ ἀγάπη κτίζουνε, καὶ τὴν παλιὰ χαλοῦσι.
Διώχνουν την ἀπὸ τὴν καρδιὰ, τὸν πόθον μεταλλάσουν,
Καὶ τοῦτα φέρνουν οἱ καιροὶ, κ᾽ ἡ μέραις σὰν περάσουν.
Λοιπὸν ἂν ἔχῃς ὄρεξι, καὶ πιθυμᾷς νὰ γιαίνῃς,
Σύρε καὶ εὗρε γιατρικὸ στὸν πόνο σου νὰ βαίνῃς.
Προθύμεψε, καὶ σπούδαξε, καὶ βιάσου, μὴν ἀργήσῃς,
Μίσεψε, μάκρυνε ἀπὸ δῶ νὰ τῆς ξελησμονήσῃς.
Κ᾽ ἔρχομαι μετὰ λόγου σου, δὲν θέλω μοναχός σου,
Νὰ περπατῇς στὴν ξενιτειὰ, κ᾽ ἔπαρμε συντροφό σου.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὰ λόγια τῦτα μὲ πολλὰ κι ἄλλα π' ἀναθιβάνει,
'Ηρεσαν τῦ 'Ρωτόκριτυ, κ' ἄρχισέ νὰ τὰ πιάνῃ.
Κ' ἐβάλθηκε ὅσον μπορεῖ πτὴν χώρα νὰ μακρύνῃ,
Μὲ σπῦδα μπαίνει σ' ὀρδινιὰ ζημιὸ τὴν ὥρα κείνη.
Καὶ πέρνει κὴ τὸν φίλον τυ, δίχως τυ δὲν μισεύει,
Νὰ τῦ θυμίζῃ τὰ πρέπα, καὶ νὰ τῦ τ' ἑρμηνεύῃ.
Τ' ἄρματα τὰ καλλίτερα κὴ πλεῖ εὔμορφα γυρεύγει,
Τὰ γλιγορώτερ' ἄλογα καὶ δυνατὰ διαλέγει.
Ἐπῆγε σὺς γονέυς τυ, καὶ τὴν ἀδ'χήνησης πέρνει,
Λέγει τυς νὰ μὴ γνοιάζονται, κι ὀγλίγωρα γιαγέρνει.
Καὶ πᾶ νὰ δῇ τὴν Εὔριπο, γιατὶ δὲν τὴν κατέχει,
Κ' ἤκασε χίλιαις ἀμορφιαῖς, παρ' ἄλλην χώραν ἔχει.
Καλὰ κ' ἐπόνιε σὴν καρδιὰν ὁ κύρις μὲ τὴν μάνναν,
Νὰ τὺς μισέψῃ τέτοιος γυὸς, πάλι σὸν νῦν ἐβάναν,
Πῶς θέλ' ἀλλάξει λογισμὸν, σὰν ἀπὸ κεῖ μακρύνῃ,
Καλοκαρδήσῃ, κὴ χαρῇ, μορφίσῃ, καὶ παχύνῃ.
Πῦ ἔτοιας λογῆς ἐγίνηκε, κὴ γνώριμια δὲν ἔχει,
Καὶ μοναχὸς τυ ἤντα κακὸ, τὸν κρίνει δὲν κατέχει.
Παραχώσε τὴ Μάννα τυ ἤθελησε νὰ κράξῃ,
Τῆς κατοικιᾶς τυ τὰ κλειδιὰ τζ' ἔδωκε νὰ φυλάξῃ.
Λέγει τῆς, Μάννα ἂν μ' ἀγαπᾷς, ἀνθρώπυ μὴ τὰ δώσῃς,
Σ' τόπο κρυφὸ ἄμε βάλετα, κὴ κάμε νὰ τὰ χώσῃς.
Γιατ' ἔχω μέσ' ς' ἀρμάρι μυ κάποια χαρτιὰ γραμμένα,
'Οπῦ δὲν θέλω νὰ τὰ δῇ ἄλλος δίχως ἐμένα.
Ἡ Μάννα, ὀπῦ τὰ μάτια της ἤτον τὸ παιδὶ κεῖνο,
Τῦ λέγει, γυέ μυ, τὰ κλειδιὰ ἀνθρώπυ δὲ τ' ἀφίνω.
Κι ὁ Κύρις συ κάμμιὰ φορὰν ἂν κὴ μῦ τὰ ζητήξῃ,
Δὲν τῦ τὰ δίδω κάπεχε ποτὲ νὰ πᾷ ν' ἀνοίξῃ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Μὲ σπλάγχνος ἀποχαιρετᾷ, μὲ λογισμὸ μισεύει,
Νὰ βρῆ γιατρὸν νὰ γιατρευθῆ, ξετρέχει κ᾽ γυρεύει.
Πάνταν ὁ φίλος τυ κοντά, κ᾽ ἀθιβολαῖς τυ φέρνει,
Κ᾽ ἐκεῖνος σ᾽ ὅ, τι κὶ ἂν χροικᾷ παρηγορειὰ δὲν πέρνει.
Μ᾽ ἀτὶς ἐμακρυνάσι, κεὶς μέρη ἄλλα σιμῶσαν,
Νέφαλλα μαῦρα σκοτεινὰ τὰ μάτιά τυ κυκλῶσαν.
Κ᾽ ἔκλαιγε, κὶ ἀναστέναζεν ὅλο τὸ μερονύκτι,
Κ᾽ ἐμύλωσε τὴν κεφαλὴν, κ᾽ τὸ κορμὶ ἀποῤῥήκτει.
Καθημερνὸ τὰ μέλη τυ ἐλυώνασι, κ᾽ ἐφυρῦσαν,
Μ᾽ ἀφήνω τον κὶ ἂς κρίνεται, νἄλθω σὴν Ἀρετῦσαν.
Ἤτονε νειὰ κ᾽ δροσερὴ κ᾽ ἀμάθητη σὰ πάθη,
Κὶ ὡς ἐμπερδεύθη σὴν φιλιὰν, ἐψήθη, κ᾽ ἐμαράθη.
Ἐχάθηκεν ὁ ὕπνος της, ἐκόπη τὸ φαγὶτό της,
Καὶ μὲ τὴν τύχη ἐμάχετο, κ᾽ μὲ τὸ ῥοιζικό της.
Ὁπῦ τὴν ἐτυφλώσανε, κ᾽ ἐβάλθη ν᾽ ἀγαπήσῃ,
Ἐκεῖνον, ὁπῦ δὲ μπορεῖ, νὰ δῆ, ὐδὲ νὰ γνωρίσῃ.
Ὁ Κύρις νὰ τὴν θωρῆ νἆν ἔτζη ἀποδομένη,
Ἀσύσυμη, κὶ ἀνέγνωρη, χλωμὴ κ᾽ μαραμένη,
Δὲν ξεύρωντας τὴν ἀφορμὴν, ἤντᾶναι ὁπῦ τὴν κρίνει,
Κ᾽ ἐχάθησαν τὰ κάλλη της, κ᾽ ἔτοιας λογῆς ἐγίνη,
Ἐρώτατην καθημερνὰ ὁμάδι μὲ τὴν Νένα,
Ἤντᾶναι κ᾽ τὰ κάλλη της ἐλυώσαν, κ᾽ ἐχλωμαίνα;
Ἔλεγε τὸ δὲν ἤτονε, κ᾽ τὴν ἀλήθεια χώνει,
Ἔδειχνε τὴν πασίχαρην, διὰ νὰ τὺς κομπώνῃ.
Κ᾽ ἤυρισκε χίλιαις ἀφορμαῖς εἰς ὅ, τι κὶ αὐ τῆς λέγαν,
Κὶ ἐμόρφινε τὰ ψεύματα, κ᾽ ἐκεῖνοι τὰ πιστεύγαν.
Κ᾽ ἔσοντας νὰ τὴν ἔχυνε μοναχοθυγατέρα,
Ὁ Κύρις μὲ σπλαχνότητα τῆς λέγει μιὰν ἡμέρα·
Πᾶς γιὰ νὰ δῆ, κ᾽ νὰ χαρῆ, κ᾽ νὰ καλοκαρδίσῃ,
Σ᾽ ὅλαις ταῖς Χώραις, κ᾽ Νησιὰ πέμπει νὰ διαλαλήσῃ.

Κ' ἔλεγεν ὁ διαλαλημὸς, ὅπ' εἶναι ἀνδρειωμένοι,
Σταῖς κοσιπένττε τῦ Ἀπειλιῦ ὁ Ῥῆγας τζ' ἀναμένει.
Εἰς τὴν Ἀθήνα νὰ βρεθῦν, ςὸ φόρο της νὰ σμίξυν,
Νὰ κονταροκτυπήσυσι, καὶ τὴν ἀνδρειὰ νὰ δείξυν.
Κι ὅς τες νικήσῃ ἀπτὸ λαὸ, νἄχῃ τιμὴ μεγάλη,
Κ' ἕνα ςεφανι ὁλόχρυσο νὰ βάνῃ ςὸ κεφάλι,
Ἕνα ςεφάνι ὁλόχρυσο καὶ μαργαριταρένο,
Ἀπὸ τῆς Θυγατέρας τυ τὰ χέρια καμωμένο.
Ἐπῆγεν ὁ διαλαλημὸς σὲ μιὰ χώρα, κεἰς ἄλλη,
Κ' οἱ ἀνδρειωμένοι ἐπήρασιν ὅλοι χαρὰ μεγάλη.
Κράζει τὴν Θυγατέρα τυ ὁ Ῥῆγας καὶ μιλεῖ της,
Νὰ κάμῃ ντζόγια ὠρόπλυμη, σὰ θέλει μοναχή της.
Γιατ' ἔρχονται γιὰ λόγυ της μεγάλοι Καβαλλάροι,
Νὰ κονταροκτυπήσυσι, καλὴ καρδιὰ νὰ πάρῃ.
Κι ἂς εἶν ἡ ντζόγια ὁλόχρυση, κὴ πλέσια πλειὰ παρ' ἄλλη,
Σὰν εἶν τὶ αὐτὴ ξεχωρισὴ, κι ἀπ' ὅλαις ταῖς μεγάλη.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Παρηγορειὰ κι ἐλάφρωσιν ἐπῆρε νὰ τ' ἀκύσῃ,
Μέσα της λέγει, τὰ μάτια μυ ἐδἄχυσι νὰ δῦσι.
Ἐκεῖνον τὸν ξαγυδησὴ τ' ὤμορφο παλικάρι,
Εἰς τ' ἄλογο μὲ τ' ἄρματα, σὰν ςζ' ἄλλυς καβαλλάρη.
Κι ἀπῆτις ἀποκόπησε δέκα νὰ πολεμήσῃ,
Παιγνίδι θέλει τὸ κρατεῖ νὰ κονταροκτυπήσῃ.
Μέσα ἡ καρδιά μυ τὸ γροικᾷ λέγει το ἡ ὄρεξί μυ,
Μιλεῖτο ὁ νῦς κι ὁ λογισμὸς, τὸ πῶς ἡ πεδομή μυ,
Ἔχει νὰ πάυσῃ γλίγωρα, γιατ' ἔχω νὰ γνωρίσω,
Ἐκεῖνον ὁπῦ δὲν μπορῶ, νὰ τὸν ξελησμονήσω.
Μὰ δὲν κατέχω τὶ λογῆς νὰ ξεδιαλύσω, τῦτο,
Κι ὁ καβαλλάρης δὲν βαςᾷ ςὰ χέρια τυ λαγῦτο.
Νὰ τὸ κτυπᾷ, νὰ τὸ γροικῶ, κὴ τὸν σκοπὸν κὰ λέγῃ,
Γιατὶ κοντάρια κι ἄρματα τέτοιο καιρὸ γυρεύγει.

Μὰ ἐλπίζω, κὶ ἀπὸ τὴν ἀνδρειὰν, πȣ̃ δὲν εἶναι εἰς ἄλλο,
Νὰ γνωρισθῆ, κ̀ θαύμασμα θὰ τὸ κρατȣ̃ μεγάλο.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Καὶ πάραυτα μὲ προθυμιὰ, καὶ πόθον ἀρχινίζει,
Καὶ ντζόγια κάνει ὁλόχρυση, πλȣμιὰ τηνὲ ςολίζει.
Μέσα σὲ τȣ̃το τὸν καιρὸ εἰς ἀῤῥωςιὰ μεγάλη,
Ἔπεσεν ὁ Πεζόςρατος μὲ κάϊλαις καὶ μὲ ζάλη.
Ἐμπαινοβγαίναν οἱ γιατροὶ, κὶ ὅλοι τὸν ἐφοβȣ̃νταν,
Κ᾽ εἰς τὸ παλάτι τȣ̃ Ῥηγὸς πολλὰ τὸν ἐλυπȣ̃νταν.
Γιατ᾽ ἦτον συμβȣλάτωρας τ᾽ Ἀφέντη εἰς κάθε τρόπον,
Πάντα μὲ λόγια φρόνιμα ἐβόηθα τῶν ἀνθρώπων.
Ἡ χώρα κεῖ μαζώνȣντον, κὶ ὅλη τὸν ἐλυπᾶτο,
Πέμπȣν κ̀ τȣ̃ Ῥωτόκριτȣ σπȣδακτικὸ μαντάτο.
Ἠθέλησε κ᾽ ἡ Ῥήγισσα νὰ πάγῃ μιὰν ἡμέρα,
Μ᾽ ἄλλαις πολλαῖς τȣ̃ παλατιȣ̃, κ̀ μὲ τὴ θυγατέρα.
Κὶ ἀπονωρὶς ἀπόγεμμα σωτροφιασαῖς κινȣ̃σι,
Στὸν ἄῤῥωςον ἐπήγασι, πῶς βρίσκεται νὰ δȣ̃σι.
Εἶχε καλήτερη μερὰ, κὶ ἐλάφρωσι παρμένη,
Κὶ ὅλοι οἱ γιατροὶ μὲ μιὰ βȣλὴ ἐλέγασι πῶς γιαίνει.
Τȣ̃ Πεζοςράτȣ ἡ γυνὴ, σὰν εἶδε τὴν Κυράτης,
Καὶ τὴν Ἀφεντοπȣ́λατης, σὰν σκλάβα προσκυνᾶτης,
Κὶ ἀπτὴ χαράτης τὴν πολλὴ παράτροχος κρατεῖτη,
Πῶς ἤλθασιν ἡ Ῥήγισσαις ςȣ̃ δȣλευτῆ τὸ σπῆτι.
Δὲν ξεύρει τὶ παράταξι τῆς Ἀρετῆς νὰ δώσῃ,
Πȣ̃ νὰ τὴν πάγῃ γιὰ νὰ δῇ, νὰ πᾷ νὰ ξεφαντώσῃ.
Εἶχε περβόλι ὀρεκτικὸ μὲ δένδρα μυρισμένα,
Σὰν κεῖνο ἐμορφότερον δὲν ἦτον ἄλλον ἕνα.
Στὸ περιβόλι πήγασι, τὴν χεῖρα της ἐκράτει,
Καὶ πιάνει αὐθὺς κ̀ ῥαίνει την ῥόδα κ̀ περιχᾶτη.
Κὶ ὁπȣ̃τον εὔμορφο δενδρὸν, ἐςέκα κ᾽ ἐθωρȣ̃σα,
Ὅλα τὰ μυριωρέγετο, κ᾽ ἐπαίνα ἡ Ἀρετȣ̃σα.

Ἦσα-

Η'σανε μὲ λογαριασμὸ, καὶ μέτρος συνθεμένα,
Καὶ μὲ μεγάλη μαςοργιὰ, καὶ τέχνη φυτευμένα.
Στὴν τέλειωσι τοῦ περιβολιοῦ ἀρίσκετο κτισμένη,
Μιὰ κατοικιὰ μὲ μαςοργιὰ μεγάλη καμωμένη.
Τοῦτ' ἦτον τοῦ 'Ρωτόκριτου, καὶ χώρια τὴν ἐκράτει,
Μὲ ςολισμοὺς βασιλικαῖς ὡσὰ 'Ρηγὸς παλάτι,
Ε'κεῖ ἔγραφε, ἐκεῖ ἐδιάβαζε, τὴν νύκτα ἐκεῖ ἐκοιμᾶτο,
'Εκεῖ τὰ πάθη μοναχὸς καὶ πόνους του ἐδιγᾶτο.
Η' μάννα του εἶχε τὸ κλειδὶ, κεἶχέ του κὶ ὁμοσμένα,
Νὰ μὴν ἀφήσῃ κἂν ῥαμπῇ ποτ' ἄνθρωπον κανένα.
Μὰ ποτε τὸ λησμόνησε, κ' ἠθέλησε ν' ἀνοίξῃ,
Καὶ τοῦ σπητιοῦ τὴν ὀμορφιὰ καὶ ςόλισι νὰ δείξῃ.
Ε'μπήκασίνε καὶ θωροῦν τὴν κατοικιὰν ἐκείνη,
Κ' ἐλέγαν, κὶ ὀμορφότερη δὲν ἦτον, μηδ' ἐγίνη.
Τὸ ςόλισμα, τὸ σώθεμα, κὶ ὅ, τ' ἦσαν ἐκεῖ μέσα,
"Ολα τὰ μυριωρέγονταν, περίσσα τοὺς ἀρέσα.
Μ' ἀπ' ὅλαις πλειὰ τ' ὠρέγουντο τοῦτ' ὅλα ἡ 'Αρετοῦσα,
Παρηγοριὰ κὶ ἐλάφρωσι τὰ μέλλητης γροικοῦσα,
Καὶ μέσα ποῦ τὰ ξόμπλιαζε, κὶ ὁποῦ τὰ συχνοθώρει,
Μιὰ πορτοποῦλα ἀπόχωςὴν ὀξαίνιξεν ἡ Κόρη.
Κ' ἕνα κλειδὶ ἐκρέμετο μ' ἕνα χρυσὸ βαςάγι,
'Εκεῖ κοντὰ ςὴν ἄνοιξι τῆς πόρτας ςόνα πλάγι.
Τοῦτ' ἦτον τοῦ 'Ρωτόκριτου ἡ ἀκριβοκάμερά του,
Ποῦμπαινε μόνος μοναχὸς, κ' ἔγραφε τὰ κρυφά του.
Εἶχε γραφόριο ὁλάργυρο, καρέγλα χρυσωμένη,
Καλαμαρθήκη πλουμιςὴ καὶ μαργαριταρένη.
Αὐτοῦσαν μέσ' ςὴν κάμερα μόνον κὴ τὰ χαρτιά του,
Ποῦγραφε, κ' ἐζωγράφιζε τὰ παραδάρματά του.
Η' 'Αρετοῦσα τὸ κλειδὶ πιαίνει ζυμιὸ κὶ ἀνοίγει,
Σ' κεῖνο τὸν τόπον ἔκαμε πολλάμορφο κυνῆγι.
Ε'μπῆκε μέσα μοναχὴ, κὴ τοῦ ἁρμαριοῦ σιμώνει,
Τὴν πρώτην ἄνοιξι θωρεῖ, πιπίδεια ἀνασηκώνει.

Κ' ἔλαχεν εἰς τὰ χέρια της, πρῶτο χαρτὶ πὲ πιάσει.
Πρᾶγμα πὲ τὴν ἐζάλισε, κι ὅλο τὸν νῦ της χάσει.
Ο', τι ξαγέδια κάθ' ἀργὰ ἤκυε τῦ ἐρωτάρη,
Ὅλα γραμμένα ταῦρηκεν, ὡς ἤνοιξε τ' ἀρμάρι.
Σπυδακτικὰ τὰ διάβασε, καὶ πάλι κεῖ τ' ἀφίνει,
Βγαίν ἔξω δείχνει πῶς πονεῖ, κι ἀποκυμπᾶ ςὴν κλίνη.
Ε'ζήτησε νὰ κοιμηθῇ λίγο τὴν ὥρα κείνη,
Γιὰ νὰ περάσῃ ὁ πόνος της, μὴν πᾷ νὰ της πληθυνθῇ.
Ο'λαις ἀπέξω τζ' ἔβγαλε, κ' τὴν Φροσύνη μόνον,
Μεσᾶθελε γιὰ συμβοφιὰ, νὰ τζ' βοηθᾷ ςὸν πόνο.
Δείχνει της κ' ἐμαντάλωσε, κι ἀπέκει τὴν ἐκράζει,
Λέγει της πῶς ὐδὲ κακὸ, ὐδὲ πόνος τὴν πειράζει.
Μ' ἂς τζ' ἀκλυθᾷ, κ' θέλει δῆ πρᾶγμα πὲ δὲν τ' ὀλπίζει,
Καὶ μὲ θεμέλιο σήμερον ὁ πόθος της ἀρχίζει.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Α'κλέθα, Νένα, σιγανὰ, κ' μίλει ἀγάλια ἀγάλια,
Καὶ σήμερον ἀκέθηκα ςὰ τόσα παρακάλια.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Πέρνει τὴν, κ' τὸ ζημιὸ ςὴν κάμεραν ἐμπαίνε,
Ὁπὖσαν κεῖνα τὰ χαρτιὰ τῦ νειῦ τῦ δοξεμμένε
Καὶ πιάνει καὶ διαβάζειτα, κ' ἐχροίκαπα ἡ Φροσύνη,
Καὶ σαΐτιαν εἰς τὴν καρδιὰ τζ' ἦλθε τὴν ὥρα κείνη.
Μέσα της λέγει ὁ λογισμὸς, τὴν Κόρη ὅσα ἐπροδῶσαν,
Ευρίσκυνταν πολλὰ μακρὰ, μὰ δὰ κοντὰ ἐσιμώσαν.
Ε'θάρια μιὰ κακὴν ἀρχῆ, πὖχε νὰ φέρῃ πόνυς,
Πὖχε νὰ φέρῃ βάρητα μὲ μίνες κ' μὲ χρόνυς.
Η' Αρετὴ ὡς ἐδιάβασε τῦ πόθυ τὰ γραμμένα,
Τῆς λέγει μ' ἀναςεναγμὺς, ἤντα μὲ λέγεις Νένα.
Ε'κεῖνο ὅπὲ ἐγύρδα, κιοὐδ' ηὕρισκα ποτὲ μου,
Αἰφνίδια κι ἀνεπέλπιςα σήμερον ἔλαχέ με.

Καὶ

Καὶ τὰ ξαγȣ́δια κ' οἱ σκοποὶ, ϗ τῆς ἀνδρειᾶς ἡ χάρι,
Εἶναι κεινȣ̃ πȣ̃ μέλλεται γυναῖκα νὰ μὲ πάρῃ.
Οἱ λογισμοὶ λαφρυνάσι, κ' ἔπαυσε ἡ πεδομή μȣ,
Ὀπȣ̃ μȣ̃ φαίνεντο ὡς ἐδῶ, πῶς ζωντανὴ δὲν ἦμȣ.

NENNA

Ἡ Νεννα τότε κλαίȣσα λέγει στὴν Ἀρετȣ̃σα,
Ἦντᾶναι τȣ̃τα τ' ἄφαντα, τ' ἀφτιά μȣ πȣ̃ σ' ἀκȣ̃σα;
Γιατ' ηὗρες γράμμα ϗαὶ χαρτιὰ ϗ λόγια τῆς ἀγάπης,
Ζημιὸ σὲ πῆρε ἡ χαρὰ, ϗαὶ πόσον παρεξάπης;
Συμπάθειο θέλω, νὰ σȣ̃ πῶ, Κυρὰ ϗ θυγατέρα,
Πῶς σὰν ἀφορμαρὰ μιλεῖς ἐτȣ́τη τὴν ἡμέρα.
Ἦντα μεγάλον ἦτονε, ἂν ηὗρες εἰς τ' ἁρμάρι,
Τραγȣ́δια, κι ὁ Ῥωτόκριτος κατέχει ϗαὶ ῥιμάρει;
Ἢ ϗ ποτὲ τὰ γροίκησε κι αὐτὸς ὡσὰν κ' ἐσένα,
Κι ἀρέσασίν τȣ ϗ κεινȣ̃, κ' ἔχειτα δῶ γραμμένα.
Καὶ σὰν τὰ ῥέχτηκες ϗαὶ σὺ, τὰ ῥέχτηκε κ' ἐτȣ̃τος,
Μ' ἀνάθεμα τὸ διάφορο, τῶν ξαγȣδιῶν τὸ πλȣ̃τος.
Καὶ πόσοι κακοροίζικοι, πόσοι πτωχοὶ ψωμιάροι,
Τȣ̃ ξαγȣδιȣ̃ ἔχȣ μάθησι, ϗ τȣ̃ σκοπȣ̃ τὴ χάρι;
Λογιάζεις κι ὁ Ῥωτόκριτος τάκαμε διὰ σένα;
Ὡσὰν θωρῶ πλειὸ δὲν γροικᾷς λογαριασμὸ κανένα.
Καὶ πότε ὁ Ῥωτόκριτος ἦλθε νὰ δῆ τὸν Ῥῆγα,
Μόνον ἀργὰ, ϗ πάρωρα, ϗ νὰ σαθῇ ϗαὶ λίγα;
Καὶ πότε στράφη νὰ σὲ δῇ, ϗαὶ νὰ σ' ἀναιξανίσῃ;
Ἢ πότε ἀποκότησε λόγον νὰ σȣ̃ μιλήσῃ;
Ἐνας παιδί μȣ ὁπ' ἀγαπᾷ, ὁλημερνὴς συχνάζει,
Καὶ νὰ θωρῇ ταχυὰ κι ἀργὰ τὴν κόρην δὲν σχολάζει,
Καὶ τȣ̃τος μέραις ϗαὶ καιρȣ̀ς εἶναι πȣ̃ δὲν ἐφάνη,
Ἄλλαις δȣλειαῖς γυρεύει αὐτὸς, Κυρά μȣ κι ἄλλα κάνει.
Βάλε κεῖ πȣ̃ βρες τὰ χαρτιὰ, κι αὐτὸ τὸ ξένο πρᾶγμα,
Μὴ θὲς νὰ δείξῃς κάμωμα, ὁπ' ἄλλαις δὲν ἐκάμα.

ΠΟΙΗ-

ΠΟΙΗΤΗΣ

Η' 'Αρετȣ̃σα δὲν μιλεῖ, μὰ γύρου ς' ἀρμάρι,
  Γιὰ νaὕρῃ κι ἄλλο τίποτε τζ' ἀγάπης νὰ τὸ πάρῃ.
Εἰς τ' ἀρμαρίου τὴν ἀνοῖξιν τὴν δεύτερην εὑρίσκει,
  Πρᾶγμα ἀκριβὸ πȣ̃ τζ' ἔπεμψεν ὁ Ἔρωτας κανίσκι.
Ζωγραφιςὴ βρηκεν ἐκεῖ κεῖδε τὴ ςόρισί της,
  Πρᾶγμάτονε πȣ̃ ἐπλήθυνε πολλὰ τὴν πεδομή της.
Ἤτονε ἐκείνη ἡ ζωγραφιὰ μὲ μαςοργιὰ μεγάλη,
  Ὁπȣ̃ δὲν ἐξεχώριζες τὴν μιὰν ἀπὸ τὴν ἄλλη.
Μὲ τόση πιδεξιότητα τὴν εἶχε καμωμένη,
  Ὁπȣ̃τον σὰν τὴν ζωντανὴν ἴδια ζωγραφισμένη.
Ἐφαίνετό σȣ καὶ γελᾷ, κ' ἤθελε νὰ μιλήσῃ,
  Κ' ἡ τέχνη σ' ἔτοιο κάμωμα ἐνίκησε τὴν φύσι.
Κανεὶς δὲν τὴν ἐκάτεχε τὴν ζωγραφιὰν ἐκείνη,
  Γιατὶ ἀπὸ τȣ̃ Ῥωτόκριτȣ τὰ ἴδια χέρια ἐγίνη.
Κἰȣδὲ ςὸν τόπον πȣ̃τονε, ἄνθρωπος δὲν ἐμπῆκε,
  Κἰȣδὲ γιὰ νὰ ςραφῇ νὰ δῇ, κάνένα δὲν ἀφῆκε.
Σ' ψιλὸ πανὶ ἡ ζωγραφιὰ ἤτονε καμωμένη,
  Στὴν ἀνοῖξιν τὴν δεύτερην τὴν εἶχε φυλαγμένη.
Κἰ ὡς τὤπιασε ςὴν χεῖρα της, ζημιὸ τὸ ξετυλίσει,
  Κ' ἐφαίνετης καὶ ἔςραψε 'Ανατολὴ κὴ Δύσι.
Καὶ μέσ' ςὰ μάτια τζ' ἔδωκε φωτιὰ κὶ ἀςροπελέκι,
  Κὶ ὥσαν βȣβὴ, καὶ ὥσαν τυφλὴ, κὶ ὥσαν τὸν λίθο ςέκει.
Ἔτζη καμπόσο κάρτερεῖ, κὶ ἀπέκ' ἀναυξανίζει,
  Τὴν πρέσωψί της σπλαγχνικὰ ςὴν Νέναις γυρίζει.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Λέγει της Νένα, ἦντ' ἄλλο πλειὸ σημάδι θὲς νὰ δȣ̃με;
  Σφαλτὰ περπάτȣν καὶ τυφλὰ, μὰ δὰ κατέχω πȣ̃μαι.
Τὰ χάνȣντα, τὰ κρύβȣντα, σήμερον εὑρέθηκα,
  Κ' εἰς πέδα μεγαλήτερη, κ' εἰς ἔγνοια νειὰν ἐμπῆκα.

Τὸ

Τὸ πρᾶγμα βεβαιώθηκε, καλὸν θεμέλιο ἔχω,
Ἐκεῖνος ὁπȣ̃ μ' ἀγαπᾷ, ποιὸς εἶναι τὸν κατέχω.
Εἰς τὰ ῥαγȣ́δια μȣ̃ βρίσκεις λογαριασμὸ κἀνένα,
Μὰ ςȣ̃το, πȣ̃ θωρεῖς ἐδῶ, ἤντα μȣ̃ βρίσκεις Νιόνα;
Ἤντ' ἀφορμὴ τὸν ἔφερεν ἐμὲ νὰ ζωγραφίσῃ,
Κἤντα κ' ἐφύλαγέ με ἐπὰ, δίχως νὰ μ' ἀγαπήσῃ;
Φροσιούνη μȣ, Φροσιούνη μȣ ἄφες τὰ παραμύθια,
Σὰν τὴν γνωρίζεις πέτηνε, σήμερο τὴν ἀλήθεια.
Αὐτόνος θὲ νὰ χάνεται σὸν πόθον διὰ μένα,
Τὰ εἶδα τὸ φανερώνȣσι, κ᾽ τἄχω γροικημένα.
Θωρεῖς μὲ πόση μαςοργιὰ καὶ τέχνην ἔκαμέ με,
Πιάσ' ξόμπλιασε τὴ ζωγραφιὰ, κι ἀπέχει ςράφȣ δέ με.
Καὶ δὲν θὲς εὕρεις διαφορὰν ἀπὸ τὴν μιὰ ὡς τὴν ἄλλη,
Λόγιασε τέχνη κι ἀρετὴ κ᾽ μαςοργιὰ μεγάλη.
Πέμȣ, ποιὰ χάρι βρίσκεται, κ᾽ νὰ μὴ δὲν τὴν ἔχῃ;
Ποιὸς ἄλλος ἐγεννήθηκε νὰ ξέρῃ τὰ κατέχει;

ΠΟΙΗΤΗΣ

Πιάνει φυλάσει τὸ ζημιὸ τὴν ζωγραφιὰν ἐκείνη,
Καὶ ςὰ χαρτιὰ τῶ ῥαγȣδιῶν κλεῦρα τȣ̃ πόθȣ ἐγίνη.
Κ' ἐπάψασιν οἱ λογισμοὶ οἱ πρῶτοι, κ' ἦλθαν ἄλλοι,
Θεμελιωμένοι πλειὰ βαθυὰ, κ᾽ πλειότερα μεγάλοι.
Σὰν ὁ τυφλὸς, ὁπȣ̃ ποτὲ ςράτα καλὴ δὲν βρίσκει,
Σκοντάφτει, πεδȣκλώνεται, κ᾽ πέφτει, κ᾽ βαρίσκει.
Ἀγανακτᾷ ςὴν ζῆσίν τȣ, τὸν θάνατον τȣ κράζει,
Βαραίνει πρὸς τὸ ῥοιζικὸν, ὁπȣ̃ τονὲ πειράζει.
Καὶ πάντα ἀναζητᾷ τὸ φῶς, βαρυέται τὸ σκοτίδι,
Γιατὶ ἡ τυφλάγρα βάσανα, κ᾽ πείραξες τȣ̃ δίδει.
Καὶ ἐξάφνα ὅτε σὲ πλειὰ κακὴ ςρατάναι μπερδεμένος,
Πάρȣσι φῶς τὰ μάτια τȣ, ξετυφλωθῇ ὁ καϋμένος.
Πασίχαρος, καλόκαρδος, κ' ἐλεύθερος γυρίζει,
Τȣ̃ ἡλιȣ̃ τζ' ἀκτῖνες φχαριςᾷ, γιατὶ τὸ φῶς γνωρίζει.

Ἔτζι

Ε῎τζη κὶ αὐτήνη τὄπαθε τότε τὴν ὥρα κείνη,
  Τυφλὴ ἦτονε κὶ ὁλότυφλη, κ᾽ ἐδῶ μὲ φῶς ἐγίνη.
Τυφλὰ περπάτειε ςὴ φιλιὰ, τυφλῆτονε ςὰ πάθη,
  Τυφλὰ παασάτειε νὰ βρῇ, τὸν ἀγαπᾷ νὰ μάθῃ.
Τὰ μάτια της ξεφέξασι, τὴν σωνεφιαν ἐδιώξαν,
  Καὶ τὴν τυφλά δ᾽ ἀφήκασι, τὸ σκότος ἐζυγώξαν.
Ε᾽δ᾽ αὔρηκε τὸ γύρευε, κ᾽ πλειὸ δὲν τὸ ξεξέχει,
  Ἐδᾶναι σ᾽ ἄλλον λογισμὸν, κ᾽ ἐδὰ ἄλλην ἔγνοιαν ἔχει.
Λέγει τζ᾽ ἡ Νέννα, δὲν μπορῶ νὰ σοῦ σωντύχω τῶρα,
  Νὰ πᾶμεν εἰς τῆς Ῥήγισσας, μᾶς ἐασουδάζει ἡ ὥρα.
Κ᾽ ἠγῶχω νὰ σοῦ πῶ πολλὰ, κὶ ἂν θέλω νὰ τ᾽ ἀρχήσω,
  Δὲν ἔχω τόπο, οὐδὲ καιρὸν ἐδῶ νὰ τὰ μιλήσω.
Ο᾽μάδι θὰ νὰ μείνωμεν, κ᾽ θέλεις μοῦ χροικήσει,
  Ἤντᾶναι αὐτὸς ὁ λογισμὸς, κ᾽ θὲ νὰ σ᾽ ἀφορμίσῃ.
Τὴν πόρτα ξεμαντάλωσε, κ᾽ βγαίν᾽ ἡ Ἀρετοῦσα,
  Καὶ τότε γιὰ τὸν πόνον της ὅλαις τὴν ἐρωτοῦσα.
Λέγει λιγάκις ἦτονε, κὶ ὡς ἐπαρακοιμήθη,
  Ἐπέρασε κ᾽ ἐσκόρπισε, κ᾽ πλειὸ δὲν ἐχροικήθη.
Ε῎σμιξε μὲ τὴν Μάννα της, γυρίζει ςὸ παλάτι,
  Κὶ ὅ, τ᾽ εὔρηκεν ἐφύλαξε, κρυφὰ πολλὰ τὰ κράτει.
Ε᾽βράδιασεν, ἐνύκτιασε, κ᾽ πᾶν νὰ κοιμηθοῦσι,
  Κοντὰ κοντὰ σημώνουσι, κ᾽ σιγανὰ μιλοῦσι.
Πρώτη εἶν᾽ ἡ Νέννα πὄρχησε, κ᾽ εἶπε ςὴν Ἀρετοῦσα,
  Σὄ, τι εἴδασι τὰ μάτια της, κὶ ὅτι τ᾽ αὐτιά της κοῦσα.

ΝΕΝΝΑ

Κυρὰ, κ᾽ θυγατέρα μου, δέτο, κ᾽ καλοδέτο,
  Κ᾽ εἰς λογισμὸν πολλ᾽ ἄφαντο, ἐμπῆκες κάτεχέ το.
Εὔκολον εἶναι τὸ κακὸ, κὶ ὅποιος βαλθῇ, τὸ καίει,
  Κὶ ὅποια πληγώθη ςὴν τιμὴ, δὲν εἴδαμεν νὰ γιαίνῃ.
Ω᾽σὰν τὸ πρῶτο μπερδεθῇ, τὸ δεύτερο ἀκλουθᾷ του,
  Τὸ τρίτο, κ᾽ τὸ τέταρτο ξεσφαίνει, κ᾽ τζουρλᾷ του.
                                        Πο-

Ποσῶς δὲν ἀναπαύεται, ὥςε νὰ πέσῃ κάτω,
  Καὶ χάνει ἀρχὴν εἰς τὴν κορφὴν, καὶ τέλος εἰς τὸν πάτο.
Κἰ ὅς τις δὲ σώσει γλίγωρα, σπίθα φωτιᾶς νὰ σβύσῃ,
  Δυύαται χώραις, καὶ χωριά, καὶ δάση νὰ κορτήσῃ.
Γιαύτως τυχαίνει ςὴν ἀρχὴν ἐκεῖνοι πὄχεν γνῶσι,
  Νὰ μὴν ἀφήσεν τὸ κακὸ νὰ πεμπτοξαπλώσῃ.
Γιατὶ τὴν φύσιν τὸ κακὸ πολλὰ κακὴν τὴν ἔχει,
  Μ' ὅσα ποδάραι ὅταν κινᾷ, καὶ μὲ τὰ χίλια τρέχει.
Καὶ πράγματα πὰ φαίνονται εὔκολα ςὴν ἀρχή τως,
  Εἶναι βαρεὰ καὶ δύσκολα πολλὰ ςὴν τέλειωσί τως.
Κἰ ὅποιος τὰ ῥέγεται ἀκλυθᾷ, κἰ ὅ, τι τ' ἀρέσει κάνει,
  Κομπώνεται, καὶ βλάβεται, καὶ μ' ἐντροπὴ τὰ χάνει.
Καὶ σ' ἄμοιαςα καμώματα, πὰ τζ' ὄρεξις ἀρέσεν,
  Χάνεσι, καὶ ζημιώνεσιν ἀμ' ὄχι νὰ κερδέσεν.
Στὸν πόθον ὁπὰ βρίσκεσαι, σὰ γέλοιον ἐκινήθη,
  Κ' ἐδῶ ξαμώνει κίνδυνα, καὶ γκρεμνισμὲς ςὰ βύθη.
Καὶ λόγιασε σὰ φρόνιμη, Κυρά μου νὰ σχολάσῃς,
  Ἐτάτη τὴν κακὴν ἀρχὴν, καὶ πἄσφαλες νὰ σάσῃς.
Ἤνταν ἡ πόσαις σου χαραῖς ὅλο τὸ μερονύκτι;
  Γιατ' εὕρηκες τὴ ζωγραφιὰ ςοῦ δουλευτὴ τὸ σπῆτι;
Γιατ' ηὗρες ςίχες τραγουδιῶν γραμμένες μέσ' ς' ἀρμάρι,
  Γιὰ τοῦτο ὁ Ῥωτόκριτος εἶν' ἄξιος νὰ σὲ πάρῃ;
Εἷς ποῦ τρέμει, ὡς τ' εἶχε δῆ, σὰν τρέμει τὸ καλάμι,
  Πῶς μελετᾷς, καὶ πῶς τὸ λὲς πέρι του νὰ σὲ κάμῃ;
Ἄλλαξ' αὐτὸν τὸν λογισμὸν, μὴ δεὸ κακαποδώσῃς,
  Μὴ θέλῃς μὲ τὰ πάθη σου ξόμπλι ἀλλωνῶν νὰ δώσῃς,
Δεὸ θὲ νὰ φάγω, ἐδὲ νὰ πιῶ, ὥςε νὰ παραδώσω,
  Καὶ τοῦ κορμιοῦ μου θάνατον ἐβάλθηκα νὰ δώσω.
Νὰ μὴ θωρᾶν τὰ μάτιά μου νύκτα, ἀλλ' ἐδὲ μέρα,
  Τὸ πῶς ἐκακαπόδωκε τὰς Ῥήγα θυγατέρα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Η' Ἀρετοῦσα ὅ, τ' ἔλεγεν ἡ Νένα της τὰ 'γροίκα,
 Κ' ἐγνώριζε τὸ σφάλμα της, μ' ὁ πόθος τὴν ἐνίκα.
Ω'σὰν παιδί της σπλαγχνικὰ, ὄχι ὡς Κυρὰ μιλεῖ της,
 Σιμώνει, κὴ τὸ μάγουλο βάνει σ'τὴν κεφαλήτης.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Λέγει της, Νένα, βλέπωτο, γνωρίζωτ' ἀπατή μου,
 Πῶς εὔκολα σκλαβώθηκα, δὲν εἶμαι πλειὸ σὰν ἤμου.
Μακάρι τοῦτα σ'τὴν ἀρχὴ νὰ τἄθελα κατέχῃ,
 Πῶς ἡ ἀγάπη βάσανα, κὶ ὁ πόθος πίκραις ἔχει.
Μακάρι νἆτο βολετὸ, μακάρι νὰ τὸ μπόρουν,
 Νὰ μὴ τὸν εἶχα σ'τὴν καρδιὰν, συχνὰ νὰ τὸν ἐθώρουν.
Μὰ πιάσθηκα σὰν τὸ πουλὶ, πλειὸ δὲν μπορῶ νὰ φύγω,
 Κὶ ὡς κ' ἔδεπτὰ ποῦ σοῦ λαλῶ, ἐκεῖνον ἐξανοίγω.
Κὶ ἀν πρῶτα τὸν ἀγάπησα, δίχως νὰ τὸν κατέχω,
 Ἐδὰ διπλὰ κὴ τρίδιπλα μεσ' σ'τὴν καρδιὰ τὸν ἔχω.
Καὶ πῶς εἰν' μπορετὸ ναὔγω ἀπὸ τὰ πάθη ποῦμαι,
 Ἂν εἶναι πάντα μετὰ μὲ, ξύπνους κὶ ὄταν κοιμοῦμαι;
Ἐ'σ'ἐνα φαίνοντ' εὔκολα, γιατὶ δὲν εἶσαι σ'οῦτα,
 Καὶ δὲν ψηφᾷς ταῖς ὀμορφιαῖς, ξαγοῦδια, οὐδὲ λαγοῦτα.
Μ' ὅπουναι μέσα σ'τὴν φωτιὰν, κατέχει ἤντ' ἆναι ἡ βράσι,
 Κὶ οὐδὲ καμμιὰ ἄλλη τὸ 'γροικᾷ, ἂν δὲν τὸ δοκιμάσῃ.
Παιγνίδιον μᾶς φαίνεται, σὰν δοῦμε φουσκωμένη,
 Ἀπὸ μακρὰ τὴν θάλασσα, κὶ ἄγρια, κὴ θυμωμένη.
Μὲ κύματ' ἄσπρα κὴ θολὰ, βρυγιὰ ἀνακατωμένα,
 Καὶ τὰ χαράκια ὅταν κτυποῦν, κὶ ἀφρίζουν ἕνα ἕνα.
Καὶ κείνους τζ' ἀνακατωμοὺς, κὴ ταραχαῖς 'γροικοῦμεν,
 Καὶ δίχως φόβο πὸ μακρὰ γελῶντας τοὺς θωροῦμεν.
Μὰ κεῖνος, ποῦ σ'ὰ βάθη της εἶναι, κὴ κινδυνεύειν,
 Καὶ νὰ γλυτώσῃ ἀπ' τὰ σκληρὰ, ξεξέχει κὴ γυρεύει,

Αὐ-

Αὐτὸς κατέχει νὰ σοῦ πῇ, κι᾽ ἀπόκρισι νὰ δώσῃ,
"Ηντἄναι ὁ φόβος τοῦ γιαλοῦ, αὖ εἶναι κ᾽ γλυτώσῃ,
Καὶ τῶ κυμάτ᾽ ὁ πόλεμος, κ᾽ τῶ ἀνέμ᾽ ἡ μάχη,
Καὶ δεν γνωρίζει τὸ κακὸ, κἀνεὶς ἂν δὲν τὸ λάχῃ.
Σαὶ πῶς θαρρεῖς κ᾽ βρίσκομαι, κ᾽ σὴντα ποῦδαν εἶμαι,
Κ᾽ ἤντα θηριὸ ςὸ ςόμα του, μ᾽ ἔβαλε κ᾽ κρατεῖ με;
Σὲ δυὸ πράγματ᾽ ἀντίδικα ςέκω κ᾽ κινδυνεύω,
Νὰ τὰ συβάσω κ᾽ τὰ δυὸ, ξεβρίχω καὶ γυρεύω.
Καὶ βάνω κόπο, μὰ θωρῶ κ᾽ μπορετὸ δεν εἶναι,
Τὄνα μὲ τ᾽ ἄλλο μάχεται, κ᾽ ἐχθρὸς μεγάλος εἶναι.
Ἀπὸ τὴν μιὰ χω τοῦ Κυροῦ τὸν φόβο ποῦ μὲ κρίνει,
Καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλην τῆς φιλιᾶς, κι᾽ ἀγάπης τὴν ὀδύνη.
Φοβοῦμαί τον τὸν Κύρι μου, τὸ πρᾶγμα ντρέπομαί το,
Κι ἂν θέλω ὀπίσω νὰ συρθῶ, Νέννα μου, κάτεχέ το.
Ὁ Ἔρωτας ςέ κ᾽ ἀντίκρυ μου, κ᾽ τ᾽ ἄρματα μου δείχνει,
Βαςᾷ φωτιὰ κι᾽ ἀναλαμπὴ, κι᾽ ἐπάνω μου τὴν ρίχνει.
Καὶ δὲν κατέχω ἴντα νὰ πῶ, κι ἴντα ν᾽ ἀποφασίσω,
Τίνος νὰ κάμω θέλημα, καὶ πάλιν ποιὸ ν᾽ ἀφήσω.
Φόβος, καὶ πόθος πολεμᾷ, κ᾽ ἐγῶμαι τὸ σημάδι,
Καὶ δὲ μπορῶ τοῦτα τὰ δυὸ νὰ τὰ συβάσω ὁμάδι.
Κρίτὴν μὲ βάλαν κ᾽ τὰ δυὸ, κι᾽ ἀπόφασι γυρεύουν,
Πολλὰ μὲ βασανίζουσι, πολλὰ μὲ κινδυνεύουν.
Ὡς βουληθῶ τοῦ Κύρι μου τὸ δίκιο νὰ μιλήσω,
Ὁ Ἔρωτας μανίζει μου, πῶς θὲ νὰ τὸν ἀφήσω.
Κι ὅσο κ᾽ ἂν εἶναι δυνατὸ, νὰ κάμω δὲ μ᾽ ἀφίνει,
Τὴν σημερνὴν ἀπόφασι, ςὸν Κύρι δικαιοσύνη.
Καὶ μ᾽ ὅλο ποῦ τὸ δίκιο του καθάρια τὸ γνωρίζω,
Χάνει ὁ γονής μου σὰ θωρῶ, ςανικῶς μου ἀποφασίζω.
Ἡ ἀγάπη ςέκει ἀντίκρυ μου, κι᾽ ἄδικα τυραννᾷ με,
Μ᾽ ἄρματα φοβερίζει με, κ᾽ μὲ φωτιὰ κεντᾷ με.
Μὲ τὸ ξιφάρι μου μιλεῖ, μὲ τὴν σαΐτα λέγει,
Τὸ δίκιο της μ᾽ ἀναλαμπὴ, κ᾽ φλόγα τὸ γυρεύγει.

Κι

Κὶ ἂν δὲν τῆς κάμω θέλημα, μὲ τὴν φωτιὰ μὲ καίγει,
  Καὶ πλειὰ παρὰ τὴν Κύρι μου, βαρίσκει κ̀ τοξεύγει.
Κὶ ὡς βουληθῶ ςὸν πόλεμον ὁπoῦμαι νὰ νικήσω,
  Τέσσαρα ζάλα κάνω ὀμπρὲς, κὶ ὀκτὼ γιαγέρνω ὀπίσω.
Κὶ ἂς εἶσαι Νεόνα θαῤῥετὴ, κ̀ μ' ὅλο ποῦ ἡ ἀγάπη,
  Μ' ἔβαλε σὲ βαθυὰ νερὰ, κ̀ ὁ νοῦς μου παρεξάπη,
Ποτὲ δὲν θέλεις μὲ ἰδῇ σὲ πρᾶγμ' ἄπρεπο κανένα,
  Κὶ ἂς καίγονται τὰ μέλη μου, κὶ ἂς εἶν τυραννισμένα.
Καὶ σκιὰς εἰς τὸ δακτύλι μου ἀυτὸς δὲν θέλει ἀπλώσει,
  Κὶ ἂς τυραννᾶται τὸ κορμὶ, ὥςε ν' ἀποτελειώσῃ.
Κὶ οὐδὲ ποτὲ πὸ λόγου μου δὲν θέλ' δῆ κανίσκι,
  Μ' ὅλον π' ὁ πόθος πολεμᾷ, μ' ὅλο ποῦ μοῦ βαρίσκει.
Μήδ' ἄλλο πρᾶγμα ἄμοιαςο παρὰ μιλιᾶς ὀλίγο,
  Στ' ἀπομονάρεια τῆς φιλιᾶς ἐλπίζω νὰ τοῦ φύγω.
Κ' ἂν ἀγαπᾷ κὶ ἂν ἀγαπῶ, ὁ κύκλος σὰ γυρίσει,
  Κ' ἡ Μάννα μου τὸ συβαθῇ, κὶ ὁ Κύρις μου τ' ὁρίσῃ,
Νἆν ἄνδρας μου ὁ Ῥωτόκριτος, τότε κ' ἐγὼ νὰ κάμω,
  Κάθε πρεπὸ, κάθε μοιαςὰ ςὸν ἐδικό μου γάμο.
Καὶ δίδε μου παρηγοριαῖς, τὰ πάθη ν' ἀλαφρώσου,
  Μὴ δὲν πληθιώνῃ ὁ πόνος μου, κ̀ ξεψυχήσω μπρός σου.
Πλειὸ μὴ μοῦ δείχνῃς δυσκολιαῖς, κ' εὗρες τὸ γιατρικό μου,
  Κ' ἐχροίκησες τὴν γνώμην μου, κ' εἶδες τὸν λογισμό μου.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὁ' λιγνυκτὶς πειράζονται, δίχως νὰ κοιμηθοῦσι,
  Ὅταν τὰ ξημερώματα, κ̀ φῶς τζ' ἀυγῆς θωροῦσι,
Ἦλθεν ἡμέρα ἡ λαμπρὰ, σηκώνονται, καθίζουν,
  Στὴν χεῖρατους τὸ μάγουλο κ' ἡ δύοτους τ' ἀκουμπίζουν,
Κὶ ὡσὰν βουβαῖς κ' ὡσὰν κουφαῖς, κ' ὡσὰν τυφλαῖς ὡμοιάζαν,
  Καὶ πράγματα πολλῶν λογιῶν ἐςέκαν κ' ἐλογιάζαν.
Ἡ' Νέννα της σὰ φρόνιμη ἔβανεν εἰς τὸν νοῦτης,
  Γιὰ τὸ κακὸ ποῦ μελετᾷ ἡ Κόρη τοῦ κορμιοῦ της.

Καὶ

Καὶ τῆς γονιᾶν τὴν ἐνζοπὴ πὰ θὲ νὰ κάμῃ ἐθώρει,
Κάμμιὰ βοήθεια ἔτοιον καιρὸν νὰ δώσῃ δὲν ἐμπόρει.

NENNA

Λέγ' ἂν τὸ πῶ τῷ Βασιλεῦ, καὶ τὴν ματατεύω,
Σκοτώνειτlὼ, καὶ δὲ μπορῶ ὕςερα νὰ γιαζέψω.
Καὶ πάλι ἂν τὸ κρατῶ κρυφὸ, καὶ δὲν τὸ μολογήσω,
Καὶ περπατῆ τὸ πραγμ' ἐμπρὸς, κ' ἔτοιας λογῆς τ' ἀφή-
Τυτὄχει νὰ μαθητευθῆ ὅ, τι καιρὸς γυρίσει, (σω,
Κ' ὁ Κύρις ὡσὰν πίβυλη βάνει νὰ μὲ φυρκίσῃ.
Καὶ θέλει πῆ καὶ μιὰ βυλὴ ἤμυνε μετὰ κείνη,
Καὶ πλειὸ μιὰν ὥρα ζωνταιὴ ςὸν κόσμον δὲν μ' ἀφίνει.
Πῦρ ὁ καιρὸς ἂς περπατῆ, ἂς πηαίνῃ, κι ἂς περάσῃ,
Μήπως καὶ ξελησμονηθῆ, ὁ πόθος σαὶ γηράσει.
Καὶ τὸ μακρὺ πολλαῖς φοραῖς εἶδα καλὸ νὰ φέρῃ,
Κ' ἡμέρα ἀλλοιῶς νὰν τὸ ταχὺ, κι ἀλλοιῶς τὸ μεσημέρι.
Ἀκόμη κι ὁ Ῥωτόκριτος ςὴν ξενιτειὰ γυρίζει,
Καὶ τίς κατέχει ἂν ἤλαχε, σ' τόπον πὰ δὲν ἐλπίζει;
Ἢ σκλάβον τὸν ἐπιάσασι, καὶ θάνατο τῦ δῶκαν,
Ἢ κι ἄλλα κάλλη λιγερῆς, πάλι τὸν ἐμποδῶκαν;
Καὶ ὅπαν τόσον εὔκολα, πιαίνεται καὶ μπερδένει,
Τίς ξεύρει ἂν εἰν κι ἀγάπησεν ἄλλη κοπέλα ξένη;
Κι ἀπαρνηθῆ τὸν κύρι τυ, τῆς μάννας λησμονήσῃ,
Καὶ τζ' Ἀρετῦσας τὴ φιλιὰ, καὶ τὴν ἀγάπ' ἀφήσῃ.
Κ' ἔςοντας κι ἀπὸ λόγυ της νὰ μὴν ἰδῆ σημάδι,
Τῦ πόθυ, καὶ νὰ μὴ θαῤῥῆ νὰ σμίξυσιν ὁμάδι.
Ἂν ἔχῃ ἀγάπη μέσα τυ, γλίγωρα λησμονᾶται,
Πρᾶγμα, πὰ δὲν ἀφέντεψεν, ἂν χάσῃ, δὲν λυπᾶται,
Κ' ἡ Ἀρετὴ τὸ σφάλμα της δῆτο, καὶ καλοδῆ το,
Καὶ διώξῃ καὶ ζυγώξῃ το κεῖνο πὰ ἐδὰ ποθεῖτο.
Καὶ σιγανὰ μὲ φρόνησιν ὅλα τὰ θέλει σάσει.
Κι ἄσοσος καταςαίνεται ὁ πόθος σαὶ γηράσῃ.

Πάλι κ' ἐγὼ καθημερνὸ θέλω τλὺ διατάςει,
Κὶ ὅλα τὰ πράγματα ὁ καιρὸς χαλᾷ, κ̕ μεταλλάσει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὄτα λογιάζει ἡ Νιόνα της κὶ ἄλλα λογιάζει ἐκείνη,
Κὶ ἄλλα ζομπλιάζει ἡ Ἀρετὴ, κὶ ἄλλα θωρεῖ ἡ Φροσύνη.
Τῆς Ἀρετῆς ἡ πιθυμιὰ ἐπλήθαινε ν' ἀκέσῃ,
Πὄ βρίσκεται ὁ Ῥωτόκριτος μαντάτο νὰ τῆς πέσι.
Κ' ἐμάνθαν καθημερνὸ, πὄρχενται σὸ Παλάτι,
Ξένοι, κ' ἐλέγαν τὸ Ῥηγὸς, ποιὸς τόπος ἐπερπάτει.
Κ' ἔπερνε σαὶ παρηγοριαὶ, πῶς εἶν καλὰ ν' ἀκέσῃ,
Μὰ δὲν ἐρώτησε ποτὲ ἐκείνους νὰ τῆς πέσι.
Μὲ φρόνησι λαχτάριζε, μὲ γνῶσι τυραννᾶτο,
Μέσα της ἐφλογίζετο, κὶ ἔξω δὲν ἐγροικᾶτο.
Ἂς λακταρίζῃ, ἂς καίεται, ἂς εἶναι μαραμένη,
Κὶ ἂς πῶ γιὰ τὸν Ῥωτόκριτον πῶς βρίσκεται, πῶς πηγαί-
Ὅσον ἐξενιτεύετο μακρὰν ἀπ' τλὺ Ἀθλύα, (νει,
Καὶ τόσον πλειὸν οἱ λογισμοὶ τζ' ἀγάπης τὸν ἐκείνα.
Ἐμάργωνεν εἰς τὴν φωτιὰ, κ' ἔβραζε σὸν ἀέρα,
Εἶχε τὸν Ἥλιο σκοτεινὸ, κ̕ μαύρη τλὺ ἡμέρα.
Καὶ τὸ βοτάνι ὁπὄβρηκεν, ὁ φίλος πλειὰ βαραίνει,
Καὶ τλὺ πληγὴν τε κακὄργᾷ, ἀμ' ὄχι νὰ τὴν γιαίνῃ.
Κ' ἡ ἑρμλυιὰ πὄ τὄδωκε, ἔσφαλε, δὲν ἐσάσε,
Μὰ πλειὰ βαραίνει τὸ κακὸ, πλειὰ μέσα τὸν ἐπιάσε,
Κ' ἐγύρισε εἰς χειρότερο, κ̕ πλειὸ ἐχθρός τε ἐγίνη,
Κ' ὅσο μακραίνει τῆς φωτιᾶς πλειάφτεν εἰς τὸ καμίνι.
Τὰ μάτια τε ὅπ' ἐςρέφονταν, κὶ ὅπε ἂν ἐθωρὄσαν,
Δὲν εἶδαν ἐμορφότερλυ ἀπὸ τλὺ Ἀρετὄσαν.
Καὶ τόσο πλειὰ τὰ κάλλη της τὸν ἐψυχομαραίναν,
Κὶ ὁ νὄς δὲν ἐλαφρώνεντον, ἐδ' ἡ πληγαῖς ὑγιαίναν.
Δὲν ξεύρει πλειὰ ὁ Πολύδωρος ἤντα βελὴ νὰ δώσῃ,
Ὁ Ἔρωτας ἔχει μάθησι πλειὸ παρ' αὐτὸν κ̕ γνῶσι.

Γιατ'

Γιατ' εἶναι σὲ θρονὶ ψηλὸ κὴ πλέσιο καὶ μεγάλο,
Καὶ πλειὸ κατέχει, πλειὸ μπορεῖ παρὰ κάνεναν ἄλλο.
Μέσα σὲ τῦτον τὸν καιρὸν ὁ ςρατηλάτης φθαίει,
Κ' ἔμαθε γιὰ τὸν κύρη τῃ, πῶς ςέκει ἡ ἀποθαίνη.
Ἐμίσευσε σπυδακτικὰ νὰ πάγῃ ςὴν Ἀθήνα,
Γιατὶ μὲ λόγια σπλαχνικὰ ἡ μαύνα τῃ τῦ μήνα.
Εἶπέν το καὶ τῦ φίλυ τῃ τὸν πῶς τὸς βιάζει ἡ ὥρα,
Γλίγωρα νὰ γυρίσωσι ςὴν ἐδική τως Χώρα.
Δὲν ἦτον γιὰ τὸν κύρη τῃ ἐτῦτο ὀπῦ σπυδάζει,
Μ' ὁ λογισμὸς τῆς Ἀρετῆς εἶναι πῦ τὸν βιάζει.
Καὶ τὸν καιρὸν ὀπῦλειπεν ἔτζη μακρὰ ἀπὸ κείνη,
Ἐπλήθυνεν ὁ πόνος τῃ, κὶ ἀμέτρητος ἐγίνη.
Σπυδαστικὰ γιαγέρνυσι, τὰ ςράτα γλιγωρῦσι,
Σώνυν ςὴν Χώραν βιαςικά, τὸν ἄῤῥωςο νὰ δῦσι.
Ἐλάφρωσ' ὁ Ῥωτόκριτος ἐγροίκησε ςὰ πάθη,
Π' ἀποθαμμένος ἦτονε, κ' ἔζησε, κὶ ἀνεςάθη.
Τὸν κύρη τῃ καλήτερα κῦρε κὴ δίχως βάρος,
Γιὰ θὰ δὲν ἐφοβῦντονε, νὰ τὸνε πάρῃ ὁ χάρος.
Ἐπῆραν ὅλοι τως χαρὰ, μὰ πλειὸ ἡ καϊμένη μάνα,
Κὶ ὥσταν τὸν εἶδεν, ἡ πληγαῖς τῦ λογισμῦ τζ' ἐγιαίνα.
Παῦ τὰ μαντάτα δῶ καὶ κεῖ, κὶ ἀνεβακατεβαίνα,
Πῶς ἦλθεν ὁ Ῥωτόκριτος, ὀπῦτον εἰς τὰ ξένα·
Καὶ φέρῃ ὁ ἀέρας τὴν λαλιὰν αὐτὴ ςὴν Ἀρετῦσα,
Χαρὰν μεγάλην ἔδειξε, τ' αὐτιάτζ' ὅταν τ' ἀκῦσα.
Κὶ ἀέρας μέσ' ςὰ σωθικά, καὶ δροσεράδα μπῆκε,
Κρυφὰ, κρυφὰ χαρύμενη περίασε τὴν ἀφῆκε.
Κὶ ἐξάφνη ὅτε τὸ γροίκησε, πῶς ἔφθασε στὴν Χώρα,
Ἐχλώμιανε, κοκίνισε, χίλιαις φοραῖς τὴν ὥρα.
Καὶ γιὰ νὰ μὴ γνωρίσυσιν οἱ ἄλλοι τὴν χαρά της,
Μὲ σιγανάδα σύρθηνε μέσα στὴν κάμερά της.
Ε' κ' ἦτονε κ' ἡ Νέννα της, κὴ δυὸ καρδιαῖς βαςῦσι,
Κεῖνα ὀπῦ γιαίνυσι τὴν μιὰν, τὴν ἄλλην ἀῤῥωςῦσι.

Ἐβάλ-

Ἐβάλθηκεν ἡ λιγερὴ σὰ φρόνιμη νὰ χώσῃ,
Τζ' ἀγάπαις της, κ' ἔτζη εὔκολα νὰ μὴ ταῖς φανερώσῃ.
Νὰ μὴ μπορῇ ὁ Ῥωτόκριτος ποτὲ νὰ τὴν γνωρίσῃ,
Πῶς ἔχει βάσανα ἐρωτιᾶς, πῶς ἔχει πόθου κρίσι.
Κι ἀγάλια ἀγάλια μὲ καιρὸ νὰ τοῦ τὰ φανερώσῃ,
Ζάλο κ' ζάλο νὰ κινᾷ, κι ὁ πόθος νὰ ξαπλώσῃ.
Στολίζεται, ἀποφτιάνεται κεὶς τοῦ Κυροῦ της πιαίνει,
Καὶ μὲ μεγάλη πιθυμιὰ νὰ τόνε δῇ ἀναμένει.
Ἐκεῖνος ὡς ἐπέζευσε, πρώτη δουλειὰ ποῦ καίνει,
Κράζει κρυφὰ τὴ μάννα του, κ' τὰ κλειδιά του πιαίνει.
Νὰ γράψη πάλι βάσανα κ' πόδα ποῦ τὸν κρίνει,
Νὰ βάλῃ ξύλα σὴ φωτιὰ, κάρβουνα σὸ καμῖνι.
Ἀνοίγει τ' ἁρμαράκι του νὰ βρῇ τὴν ζωγραφιά του,
Νὰ κανακίσῃ σὸ πανὶ μὲ σπλάχνος τῶ Κυράτου.
Ὡς τὤνοιξε, κ' δὲν θωρεῖ τὴ σόρισιν ἐκείνη,
Σ' ἀφόρμισι τὸν ἔρρηξε, κι ἄλλος δὲ ξαναγίνη.
Ἐπάνω, κάτω γύρευε, μὲ πεδομὴ κ' ζάλη,
Καὶ σὰν ὅτε κοιμηθῇ παιδὶ τῆς μάννας τὸ μασκάλη,
Πολλ' ἀκριβὸ, κ' μοναχὸ, πολλὰ κανακεμένο,
Κι ὡς θὰ τοῦ δώσῃ τὸ βυζὶ, τὸ βρίσκ' ἀποθαμμένο,
Σηκώνει, ξεφορμίζει ὁ νοῦς σὸ ξαφνικὸ μαντάτο,
Νὰ δῇ νεκρὸ σὰ χέρια της παιδὶ ὁποῦ κοιμᾶτο.
Συρθῇ τὸ αἷμα σὴ καρδιὰν, κ' ἡ ὄψις ἀπομείνῃ,
Ἄασπρη, χλωμὴ σὰν τοῦ νεκροῦ, τέτοιας λογῆς ἐγίνη.
Ἀποκρυγιαίνει τὸ ζημιὸ τῆς νειότης του τὰ μέλη,
Ὡς εἶδε πῶς δὲν εὕρηκεν ἐκεῖνο ὁποῦ θέλει.
Τὰ μάτια καίει ὡσὰν νεκρὰ, κ' ἡ ὄψις τ' ἀπομένει,
Μὲ δίχως αἷμα ζωντανὸν, ὡσὰν ἀποθαμμένη.
Καὶ ζαλισμάρα τοὔδωκε, παράξομος μεγάλος,
Καὶ δὲν ἐκάτεχε νὰ πῇ, ἐκεῖνος εἶν ἢ ἄλλος.
Σὰν ὄνειρον τοῦ φαίνεται, κ' πῶς κοιμᾶ τ' ἐθάρρει,
Καὶ νὰ ξυπνήσῃ ἀνέμενε νὰ ταὔρῃ μέσ' σ' ἁρμάρι.

Σὰν

Σαὶ ἐπαρασυννήφερεν ὁ λογισμός τυ μέσα,
'Αρχισε νὰ καλοθωρῇ, ποῦ νᾶναι πῦ τὺ φταίσα.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Τίς νὰ τὰ πῆρεν ἀποκεῖ, κ᾽ τίνος νὰ τὰ πῆγαν,
Λέγει, δεν ἦτανε πυλιὰ, τὰ γράμματα κ᾽ φύγαν.
Κὶ ὐδ᾽ εἶναι μπορετὸ κ᾽ ἐπὰ κλέφτης νὰ μπῆκε μέσα,
Γιατὶ γυρέψειν ἤθελε ἀσῆμι ἢ τορνέσα.
Η᾽ κὶ ἄλλο τίποτ᾽ ἀκριβὸ, μὰ τὰ γραμμένα κεῖνα,
Οἱ κλέφται ἂν τὰ θέλαν βρῇ, ςὸν τόπον τυς τ᾽ ἀφήκα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Κράζει τλὼ μάννα τὸ ζημιὸ, ρωτᾷ, ξαναρωτᾷ τλὼ,
Σὰν κείνη, ὀπ᾽ ὅλα τὰ κλειδιὰ ςὰ χέρια της ἐκράτει.

ΜΑΝΝΑ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ

Ἐκείνη μ᾽ ὅρκυς φοβερὺς, τὺ λέγει, τὸ κλειδί συ,
'Υιέ μυ, ἐγὼ τὸ φύλαξα, ςλὼ ξενιτειὰ ὅταν ἦσυ.
Κὶ ἀνθρώπυ δεν τὸ θάρρεψα, ὐδ᾽ ἄφηκα ποτέ μυ,
Νᾶθελε μπῇ ἄλλος δίχως συ, νὰ ζήσῃς, καλογυέ μυ.
Μίαν ὥρα μόνο ἡ 'Ρήγισσα, ἦλθε κ᾽ ἡ 'Αρετῦσα,
Νὰ δῦσίνε τὸν κύρι συ, τὸ βάρος σὰν ἀκῦσα.
Καὶ ςὸ περβόλι ἠθέλησεν ἐκείνη τλὼ ἡμέρα,
Νὰ πάρῃ περιδιάβασι, τ᾽ 'Αφέντη ἡ θυγατέρα.
Κὶ ὠρέγετο νὰ συντηρᾷ τὰ δενδρικὰ π᾽ ἀνθῦσα,
Περίασα τὰ ξενίζυντα ὅσαις κὶ ἂν τζ᾽ ἀκλυθῦσα.
Ο᾽λα τὰ ξιγυρίσασι, ςλὼ κατοικιά συ ἐσώσαν,
Κὶ ἀπέξω σὰν τλὼ εἴδασι, τλὼ ἀποκαμαρώσαν.
Κ᾽ ἐφάνη μυ νᾶναι πρεπὸ, ν᾽ ἀνοίξω νὰμπῦν μέσα,
Γιατὶ ἐθώρυν τλὼ Κυρὰν ἀπέξω πῶς τζ᾽ ἀρέσα.
Μὲ τάξιν κ᾽ μὲ φρόνησιν ἐμπῆκαν κ᾽ ἐθωρῦσαν,
Ταῖς ςόλισαις ὠρέγυνταν ταῖς πάςραις ἐπαινῦσαν.

Καὶ δὲν ἀπλώσασι ποτὲ, μόνον ἡ Ῥηγοπῦλα,
  Πῦνοιξε, κ' ἐσοχάθηκε εἰς τὴν κάμεροπῦλα.
Μὰ τίποτε δὲν ἔπιασε, μὰ τὸ ζημιὸν ἀγῆκε,
  Μηδ' ἄπλωσε, μὰ σὰν Κυρὰ, ὡς ταῦρηκε, τ' ἀφῆκε.
Πρᾶγμα σῦ λείπει, κ᾽ ζητᾶς, κ᾽ λησμονᾷς το γγίε μυ,
  Καὶ τὸ κλειδί σου κἄνενὸς δὲν τὤδωκα ποτέ μυ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὄκυσεν ὁ Ῥωτόκριτος τ' ἀναθιβάνει ἡ μάννα,
  Τὰ λόγια της σὲ λογισμὺς μεγάλυς τὸν ἐβάνα.
Μὰ δὲν τὸ ξεφανέρωσε, μέσα κρυφὸ τὸ κράτει,
  Λέγει, ὅ, τι κιὰν ἐκρῦφογα, ξέρυντο σὸ παλάτι.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Κἰ ἂν τἄπιασε, κ' ἐδιάβασε κ᾽ τάδε ἡ Ἀρετῦσα,
  Λογιάζω πῶς πολλαῖς φοραῖς τ' αὐτιά της μυ τ' ἀκῦσα.
Κ' ἡ ζωγραφιὰ ἐβεβαίωσε κ' ἔκαμε νὰ γνωρίση,
  Πῶς βρίσκομαι γιὰ λόγυ της πόθυ κἰ ἀγάπης κρίσι.
Σὄ, τι μιλεῖ ὁ λογαριασμὸς, πολλὰ ἤθελε μανίση,
  Εἰς δυλευτὴς τῦ παλατιῦ πόσον ν' ἀποκοτήση.
Νὰ ζωγραφίση μιὰν Κυρὰ, νὰ τὴν κρατῆ χωσμένη,
  Καὶ κάθε ἀργὰ νὰ ξαγυδῆ, ἀγάπη πῶς μαραίνει.
Καὶ τῦ Κορῦ της τἄδειξε, κ᾽ δὲν μυ λείπυν πάθη.
  Κ' ἐδαῦρε τὸν ξαγυδιστὴν, πῦ γύρευε νὰ μάθη.
Καὶ τῦτο ὁ λογαριασμὸς εὔκολα μυ τὸ δείκτει,
  Τὴν ζωγραφιὰν κ᾽ τὰ χαρτιὰ, κρατεῖνα, δὲν τὰ ῥίκτει.
Γιὰ χαλασμόν μυ τἄπιασε κεῖν' ὅλα ἀπὸ τ' ἄρμαρι,
  Ὄχι νὰ θὲ νὰ τὰ θωρῆ, νὰ μάθη νὰ ῥιμάρη.
Τἄχωνα ἐξεχωθήκανε, τὰ κρύφογα φανῆκαν,
  Καὶ τὰ μυ δίδασι χαρὰν, ἐχθροί μυ δὰ γενῆκαν.
Ἀνάθεμα τὸ ῥοιζικὸ, ἀνάθεμα τὴν ὥρα,
  Ἡ' ὁ φίλος μ' ἔδωκε βυλὴ νὰ πάγω σἄλλη χώρα.

ΠΟΙΗ-

ΠΟΙΗΤΗΣ

Σπέκει λογιάζει, καὶ θωρεῖ, ἰδῶτα μπορεῖ νὰ κάμῃ,
  Νὰ βοηθηθῇ σ' ἔτοια δουλειὰ, κ' τρέμει σὰν καλάμι.
Κι' ἂν τόνε κράξῃ ὁ Βασιλειὸς νὰ τὸν ἀναρωτήξῃ,
  Μ' ἰδῶτα λογῆς λογαριασμὸ τὸ μαῦρ' ἄσπρο νὰ δείξῃ.
Καὶ μὲ μεγάλον λογισμὸν θωρεῖ, ξαναθωρεῖτο,
  Γιατ' ἔβλεπε τὸ κάμωμα πολλὰ καθάριον ἦτο.
Ζερβὰ δεξὰ τὸ γύριζε, πάντ' εὕρισκε πῶς φταίγει,
  Γιατὶ τὸ φῶς τ' ὁλόλαμπρον νύκτα κανεὶς δὲν λέγει.
Ὀ'γιὰ λιγώτερο κακὸ θὲ νὰ σταθῇ σὸ σπῆτι,
  Καὶ σζ' ἄλλους τούτην τὴν δουλειὰν πολλὰ κρυφὴ κρατεῖτη.
Μόνον εἰς τὸν Πολύδωρον ὅλα τὰ φανερώνει,
  Καὶ κάποια ποῦ τοῦ κρύφθηγεν, ἐδὰ δὲν τοῦ τὰ χάνει.
Εἶπέ του γιὰ τὴν ζωγραφιὰν, ποῦ'πεν, κ' πῶς ἐχάθη,
  Κι' ὡς πάκουσεν ὁ φίλος του, ἀσάλευτος ἐστάθη.
Καὶ δὲν κατέχ' ἰδῶτα νὰ πῇ, κ' ἤντα βουλὴ νὰ δώσῃ,
  Εἰς τέτοια πράγματα ψηλὰ κομπώνεται κ' ἡ γνῶσι.
Ἐκράτειεντο γι' ἀπαρθινὸ, πῶς σοῦ 'Ρηγὸς τὴν χέρα,
  Βρίσκουνται κεῖνα τὰ χαρτιὰ ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα.
Ποῦ ἔδωκε κι' αὐτὸς βουλὴν, σὸ σπῆτι ν' ἀπομείνῃ,
  Ὁ 'Ρωτόκριτος, ὥστε νὰ δοῦν γιὰ τὴν δουλειὰν ἐκείνη.
Καταχωσὰ μὲ πονηριὰ καὶ γνῶσι νὰ ξανοίξουν,
  Κι' ἂν ἐμπορέσουν τὸ κακὸ κ' βάρη ἀλλοῦ νὰ ρήξουν.
Καὶ νὰ εὗρουν φίλους κ' δικοὺς, κρυφὰ νὰ τὸ μιλήσουν,
  Νὰ ψευδομαρτυρήσουσι, γιὰ νὰ τοῦ βοηθήσουν.
Νὰ ποῦν, πῶς ἄλλος τἄδωκε σοῦ 'Ρώκριτου τὴν χέρα,
  Νὰ σώσουσι τὰ λόγια τους, σὴν ὥρα, σὴν ἡμέρα.
Καὶ γιὰ κάνενα ἄνθρωπον, ποῦ νάναι ποθαμμένος,
  Νὰ ποῦν, πῶς κεῖνος τἄδωκε, νὰ βοηθηθῇ ὁ φωτισμένος,
Τοῦτ' ἡ βουλὴ, ποῦ τοῦδωκεν, ὁ φίλος δὲν τ' ἀρέσει,
  Δὲν ἔχει πόδια νὰ σαθῇ, ἐκεῖνος ὁποῦ φταίσει.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Καὶ λέγει, φίλε, ἂν μ' ἀγαπᾷς, καὶ θὲς νὰ μοῦ βοηθήσῃς,
  Εἰς τὸ παλάτι πήγαινε, νὰ δῇς καὶ νὰ ξανοίξῃς.
Στοῦ Βασιλειοῦ τὸ πρόσωπον, ἂν εἶναι μανισμένος,
  Ἢ ποῦρε καὶ χαρούμενος, καὶ καλοκαρδισμένος.
Κἰ ἂν σοῦ μιλήσῃ σπλαχνικὰ, γιὰ λόγου μου ῥωτήξῃ,
  Ἢ ἀνάβλεμμα ἄγριο καὶ θολὸ, καὶ γροινιασμένο δείξῃ.
Νἄλθῃς ζουμιὸ νὰ μοῦ τὸ πῇς, νὰ μάθω τὰ μαντάτα,
  Νὰ ξορισθῶ, νὰ περπατῶ στῆς ξενιτειᾶς τὴν στράτα.
Κἰ ἀγάλια ἀγάλια νὰ φυρῶ, κ' ἐλπίδες νὰ χαθοῦσι,
  Καὶ τὸ μαντάτο γλίγωρα νάλθουν νὰ σᾶς εἰποῦσι.
Πῶς γιὰ τὸν πόθον ἐκεινῆς, π' ἀγάπησα στανιῶς της,
  Ἀπέθανα κ' ἐτέλειωσα, κ' ἐχάθηκα ἀπ' ὀμπρός της.
Νὰ τὸ γροικήσῃ, νὰ χαρῇ, κἰ ὅ, τι ἔσφαλα γιὰ κείνη,
  Νὰ μὴν ἀναθιβολουθῇ, κἰ ἀνέγνοια νὰ ἀπομείνῃ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὁ φίλος τ' ἀνεδάκρυσε στὰ λόγια ποῦ τοῦ ἀκούει,
  Κ' ἡ πίκρα του κἰ ὁ πόνος του μέσ' στὴν καρδιὰν τοῦ κρούει.

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ

Λέγει του, μὴν πικραίνεσαι, τούτη τὴν ἔγνοιαν δός μου,
  Καὶ νὰ ξανοίξω ὅ, τι μπορῶ, σοῦ τάσσω μοναχός μου.
Κἰ ὅ, τι σημάδια θέλω δῇ, νὰ σοῦ τὰ πῶ κ' ἐσένα,
  Νὰ συμβουλέψωμε κ' οἱ δυὸ εἰς τἄχεις καμωμένα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐτοῦτος ἐπέρασε συχνὰ στοῦ Ῥῆγα τὸ παλάτι,
  Μ' ἀγάπαις δὲν ἐγύρευεν, οὐδὲ φιλιαῖς ἐκράτει.
Κ' ἐκίνησε σὰ δουλευτὴς νὰ πᾷ νὰ χαιρετήσῃ,
  Διὰ νὰ δῇ τὸ πρόσωπο τ' Ἀφέντη νὰ γνωρίσῃ.

Εὐκο-

Εὔκολα κεῖνοι πȣ̃ μπορȣ̃ν, κ᾽ οἱ Ἀφέντες ὀπ᾽ ὁρίζȣν,
Σέτοια μεγάλα σφάλματα ϰροικȣ̃σι ϗ μανίζȣν.
Ἐπῆγε μ᾽ ἔτοιον λογισμὸν, ϗαὶ χαιρετᾷ τὸν Ῥῆγα,
Κι᾽ αὐτὸς πασίχαρος ρωτᾷ, ϗ λέγει, πῶς ἐπῆγα,
Στὰ ξένα, πȣ̃ γνωρίζασι, κῆντα μαντάτα φέρα,
Καὶ δίδει τȣ, κ᾽ ἐφίλησε τὴν σπλαχνικήν τȣ χέρα.
Καὶ μὲ τὸ γέλοιο τȣ̃ μιλεῖ, χαρὰν πολλὴν τȣ̃ κάνει,
Ῥωτᾷ γιὰ τὸν Ῥωτόκριτον, πȣ̃ναι, ϗ δὲν ἐφάνη;
Ἦτον ἐκεῖ κ᾽ ἡ Ἀρετὴ, τὰ λέγασιν ἐγροίκα,
Καὶ τὰ κρυφά της φύλαξε, κι᾽ ἔξω δὲν ἐφανῆκα.
Πȣ̃ρε δὲν ἦτον μπορετὸν, ἄλλȣς νὰ τȣ̀ς κομπώνει,
Κ᾽ ἐγνώρισε ὁ Πολύδωρος κεῖνο ὁπȣ̃ τζ᾽ ἄλλȣς χώνει,
Εἶδεν τὴνε χαρȣμένην, εἶδεν τὴν ξεγνοιασμένη,
Ἦντα σημάδια θέλει πλειὸ, νὰ σέκῃ ὑ ἀναμένῃ;
Σὰν εὕρηκε καλαῖς καρδιαῖς, ζημιὸ παρηγορήθη,
Καὶ μὲ γλυκήτη τȣ̃ Ῥηγὸς σὰ τȣ̃πε πηλογήθη.

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ

Λέγει, ὁ Ῥωτόκριτος κακὰ βρίσκεται γιὰ τὴν ὥρα,
Κεὶς τὸ κλινάρι κείτεται ὡς ἦλθεν εἰς τὴν Χώρα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἡ Ἀρετȣ̃σα ὡς τ᾽ ἄκȣσεν, ἐχλώμιανε, κ᾽ ἐφάνη,
Τὸ πῶς ἐτȣ̃τη ἡ ἀρρωστιὰ μέσ᾽ ςὴν καρδιὰν τὴν πιάνει,
Σφαίνει, πȣ̃ πῇ, κ᾽ οἱ λογισμοὶ τ᾽ ἀνθρώπȣ δὲν ϰροικȣ̃νται,
Γιατὶ μὲ δίχως ὁμιλιὰ ςὸ πρόσωπον θωρȣ̃νται.
Ἂς πάϰῃ πȣ̃ρε ὅσον μπορεῖ ἄνθρωπος νὰ τὰ χώνῃ,
Τὰ μάτια, ϗ τὸ πρόσωπον ὅλα τὰ φανερώνει,
Μπορεῖ λίγη ὥρα, ὁπȣ̃ ϰροικᾷ κανένα νὰ κομπώσῃ,
Μὰ γλίγωρα γνωρίζεται κεῖνο πȣ̃ θὲ νὰ χώσῃ.
Ἐγνώρισ᾽ ὁ Πολύδωρος, κατέχωντας ϗ τ᾽ ἄλλα,
Πῶς ἡ ϰραφαῖς, κ᾽ ἡ ζωϰραφιὰ σὲ πάθο τὴν ἐβάλα.

Καὶ

Καὶ ὁπȣ̃χε τὴν παρηγορειὰν, τὸ πῶς δὲν τὰ κατέχει,
  Ὁ Ῥῆγας κεῖνα τὰ κρυφὰ, κιȣ̑δ' ἔτοιαν ἔγνοιαν ἔχει.
Πικραίνεται, κείς τὰ θωρεῖ σὰν φρόνιμος λογιάζει,
  Τὸ πῶς δὲν ἔσβυσε ἡ φωτιὰ, μὰ εἰς δυὸ κεντᾷ ϗ βράζει.
Δειλιᾷ τέτοια κακὴν ἀρχὴν, τὸ τέλος της φοβᾶται,
  Κὶ ὄχι τὸν ἕνα μοναχὰ, μὰ ϗ τὺς δυὸ λυπᾶται.
Μισεύγει, κὶ ἀποχαιρετᾷ, ςȣ̃ φίλȣ τȣ γιαγέρνει,
  Καὶ τὰ μαντάτα ὡς φρόνιμος συγκερασὰ τὰ φέρνει.

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ

Λέγει τȣ, ἀδέλφι, κάτεχε, κὶ ὁ Ῥῆγας δὲν τὸ ξεύρει,
  Ἀκόμη κεῖνο τὸ κακὸ, πȣ̃ μέλλεται νὰ σ' εὕρῃ.
Κὶ ὁλόχαρος ἐρώτησεν, ὡς μ' εἶδεν διὰ σένα,
  Καὶ πῶς ταπήγαμεν οἱ δυὸ, πȣ̃ λείπαμεν ςὰ ξένα.
Μὰ τζ' Ἀρετῆς τὸ πρόσωπο καθάρια φανερώνει,
  Πῶς ἔχει μάνιτα πολλὴ, μὰ ὡς φρόνιμη τὴν χώνει.
Μὰ τ' ὄνομά σȣ ὡς τ' ἄκȣσε, ςόση ἔχθρητανν ἐμπῆκε,
  Φαρμάκι ἀπτὰ ῥεθȣ́νια της μὲ τὸν καπνὸν ἐύγῆκε.
Καὶ σιγανὰ τὰ χείλη της ἀνεβοκατεβῆκα,
  Καὶ μέσ' ςὸ ςόμα μίλησαν, πȣ̃ ἄλλος δὲν ἐγροίκα.
Κὶ ἀπτȣ̃ ςομά τȣ τὸν καπνὸ, κὶ ἀπτὰ σημάδια τζ' ὅλα,
  Μὲ μάνιτα εἶδα ϗ νὰ πῇ, ὁ κλέφτης ἦλθε κιόλα;
Τὰ χείλη τὰ ξαμώνασι, δίχως νὰ τὰ μιλȣ̃σα,
  Τὰ μάτια μȣ γροικήσασι, τ' αὐτιὰ ὅ, τι δὲν ἀκούσα.
Καὶ λέγω σȣ νὰ βλέπεσαι, ϗ τὴν φωτιὰν νὰ σβύσῃς,
  Καὶ ςὸ παλάτι τȣ̃ Ῥηγὸς πλειό σȣ νὰ μὴ πατήσῃς.
Τὴν μάννα, καὶ τὸν κύρι σȣ ἡ Ἀρετὴ λυπᾶται,
  Γιαύτως τὸ σφάλμα ὁπȣ̃καμες, γιὰ δὰ δὲν μολογᾶται.
Γιατὶ κατέχει, κὶ ἂν τὸ πῇ, ὁ Ῥῆγας δὲν ἀφίνει,
  Ἀγδίκιωτος σέτοια δȣλειὰ μεγάλη ν' ἀπομείνῃ.
Μ' ἂν εἶν ϗ δῆ ἀπὸ λόγȣ σȣ ξόμπλι κανένο ἄλλο,
  Τὸ φανερώνει τȣ̃ Κυρȣ̃, κάπȣχε γιὰ μεγάλο.

Κὶ

Κι' ἂν εἶναι καὶ φανερωθοῦν, κι' ὁ Ῥῆγας νὰ τὸ μάθῃ,
  Κακομοιριαῖς τὸ σπῆτί σας ἔχει πολλαῖς νὰ πάθῃ.
Γιὰ τοῦτο ξώφθυγε ἀπεκεῖ, δεῖχνε πῶς δὲν κατέχεις,
  Καὶ πῶς οὐδ' ἔτοιον λογισμὸν, οὐδ' ἔτοιαν ἔγνοιαν ἔχεις.
Γιὰ νὰ λογιάσῃ πῶς ποτὲ, ταῦρες, κ' ἐλάχασί σου,
  Κι' ἄκακα δίχως πονηριὰν τάχες στὴν φύλαξί σου.
Καὶ μὴ ζητᾷς καμμιὰ φορὰ νὰ μάθῃς τίς τὰ πιάσε,
  Καὶ φρόνιμος παρὰ ποτὲ ἐδῶ τυχαίνει νἆσαι.
Νἄλθῃ νὰ ξελησμονηθῇ τὸ πρᾶγμα νὰ περάσῃ,
  Μὰ δὰ, ποῦ βράζει, βλέπεις το καὶ καίγει ποῦ τὸ πιάσῃ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἔστεκεν ὁ Ῥωτόκριτος μὲ λογισμὸν, κ' ἐγροίκα,
  Λίγην τὴν εἶχε τὴν χαρὰν, μεγάλ' ἦτον ἡ πίκρα.
Πῶς δὲν κατέχει ὁ Βασιλιὸς, τοῦτο πολλὰ τ' ἀρέσει,
  Μὰ ἡ μάνιταις τῆς Ἀρετῆς, βράζουν πολλὰ καὶ καῖσι.
Στὸ σπῆτι βάλθη νὰ σταθῇ, μέραις νὰ μὴν τὸν δοῦσι,
  Κι' ὅπαν ρωτήσῃ ὁ Βασιλιὸς, πῶς εἶν' κακὰ νὰ ποῦσι.
Τὸν ἀρρωστάρην ἔκαμε, κι' ὁ κύρις τὸ πιστεύει,
  Καὶ γιατρικὰ πολλῶν λογιῶν πέμπει νὰ τοῦ γυρεύῃ.
Ἡ Ἀρετὴ μὲ λογισμὸν τὴν ἀρρωστιάν του γροίκα.
  Μὲ στὴν καρδιὰ εἶχε τὸν καϊμὸν, στὰ σωθικὰ τὴν πίκρα.
Ὁ Κύρις της καθημερνὸ ἔπεμπε νὰ μαθαίνῃ,
  Χαρὰν μεγάλην ἔπερνε, τοθέλαν πῇ πῶς γιαίνει.
Γιατὶ τὸν κύριν του ἀκριβὸν τὸν εἶχε στὸ παλάτι,
  Ἔτζη κι' αὐτόνου τὸ παιδὶ σὰν τέκνον τὸ ἐκράτει.
Μέσα σὲ τοῦτον τὸν καιρὸν, κ' ἡμέραις, ποῦ περνοῦσα,
  Τέσσαρα μῆλα διάφορα ηὗρεν ἡ Ἀρετοῦσα,
Πέμπει, καὶ χαρισκεύεται εἰς τ' ἄρρωστου τὴν μάννα,
  Κεῖνα γεννήκασι γιατροὶ, κ' ἐκεῖνα τὸν ἐγιάνα.
Σὰν τἄειδε, καὶ σὰν τοῦπασι, πῶς εἶν' ἀπτὸ παλάτι,
  Κ' εἴπασι ποιὰ τοῦ τἄπεμψε, καὶ ποιὰ χέρια τὰ κράτει,
Ὀλη-

Ὁ λιπουκτὶς ἐλόγιαζε, καθόλου δὲν κοιμᾶται,
Καὶ μ' ἔτοια ξόμπλια φανερὰ, ἀνδρώνει ξεφοβᾶται.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει, πῶς εἶναι μπορετὸ, πῶς μοιάζει τοῦτο νἄχῃ,
Ἡ Ἀρετοῦσα μετὰ μὲ, τόσῃ κακιὰ κ' μάχῃ;
Ἂν εἶν κ' κατὰ πῶς θωρῶ, κι ὁπὄχω γνωρισμένα,
Τὴν μάννα μου κανίσκεψε ξαῤῥωστικὸ γιὰ μένα;
Δὲν θέλω πλειὸ γιὰ ἔτοια δουλειὰ τοῦ φίλου νὰ μιλήσω,
Τὴν γνώμην του κατέχω την, πάντα μὲ σύρνει ὀπίσω.
Κι ἐμπόδισμα, κ' δυσκολιαῖς, κ' μπέρδεμα μοῦ βάνει,
Καὶ χώνει μου τὸ γιατρικὸν, ὁπὄχει νὰ μὲ γιάνῃ.
Εἰς τὰ γροικῶ, κεὶς τὰ θωρῶ, κεὶς ὅτι μ' ἑρμηνεύει,
Ὁ Ἔρωτας, ἡ Ἀρετὴ νὰ βλάψῃ δὲν γυρεύει.
Κανένα γιὰ τὴν ζωγραφιὰν, μηδὲ γιὰ τὰ γραμμένα,
Οὐδ' ὄρεξιν καμμιὰν κακὴν, δὲν ἔχει μετὰ μένα.
Κι ἂν εἶχεν ἦσαν ἀπαρθινὰ, κ' τόσα νὰ μανίσῃ,
Ἤθελε στράψῃ ὡς ἐδῶ, νὰ βρέξῃ, νὰ χιονίσῃ.
Μὰ γὼ θωρῶ καλοκαιριὰ, μέρα σιγανεμένη,
Καὶ νέφαλο στὸν οὐρανὸν θολὸ δὲν ἀπομένει.
Πάντ' ἡ γυναῖκα ἀνερωτᾷ, κ' πεθυμᾷ ν' ἀκούσῃ,
Πῶς ὅλοι τὴν ὀρέγουνται, κι ὅλοι τὴν ἀγαποῦσι.
Κι οὐδὲ μανίζει, οὐδὲ γροικᾷ, ἀμὴ πολλὰ τζ' ἀρέσει,
Ὅλοι μεγάλοι κ' μικροὶ, εὔμορφην νὰ τὴν λέσι.
Κ' ἂν ηὗρε τὰ τραγούδια μου, τὸ σκιάσμα τζ' ὀμορφιᾶς της,
Δὲν ἐκακοσυνέφτηκε, μὄχετο γιὰ χαρά της.
Λογιάζει, πῶς σὰν δουλευτὴς, ὁποῦμαι στὸ παλάτι,
Ἔπιασα κι ἐζωγράφισα, τὸ σκιάσμα, ὁποῦ κρατεῖ.
Δὲν θέλει πῇ πῶς ἀγαπῶ, μὰ σὲ καλὸ τὸ βάνει,
Κ' ἔτοια γλυκύτη, κ' ὀμορφιὰ ποτὲ κακὸ δὲν κάνει.
Γλίγωρα θὰ νὰ σηκωθῶ, νὰ πῶ τὸ πῶς ἐγιάνα,
Κ' ἐπέρασέ μου τὸ κακὸ, κ' οἱ πόνοι, ποῦ μὲ πιάνα.

Κεὶς

Κ' εἰς τὸ παλάτι μοναχὸς θὰ πάγω μιὰν ἡμέρα,
  Καὶ νὰ φιλήσ' ὡς δȢλȢτὴς τ' Ἀφεντημȣ τὴν χέρα.
Γιὰ νὰ γνωρίσω, κ᾽ νὰ δῶ εἰς ἐκεῖνα ςράταν εἶμαι,
  Κι' ὁ λογισμὸς, ὁπȣ᾽βαλα, ἢ γιαίνει, ἢ ἀῤῥωςεῖ με.

ΠΟΙΗΤΗΣ.

Η' κάϊλα ἡ ψωματινὴ, ἐπέρασε κ' ἐδιάβη,
  Νερὸ γυρεύει ςἐκεῖ φωτιὰ, πρὶν νὰ τὴν ἀναλάβη.
Ντυύεται, κ᾽ σηκώνεται, κι' ἀπȣ᾽τις ἐσηκώθη,
  Δυὸ μέραις ἦτον σφαλιςὸς, κ' ἀπέκει φανερώθη.
Θωρȣ᾽τον φίλοι κ' ἐδικοὶ, πέρνȣν χαρὰ μεγάλη,
  ΠȢ πρῶτα κεῖ δὲν ἄφηνε κάνενα νὰ προβάλη.
Η'λθε κ' ὁ φίλος κ᾽ θωρεῖ τὸν φίλον σ' ἄλλα φύλλα,
  Κι' ἐκάμαν νεκρανάςασιν τῆς Ἀρετῆς τὰ μῆλα.
Γροικᾷ τȣ κι' ἐλογάριαζε νὰ πάγη ςὸ παλάτι,
  Καὶ τὰ διατάγμα τἄδιωξε, κι' ἄλλο βȣλὴ ἐκράτει.
Ε'λόγιαζ' ὁ Πολύδωρος, τὸ πῶς κρυφὸ θὰ νἆναι,
  Μαντάτο ἀπ' τὴν Ἀρετὴν, γιὰ κεῖνο τὸν ἐγιάνε.
Λέγει, ὅ,τι κι' ἂν ἐκοπίασα, θωρῶ νεκρὰ πομεῖναι,
  Καὶ χορτασμὸν δὲν εὕρηκαν, ἐνα πȣ᾽ τόσο πεῖνα.
Γιὰ τότε πλειὸ δὲν τȢ μιλεῖ, κ' ἐλόγιαζε πῶς ἔχει,
  Κρυφὸ μαντάτο τζ' Ἀρετῆς, ὥςε νὰ τὸ κατέχη.
Στολίζετ' ὁ Ῥωτόκριτος, νὰ πάγη ςὸ παλάτι,
  Μὲ ταπεινότη κίνησε, κ᾽ μ' ἔγνοιαν ἐπερπάτει,
Ε'βανε χίλιȣς λογισμȢς, ἦντα ν' ἀποφασίση,
  Κ' ἦντα νὰ κάμη πρὸς αὐτὸν τῆς Ἀρετῆς ἡ κρίσι.
Δὲν θέλει παρὰ μιὰ φορὰ, νὰ τὴν ἀναξανίση,
  Κι' ἂν ἔχη μάχην πρὸς αὐτὸν, νὰ δῆ νὰ τὴν γνωρίση.
Κι' ἀπέχει πλειὸ νὰ μὴ ςραφῆ, τὸν τόπον πȣ᾽ναι κείνη,
  Νὰ καίγετ' ὁλομόναχος τζ' ἀγάπης τὸ καμῖνι.
Ε'σίμωσε τȢ Παλατιȣ, ἀνέβηκε τὴν σκάλα,
  Κείνη, πȣ᾽ τὸν ἐπότιζεν τὸ μέλι κ᾽ τὸ γάλα.

Ἐμ-

Ἐμπαίνει μέσα χαιρετᾷ, σὰν δουλευτὴς τὸν Ῥῆγα,
  Πρὸς τὴν μερὰν τῆς Ἀρετῆς ἐστράφηκεν ὀλίγα.
Κ' ἐκείνη μὲ τὴν πονηρειὰν δὲν ἤθελε γιὰ πρώτη,
  Νὰ δῆ τὸ πῶς ὠρέχτηκε τοῦ Ῥώκριτου τὴν νειότη.
Ἐχλώμιασε, κ' ἐκρύγιασε τὴν ἴδιαν ὥρα πάλι,
  Ἐξάψα, ξεκοκκίνισαν τὰ πλουμισμένα κάλλη.
Ἀνοίγαν, κ' ἐσφαλίζασι τὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς της,
  Καὶ μὲ τὴν πίκραν ἤτονε συγκερασμὴ ἡ χαρά της.
Στοῦ πόθου τὰ μπερδέματα εἶχε χαρὰ μεγάλη,
  Νὰ βλέπῃ ἐκεῖνα π' ἀγαπᾷ, μ' ἔτοια μορφιὰ καὶ κάλλη.
Μ' ὡς εἶχε βάλῃ εἰς τὸν νοῦν, κι ὡς ἤθελε λογιάσῃ,
  Ποιὰ στράτα μέλλει νὰ κρατῇ, καὶ ποιὰ βουλὴ νὰ πιάσῃ,
Ναὔγῃ τὸ πρᾶγμα μὲ τιμὴν, ἐποὔβαλε στὸν νοῦ της,
  Καὶ νὰ γενῇ μὲ τὴν εὐχὴν Μάννας καὶ τοῦ Κυροῦ της.
Χολικιασμένη πόμενε, καὶ πόλεμον μεγάλο,
  Εἶχε στὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς, γιὰ τοῦνα καὶ γιὰ τ' ἄλλο.
Κρυφὰ τὸν ἀναζαύιζε, κι οὐδὲ πολυσυχνάζει,
  Ἀκάτεχη σ' ἔτοια δουλειὰ, καὶ δίχως πόθο μοιάζει.
Κ' ἐκεῖ, ποῦ πάντα σὰν Κυρὰ, ἀνέγνοια τὸν ἐθώρει,
  Ἐδῶ κλιτὰ, κ' ἀνζοπιαστὰ τὸν ἔβλεπεν ἡ Κόρη.
Καὶ σ' ἔτοια χρειαὶ ἀνδρεύετο νὰ τῆς βοηθήσῃ ἡ γνῶσι,
  Καὶ τὴν ἀγάπη ἔτζ' εὔκολα νὰ μὴν τοῦ φανερώσῃ.
Νὰ τόνε σύρῃ, τὸν καιρὸν ὁποῦ μπορεῖ νὰ σώσῃ,
  Καὶ τὰ κρυφά τζ' ὁ Ῥώκριτος ποτὲ νὰ μὴν τὰ νιώσῃ.
Μὰ τοῦτο σφαίνει ποῦ τὸ πῇ, ὁ πόθος δὲν κομπώνει.
  Μὰ ὅποια ἀγαπᾷ στὸν ἀγαπᾷ γοργὸ τὸ φανερώνει.
Ἄρχισεν ὁ Ῥωτόκριτος, τοῦ παλατιοῦ συχνάζει,
  Κι οὐδὲ τὰ πίσω συντηρᾷ, μὴ δὲ τὰ μπρὸς λογιάζει.
Κάμμιὰ φορὰ μὲ φρόνησι τὴν Ἀρετοῦσα ἐθώρει,
  Γιὰ νὰ γνωρίσῃ ἤντα καρδιὰ, κι ὄρεξιν ἔχ' ἡ Κόρη,
Κι ἂν ἔχῃ μάχην καὶ κακιὰ, κι ἂν εἶναι χοινιασμένη,
  Μὲ τέτοια ἀπόφασ' ἔστεκε μὲ φόβον κι ἀναμένει.

Τὴν

Τὴν πρώτ' ἐςράφη ἀπολιγῶ, τὴν δεύτερην πληθαίνει,
Τὴν τρίτην πέρνει ἀποκοτιὰ, πλειὰ παρεμπρὸς ἐμπαί-
Δέτην, ϗ ξαναδέτην, ἀρχίνησε κ' ἡ Κόρη, (νει.
Κ' ἐσυχνοςρέφετο κι αὐτὴ, μὲ σπλάχνος τὸν ἐθώρει.
Κεῖ ποὖθελε νὰ κρατηχθῇ, καιρὸς πολὺ νὰ διάβῃ,
Ἔρωτας τζ' ἧφτε τὴν φωτιὰ, κ' ἔςεκε ν' ἀναλάβῃ.
Ἐθώρειε τὸν Ῥωτόκριτον, πῶς ἦτον, κ' ἐλυπᾶτο,
Καὶ μὲ τὴν ἄκραν τῶ ματιῶ, συχνὰ τ' ἀπηλογᾶτο.
Εἰς κάποιον τρόπον εἰς τ' ἀλλῶ ἔπαιζε μὲ τὸ μάτι,
Ὡπῶ γνωρίζασι κ' οἱ δυὸ, πῶς μιὰ φιλιὰ τζ' ἐκράτει.
Ὅμοιασεν ὁ Ῥωτόκριτος κείνῳ τῶ ςρατηλάτη,
Πῶλαχε εἰς ποταμιὰ θολὴ, κ' εἶναι νερὸ γεμάτη.
Κι ὡς τὴν ἰδῇ φοβᾶταί την, δειλιᾷ νὰ τὴν περάσῃ,
Μὰ βιάζεται κι ἀποκοτᾷ, νὰ μπῇ νὰ δοκιμάσῃ.
Κι ἀγάλια ἀγάλια περπατεῖ, ζάλο ϗ ζάλο κάνει,
Νὰ δῇ τὸ βάθος τῶ νερῶ, βέργα κρατεῖ, ϗ βάνει.
Πάντα τῆς βέργας κολυθᾷ, ϗ κείνη σιμωνύει,
Τὴν πλειὰ ἀνάβαθη μερὰ, ϗ πλειαὔκολη γυρεύει.
Κι ἀπῶτις δῇ, ϗ καλοδῇ, ϗ λίγο βάθος ἔχει,
Περνᾷ, ξαναπερνᾶτηνε, ϗ φόβο πλειὸ δὲν ἔχει.
Ἐτζ' αὐτεινῶ τὰ μέλητω, ἐτρέμαν κ' ἐδειλιῶσαν,
Τὴν πρώτην ὁπῶ ςράφηκε, κ' εἶδε τὴν Ἀρετῶσαν.
Καὶ ἀγάλια ἀγάλια ἀρχίνισεν ἀποκοτιὰ νὰ πέρνῃ,
Νὰ συχνοπηαίνῃ ςῶ Ῥηγὸς, ϗ νὰ σπουδογιαγέρνῃ.
Καὶ δοκιμάζωντας κι αὐτὸς τὸ βάθος τῶν κυμάτων,
Ηὗρεν ἀνάβαθα νερὰ, ϗ πλειὸ δὲν ἐφοβᾶτον.
Ἐγνώριζε ςὰ μάτια της τὸν πόνον τῆς καρδιᾶς της,
Κ' εἰς τὴν χλωμάδα τὴν πολλὴν, κ' εἰς τὴν ἀδυναμιά της.
Τὸ πρᾶγμα πλειὸ δὲν εἶν' χωςὸ, ςὸν ἕνα κ' εἰς τὸν ἄλλο,
Γιατὶ γνωρίσασι κ' οἱ δυὸ, πῶς περπατῶν ἕνα ζάλο.
Ἡ Ἀρετῶσ' ὅσον μπορεῖ, ἔπασχε νὰ τῶ χώνῃ,
Μὰ ὁ Ἔρωτας ὁ πίβουλος τὴν ξεφανερώνει.

Κι

Κι ὅσο μὲ γνῶσι πονηριᾶς, νὰ κρυφοδεθῆ γυρεύει,
'Ο πόθος τὰ φανέρωνε, ἡ ἀγάπη μαρτυρεύει.
Τἄχουσι μέσ' ςὸν λογισμὸν, κἀνεὶς δὲν τὰ κατέχει,
Μηδ' ἄλλος τοῦτα τὰ χροικᾶ, μόν' ὅποιος ἔγνοιαν ἔχει.
Η' Νένα της τὰ κάτεχε, κ᾽ ὁ φίλος τοῦ ἐρωτάρη,
Κ' ἐσφάζουνταν καθημερνὸ γιὰ τὰ δικάτους βάρη.
Πλειὸ ἡ ἑρμηνείαις τους δὲν μποροῦν ὄφελος νὰ τὰς κάμει,
Προξενητάδες μοναχὰ θὰ νὰν οἱ δυὸ τοῦ γάμου.
Ε'κρυφοαναςενάζασι, κ' ἐκρυφοσυντηροῦσαν,
Γέλοιο δὲν δείχνει ὁ εἷς τ' ἄλλου, μηδὲ ποτὲ μιλοῦσαν.
Ε'δέτζη ἐπέρνα ὁ καιρὸς, τὰ μάτια ἦσαν μόνον,
Ποῦ μολογοῦσαν τῆς καρδιᾶς, τὰ πάθη κ᾽ τὸν πόνον.
Τ' ἀνάβλεμμα τῆς 'Αρετῆς εἶναι ςὸ ναὶ, κεὶς τ' ὄχι,
Μὲ φρόνησιν τὸ κάρβουνον εἰς τὴν ἀθάλη τὄχει.
Δὲ θὲ νὰ δείξη, κ' εὔκολα ὁ πόθος τὴν ὁρίζει,
Μέσα εἶχε βράσιν, κ᾽ καϊμὸν, κι ἀπέξω δὲν καπνίζει.
Καὶ μ' ὅλο ποῦ ὁ 'Ρωτόκριτος, ἐγνώριζε κ' ἐθώρει.
Πῶς σπλαγχνικὰ συχνὰ συχνὰ ἀναςενάζει ἡ Κόρη,
Ποτέ του δὲν ἀποκοτᾷ λόγο νὰ τῆς μιλήση,
Γιατ' ἤθελε πλειὰ φανερὰ τὴν Κόρην νὰ γνωρίση.
Κι ὅλα τ' ἀναςενάσματα, ποῦδιδε ἡ 'Αρετοῦσα,
'Η τάξι κ' ἡ γλυκύτητα, πάντα τὰ συγκερνοῦσα.
Καὶ γιὰ τιμὴ, κ᾽ γιὰ ἀρχοντιὰ, καὶ γιὰ μεγαλοσύνη,
Νὰ τὴν γνωρίσῃ ἔτζη καλὰ ἀκόμη δὲν ἀφήνει.
Καὶ μ' ὅλον ποῦχε πιθυμιὰν νὰ τόνε κάμῃ τέρι,
Θέλει κ' ἐτοῦτο ὁ καιρὸς μὲ γνῶσι νὰ τὸ φέρῃ.
Ε'θώριετο, ἀνάπευετο, κ' ἐκεῖνο τὴν ἐσώνει,
Καὶ δίχως ποῦδαν σιγανὰ, νὰ φθάσῃ τὸ ζυγώνει.
Κ' ἐρίσκετο ὁ 'Ρωτόκριτος, μέσα ςὸ ναὶ κ' εἰς τ' ὄχι,
"Ωραις σ' ἀέρα δροσερὸ, κι ὥραις σ' φωτιὰ, κ' εἰς λόχη.
Ε'ξεμεν, ἐφοβᾶτονε, κ' ἐβλέπουντο μὴ σφάλῃ,
Νὰ δείξῃ τὸν ἀδιαίςοπον σ' ἔτοια Κυρὰ μεγάλη.

Καὶ

Καὶ πάντα μὲ κλιτέπιτα, ϗ μὲ ταπεινοσύνη,
  Ἐθώρειε κι ἀναζβαΐζε τὴν ὀμορφιὰ ἐκείνη.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Κ' ἔλεγε μέσ' τοῦ λογισμοῦ, κατέχω, ϗ γνωρίζω,
  Κι ἄξιος δὲν εἶμ' ἐγὼ ποτὲ, τέτοιαν Κυρὰν ν' ὁρίζω.
Καὶ νὰ τὴν χάμω πέρι μου, ϗ τὸ λοιπὸν τυχαίνει,
  Ὁ δουλευτὴς σὰν δουλευτὴς εἰς τὴν Κυρὰ νὰ πηαίνῃ.
Τοῦτο μὲ σώνει, κι ἂς περνῶ, σώνει με, ϗ κατέχω,
  Πῶς ρέγεται νὰ μὲ θωρῇ, κέρδος μεγάλον ἔχω.
Καὶ τίποτ' ἄλλο ἀπ' αὐτὴν δὲν μοιάζει ν' ἀναμένω,
  Ἐποῦτ' ἂς ἔχω γιὰ θροφὴν νὰ ζώγω, νὰ χορταίνω.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὅποι ἀγαποῦσι καρδιακὰ, παρηγοριὰν μεγάλη,
  Πέρνουν νὰ βλέπουν εἰς τ' ἀλλοῦ τῶν ὀμματιῶν τὰ κάλλη.
Χαίρονται, ἀναγαλλιοῦσίνε μὲ τὴν θωριὰν ἐκείνη,
  Κι ἂν θέλουν νὰ σραφοῦν κι ἀλλοῦ, ἡ ἀγάπη δὲν τζ' ἀφίνει.
Ἔτζ' ἦτον σὸν Ῥωτόκριτον, ἔτζη σὴν Ἀρετοῦσαν,
  Μὲ τὴν θωριὰν ἐθρέφουνταν, μασοριακὰ περνοῦσαν.
Δασκαλικὰ πορδίουνταν, μ' ὅλον ὁποῦτο ἡ πρώτη,
  Ποῦ μπῆκε σ' ἔτοια βάσανα ἡ ἀπραγήτους νειότη.
Μὴν τὸ κρατῆτε γιὰ πολὺ, μὴν τὸ θαυμάζετ' ὅλοι.
  Τούταις ἡ τέχναις βρίσκονται τῆς φύσις τὸ περβόλι.
Κ' εἰς πράγματα πολλῶν λογιῶν, π' ἄνθρωπος δὲν κατέχει,
  Κι οὐδ' ἔπραξε, μηδ' εἶδέν τα, μάθησ' ἡ φύσις ἔχει.
Σὰν τὸ μωρὸν, ὁποῦ κάνεις, φαντὸ δὲν τὸ ἑρμηνεύει,
  Καὶ κεῖνο ὅ,τι ὥρα γεννηθῇ, ναὔρῃ βυζὶ γυρεύει.
Ἀπ' τὴν κοιλιὰν τῆς μάννας του ἡ φύσις δασκαλεύει,
  Καὶ τὸ βυζὶ γιὰ ζῆσί του νὰ τοὔβρῃ πασπατεύει.
Καὶ δίχως νἄχῃ δάσκαλο, μὲ μάθησιν γεννᾶται,
  Κλαίει, γυρεύει τὸ βυζὶ, κ' ἡ μάννα τὸ λυπᾶται,

Κι

Κἰ αὖ εἶναι ϗ γιαμιὰ γιαμιὰ γάλα δὲν τὸ παγίσῃ,
Στὸ ςόμα τὰ δακτύλια του, βάνει νὰ πιπιλίσῃ.
Δείχνει τὴν χειαί του τὸ ζημιὸ, κἰ ὁμολογῇ τὰ θέλει,
Μ᾽ ὅλον ὁποῦναι ἔτζ᾽ ἄφαντο, ϗ βρέφος, ϗ κοπέλι.
Ἔτζ᾽ εἶναι κ᾽ εἰς ἄγγουρο, ϗ κόρη ὅταν ἀρχίσουν,
Φιλιὸν νὰ κάμουν τζ᾽ ἐρωτιᾶς, κ᾽ ἐμποῦσι ν᾽ ἀγαπήσουν.
Μ᾽ ὅλον ὁποῦναι ἡ πρώτη τους, ϗ μάθησιν δὲν ἔχουν,
Τὸ κάνει χρειὰ σὲ τέτοιαις δουλειαῖς γνωρίζουν ϗ κατέχουν.
Δάσκαλος εἶν᾽ ὁ Ῥάκειτος, κἡ Ἀρετοῦσα πάλι,
Χώνει τὸν πόθον φρόνιμα, σὰν νἆτον ϗ μεγάλη.
Κἰ ἄσαν νὰ θέλασι βρεθῇ, ἄλλη φορὰ ϗ λάχῃ,
Εἰς τέτοιον πόλεμον χρεικοῦν, ἤντα ζητᾷ ἔτοια μάχῃ.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

ΜΕΡΟΣ Β'.

Μέσα σὲ τοῦτον τὸν καιρὸν ἦλθεν ἐκείν' ἡ ὥρα,
Νὰ μαζωχθοῦν οἱ στρατηγοὶ, ν' ἀναγαλλιάσῃ ἡ χώρα,
Νὰ κονταροκτυπήσουσι, τὰ δῶρα νὰ κερδήσουν,
Νὰ τιμηθοῦσιν οἱ καλοὶ νὰ ντροπιαθοῦν ὅσ' πέσουν.
Ἐκάτεχε ὁ Ῥωτόκριτος, κεῖνο ποῦ διαλαλήθη,
Κ' εἰσὲ μεγάλην πιθυμιὰν παρ' ἄλλον ἐκινήθη.
Νὰ δοκιμάσῃ καὶ νὰ δῇ, μ' ἄλογο καὶ κοντάρι,
Ἂν εἶν καλὸς νὰ πολεμᾷ, σὰν κι ἄλλο παλικάρι.
Καὶ λέγει τοῦ Πολυδώρου τότε τὴν ὄρεξίν του,
Καὶ φανερώνει τ' ἄθελε, ζητῶντας τὴν βουλήν του.
Ὁ φίλος του σὰν φρόνιμος, ποῦ πάντα δυσκολεύει,
Τάχεν ἐτοῦτος ὄρεξιν, καὶ κεῖνα ποῦ γυρεύει.
Ἐπάσχε πάντα νὰ σβυσθῇ, ὁ λογισμὸς ὅπ' ἔχει,
Καὶ τὴν ἀγάπην τζ' Ἀρετῆς νὰ μὴν τηνε ξετρέχῃ.
Κατέχωντάς τον δυνατὸν παρ' ἄλλον Καβαλλάρη,
Ἐλόγιασε πῶς τὴν τιμὴν, ἀπ' ὅλους θέλει πάρει.
Καὶ τὸ στεφάνι τὸ χρυσὸ μὲ νίκος νὰ κερδέσῃ,
Κ' ἡ Ἀρετοῦσα εἰς πλειὰν φιλιὰν κι ἀγάπην νὰ μπερδέσῃ.
Γιαύτως πολλῶν λογιῶν φορμαῖς, καὶ δυσκολιαῖς του βάνει,
Γιατὶ δὲν τὄχειν ὄρεξιν, νὰ πάρῃ τὸ στεφάνι.

ΠΟ-

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ

Λέγει, αὐ θέλης τὴν βυλὴν, τῦ φίλυ τῦ καλῦ συ,
'Αφες τὸ κονταροκτύπημα, ὁπῦβαλεν ὁ νῦς συ.
Γιατ' αὐ θελήση ἡ μοῖρά συ, κ) τὸ ςεφάνι πάρης,
Καὶ δείξης αὐδρειαὐ πολλὴν ς' ἄλογο καβαλλάρης,
Ο' Ῥῆγας εἶναι φρόνιμος, κ) θέλει τὸ λογιάσει,
Πῶς ἤσυν ὁ ξαγυδηςὴς, ὁπῦβαλε νὰ πιάση.
Γιατ' ἄλλος εἰς τὴν χώραν μας δεὺ εἶναι σαὺ ἐσένα,
Εἰς τὴν αὐδρειαὐ, κὶ ὁμολογᾶς, κ) δείχνεις τὰ χωσμένα.
Κ' ἐκεῖνο, ὁπῦ γιὰ λύπησιν ἡ 'Αρετὴ κρυφάζει,
Καὶ νὰ μποδίση τὸ κακὸ μὲ φρόνησιν γυρίζει·
Μὲ πελελωὺ ἀποκοτιαὐ θὲς νὰ τὸ φανερώσης,
Νὰ μὴ μπορῆς νὰ κρυφαθῆς, πλειὸ μὴ δὲ νὰ τὸ χώσης.
Ἐσ' εἶσαι, ἀδέλφι, δυνατὸς, μάσον χωςὸς ὡς τώρα,
Δεὺ σὲ κατέχω παρὰ γὼ, ἀπ' ὅσοι εἶναι ςὴν χώρα.
Κὶ ὅλ' ἔχυν ἔγνοιαν κ) ρωτῦν, ἀπὸ τὴν ὥρα κείνη,
'Οπῦ ςῦς δέκα θάνατος, κ) λαβωμὸς ἐγίνη.
Καὶ τὸ σὲ δῦν μ' αὐδρειαὐ κερδίσης τὸ ςεφάνι,
Κεῖνοι π' χάσαν τζ' ἐδικῦς, κ) ὁ πόνος τῦς τῦ πιάνει,
Θέλυν φωνιάζει ςῦ 'Ρηγὸς, ὁπῦ τὰ δίκαια κρίνει,
Γιὰ κείνυς ὁπῦ σκότωσες, νὰ κάμη δικαιοσιιύη.
Καὶ θέλεις δὴ κ' ακομοιρίαις μεγάλαις ςὸ κορμίσυ,
Καὶ τὰ ξαγύδια κ' οἱ σκοποὶ, σ' κλάυματα νὰ γυρίσυ.
Πιάσ' τὴν βυλήν μυ, ἀδέλφι μυ, δέ την καλὰ φυκρῦ την,
'Αφες τὸ κονταροκτύπημα γιὰ τὴν φοραὐ ἐτύτην.
Τὸ πρᾶγμα εἶναι σιιύωρον, κὶ ἀκόμη οἱ πονεμένοι,
Εἶναι θλιμμένοι, σκοτεινοὶ, κ) μαυροφορεμένοι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο' 'Ρώκριτος, πῦ πιθυμιαὐ εἶχε νὰ τὸν ἰδῦσι,
Τὰ μάτια, πῦ τῦ δίδασι, θροφὴν κὶ ὁπῦ τὸν ζῦσι.

Τὸ πῶς ἐκαβαλλίκεψε, κ' ἔπιασε τὸ κοντάρι,
  Γιὰ τὸ ϛεφάνι ὁπὄκαμεν, ἄλλος νὰ μὴν τὸ πάρῃ.
Κι' ὐδὲ νὰ καυχηθῇ κάνεὶς, πῶς ϛὴν Ἀθήναν μέσα,
  Τέτοὶ ἀκριβὰ χαρίσματα οἱ ξένοι τὰ κερδίσα.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει, Πολύδωρ' ἀκριβὲ, τὰ μὐ μιλεῖς χρυσῶτα,
  Θυμὖμαι τὰ διατάγματα, τάϛερα κ) τὰ πρῶτα.
Καὶ σμίγω κείναις τζ' ὁμιλιαῖς, μὲ τῦτα πού μὐ λέγεις,
  Κ' εὑρίσκω ποιἄναι ἡ ἀφορμὴ, ὁπὖ μὲ δυσκολεύγεις.
Κ' ἐγὼ τὸ νὖν μυ τὄβαλα νὰ κονταροκτυπήσω,
  Καὶ γιὰ θανάτυς ἑκατὸ, πλειὸ δὲ γιαγύρνω ὀπίσω.
Κι ὅ, τι κι ἂν μὖπες σήμερον, πρᾶγμάναι, ὁπὖ δὲ μοιάζει,
  Κι' ὁ Βασιλειὸς, ὐδ' ἄλλος πλειὸς ἐτῦτα δὲν λογιάζει.
Κι' ἄφες αὐτὰ ἂν μ' ἀγαπᾷς, φίλε μυ, νὰ περάσυ.
  Θωρῶ τὴν φρονιμάδα συ χρυσὴ τὴν πονηριά συ.
Κατέχω τῦτα, πὖ μοῦ λὲς, κι ὁπὖ μ' ἀναθιβαίνεις,
  Κι' ἄφες τα νὰ περάσυσι, γιατὶ τὸν κόπον χαίνεις.
Γιὰ πέμυ, ἂν θέλῃ ἡ μοῖρά μυ, κ) κάμῃ νὰ νικήσω,
  Καὶ τὸ ϛεφάνι τὸ χρυσὸ ἄλλυ νὰ μὴν τ' ἀφήσω,
Ποιὰ μεγαλήτερη χαρὰ μπορεῖ νὰ δῇ ἡ καρδιά μυ,
  Σὰν νάχω ντζόγια ὁπὖκαμε, μὲ πόθον ἡ Κυρά μυ;
Νὰ πέρνω σὰν πυρηγορειὰν ϛὰ πάθη νύκτα μέρα,
  Μὲ τὸ ϛεφάνι, ὁπὖπλεξεν ἡ μαρμαρένια χέρα;
Νὰ τὸ θωρῶ ταχυὰ, κι ἀργὰ, κεῖς τὰ προσκέφαλά μυ,
  Νὰ τὸ κρεμνῶ, κι ὁληνυκτὶς νὰ βρίσκεται κοντά μυ;
Καὶ μετὰ κεῖνο νὰ περνῶ, ὥϛε νὰ παραδώσω,
  Κι' ὥϛε νὰ φέρυν οἱ καιροὶ τὴν ζῆσι νὰ τελειώσω.
Τέρι νὰ κάμω ἔτοιαν Κυρὰν, ἐμπόρεσιν δὲν ἔχω,
  Τὸ θέλυν ἄλλοι νὰ τὸ πῦν, γνωρίζω κ) κατέχω.
Κι ἀπὖτις σ' πράγματα ψηλὰ δὲν φθαίνει ἡ μπόρεσί μυ,
  Σκιάς μὲ τὰ καμωσύδια της ἂς θρέφω τὸ κορμί μυ.

 Ὅσυς

Ο'σȣς κὶ αὖ δῶ τȣ̃ παλατιȣ̃, ὡς ᾗ μικρὸ ζαγάει,
  Μȣ̃ δίδȣν ἀγαγάλλιασιν γιὰ τὴν δικήτης χάει.
Κ' ἕνα ςεφάνι σαν αὐτὸ, ἂν εἶν ᾗ νὰ μὴ μέλλη,
  Ἡ πιθυμιὰ ἀναπαύεται, πρᾶγμ' ἄλλο πλειὸ δὲν θέλει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Σαν εἶδεν ὁ Πολύδωρος τὸ πῶς τὸν κόπον χάνει,
  Κ' ȣ̓δ' ἑρμηνειὰ, ȣ̓δὲ διάταγμα ὁ φίλος πλειὸ δὲν πιάνει,
Α'φίνει τὰ διατάγματα, ᾗ τ' ἑρμηνεύμματά τȣ,
  Τζ' ἀγάπης ἔχȣν δύναμιν, πλειὰ παρὰ τὰ δίκατȣ.
Κὶ ἀλλάσσει νȣ̃ν, ᾗ λογισμὸν, κὶ αὐτὸς τὴν ὥρα κείνη,
  Κ' εἰς ἔτοια λόγια μοναχὰ τὸν φίλον δὲν ἀφίνει.
Λογιάζει γιὰ τὴν φορεσιὰν, πῶς νὰ τȣ̃ τήνε κάμȣν,
  Γιὰ νἆναι ὁ πλειὰ μορφότερος, ἐκεῖ πȣ̃ θὰ νὰ δράμουν.
Α'σπρη ἀργυρὴ μὲ τὰ χρυσὰ ἡ φορεσιάτȣ γίνη,
  Ἄλλη καμμιὰ μορφήτερη δὲν ἦτο σὰν ἐκείνη.
Κρυφὰ κατακορδινιάζεται, πόθο μεγάλο βάνει,
  Καὶ πάρχει ναῦγη νικητὴς, νὰ πάρη τὸ ςεφάνι.
Ἦλθεν ἡ ὥρα, κὶ ὁ καιρὸς, ἔφθασε, ᾗ σιμώνει,
  Καὶ καθὲ εἰς τὸν φίλον τȣ μὲ πόθον ἀρματώνει.
Ω'ρισεν ὁ Ρῆγας νὰ γενῆ ἕνα ψηλὸ παλάτι,
  Ἐκεῖ πȣ̃ θὰ νὰ μαζωχτȣ̃ν, νἄλθȣν οἱ Καβαλλάροι,
Τάβλαις, ᾗ ςάβαις, ᾗ καρφιὰ, ᾗ τέχνη τῶν μαςόρων,
  Ἐξετελειῶσα ὅ, τ' ἤθελε ὁ Ἀφέντης εἰς τὸν φόρον.
Καὶ μὲ χρυσὰ ᾗ μ' ἀργυρὰ, τριγύρȣ τὸ ςολίζȣν,
  Κ' ἐλάμπασινε τὰ θρονιὰ, κ' οἱ τόποι, πȣ̃ καθίζȣν.
Ἡ' ὥρα ἡ πιθυμητὴ ἦλθεν πȣ̃ ἀναμένα,
  Νὰ δείξȣν τὰ καμώματα ὅλοι τὰ παινεμένα.
Μὲ βȣ̃κινα ἀπὸ τὴν αὐγὴν ςὴν χώραν διαλαλȣ̃σι,
  Οἱ ἀνήμποροι ᾗ τὰ μωρὰ, παιδιὰ νὰ φυλαχθȣ̃σι.
Κὶ ἂν εἰς τὸν φόρον ἢ μωρὸ, ἢ ἀνήμπορος προβάλη,
  Κὶ ἀπὸ κάνεναν σκοτωθῆ, φωνιὰ μὴν τόνε βάλη.

Βγά-

Βγάνεσι τὰ μποδίσματα; σφαλίζεν τἀργαςήρια,
Γεμεν τὰ δόματα λαὸς, ἡ αὐλαῖς, κ) παραθύρια.
Κἰ ὡς ἐκαλοξημέρωσε, διατεροδιαλαλεσι,
Τὲς Καβαλλάρες κράζεσι, τὰ βέκινα κτυπεσι.
Ἦλθαν παραπροτίπερα Ῥηγόπελοι μεγάλοι,
Μὰ χάνεντας, δὲν ἤθελε κἀνεὶς τες νὰ προβάλη,
Στὸ φόρο, γιὰ νὰ μὴν τζ' ἰδεν, νὰ ξεύρουν ποῖ εἶναι τετοι,
Μὰ ξάφνε νὰ φανερωθεν, μὲ φορεσαῖς κ) πλέτη.
Ἦλθεν ὁ Ῥήγας κ' ἔκατζεν ἐπάνω ςὸ παπάρι,
Κἰ ὥριςε τότε τὸ ζημιὸ, νὰ βγεν οἱ Καβαλλάροι.
Ἐκ' ἤτονε κ' ἡ Ῥήγισσα, ἐκεῖ κ' ἡ Θυγατέρα,
Πάντα τὴν Νέννα σπλαγχνικὰ ἐκράτει ἀπτὴν χέρα.
Κἰ αὐτὴ σὰν γρὰ κ) φρόνιμη ὅλα τὰ πίσω θώρει,
Καὶ νὰ γελάση νὰ χαρῆ, σὲ τετα δὲν ἠμπόρει.
Καὶ τὸ χαρτὶ μὲ γράμματα εἰς τε Ῥηγὸς τὴν χέρα,
Ἔλεγεν, ὅποιος νικητὴς βγῆ τέτην τὴν ἡμέρα,
Κ' εἰς τὸ κονταροκτύπημα εἶναι καλλιὰ ἀνδρειωμένος,
Νάχῃ τὰ δῶρα τ' ἀκριβὰ, κ) νὰν κ) παινεμένος,
Ἐκράτει πάλι ἡ Ῥήγισσα, ἀνθὸν περιπλεγμένον,
Πε φαίνετό σε ἀπτὸ δενδρὸ τὸν εἶχασι κομμένον,
Ἤτονε πλεσος, κἰ ἀκριβὸς, ςὰ φύλλα κ' εἰς τὴν ῥίζαν,
Γιατὶ ζαφυρομπάλασα ὅλον τὸν ἐςολίζαν.
Καὶ μὲ μετάξια κ) χρυσᾶ, τὰ φύλλα καμωμένα,
Πε κόμπωνε θωρῶντάς τον, κ' ἐγέλα κάθα ἕνα.
Λογιάζωντας κἰ ἀπὸ δενδρὸν, τὴν ὥρα κείνη ἐπιάθη,
Καὶ τὸν καθ' ἕνα ἔκαμεν ἐτότε κ' ἐγελάθη.
Οὗτος ὁ ἀνθὸς ἐβρίσκετο ςῆς Ῥήγισσας τὴν χέρα,
Διὰ νὰ τόνε δώσῃ ἑνὸς ἐκείνην τὴν ἡμέρα.
Ὅποιος πλειὰ πλεσα, κἰ εὔμορφα, κἰ ἄξια ἤθελε προβάλῃ,
Καὶ βάλῃ τὸ κοντάρι τε μὲ τέχνη ςὴν μασχάλη.
Κ' ἔςεκε ςὴν Βασίλισσα, νὰ δῇ κ) νὰ γνωρίσῃ,
Καὶ σ' ὅ, τι τζ' ἤθελε φανῆ, νὰ κάμῃ δίκια κρίσι.
Ἐςέ-

Ἐστέκασι μὲ πιθυμιὰν, ὅλοι, μικροὶ, μεγάλοι,
Ν' ἀκὲσ' ἀρμάτων ταραχὴν, Σπατιώτην νὰ προβάλῃ.

ΑΦΕΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΤΗΣ ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ

Ο' πρῶτος, ὁπὲ μ' ἀφεντιαῖς ἦλθε τὴν ὥρα κείνη,
Ἤτονε τ' Ἀφεντόπελον ἀπὸ τὴν Μυτιλήνη.
Εἰς ἕνα ἄλογο ψαρὶ πιτήδειος Καβαλλάρης,
Εὔμορφος, ἀξαζεμένος, κ' ἐρωτοδιωματάρης.
Τὰ ῥεχα, πὲ σκεπάζασι ἐπαύως ἅρματά τε,
Μπλάβα μὲ τ' ἄστρα τὰ χρυσὰ ἦτον ἡ φορεσάτε.
Κ' εἰς τ' ἅρματα τῆς κεφαλῆς εἶχε ζωγραφισμένο,
Ψηλὸ βενὶ, κ' εἰς τὴν κορφὴν λαφάκι δοξεμμένο.
Κ' ἐφαίνετό σε, ἐστρέφετο, τὴν σαΐτιαν ἐθώρει,
Καὶ νὰ τὴν βγάλῃ ἔκαμνε, κ' ἐκεῖνο δὲν ἐμπόρει.
Στὸ λάφι ἀποκάτωθιὸ ἐλέγαν τὰ γραμμένα·
„ Δέτε, κ' λυπηθῆτέ με εἰς τἄχω παθημένα,
„ Γ' δρωσα, κ' ἐπαράδειρα, ἔτζη ψηλὰ νὰ σώσω,
„ Κἰ ὡς ἔσωσα, λαβώθηκα, στέκω νὰ παραδώσω.
Πάγει ζημιὸ, κ' προσκυνᾷ, τε Βασιλειε σιμώνει.
Καὶ τ' ὄνομά τε γράφεσι, καθὼς τὸ φανερώνει.
Δημοφανὴς ἐκράζετο τ' ἀγένειο παλικάρι,
Πολλὰ τὸν ἐξομάσασιν εἰς τζ' ἀνδρειᾶς τὴν χάρι.
Πολλὰ τονὲ ῥειτήκασι γιὰ τ' εὔμορφά τε κάλλη,
Ἐσύρθηκε σὸν τόπον τε, γιὰ νἄρθεσι κ' οἱ ἄλλοι.
Πάλιν θωρεν, κ' ἐπρόβαλε εἰσὲ λιγάκην ὥραν,
Νειὲτζικο Βασιλόπελο ἀπὸ μεγάλην χώραν.

ΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ ΤΟΥ ΝΑΥΠΛΟΙΟΥ

Ἤτον τε Ῥῆγα τε Ναπλιε ὁ γυὸς τε ὁ καυακάρης,
Καὶ σαὸ ἀετὸς ἐπέπετο ς' ἄλογο Καβαλλάρης.
Μὲ νεραντζάτα κὶ ἀργυρὰ ῥεχάτονε ντυμένος,
Νέος εἰκοσιδυὸ χρονῶν εὐμορφοκαμωμένος.

Στολὴ, κ᾽ πλῦτος, κὶ ἀρχοντιὰ ἦτονε τὸ κορμί τυ,
Κ' εἶχε κὶ αὐτὸς τὴν ζωγραφιὰν ψηλὰ 'ςὴν κεφαλή τυ.
Κὶ ἀπὸ μακρὰν ἐδείχνασιν ἡ ζωγραφιαῖς ἐκείναις,
Ἥλιον θαμπὸν κ᾽ σκοτεινὸν, μὲ δίχως ταῖς ἀκτῖνες.
Κὶ μπρὸς 'ςὸν Ἥλιο κάθετο Κόρη ζωγραφισμένη,
Σὰν νάχεν ἦςαι ζωντανὴ, τὴν εἶχαν καμωμένη.
Κὶ ἀπτὰ μαλλιά της τὰ χρυσᾶ, κὶ ἀπὸ τὸ πρόσωπόν της,
Ἀκτῖνες λαμπυρόταταις ἐφέγγασιν ἐμπρός της.
Εἶχε κὶ αὐτόνος γράμματα 'ςὸν Ἥλιον ὑποκάτω,
Τὰ πάθη τυ φανέρωνε, τὰ πάθη τυ ἐδιγᾶτο.
„ Ἐκείνη πῦ μ' ἐλάβωσε, κὶ ὅπῦ πολλὰ μὲ κρίνει,
„ Ἡ εὐμορφιὰ, κ' ἡ λάμψις της, ἡλίυτζ' ἀκτῖνες σβύνει,
Ὡςὰν τὸν πρῶτον, ἔτζη κὶ αὐτὸς τῦ Βασιλειῦ σιμώνει,
Καὶ τ' ὄνομά τυ γράφυσι, καθὼς τὸ φανερώνει.
Ἀνδρόμαχος ἐκράζετο, κὶ ἀνδρειὰν μεγάλην ἔχει,
Τρομάσςει, κ᾽ φοβᾶταί τον, ὅποιος τονὲ κατέχει.
Πάλι ξοπίσω αὐτηνῦ ἐπρόβαλε κοντάρι,
Κ' ἄλογο κόκινο ψηλὸ μ' εὔμορφον Καβαλλάρη.

ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΗΣ ΜΟΘΩΝΗΣ

Τῦτ' ἦτον ε' Ἀρχοντόπουλο, π' ὥριζε τὴν Μοθώνη,
Πάντάχει λογισμὺς τιμῆς, πάντα ψηλὰ ξαμώνει.
Ἤτονε χρυσοκόκκινη, ἡ φερεσὰ πῦ φόρει,
Χάρισμα τῦ τὴν ἔκαμε μιὰ πλυμισμένη Κόρη.
Στὴν κεφαλήν τυ ἡ ζωγραφιὰ, πῦ θέλησε νὰ βάλῃ,
Ἔδειχνε πῶς μαραίνεται γιὰ μιᾶς νεράϊδας κάλλη,
Τὸν Ἔρωτάχε μ' ἄρματα, κ᾽ νὰ βαρῇ ξαμώνει.
Πυρὴ φωτιὰ μὲ μιὰ καρδιὰ, κ᾽ σιδερὸν ἀμῶνι.
Μὲ γράμματ' ἀποκαπωθιὸ, λέγει ξεκαθαρίζει,
Πῦ κάθε εἰς τὰ πάθη τυ, κ᾽ πόνον τυ γνωρίζει.
„ Θωρεῖτε τάτην τὴν καρδιὰν; πυρὴ φωτιὰ τὴν καίγει,
„ Στ' ἀμῶνι κοπανίζεται, κὶ ἔρωτας τὴν τοξεύει.

Καὶ τ' ὄνομά τυ λέγασι Φιλάρετον οἱ ἄλλοι,
Εἶχεν ἀνδρειαν, ϗ δυύαμιν, ϗ πλυμισμένα κάλλη.

ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΙΠΠΟΥ

Μὲ φορεσιὰ ὁλοπράσινη, μ' ἀστὺς χρυσῦς ςὴν μέση,
Ἦλθε ϗ τ' Ἀρχοντόπυλο, πῦ Ἡράκλη τόνε λέσι.
Ὥειζε χώραις, ϗ χωρια, στῆς Ἐυριπυ τὰ μέρη,
Κ' εἰσὲ ἀνδρειαν, ϗ φρόνεψιν δὲν εἶχεν ἄλλο τέρι.
Τὴν ζωγραφιὰν ςὴν κεφαλὴν, μὲ τέχνην τὴν ἐκάμαι
Καὶ τὴν λαπτάραν τῆς καρδιᾶς ἔλεγε μὲ τὸ γράμμα.
Ἦτον μιὰ βρύσι κ' ἔβρεχε νερὸ ἄσπρο κρυςαλλένιο,
Κ' ἕνα δενδρὸν ἀνάδια της ψημμένο μαραμμένο.
Δίχως ἀνθὺς, δίχως βλαςὺς, δίχως καρπὺς ϗ μῆλα,
Κ' ἔδειχνε πῶς ξεραίνυνται οἱ κλάνοι ϗ τὰ φύλλα.
Ἦσαν ϗ γράμματα χρυσᾶ εἰς τῦ δενδρῦ τὴν μέση,
Τὴν παραπόνεσιν τῦ νειῦ, ϗ τὸν καϋμόν τυ λέσι.
„ Τὴν βρύσιν ςέκω ϗ θωρῶ, δὲν θὲ νὰ μὲ δροσίσῃ,
„ Κι ἀφίνειμε νὰ ξηραθῶ, δὲν κάνει δίκια κρίσι.

ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Μὲ σπῦδα, ϗ μὲ βιαν πολλὴν ἐπρόβαλε ὡς λιοντάρι,
Ὁ Ἀφέντης τῆς Μακεδονιᾶς τ' ὄμορφο παλικάρι.
Ἦτονε εἰκοσιενῦ χροινῦ εὔμορφος κοπελιάρης,
Πολλὰ μεγάλης δυύαμις, πολλὰ μεγάλης χάρις.
Τραγυδηςὴς, ξεφαντωτὴς, ϗ νυκτογυρισμένος,
Στῦ πόθυ τὰ ςραβύματα πολλὰ βασανισμένος.
Καὶ τ' ὄνομά τυ τὸ γλυκὺ τὸ λέγαν Νικοκράτη,
Ἡ φορεσιά τυ ἦτον χρυσὴ, ὅλο καρδιαῖς γεμάτη.
Εἶχε κι αὐτὸς ςὴν κεφαλὴν τζ' ἀγάπης τὸ σημάδι,
Πολλῶν λογιῶν πυλιὰ νεκρὰ ἐκοίτυνταν ὁμάδι.
Κ' ἕνα γεράκι ζωντανὸ ςὸ δίκτυ μπερδεμμένο,
Μὲ γράμματα, πὺλέγασι, πῶς εἶναι σκλαβωμένο.

„ Πὸλ-

„ Πολλὰ πυλιὰ κυνήγησα, κ᾽ λέγει με Πεζ̄ίτη,
„ Μὰ ἐδῶ ἐκομπώθηκα, κ᾽ ἐπιάθηκα ςὸ δίκτυ.
Δεν ἤτονε καλὰ σωςὲς, κ᾽ ἀπὸ μακρὰ χροικῦσι,
Σάλπιγγες μὲ ταῖς νιάκαραις, βύκινα κ᾽ κτυπῦσι.
Κί ὅλοι ςραφῆκαν, κ᾽ θωρῦν πρὸς τὴν μεριὰ ἐκείνη,
Καὶ πιθυμῦν νὰ μάθυσιν, ἰδῶ τί κ᾽ ἰδῶ γίνη.
Κί ὡσαὶ φεγγάρι λαμπυρὸν ἐφαίνετο ςἰὼ μέση,
Εἷς Καβαλλάρης, κ᾽ ἤρχετο, τὴν ντζόγια νὰ κερδέσῃ.

ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΗΣ ΚΟΡΩΝΗΣ

Σ᾽ ἕνα φαρὶ μαυρόψαρο εὔμορφο, κ᾽ μεγάλο,
Πηδῶντας, κ᾽ χλυμίζοντας, ἔκανε κάθε ζάλο,
Η᾽τονε δίχως φορεσιὰ, κ᾽ ἔγνηκε ἀπόνα σπήλιο,
Ντυμένος ἄρματα χρυσᾶ, πυλάμπα σὰν τὸν ἥλιο.
Τῦτο τὸ σπήλιον ἔκαμε μὲ ταύλαις καὶ μὲ ζ̄άβαις,
Μὲ ζωγραφιαῖς ζ̄ιῶν λογιῶν, πράσιναις μαύραις μπλά-
Τὸ μαῦρο δείχνει σκοτεινὸ, τὸ πράσινο σὰν δάση, (βαις.
Τὸ μπλάβο, πέζ̄αις γαλαβλὸ, πῦ μπόριε νὰ γελάσῃ,
Η᾽ ζωγραφιὰ κάθ᾽ ἄνθρωπον, ὁπῦ νὰ μιὰ κατέχῃ,
Καὶ νὰ θαρρῇ κί ἀπαρθηνὰ ὁ τόπος σπήλιον ἔχει.
Η᾽τον αὐίψι ἀκριβὸ τ᾽ Ἀφέντη πτἰὼ Κορώνη,
Κάθενας πῦ τονὲ θωρεῖ, τὸν ἀποκαμαρώνει.
Κί ὀλἰωυκτὴς μὲ μαςοργιὰ κεῖνο τὸ σπήλιο κάνει,
Καὶ τὸ παχὺ ςἰὼ μέσἰω τυς ὡσαὶ αἶτὸς ἐφάνη.
Δρακόμαχος ἐκράζετο, ἔτζ᾽ ἦτον τ᾽ ὄνομά τυ,
Σπίδαις λεοντάρια σκότωσε μὲ τὴν παλικαριά τυ.
Η᾽ ζωγραφιὰ τῆς κεφαλῆς δείχνει τἰὼ ὄρεξίν τυ,
Πῶς χαίρεται ςὰ βάσανα, κ᾽ θρέφει τἰὼ ζωἰὼ τυ.
Εἶχεν ἐκεῖνο τὸ πυλὶ, πῦ ςἰὼ φωτιὰν σιμώνει,
Καίγεται, κί ἄθος γίνεται, κ᾽ πάλι ξανανειώνει.
Ε᾽λέγασι τὰ γράμματα, σ᾽ ὅποιον κί ἂν τὰ διαβάζει,
„ Πῶς ἡ φωτιὰ, πῦ τὸν καιτᾷ, δροσίζει, κ᾽ δὲν βράζει.

„"Οσον σιμώνω σὴν φωτιὰν, κ᾽ βράζει, κ᾽ κοντᾶ με,
„ Τόσον κ᾽ ξαναϛειώνει με, γιατρϐ'ει, κ᾽ φελᾶ με.

ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΗΣ ΣΚΛΑΒΟΥΝΙΑΣ

Μὲ μιὰ βροντὴν, κ᾽ μιὰ ἄϛραπτω με τέχνην καμωμένη,
'Απ' ἕνα νέφαλο θολὸν εἰς Καβαλλάρης βγαίνει.
Ε'τῦτος εἶναι π' ὥριζε τὰς Σκλαβυνιᾶς τὰς τόπυς,
Ποτὲ ἡ αὐδρειά τυ δεν ψηφᾶ, ὐδὲ θηρία ὐδ' ἀνθρώπυς.
Στω δυύαμί τ' ἐπέρνετο, πολλάτον καυχησάρης,
Εἶχε χαρὰν νὰ πολεμᾶ, πεζὸς κ᾽ καβαλλάρης.
Αὐτὸς δὲν εἶχε φορεσιὰν, κ᾽ τ' ἅρματά τυ λάμπυ,
Κ' ἦσαν γεμάτα αὐθὺς δενδρῶν, κ᾽ λύλυδα τῦ κάμπου.
Παὐτ' ἔδειχνε τὸν ἄπονο, παὐτα τὸν μανισμένον,
Μιὰ πιθαμὴ πεϱίσσδε τὸν πλειὰ μακρὺ αὐδρειωμένον.
Εἶχε κὶ αὐτὸς σῶ κεφαλῶ νησὶ ζωγραφισμένο,
Κ' ἦτον σῶ μέσω τῦ γιαλῦ βαθυὰ θεμελιωμένο.
Κ' ἡ θάλασσα, κὶ ὁ ἄνεμος μὲ μάνιτα τὸ δέρνα,
Τὸ κῦμα ἤσκα, κὶ ἄφειζε, κὶ ἀπτὴν κορφὴν τ' ἐπέρνα.
Μάδειχνε πῶς δὲν τὴν ψηφᾶ τω μάνιταν ἐκείνη,
Κὶ ἀσάλδτον σὴν ταραχὴν, κὶ ἀλύγιϛον ἐγίνη.
Τὸ γράμμα ἦτον εὔκολο, κ᾽ καθε εἰς τὸ γροίκα,
Γιὰ ποιὰ ἀφορμὴν ἡ θάλασσα, κὶ ἄνεμος δὲν τὸ νίκα.
„ Φόβοι, ϛομάραις, μάνιταις, κ᾽ κύματ' ὡς φυσκώσυν,
„ Δὲν ἠμπορῦν μιὰν μπιϛικὴν φιλιὰν νὰ ξεϱιζώσυν.
Τ' ὄνομα πῦ τῦ βγάλασι τὴν ὥραν, πῦ γεννήθη,
'Ωσὰν ἀκρομεγάλωσε, πάραυτα τ' ἀπαρνήθη.
Κ' εὕρηκεν ἄλλον ὄνομα, ἔτζ' ἦθε, λ' ἔτζ' ὁϱίζει,
Τριπόλεμος ἐκράζετο, διὰ νὰ φοβεϱίζῃ.

ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΗΣ ΑΞΙΑΣ

Τὴν ὥραν, ὁπῦ φάνηκεν τῦτος ὁ ἀνδρειωμένος,
'Εφρύβαλεν ἀπὸ μακρὰ εἰς νειὸς καμαρωμένος.

Σγυ-

Σγουρὸς, ξανθὸς, πολλάμορφος, πȣ̃ ἴσα τȣ δὲν ἐγίνη,
Ἄλλος κἀνεὶς, κ̀ νὰ βαςᾷ τὴν ἀμορφιὰν ἐκείνη.
Τȣ̃τ' ἦτον τ' Ἀφεντόπȣλο, πȣ̃ τὴν Ἀξιὰν ὁρίζει,
Νύκτα, κ̀ μέρα πολεμᾷ, ποτέ τȣ δὲν μανίζει.
Μὰ πάντα τȣ ὡς-κ̀ τὴν μαλιὰν μὲ γέλοιο τὴνε κάνη.
Καλοσιωάτος σὰν αὐτὸν ςὸν κόσμον δὲν ἐφάνη.
Νικόςρατος ἐκράζετο, κὶ ὡς ἦλθε ὅπȣ̃σαν οἱ ἄλλοι,
Μὲ σπλάγχνος ἐχαιρέτησε, κ̀ μ' ἀρχοντιὰν μεγάλη.
Κὶ ὅλοι τὸν ἀγαπήσασι, κὶ ἂς δὲν τονὲ γνωρίζȣν,
Γιατὶ οἱ ἀνθοὶ τῆς Ἀρχοντιᾶς ἀπὸ μακρὰ μυρίζȣν.
Τὸν Ῥῆγαν ἐπροσκιώνησε, κ̀ τ' ὄνομά τȣ γράφει,
Φαρὶ ἐκαβαλλίκευε, λεύθερο σὰν τὸ λάφι.
Ἦτο στὸ ςῆθος κόκκινο, μαῦρὸ ἦτον ἡ κοιλιά τȣ,
Ψαρὰ τὰ πόδια, κὶ ὁ λαιμὸς, κ̀ μȣ́ρτζινη ἡ ξιχιά τȣ,
Ὁλάσπρα τὰ καπȣ́λια τȣ, πολλὰ ὁλωνω̃ν ἀρέσει,
Γύρȣ ξιγύρȣ ςέκȣσι, κὶ ἔχȣντον εἰς τὴν μέση.
Δυκπάτλω εἶχε φορεσὰν κὶ ὅλω χρυσοπλεγμένλω,
Κ' εἰς κάθε μιὰν ἀπταῖς θυλιαῖς καρδιὰν σαῖτιμμένην.
Ἀπόςα ἦτονε μικρὲς, ἀγάπησε μιὰν Κόρη,
Καὶ νὰ τὴν βγάλῃ πὸ τὸν νȣ̃ν ποτέ τȣ δὲν ἠμπόρει.
Πάντα τὴν εἶχε ςῆς καρδιᾶς τὰ βάθη ῥίζωμένη,
Κὶ ὅσον ἐπέρνα ὁ καιρὸς, ἡ πέδα τȣ πληθαίνει,
Κ' ἡ ζωγραφιὰ τῆς κεφαλῆς, κὶ ὁ ςίχος ὅ, τι ἐλάλει,
Ἔδειχνε τὴν ἐμπόρεσιν τζ' ἀγάπης τὴν μεγάλη.
Εἶχε φεγγάρι λαμπυρὸ ξιγύρȣ ὅλο γεμάτο,
Κ' ἕνα δενδρὸ μικρὸ ξερὸ ςὸ φέγγος ἀποκάτω.
Καὶ πάλ' ἀνάδια ἕνα δενδρὸ, μὲ τ' ἄνθη, μὲ τὰ μῆλα,
Κὶ ὁ ἔρωτας κοιμᾶτονε ςὰ δροσερά τȣ φύλλα.
Τὸ γράμμα ἐφανέρωνε, κ' ἐκεῖνο ξεδιαλύει.
Γιὰ ἦντα τȣ̃να εἶναι χλωρὸ, τ' ἄλλο ξερὸν ἐγίνη.
„Στὴν γέμισιν τȣ̃ φεγγαριȣ̃ ἄλλο δενδρὸν δὲν πιάνει,
„Μόνο τζ' ἀγάπης τὸ δενδρὸ, πȣ̃ πάντα ῥίζαις κάνει.

Μὲ σπλάχνος ἐχαιρέτισεν ὅλους μικροὺς, μεγάλους,
Κι ἀπέκει σόπον, κ᾽ σ᾽ ἄδειαν ἐσύρθη σὰν κ᾽ τζ᾽ ἄλλους.

ΚΑΡΑΜΑΝΙΤΗΣ

Ε᾽πρόβαλε κὶ ὡσὰν θηριὸ ἕνας Καραμανίτης,
Ὁποῦχον ἔχθειτα πολλὴν μὲ τὸ νησὶ τῆς Κρήτης.
Ἦτον Ἀφέντης δυνατὸς, κ᾽ πλούσιος, κ᾽ μεγάλος,
Σ᾽ κεῖνα τὰ μέρη σὰν αὐτὸς δὲν ἐγεννήθη ἄλλος.
Δὲν ἐπροσκυνᾶ οὐδ᾽ οὐρανὸν, οὐδ᾽ ἄστρα, οὐδὲ σελήνη,
Τὸν κόσμον ἐφοβέριζε μὲ τὴν θωριὰν ἐκείνη.
Εἰς τὸ σπαθί του πίστιν, ἐκεῖνο ἐπροσκυνοῦσα,
Πάντα πολέμους, κ᾽ ἔχθριταις, πάντα μαλιαῖς ἐκίνα.
Ἦτονε κακοσύβασος, κ᾽ δύσκολος πειράσα,
Εἰς τὴν μαλιὰν ἐχαίρετο, κ᾽ τὴν ἀγάπη μίσα.
Σπιθόλιοντας ἐκράζουντον, κὶ ὡς ἦλθεν εἰς τὸν Ῥῆγα,
Μὲ χοίνιαις ἐχαιρέτισε, κ᾽ ὡμίλησεν ὀλίγα.
Ποτέ του δὲν ἐγέλασε, μὰ πάντα του λογιάζει,
Κ᾽ εἶναι ἡ λαλιά του σιγανὴ, σὰν ἄλλου ὅτε φωνάζει.
Μιλῶντας ἐφοβέριζε, μὰ τὴν θωριά του βλάφτει,
Καὶ μιὰ πλεξοῦδα κρέμετο εἰς τοῦνα του ῥιζάφτι.
Ε᾽καβαλλίκευ᾽ ἄλογο ἀγριώτατο πειράσα,
Ὁποῦ τὸ φοβηθήκασι σὲν φόρο ὅσοι κὶ ἂν ἦσα.
Ὡ᾽ράχε ὡς κατζουλόπαρδος, κ᾽ πόδια ὡσὰν βουβάλι,
Καὶ μάτια ὡς ἀγριόγατος, κ᾽ ἡ γλῶσσά του μεγάλη.
Ἦτονε ἡ ζίχα του ψαρὴ μπαλώματα γεμάτη,
Κόκκινα, μαῦρα, μουρτζινα ἐπάνω σὰ δερμάτι.
Ἦτον λιγνὸ, κ᾽ ἐλεύθερο, σὸ γλάκι δὲν τὸ σώνει,
Νἂν κὶ ἀπὸ χέρα δυνατὴ, σαΐτα οὐδὲ βελτώνει.
Συχνὰ συχνὰ ἤσερνε φωναῖς, μὰ δὲν χυλιμιντρίζει,
Εἶχε πολλ᾽ ἄγρια τὴν λαλιὰν, κὶ ὡσὰν θηριὸ μουγκρίζει.
Ὡ᾽σὰν ἐχράφθη σοῦ Ῥηγὸς, κ᾽ τ᾽ ὄνομά του λέγει,
Γιὰ νὰ σαθῇ τόπον πολὺν, μεγάλη ἄδειαν γυρεύγει.

Οἱ

Οἱ κάμποι δεν τ' ἀρέσασι, κι ὁ τόπος δὲν τὸν πέρνει,
  Κ' ἐπᾶ, κ' ἐκεῖ μὲ τὸ φαεὶ συχνοπηαινογιαγέρνει.
Εἶχε κίτρινο ς' ἅρματα βαλμένο ἕνα δερμάτι,
  Νὸς λιονταριῦ πῦ σκότωσε, ςὰ δάση ὁπ' ἐπερπάτει.
Κ' ἐκρέμαντον τῦ λιονταριῦ τὰ πόδια ἐμπρὸς τὰ ςήθη,
  Πολλάχε δυνατὴν καρδιὰν, πῦ δεν τὸν ἐφοβήθη.
Συχνὰ συχνὰ τῦ δερματιῦ τὰ πόδια ἔτζ' ἐσαλεύγαν,
  Πῦ φαίνετο σὰν ἄνθρωπον ν' ἁρπάξυν ἐγυρεύγαν.
Μὰ δίχως νὰ σφαξῆ νὰ δῆ τζ' ἄλλυς νὰ χαιρετήσῃ,
  Καὶ δίχως νὰ συγκαταβῆ ἀνθρώπυς νὰ μιλήσῃ.
Ἐγνοίνια πρὸς τὸν ὐρανὸν, ἐγνοίνια ςὸν ἀέρα,
  Ἡ ὄψις τ' ἐφανέρωνε τάκανε μὲ τὴν χέρα.
Ἡ φορεσάτυ, κ' ἡ θωρειά, καὶ τὸ φαεὶ ὁμάδι,
  Ἐδείχναν πῶς εἶν δαίμονας, κ' εὔγηκε ἀπ' τὸν ᾅδη.
Στὴν κεφαλὴ εἶχ' ὁλόμαυρον τὸν χάρον μὲ δρεπάνι,
  Καὶ μὲ τὸ αἷμα γράμματα, ὄχι μὲ τὸ μελάνι.
„ Κ' ἐλέγαν, Ὅποιος μὲ θωρεῖ, ἂς ξέμῃ, κι ἂς φοβᾶται,
  „ Καὶ τὸ σπαθὶ, ὁπῦ βαςῶ, κάνενα δεν λυπᾶται.

Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΡΗΓΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

Μὲ ςόλισι βασιλικὴν, καὶ πλύσια πλειὰ παρ' ἄλλην,
  Καὶ μ' ἔπαρσες ῥηγατικαῖς, καὶ μ' ἀφεντιὰν μεγάλην,
Ἐπρόβαλεν ὡσὰν αἰτὸς ς' ἄλογο καβαλλάρης,
  Τῦ Βασιλειῦ τῦ Βυζαντιῦ ὁ γυιὸς ὁ καμαχάρης.
Μὲ καβαλλάρυς εἴκοσι, κ' εἴκοσι πεζολάταις,
  Κι ἀπὸ μακρὰ πλυμίζανε, κ' ἐλάμπασιν ἡ στράταις.
Τὺς πεζολάτυς ἔχει μπρὸς, ἄσπρα ἅρματα φορῦσαν,
  Καὶ τὰ σπαθιὰ βαςῦν γυμνὰ, ἐκεῖ πῦ περπατῦσαν,
Κ' οἱ καβαλλάροι πίσω τυς εὐμορφοςολισμένοι,
  Κ' ἐπαραςέκαν τ' Ἀφεντὸς, σὰν ἦσαν κρατημένοι.
Κι ἐμπρὸς ἀπ' ὅλυς ἤρχυνταν, πεζοὶ, ὄχι καβαλλάροι,
  Ὀκτὼ νέοι ξαρμάτωτοι τῦ Βασιλειῦ λογάρι.

Ἑνὸς

Ἑνὸς κορμιȣ̃, κ̀ ἑνὸς καιρȣ̃, μιὰ φορεσιὰ ντυμένοι,
Σγȣροὶ, ξανθοὶ, μικροὶ, λιγνοὶ, κὶ εὐμορφοκαμωμένοι.
Πεζοὶ μὲ ζάλα μεξηπτὰ, κ̀ διῶμα περπατȣ̃σαν,
Κὶ ὅλοι τȣς μυελοχαίρȣνταν, ἐκεῖ πȣ̃ τȣ̀ς θωρȣ̃σαν.
Κ'-ἰσύρνασι κὶ ὀκτ' ἄλογα, ὀπ' ἄλλα σαν ἐκεῖνα,
Στὸ σαῦλον τὸν ῥηγάτικον, δὲν ἦσ' ȣ̓δ' ἀπομεῖνα.
Τρία μȣ́ρτζινα, ξία κόκκινα, κ' ἕνα ψαρὶ μεγάλο,
Κ' ἕνα σὴν μέσ' ὁλόμαυρο, π' ἐπήδα σ' κάθε ζάλο.
Μάμπρὸς ἀπ' ὅλȣς ἤρχȣνταν τέσαρες Καβαλλάροι,
Σὴν μασοργιὰ τῆς σάλπιγγος εἶχαν μεγάλην χάρι.
Νὰ ταῖς φυσȣ̃ν ἔτζη γλυκὰ, κ' ἐκάναν, κ' ἐλαλȣ̃σαν,
Π' ἐφαίνοντο ὡσὰν πȣλιὰ, ἦσαν κ' ἐκοιλαδȣ̃σαν.
Τ' ἄλογο, πȣ̃ ὁ 'Ρηγόπȣλος ἦτονε καβαλλάρης,
Εἶχε μεγάλην δύναμιν, ἦτον μεγάλης χάρις.
Ἐπήδα μὲ τὰ τέσαρα ἐπάνω σὸν ἀέρα,
Πολλὰ θαμάσματ' ἔκαμεν ἐκείνη τὴν ἡμέρα.
Τ'ὄχε πετάξει σὰ ψηλὰ, σὴν γῆν νὰ μὴν ἐγγίζῃ,
'Ετζίνα, κὶ ἀχριδ́ὲντο, κὶ ὡσὰν θηριὸν μȣγκρίζει.
Καὶ δίχως νὰ πατῆ σὴν γῆν, καθὼς ἀναθηβάνω,
Ἔρριχνεν ἑκατὸ τζινιαῖς σὸν ἄνεμον ἐπάνω.
Ἐτȣ̃τα ὅλα τάκανεν, 'Αφέντης πȣ̃ τ' ὁρίζει,
Κὶ ὀπȣ̃ τὴν γνώμην τȣ χροικᾷ, ταῖς πρᾶξίς τȣ γνωρίζει.
Πάλ' ἔσεκε σὸ χέρι τȣ, πρᾶγμάτονε μεγάλο,
Νὰ τὸ μερώνῃ σὰν ἀρνὶ, νὰ δείχνῃ πῶς εἶν' ἄλλο.
Ἀδειάσασι, ὡς τὸν εἴδασι, κ' ἐκάμασίν τȣ τόπον,
Κ' ἔλαμπε σὰν αὐγερινὸς σὴν μέσην τῶ ἀνθρώπων.
Ἐφάνη, κ' ὡς ἐπρόβαλεν, ἡ 'Αφεντιὰ τὴν ἔχει,
Καθ' ἕνας τὸν ἐγνώρισε, κὶ ἂς μὴν τονὲ κατέχῃ.
Πῶς εἶν' 'Αφέντης, Βασιλειὸς, ψηλȣ̃ δενδρȣ̃ κλωνάρι,
Πειδὴ τὸν σωξοφιάζȣσι, πεζοὶ κ̀ καβαλλάροι.
Πάγει σȣ̃ 'Ρῆγα τὸ ζημιὸ, μὲ γνῶσιν χαιρετᾷτον,
Λίγα σαλεύει τὸ κορμὶ, λίγα τὸ κλίνει κάτω.

Ἐπέρνετο, κ᾽ ἐρέμπετο ςὴν Ἀφεντιὰν τὴν τόση,
  Στὴν μεγαλότητα κἀνεὶς δὲν εἶν νὰ τοῦ σιμώσῃ.
Πιςόφορος ἐκράζετο, ἐδέτζι τόνε λέσι,
  Ὅλοι τὸν ὠρεκτήκασι, πολλὰ ὁλωνῶν ἀρέσει.
Ἤτονε δράκος ςὴν καρδιὰν, ςὴν δύναμιν λεοντάρι,
  Ποτὲ δὲν ἐφοβήθηκε πεζὸ, οὐδὲ καββαλάρη.
Ἐφόρειε κάποιαν φορεσιὰν π᾽ ὅσοι κι᾽ ἂν τὴν θωροῦσι,
  Ἠντᾶναι, πῶς νὰ γίνηκε, δὲν ξεύρουσι νὰ ποῦσι.
Ἔλαμπε τόσο, κ᾽ ἔςραπτε, ποῦ κάθε φῶς θαμπώνει,
  Καὶ ἡ λαμπυράδα ἡ πολλὴ τὴν εὐμορφιάν της χώνει.
Γιατὶ δὲν ἦτον μπορετὸ κἀνεὶς νὰ τοῦ σιμώσῃ,
  Καὶ ἡ ἀκτῖνες τῶν ῥουχῶν νὰ μὴ τονὲ θαμπώσῃ.
Σ᾽ κάνενα ἄλλο ὁ Βασιλειὸς τὴν κεφαλὴν δὲν κλίνει,
  Ἀμ᾽ αὐτεινοῦ πολλὴν τιμὴν δίδει τὴν ὥραν κείνη.
Μὲ πρόσωπον χαρούμενον, μὲ λόγια ζαχαρένια,
  Ἐτοῦτον ἀποδέχθηκεν, ὄχ᾽ ἔτζη πλειὸ κάνενα.
Καὶ ἀπτὸ θρονίτου τὸ χρυσὸ λιγάκι ἀνεσηκώθη,
  Πολλὴ τιμὴ παρ᾽ ἄλλουνοῦ τινὸς τ᾽ Ἀφέντη δόθη.
Τοῦτος ἀγάπα, κ᾽ ἤλπιζε, μιὰν Κόρην νὰ νικήσῃ,
  Καὶ μ᾽ ὅλο ὁποῦχε δυσκολιαῖς, δὲν θὲ νὰ τὴν ἀφήσῃ.
Μὰ λόγιαζε χαρούμενον τέλος νὰ ξετελειώσῃ,
  Νὰ κάμῃ τοῦχε πιθυμιὰ, κ᾽ τ᾽ ἄξια νὰ μερώσῃ.
Κ᾽ ἡ ζωγραφιὰ τῆς κεφαλῆς ἔδειχνε ςὴν ἐλπίδα,
  Γιατ᾽ εἶχε κλῆμα δροσερὸ μ᾽ εὔμορφην ἀγουρίδα.
„Κ᾽ ἔλεγ᾽ ὁ ςίχος, κ᾽ ἡ γραφὴ, μὲ τὸν καιρὸν ἐλπίζω,
  „Νὰ φάγω τὸ ξυνόγλυκο, ποῦ δῶ δὲν γευματίζω.
Ὅλοι τὰ μάτια-τες σ᾽ αὐτὸν, ςρέφουν, κ᾽ συντηροῦσι,
  Καὶ δὲν ἀναξανίζουσι κάνενα πλειὸ νὰ δοῦσιν.
Ἡ Ἀρετοῦσα μοναχὰ, ποῦχεν ἀλλοῦ τὸν νοῦ της,
  Ἐλιγοςράφηκε νὰ δῇ, μὰ μίλειε τοῦ Κυροῦ της.

ΦΡΟ-

ΦΡΟΣΥΝΗ

Τότ' ἡ Φροσιύη σιγανὰ λέγει ςὴν Ἀρετῆσας,
Κυράμυ, δὲν θωρεῖς κ' ἐσὺ τὰ κάλλη τυ τὰ πλοῦσα.
Σξάφυ κ' ἐσὺ, κ̀ ξαίνοιξε, ὅπυ θωρῦσιν ὅλοι,
Νὰ δῇς τὴν βρύσιν τζ' ὀμορφιᾶς, πλυσότητος περβόλι.
Παρακαλῶ τὸ ῥοιζικό, κ' ἡ μοῖρα νὰ τὸ θέλῃ,
Καὶ τῦτος ὁ Ῥηγόπυλος, ὄχ' ἄλλος νὰ σῦ μέλλῃ.
Νὰ παυδρευθῇς, νὰ τιμηθῇς, σὰν κατὰ πῶς σῦ πρέπει,
Καὶ ἀπὸ μακρὰ ὁ Ῥωτόκριτος σὰν δῦλος νὰ σὲ βλέπῃ
Ν' ἀφήσῃς χόρτα βρωμερὰ, κὶ αὐθὸ φαρμακεμμένο,
Νὰ πάρῃς ῥόδον εὔμορφο, κ̀ μοσχομυρισμένο.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐκείνη ὗδὲ πλυσότητα γυρεύει, μηδὲ χάρες,
Μα ὅλαις της φαίνυνται χιονιαῖς, κ̀ ἀνεμικαῖς, κὶ αὐτα-
Κὶ ἀκόμη δὲν ἐπρόβαλεν, ὁ ἥλιος πῦ τὴν βράζει, (ραις.
Κ' ἐκεῖνος, πῦ γιὰ λόγυ της παντοτινὰ λογιάζει.

ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ

Θωρῦσ' ὀπίσω τυτυ νῦ πάλ' ἕνα Καβαλλάρη,
Ἄσχημον εἰς τὸ πρόσωπον, κὶ ἄγριον σὰν λιοντάρι.
Δίχως κάνενα συύξοφον, κ' ἦτον ἁρματωμένος,
Ἀπὸ τὰ νύχια ὡς τὴν κορφὴν, σίδερα. φορτωμένος.
Ἁρματωσιαὶ πολλὰ βαρέιαὶ, εἶχε κ̀ σκυριασμένην,
Καὶ ὄψιν μαυροπράσινην κ' ἀγριοσυννεφιασμένην.
Ἄλογο καβαλλίκευγε, π' ἄνεμος δὲν τὸ σώνει,
Δίχως νὰ κρύῃ μ' ἅρματα, ἡ ὄψις τυ λαβώνει.
Οὐδὲ καμμιὰ ἄλλη φορεσιὰ γιὰ ποτὲ δὲν ἐφόρει,
Τῦτος ἀγάπα ἀπὸ καιρὸν μιὰν πλυμισμένην κόρη.
Κ' ἐκόπιαζε, κ' ἐξόμυλιαζε, πολλὰ νὰ τήνε κάμῃ,
Νὰ πῇ, κ̀ νὰ τὸ συβαθῇ, νὰ σμίξυσιν αὐτάμη,
Μ' αὐ-

Μ' αὐτήνη δὲν τὸν ἤθελε, κ᾽ πάντα τὸν ἐμίσα,
Γιατ' ἦτον ἄσχημος πολλὰ, κι ἀγριώτατος περίσσα.
Κ' ἐκεῖνος πάντα λόγιαζε, πῶς νὰ τὸν ἀγαπήσῃ,
Κι ὐδὲ ποσῶς δὲν ἤθελε, τέτοιαν ὁδὸν ν' ἀφήσῃ,
Μὰ μ' ὅλο πῦ τὴν ἔβλεπε, σκληρὴ κ᾽ γροινιασμένη,
Πάντα μὲ τὴν ὑπομονὴν, τὸ σπλάγχνος τζ' ἀναμένει.
Στὴν περικεφαλαίαν τυ τὴν κατασκευασμένη,
Μὲ ζωγραφιὰ εἶχε θάλασσα, ἄγρια θυμωμένη.
Κ' εἰς τ' ἀκρογιάλι εἷς ψαρᾶς πεζόβολον ἐκράτει,
Μὰ βλέποντας τὴν θάλασσαν τὰ κύματα γεμάτη,
Μὲ τὸ δακτύλι ἔδειχνε, τάχ' ὁ καιρὸς δὲν σάζει,
Νὰ κυνηγήσῃ, νὰ χαρῇ, σὰν κατα πῶς λογιάζει.
Καὶ μὲ τὸ γράμμα φανερὰ, πῦ κάθε εἰς τὸ γροῖκα,
Ἔλεγε, πῶς ταῖς δυσκολίαις ἡ ὑπομονὴ τζ' ἐνίκα,
„Ἂν ἔχω τὴν ὑπομονὴν, κ᾽ νὰ μηδὲν ὀκνέψω,
„Σὰν σιγανέψῃ ὁ καιρὸς, ἐλπίζω νὰ ψαρέψω.
Ἔρχεται μπρὸς εἰς τῦ Ῥηγὸς, καθὼς ἐκάμαν κ' ἄλλοι,
Ἐγράφθηκε, κ᾽ προσκυνᾷ μ' ἀγριότητα μεγάλη.
Δρακόκαρδος ἐκράζυντον, δράκυ σύσυμι ἔχει,
Ποτέτυ δὲν ἐγέλασε, ὐδὲ χαρὰν κατέχει.
Ἐτῦτος δὲν ἐγνώρισε, ὐδὲ κύριν, ὐδὲ μάννα,
Καὶ ὅταν ἦτονε μικρὸς, σὴν κύνιαν ἀποθάνα.
Εἰς μιᾶς λαλᾶς τυ μάγισσας σὸ σπῆτι ἀνεθράφη,
Γιὰ κεῖνο γίνη κ' ἄγριος, καθὼς ὁ σίχος γράφει.
Σὴν Πάξαν ἐγεννήθηκε, κ' ἐκείνῳ ἀφεντεύει,
Ποτ' ἄνθρωπον δὲν ἀγαπᾷ, μὰ ὅλο μαλιαῖς γυρεύει.
Σιμώνει τῦ Σπιθόλιοντα, κ᾽ ἄλλως δὲν γυρεύει,
Τὰ φρύδιατυ ἐνέσυρνε, τὰ μάτια τυ ἀγριεύει.
Κι ὁ εἷς τὸν ἄλλον χαιρετᾷ, κι ὡσὰν θηρία μυγκρίζυν,
Καὶ μὲ τὴν ἄγριατυς θωριὰν τὸν κόσμον φοβερίζυν.
Τὴν ὥρα κείνη ἀπὸ μακρὰ πολλὴν λαλιὰν γροικῦσι,
Πολλῶν ἁρμάτων ταραχὴν, Φαριὰ χυλιμιτζῦσι.

Κ' ἦτο-

Κ' ἤτονε τὸ Ῥηγόπελο τῆς Κύπρε ὁ Πεζίτης, (εἴτης.
Κ' ἔλαμπ' ὡς λαμπ' ὁ αὐγερινὸς κἰ ὡς φέγγ' ὁ ἀποσπε-
Κι ὡς ἔσωσεν εἰς τῦ Ῥηγὸς, ποιὸς εἶν, ἐκεῖ τὸ λέγει,
Καίει ζημιὸ κ̀ φέρνει τε κοντάει κ̀ διαλέγει.
Πιαίει τὸ πλειὸ βαρύτερο, πετᾶτο ςὸν ἀέρα,
Σαὸ φύλλο τ' ἀποδέχθηκε ςῆὼ δυνατήτε χέρα.
Δείχνει τοῖς χάρες τῆς ἀνδρειᾶς, κ̀ τῦ κορμιῦ τὰ κάλλη,
Πολλὰ τονὲ ῥεχθήκασιν, ὅλοι μικροὶ μεγάλοι.
Καὶ Πρόθυμος ἐκράζετο, πολλοὶ τὸν ἐγνωρίζαν,
Ὅλα τε τὰ χαμώματα ἀπὸ μακρὰ μυρίζαν.
Καὶ τ' ἄρματά τε μὲ μαγνιαὸ ἤσανε σκεπασμένα,
Καὶ μὲ χρυσάφι πανωθιὸ δενδρὰ περιπλεγμένα.
Ἤσαν κ̀ βρύσες, κ̀ πελιὰ, μὲ μαςοργιὰ μεγάλη,
Κ' ἔδειξε τέτη ἡ φορεσὰ εὔμορφη πλειὰ παρ' ἄλλη.
Στὴν περικεφαλαίαν τε ἦτον ζωγραφισμένον,
Ἀμάξι, κ' ἐκολόσυρνε τὸν ἔρωτα δεμένον.
Κ' εἶχε κ̀ γράμματ' ἀργυρᾶ, κ̀ κάθε εἰς τὸ γροίκα,
Πῶς τὸ κοπέλι τὸ τυφλὸ ποτὲ δὲν τὸν ἐνίκα.
„ Τὸν νικητὴν τὸν κερδετὴν, ςὰ παίω κ' εἰς τὰ κάτω,
„ Δεμένο κολοσύρνω τον ς' ἀμάξι τε ποκάτω.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Ἦλθε λαὸς ἀρίθμητος, ἐγέμισεν ὁ φόρος.
Στὸ ὕςερ ὁ Ῥωτόκριτος ἔφθασεν ἀσπροφόρος.
Σ' ἕνα φαρὶ ὁλόμαυρο, τὄνατε ποδὶ εἶν ἄσπρο,
Καὶ μέσα σ' ὅλες ἔλαμπεν ὡσαὸ τζ' ἡμέρας τ' ἄςρο.
Ὅλοι ςαθῆκαν νὰ θωρῦν ἔτοιο κορμὶ ἀξιωμένο,
Νειὸν καβαλλάριω, εὔμορφον, αὐτὸν ζωγραφισμένο.
Ἄσπρη, φαντὴ, χρυσάργυρη, ἦτον ἡ φορεσά τε,
Καὶ μὲ μεγάλην μαςοργιὰ σκεπάζει τ' ἄρματά τε,
Καὶ μ' ἔτοια τέχνη ἡ φορεσὰ, κ̀ μαςοργιαὸ ἐγίνη,
Πῦ φαίνενται κ̀ τ' ἄρματα, κ' ἐφαίνετο κ' ἐκείνη.

Σπῆς κεφαλῆς τἰὼ ζωγραφιὰ τότε τῦ διαμαντάρη,
  Ἤτονε μέσα ςἰὼ φωτιὰ καϊμένο ἕνα ψυχάρι,
Κ' εἶχε μὲ γράμματ' ἀργυρᾶ, κ) παραχρυσωμένα,
  Ἐς ξόμπο κατασκεπαςὸν τὰ πάθη τυ γραμμένα.
„ Τἰὼ λαμπυράδα τῆς φωτιᾶς αἰρέχθηκα, κ' ἐθώρυν,
  „ Κ' ἐσίμωσα, κ' ἐκάηκα, νὰ φύγω δὲν μπόρυν.
Ἐπῆγεν εἰς τῦ Βασιλειῦ, κι ὡς ἔσωσε κοντά τυ,
  Τὸ πρόσωπο φανέρωσε, κ' ἔλαμψ' ἡ ἐμορφιά τυ.
Καὶ τ' ὄνομά τυ ὡς τὄγραψε, ςἰὼ ἀγαπᾷ ξανοίγει,
  Κ' ἐκείνη γροίκα τὴν καρδιὰ, τὸ πῶς πετᾷ νὰ φύγη.
Ἔζεμ' αὐτὴ ςὴ μιὰ μερὰ, κ' ἐκεῖνος εἰς τἰὼ ἄλλη,
  Μὰ χώνασι τὸ κάρβυνο κοὶ δυό τως ςἰὼ ἀθάλη.
Κι ὡσὰν πυλάκι ὅταν βραχῆ, κ) χαμοκυκυβίση,
  Κι ὁ Ἥλιος εὕγη νὰ τὸ βρῆ, νὰ τὸ ζεσοκοπήση,
Κάτζη ζημιὸ εἰς ψηλὸ δενδρὸ, κ) γλυκοκελαδήση,
  Ἁπλώση τὰ φτερύγια τυ, τὸ ςῆθος πιπιείση,
Ζερβὰ, δεξιὰ, γἰὼ κι ὐρανὸν χαρύμενο ξανοίξη,
  Σημάδι τῆς παρηγορειᾶς, καὶ τῆς χαρᾶς τυ δείξη.
Ἔτζη κι αὐτἰὼ ἡ χάθηκε, μὲ γνῶσιν νὰ λογιάση,
  Τότε τὸν ἥλιο ἀντίκρυ της, ὁπῦ τῆς δίδει βράσι.
Καλὰ καὶ μυειοχάειτον τὸν ἔκαμεν ἡ φύσι,
  Κ' ἐφαίνηκε ξεχωειςὸς σ' Ἀνατολὴ, καὶ Δύσι,
Μ' ἂν εἶχεν ἦςαι κι ἄσχημος, τότε τὴν ὥραν κείνη,
  Σὰν ἔβαλε τὸν πόθον της, πολλ' εὔμορφος ἐγίνη.
Καὶ φαίνεταί της ἄλλος κἀνεὶς ςὰ κάλλη δὲν τυ μοιάζει,
  Ἄξιον πολλὰ μέσα ςὸν νῦν πάντα τονὲ λογιάζει.
Ἐκεῖνον μόνον σιωπηρᾷ, ἐκεῖνον ξανοίγει,
  Καὶ φαίνεταί της κ) πυλὶ εἶναι, καὶ θὲ νὰ φύγη.
Κι ὡσὰν ὁ ναύτης ςἰὼ χιονιὰ, κ) ςὴν πολλὴν ἀντάρα,
  Ὅταν τἰὼ νύκτα κυβερνᾷ μὲ φόβον καὶ τρομάρα,
Πάντα τυ τὸ ἄςρο σιωπηρᾷ ςἰὼ ςράταν τἰὼ ὁδηγᾷ,
  Μ' ἐκεῖνο ςάζει τ' ἄρμενα, μὲ κεῖνο τιμονεύει.

Ἔτζη κὶ αὐτὴ στὴν κατακχνιὰν ὁπὖχει τὴν μεγάλη,
  Στὰ πάθη της τὴν σκέτισιν δὲν συντρᾷ ἄλλα κάλλη.
Μόνον ὡς ἄστρον λαμπυρὸν τὰ Ῥώκριτυ τὴν νειότη,
  Καὶ μηδ᾽ ἐστράφη ἀλλὰ νὰ δῇ ζημιὸ ἀπὸ τὴν πρώτη.
Ἐκεῖ βρίσκει ἀνάπαυσι, ϗ δρόσον τὰ κορμιὰ της,
  Κ᾽ εἰς κεῖνο, πὰ κινδυνεύει, ἄστρο τὰ βοηθησμὰ της.
Εἰς ἕνα τόπο ἐστρέφετον, κ᾽ ἕνα κορμὶ ἐθώρει,
  Σ᾽ κανένα ἄλλον δὲν ψηφᾷ ἡ ἀναξανίσῃ ἡ κόρη.
Ὅλοι τῆς φαίνουντ᾽ ἄχημοι, δίχως ἀνδρειὰν, ϗ χάρι,
  Κὶ ὅλοι σὰν νύκτα σκοτεινὴ, κὶ ὁ Ῥώκριτος φεγγάρι.
Ἀνάθεμα τὸν Ἔρωτα μὲ τὰ καλὰ τὰ κάνει,
  Καὶ πῶς κολακεύει, ϗ γελᾷ, τὴν φρόνεψιν ϗ σφαλεῖ.
Σπὸσ᾽ ἄδικα, σπὸσ᾽ ἄπρεπα, τὸν ἄνθρωπον μπερδαίνει,
  Κὶ ὁπὰ τὸν ἔχει γιὰ κριτὴν, εἰς ἤντα σφάλμα μπαίνει.
Πόσ᾽ Ἀφεντόπουλοι εὔμορφοι ἦσαν ἐκεῖ στὴ μέση,
  Καὶ μόνον ὁ Ῥωτόκριτος τῆς Ἀρετῆς ἀρέσει.
Καὶ δὲν θωρεῖ πλειὸ στὰ ψηλὰ, μὰ χαμηλὰ ξαμαίνει,
  Καὶ μὲ μαγνιὰ τὰ μάτια της κὶ ἀράχνη τὰ κυκλώνει.
Καὶ νὰ ξανοίξῃ δὲν μπορεῖ, εἰς τὸ καλὸ νὰ πάγῃ,
  Μὰ στὸ τὴν βλάφτει προθυμᾷ γιατ᾽ ἡ καρδιάτζ᾽ ἐσφάγη.
Ὁ Ῥῆγας, κὶ ὅλοι πὰ θωρᾶν, χαρὰν μεγάλην ἔχων,
  Τὸν πλειότους δυνατώτερον ἀκόμη δὲν κατέχων.
Θέλουν νὰ μποῦνε σ᾽ ὀρδινιὰ, γιατὶ ἄλλοι δὲν ἐλείπα,
  Ὅταν κοιτάζουν ἀπὸ μακρὰ, σὰν βύκινο κ᾽ ἐκτύπα.
Θωροῦσι σκόνην νέφαλο στὰ ὕψη σηκωμένο,
  Καὶ καβαλλάρην μὲ πολλὰς ἄλλους συνξοφιασμένο.
Μαῦρο φαρὶ, μαῦρ᾽ ἄρματα, ϗ μαῦρο τὸ κοντάρι,
  Μαῦρη ἤτονε κὴ φορεσιὰ τούτου τὰ καβαλλάρη.
Ἀνδρειωμένος, δυνατὸς, κεὶς τ᾽ ἄρματα τεχνίτης,
  Κ᾽ ἐγίνη, κὶ ἀναθράφηκεν εἰς τὸ Νησὶ τῆς Κρήτης.
Τὴν χώραν τὴν ἐξακουστὴν τὴν εὔμορφην Γορτύνην,
  Ὥριζε, κὶ ἀπεφεντεύγεν αὐτὸς τὴν ὥραν κείνην.

Ἡ

Η' ἀφορμὴ πῦ περπατεῖ μαῦρος σκοτινιασμένος,
Καὶ μὲ πολλὺς, ὁπῦ φορῦν μαῦρα, συνεφοφιασμένος.
Ε'ρωτας ἦτον ἡ ἀρχὴ, τὰ τέλος πάλι γίνη,
'Απὸ τὸν χάρον πῦ ποτὲ, χαρὰν δὲν μᾶς ἀφίνει.
Ε'τῦτος ἐκατέβαινεν ἀπὸ 'Ρηγάδων αἷμα,
Κύρι εἶχεν πῦ ςὴν ἀνδρειὰν, παντῦθεν τὸν ἔξεμα.
Κὶ ἀπέθανε, κὶ ἀφῆκεν τον τριῶν μερῶν παιδάκι,
Κὶ ἀνέθρεψέ το ἡ μάννα τυ δίχως κυρῦ κανάκι.
Α'νέθρεψέ το σ' ἀρεταῖς, σ' ἅρματα, κ' εἰσὲ γράμμα,
'Ρηγόπυλο τὸ κράζασι ςαῖς πράξες, κ' εἰς τὸ πρᾶγμα.
Ε'λέγαν τυ νὰ πανδρευθῇ, δὲν ἤθελε ποτέ τυ,
Καὶ τὴν ζωὴν τῆς μοναξᾶς, ἀγάπα, κ' ἤρεσέ τυ.
Μὰ σὰν ὁπῦ πολλαῖς φοραῖς, αὐτοὶ οἱ πιερατάροι,
Κομπώνονται κ̕ πιάνονται, ςὸ δίκτυ σὰν τὸ ψάρι.
Περνῶντας μιὰ παχπειρνὴ, θωρεῖ μιὰν πλυμισμένην,
Μιὰν ἀγγελοζωγραφισὴν, ῥοδοπερεχυμένην,
Σὲ παραθύρι ἐκάθυντο, μὲ γνῶσι κ̕ μὲ τάξι,
Πανὶ ἐκράτει κ' ἔκανε, γάζωμα μὲ μετάξι.
Τὰ χείλητζ' ἤτανε βερτζὶ, τὰ μάτια της ζαφύρι,
Τὸ πρόσωπόν της ἔδιδε λάμψιν ςὸ παραθύρι.
Καὶ τῦ φανίθη ὡς τὴν εἶδε, κ̕ σαΐτιαν τῦ δῶκα,
Κ' εἶχε τὸν πόθον ςὸ χανὶ, τὸν ἔρωτα ςὴν κόκα.
Πάραυτα ἡ γνώμη τυ ἤλλαξε, κ̕ τὴν βυλὴν τὴν πρώτη,
'Εῤῥηξέ, κ' ἐσκλαβώθηκεν ἡ ξυφερή τυ νειότη.
Δὲν εἶχε κεῖνον τὸν καιρὸν, ὐδὲ κύρι, ὐδὲ μάννα,
'Αμ' ἦτον ὁλομόναχος, γιατὶ κοὶ δυὸ ἀποθάνα.
Δὲν ἦτον ποιὸς νὰ τῦ μιλῇ, κ̕ νὰ τονὲ διαπιάσῃ,
Νὰ τῦ λαφρώνῃ ὁ λογισμὸς, κὶ ὁ πόνος νὰ περάσῃ,
Μὰ ὁλημερνὴς, κὶ ὁλινυκτῆς ἀναπαυμὸ δὲν ἔχει,
Κ' ἐκείνην ὅπ' ἀγάπησε, μὲ προθυμιὰ ξεβέχει.
Καὶ μ' ὅλο πῦ ςὴν ἀρχοντιὰ κ̕ πλῦτη δὲν τῦ μοιάζει,
'Ο πόθος τῦτο δὲν θωρεῖ, ἡ ἀγάπη δὲν λογιάζει.

Σ' ἔτοιαις δυλειαῖς ὁ Ἔρωτας, κατέχει, ϗὴ σπυδάζει,
 Γίνεται προικαυάδοχος, ϗ γλίγωρα τὰ σάζει.
Ἀγαπηθήκασι κ' οἱ δυὸ, κι ὁ εἷς τὸν ἄλλον θέλει,
 Κ' ἐτῦτα καύειτα συχνὰ τὸ πίβυλὸ κοπέλι.
Ἐκέρδισε τὺς κόπυς τυ, ἔσμιξε μετὰ κείνη,
 Στὸν κόσμον ἔτοια πιθυμιὰ, ϗὴ σμίξι δὲν ἐγίνη.
Συχνὰ πεειδιαβάζασι, κάθ' ὥρα ξεφαντώνα,
 Ὥραις σ' τὰ δάση, σὲ βυνὰ, κι ὥραις σ' γιαλῦ λιμιῶνα.
Μὰ πλειὰ συχνὰ παρὰ ποτὲ, ςὴν Ἴδα κατοικῦσαν,
 Κεῖνον τὸν τόπ' ὠρέγυνταν, ἐκεῖνον ἀγαπῦσαν.
Ἐκ' ἦσαν κάμποι, ϗ βυνὰ, ϗ δάση, ϗ λαγκάδια,
 Χορτάεια, λύλυδα, φυτὰ, ϗ βρύσες, ϗ πηγάδια.
Δένδρα μ' ἀνθὺς, ϗ μὲ καρπὺς, ϗ δροσερὰ λιβάδια,
 Μετόχια μὲ πολλὺς βοσκὺς, κι ἀειθμητα κυπάδια.
Κι ἀπ' ὅλυς κείνυς πῦσανε ἐκεῖ κατοικημένοι,
 Μιὰ βοσκοπῦλα βείσκυνταν ὡμορφοκαμωμένη.
Κι ὁ κύεις της τὴν ἔπεμπε, κ' ἔβλεπε τὸ κοπάδι,
 Συχνὰ συχν' ἀπαντήχνασι μ' αὐτὸν τὸν νειὸν ὁμάδι.
Ὅς τις μὲ τὸ δοξάει τυ ἐγύρευγε κυνῆγι,
 Κι ὡς τῦχε λάχη νὰ τὸ δῆ, δὲν τ' ἄφινε νὰ φύγη.
Ἀγείμια, λάφια, ϗ λαγὺς ἔφερνεν εἰς τὸ σπῆτι,
 Κι ὅμοιόν τυ δοξαράτορα δὲν ἔκαμεν ἡ Κρήτη.
Ποτέ τυ δὲν ἠθέλησεν, ὅτε κι αὖ τ' ἀπαντήξη,
 Νὰ τῆς μιλῆ σ' ὅταν τὴν δῆ, ϗ σπλάχνος νὰ τῆς δείξη.
Ἐκεῖνος δὲν ὠρέγετο ἄλλης νεραΐδας κάλλη,
 Γιατ' εἶχε μὲ τὸ τέει τυ φιλιὰν πολλὰ μεγάλη.
Μ' ἀνάθεμά τὴν τὴν ζήλιαν μὲ τὰ καλὰ τὰ καίει,
 Πόσυς καϋμένυς λογισμὺς σὸν νῦν τ' ἀνθρώπυ βαίει.
Ἄρχισεν ἡ ἀφόρεσι τὰ μέλη νὰ πληγώνη,
 Τὰ λογικὰ νὰ τυραννῆ, ϗ τὴν καρδιὰν νὰ σαίνη.
Ἐλόγιαζεν ἡ λιγερὴ, πῶς ν' ἀγαπ' ἄλλην κόρη,
 Τὸ τέει της γιατὶ συχνὰ τὴν βοσκοπῦλα θώρει.

Κ' εἰς

Κ' εἰς ἀφορμὴν τὴν ἔρριπτεν ἐκεῖνο τὸ λογιάζει,
Ἐμπῆκε σὲ πολλὴν ζήλιαν, γιατὶ τὸ πρᾶγμα μοιάζει.
Ἐπλήθαινέ τζ' ὁ λογισμὸς, ἐπλήθαιν' ἡ ὀδιώνη,
Τὴν Βοσκοποῦλα λόγιαζε πῶς φίλεσα τοῦ γίνη,
Κ' ἐβάλθη μὲ τὴν πονηριὰν, νὰ δῆ καὶ νὰ γνωρίσῃ,
Ἂν εἶναι πῦρ ἀπαρθινὸ, ἢ νὰ τὸ λησμονήσῃ.
Καὶ μιὰν ἀπογιομματινὴν εἰς ἕνα κουτζουνάρι,
Ἐπῆγε καὶ τ' ἀνδρόγυνον, ὕπνον γλυκὺν νὰ πάρῃ.
Κ' οἱ φίλοι του παραμερᾶς, ἐπαίζαν κ' ἐγελοῦσαν,
Γιατὶ δὲν ἐσιμώνασι σ' κεῖνον τὸν τόπο ἠξεῦσαν.
Ἐβάςα τὸ δοξάρι του, δὲν θέλει νὰ τ' ἀφήσῃ,
Μήπως καὶ λάχῃ τίποτε, ἄγριο καὶ κυνηγήσῃ.
Ἐκούμπησ' ὁ Χαρίδημος σ' ἕνα δενδρὶ ποκάτω,
Τὸν κτύπον τοῦ κουτζουναριοῦ κοιμῶντας ἀφικρᾶτο,
Ἔβαλε κ' εἰς τὸ πλάγι του γεμάτο τὸ δοξάρι,
Στέκουν τὴν τόχ' ἄλλος κανεὶς δὲν εἶχεν ἔτοια χάρι,
Ὁ νόστιμος κοιλαδισμὸς, ποῦ τὰ πουλάκια κάναν,
Καὶ τὸ μουρμοῦρι τοῦ νεροῦ σ' γλυκύτη τὸν ἐβάναν.
Κ' ὕπνος τὸν ἀπεκοίμισε, κ' ἡ λιγερὴ τῆς φαίνη,
Πῶς εἶν καιρὸς νὰ τόνε δῆ, ξυπνῶντας ἴντα κάνει,
Γιατὶ παρέκει τοῦ νεροῦ, σὲ δροσερὸ λαγκάδι,
Ἡ Βοσκοποῦλα μοναχὴ ἔβλεπε τὸ κοπάδι,
Λέγ' ἂς μακρυνώσω, κι ἂς χωθῶ, εἰς τὰ κλαδιὰ, ςὰ δάση,
Κι ὅσαν ξυπνήσῃ θέλω δῆ, τὰ ζάλα του ποῦ πάσι,
Νἄμαι χωσμένη σιγανὰ, μὰ δίχως νὰ μιλήσω,
Κι ὡς σηκωθῇ, νὰ δῶ ἀπὸ κεῖ, σημάδι νὰ γνωρίσω,
Ἐμπῆκε μέσα ςὰ κλαδιὰ, τινὰς δὲν τὴν κατέχει,
Ἐχώθη, δὲν ἐφαίνουντον, μεγάλην ἔγνοιαν ἔχει.
Καὶ μὲ ζεμάμενην καρδιὰν ἔςεκε νὰ γνωρίσῃ,
Ἂν εἶναι ἀλήθεια τὰ πονεῖ, καὶ τὰ τῆς δίδουν κρίσι,
Κ' ἐκεῖ ποῦ ἐκοιμάτονε, ὁ νιότερος του φαίνη,
Πῶς ἦλθαν πέδια λεονταριοῦ, καὶ τὴν καρδιά του πιάνει.

Καὶ

Καὶ τότε ἐγροικήθηκε κρυὸς πλειὰ παρὰ τὸ χιόνι,
  Κ' ἐφαίνετό του τὴν καρδιὰν πῶς τοῦ τὴν ξεριζάνει·
Τρεμάμενος ἐξύπνησε, μὲ φόβον ἐσηκώθη,
  Τὸ τέρι τ' ἀναζήτησε, ς' ἄρματα παρεδόθη.
Καὶ τὸ δοξάρι παραυθὺς ἔπιασεν εἰς τὴν χέρα,
  Δειλιᾷ λῶντα νὰ τοῦ μέλλεται ἐκείνην τὴν ἡμέρα.
Δὲν εὕρηκε τὴν λιγερὴν, κι ὅλος σιγαξομάσει,
  Μὰ λόγιαζε πῶς νἄτονε, ςὸ σπῆτι ὁποῦ φράσει.
Καὶ πρὸς τὰ δάση περπατεῖ, τοπώνει, καὶ ξανοίγει,
  Διὰ νὰ βρῇ ἄγριο τίποτε, νὰ κάμῃ τὸ κυνῆγι,
Θωρεῖ, σαλεύγαν τὰ κλαδιὰ, τὰ δενδρυλάκια ἐκλίνα,
  Λάφι, ἢ ἀγρίμι λόγιαζε πῶς νἄτονε σ' ἐκεῖνα.
Καὶ τὴν σαΐτα κόκιασε ζημιὸ τὴν ὥρα κείνη,
  Ὦφου κακὸν ὁποῦκαμε, ὦφου ἀδικιὰ ποῦ γίνη.
Ἤτονε τόσο γλίγωρος νὰ σύρῃ τὸ βελτοῦνι,
  Καὶ νὰ τὸ πέμψῃ ςὸ κλαδὶ, ποῦ τέτοια κάλλη χώνει,
Ὁποῦ δὲν εἶχε ἡ λιγερὴ καιρὸ ἐκιὰς νὰ γυρέψῃ,
  Παρέκει τόπον νὰ χωθῇ, καὶ νὰ μετασαλέψῃ.
Κ' ἐβρίσκει τὴν ἡ σαΐτια ςὰ μαρμαρένια σήθη,
  Κι ἂν ἔσυρε καὶ δαμινὴ, φωνὴ δὲν ἐγροικήθη.
Καὶ φαίνεται, ξεψύχησε, μὰ δίχως νὰ φωνάξῃ,
  Ἀνάθεμα τὸν λογισμὸν, καὶ τῆς ζηλιᾶς τὴν πρᾶξι.
Ἐγροίκησ' ἀπτὸ χέρι του, τὸ πῶς κυνῆγι γένη,
  Καὶ πῶς τὸ κρέας πλήγωσε μὲ τὴν σαΐτα κείνη.
Κ' ἐγλάκησε μὲ τὴν χαράν, κ' ἐμπαίνει μέσ' ςὰ δάση,
  Καὶ τὸ κυνῆγι γύρεψε, νὰ σώσῃ νὰ τὸ πιάσῃ.
Ηὕρηκε τὸ δὲν ἤθελεν, εἶδε τὸ δὲν ἐθάῤῥει,
  Γιὰ τὸ κυνῆγι ὁποῦκαμε, θάνατον θὲ νὰ πάρῃ.
Ηὕρηκε τὴν πολυαγαπᾷ, κρυὰν καὶ ματωμένη,
  Εἶχε πνοὴν, κ' ὡμίλησε, κ' εἶπέ του κι ἀποθαίνει.
Κ' ἐπῆρε τέτοιον θάνατον, γιὰ ν' ἀγαπᾷ περίσσα,
  Κι ὡς τόπον ἐξεψύχησε, τὰ μάτια της σφαλίσσα.

Νὰ

Νὰ δῇ τέτοιο ἀνεπέλπιστο, ἐτρόμαξε, κ' ἐχάθη,
Καὶ μοναχός του νὰ σφαγῇ κείνη τὴν ὥρα βάλθη.
Καὶ τόσα ἡ πίκρα κι' ὁ καϋμὸς, τὸν κρίνει κ' παιδεύει,
Ὀποῦ νὰ πάρῃ θάνατον μὲ τ' ἄρματα γυρεύει.
Καὶ τόσα τοῦπιασε βαρὺ, τὸ πρᾶγμα ὁποῦ γίνη,
Ποῦ δίχως ἄλλο νὰ σφαγῇ θέλει τὴν ὥρα κείνη.
Μάλθαν, κ' τὸν εὑρήκασιν οἱ μπιστικοί του φίλοι,
Πριχοῦ νὰ κάμ' ἡ χέρα του ὅ, τ' εἴπασι τὰ χείλη.
Κι' ὡς εἶδαν τὸ ἀνεπέλπιστον, ἔκλαψαν λυπηθῆκα,
Κι' ἄρχισαν νὰ παρηγοροῦν τοῦ φίλου τους τὴν πίκρα.
Καὶ ξόμπλια μυριαρίθμητα πολλάμορφα τοῦ λέσι,
Καταδικάζουσίν τονε νὰ βλέπεται μὴ φταίσῃ.
Μηδὲ θελήσῃ νὰ σφαγῇ, μὴ βουληθῇ ἔτοιο πρᾶγμα,
Μ' ἂς δείξῃ ς' ἀνεπέλπιστον, ὡσὰν κι' ἄλλοι ἐκάμα.
Μὲ ταῖς πολλαῖς παρηγοριαῖς δαμάκι συμφέρνει,
Τῆς γνώσεις τὸν λογαριασμὸν σὰν ἄνθρωπος γιαγέρνει.
Κ' ἔβαλε μέσ' τὸν λογισμὸν, νὰ ζῇ, νὰ τῆς δουλεύῃ,
Καὶ μὲ τὰ δῶρα τῆς ἀνδρειᾶς νὰ τήνε χανισκεύῃ.
Κ' ἐπήγαινε ξεβγαίνοντας, σὲ μιὰν κ' σ' ἄλλην Χώρα,
Τὰ κονταροχτυπήματα, κ' ἐκέρδαινε τὰ δῶρα.
Κ' ἐκείναις ποῦ τοῦ δίδασι, πλήρωμα τῆς ἀνδρειᾶς του,
Ἐπήγαινε, κ' ἐκρέμνατα ςὸ μνῆμα τῆς κυρᾶς του.
Καὶ μὲ τ' αὐτὰ τὰ κέρδητα ὡσὰν θεράπειο βρίσκει,
Κ' ἔπερνε σὰν παρηγοριὰν, πέρνωντας τὸ κανίσκι.
Κι' ὡς ἤκουσε, κ' ἐγίνετο ςὴν Χώραν τὴν Ἀθήνα,
Τέτοιο κονταροχτύπημα, ἡ ὄρεξι τὸν κίνα,
Νὰ πάγῃ μαῦρος σκοτεινὸς, νὰ κονταροχτυπήσῃ,
Γιὰ τὴν κυράν του, ὁποῦχασε, κ' ἤλπιζε νὰ νικήσῃ.
Κ' ἐλόγιαζε, κ' μελετᾷ, σὰν τὸ στεφάνι πιάσῃ,
Στὸν τάφον της σὰν τοῦζαρε, νὰ πᾷ νὰ τὸ κρεμάσῃ.
Ἄργησε γιατὶ τοῦλαχε, μπέρδεμμα εἰς τὴν στράτα,
Μ' ἀπὸ τὴν πρώτη κίνησε, σύκασε τὰ μαντάτα.

Χα-

Κ' ὡς εἶδε κεῖται ὁ κύρης μου, στοῦ ὕπνου του τὴν ζάλην,
  Ἔπιασε κεῖνο τὸ σπαθὶ μ' ἀποκοτιὰν μεγάλην,
Ἐπῆρέν το, κι ἐμίσεψε, κὶ πλειό του δὲν ἐφάνη,
  Καὶ τώρα ὁ γυιός του τὸ βαστᾷ, τὸ παλικάρι κάνει.
Πολλαῖς φοραῖς ἐρώτησεν, ὁ κύρης μου νὰ μάθη,
  Ὁ κλέπτης ποῦ νὰ βρίσκεται, γιὰ νὰ τοῦ δώση πάθη.
Μ' ἐχάνετό του, κὶ ποτὲ δὲν ἦυρε νὰ τὸν πιάση,
  Κι ἀπὸ τὸν φόβο πέθανε, πρὶν παρὰ νὰ γεράση.
Λοιπὸν Ῥῆγα ἀποφάσισαι, τὸ δίκιο ὡσὰν τοκάρει,
  Νὰ μοῦ γυρίση τὸ σπαθὶ, ἢ θάνατον νὰ πάρη.
Καὶ τὸ κοντοαροκτύπημα ἄγγιξ' ἀπὸ τὸ νοῦν μου,
  Ὧστε νὰ πάρω τὸ σπαθὶ, ὁποῦτον τοῦ κυροῦ μου.
Γνωρίζουντο, πῶς τὸ βαστᾷ, κ' ἔχουντο κὶ πομένα,
  Πολλοὶ, πῶς κεῖνο τὸ σπαθὶ εἶναι δικόμου ἐμένα.
Κι ἀπόσαν ἀνεθράφηκα, ἐρώτουν νύκτα, μέρα,
  Ποῦ νἆναι; ποῦ νὰ βρίσκεται; ςίνος ἀνθρώπου χέρα;
Ἐρώτουν, κὶ καθημερνὸ μοῦ φέρνασι μαντάτο,
  Πῶς τοῦτος τ' ἀποφόρεσεψε, κι ἀπόκοτα βαστᾷ το,
Μὰ δὲν τὸν ἔλαχα ποτὲ, νὰ τὸν ἐξαρματώσω,
  Καὶ ςὴν πολλὴν ἀποκοτιὰν πλήρωμα νὰ τοῦ δώσω.
Μὰ δὰ βρεθήκαμεν ἐπὰ, θέλω νὰ μοῦ τ' ἀφήση,
  Ἀλλιῶς νὰ κάμη ἡ χέρα μου, ὅ, τι δὲ κάμει ἡ κρίσι.
Τοῦτάλεγε ὁ Σπιθαλιώτας, τὸν Κρητικὸν ἐθώρει,
  Κ' ἐκεῖνος μὲ τὴν φρόνεψι, τ' ἀπόμενε ὅσον μπόρει.
Ἡ Ῥήγισσα κὴ Ἀρετὴ, κι ὅλοι οἱ ἀπομονάροι,
  Ἀκούοντάς τον ξίμασιν ἐπάνω στὸ παπάρι.
Καὶ μέσα στὸν χοντρὸ λαὸν πολλὴ βαβοῦρα γίνη,
  Κ' ἐφαίνετό τους τὸ ζημιὸ, κι ὅλους τοὺς καταπίνει.
Μ' ὁ Κρητικὸς, πρὶν ἄλλο παθῇ, κοντήπερα σιμώνει,
  Καὶ μ' ἀρχοντιὰν, κὶ φρόνεψι τὴν μάνιτά του χώνει.
Καὶ μὲ πολλὴν γλυκύτητα, μὲ τάξιν, κὶ μὲ γνῶσι,
  Ἐζήτησε τοῦ Βασιλειοῦ, θέλημα νὰ τοῦ δώση.

Στ' ἄκυσε ν' ἀπολογηθῆ, γιατὶ βαθιὰ τὸ ἐγγίζει,
Ἐκεῖνο, πὸ ὁ Σπιθόλιοντας ψωματινὰ σαλίζει.
Κι' ὡς εἶδε, κι' ὡς ἐγνώρισε, ὁ Ἀφέντης πῶς ὁρίζει,
Νὰ πῆ κι' αὐτὸς τὸ δίκιό τυ, ἔτζιας λογῆς ἀρχίζει.

ΚΡΗΤΙΚΟΣ

Καραμανίτη, ὅ, τι μιλεῖς, εἶν' ὅλα παραμύθια,
Καὶ σήμερον μὲ πιβυλιὰν ἔχωσες τὴν ἀλήθεια.
Κι' ὅσαις φοραῖς γιὰ τὸ σπαθί, πῆς πῶς εἶναι δικό συ,
Κι' ὁ κύρις μυ σᾶς τὄκλεψε, ψέμματα σὸ λαιμό συ.
Ψεύδεσαι σύ, κι' ὅποιος τὸ πῆ, πῶς σὲ καιρὸν κἀνένα,
Ὁ κύρις μ' ἔκαμε ποτὲ πρᾶγμ' ἄπρεπο σ' ἐσένα.
Μὰ μὲ μεγάλω ἀνδρειὰ τ' ἐπῆρε τὸ κυρὸ συ,
Κι' αὐτάνα τὰ ψωματινὰ βγάλετα ἀπὸ τὸν νῦ συ.
Κι' ὁ κύρις συ, ἔτζι ὡσὰν κ' ἐσύ, ἐπείραζε ὅσω ἔσα,
Κ' ἐλάχαν μὲ τὸν κύρη μυ, κ' οἱ δυό τως εἰς τὰ ξενία,
Καὶ κάθε μέραν ἀφορμαῖς ὑγύρευκε νὰ μαλώση,
Πὲρ εὕρηκε τὸ γύρευγε, κι' ὅ, τι ἔπαγε νὰ σώση.
Κι' ὡσὰν τὸν ἔσφιγγε πολλὰ κ᾿ πλειὸ δὲν τὸν ἐμπόρει,
Εἰς τ' ἄρματα συρθήκασι, πολὺς λαὸς τὺς θωρεῖ.
Καὶ μοναχὰ μὲ τὸ σπαθί, ὄχ' ἄλλο εἰς τὴν χέρα,
Ἐκάμασί νε τὴν μαλιὰν ἐκείνω τὴν ἡμέρα.
Καὶ κάμποσ' ὥρα εἰς τὴν μαλιὰν ἐκείνη κινδυνεῦαν,
Καὶ μ' ἀνδρειάν, καὶ μαστοργιὰν τὸ νίκος ἐγυρεῦαν.
Στὸ ὕστερον ὁ κύρις μυ ὡσὰν καλὸς τεχνίτης,
Τὄδειξε, πῶς μαλώνυσιν εἰς τὸ νησὶ τῆς Κρήτης.
Ἐλάβωσέ τον ἄχημα, σὸν πόδα, κ' εἰς τὴν χέρα,
Καὶ χάνει τυ πολὺ κακὸ ἐκείνω τὴν ἡμέρα.
Καὶ τὴν δεξιά τυ ἐζύγλωσε, καὶ τὸ σπαθὶ τὸ πέφτει,
Κ' ἔχασε μὲ τὸ δίκιό τυ, ὄχι νὰ ἐζυγωνέφτη.
Μὲ τὸ ἴδιον τυ τὸ θέλημα ζημιὸ τὴν ὥραν κείνη,
Ἐμίσεψε, καὶ τὸ σπαθὶ τὸ νικητῆ τ' ἀφίνει.

Τὸ

Α'φῆτε ταῖς διαφοραῖς, ϗ παρευμορδὲς μιὰ πᾶσι,
  Καὶ τὸ κονταροχτύπημα ὑὲ μου σαὶ σχολάσῃ.
Ε'χετε μέραις, ϗ καιρὸν, ϗ τόπον νὰ βρεθῆτε,
  Νὰ τὸ ξεκαθαρίσετε, ἀμὴ γιὰ δὲ τ' ἀφῆτε.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ω'μίλησεν ὁ Βασιλειὸς, μιλᾶσίν τε κοὶ ἄλλοι,
  Λέσιν τε, ὡσκατόμεστα σὺν μέσθω τες μὴ βάλῃ.
Τὸ κάλεσμα τῶ Βασιλειᾶ μὴ θέλει νὰ ξυλώσῃ,
  Κὶ ἄς στεφανίσῃ ἡ μαύρα, κὴ ὄργητα ἄς μερώσῃ.
Γὶ ἕνα σπαθὶ μηδὲ γενῇ ἔτοια μεγάλη μάχη,
  Κὶ ἄς κάμῃ τὸ χειρότερον ἄλλον καιρὸ πᾶ λάχῃ.
Ο'σον τῶ μίλειε ὁ Βασιλειὸς, κὶ ὅσον μιλᾶν κοὶ ἄλλοι,
  Τόσον ϗ πλειὸ ἡ ἔχθρητα ἐγίνετο μεγάλη.
Καὶ μὲ φωνὴ ἀγριώτατη, ξέμοντας τὸ μυστάκι,
  Τῶ Ῥήγα πηλογήθηκε μὲ λόγια ὅλα φαρμάκι.

ΚΑΡΑΜΑΝΙΤΗΣ

Α'φοέντη, γιὰ νὰ μιὰ μοῦ πῇς, τὸ πῶς πειράσα σφαλω,
  Μὲ ἔβανα χέρι σὸ σπαθὶ, γιὰ νὰ μὲ δῶ ἤντα κάνω.
Γιατὶ δεν θέλω ἔνοιο σπαθὶ νὰ χαίρεται ὁ ἐχθρός μου,
  Καὶ δός μου αὐτὸ τὸ θέλημα, ἢ πέρνω το ἀπατός μου.
Μ' ἀγριώτατον ἀνάβλεμμα, ϗ βρυχισμὺς μεγάλυς,
  Ἐγύρισε τὰ μάτια τε, κ' ἐμίλησε μὲ τζ' ἄλλυς.
Θωρῶ, κ' ἐμαζώχνιχετε, καὶ βαβυρίζετε ὅλοι,
  Ὡσαὶ τὸ κάνυ ἡ μέλισσαις τζ' αὖθες τὸ πειβόλι.
Κὶ ἀπτὴν μεραὶ τῶ Κρητικῶ γνωρίζω πῶς κρατεῖτε,
  Καὶ βλέπω, πῶ ξαμώνυσιν ἐκεῖνα ὁπῶ μιλεῖτε,
Α'ν εἶναι κὶ ἀπὸ σᾶς κανεὶς, ϗ θὲ νὰ τῶ βοηθήσῃ,
  Ἄς ἔλθῃ πῶρυ μετ' αὐτὸν, ἐπὰ κὶ ἂν πολεμήσῃ.
Ε'λᾶτε ξεῖς ϗ τέσσαρες, ὅσοι κὶ αὖ εἶσθε ἔλθετε.
  Πολλὺς ϗ λίγυς τὸ σπαθί, ἐτῦτο δεν φοβᾶται.

Δεν θέλω πλειὸ νὰ μοῦ μιλῇ, κάνεὶς νὰ μὲ πειράζῃ.
  Νὰ ᾽δικιθῶ, ἢ ἀντιμαλωθῶ, τὸ δίκιο μου μὲ βιάζει.
Δὴ θέλω ποιὸς ἀπὸ τοὺς δυὸ ψεματινὰ τὰ λέγει,
  Καὶ ποιὸς εἶν κεῖνός π᾽ ἄδικα, νὰ βρῇ μαλιαῖς γυρεύγει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο' Κρητικὸς δεν θέλει πλειὸ, νὰ στέκῃ ἢ ἀναμονῇ,
  Πολλὴ ἐντροπὴ τοῦ φαίνουντον τόσο νὰ ὑπομονῇ.
Καὶ πάγει μπρὸς εἰς τοῦ Ῥηγὸς μὲ ταπεινότη ἀρχίζει,
  Νὰ τοῦ μιλῇ τὸ δίκιο του, μὰ δίχως νὰ μανίζῃ.

ΚΡΗΤΙΚΟΣ

Ρῆγα, πειδὴ κ᾽ ἐβάλθηκε τοῦτο τὸ παλικάρι,
  Ὅσο πλειὰ γλίγωρα μπορεῖ τ᾽ ἄρματα νὰ μοῦ πάρῃ.
Κι᾽ ἀπόστα μ᾽ εἶδε κ᾽ ἦλθα ἐπὰ, ὑπομονὴ δεν ἔχει,
  Καλεῖ με νὰ μαλώσωμε, γιὰ πρᾶγμα, ποῦ κατέχει.
Τὸ πῶς ἔχει ἄδικο πολὺ, μ᾽ ἀπῆτις κ᾽ ἔτζι θέλει,
  Ἂς δοῦμε τοῦτο τὸ σπαθὶ, σήμερο τίνος μέλλει.
Καὶ γιὰ νὰ μὴν πειράζωμεν τόσον πολλὰ τὴν Χώρα,
  Μὰ νὰ ξεκαθαρίσωμεν τάχομεν σ᾽ λίγην ὥρα.
Νάχουν κοὶ Ἀφεντόπουλοι καιρὸν νὰ ξεφαντώσουν,
  Κ᾽ ἔτοιο μεγάλο κάλεσμα οἱ δυὸ νὰ μιὰ ξυλώσουν.
Μ᾽ ἕνα σκουτάρι σιδερὸ, κ᾽ ἕνα σπαθὶ στὴν χέρα,
  Θέλω κ᾽ νὰ γενῇ ἡ μαλιὰ τὴν σημερινὴ ἡμέρα.
Μὲ τὰ πολλ᾽ ἄρματ᾽ ἄτυχο τὸν ἀνδρειωμένον καίει,
  Μὰ ποῦ μαλώνει ὁλόγυμνος, ξομάρα τόνε πιάνει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο' Ῥῆγας σαν ἐγνώρισε, πῶς ἕνας, κι᾽ ἄλλος θέλει,
  Νὰ δοῦσι κεῖνο τὸ σπαθὶ, εἰς τίνος χέρια μέλλει,
Κι᾽ ὅ, τ᾽ εἶπε τοῦ Σπιθόλιοντα, σὸν ἄνεμον νὰ χάσῃ,
  Ζημιὸ τὴν γνώμην του ἤλλαξε, κάλλιον βουλὴν ἐπιάσε.

Καὶ θέλημά τὸς ἔδωκε, νὰ τὸ ξεκαθαρίσϐν,
Καὶ μὲ σκϐτάρι ϗ σπαθὶ, μόνοι νὰ πολεμήσϐν.
Τlῶ ὥραν ὁπϐ᾽ πήρασι τὸ θέλημα τϐ᾽ Ῥῆγα,
Σύρνονται, ϗ μὲ βιαὶ πολλὴν παράμερας ἐπῆγα.
Κ᾽ ϐ᾽γαίνϐν ὅλα τ᾽ ἅρματα, ϗ μόνον τὸ σκϐτάρι,
Καὶ τὸ σπαθὶ ἀπέμεινεν εἰς κάθε παλικάρι.
Ὅλο τὸ πλῆθος τϐ᾽ λαϐ᾽ ξομάσει, ϗ φοβᾶται,
Ἀναδακρυώνει, ϗ πονεῖ, τὸν Κρητικὸν λυπᾶται.
Ἡ ἀρεταῖς, κ᾽ ἡ γνῶσί τϐ, ϗ τῆς μιλιᾶς τϐ ἡ χάρι,
Ἔκαμε, κὶ ἀγαπήσασιν, πεζοὶ ϗ καβαλλάροι.
Τὸν ἄλλον τὸν σκληρόκαρδον δὲν δύονται νὰ δϐ᾽σι,
Ἀμ᾽ ὅλοι τ᾽ ὠργιθήκασι, κὶ ὅλοι τονὲ μισϐ᾽σι.
Λογιάζϐσι, πῶς δὲν μπορεῖ ὁ Κρητικὸς νὰ κάμῃ,
Μαλιαὶ καλlῶ μ᾽ ἔτοιο θηργιὸ, κ᾽ ἔξέμαν σαὶ καλάμι.
Μὰ κεῖνοι, πϐ᾽ κατέχασι τὸν Κρητικὸν lῶπα ξάζει,
Κὶ ἀκϐ᾽γϐσι, πῶς εἰς ἀνδρειαὶ κανεὶς δὲν τὸ πειράζει,
Κὶ ϐ᾽δὲ φοβήθηκε ποτὲ ἄνδρα θηργιὸ ϗ γίνῃ,
Καὶ νὰ μασσῇ τὰ σίδηρα, ϗ νὰ τὰ καταπίνῃ,
Δὲν ἔχϐν φόβο, ϐ᾽δὲ δειλιϐ᾽ν, μὰ ςέκϐν, κὶ ἀιαμένϐ,
Νὰ δϐ᾽σι ταῖς παλικαριαῖς τϐ᾽ μαυροφορεμένϐ.
Μ᾽ ἂς πϐ᾽μεν γιὰ τὴν Ἀρετὴν, π᾽ ὡς εἶδε, κ᾽ ἐξυλώθη,
Ἔτοιο κονταροκτύπημα, εἰς τὴν καρδιὰ πληγώθη.
Μέσα τῆς ναθεμάτιζε χίλιαις φοραῖς τlῶ ὥρα,
Ὁπϐ᾽ρθεν ὁ Σπιθόλιοντας ςlῶ ἰδικlῶ τϐς Χώρα.
Καὶ κάνει την, ϗ δὲν μπορεῖ τὸν ἀγαπᾷ νὰ βλέπῃ,
Γιατὶ τὸ πρᾶγμα τὸ ἐγνοιαςὸ ὅλϐς τὸς παραξέπει.
Ἐ᾽τϐ᾽τη ἡ φοβερὴ μαλιὰ π᾽ ἀκόμι δὲν ἐγίνῃ,
Τϐ᾽ Ἔρωτος τζ᾽ ἁρμάτωσαις παράμερα τζ᾽ ἀφlῶει.
Δὲν ἦν πρεπὸ τϐ᾽ Ῥώκριτϐ νὰ ςέκῃ νὰ τονιάρῃ,
Μὰ μὲ τὸς ἄλλϐς ἔσμιξε μακρὰ ἀπ᾽ τὸ παπάρι.
Στὸν τόπον πϐ᾽ναι ὁ Κρητικὸς, ἀνεβοκατεβαίνϐ,
Κὶ ὅλ᾽ ἑρμηνεύϐν ὅ,τι μπορϐ᾽ν τϐ᾽ νιϐ᾽ τϐ᾽ παινεμένϐ.

Κὶ

Κι ὅ, τι κατέχει κάθε εἷς, κ᾽ ξέρει, τὸ θυμίζει,
  Μ᾽ αὐτὸς ὅλα τὰ κάτεχε, σὰ ξένα πῦ γνείζει.
Ε᾽κ᾽ εἶναι κι ὁ Ῥωτόκριτος, μὲ τέχνω τῦ ἑρμηνεύγει,
  Ποιαῖς κοπανιαῖς νὰ βλέπεται, κ᾽ ποιαῖς νὰ δυσκολεύγῃ.
Στὸν ἄλλον τόπον πῦτονε, τὸ φοβερὸν λιοντάρι,
  Ἐπῆγεν ὁ Δρακόκαρδος τ᾽ ἄγριο τὸ παλικάρι.
Κ᾽ ἔλεγε τῦ Σπιθόλιοντα ς᾽ ἄρματα ὅ, τι κατέχει,
  Κ᾽ ἐκεῖνος κά τῦ τὰ χεοικά, ὑπομονὴν δεν ἔχει.

ΚΑΡΑΜΑΝΙΤΗΣ

Καὶ λέγει τυ μὲ μανίτα, θαυμάζομαι μὲ ἐσένα,
  Τὸ πῶς δειλιᾷς, κ᾽ ἐγνοιάζεσαι σ᾽ ἔτοια μαλιὰ γιὰ μένα.
Καὶ λέγεις, κι ἑρμηνεύεις μυ, νὰ βλεπηθῶ μῦ δείχνεις,
  Πολλ᾽ ἄσχημα εἰν τὰ λόγια συ, ςὸν ἄνεμον τὰ ρίχνεις.
Ο᾽ Κρητικὸς κι ἄλλοι πολλοὶ, νὰ μὲ μαλώσυ ὁμάδι,
  Ἐπεὶ τ᾽ ἡ χέρα κάνει τυς νὰ πᾶν νὰ βρῦν τὸν ᾅδη.
Κάνεὶς δὲ θέλω νὰ μιλῇ, κ᾽ σήμερ᾽ ἂς μ᾽ ἀφήσῃ,
  Στὰ μῦσφαλον ὁ Κρητικὸς, νὰ κάμω δίκια κρίσι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ε᾽πῆγαν εἰς τῦ Βασιλειῦ, καὶ θέλημα τὺς δίδει,
  Διὰ νὰ κάμωσι κ᾽ οἱ δυὸ θανατερὸ παιγνίδι.
Ὥρισε νὰ γενῇ ἡ μαλιὰ, μακρὸ ἀπ᾽ τὸ παλάτι,
  Κ᾽ ἐκεῖ ἐμαζωχθήκασι, ᾿πεζοὶ καὶ καβαλλάροι.
Καταπλακώνετ᾽ ὁ λαὸς, κι ὁ εἷς τὸν ἄλλον ἀμπώθει,
  Ὅταν ἀπὸ τὸν Βασιλειὸ τὸ θέλημα ἐδόθη.
Τρέχυν, γλακῦσι νὰ θωρῦν, ὅλοι μικροὶ, μεγάλοι,
  Κι ἄνθρωπος δεν ἀπέμεινε, ὁπῦ νὰ μὴν προβάλῃ.
Καὶ τότε λέγ᾽ ὁ Κρητικὸς ὁ νειὸς ὁ παινεμένος,
  Ὅς τις πεθαίνῃ, ἀπ᾽ ὅλυς σας, ἂς εἶν συγχωρεμένος.
Καὶ μ᾽ ἕνα πήδημα ὡς αἰτὸς ἐςάθηκε ςὸ ζάλο,
  Καὶ βάνει χέρα ς᾽ ἄρματα, κι ἀνέμενε τὸν ἄλλο.

Κ' ἐκεῖνος πάλ' ἀνάδια τȣ ὀγλίγωρος σιμώνει,
Καὶ δίχως τὰς παραθεσμιὰ σὰν δράκος ξεσπαθώνει,
Καὶ σμίγȣν τὰ γυμνὰ σπαθιὰ, σηκώνȣν τὰ σκȣτάρια,
Κι ἀρχίζȣσί νε τὴν μαλιὰν τȣ̃τα τὰ παλικάρια.
Μὲ μάνιτα κὶ μ' ἀνδρειὰν ἀγριεύγȣν καὶ φȣσκώνȣν,
Ὁπ' ὅσοι κι ἂν τζ' ἐβλέπασι, πονȣ̃ν κι ἀναδακρυώνȣν.
Σὰν δυὸ λιοντάρια ὅταν βρεθȣ̃ν μὲ πεῖναν εἰς τὰ δάση,
Κ' εὕρȣν φαντὸ, κι ἀπάνω τȣ τὄνα κὶ τ' ἄλλο ἀράσει,
Μȣγκρίζȣν, κι ἀγριεύγȣσι, πεινȣ̃ν, καὶ μὲ τὸ σόμα,
Καὶ μὲ τὰ νύχια ἀράσȣσι, κὶ τρέχȣν εἰς τὸ βρῶμα,
Τὄνα κὶ τ' ἄλλο πολεμᾷ, τὸ βρῶμα νὰ κερδέσῃ,
Ἔτζ' ἔκαμαν κὶ τȣ̃τοι οἱ δυὸ εἰς τȣ̃ λαȣ̃ τὴν μέση.
Τριγυρισμένȣς τζ' ἔχȣσι, κὶ σέκȣν καὶ θωρȣ̃σι,
Τὸν πλειὰ ἀνδρωμένο ἀπὸ τȣ̃ς δυὸ δὲν ξεύρȣσι νὰ πȣ̃σι,
Καὶ μόνο κεῖνα τὰ σπαθιὰ ἀνεβοκατεβαίνȣν,
Κι ὥραις ζερβὰ τὸ ζȣ́λατȣς, κι ὥραις δεξιὰ τὰ πηαίνȣν.
Πολλὰ μεγάλην δύναμιν ἔχ' ὁ Καραμανίτης,
Πλειὰς τέχνης, κὶ πλειὰς μαςοργιᾶς εἶν τὸ παιδὶ τῆς Κρήτης.
Καὶ μὲ τὴν τέχνην συντηρᾷ, τὴν ὥραν πȣ̃ μαλώνει,
Τὴν χέρα τȣ̃ Σπιθόλιοντα σὲ ποιὰ μερὰ ξαμώνει.
Κ' ἐξώφευγε ταῖς κοπανιαῖς, κ' ἔβλεπε τὸ σπαθί τȣ,
Κι ὡσὰν αὐτὸς ἐπὰ κ' ἐκεῖ ἐπέτα τὸ κορμί τȣ.
Σύρνετ' ὀπίσω, πηαίνει ἐμπρὸς, ζερβὰ, δεξιὰ γιαγέρνει,
Καὶ πρίχȣ σώσει ἡ κοπανιὰ, εἰς τὸ σπαθὶ τὴν πέρνει.
Κι ὅποιο σπαθὶ εἶχ' ἔτοιαν βαφὴν σίδηρο δὲν τὸ πιάνει,
Οὐδὲ ποτὲ τζακίζεται, ȣ̓δ' ὀδοντιὰ δὲν κάνει.
Πότε καὶ λίγο τȣ̃διδε κὶ πάνω σὸ σκȣτάρι,
Στὴν γῆν κομμάτια τὄρριχνε τὸ φοβερὸ λιοντάρι.
Ἔςεκεν ὁ Χαρίδημος σὰν ἄνδρας, κι ἀναμένει,
Κ' ἐγύρευε νὰ βρῇ καιρὸν ἡ χέρα ἡ τιμημένη.
Δὲν θέλει δίχως διάφορον ἡ κοπανιαῖς νὰ πηαίνȣ,
Ὡσὰν ἐπηαίνα τȣ̃ θηργιȣ̃ τ' ἄγριȣ τȣ̃ θυμωμένȣ.

Ὁπȣ̃

Ὁ'πȣ̃ ταῖς δίδει ϛὸ σπαθὶ, τȣ̃ σκȣταριȣ̃ τὴν χέρα,
Κι' ὅλαις ταῖς πλειότεραις φοραῖς λαβώνει τὸν ἀέρα,
Μὰ τȣ̃τος ἔχει πομονὴ, καὶ πολεμᾷ μὲ γνῶσι,
Κ' ἐγύρευγέ τον ἀνοικτὸν, γιὰ νὰ τονὲ λαβώσῃ.
Καὶ πάντα μπρὸς ϛὰ μάτια τȣ μὲ τὸ σπαθὶ ξαμώνει,
Γιὰ νὰ τονὲ κρατῇ μακρὰ, νὰ μὴν πολυσιμώνῃ.
Μὲ τὸν καιρὸν ὁ Χαρίδημος τὴν χέρα χαμηλώνει,
Κ' ηὗρέ τȣ τὸ μερὶ ἀνοικτὸ, δαμάκι τὸ λαβώνει.
Σ' κεῖνον τὸν τόπον τȣ̃βγαλε τότε τὸ πρῶτον αἷμα,
Κι' ἀρχήσασι κ' ἐχαίρονταν κεῖνοι οἱ πολλοὶ πȣ̃ τρέμα,
Λιγάκι τὸ ἐλάβωσε, πȣ̃ρε τὸ αἷμα βγῆκε,
Καὶ τὸ σπαθί τȣ ϛὸ μερὶ λαβωματιὰ τ' ἀφῆκε.
Κι' ὡσὰν τεχνίτης ϛ' ἅρματα, πάντα καιρὸ γυρεύγει,
Μὲ γνῶσι, καὶ μὲ μαςοργιὰ, νὰ κρȣ́ῃ καὶ νὰ φεύγῃ.
Τὴν δεύτερην λαβωματιὰν ϛὸ ϛῆθος τȣ̃ τὴν κάνει,
Κ' ἦτον ἐτȣ̃τ' ἀπρόκαλη, αἷμα πολὺ τοῦ βγάνει.
Ὡ'ς εἶχε ῥήξει κοπανιὰ, πάντα τȣ τὸ σκεπάει,
Μὲ τὸ σπαθὶ συνέφοφιαζε τ' ἄγριο παλικάρι.
Διὰ νὰ βλέπῃ τὸ κορμὶ, νὰ μὴν τονὲ λαβώσῃ,
Τ' ἄγριο θηργιὸ, πȣ̃ κτάρȣντον, θάνατον νὰ τȣ̃ δώσῃ.
Γιαύτως δὲν εἶχε δύναμιν πολλὴν ἡ κοπανιά τȣ,
Ἐβλέπȣντον, κ' ἐλάβωνε, κ' ἐσίμωνε κοντά τȣ.
Γυρεύει τόπον καὶ καιρὸν ἐκείνην τὴν ἡμέρα,
Νὰ κάμῃ μιὰν μαλιὰν καλὴν ἡ τιμημένη χέρα.
Ὡ'ς εἶδεν ὁ Σπιθόλιοντας τὰ αἵματα καὶ τρέχȣν,
Στὸ ϛῆθός τȣ, καὶ ϛὸ μερὶ, καὶ τὸ κορμί τȣ βρέχȣν,
Ἐ'μȣ́γκρισ', ἐταράχθηκε, κι' ὡσὰν λεοντάρι ἀγριεύγει,
Καὶ νὰ βαρῇ τȣ̃ Κρητικȣ̃ τόπον νὰ βρῇ γυρεύγει.
Μηδὲ ποτὲ τὸ πέλαγος ἔτοιας λογȣ̃ς μανίζει,
Στζ' ἀνεμικαῖς τȣ̃ Γενναριȣ̃, ὅταν βροντᾷ, κι' ἀφρίζει.
Σ' καιρὸν π' ἀνακατώνεται μὲ ταραχὴ μεγάλη,
Κι' ὅταν σκορπᾷ τὰ κύματα ἔξω ϛὸ περιγιάλι.

Σὰν

Σαν ἔκαμ' ὁ Σπιθόλιοντας, ςὰ αἵματα πȣ̃ θώρει,
  Κ' ἔξεχαν, κ̀ νὰ κδικιθῇ ἀκόμη δὲν ἠμπόρει.
Ἐδάγκανε τὰ χείλη τȣ, μέσα ἡ καρδιά τȣ βράζει,
  Δράκοντος, κ' ὄχι ἀνθρωπινὸ τὸ πρόσωπόν τȣ μοιάζει.
Κ' ἔσυρε μȣγκαλισματιαν ἔτζη πολλὰ μεγάλη,
  Πȣ̃ τὸ παλάτι σείθηκε πὸ μιὰ μεραν ὡς ἄλλη.
Κ' ἐφάνη κ' ἦτονε βροντὴ, πȣ̃ ἀπτὰ ὕψη ἀρχίζει,
  Καὶ κάνει ταραχλὺ πολλλὺ, τὰ νέφαλα ξεσχίζει.
Καὶ μὲ πολὺ συγαλιασμὸ ςὰ βάθη κατεβαίνει.
  Ἐδέτζη κι ἀπτὸ ςόμα τȣ ὁ μȣγκελισμὸς ἐβγαίνει.
Μανίζει μὲ τὰ χέρια τȣ, κ̀ τὸ σπαθί τȣ ψέγει,
  Κ' εἰς κείναις ταῖς λαβωματιαῖς νὰ κδικιθῇ γυρεύγει.

ΚΑΡΑΜΑΝΙΤΗΣ.

Λέγει, θωρῶ δὲν ἔχω πλειὸ, ȣ̓δὲ σπαθὶ ȣ̓δὲ χέρα,
  Μ' ὅλα μ' ἀπαρνηθήκασιν ἐτȣ́τλυ τλὺ ἡμέρα.
Α'πȣ̃τις κ' ἕνας Κρητικὸς τόσ' ὥρα μὲ μαλώνει,
  Κ' ἡ χέρα μȣ πιβȣ́λεψε, κ̀ δὲν τονὲ σκοτώνει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐμάζωξε σαν τὸ θηργιὸ ὅλλυ τλὺ δυνάμιν τȣ,
  Κι ὅσον μπορεῖ ψηλὰ σηκώνει τὸ σπαθί τȣ.
Κι ἀπέκει ξέχει πάνω τȣ μ' ἀγριωμένο χέρι,
  Κ' ἐξάμωσε νὰ τȣ̃ βαρῇ ςῆς κεφαλῆς τὰ μέρη.
Κι ὁ Κρητικὸς ὀγλίγωρος σηκώνει τὸ σκȣτάρι,
  Βάνειτο μπρὸς ςὴν κεφαλὴν, τὴν κοπανιὰν νὰ πάρῃ.
Κ' ἐβλέπησε τὴν κεφαλλὺ, γιατ' ἀπ' ὀμπρὸς τὴ βάνει,
  Καὶ δίδει τȣ μιαν κοπανιὰν, κ̀ μέσα εἰς δυὸ τὸ κάνει.
Καὶ πέφτει κάτω τὸ μισὸ, τ' ἄλλο μισὸ πομένει,
  Κ' ηὑρέθηκε κ' ἡ χέρα τȣ λιγάκι λαβωμένη.
Τλὺ κοπανιὰ ξομάξασιν ὅλ' οἱ ἀπομονάροι,
  Νὰ δȣ̃ν νὰ κόψῃ μέσα εἰς δυὸ τὸ σιδηρὸ σκȣτάρι.

Τότε

Τότε σαὶ εἶδε ὁ Κρητικὸς, καὶ τὸ σκυτάρι χάσει,
Εἰς ἄλλον τρόπον πολεμᾶ, κι ἄλλω βυλλὼ ἐπιάσε,
Πλειὰ δυνατὸς ἐγίνηκε, καὶ πλειὰ ἄφοβα μαλώνει,
Ζάλο δὲν καίει πίσω πλειὸ, μ' ὅσον μπορεῖ σιμώνει.
Καὶ δὲν τοῦ φαίνετο καιρὸς, νὰ στέκῃ ἡ ἀναμονή,
Πόδας τὸν πόδα ἄμπωθε, κ' πάντα μέσα μπαίνει,
Στρέφεται χάμαι, κ' θωρεῖ, κ' τὸ κορμὶ μυλώνει,
Καὶ μὲ μεγάλη μαστοργιὰ στὰ πόδια τυ ξαμώνει.
Ε'θάρρεψ' ὁ Σπιθόλιοντας, κ' ἐκεῖ θὲ νὰ τοῦ δώσῃ,
Καὶ χαμηλώνει τ' ἄρματα νὰ μιὰ τονὲ λαβώσῃ.
Καὶ τότε ὁ Χαρίδημος τοῦ φαίνῃ νἆναι ἡ ὥρα,
Νὰ δώσῃ τέλος τῆς μαλιᾶς, νὰ καταπάξῃ ἡ Χώρα,
Κ' ἐσήκωσον ὡς ἀστραπὴ τὸ γλίγωρό τυ χέρι,
'Ωσὰν τὸν εἶδεν ἀνοικτὸν, στῆς κεφαλῆς τὰ μέρη.
Καὶ μπήχνει ὅλο τὸ σπαθὶ εἰς τὸν λαιμὸ ποκάτω,
Ὕπνο τὸν ἀπεκοίμησε, παντοτινὰ κοιμᾶτο.
Ε'πεσε κάτω τὸ θηργιὸ, τὰ μάτιατυ γειλλώνει,
Φαρμάκι φτεῖ μὲ τὲς ἀφρὺς, τὰ μάτια ἀναδακρυώνει,
Κ' ἐμυγκαλίσθη τρεῖς φοραῖς τὸ φοβερό τυ στόμα,
Κ' ἐβρόντησεν ὁ ὐρανὸς, κ' ἐσείσθηκε τὸ χῶμα,
Καὶ μὲ μεγάλω ταραχὼ, κ' μυγκρισμὸν ὁμάδι,
'Επῆγ' ἡ ἄγρια τυ ψυχὴ στὸν μαυρισμένον ἅδη.
Κ' ἐκεῖνος, πῦτον φοβερὸς, κι ὅπ' ὅλοι τὸν ἐτρέμα,
Σήμερον ἐκυλίσθηκε στῆς σάρκας τυ τὸ αἷμα.
Καὶ σήμερο κείνη ἡ ψυχὴ, π' ἄνθρωπον δὲν ἐδείλια,
Πάγει νὰ δῇ τοῦ Χάροντος τὰ μαυρισμένα σπήλια.
Κ' ἕνα μεγάλο θαύμασμα κείνη τὴν ὥρα φαίνη,
Τ' ἄλογο τοῦ Σπιθόλιοντα ταῖς σάρκες τυ δαγκάνει,
Ο'σ' ὥρα κεῖνος πολεμᾶ, ἀνδρειεύγετο νὰ λύσῃ,
Νὰ πάγῃ στὸν ἀφέντη τυ, γιὰ νὰ τοῦ βοηθήσῃ,
Κι ὡσὰν ἐμίσεψε ἡ ψυχὴ, κ' ἐπῆγεν εἰς τὸν ἅδη,
Πέφτει κι αὐτὸ χαμαὶ ψοφᾶ, τελειώνυσιν ὁμάδι.

'Ενί-

Ἐνίκησεν ὁ Κρητικὸς, λαβωματικὰ δὲν ἔχει,
Μόνο μικρὴ μικρὴ πληγὴ, καὶ λίγον αἷμα τρέχει.
Κὶ οὐδὲ γιατρὸν δὲν ἔχει χρειὰ, νὰ πέμψῃ νὰ γυρέψῃ,
Μὰ πῆγε γιὰ ν' ἁρματωθῇ, κὶ νὰ καβαλλικέψῃ.
Μὲ σπούδα μπαίνει σ' ὀρδινιὰ νὰ κονταροκτυπήσῃ,
Μ' ὁ Ῥῆγας δὲν ἠθέλησε γιὰ τότε νὰ τζ' ἀφήσῃ.
Γιατ' ἔξω ὁποῦτον παρωρὰ, πολλὰ βαρὺ τοῦ φάνη,
Σὰν εἶδε τὸν Σπιθόλιοντα, νὰ πέσῃ ν' ἀποθάνῃ.
Καὶ μ' ὅλο ποῦχεν ἄδικο, καὶ ὅλοι τοῦ ὠργιθῆκα,
Ὁ Ῥῆγας τὸν ἐπόνεσε, κ' ἔχει μεγάλην πίκρα.
Καλὰ καὶ νὰ τὸ θέλασιν ὅλοι μικροὶ μεγάλοι,
Καὶ καθενεὶς τοῦ Κρητικοῦ νῖκος ἐπαρακάλει.
Ἐτοῦ τ' ἡ φύσις τὄδωκε στὴν σάρκα τὴν καϋμένη,
Κάθε κορμὶ νὰ συμπονῇ τ' ἀλλοῦ τὴν πονεμένη.
Καὶ τὸν ἐχθρόν του νὰ θωρῇ, κανεὶς πῶς πὰν νὰ θάψουν,
Δὲν ἠμποροῦν τὰ μάτια του, παρὰ νὰ τὸνε κλάψουν.
Ὡς θέλει νἆν σκληρόκαρδος, τὸ σπλάχνος νὰ τοῦ λείπῃ,
Εἰς ἔτοιαις χρείαις βρίσκεται μὲ πόνον κὶ μὲ λύπῃ.
Πὸρ ὁ λαὸς ἐφώναξε, πολλὴ βαβοῦρα γίνη,
Κ' ἐδείξασι πολλὴν χαρὰν ὅλοι τὴν ὥραν κείνη.
Ἐμήνυσεν ὁ Βασιλειὸς, κ' εἶπε νὰ διαλαλήσουν,
Γιανἄρθουσι τὸ δὲ ταχυὰς, νὰ κονταροκτυπήσουν,
Γιατὶ δὲν ἤθελε γιὰ δὰ, νὰ τρέξουσιν ἐκεῖνοι,
Κ' ἔσωσε, κ' ἐπερίασεψε τὸ πρᾶγμα ὁποῦ γίνη.
Καλὰ κ' ἐπόνεσε πολλῶν, ὁ στίχος πῶς ἀλλάσσει.
Καὶ χίλιοι χρόνοι φαίνονται ἡ νύκτα νὰ περάσῃ.
Πὸρε τὸ θέλει ὁ Βασιλειὸς, κ' ἐκεῖνο, ποῦ ὁρίσει,
Οὐδένας δὲν ἀποκοτᾷ τονάντιον νὰ μιλήσῃ.
Ἐπόνεσεν εἰς τὴν καρδιὰν δαμάκι ἡ Ἀρετοῦσα,
Κ' ἐδώκασί της βάσανο, κεῖνα ποῦ διαλαλοῦσα.
Πειδὴ καὶ τότε δὲν μπορεῖ νὰ δῇ τὸν Ἐρωτόκριτον,
Νὰ λιγυθῇ, ν' ἀποφτιαθῇ, νὰ τρέξῃ τὸ κοντάρι.

Πὄρ' ἔχωνε σαν φρόνιμη, τὸν πόνον πὄ τὴν κεῖνει,
Καὶ τ' Κυρὄ της σίμωσε, ϗ' σπλαχνικὄλα γίνη.
Συργὄλιςὰ συργὄλιςὰ φιλεῖτον εἰς τὴν χέρα,
Λέγει, πῶς ἐπικράθηκεν ἐκείνην τὴν ἡμέρα.
Στὸ πρᾶγμα ὅπὄ γίνηκεν εἰς τ' ἄχειο παλικάρι,
Κ' ἐπὄτα μίλεις κ' ἤρχεινται κάπω ἀπ' τὸ παπάρι.
Ὁμάδι μὲ τὴν Ῥήγισσαν, κ' ἐπῆγαν ςὸ Παλάτι,
Κ' ἡ συνζοφιάτονε πολλὴ, κὶ ἀρίθμητ' ὥρα ἐκράτει.
Ἐθάπτη ὁ Σπιθόλιοντας, κ' ἐτέλειωσε τὰς χρόνους,
Κὶ ἀφῆκεν εἰς τὰς τόπὄς τὄ πίκραις πολλαῖς, ϗ' πόνους.
Ἔπεσε κεῖνο τὸ θηργιὸ ἀπ' ὅλοι τὸ ζομάσαν,
Κ' ἡ ἀνδρειαῖς, κ' ἡ δυνάμες σαν νέφαλο περάσαν.
Πονεῖτον ὁ Δρακόκαρδος, μὰ χειᾶναι ν' ἀπομένη,
Κὶ ἂ θὲ νὰ πῆ ϗ' τίποτε, γιὰ τότε νὰ σωπένη.
Πᾶσι ϗ' ξαρματώνονται ζημιὸ οἱ ἀνδρειωμένοι,
Καὶ κάθε εἰς μὲ πιθυμιὰ τὰ δὲ ταχυὰ ἀναμένει.
Ἐπόνειεν ὁ Ῥωτόκριτος, πῶς γιὰ τὴν ὥρα κείνη,
Νὰ κονταροχτυπήσεσιν ὁ Ῥῆγας δὲν τζ' ἀφίνει.
Νὰ δείξῃ πάνω ς' ἄλογο τὴν τέχνην κὶ ἀνδρειοσιώνη,
Κ' ἐζήλεψε τὸ Κρητικὄ, ϗ' πρᾶγμα ὅπὄ γίνη.
Ὡς εἶδε τόσαν ἔπαινον, καὶ φήμην, πὄ τὸ δίδα,
Πὄρ' ἐπαρηγορὄντονε, ϗ' πάντα εἶχ' ἐλπίδα.
Εἰς τὸ κονταροχτύπημα νὰ κάμῃ νὰ γνωρίσὄν,
Ποιὸν πρέπει νὰ παινέσὄσι, ποιὸν πρέπει νὰ φημίσὄν.
Καὶ μετ' αὐτὰς τὰς λογισμὰς πάγει κὶ αὐτὸς, κ' βγάνει,
Τ' ἄρματα, ϗ' κοντὰ κοντὰ ςὴν κλίνην τὄ τὰ βάνει.
Διὰ νὰ ταῦρη τὴν αὐγὴν, ν' ἀρματωθῇ ὡς ςρατιώτης,
Καὶ νᾆναι πρῶτος ὁλονῶν τὸ παίνεμα τῆς νειότης.
Ἐβράδιασεν, ἐνύκτωσε, καθένας ςὸ κλινάρι,
Ἔθεκε, γιὰ ν' ἀναπαυθῇ, κ' ὕπνον γλυκὺν νὰ πάρῃ.
Μὰ ἡ Ἀρετὄσα δὲν μπορεῖ νὰ κοιμηθῇ ὅπὄ πάγει,
Ἀμ' ἐςρεφογυρίζεντον, ςὄτα κ' εἰς τ' ἄλλο πλάγι.

ΝΕΝΝΑ

Η' Νένατζ' ανεστέναζε, και λέγει τζ' η καϋμένη,
Είδες, τὸ τέλος τὄχεσι, μάννα με, οἱ ἀνδρειωμένοι,
"Ολ' εἰν αὐτοὶ τε μακελλιε, σὸν θάνατον γυρίζεν,
'Αμ' οἱ 'Ρηγάδες κάθονται, καὶ μοναχὰ ὀρίζεν.
Γροικᾷς καλ' ἦντα σε μιλῶ, κ̕ γιὰ τὴν ὥραν τέτην,
Εἶπα τὴν παραφαντασιὰ, κ' ἐσὺ καλὰ ἀφεκρε τλω.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Κείνη δεν δίδ' ἀπηλογιὰν, μὰ σέκει κ̕ λογιάζει,
Νὰ ξημερώσῃ πιθυμᾷ, κι ὁ πόθος τλω βιάζει.
Τλω ὥραν, π' ὁ Αὐγερινὸς, πασίχαρος προβαίνει,
Κι ἀπὸ τῆς γῆς τὸ πρόσωπον ἡ σκοτινάδα βγαίνει,
Καὶ τὰ πελιὰ χαμοπετεν, κι ἀναγαλλιεσιν ὅλα,
Καὶ πάχνη σὰ φτερέγιατες πάγει ἀπ' τλω δροσελα.
Ποιὸ κάθεται χλωρὸ κλαδὶ, ποιὸ δένδρο, ποιὸ χαράκι,
Καὶ τὸν σκοπό τε κοιλαδεῖ κάθε λογῆς πελάκι.
Καὶ μὲ τλω σιγανλω λαλιὰν τὸν ἥλιον προσκαλεσι,
Καὶ πιθυμεσι γλίγωρα ναὔγῃ νὰ τὸνε δεσι.
Η' 'Αρετὴ σηκώθηκε, τὸ παραθύρ' ἀνοίγει,
Καὶ τὴν ἀυγλω τὴν λαμπυρλω μὲ τλω χαρὰν ξανοίγει.
Ντύνεται, κ̕ σολίζεται, κ̕ σέκει κι ἀναμένει,
Πότε νὰ τῆς μλωύσεσι, νὰ σηκωθῇ νὰ πηαίνῃ.
Ε'δέτζη κι ὁ 'Ρωτόκριτος μὲ τλω αὐγὴ σηκώθη,
Καὶ δεν μπορεῖ νὰ καρτερῇ, μὰ πάραυτ' ἀρματώθη.
Καβαλλικεύγει σαν αἴτὸς, σὸν φόρον κατεβαίνει,
Καὶ σζ' ἄλλες, πε ἐλείπασιν, ἔστεκε κι ἀναμένει.
Καὶ νά, κ' ἐκεῖνοι γλίγωρα, πρὶ ὁ ἥλιος νὰ προβάλῃ,
'Εκεῖ ἐμαζωχθήκασιν ὅλοι μικροὶ μεγάλοι.
Μὲ τλω ἀυγὴν κι ὁ Βασιλειὸς σὸν φόρον ἐκατέβη,
Μ' ὅλλω τὴν ἄξια συντροφιὰ, κ' εἰς τὸ παπάρ ἀνέβη.

'Ορί-

Ο'ρίζει, κ' ἤρθασι γιαμιὰ μπρός τυ οἱ Καβαλλάροι,
  Γιὰ νὰ κατέχῃ ὁ καθεὶς, ποιὺ ξέχει τὸ κοντάρι.
Τρεῖς εἶχε, πὺ θὰ πολεμὺν, κ̀ δέκα ἀντίκρυτάτυς,
  Νὰ δείξυσι τὴν τέχνην τυς, κ̀ τὴν παλικαριάτυς.
Ο' Κυπριώτης εἶν ὁ εἷς, κι ὁ Κρητικὸς ὁ ἄλλος,
  'Ο ξένος ὁ 'Ρωτόκριτος τῆς ἀνδρειᾶς τὸ κάλλος.
Καὶ τῦτοι οἱ ξεῖς ἐπέρνυνταν. τζ' ἄλλυς νὰ πολεμήσυν,
  Νὰ πάρυσι τὸ χάρισμα, ἂν εἶναι κ̀ νικήσυν.
Κι ὁ 'Ρήγας μὲ τὸ χέρι τυ ἔγραφεν ἕνα κ' ἕνα,
  Γιὰ νὰ μὴν εἶναι ἀζυγανιὰ κ̀ λάθος σὲ κανένα.
Ε'λάχαν τῦ Χαρίδημυ ξεῖς δυνατοὶ ἀνδρειωμένοι,
  Δρακόμαχος, Νικόςρατος νέοι καμαρωμένοι.
Κι ὁ δυνατὸς Τριπόλεμος, πῦ Σκλαβυνιὰν ὁρίζει.
  Καὶ δὲν ψηφᾷ τὸν θάνατον, κ̀ φόβον δὲν γνωρίζει.
Μὰ τέσαρες ἐλάχασι τῦ 'Ρῆγα πὸ τ' ἀμάξι,
  Κ' ἔχει νὰ κυραθῇ πολλὰ, νὰ βαρανασενάξῃ.
Ο' Δημοφαίνης τὸ θεργιὸ ἀπὸ τὴν Μυτιλήνη,
  Κι ἀπὲ τ' Ἀνάπλι Ἀνδρόμαχος, λιόντες θεργιὰ κ̀ κεῖνοι.
Κι ὁ Λιοκαρέτης τῆς 'Αξιᾶς, τὸ φοβερὸ κοντάρι,
  Κι ὁ 'Αφέντης τῦ Βυζάντιυ, τ' ὄμορφο παλικάρι.
Καὶ ξεῖς κ̀ τῦ 'Ρωτόκριτυ ἐλάχασι τ' ἀζάπη,
  Τὴν δυνάμιν τυ πλήθαινε τζ' ἀφένξας τυ ἡ ἀγάπη.
Ο' 'Ηράκλης ἀπτὴν Ἔγριπποv, ὁ ἕνας κι ὁ ἄλλος πάλι,
  'Ο νέος ὁ Φιλάρετος, τὸ φοβερὸ κεφάλι,
Πὺ τὴν Μοθώνην ὥριζε, κ' εἶχε ἀφεντειαῖς, κ̀ πλῦτη.
  Σπίθας, κ̀ λιονταριῦ καρδιὰν, βαςῦν κοὶ δυὸ τὺς τῦτοι,
Ε'λαχε κι ὁ Δρακόμαχος τῦ ἀζάπη τῦ 'Ερωτάρη,
  Κ' εἶχε μεγάλαις κονταριαῖς, κ̀ φοβεραῖς νὰ πάρῃ.
Τρεῖς ἐλάχανε τῶν δυὸ, τέσαρες τῦ Κυπρίδη,
  Τὸ ῥοιζικότυ θέλησε, κι ὁ 'Ρῆγας τῦ ταῖς δίδει.
Καθένας ξένρει μὲ τὸ ποιὸν θὲ νὰ συναπαντήξῃ.
  Νὰ ξέξῃ τὸ κοντάρι τυ, κ̀ τὴν ἀνδρειὰν νὰ δείξῃ.

Καὶ σέκουν κ᾽ ἀναμένουσι μὲ πιθυμιὰ μεγάλη,
  Πότε νὰ δώσῃ θέλημα τοῦ Ῥήγα τὸ κεφάλι.
Εἰκοσιπέντε σάλπιγγες, κ᾽ βούκινα κτυπῆσαν,
  Καὶ τὸ κατάρτι σείθηκε, κ᾽ τ᾽ ἄλογα ξυπνῆσαν.
Πρῶτο σιμάδι τῆς ἀρχῆς σ᾽ ἔγνοιαν, πολλὴν τοὺς βάνει,
  Ποιὸς μέλλει ναὔγῃ νικητὴς, νὰ πάρῃ τὸ στεφάνι.
Δεν εἶναι πιθυμητικὴ, ἔτζη βροντὴ ὅταν στράψῃ,
  Σ᾽ καιρὸν, πού σ᾽ ἀνακρέμασιν ὁ ἥλιος τὸν κόσμον κάψῃ,
Ἀνθοὺς, χορτάρια, λούλουδα, δένδρη κλαδιὰ ξεράνῃ,
  Κ᾽ ἔλθῃ βροντὴ μὲ νέφαλο, κ᾽ τὴν βροχοῦλα κάνῃ.
Κι ἀναγαλλιάσουν κ᾽ χαροῦν, ὅλοι μικροὶ, μεγάλοι,
  Θωρῶντας τάσανε νεκρὰ, πῶς ἀνεζῆσαν πάλι.
Σὰν ἦτον πιθυμητικὸς ὁ Ῥώκριτος ν᾽ ἀκούσῃ,
  Νὰ παίξουσιν ἡ σάλπιγγες, τοὺς ἄνδρας νὰ καλοῦσι,
Κι ἀνέμενε μὲ προθυμιὰν, νὰ δευτεροκτυπήσῃ,
  Νὰ στάσῃ τὸ κοντάρι του, τὸν πόλεμον ν᾽ ἀρχήσῃ.
Ἂς πούμεν κ᾽ τῆς Ἀρετῆς, κεῖνο πού τὴν παιδεύγει,
  Πού γύρισε τὸ πρόσωπον, κ᾽ τῆς Φροσιώης λέγει.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Φροσιώη, ποιὸς σοῦ φαίνεται νἆν κάλλιο παλλικάρι,
  Στὸ σεῖσμα, κ᾽ στὸ λίγυσμα, κ᾽ στῆς ἀνδρειᾶς τὴν χάρι;
Στὸ σεῖσμα, κ᾽ στὸ λίγυσμα, στὸ ζῶσμα τῶν ἀρμάτω,
  Στ᾽ ἀρχοντικὰ ἀναρρήματα, κ᾽ στῆς ἀνδρειᾶς τὸ νάτο.
Καὶ ποιὸς μὲ δίωμα κάθεται, κ᾽ τὸ κορμὶ δεν κλίνει
  Τὴν ὄρεξί σου πέμου τὴν νὰ ζῆς κ᾽ σὺ Φροσιώη.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τότε ἡ Νένα ὡς πονηρὴ, θωρῶντας πῶς ἡ κόρη,
  Τὸν ἀστροφόρο ξόμπλιαζε, κ᾽ ἐκεῖνον πάντα θωρεῖ,
Κ᾽ ἐγνώρισε πῶς πλειὰ βαθυὰ, ὁ πόθος της ῥιζώνει,
  Καὶ τὸν Ῥωτόκριτον θωρεῖ, κ᾽ ἐκεῖνον καμαρώνει.

ΝΕΝΝΑ

Γιὰ νὰ τῆς πάψῃ ὁ λογισμὸς, τῆς λέγει, θυγατέρα,
Κάτεχε, πῶς ὅσους θωρῶ, σ' ἐκείνην τὴν ἡμέρα,
Κ' ἤλθασι κ' ἐγράφθηκασιν, ἐμένα δὲν μ' ἀρέσει,
Μόνον τὸ Βασιλόπουλον, ὁποὖναι κεῖ στὴν μέση.
Κι ὁποὖλθε μὲ πολλὴν ἀφεντιὰν, κ' ἀξέπιασεν ἡ Χώρα,
Ἐκεῖνον καμαρώνω γὼ, χίλιαις φοραῖς τὴν ὥρα.
Κι ἔξω ἀπὸ κεῖνο ὀρέγομαι, κ' ἔχει μορφιὰ μεγάλη,
Κεῖνον τὸν χρυσοκόκκινον, τὸν ξανθοσγουρομάλλη.
Κάθεται σὰν ζωγραφιστὸς, καὶ στράφτει μέσ' στὰ κάλλη,
Κι ὥσαν ἐκείνους καὶ τοὺς δυὸ, θαῤῥῶ δὲν εἶναι ἄλλοι.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Τότε τῆς λέγει ἡ Ἀρετὴ, ὀλίγην πρᾶξιν ἔχεις,
Καὶ τὸ καλὸ ἀπ' τὸ κακὸ ποιὸν εἶναι δὲν κατέχεις.
Στοὺς κόκκινους, στοὺς πράσινους, κι ὅσους κι ἂν γέμῃ ὁ φόρος,
Ποπανωθιό τους ὁλονῶν εἶν' κεῖνος ἀστροφόρος.
Κι ἀπῆτις ἀποκότησε δέκα νὰ πολεμήσῃ,
Εἰς κάθε πρᾶγμα, σὰν θωρῶ, ἐπέρασε τὴν φύσι.
Γιὰ τέμου, ἤντα τοῦ λείπεται, καὶ ποιὰν χάριν δὲν ἔχει,
Ποιὰ τέχνη βρίσκεται ἀρχοντιᾶς, καὶ δὲν τηνὲ κατέχει;
Λιοντάρι στὴν παλικαριὰν, χρυσὸς αἰτὸς στὸ διῶμα,
Πολλὰ σκλαβώνει ταῖς καρδιαῖς τὸ ζαχαρένιο στόμα.
Ἡ κόρδαις τοῦ λαγούτου του, πουλιὰ καὶ κηλαδοῦσι,
Καὶ γιαίνουν τὰ ξαγούδια του τζ' ἀῤῥώστους νὰ τ' ἀκοῦσι.
Ὡς καὶ ζωγράφος ἔμαθε δίχως δασκάλου πρᾶξι,
Ἡ μοῖρα μου τὸν ἔκαμεν, ὀγιὰ νὰ μὲ πατάξῃ.
Ἐδῶ μαθαίνει καὶ γιατρὸς, ταῖς πληγωμέναις γιαίνει,
Συχνὰ δροσίζει ταῖς καρδιαῖς, ἐκείναις ποῦ μαραίνει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Πάλ' ἡ Φροσωύνη νὰ θωρῇ, πῶς εἰς τὴν Ἀρετῦσα,
 Ἡ ασίθαις πλειὰ παρὰ ποτὲ, ἐβράζαν κ' ἐκαιτῦσα,
Ἔψεγε τῦ Ῥωτόκριτυ, τὴν νειότη ᾗ τὰ κάλλη,
 Κὶ ἀνέσισέ της τον πολλὰ μὲ πονηριὰ μεγάλη.

ΝΕΝΝΑ

Λέγει της, θυγατέρα μυ, γροίκα τὸ λέγω τώρα,
 Κάτεχε ἡ ντζόγια πὔκαμες, βγαίν' ἐξ' ἀπὸ τὴν Χώρα.
Τίς εἶναι σὰν τὸν Κρητικὸν, ᾗ σὰν τὸν Κυπριώτη,
 Καὶ τίς σὰν τῦ Πισόφορυ τὴν ἀνδρειωμένην νειότη;
Κ' ἐκεῖνον τὸν Τριπόλεμον τίς νὰ τονὲ νικήσῃ;
 Κὶ αὐτὸν τὸν χρυσοκόκκινον, ὁπῦ περνᾷ τὴν φύσι;

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ξαναφυσῦν ταῖς σάλπιγγες, κ' ἤτονε τὸ σημάδι,
 Οἱ Καβαλλάροι δυὸ ᾗ δυὸ νὰ ζέξυσιν ὁμάδι.
Τρεῖς ἦσαν σὰν πρωτόγεροι, πῦχαν τῆς γνῶσις χάρι,
 Καὶ πρᾶξιν ςῦταις ταῖς δυλειαῖς γιὰ κάθε καβαλλάρη.
Τότε ἀπὸ τὺς Γέροντας τὸ θέλημαι ἐδόθη,
 Τὸν Ἔρωτα ἀνέκραξε, ςὸν πόθο παρεδόθη.
Λιγοψυχᾶ ὁ Ῥωτόκριτος, ᾗ κάνυσί τυ χάρι,
 Νᾆν πρῶτος γιὰ τὸν κύρην τυ, νὰ ζέξῃ τὸ κοντάρι.
Καὶ τὸν Φιλάρετον καλεῖ τ' ὤμορφο παλικάρι,
 Καὶ τὸν ἀνέμενε κὶ αὐτὸς, κ' ἐκράτει τὸ κοντάρι.
Τότε ἐςράφη ἡ Ἀρετὴ ςὴν Νένα της, ᾗ λέγει,
 Ὁμάδι εἶν' ἐκεῖνος, πῦ παιγνᾷ, κ' ἐκεῖνος, ὁπῦ ψέγει.
Ὁμάδι καλεθήκασι, κ' ἐδὰ θέλεις γνωρίσει,
 Ποιὸς θέλει τιμηθῇ ἀπ' τὺς δυὸ, ᾗ ποιὸς θέλει νικήσει.
Γύρυ ζιγύρυ εἶν' ὁ λαὸς, ᾗ πιθυμῦν νὰ δῦσι,
 Δυὸ παλικάρια σὰν αὐτὰ, πῶς κονταροκτυπῦσι.

Σαὶ ςὰ λαγκάδια τὰ βαθυὰ τ' ἄγρια τὰ δασωμένα,
'Οπῦναι μέσα τὰ Θηρῖμά, κὶ ὄρνια κατοικημένα;
Κ' ἴχυσι δένδρη κὶ κλαδιὰ, σὲ μιὰν μεράν κεὶς ἄλλη,
Καὶ κατεβῇ ἀπ' τὰ βυνὰ ἀνεμικὴ μεγάλη,
Καὶ μὲ βροντὴν, κὶ μ' ἀςραπὴν, μέσα ςὰ δάση δώσῃ,
Κατασκορπίσῃ τὰ κλαδιὰ, τὰ δένδρα ξερειζώσῃ,
Κὴ σκόνταις μὲ τὴν ταράχην φόβον τῦ κόσμυ δώσυν,
Φύγυσιν ὄρνια κὶ Θηργια, νὰ βρῦ ἄδεια νὰ γλυτώσυν.
Ε'δέτζη βρόντισε ὁ ὐρανὸς, κὶ ἡ γῆ ἀνεσηκώθη,
"Οτὰν ἡ πρώτη κονταρεὰ ςὰ ςήθη τυς ἐδόθη.
Α'σάλευτος ἀπέμεινε ςὴν κόπανιαν ἐκείνη,
'Ο 'Ρώκριτος κεὶς τὸν λαὸν χαρὰ μεγάλη γίνη.
Ε'δειξεν ὁ Φιλάρετος ς' ἄρματα πόσο ξάζει,
Ποσῶς δὲν τὸν ἐλίγυσε, σὰν καρφωμένος μοιάζει.
Πιάνυν κοντάρια πλειὰ βαριὰ, διὰ νὰ δευτερώσυν,
Στόπον, πῦ νἆναι βλαβερὸς, πάσχυν κοὶ δυὸ νὰ δώσυν.
Ο' "Ηλιος δίδει ς' ἄρματα, κὶ φέγγυσι, κὶ λάμπυ,
Σμίγυν, συναπαντῆχνυσι ςὴν μιὰν φορὰν τῦ κάμπυ,
Ε'δωκε τῦ 'Ρωτόκριτυ μιὰν κονταριὰν ςὰ μάτια,
Καὶ τὸ κοντάρι σκόρπισεν εἰς ἑκατὸ κομμάτια.
Η' κονταράπενε βαριὰ, καὶ δυνατὴ περάσα,
Λιγάκι τὸν ἐζάλισε, μὰ δὲν τὸν ἐγνωρίσα.
Η' κονταριὰ τῦ 'Ρώκριτυ πλειὰ δυνατὰ πληγώνει,
Πὖδωκε τῦ Φιλάρετυ, ἐκεῖ πῦ τὸ ξαμώνει.
Στὸ κύτελο σημάδεψε, κὶ ηὗρέν το κὶ τὴν μέση,
Κ' ἐσάλεψε, κ' ἐκίνησε δυὸ τρεῖς φοραῖς νὰ πέσῃ.
Ζερβὰ, δεξιὰ ζυγάριζε, κ' ἤγερνε τὸ κορμί τυ,
Καὶ ςὴν καπῦλα τῦ φαρῦ γγίζει τὴν κεφαλή τυ.
Νὰ παίξῃ δὲν ἠμπόρειε πλειὸ, γιατ' ἤτονε χαμμένο
"Οποιος κὶ ἂν γύρῃ ἀπ' ἄλογο, νὰ τὸν κρατῦν χαϊμένο.
Η' 'Αρετῦσα ἐπέτυντον, κ' ἦτον χαρὰ γεμάτη,
Καὶ τὴν Φροσυνὴν ἔσφιγγεν, ἐκεῖ πῦ τὴν ἐκράτει,

Η῾ ὅποιαστέκει μὲ λογισμὸ, ἐπόνειε, γιατὶ θωρεῖ,
Πῶς μὲ τὰ ζάλα περπατεῖ στὸν ἐγκρεμνὸν ἡ κόρη.
Τὴν σάλπιγγα ὁ Ρωτόκριτος, κάνει καὶ δευτεραίνει,
Κράζ᾽ ἄλλον νάλθῃ ὀγλίγωρα, στὸ κέρδος ἐξαμώνει.

ΑΦΕΝΤΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΙΠΠΟΥ

Ω῾σὰν λιοντάρι ἀγριεύθηκε τζ᾽ Εὐρίππ᾽ ὁ στρατιώτης,
Καὶ τῆς ἀνδρειᾶς ὁ μάστορας, τὸ παίνεμα τῆς νειότης,
Πιάνει κοντάρι δυνατὸ, τοῦ Ρώκριτου σιμαίνει,
Καὶ λέγει του μὲ μάνιτα, ἀδέλφι, δὲν σὲ στώνει;
Τὄκαμες τοῦ Φιλάρετου, ἡ ἀκροσαθῆς καμπάσον,
Νὰ ξεκουράσῃς τὸ κορμὶ, στὸν κόπον σου τὸν τόσον.
Μὰ κράζεις με, κι ὡσὰν θωρῶ, λιγοψυχᾶς πιείασα,
Μὰ κάπεχε κι ὀπούλαχα, ποτὲ δὲν μ᾽ ἐνικῆσα.
Καὶ θὲς γνωρίσεις σήμερον, ποιὸς εἶμαι νὰ κατέχῃς,
Γιατὶ τὴν πρᾶξίν μου ἐδῶ ἀκόμη δὲν τὴν ἔχεις.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Δὲν τοῦ μιλεῖ ὁ Ρωτόκριτος, μὰ δείχνει μὲ τὴν χέρα
Πῶς θέλουσι νὰ γνωριθοῦν ἐκείνην τὴν ἡμέρα.
Πιάνουσι τόπο πομακρὰ οἱ εὔμορφοι Καβαλλάροι,
Στὴν σέλλα στάζουν τὸ κορμὶ, καὶ σφίγγουν τὸ κοντάρι.
Κ᾽ εἰς τ᾽ ἅρματα τῆς κεφαλῆς δυὸ κονταριαῖς κτυποῦσι,
Ποῦ μέσα στὰ μυαλὰ κοὶ δυὸ πόνον πολὺ χοικοῦσι.
Μ᾽ ἀσάλευτοι πομείνασι, καὶ δευτερώνουν ἄλλη,
Παρὰ τὴν πρώτην πλειὰ βαρειὰ, καὶ πλειότερα μεγάλη.
Ο῾ Ηρακλῆς πτὴν Εὔριππον ἐσάλεψε δαμάκι,
Γιατὶ παραζαλίθηκε, κεῖναι νὰ πιῇ φαρμάκι.
Ε῎στεκεν ὁ Ρωτόκριτος, κι ἀσάλευτος ἐγίνη,
Κ᾽ ἐφάνηθή σου νίκησε στὴν κονταριὰν ἐκείνη.
Πὰρ ὁμιλήσασι κοὶ δυὸ, κι ὁμάδι συβαθῆκαν,
Νὰ ξέξουν ἄλλην μιὰν φορὰν, μὰ τόπο δὲν τζ᾽ ἀφῆκαν.

Ἐκεῖ-

Ἐκεῖνοι οἱ τρεῖς πρωτόγεροι, πᾶχαν ὄξω παρμένη,
Εἰς ὅ, τ' ἀποφασίσασι καθ' ἕνας νὰ σωπαίνη.
Σὰν εἶδεν ὁ Ῥωτόκριτος, πῶς ἡ δελειὰ εἶν κριμένη,
Ἐκάλεσέτεν τὸν ἐχθρόν, τὸν ἄλλον π' ἀναμένει.
Κ' ἡ σάλπιγγα δυὸ τρεῖς φοραῖς παίζει τὸ κάλεσμάτε.

ΔΡΑΚΟΚΑΡΔΟΣ

Κ' ἐκίνησ' ὁ Δρακόκαρδος, κ' σάζει τ' ἅρματά τε,
Κ' ἐσκέπασε τὰ μάγελα τὰ κιτρινοβαμμένα,
Μὲ σίδηρα πολλὰ βαριά, καὶ πολυσκερισμένα.
Δύναμιν εἶχε σὰν θηριό, δράκε καρδιὰν ἐφόρει,
Νὰ κάμη θέλει σήμερο, νὰ ἀναδακρυώση ἡ κόρη.
Σιμώνει τῷ Ῥωτόκριτε, λέγει τε, ὅπε θελήσει,
Ὕστερα μὲ τὰ κοφτερὰ σπαθιὰ νὰ πολεμήση.
Τάχα νὰ θέλη ὁ Βασιλειός; πέτο, νὰ τὸ κατέχω,
Κ' ἀπσὰν ὀψὲς γιὰ ἔτοια δελειὰ μεγάλην ἔγνοιαν ἔχω.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὸ χροίκησ' ὁ Ῥωτόκριτος, ἐκεῖνο πε τε λέγει,
Ἐγνώρισέ τονε γιαμιὰ λῶτᾶναι πε γυρεύει.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Καὶ λέγει τε, δὲν ἔχω ὄξω, γιὰ δὰ νὰ σε μιλήσω,
Καὶ διχωστὰς ἀπηλογιὰν τυχαίνει νὰ σ' ἀφήσω.
Μὰ τὸ κονταροκτύπημα, ἀδέλφι, σὰν τελειώση,
Νὰ πᾶμεν εἰς τε Βασιλειε, θέλημα νὰ μᾶς δώση.
Νάχης τὸ θέλεις ἀπὸ μέ, καὶ πρᾶγμα εἶν ὀλίγο,
Καὶ τάσσω σε, κ' βρίσκεις με, γιατὶ δὲν θὰ σε φύγω.
Τᾶτο γιὰ δὰ ἂς τ' ἀφήσωμε, γιατὶ καιρὸν δὲν ἔχει,
Ὁπε θωρεῖς, πόσος λαὸς περμαζωμένος τρέχει.
Κι ἂν εἶσαι, ὡς δείχνεις δυνατός, κι ἂν εἶσαι παλικάρι,
Δεῖξέ τῶ τὴν παλικαριὰν κ' ἐδῶ μὲ τὸ κοντάρι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Δὲν ςέκϩν νὰ μιλϩσι πλειὸ, ἀφήκασι τὰ λόγια,
Καὶ σύρνονται μὲ μάνιτα εἰς ἀπτὸν ἄλλον χώρια.
Ξαναφυσϩν ἡ σάλπιγγες, ἐκείναις πϩ τὲς κράζϩν,
Ὀγλίγωρα νὰ ξέξϩσι, κ̇αὶ τὰ κοντάρια σάζϩν.
Μὲ μάνιτα ὁ Ῥωτόκριτος κινᾷ τὴν ὥραν 'κείνη,
Σὰν κάρβϩνον ἀφτόμενο τὸ πρόσωπόν τϩ γίνη.
Ἤξαψε κὶ ὁ Δρακόκαρδος, πϩ τὄδωκεν ἡ φύσι,
Τζ' ἀνθρώπϩς ὅλϩς νὰ μισᾷ, κὶ ϩδένα ν' ἀγαπήσῃ.
Ἐκίνησεν ἡ μάνιτα, ἀγριεύει, κ̇αὶ δρυμώνει,
Ὡσὰν τὸ κάνει ὁ ποταμὸς, θολὸς ὅταν φϩσκώνει.
Κὶ ἀπὸ χαράκια κ̇ δενδρὰ, σύρνει, καταθρϩλίζει,
Ἔτοιας λογῆς ἀγριεύεται, κ' ἔτοιας λογῆς μανίζει.
Στὸ πρῶτο συναπάντημα πρᾶγμάτονε μεγάλο,
Πῶς τὰ κοντάρια δώκασι ςὴν μέρη ἕνα μὲ τ' ἄλλο.
Κ' ἐδέτζη θρϩλιθήκασι, κ̇ ςὰ κορμιὰ δὲν γγίζϩν,
Κὶ ἐμπρὸς ὀπίσω τὸ ζημιὸ ὡς ἀςραπὴ γυρίζϩν.
Μὲ δύναμιν κ̇αὶ μὲ ἀνδρειὰν ἄλλα κοντάρια πιάνϩν,
Τρέχϩν, κ̇ ςὴν μασκάλην τϩς μὲ μάνιτα τὰ βάνϩν.
Τϩ χρονιασμένϩ ἡ κονταριὰ εἰς τὸν λαιμὸν ποκάτω,
Εὔρηκε τὸν Ῥωτόκριτον, πϩ πάντα τὸ θυμᾶτο.
Τὴν ἀναπνοιάν τϩ ςϩμπωσε, κακὸ πολὺ τϩ κάνει,
Καὶ λίγο, λίγον ἔλειψε, νὰ πέσῃ ν' ἀποθάνῃ.
Τὸ αἷμα πὸ τὸ ςόμα τϩ ἔξεχεν εἰς τὰ ςήθη,
Τέτην τὴν κονταριὰ ὁ λαὸς πολλὰ τὴν ἐφοβήθη.
Ὅλοι φωνάζϩν ὅλοι μιμϩν, κ̇αὶ λέσιν ἐδὰ πέφτει,
Πϩρε ςὴν σέλλα ςάθηκε, κὶ ὡς λέωντας ἀνδριεύθη.
Ἡ κοπανιὰ δὲν ἔβλαψε τόσα τὸν Ἐρωτάρη,
Σὰν ἔβλαψε τὴν Ἀρετὴν ἐπάνω ςὸ παλάθι.
Πϩ τὸ κονταροκτύπημα ἐκράτειε γιὰ παιγνίδι,
Κ' ἐδάχει πόνον ςὴν καρδιὰν, παράνομος τῆς δίδει.

Κὶ

Κι ὡσὰν τὸν εἶδε κ' ἤγειρε, κ' πόσον αἷμα ῥέχει,
'Αγκυσεμμένη βείσκεται, κι ὑπομονὴν δὲν ἔχει,
Ἐχλώμιασεν, ἐχάθηκε, κι ἄλλης λογῆς ἐγίνη,
Τινὰς δὲν τὴν ἐγνώρισε, μόνον ἡ Εὐφροσύνη.
Ὅποι' ἀλλ' ἀγάπησε ποτὲ μπορεῖ νὰ τὸ λογιάσῃ,
Τὸν πόνον, ὀπῦ χρίκησε, μὴν πᾶ νὰ τόνε χάσῃ.
Πῦρ ἐπαρηγορήθηκε, σὰν εἶδε τὸ κοντάρι,
Τῦ Ἐρώκριτ' ἤντάχαμεν εἰς τ' ἄλλο παλικάρι.
Ἐκτύπησέ τυ κονταριὰν σὰ μάτια ἔτζη μεγάλη,
Πῦλειψε λίγο νὰ χαθῦν τὰ χροινιασμένα κάλλη.
Ἔσπασε τὸ κοντάρι τυ, κ' ἐπῆε πῦ κ' κομμάτι,
Μιὰ φλιντζακίδ' ἀλύπητη ἐμπῆκε πρὸς τ' ὀμμάτι.
Στὸ φρύδι ἀποκατωθιὸ, ἔτοιαν πληγὴν τῦ κάνει,
Πῦσερα τῦ κακῦργησε, κ' ἦτον γιὰ νὰ ποθάνῃ.
Βαριὰ πολλὰ ζαλίσθηκε, κ' πλειότυ νῦν δὲν ἔχει,
Καὶ δὲν χροικᾶ λαβωματιὰν, ὐδ' αἷμα, ὀπῦ ῥέχει.
Γέρει ῥεῖς τέσαρες φοραῖς, κι ἐμπρὸς, κι ὀπίσω πάγει,
Καὶ σᾶσερο ἀπὸ τ' ἄλογον ἔπεσε σόνα πλάγι.
Χάμαι σὴν γῆν ἐξάπλωσε τῆς Πάτρας τὸ λιοντάρι,
Ἡ σέλλα πόμειν' εὔκαιρη δίχως τὸν καβαλλάρη.
Πολλὴ βαβῦρα σὸν λαὸν κ' τότε ἐγροικήθη,
Κ' ἡ Ἀρετὴ σὸ κάμωμα τῦτο παρηγορήθη.
Μὰ δὲν ἠμπόρει ἔτζ' εὔκολα νὰ καλοσιωνφέρῃ,
Στὸν φόβον, ὀπῦ τζ' ἔδωκε τῦ Δράκοντα τὸ χέρι.
Σηκώνεται, σφυγγίζεται, νὰ γιατρεύθῇ γυρεύει.
Μὲ τῆς ἀνδρειᾶς τὴν ἐντροπὴν ἀμίλητα μισεύει.
Κι ἂν εἶχε κι ὄρεξιν κακὴν, γιὰ τότε δὲν τὴν δείχνει,
Μὰ μῦλωσε τὴν κεφαλὴν, σὰ χαμηλὰ τὴν μπήχνει.
Ἐπόμεινε ὁ Ῥωτόκριτος σ' μεγάλο νῖκος τότες,
Ἐτῦταις ἦσαν ἡ μαλιαῖς, κ' ἡ κονταριαῖς ἡ πρώταις.
Ἦλθε κ' τῦ Κυπρίδημυ, ἡ ὥρα π' ἀναμένει,
Νὰ τόνε πολεμήσυσι, τέσαρες ἀνδρειωμένοι.

Μέσα ςὸν φόρον δυὸ φοραῖς ἀνεβοκατεβαίνει,
  Κ᾽ ἐμπρὸς ἐπαίζαν σάλπιγγες, κι᾽ ὡς λιόντας ἀναμένει.
Ποιὸς νἄλθῃ ἀπὸ τὲς τέσσαρες νὰ τόνε δοκιμάσῃ,
  Δὲν ἤθελε πλειὸν ὁ καιρὸς, κ᾽ ἡ ὥρα νὰ περάσῃ,
Μ᾽ ὅλον τὸν κόσμο ἐπέρνετον, ὀγιὰ νὰ πολεμήσῃ,
  Νὰ δείξῃ πῶς ὁ Ἔρωτας δὲν κάνει δίκια κρίσι.
Γιαύτως ς᾽ ἀμάξι μ᾽ ἔνζοπλω δεμένο κολοσύρνει,
  Καὶ πρὸς αὐτόνον ἔκαμε σὰν Ῥῆγας δικαιοσύνη.
Πολλὰ καλὰ ὀρδινιάζεται, μεγάλλω ἔγνοια βάνει.
  Ὅταν ἀνάδια τε θωρεῖ νἄλθῃ τὸν Δημοφάνη.
Ἐκεῖνο τ᾽ Ἀρχοντόπελο ἀπὸ τλὼ Μυτιλλύλω,
  Σιμώνει τε, κ᾽ λέγει τε, πῶς δὲν ξοικᾶ νὰ κρίνῃ.
Γιατὶ ς᾽ ἀμάξι τε κρατεῖ τὸν ἔρωτα δεμένον,
  Καὶ νὰ τε δείξῃ ἄδικα τὸν ἔχει σκλαβωμένον.
Ἄρχισε τὸ Ῥηγόπελο τῆς Κύπρε νὰ μανίζῃ,
  Τ᾽ ἀνάβλεμμά του πρὸς αὐτὸν σιωπηφιαςὸ γυρίζει.
Λέγει τε, ἐγὼκαμα καλὰ, ἀμ᾽ ὄχι σεῖς οἱ ἄλλοι,
  Βρίσκεσθε εἰς λάθος φανερὸν, κ᾽ σ᾽ ἔνζοπλω μεγάλη,
Νὰ λέτε, πῶς ἐσᾶς νικᾶ ἕνα μικρὸ κοπέλι,
  Καὶ πῶς ἔχ᾽ ἀπὸ λόγε σας, ἐκεῖνο ὁπῶ θέλει.
Ἐτῶτος ἐγεννήθηκεν εἰς τὰ δικά με μέρη,
  Κ᾽ ἐπάσχισε πολλαῖς φοραῖς σὲ τῶτα νὰ μὲ φέρῃ.
Μὰ μὲ ποτὲ δὲν μήρεσε, μ᾽ ὅσα πολλὰ κατέχει,
  Ἡ πρᾶξίς τε εἶναι βλαβερὴ, κ᾽ σφαίνει πῶ τλὼ ἔχει.
Καὶ πλειὰ με γγίζει παρὰ σὲ, κι᾽ ἂν ἤθελε μ᾽ ἀρέσει,
  Σὰν καταπῶς τονὲ θωρεῖς δὲν τὸν ἐθέλα δέσει.
Καὶ νὰ σε δείξω σήμερον, πῶς πάντα δίκια πηαίνω,
  Καὶ πάντα μὲ τλὼ χέρα με τζ᾽ ἀκάτεχες μαθαίνω.
Ἀφῆκαν τ᾽ ἀπονέσματα, κ᾽ εἰς ὀρδινιὰν ἐμπῆκαν,
  Καὶ ςὸ κονταροκτύπημα πολλ᾽ ἄξια καλεθῆκαν.
Κι᾽ ἀπὸ τλὼ τόσλω μάνιτα, κι᾽ ἀξιότητα, πῶ δεῖξαν,
  Ἐσφάλασιν ἡ κοπανιαῖς, κι᾽ ἐδένα δὲν ἐγγίξαν.

Ὡσὰν γεράκι ὄντεν χυθῇ, κι ἀπὸ ψηλὰ ξανοίγει.
Καὶ θὲ νὰ πιάσῃ τὸ πουλὶ, ἐκεῖνο νὰ τοῦ φύγῃ,
Ξαναγιαγύρνει τὸ ζημιὸ, στὴν ἄλλην νὰ τὸ πάρῃ,
Ἐτοιὰς λογῆς ἐκάμασι καὶ τοῦτοι οἱ καβαλλάροι.
Ὡσὰν γεράκια στρέψασι, νὰ ξανασμίξουν πάλι,
Κ' ἕνας τὸν ἄλλον ἔπαιξε, χαμαὶ στὴν γῆν νὰ βάλῃ.
Εἰς τοῦτο τὸ δευτέρωμα ἡ κονταριαῖς δὲν σφάλλουν,
Πόνον πολὺν τοὺς δίδουσι, κακὸ πολὺ τοὺς κάνουν.
Ἐπῆρεν ἔτοιαν κονταριὰν ἀπὸ τὸν Δημοφάνη,
Ὁ Κυπριώτης, ποῦ ὁ οὐρανὸς πολλὰ θολὸς τοῦ φάνη.
Καὶ τ' ἄλογό του ἐπὰ κ' ἐκεῖ, σὰν ζαβωμένο πάγει,
Κ' ἔδειξε δυὸ καὶ τρεῖς φοραῖς, νὰ πέσῃ σ' ἕνα πλάγι.
Ζάλην καὶ τὸ Ῥηγόπουλον ἐγροίκησε μεγάλη,
Καὶ πόνον εἰς τὴν κεφαλὴν, ἀμ' ἐπληρώθη πάλι.
Στὸ κοῦτελο μιὰν κονταριὰν δίδει τοῦ Δημοφάνη,
Σὰν νἄχεν ἀποκοιμηθῇ, σ' ὕπνον βαρὺν τοῦ φάνη.
Ἤτονε τόσον δυνατὴ, τόσ' ἤτονε μεγάλη,
Π' ὁ καβαλλάρης ἔγερνε, σὲ μιὰ μερὰ κ' εἰς ἄλλη.
Κι ὡσὰν τὸ κάνει ἡ ζυγαριὰ, ποῦ ἀνεβοκατεβαίνει,
Καὶ κατὰ τὸ γομάρι της βαραίνει κι ἐλαφραίνει,
Ἔτζ' ἔκανε στὴν ζάλην του, καὶ μ' ὅλ' ὅπου ἀνδρειέφτη,
Στὸ στερο μὴν μπορῶντας πλειὸ, ἀπὸ τὴν σέλλαν πέφτει.
Ἔπεσεν ἀπὸ τ' ἄλογον, μὲ πόνον καὶ μὲ πίκραν,
Καὶ ὅλοι τ' Ἀφεντόπουλον περίσσα λυπηθῆκαν.
Ἔτρεχεν ἀπ' τὴν μύτην του, αἷμα κι ἀπὸ τ' αὐτιά του,
Ζάλην μεγάλην καὶ πολλὴν ἐγροίκα στὰ μυαλά του.

ΑΝΔΡΟΜΑΧΟΣ

Ὡσὰν τὸν ἔρριξεν αὐτὸν, στὸν ἄλλον ξαμώνει,
Κι ὡς ἔπαιξεν ἡ σάλπιγγα, Ἀνδρόμαχος σιμώνει.
Λέγει τ' ὅ, τ' ἔχεις ὡς ἰδῶ, ἀδέλφι καμωμένα,
Δὲν ξάζουσι οὐδὲ τίποτε, ἂν δὲν βαρῇς κ' ἐμένα.

Καὶ

Καὶ νὰ δῇ κ' ὅλος ὁ λαὸς, κὶ ὁ Ῥῆγας νὰ γνωρείσῃ,
Τὸ πῶς δὲ βρίσκεται κἀνεὶς ἐδῶ νὰ σὲ νικήσῃ.
Κάπεχε ἐδὰ παρὰ ποτὲ, νὰ σφίγγῃς τὸ κοντάρι,
Στέκε ςὴ σέλλα δυνατὸς, ἂν εἶσαι παλικάρι.
Μὴν πέρνεσαι σ' ὅ, τ' ἔκαμες Ῥηγόπυλ' ἀνδρειωμένε,
Καὶ νὰ γνωρείσῃς σήμερον, Ἀνδρόμαχος ποιὸς εἶναι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τῦ Κυπριώτ' ἐφάνηκε περίασο νὰ γροικήσῃ,
Πῶς ἦλθεν ἕνας πελελὸς, νὰ τόνε φοβερείσῃ.

ΚΥΠΡΙΔΗΜΟΣ

Λέγει τ' ἂν ἤκυσες ποτὲ, ποιὸς εἶμαι, πῶς μὲ λέσι,
Καὶ πῶς κατέχω τ' ἅρματα, θαρῶ νὰ μὴ σ' ἀρέσῃ,
Ἐμὲ τὰ μέλη μ' ἀδελφὲ, ὅταν ἐγεννήθηκαν,
Εἰς τὴν κοιλιὰν τῆς μάνας μυ τὸν φόβον τυς ἀφῆκαν.
Κὶ ἄφοβος ἐγεννήθηκα, κάμε νὰ τὸ κατέχῃς,
Κ' ἐσὺ νὰ μὲ ξιππᾷς ἐδὰ χαϊμένον κόπον ἔχεις.
Τὰ λόγια, τ' ἀπονέματα ποτὲ δὲν ἔχυν χάρι,
Δὲν κρύγει ἡ γλῶσσα δυνατὰ, σὰν κρύγει τὸ κοντάρι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἔςεκε, κ' ἤκυε ὁ λαος, κεῖνα π' ἀναθηβάναν,
Κ' εἴδασι, πῶς τὰ μάτιατυς σπίθαις φωτιαῖς ἐβγάναν.
Τὸν κάμπον ἐμυράσασι, κ᾽ τ' ἄλογα κοπῦσι,
Καὶ τὰ κοντάρια σφίγγυσι, κ᾽ τ' ἅρματα κτυπῦσι.
Δυὸ κονταριαῖς εἰς τὰ κορμιὰ δίδυν τ' ἀρματωμένα,
Κ' ἐλάχαν τ' ἅρματα καλὰ, ἀμὴ κ' οἱ δυὸ ποθαίνα.
Ὡ'σὰν βροντὴ κ᾽ πλειότερα ἔκαμε ὅπαν κτυπῆσαν,
Κὶ ἀπὸ τὸ σφίγμα τῶν ποδιῶν τ' ἄλογα γονατίσαν.
Ἤ ἀπ' τὸ σφίγμα τῶν ποδιῶν, ἢ κὶ ἀπὸ τὸ κοντάρι,
Τ' ἄλογα γονατίσασι, κὶ ἐπάνω οἱ Καβαλλάροι.

Κ' εἰς

Κ' εἰς τὴν κοιλιὰν κ' τ̀ῆ δυνῶν ἦτον τὸ φτερνιςῆρι,
  Καθένας τως βιάζεντον νὰ δώπρογιαγύρῃ.
Ω'σὰν πελιὰ ὅταν βόσκονται, κὶ ἐξάφνε νὰ χρικήσεν
  Κτύπον πολὺ ςὴν μέσlω τως, κ' ν' ἀναφτεραχίσεν,
Καὶ νὰ πετάξεν τὸ ζημιὸ σὰν ξεπερωμένα,
  Ἔτζη κὶ αὐτάνα ὡς ἀςραπὴ ἤσανε σηκωμένα,
Γιαγέρνεν τῦτα τὰ θηρία ςὸ πρῶτόν τως σημάδι,
  Πιάνεν κονταρια δυνατὰ νὰ ξαναβρέξε ὁμάδι.
Μὲ μάχlω ἐκινήσασι, μὲ μάνιταν ἐβρέξαν,
  Τὴν ὥρα πῦ χρικήσασι ταῖς σάλπιγγες κ' ἐπαῖξαν.
Κ' ἕνα καιρὸν ὁ εἷς τ' ἄλλε ςὸ κὔτελο κτυπῦσι,
  Τὰ μάτια θαμπῶθήκασι, τ' αὐτιά τως δὲν ἀκῦσι.
Ὀλίγον λίγον ἔλειψε τῦ δυνατῦ Κυπρήδη,
  Νὰ πέσῃ μὲ τὴν κονταριὰν, π' Ἀνδρόμαχος τῦ δίδει.
Δυὰ βρεῖς φοραῖς ἐπὰ κ' ἐκεῖ, γέρνα κὶ ἐπάνω κάτω,
  Κ' ἐξάπλωσε τὰ χέρια τε, διὰ νὰ δώσῃ κάτω.
Πῦρ ἀνδρειώθηκε καλὰ, ἐςάθηκε, δὲν πέφτει,
  Κ' ἂν εἶχε πόνον ςὲς μυαλὲς, ὕςερον ἐγιαβρέφθη.
Μ' ἀκέσατε τὴν κονταριὰν, ὁπῦδωκε κ' τῦτος,
  Ὁ θησαυρὸς τῆς δυνάμις, κ' τῆς ἀνδρειᾶς ὁ πλῦτος.
Εὕρηκε τὸν Ἀνδρόμαχον ἴσα ςὸ κὔτελό τε,
  Καὶ μιὰν ὀργυὰ τὸ ἔῤῥηξε μακρὰ ἀπ' τ' ἄλογό τε.
Καὶ ζαλισμένος ἔπεσε, κ' κεῖνοι πῦ θωρῦσαν,
  Ἀποθαμμένος, κ' νεκρὸς πῶς ἦτον ἐθαῤῥῦσαν.
Πᾶσι πολλοὶ κ' ἐβγάνεν τε, μὲ βιὰν κ' πιδεξιότη,
  Τὰ σίδηρα τῆς κεφαλῆς, κ' ἐκλαίγαν ἔτοιαν νειότη.
Μὰ παρηγορηθήκασι, σὰν ἐγνωρίσαν πάλι,
  Πῶς κεῖνο, πῦ τὸν ἔυρηκεν, ἦτον ἀπὸ τὴν ζάλη.
Τὸν ἄλλον δὲν ἠθέλασι, κ' εἶχάν τε κακοσιώνη,
  Γιὰ τὸν καϋμένον ἔρωτα, ἄδικα πῶς τὸν κρίνει.
Ἐξεζαλίσθ' ὁ Ἀνδρόμαχος, κ' ἐπῆγεν εἰς τὸ σπῆτι,
  Αἷμα ἀπὸ τὸ ςόμα τε, ἔβρεχε κὶ ἀπ' τὴν μύτη.

Πολ-

Πολλὰ ἐνξάπη, κ' ἤθελε τοῦ Ῥῆγα νὰ μίωύσῃ,
Θέλημα νάχῃ κι ἄλλω μιὰν, νὰ κονπαρεκτυπήσῃ.
Κ' εὔρισκε χίλιαις ἀφορμαῖς, μ' ἀλήθεια δὲν τοῦ ξάζουν,
Γιατὶ τὰ λόγια τἄμοιασα σὴν ζυγαρὰν δὲν σάζουν.
Κι ὅλον τὸ λέγαν καὶ πρεπὸ δὲν εἶναι νὰ τὸ κάμῃ,
Γιατὶ ποῦ χάσῃ δὲν μπορεῖ πάλι νὰ ξαναδράμῃ.
Ὁ Διοκαρέτης ὁ γλυκὺς τόμορφο παλικάρι,
Καβαλλικεύγει τὸ ζημιὸ, καὶ πιάνει τὸ κοντάρι.
Τοῦ Κυπριώτη σίμωσε μ' ὄψι ἀναγαλλιασμένη,
Καὶ μὲ μιλιὰ, καὶ μὲ λαλιὰ, γλυκειὰ καὶ ζαχαρένη.

ΔΙΟΚΑΡΕΤΗΣ

Λέγει τ' Ἀφέντη, γὼ θωρῶ τὸ εἶκός σου ἦντα ξάζει,
Κι ὅσ' εἶναι ἐπὰ σὴν ἀνδριὰν οὐδένας δὲν σοῦ μοιάζει.
Μ' ἀπῆτις κ' εἰς τὸ κάλεσμα ἦλθα κ' ἐγὼ τοῦ Ῥῆγα,
Καλὰ καὶ νᾆμαι ἀκάπεχος, καὶ νὰ μπορῶ καὶ λίγα.
Κ' ἐδοθηκέ μου σήμερον, μ' ἔτοιο θηριὸ νὰ δράμω,
Κι ἐλπίζω ἂν θέλω νὰ συρθῶ, νξοπ' εἶναι νὰ τὸ κάμω,
Καὶ κάνει χρειὰ ἡ ἀνδριὰ θῶ σ' πράγματα τιμημένα,
Κι ἂν πέσω κι ἀπὸ τ' ἄλογο, εἶν κι ἄλλοι ὡσὰν κ' ἐμένα.
Μὰ τὸ κονταροκτύμηρα τοῦτ' οὔτινος κι ἂν λάχῃ,
Πρεπὸν εἶναι νὰ γίνεται δίχως κακιὰ καὶ μάχη.
Κι ἂν εἶν καὶ ὅλοι ἤλθαμεν γιὰ τιμὴν τοῦ Ῥῆγα,
Δὲν πρέπει νὰ μανίζωμεν, οὐδὲ πολλὰ οὐδὲ λίγα.
Ἐγὼ κατέχω το καλὰ, πῶς μὲ νικᾷς γιὰ πρώτην,
Τὴν πεισματιά μου κι ἀποδὰ μοῦ φαίνεται θωρῶ την
Τὴν πεισματιὰν, καὶ τὸν χαϊμὸν ἐγὼ σ' καρδιὰν δὲν τἄχω
Μὰ πάντα νᾆσαι Ἀφέντης μου, νὰ σὲ τιμῶ ὅπου λάχω
Καὶ βάρει μου ὅπου σοῦ φανῇ, καὶ πάλι γὼ νὰ κάμω
Καλοσωμάτα ὅ, τι μπορῶ, ἐδῶ ποῦ θὲ νὰ δράμω.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ν' ἀκέσῃ τὸ Ῥηγόπελο, μὲ πόση σπλαγχνοσιωύη,
Ὁ Διοκφρέπης τε μιλεῖ τότε τlὼ ὥραν κείνη,
Σ' μεγάλlω καλοθέλησιν γιὰ λόγε τε κινήθη,
Καὶ μὲ σπλαγχνότητα πολλlὼ εὔμορφ' ἀπηλογήθη.

ΚΙΠΡΙΔΗΜΟΣ

Ἀδέλφι με, μὲ τὲς κακὲς κ' ἐγὼ κακοσιωδ'γω,
Μὰ τlὼ ἀγάπlω θέλω τlω, κ̀ πάντα τὴν γυρδ'γω.
Κ' ἐκεῖνοι οἱ δυό, πε πέσασι, πάλ' ἀποφοβερίζεν,
Μὰ σαὺ χροικῶ τὰ λόγια σε, πολλ' ἀρχοντιὰ μυρίζεν.
Καὶ λέγω σε το σήμερον, ὀγιὰ νὰ τὸ κατέχῃς,
Πῶς φίλον σε παντοτινὸν, κ̀ δελδ'τlὼ νὰ μ' ἔχῃς.
Μὰ ςὸ κονταροκτύπημα, ἐπέτο καίει χρεία,
Νὰ δείξωμεν κ' ἐσὺ κ' ἐγὼ, ὅλlω μας τlὼ ἀνδρεία.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐδέτζη μὲ λυπητερὰ λόγια ξεχωρισθῆκαν,
Κ' ἐκεῖ πε θὲ νὰ ϐρέξεσι, ςὲς τόπες ἐσυρθῆκαν.
Ὡς ἀποφτιάσαὶ τὰ κορμιὰ, τlὼ σάλπιγγα κτυπῆσαν,
Καὶ τὰ κοντάρια σφίξασι, κὶ ὡς λέοντες κινῆσαν.
Κ' οἱ δυὸ ἤλθασι μὲ δωύαμιν, ὀπε περνᾷ τlὼ φύσι,
Κ' ὅσα βενὶ ἠθέλασι, σαλέψει κ̀ λιγύσει.
Ἡ' κονταριαῖς ἐδώκασι ςὸ σιδηρὸ ςομάχι,
Καὶ μ' ὅλον πε ἐϐρέξασι, δίχως κακιὰ κ̀ μάχη.
Ἠ' σαμε τόσον δωματαῖς, π' οἱ ἄλλοι τζ' ἐϐομάξαν,
Καὶ τετοι ἀπ' τὸν πόνον τες ἐβαρμαςνάξαν.
Τὰ σωθικὰ ματώσασι, κ' αἷμα πολὺ ἐφτύσαν,
Σ' ὅλα τὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς τὸν πόνον ἀγροικῆσαν.
Ὁ Κυπριώτης μέσα τε, ἔλεγε δὰ γνωρίζω,
Ὅτι δὲν εἶδα, ἐδ' ἐπραξα, ςὲς τόπες πε γυρίζω.

Σή-

Σήμερον ηὗρ' ἕνα κορμὶ ςῶν 'Αθlωῶν τὰ μέρη,
Π' εἰς καλωσύνlω, κ' εἰς ἀνδρειὰν ποτὲ δὲν ἔχει ταίρι.
Τlὼ δωάμιν ἐμάζωξε, παρὰ ποτὲ τlὼ θέλει,
Δειλιᾶ τὸν Διοκάρετον, κἂν εἰς κὴ πλειὰ κοπέλι.
Ζητῶν κοντάρια δωατὰ, κὴ ὁ εἷς ὁ ἄλλος θέλει,
Νὰ δὲν τlὼ δεύτερlω φορὰν ἡ τζόγια τίνος μέλλει.
Καὶ κάθε εἷς, ὅ, τι μπορεῖ τὴν ὥραν κείνlω καίνει,
Ἔτζη γιὰ νάχη τὸν ανθὸν, ὡσὰν κὴ τὸ ςεφάνι.
Μ' ἀκούσατε τὸ ῥοιζικὸ, πῶς ἦλθε νὰ μποδίση,
Στὸ δεύτερο κοντάρεμμα δὲν θέλει νὰ τζ' ἀφήση.
Σ' ἕνα καιρὸ κινήσασι τἄμορφα παλικάρια,
Καὶ σφίγγου ςὴν μασκάλην τους τὰ δυνατὰ κοντάρια.
Μὰ πάνω ςὸ μεσόςρατο, ὁποῦ ἔβγεχεν ὁ 'Αξιώτης,
Τ' ἄλογον ἔκαμ' ἄδικον τῆς εὔμορφης του νειότης.
Ἐκαταπεδουκλώθηκε, πέφτει, κουλουμουντρίζει,
Τὸν καβαλλάρη πλάκωσε, τὴν χέρα του τζακίζει.
Κ' ἦτον μεγάλο κὴ πολὺ, ἡ μοῖρα ν' ἀδικέψη,
Κ' ἔτοιας λογῆς ἀλύπητα νὰ τόνε ζυγανέψη.
Καλὰ κὴ πάλι νἄγιανε, σὰν πρῶτα νἆναι ἡ χέρα,
Πουρ ἔχασεν ὅ, τ' ἔπαιρεν ἐκείνlω τὴν ἡμέρα.
Ἐ'βγεξαν ὅλοι, βγάλαντον ἀπτ' ἄλογο ποκάτω,
Κι αὐτόνος μὲ γλυκύτητα ς' ἄκουε πηλογᾶτο.

ΔΙΟΚΑΡΕΤΗΣ

Ἐ'τοῦτο ὁποῦ μοῦλαχε, δὲν μὲ πολυπικραίνει,
Κι οὐδὲ τὴν χέρα μου ᾐοικῶ νἆν τόσο τζακισμένη.
Κι ἂς εἶν γιὰ τὸ καλήτερον, οὐδὲ σ' κακὸ τὸ βάνω,
Κι ὅ, τι κι ἂν φέρουν οἱ καιροὶ, πάντα σ' καλὸ τὸ πιάνω.
Μὲ λιόνταν ἐκαλέσθηκα τὴν σημερνὴν ἡμέρα,
Καὶ τίς κατέχει ἂν ηὗρισκεν ἄλλο παρὰ τὴν χέρα;

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐκ' ἦτον ὁ Ῥηγόπελος, κ' ἐχοίκα τ' ἰῶτα λέγει,
Κὶ ἀναδακρυάνει κ) πονεῖ, κ) τὸ κακὸν τε κλαίγει.
Τἠὼ κεφαλὴ ξαρμάτωσε, καὶ σπλαχνικὰ τε μίλειε,
Κ' ἔσκυφτε, κ) συχνὰ συχνὰ κλαίγωντας τὸν ἐφίλει.

ΚΥΠΡΙΔΗΜΟΣ

Λέγει τ' ἀπῆς τὸ ῥαιζικὸ τὸ θέλησε κ' ἡ μοῖρα,
Καὶ μετὰ σούα ἄδικα νῖκος κακὸν ἐπῆρα.
Κὶ ἂν εἶχε λείπει ἡ πεισματιὰ, π' ἀδίκεψεν ἰσούα,
Γνωρίζω, πῶς δεὸ ἔφθασεν ἡ δυώαμίς μ' ἐμούα.
Νὰ σὲ νικήσω τὸ λοιπὸν, κεῖνο, πε τὸ κοντάει,
Δεὸ ἔκαμ', ἂς τὸ κάμωμεν μὲ τῆς φιλιᾶς τἠὼ χάει.
Κὶ ὅποιος μὲ σπλάχνος, κὶ ἀρχοντιὰ τὸν ἄλλο μὰς νικήσῃ,
Νὰ κράζεται πλειὰ δυνατὸς σ' Ἀνατολὴ, καὶ Δύσι.
Κὶ ἀγάπα με, νὰ σ' ἀγαπῶ, πάντα ὥςε νὰ ζῶμεν,
Νἄρχωμ' ἐκεῖ, πε βρίσκεσαι, κ) νἄρχεσαι κεῖ πεμαι.
Εἴπασι κὶ ἄλλα σπλαχνικὰ λόγια κ' οἱ δυὸ τὸς τοῦτοι,

ΠΟΙΗΤΗΣ

Πολλὰ κερδαίνει ἡ φρόνησις, κ) τζ' ἀρχοντιᾶς τὰ πλέτη.
Ἐκεῖνοι, πε χοιυκέσανε, ςέκοντας μετ' αὐτἠὼες,
Πρᾶξιν, καὶ μάθημα καλὸ ἐπέρναν ἀπὸ κείνες.
Ὁ Ῥῆγας ἐπικράθηκε, κὶ ὅλ' οἱ ἀπομονάροι,
Γιατ' ἦτον τοῦτο τὸ κορμὶ πλῆσιο πὸ κάθε χάει.
Ἐσυνζοφιάσαντον πολλοὶ, ςὸ σπῆτι τόνε πᾶσι,
Δεὸ θέλεν ὥραν νὰ διαβῇ, ἐδ' ὥρα νὰ περάσῃ.
Κ' ἐφέρασί τε τὰς γιαζὲς ἐκείνἠὼ τἠὼ ἡμέρα,
Κὶ ὡς εἶδανε τἠὼ κοπανιὰ, ὁπεχεν εἰς τἠὼ χέρα,
Δεὸν καλὰ, ὀρδινιάζεντἠὼ, καὶ γιαζικὰ τε βάνεν,
Κ' εἶπασι, πῶς ὀγλίγωρα καὶ σπρῶπτε τε τἠὼ κάνεν.

Τὴν κεφαλὴν ἁρμάτωσεν ὁ Κυπριώτης πάλι,
  Καίνει, κ' ἡ σάλπιγγα κτυπᾷ, στὸν φόρον κι ἀντιλάλει.
Καὶ τὸ Ῥηγόπουλο καλεῖ, ποῦ τὸ Βυζάντιο ὁρίζει,
  Τὴν δύναμίν του τὴν πολλὴν ἀκόμη δὲν γνωρίζει.
Καβαλλικεύγει σὰν αὐτὸς, κ' ἡ σάλπιγγές του πηαίνου,
  Ἐμπρὸς κ' ἐχοιμαδούσανε τοῦ νειοῦ τοῦ παινεμένου.
Καὶ συντροφιάζουντον πολλοὶ, πεζοὶ καὶ καβαλλάροι,
  Καὶ τρεῖς φοραῖς ἐπέρασεν ἐμπρὸς ἀπτὸ Πατάρι.
Μ' ἔτοια μεγάλην ἀφεντιὰ, καὶ μ' ἔτοια ἀνδρειὰ καὶ χάρι,
  Ὁποῦ παρακαλοῦν πολλοὶ, τὴν ντζόγιαν νὰ τὴν πάρη.
Σὰν ἔκαμε δυὸ τρεῖς φοραῖς τὸν γύρον, δὲν τ' ἐφάνη,
  Καιρὸς γιὰ ν' ἀναμένη πλειὸ, κ' ἕνα κοντάρι πιάνει.
Πολλὰ μεγάλο, καὶ βαρὺ, καὶ δυνατὸ περίσσα,
  Ὁποῦ τὸ θαυμαστήκασι, στὸ φόρ' ὅσοι κι ἂν ἦσα.
Κι ὡς ἔπαιξεν ἡ σάλπιγγα, πρώτη καὶ ἐγροικήθη,
  Μὲ ταῖς δικαῖς του τὸ ζημιὸ ἐδιπλοπηλογήθη.
Κι ἀπέκει τρέχει τὸ φαρὶ, ταῖς σκάλλαις ἀντιπάτει,
  Καὶ ποῦ νὰ κάμη κοπανιὰ ξομπλιάζει μὲ τὸ μάτι.
Ἐτούτη ἡ ἴδια πιθυμιὰ ἦτον καὶ στὸν Κυπρίδη,
  Καὶ τὸ κανίσκι ὁ εἷς τ' ἀλλοῦ στὸ κούπελο τὸ δίδει.
Ἦσαν κ' οἱ δυὸ Ῥηγόπουλοι, ἦσαν κ' οἱ δυὸ ἀνδρειωμένοι,
  Δυὸ κονταριαῖς ἐδώκασι, ὁποῦ στὴν οἰκουμένη,
Δὲν εὑρεθήκασ' ἄλλοι δυὸ, ὡσὰν αὐτοὺς νὰ κάμουν,
  Στὴν σέλλα στέκ' ἀσάλευτοι, καὶ θὲ νὰ τζ' ἀναδράμουν.
Ἀσάλευτοι πομείνασι, μὲ σκότισι μεγάλη,
  Ἐδώκασιν ἡ κονταριαῖς, τότε ἡ μία κ' ἡ ἄλλη.
Μιὰ κοπανιὰ μεσ' στοὺς μυαλοὺς βαβοῦρα τοὺς ἀφῆκε,
  Κι ἀπὸ τ' αὐτια καὶ τῶν δυονῶν αἷμα πολὺ εὐγῆκε.
Στέκουν οἱ ἄλλοι καὶ θωροῦν, κι ἀκόμη δὲν κατέχουν,
  Ποιὸς ἀπομένει νικητὴς, ἀπὸ τοὺς δύο ποῦ τρέχουν.
Κοντοῦσι πάλι τ' ἄλογα, κι ὡσὰν πουλιὰ πετοῦσι,
  Εἰς τοῦ μηλίγγου τὴν μεριὰ ἡ κοπανιαῖς κτυποῦσι.

Μὰ

Μὰ πήγασι νὰ ξάφαλσαις, καὶ βλάβην δὲν ἐκάμα,
Χαΐμενη ἐπῆγε ἡ κοπανιὰ κ' τὴν δυονῶν αἰτάμα.
Α'τζάκιςα πομείνασι τὰ δυνατὰ κοντάρια,
Γιαγέρνυν νὰ ξιπώσυνε τἄμορφα παλικάρια.
Ο'σον καὶ δυναμώνυσιν, ὅσον κ' πλειὰ δρυμώνυν,
Τlὼ κοπανιὰ ςὸ κύτελο κ' οἱ δυὸ τlὼ ξαμώνυν.
Χειλημυξίζυν τὰ φαρὰ, κὶ ἀνάπαυμὸν δὲν ἔχυν,
Κ' οἱ καβαλλάροι μάχονται, τὸ κέρδος τυς ξεξέχυν.
Η'λθασι σὰν τὸν ἄνεμον τ' ἄλογα νὰ τζ' εὑρῦσι,
Στὸν τόπο, πῦ ξαμώνυσι, ταῖς κοπανιαῖς κτυπῦσι.
Δὲν κάνυν ἔτοια ταραχὴ τὰ δένδρα τὰ μεγάλα,
Πῦ ςὰ βυνὰ φυξώνυσιν, ἢ ςὰ λαγκάδια τ' ἄλλα.
Ο'ταν ὁ νότος ἢ ὁ βορρᾶς μὲ δύναμιν φυσκώσῃ,
Καὶ κατακόψῃ ταῖς κορφαῖς, ταῖς ῥίζαις ξεριζώσῃ.
Ε'τζι ἐκάνα ἡ κονταριαῖς ἡ δυνααταῖς ἐκείναις,
Πῦ πῆγαν τὰ κομμάτιατυς, κ' ηὗραν τῦ ἥλιυ τζ' ἀκτῖνες.
Ε'δωκεν ὁ Πιςόφορος εἰς τlὼ ζερβlὼ μασέλλα,
Τῦ Κυπριώτη κονταριαὶ, κ' ἔγυρεν ἀπ' τlὼ σέλλα.
Τότε τ' ἀλόγυ τὸν λαιμὸν ἀγκαλιαςὸν ἐπιάσε,
Τὸ χαλινάρι ἄφηκε, τlὼ μιὰν τυ σκάλλα χάσε.
Καὶ δυὸ δόντια τῦ βγήκασι, καὶ τ' ἄλλα ξεκυνῆσαν,
Τlὼ κονταριὰν τὰ μέλη τυ ὅλα τὴν ἐχαιρικῆσαν.
Μὲ τὸν λαιμὸν ὁπῦπιασε τ' ἀλόγυ τυ βοηθήθη,
Δὲν πέφτει, μὰ μπορεῖ νὰ πῇ, πῶς τότε ἐγεννήθη.
Η' κονταριὰ, καὶ ἡ κοπανιὰ τῦ δυνατῦ Κυπρίδη,
Ὁπῦ τὸ Βασιλόπυλο τὴν ὥρα κείνη δίδει,
Η'τονε τόσο φοβερὴ, τόσ' ἤτονε μεγάλη,
Πῦ τὸν ἐπιάσε καταχνιὰ, κ' σκοτισμὸς καὶ ζάλη.
Δὲν ἔχει πλειό τυ θύμησιν, καὶ δύναμιν νὰ ςέκῃ,
Καὶ τ' ἄλογο τονὲ βαςᾶ καὶ πάγει τον παρέκει.
Κ' ἐκεῖνος ἐζυγάριζε, καὶ πλειὸ ἀνδρειὰ δὲν ἔχει,
Μὰ ςέκει πάνω ςὸ φαρὶ, καὶ πῦναι δὲν κατέχει.

Στο-

Στὖςερο, κὶ ς' ὁλόςερο μέσα σ' λιγάκιω ὥρα,
Ε'πεσε, πόνον πολιὺ ἔδωκεν εἰς τὴν Χώρα.
Ἀ'πὸ τὴν πίκρα ὁ Βασιλειὸς ἔξεμε σὰν καλάμι,
Γιατ' εἶχε πιθυμιὰν πολλὴν γαμπρὸν νὰ τὸνε κάμῃ.
Καὶ πέμπει ἀπ' τὲς φρόνιμες νὰ πᾶν νὰ τόνε δῦσι,
Καὶ πῶς σὰν λιόντας ἔκαμε, κὶ δράκος νὰ τὸ πῦσι.
Μὰ τ' ἄδικο πὖ γίνηκε, τὖ ῥοιζικὖ ἦτον χάρι,
Ὄχι νὰν ὁ Κυπρίδημος καλλιά τε παλικάρι.
Ὅλα τὖτα περάσασι, κ' εἰς ἄλλα πάλιν μπαίνε,
Νὰ δῆσι καὶ τὖ Κρητικὖ τὖ φοβερ' ἀνδρειωμένε,
Πῶς θέλει κάμει μὲ τὲς ξεῖς, πὖ τὖδωκεν ἡ μοῖρα,
Κ' ἦνταναι πὖ τὖ δίδησι, κ' ἦνταναι, πὖ τὖ πῆρα.
Κοντάρια βάςα ξαργητὖ, βαρειὰ καὶ μαυρισμένα,
Καὶ μὲ ἐκεῖνα θέλησε, νὰ ξέξῃ μ' ἕνα ἕνα.
Ε'λαχε σ' κείνιω τὴν μεριάν, πὖ θὲ νὰ ξέξῃ τὖτος,
Εἷς καβαλλάρης δυνατὸς, κὶ μὲ μεγάλο πλὖτος.
Δρακόμαχος ἐκράζετον, κὶ ἄριζε τὴν Κορώνη,
Καὶ πάντα τε μ' ἀχριότητα, κὶ καυχησιὰ μαλώνει.

ΔΡΑΚΟΜΑΧΟΣ

Κ' ἐσίμωσε τὖ Κρητικὖ, καὶ λέγει τ' ὅ, τ' ἐγίνη,
Ὀψὲς μὲ τὸν Σπιθόλιοντα, δὲν εἶναι ἡ ὥρα κείνη.
Καὶ βάλετο καλὰ ςὸν νὖν, τὸ πῶς μὲ τὸ κοντάρι,
Τυχαίνει νὰ φανερωθῇ, ἂν εἶσαι παλικάρι.
Ἀ'πὸ τὰ ψὲς τὸ πιθυμῶ, σὲ σένα, κὶ ὄχι σ' ἄλλο,
Νὰ ξέξω τὸ κοντάρι μυ ἐτὖτο τὸ μεγάλο.
Καὶ θέλεις μάθη σήμερον, πῶς κονταροχτυπῦσι,
Καὶ ῥώτησ' ὅταν σ' φανῇ, ποιὸς εἶμαι, νὰ σὖ πῦσι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὖτος ἐμάλωνε καλὰ, μάτον κακὸς ςὴν χάρι,
Ε'χθρεύετο, κ' ἐζήλευε σὲ κάθε παλικάρι.

Κ' ὅ,

Κ' ὅ, τ' ἔκαμεν ὁ Κρητικὸς ςὸ πρᾶγμα ὁπ' ἐγίνη,
Πειράσα τὸν ἐχθρὸν ἔθηκεν ἀπὸ τὴν ὥρα κείνη.
Καὶ μὲ τὴν μάχλω τοῦ μιλεῖ, ἀγριεύει, καὶ μανίζει,
Πολλὰ ἄσφαλε τὸν Κρητικὸν νὰ θὲ νὰ φοβερίζη.
Σὰν ἕνα ξύλο ἀπόξερο, ποῦ ςὴν φωτιὰν σιμώση,
Πιάση ζημιὸ, κι ἄψη ἡ φωτιὰ, ἡ βράσις σὰν τοῦ δώση.
Κ' βγάλη τὴν ἀναλαμπὴν, μὰ δίχως νὰ καπνίση,
Κοντίση κι ὥςε νὰ κρατῆ, πλειὸ δὲν μπορεῖ νὰ σβύση.
Ἐδέτζη κι ὁ Χαρίδημος μ' ἀφοῦσαν ἐγροικήθη,
Στὰ λόγια τοῦ Δρακόμαχου, καὶ πάραυτα κοντήθη.
Μ' ἀπέξω δὲν τοῦ φαίνεντον, γιατὶ καπνὸν δὲν πιάνει,
Καὶ τὴν λαλιὰ ἀπὸ τὸ ςόμα του πολλὰ γλυκὰ τὸν βγάνει.

ΚΡΗΤΙΚΟΣ

Λέγει, δὲν θέλω καυχηθῆ, κάμε νὰ τὸ κατέχης,
Μ' ἀκάτεχον ἐμάλωσα, κ' εἰς τοῦτο δίκιον ἔχεις,
Κ' ὁ ἀκάτεχος τοῦ κάτεχου ποτὲ δὲν τ' ἐρμηνεύει,
Στὸν κατεχάρη ὁ ἀκάτεχος τὸ μάθημα γυρεύει.
Καὶ ῥοιζικὸ εἶχα σήμερο, κ' ἦλθες νὰ μ' ἐρμηνεύψης,
Τὰ δὲν κατέχω, νὰ μοῦ πῆς, καὶ νὰ μὲ δασκαλέψης.
Μὰ βλέπεσαι, κι ὁ μαθητὴς πολλαῖς φοραῖς κομπώνει,
Καὶ μὲ κλεψιὰ καὶ πονηριὰ, τὸν δάσκαλον λαβώνει.
Δός μου νὰ μάθω γλίγωρα, κ' ἡ ὥρα μᾶς βιάζει,
Κι ὁποῦ ἀργοδάζει τὴν δουλειὰν, ἀπονωρὶς χολάζει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Κοντοῦν, ξυπνοῦσι τ' ἄλογα, καὶ τὰ κορμιὰ μαλώνουν,
Στὸ σιδηρένιο κοῦπελο κοὶ δυό τους ἀξαμώνουν.
Ἤτονε τόση ἡ μάνιτα τοῦ Κρητικοῦ μεγάλη,
Ὁποῦ τὸν ἐξανάκαμε τῆς μάνιτας ἡ ζάλη.
Κ' ἔτοια λογῆς μ' ἔτοιαν καρδιὰν ἔσφιξε τὸ κοντάρι,
Ποῦ δυὸ κομμάτια τὄκαμε, πρὶν βρῇ τὸν καβαλλάρη.

Μ' ὅ-

Μ' ὅλον ὁπῦτονε χοντρὸς, καὶ δυνατὸ περίσσα,
  Τ' ἄρματα μὲ τὴν χέρα τε ςὸ σφίγμα τὸ τζακίσα.
Εὔκαιρη πῆγε ἡ κοπανιὰ, ἀμὴ τῦ Δρακομάχη,
  Ηὖρηκε τὸν Ναρίδημον, μ' ἔχθρητα καὶ μὲ μάχη.
Καὶ τὸ κοντάρι σκόρπισε, κ' ἐπῆγε πῦ καὶ κομμάτι,
  Κ' ἡ κοπανιὰ τὸν ἔσωσεν ςὸ δεξιόν τε μάτι,
Πόνον μεγάλον τῦδωκε, μὰ δὲν τονὲ σαλεύει,
  Καὶ μὲ μεγάλλην προθυμιὰν νὰ κδικιθῆ γυρεύει.
Μ' ὅλον ὁπῦχε ἀπτὴν ἀνδρειὰν, κ' δυύαμιν μεγάλλην,
  Τὸ τζάκισμα τῦ κονταριῦ ποκάτω ςὴν μασχάλλην,
Ἐνξάπηκεν ὁ Κρητικὸς, ἄφτει, ξεκοκκινίζει,
  Πῶς τὰ κοντάρια τὰ χοντρὰ ςὸν ἄνεμον τζακίζει.
Κὶ ὡσὰν λιοντάρ' ἀγρίεψε, φυσκώνει, καὶ μανίζει,
  Στῦ Δρακομάχε τὴν μεριὰν σὰν ἀετὸς γυρίζει.
Κὶ ἄλλο κοντάρι πλειὸ βαρὺ ἐπιάσεν εἰς τὴν χέρα,
  Πολλὰ κακοσιωδεύθηκεν ἐκείνην τὴν ἡμέρα.
Καὶ λέγει τῦ Δρακόμαχε, ἀδέλφι, ςῦτην πάγει,
  Καὶ τὸ κοντάρι ἐν ἔσπασεν, ἡ χέρα δὲν ἐρράγει.
Σγίγγονται κὶ ἀποφτιάνονται κὶ ἀντικατῦν ταῖς σπάλλαις,
  Μυλώνυν τὰ κοντάριατως, σφίγγυντα ςζ' ἀμασχάλαις.
Ἀγριεύγυσι καὶ τὰ φαριὰ, σ' ἕνα καιρὸν πινῦσι,
  Ὅλοι τῆς Χώρας ςέκυσι, μὲ φόβον καὶ θωρῦσι.
Σὰν ἀγριεμένα νέφαλα, πῦ σμίξυν καὶ σφιχθῦσι,
  Δὲν ςράψυσι, κ' τὴν βροντὴν πλειὰ δυνατὰ κτυπῦσι.
Καὶ γροικηθῆ σεισμὸς ςὴν γῆν, ςὴν μάνιταν ἐκείνη,
  Ἔτζη ςὸ συναπάντημα τῶν ἀνδρειωμένων γίνη.
Ἐβρόντησεν ὁ ὐρανὸς, σειῦνται τῆς γῆς τὰ βάθη,
  Κ' ἦτον μιὰ βρύσι κεῖ κοντὰ, κ' τὸ νερὸ θολάθη.
Πρὸς τῦ μηλίγκυ τὴν μεριὰν, πῦ τῦ κυτέλλυ ἐγγίζει,
  Ἐξάμωσ' ὁ Δρακόμαχος, κ' δυνατὰ μανίζει.
Ὅπυ ξαμώνει, ἐκεῖ δώκει, κ' ἡ χέρα του δὲν σφάλει,
  Καὶ βροντισμὸν κ' ταραχὴν ἡ κονταριά τε κάνει.

Πρὸς

Πρὸς τῦ μηλίγκυ τὴν μεριαὶ ἔδωκε τὸ κονταίρι,
Ζάλ' ηὔρηκε τὸν Κρητικὸν τ' ὤμορφο παλικάρι.
Εμπρὸς σ'τὴν σέλλα κύμπισε, κ' τ' ἄλογο περπάτει,
Τὸ χαλινάρι δὲν κρατεῖ, ταῖς σκάλλαις δὲν ἐπάτει.
Μεγάλον πόνον τ'ἔδωκε τὸ πονεμένο χέρι,
Κείνην τὴν ὥρα εἶδε σ'τὴν γῆν τ' ἄσρα τὸ μεσημέρι.
Ακόμη ἄλλη ἔτοια κοπανιὰ δὲν τ'ἔλαχε νὰ πάρῃ,
Μηδ' ἐκονταροκτύπησε μὲ τέτοιον καβαλλάρη.
Αργησε νὰ ξεζαλιθῇ, κ' ἡ κεφαλὴ τ' ἐπόνει,
Μ' αἱδεριδένο, ἐρωτδένετο, κὶ ὅσον μπορεῖ τὸ χώνει.
Η' κονταριαῖς τῦ Κρητικῦ π' ἄνθρωπον δὲν λυπῦνται,
Κὶ ὅ,τινος κὶ ἂν ἐδώκασι, πάντα ταῖς ἐνθυμῦνται.
Εκάμα σε Δρακόμαχε, σπᾶγμα πῦ δὲν ἐθάρρεις,
Καὶ χάμαι σὲ πεζέψασιν, ὁπῦσαν καβαλλάρης.
Ηὗρεν τον εἰς τὸ πρόσωπον ἡ κοπανιὰ ἡ μεγάλη,
Κ' ἔκαμε τὸ κονταίρι τυ τὰ μαθημένα πάλι.
Τὸ σίδερο κατέσπασε, τὰ χείλη τυ σχιθῆκα,
Μάτονε ἡ ζάλη τυ πολλὴ, καὶ πόνον δὲν ἐγροίκα.
Τὴν σέλλαν ἀπαρνήθηκεν, ὕπνον βαρὺ κοιμᾶτο,
Τὰ πόδια πρὸς τὸν ὑρανὸν, κ' ἡ κεφαλὴ ἀνωκάτω.
Επεσεν ἀπὸ τ' ἄλογο μ' ἔτοιο μεγάλο βάρος,
Ὁπῦ λαὸς ἐλόγιαζε, πῶς τὸν ἐπῆρε ὁ χάρος.
Μὲ μυγκερισμὸ ἀνεσάθηκε, μ' ἀχριότην ἐσηκώθη,
Νὰ ῥέξῃ πάλι πεθυμᾷ, μὰ τ' ἄδικό τυ γνώθει,
Κ' ἐμίσεψε μὲ μάνιτα, σὰν λιόντας ἐβρυχᾶτο,
Τῦ Κρητικῦ μὲ τὸ σπαθὶ δείχνοντας ἀπονᾶτο.
Εκεῖνος ὁπῦ τὴν μαλιὰ, ποτὲ δὲν ἐφοβήθη,
Ἀφλώνετον καὶ μάχεται, καὶ δὲν τ' ἀπηλογήθη.
Κονταίρι πάλ' οἱ δῦλοί τυ ἄλλο ἐφέρασίν τυ,
Καὶ νὰ πληθαίνῃ ξέρεχεν ἔπαινον σὲ τιμήν τυ.
Ο' Νικοσράτης νὰ θωρῇ, καὶ νὰ γροικᾷ σ'τὸν φόρο,
Πῶς δίδυσι πολλὴν τιμὴν κείνυ τῦ μαυροφόρο.

Μιὰ πιθυμιὰ τὸν νίκησεν ἔτζη πολλὰ μεγάλη,
  Πῦ τὴν τιμήν τυ βάλθηκε. ςὴν ζυγαριὰν νὰ βάλῃ.

ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΣ

Σημώνει τῦ Χαρίδημυ, καὶ λέγει τ' ἀνδρειωμένε,
  Ἄλλος ἐπὰ ςὴν δυύαμιν ὡσὰν ἐσὲ δὲν εἶναι.
Κ' εἰς τῦτο μὲ τῦ λόγυ συ ἡ ὄρεξις κινᾷ με,
  Νὰ παίξω τὸ κοντάρι μυ, κὶ ἂν εἰν κὶ πέσω χάμαι,
Ἐγὼ δὲν τὄχω γιὰ ντροπὴν, γιατὶ θωρῶ λιοντάρι,
  Ἐπάνω σ' ἕνα ἄλογο σήμερο καβαλλάρη.
Καὶ μὲ λιοντάρι πολεμῶ, κέρδος δὲν ἀναμένω,
  Μ' ὅ, τι κὶ ἂν χάσω μετὰ σὲ, δὲν τὸ κρατῶ χαϊμένο.
Θωρεῖτον ὁ Χαρίδημος, μὲ σπλάχνος τῦ σιμώνει,
  Κὶ ἀπὸ τὰ νύχια ὡς τὴν κορφὴν τὸν ἀποκαμαρώνει.

ΚΡΗΤΙΚΟΣ

Λέγει τυ, ἀπ' τὰ λόγια συ, κὶ ἀπ' τὴ μορφά συ κάλλη,
  Ἐσ' ἔχεις ἀνδρειὰν πολλὴν, καὶ φρόνησιν μεγάλη.
Κὶ ὅ, τ' ἤθελα νὰ πῶ σὲ σὲ, εἶπες ἐσὺ σὲ μένα,
  Κ' εὐχαριςῶ σ' ὅ, τι μπορῶ, ςὰ μὄχεις μιλημένα.
Ἐσ' εἶσαι Βασιλειῦ παιδὶ, ψηλῦ δενδρῦ κλονάρι,
  Σήμερον πιθυμῶ κ' ἐγὼ, νἄχ' ἀπὸ σὲ μιὰ χάρι.
Ἄφς τὸ κονταροκτύπημα νὰ ζήσῃς μετὰ μένα,
  Γιατὶ γροικῶ τὰ μέλη μυ, πῶς τἄχεις σκλαβωμένα.
Καὶ τέτοια νειότη σὰν αὐτὴ, ἔτοιαν ἀνδρειὰ, κὶ χάρι,
  Δὲν ἠμπορῶ, ὐδὲ κάνωτο, νὰ βλάψω μὲ κοντάρι.
Καὶ κεῖνα, πῦ μῦ μίλησες, δὲς σ' ἦντα εἶμαι φερμένος,
  Δίχως νὰ βγέξῃς μετὰ μὲ, βρίσκομαι νικημένος.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Γροικῶντας ὁ Νικόςρατος, τῦ Κρητικῦ ἦντα λέγει,
  Πῶς τὴν φιλιάν τυ πιθυμᾷ, κὶ ἀγάπην τυ γυρεύγει.

ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΣ

Τ' ἀπηλογᾶται δὲν μπορῶ, ὀπίσω νὰ γυρίσω,
Ἡ χρειὰ μὲ σφίγγει μετὰ σὲ νὰ κονταροκτυπήσω.
Γιατ' εἶναι ἐπὰ τόσος λαὸς, πȣ̃ ςέκȣν, κ' θαρρȣ̃σι,
Καὶ ἂν γιαγύρω, κι ἂν συρθῶ, ἤντα θαῤῥεῖς νὰ πȣ̃σι;
Δὲν τὸ κατέχεις φυσικὸ ςὸν ἄνθρωπον ὥντα γίνη,
Πάντα νὰ λέγῃ τὸ κακὸ, κ' τὸ καλὸ ν' ἀφίνῃ.
Δὲν θέλȣν πεῖ πῶς σὲ φιλιὰ, κι ἀγάπη περπατȣ̃με,
Μὰ πάντα θέλȣν μαρτυρȣ̃ν, πῶς ξέμω, κ' φοβȣ̃μαι.
Καὶ βάρει μȣ, νὰ σȣ̃ βαρῶ, κι ἂς δείξῃ τὸ κοντάρι,
Τȣ̃ καθ' ἑνὸς τὴν δύναμιν, τȣ̃ καθ' ἑνὸς τὴν χάρι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Σὰν ἤκȣσε ὁ Κρητικὸς, κ' γιαγυρμὸν δὲν ἔχει,
Τȣ̃ λέγ' ὅσ' ὥρα πολεμȣ̃ν, διὰ ἐχθρὸ ἂς τὸν ἔχῃ.
Τὰ κονταροκτυπήματα, σὰν πάψȣν κ' περάσȣ,
Γιὰ φίλον, κ' γι' ἀφέντην μȣ νὰ 'χω τὴν ἀφεντιά σȣ.
Πιάσȣν κοντάρια δυνατὰ, βαριὰ, πολλὰ μεγάλα,
Καὶ τὴν φιλιὰ, π' ἀρχίσασι, παράμερας ἐβάλα.
Φωναῖς μεγάλαις ςὸν λαὸν σεισμὸς ςὴν γῆ χρικήθη,
Ὅταν ταῖς πρώταις κονταριαῖς ἐδῶκαν εἰς τὰ ςήθη.
Ἀσάλευτοι πομείνασι ςὴν πρώτη οἱ Καβαλλάροι,
Γιὰ τότε δὲν γνωρίζȣσι τὸ κάλλιο παλικάρι.
Ἐξωαξέξαν τ' ἄλογα κ' δευτερώνȣν πάλι,
Κ' ἕνας τὸν ἄλλον ἔπαχε χαμαὶ ςὴν γῆν νὰ βάλῃ.
Εἰς τὸν λαιμὸ ποκατωθιὸ ταῖς κονταριαῖς κτυπȣ̃σι,
Καὶ μηδὲ τότε διαφορὰν σ' κάνενα δὲν θωρȣ̃σι.
Καλȣ̃νται νὰ ξιπάσȣνε, κι ἀκάσετ' ἥντα γίνη,
Κ' ἥντα κονταροκτύπημα ἦτον τὴν ὥρα κείνη.
Σὰν ξοπίσω τῆς βροντῆς, π' ἀνεμικὴ μεγάλη,
Ἔλθῃ, κ' ῥίξῃ τὰ δενδριὰ, χαμαὶ ςὴν γῆν τὰ βάλῃ.

Καὶ τὸν γιαλὸν μὲ κύματα, ἀπειλίζει καὶ φυσκώνει,
Καὶ νέφαλα ςὸν ὀυρανὸν κάνει τῆς γῆς ἡ σκόνη,
Γενῆ μεγάλη ταραχὴ, κ' ἡ μέρα σκοτεινιάση,
Κ' ἐκείνους τζ' ἀνακατωμοὺς ὁ κόσμος τοὺς δειλιάση.
Ἔτζη ςὸ συναπαίτημα ἐκεῖνο ἐχχοινήθη;
Ἐδείλιασ' ὅλος ὁ λαὸς, κ' γιὰ τοὺς δυὸ φοβήθη.
Ἔδωκε τοῦ Ἀρωτόπουλου τοῦ μαύρου ςὸ κεφάλι,
Μιὰ κονταριὰ ἔτζη δυνατὴ, κ' ἔτζη πολλὰ μεγάλη.
Τὴν περικεφαλαίαν του ζουλίζει, ξεναρφώνει,
Καὶ ρίπτει τὴν, κ' ἐφαίνηκε τὸ πρόσωπο ποῦ χώνει.
Λαβωματιὰ δὲν τοὔκαμεν ἡ κονταριὰ ἡ μεγάλη,
Μόνον ποῦ ἦλθε σὰν σεισμὸς εἰς τὸν μυαλὸ κ' ζάλη.
Κ' ἐκούμπησε τὴν κεφαλὴν ἔτζη γυμνὴν, σὰν ἦτο,
Εἰς τὸν λαιμὸν τ' ἀλόγου του, κ' δυνατὰ κρατεῖτο.
Μὰ ἡ κονταριὰ τοῦ Κρητικοῦ ἔδωκε ςὴν μασέλλα,
Τοῦ Νικοςράτου τοῦ Θηριοῦ, κ' ἔπεσε πὸ τὴν σέλλα.
Μὲ διχωςᾶς λαβωματιὰν, μᾶχε μεγάλην ζάλη,
Σὰν δράκος ἐσηκώθηκε, νὰ ξαναβρέξῃ πάλι.
Μὰ ἔςοντας κι ὅλοι νὰ τοῦ πουν, πῶς δὲν μπορεῖ νὰ δράμῃ,
Ἐσώπασε, πρᾶγμ' ἄπρεπον δὲν ἤθελε νὰ κάμῃ.
Καὶ πρὶν μισέυσῃ ἀπεκεῖ, τοῦ Κρητικοῦ σημώνει,
Καὶ σπλαχνικὰ τονὲ φιλεῖ, δαμάκι ἀναδακρώνει.

ΝΙΚΟΣΤΡΑΤΟΣ

Καὶ λέγει του, ὅπου κι ἂν βρεθῶ, κι ὅπουμαι, ὅπου πηαίνω,
Σ' ἀγάπην σὰν ἀδελφὸν ἔχεις ἐμπιςευμένο.
Καὶ πάντα θέλω μαρτυρῶ ταῖς χάρες τοῦ κορμιοῦ σου,
Καὶ δὲν ἐπαρας ράτισες, μὰ μοιάζεις τοῦ κυροῦ σου.
Ποῦ ὅσοι τὸν γνωρίσασιν, ἀκόμη τοῦ θυμοῦνται,
Τὴν γνῶσιν, ταῖς παλικαριαῖς, ταῖς χάρες του διγοῦνται.
Θυμοῦμαι, καὶ πολλαῖς φοραῖς ἤκουσα τοῦ κυροῦ μου,
Λόγια ποῦ δὲν μποροῦσι πλειὸ νὰ βγοῦσι ἀπ' τὸν νοῦ μου.

Μ' ἄρχοντας ἐσυντύχαινε, καὶ τὸν γονῆ σου ἐπαίνα,
Εἰς μιὰν μαλιὰν, ὁπῶκαμε, γυρίζωντας ςὰ ξένα,
Μὲ τοῦ Σπιθόλιοντα ἀπατῷ τὸν ἀνδρειωμένον κύρι,
Κ' ἐκ' ἤλαχε ὁ πατέρας μου, κὶ ἄλλοι πολλοὶ μαρτύροι,
Κ' ἔλεγε, σὰν τὸν κύρι σου δὲν εἶδ' ἄλλον κάνενα,
Κὶ ὡς πέρυσι, πῶ πέθανε, πάντα τὸ τὸν ἐπαίνα.
Μὰ σὺ τὸν ἐπερίασευσες, σ' ἐκεῖνο πῶ γνωρίζω,
Καὶ νὰν κάνεὶς ὥσαν ἐσὲ ς' ἄρματα δὲν ἐλπίζω.
Κάτεχε, πῶς δυὸ κέρδητα ἔκαμες μετὰ μένα,
Τὴν ντζόγιαν τὴν ὁλόχρυσην, κὶ τὴν φιλιάν μ' ἐμένα,
Ταῖς χώραις μου, τὰ πλοῦτη μου ὥριζε σὰν δικά σου,
Κ' ἐσκλάβωσές με σήμερον μὲ τὴν παλικαριά σου.
Κὶ ἂν ἔπεσ' ἀπὸ τ' ἄλογο, δὲν τὄχω σ' ἐντροπή μου,
Γιατὶ ςὲ πράξιν, κὶ ἀνδρειὰν ὥσὰν ἐσὲ δὲν ἦμου.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Νὰ τὸ χροικήσῃ ὁ Κρητικὸς, τότα ν' ἀναθυβάνῃ,
Μὲ σπλάχνος κὶ ταπείνωσιν, ἀγκαλιαςὰν τὸν πιάνει.

ΚΡΗΤΙΚΟΣ

Λέγει τε, Ῥῆγα κὶ Ἀμηρᾶ, καὶ δυνατὲ ςρατιώτη,
Ἀκόμη ἐτοὶ ἄνδρα σὰν ἐσὲ δὲν ἔκαμεν ἡ νειότη.
Κὶ οὐδὲ ποτέ μου τὄλπιζα, κ' ἡ μοῖρα νὰ θελήσῃ,
Ὁ ἀνήμπορος τὸν δυνατὸν σήμερον νὰ νικήσῃ.
Μὰ τοῦτο εἶν τὸ ῥοιζικὸ, νὰ δῶ τὸ δὲν ἐλπίζω,
Μ' ἀφέντην μου κ' εἰς τὴν ἀνδρειὰν, κ' εἰς τ' ἄλλα σὲ γνωρίζω.
Κὶ ὅπου βρεθῶ ἕνα δουλευτὴν, ἔχεις ἐμπιςεμένο,
Ὁποῦ σὲ θέλει πιθυμᾷ, κορμὶ χαριτωμένο.
Κ' ἐσκλάβωσέ με ἡ χάρις σου ἐτούτην τὴν ἡμέρα,
Τὰ κονταροκτυπήματα σ' ἔτοιαν σκλαβιὰν μ' ἐφέρα.
Μήνα μου δίχως ντήρησιν σ' κάθε σου χρειὰν, νὰ ζήσῃ,
Ἀγάπα μ' ὥςε πῶ νὰ ζῶ, καὶ μήμου λησμονήσῃς.

ΠΟΙΗ-

ΠΟΙΗΤΗΣ

Μὲ τέτοια λόγια σπλαγχνικὰ ἀποχαιρετιθῆκα,
Κι ὁ εἷς, κι ὁ ἄλλος στὴν καρδιὰν πόνον πολλὺ ἐγροίκα.
Τὴν ὥρα κείνην ἔφθασε, καὶ δυνατὰ μανίζει,
Ἐκεῖνος ποὺ τὴν Σκλαβουνιὰν, ἀφέντευε, κι ὁρίζει.
Ὁ λιόντας ὁ Τριπόλεμος, ὁπ' ἄνδρα δὲν φοβᾶται,
Κι ἀπὸ μακρὰ τοῦ Κρητικοῦ, φωνάζει κι ἀπονᾶται.

ΤΡΙΠΟΛΕΜΟΣ

Κι ὡς ἔσωσε μὲ μάνιτα, ϗ μ' ἔχθριτα μεγάλη,
Τοῦ λέγει, κάμε ἁρμάτωσαι γλίγωρα τὸ κεφάλι,
Τὰ δυό μου χέρια νὰ ψηγοῦν, γιὰ πρώτη ἂν δὲν σὲ ρήξω,
Πῶς κονταροκτυποῦσινε, σήμερον νὰ σοῦ δείξω.
Κ' ἐκεῖνό τ' Ἀρχοντόπουλον, ὁποῦπεσ' ἀπ' τὴν σέλλα,
Ἦτον δειλὸ, κι ἀκάτεχο, στ' ἄρματα δὲν ἐφέλα.
Μαζώνουντ' ὅλος ὁ λαὸς, καὶ στέκουν, ϗ θωροῦσι,
Κ' ἐκεῖνα τὰ ἀπονέματα τὰ φοβερὰ γροικοῦσι.
Ἐκ' ἦτον κι ὁ Ῥωτόκριτος, κι ὁ Ῥῆγας ἀπ' τ' ἁμάξι,
Νὰ δοῦσι τὸν Χαρίδημον σήμερον πῶς θὰ διάξῃ.
Τὰ ψεσινὰ καμώματα ποῦκαμε τὸ λιοντάρι,
Σ' ἔγνοιαν μεγάλην ἔβαλε τ' ἁμάξι ϗ ψυχάρι.
Ἐπεῖτ' οἱ δυὸ νικήσασι, μ' ἐκείνους ποῦ τζ' ἔβαλα,
Κ' ἐκάμαν στὴν παλικαριὰ θαυμάσματα μεγάλα.
Ἀπόμειν' ὁ Χαρίδημος ὕστερος ἀπὸ τζ' ἄλλους,
Μάτονε δυνατώτερος, σ' μικροὺς καὶ εἰς μεγάλους.
Ἐδῶ μὲ τὸν Σκλαβούναρον ἔχει νὰ πολεμήσῃ,
Κ' ἦλθε μὲ τ' ἀπονέματα νὰ τόνε φοβερίσῃ.
Ὁ Κρητικὸς, ὁποῦ ποτὲ τὸν φόβον δὲν κατέχει,
Νὰ τοῦ γροικᾷ νὰ μάχεται, χαρὰν μεγάλην ἔχει.
Μάθε-

Μ'ἄδειξε, πῶς ἐδείλιασε, γιὰ νὰ τῇ δώσῃ τρόπον,
Νὰ σύρνῃ πλειότεραις φωναῖς ἐμπρὸς εἰς τῶν ἀνθρώπων.
Καὶ λέγει μὲ γλυκύτητα, κ᾽ μὲ ταπεινοσιώνη·

ΚΡΗΤΙΚΟΣ

'Αδέλφι μου, τοῦ ῥοιζικοῦ εἶν' τοῦτο, ὅπ' ἐγίνη,
Καὶ τοῦτο τὸ 'Ρηγόπουλον ἄνδρα τονὲ κατέχω,
Γιὰ τζ' ἀρεταῖς καὶ χάρες του, ἀφέντη μου τὸν ἔχω.
Ταῖς δυὸ φοραῖς, ποῦ τρέξαμεν ὁμάδι τὸ κοντάρι,
Νῖκος πολὺ δὲν ἤλπιζα μὲ τέτοιο παλικάρι.
Μὰ θέλησε τὸ ῥοιζικὸν, ἔχι κ᾽ δὲν ἐφέλα,
Σ' τρία κονταροκτυπήματα ἔπεσα ἀπ' τὴν σέλλα.
Στὸ πρῶτον, κ' εἰς τὸ δεύτερον, ἐλόγιαζα πῶς χάνω,
Σὰν πύργος ἦτον δυνατὸς εἰς τὸ φαρὶ ἐπάνω.
Στὸ ὕστερον ἐσάλευε, κ' ἔπεσ' ἀπ' τ' ἄλογό του,
Κ' ἔβαλε κ᾽ τὸ ῥοιζικὸν, ἐκεῖ τὸ μερτικό του.
Δὲν ἦτον τὸ κοντάρι μου ἄξιο νὰ τὸν ῥίξῃ,
Καὶ δὲν τὸ θέλω καυχηθῆ σ' ὅποιον κι ἂν μ' ἐρωτήξῃ.
Κι ἄδικον ἔχεις κ' ἐντροπὴν, ἔτοιο 'Αμηρᾶ νὰ ψέγῃς,
Καὶ βλέπεσαι κάμμιὰ φορὰ μὴν εὕρῃς τὸ γυρεύγεις.
Ε'τζη κ' ἐμένα σήμερον, μὰ δίχως νὰ σοῦ σφάλω,
Μοῦδωκες μὲ τὰ λόγια σου φόβον πολλὰ μεγάλο.
Κι ἀπῆτις καὶ μ' ἀνήμπορο, κοντάρι θὲ νὰ δράμῃς,
Πρῶτον μιὰν χάριν σοῦ ζητῶ, θέλω νὰ μοῦ τὴν κάμῃς,
Παρακαλῶσε νὰ μοῦ πῇς, νὰ μάθω τ' ὄνομά σου,
Γιὰ νὰ μπορῶ νὰ σὲ παινῶ εἰς τὴν παλικαριά σου,
Τοῦτα ὁ Σκλαβοῦνος νὰ ἠχοικᾶ, πλειὰ τὴν φωνὴν ἀγριεύει,
Στρέφεται ἐπὰ, στρέφετ' ἐκεῖ νὰ τὸν ἰδοῦν γυρεύει,

ΤΡΙΠΟΛΕΜΟΣ

Λέγει τ' ἐγὼ τὴν Σκλαβουνιὰν, ὁρίζω κι ἀφεντεύω,
Νύκτα, καὶ μέρα μάχομαι, πάντα μαλιαῖς γυρεύω.

Καὶ

Καὶ τ' ὄνομά μου ἂν πιθυμᾷς, ϗ θέλεις νὰ τὸ μάθῃς,
  Τριπόλεμον μὲ λέγουσι, θώρει ἤντα θὲ νὰ πάθῃς.
Ὡ'ς ἤκουσεν ὁ Κρητικὸς, ποιὸς εἶναι, ποῦ γεννήθη,
  Μὲ φρόνησ' ἐκνογέλασε, μὰ δὲν τ' ἀπηλογήθη.

ΚΡΗΤΙΚΟΣ

Καὶ λέγ' ἐμπρὸς τοῦ δουλευτῆ, βάλε μου στὸ κεφάλι,
  Τὴν περικεφαλαίαν μου κείνην τὴν πλειὰ μεγάλη:
Σήμερον κατὰ πῶς θωρῶ, ἦλθεν ἐκείνη ἡ ὥρα,
  Νὰ ῥήξω τὸν Τριπόλεμον, καὶ νὰ χαρῇ κ' ἡ Χώρα:
Ναὶ λέγει του, Σκλαβούναρε, ἐγὼ ᾖλεγα ποιὸς εἶσαι,
  Δὲν τὄχω γιὰ παράξενο, πάντα Σκλαβοῦνος ζῆσε:
Α'κάτεχος στὴν ἀρχοντιὰν, κι ἀμάθητος στὴν πρᾶξιν,
  Σήμερον ἀπὸ λόγου μου θέλω νὰ πάρῃς τάξιν.
Στέκε στὴν σέλλα δυνατὸς, κ' ἔχεις νὰ παραδείρῃς,
  Πολλὰ μεγάλον σὲ θωρῶ, φοβοῦμαί σε μὴ γύρῃς:

ΠΟΙΗΤΗΣ

Α'ρμάτωσαν τὴν κεφαλὴν, τὸ τρέξιμον ἀρχῆσαν,
  Σφίγγουσι τὰ κοντάρια τους, ϗ τὰ φαριὰ κινῆσαν.
Ὡ'σὰν τὸ μαῦρο νέφαλο, π' ἄνεμος τὸ μανίζει,
  Καὶ μὲ βρονταῖς, ϗ μ' ἀστραπαῖς τὸν κόσμο φοβερίζει,
Φυσᾷ το ἀπ' τὴν Ἀνατολὴν, ϗ πάγει το στὴν Δύσι,
  Κάνει το ἡ ἀνακάτωσι, νὰ βρέξῃ νὰ χιονίσῃ.
Ε'τζι ἀστραποβρόντησε τῆς Κρήτης τὸ λιοντάρι,
  Ὅταν εἰς τὴν μασχάλην του ἔσφιξε τὸ κοντάρι.
Μ' ἄλλ' ὄρεξιν, κι ἄλλην καρδιὰν μὲ τὸν Σκλαβοῦνον τρέχει,
  Παρὰ μὲ τὸ 'Ρηγόπουλο, γιατὶ κ' ἐχθρὸν τὸν ἔχει.
Ε'μούγκρισε τῆς Σκλαβουνιᾶς ὁ δράκος, κ' ἐβρυχᾶτο,
  Λογιάζει, πρώτη κονταριὰ νὰ τόνε ῥήξῃ κάτω.
Σιναπαντaίνουν τὰ θηριὰ, ϗ τὰ κοντάρια πῆγαν,
  Εἰς τὸν ἀέρα σὰν φτερὰ, κι ὡσὰν πουλάκια φύγαν.

Στὸ κάπελο ὁ Τριπόλεμος τὴν κονταριὰν τοῦ δίδει,
  Κ' εὔγαλε σπίθες ἑκατὸν τὸ σίδηρο καρφίδι.
Τ' ἄλογον ἐγονάτισε, μὰ χάμαι δὲν ἐστράφη,
  Καὶ τὸ ζημιὸν ἐπήδηξεν ἀλόρθο σὰν τὸ λάφι.
Α'λλο κακὸ δὲν ἔκαμεν ἡ κονταριὰ κ' μεγάλη,
  Γιατὶ μὲ σίδηρα διπλᾶ σκεπάζει τὸ κεφάλι.
Δίδει κι ὁ μαῦρος κοπανιὰν μὲ τὸ βαρὺ κοντάρι,
  Τ' ἄλογο ρίχνει ἀνάσκελα μ' ὅλον τὸν καβαλλάρη.
Κι ὡσὰν ἀπὸ ψηλὸ βουνὶ χοντρὸ χαράκι πέσῃ,
  Καὶ δώσῃ μὲ τὸν βροντισμὸν εἰς τοῦ γιαλοῦ τὴν μέσῃ,
Α'νακατώσῃ τὰ νερὰ, καὶ κάμ' ἀφροὺς κυμάτων,
  Γενῇ μεγάλη ταραχὴ τῆς θάλασσας τὸν πάτον,
Ε'τοιας λογῆς ἐβρόντησε στὴν πεισματιὰν ἐκείνη,
  Κ' ἔτζη μεγάλη ταραχὴ τὴν ὥρα κείνη γίνη.
Καταχτυποῦν, κι ὁ βροντισμὸς εὔγαινε τῶν ἀρμάτων,
  Κ' ἐτζίνα, καὶ ἐπαράστεκεν ς' ἄλογον ὑποκάτω.
Ε'τρόμαξ' ὅλος ὁ λαὸς, ἔτοιο θηριὸ νὰ δοῦσι,
  Νὰ ρίξῃ μ' ὅλο τ' ἄλογον, γιὰ θαῦμα τὸ μιλοῦσι.
Κτυποῦσι ταῖς παλάμαις τους, γιὰ θάμασμα τὸ λέσι,
  Αἰγιάγια του σ' ἔτοιαις δουλειαῖς, ὅποιος κι ἂν κακοπέσῃ.
Πᾶσι πολλοὶ βοηθοῦσί του καὶ τ' ἄλογο σηκώνουν,
  Κ' ἐκεῖνον ποῦ ἐβρίσκεντον, στὸν τάφον ἀναχώνουν.
Σηκώνετ' ὁ Τριπόλεμος μὲ τζ' ἐντροπῆς τὴν ζάλη,
  Καὶ θέλημα ἐζήτησε, νὰ ξανατρέξῃ πάλι.
Ὅλοι, ποῦ βρίσκουνται ἐκεῖ, ἐτοῦτο νὰ γροικήσουν,
  Ὀλίγο λίγο λείφθηκε νὰ τὸν ἐξαφορμίσουν.
Κ' ἐκεῖνος, ὡς τὸ γροίκησε, τὸ πῶς τονὲ μισοῦσι,
  Τὰ μάτια του κἀνένα πλειὸ δὲν στρέφονται νὰ δοῦσι.
Μισεύγει μὲ τὴν ἐντροπὴν καὶ πλειό του δὲν ἐφάνη,
  Ἐτούτους τζ' εὔμορφους καρποὺς ἡ καυχησιὰ τοὺς κάνει.
Ὅσοι κι ἂν εἴχασι δουλειαῖς, ἐξελησμονηθῆκα,
  Κι ὅπουχε πάγη τότε κἀνεὶς, γιὰ τὸν Σκλαβοῦντα γροίκα.

Τὰς

Τὶς τὄλεγε μ' ἀλάβειαν καὶ τὶς μὲ γέλοιο πάλι,
  Κ' ἐτάζω τὴν ἀθηβολὴν, εἶχαν μικροὶ μεγάλοι.
Ἡ σάλπιγγες τὰ βὔκινα, δίδυν μεγάλω ζάλω,
  Τὶς πυλαλεῖ σὴν μιὰν μεριὰν, καὶ τὶς γλακᾶ σὴν ἄλλην.
Τὰ κονταροκτυπήματα ἐπάψαν κ' ἐπλειῶσαν,
  Κ' οἱ σρατηγοί τυς τὴν ἀνδρειὰν, πὔχαν, ἐφανερῶσαν.
Σύρνονται οἱ ξεῖς στὴν μιὰν μεριὰν, ἔτζη ψυχάρ, ἀμάξι,
  Μὲ πιθυμιὰ ἀναμένασιν ὁ Ῥήγας ποιὸ νὰ κράξῃ.
Γιατὶ κ' οἱ ξεῖς τυς εἶχασι τὸ νῖκος ἐπαρμένον, (μένοι.
  Στέκει σὸν Ῥῆγα ποιὸν νὰ πῇ, πλεὶ ἄξιον πλεὶ ἀνδρειω-
Πολλὴ ἔγνοιαν ἔχει ὁ Ῥώκερτος, μέσ' σὴν καρδιὰν τὸν πιάνει,
  Φοβῶντας, μὴν τὸ πάρυσιν οἱ ἄλλοι τὸ σεφάνι.
Γιατ' εἶδε ταῖς παλικαριαῖς, πὔ κάμασι κ' ἐκεῖνοι,
  Καὶ μέσα τ' ἄνδρας δυνατὺς, καὶ θαυμασὺς τὺς κρίνει.
Κ' ἔλεγ', ἂς ἦτον μπορετὸ, κι ὁ Ῥῆγας νὰ θελήσῃ,
  Σ' ἐκεῖνον, ὁπὔ πιθυμῶ, νὰ γένῃ δίκια κρίσι.
Σήμερον νὰ μᾶς ἔβανεν ἕνα πρὸς ἕνα χώργια,
  Νὰ γνωριθῇ ποιὸς ἀπ' τὺς ξεῖς εἶν ἄξιος γιὰ τὴν ντζόγια.
Στέκυσι, κι ἀναμένυσι μὲ πιθυμιὰν μεγάλη,
  Ποίαν ἀπόφασιν θὰ πῇ τὺ Ῥῆγα τὸ κεφάλι.
Ἔκραξε τὸν Πισόφορον ἡ Ῥήγισσα πλειὰ πρῶτα,
  Καὶ τὸν Ἀνθὸ τὺ χάρισε γιὰ τὴν μορφά τυ νιότα.

ΡΗΓΙΣΣΑ

Λέγει τυ, ἐσ' εἶσαι σήμερον ἀπ' ὅλυς διωματάρης,
  Στὸ ξέξιμο τὺ κονταριὺ πολλὰ μεγάλης χάρις.
Μὲ δίκιο σένα πρέπ' ὁ Ἀνθὸς, γιὰ κεῖνο τόνε πέρνεις,
  Καὶ μὲ τιμὴν σαῖς χώραις συ, καὶ μ' ἔπαινον γιαγέρνεις.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ευχαριστᾶ ὁ Ῥηγόπυλος πολλὰ τὴν ὥραν κείνη,
  Κι ὅλοι ἐφωνάξαν, κ' εἶπασι, πῶς δικαιοσύνη γίνη.

Τὺς

Τῆς Ἀρετούσας μοναχὰ ἐτοῦτο δὲν τζ' ἀρέσει,
Κι' ὠργίσθηκε τέτοιου Ἀφεντὸς, μὲ δίχως νὰ τῆς φταίσῃ.
Ἐκείνη πάντα λόγιαζε, παντάλπιζε, κ' ἐθάῤῥει,
Πῶς τὸν ἀνθὸ ὁ Ῥωτόκριτος ἔχει νὰ τόνε πάρῃ.
Καὶ δὲν ἐμπόρησε νὰ πῇ, τὸ πῶς τὴν ὥρα κείνη,
Μὲ φρόνησιν ἡ Μάννα της ἔκαμε δικαιοσύνη.
Σὰν τὸ γνωρίζασι πολλοὶ, κι ὡσὰν τὸ λέγαν κι ἄλλοι,
Μὰ ὁ πόθος τὴν ἐσκότισε, κ' ἐτύφλωσέ την πάλι.
Σὰν εἶδε κι ὁ Ῥωτόκριτος τὴν Ῥήγισσα ἤντα κάνει,
Ἐντράπηκε, πικράθηκε, μ' ἀπ' ἔξω δὲν τοῦ φάνη.
Καὶ σύζηλον τὸν ἔπιασε πολὺ τὴν ὥρα κείνη,
Κ' ἐφάνη του κ' ἡ Ἀρετὴ ἄλλου γυναῖκα γίνη.
Κ' ἐκείνη μ' ὅλαις τζ' εὐμορφιαῖς, ὁποῦχε, καὶ τὰ κάλλη,
Δὲν τὴν ἐσυντηρούσανε τόσα περίσσα οἱ ἄλλοι.
Γιατὶ σὰν δὲν ἐστράφηκε, νὰ δῇ ποτὲ κανένα,
Τὰ κάλλη της πομείνασιν εἰς τζ' ἄλλους θαμπωμένα.
Τὰ μάτια της στὴν εὐμορφιὰ μεγάλην χάριν ἔχουν,
Κ' οἱ διωματάροι νὰ τὰ δοῦν, πάσχουσι, καὶ ξετρέχουν.
Κι ὅταν στραφοῦσι δυὸ καὶ τρεῖς φοραῖς, καὶ δὲν τὰ δοῦσι,
Ὅλαις ταῖς ἄλλαις εὐμορφιαῖς ποσῶς δὲν ταῖς ψηφοῦσι.
Ὅλοι τὴν Ἀρετὴν παινοῦν διὰ τὴν εὐμορφιά της,
Μὰ λογισμὸν δὲν ἔβαλε κανεὶς γιὰ ὄνομά της.
Ὡσὰν δὲν ἀπανδραίνιρε νὰ δῇ κανένα τοῦτη,
Ὁλόσβυστα πομείνασι τῆς εὐμορφιᾶς τὰ πλοῦτη.
Τὴν ὥρα κείνη οἱ Στρατηγοὶ κροικοῦν φωνὴν μεγάλη,
Ἀπὸ παλάτι τοῦ Ῥηγὸς, κ' ἔποιας λογῆς ἐλάλει.
Ῥωτόκριτος, Χαρίδημος, κι ὁ Ῥῆγας ὁ Κυπρώτης,
Ποῦναι καθρέφταις τῆς ἀνδρειᾶς, καὶ παίνεμα τῆς νειότης,
Ἂς ἔλθουσιν εἰς τοῦ Ῥηγὸς, νὰ προσκυνήσουν πάλι,
Ν' ἀκούσουν τὴν ἀπόφασιν, καὶ στέκουσιν οἱ ἄλλοι.
Ἐπήγασιν εἰς τοῦ Ῥηγὸς, λέγει τους τὴν ὥρα κείνη,
Πῶς τὸ στεφάνι τὸ χρυσὸ γιὰ ἕνα κορμὶ ἐγίνη.

Κι

Κι αὐτοὶ οἱ τρεῖς, ἂν πιθυμοῦν, κ᾽ θὲ νὰ τὸ νικήσουν,
  Ἀλλήλως τους ἂς τρέξουσι, νὰ τὸ ξεκαθαρίσουν.
Τ' ὀνόματα καὶ τῶν τριῶν χρυσὸ γαβάθι βάνει,
  Κ' ἕνα κοπέλι ἔκραξε, κ' εἶπέ του νὰ τὰ βγάνῃ.
Κι ἀπέκει μὲ τὴν φρόνησιν κάνει τὴν ὥρα κείνη,
  Δυὸ ὀνόματα νὰ βγῆν ἐμπρὸς, κ' ἐκεῖνο π' ἀπομείνῃ,
Νὰ μὴν μπορῇ μὲ τζ' ἄλλους δυὸ νὰ κονταροκτυπήσῃ,
  Μὰ νὰ μισεύῃ τὸ ζημιὸ μ' ἀπόφασι σὴν κρίσι.
Μὰ δὲν τοῦ φαίνετο πρεπὸ, κι ἦτο ἄδικο μεγάλο,
  Ὁποῖος νικήσῃ ἀπὸ τοὺς δυὸ, νὰ πολεμᾷ κ᾽ μ' ἄλλο,
Μὰ κεῖνοι ὄπ' εὔγουσιν ἐμπρὸς, Ἀφέντης ἔτζι θέλει,
  Νὰ τὸ ξεκαθαρίσουσιν, ἡ ντζόγια τίνος μέλλει.
Κι ἂς ἔχῃ κ᾽ τὸ ῥοιζικὸ ἐπὰ τὸ μερτικό του,
  Καθένας πρῶτο πιθυμᾷ τ' ὄνομα τὸ δικό του.
Στέκουν ἐμπρὸς εἰς τοῦ Ῥηγὸς, οἱ τρεῖς τους κ᾽ θωροῦσι,
  Καὶ τ' ὄνομά του καθεὶς εἰς παρακαλεῖ ν' ἀκούσῃ.
Κι ἐμπρὸς ἐπροσκυνήσασι τὸν ὁρισμὸν τ' Ἀφέντη,
  Κ' ἐκείνην τὴν ἀπόφασιν μὲ γνῶσιν ἔκαμέν τη.
Η' Ἀρετοῦσα τρέμοντας, κιτάσεκε κ' ἐθώρει,
  Ἐδείλια, κ' ἐφοβάτονε ἡ πληγωμένη κόρη.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Κ' ἔλεγ' ἂς ἦτον μπορετὸ, τὸ πιθυμῶ νὰ γίνῃ,
  Εἰς τὸ γαβάθ' ὁ Ῥώκριτος ὕστερον ν' ἀπομείνῃ,
Κι ἂς πάγῃ ἡ ντζόγια σὸ καλὸ, κι ἂς τὴν ἐπάρουν ἄλλοι,
  Καὶ λίγον εἶν τὸ διάφορον τ' ἔποια δουλειὰ μεγάλη.
Κ' ἐκείνη ἡ χέρα πούκαμε τ' ὡριόπλουμο στεφάνι,
  Ἐπάνω, δὲν τὸ ξέμαθε, μὰ πλειόμορφα τὰ κάνει.
Πάλ' ἂν θελήσῃ ἡ μοῖρά μου, ποῦ πάντα μὲ παιδεύγει,
  Καὶ τ' ὄνομα τοῦ Ῥώκριτου κάμῃ καὶ πρῶτον εὔγῃ.
Μὴν ἔλθ' ὀπίσω ὁ Κρητικὸς, γιατ' ἔχει πλήσα χάρη
  Πολλὰ φοβοῦμαι μετ' αὐτὸ πῶς χάνει τὸ ψυχάρι.

Ο' Κυπριώτης τ' όνομα το δεύτερον ας έχη,
Πειδη γι' αυτον ο φόβος μυ τόσον πολυς δεν έχει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Βγαίνει το πρώτον όνομα, κ' ήτον τω πληγωμένω,
Τω 'Ερώκριτω, κ' οι άλλοι δυο σέκυσι κι ανιμένυ.
Βγαίνει ο Κυπριώτης δεύτερος, κι άπτιω χαρα την τόση,
'Εδω κ' εκεί χαρίσματα ήθέλησε να δώση.
Α'πόμεινον ο Κρητικός σε γαβαθίυ τον πάτο,
Μιλεν τυ, κι απ' τίω πίκραν τυ πλειο δεν απιλογατο.
Και προς τιω μοίρα μανίζε, και προς το ροιζικό τυ,
Πυκαμε, κήτον ύςερα τ' όνομα το δικό τυ.
Δίχως αποχαιρετισμον, και δίχως να πεζέψη,
Δίχως να πάρη θέλημα τυ 'Ρήγα να μισέψη,
Πέρνει τυς καβαλλάρυς τυ, και πλειο δεν ανιμένει,
Και πικραμένος περπατεί, κ' μανισμένος πηαίνει.
Ο'σον πλειά τωτος τιω καρδιαν είχε μεγάλα βάρη,
Τόσον κ' πλειά ο 'Ρηγόπυλος, κι ο 'Ρώκριτος εχάρη.
Πυρε κι αυτοί κατέχυντο, πως έχυσι να πάσι,
"Ενας θε νάναι ο νικητής, κι ο άλλος θε να χάση.
Μα καθε εις ελόγιαζε, το πως το νίκος πέρνει,
Μα η μοίρα άλλως ψυλα πετα, κι άλλως σα βάθη γέρνει.
Ε'τυτοι οι δυο πομείνασι, κι όσοι κι αν τζ' αγαπυσι,
Πιδέξια τζ' ορδινιάζασι το κάθε χρεια θωρυσι.
Τα σελλοσκαλλοχάλινα θωρυσιν ένα ένα,
Και πασπατεύγυν τ' άρματα, αν είναι ραγισμένα,
Την τέχνη και τιω δύναμιν παρα ποτε μαζώνυν,
Και πυ να κάμυν κονταριαν καλήτεριω ξαμώνυν.
Ε'μπρος σο σηθος σφίγγυσι τα δυνατα κοντάρια,
Παιζυν ταις σκάλαις δυνατα τάμορφα παλικάρια.
Πριν να κινήση σ' άλογον, ο 'Ρώκριτος γυρίζει,
Και τιω Κυρα τυ σα ψυλα με πόθο αναστραπίζει.

Καλὰ κοὶ δὲν ὡμίλησε τόπες ὅταν ἐςράφη,
 Τὸν πόνον, τὴν λαχτάραν τε ς' ἀβάβλεμμά τε γράφει.
Ἡ 'Αρετῦσα διάβασε ςὰ μάτια τε ὅ, τι χώνει,
 Γιατὶ σὲ τέταις ταῖς δελειαῖς λίγο σημάδι σώνει.
Ε'ξᾶψε, κ' ἐκοκκίνισε, κ' ἐχλώμνιασε πεῤῥίασα,
 Καὶ σαν φωτιᾶς ἀναλαμπαῖς, ἦψαν κ᾽ πάλι σβύσα.
Ω'ς τζ' εἶδε κ' ἐκινήσασι, ἀπειῤῥίζει, κοὶ κρυαίνει,
 Καὶ τὸ κονταροκτύπημα πολλὰ τηνὲ πικραίνει.
Κοντεν, φυσκώνεν τ' ἄλογα, κι ὡς ἀςραπὴ χυθῆκαν,
 Κι ὡσὰν αἶτοὶ βρεθήκασι ςὸν κάμπον κ' ἐσμιχθῆκαν.
Στῦτο τὸ συναπάντημα, πῦ κάμα οἱ Καβαλλάροι,
 'Εφάνιθή σε κ᾽ σεισμὸς ἔσεισε τὸ Παλάτι.
Καὶ τὰ κοντάρια σὰν γιαλιὰ ἐκατεθρυλιάθηκαν,
 Χίλια κομμάτια πήγασι, ςὰ νέφαλ' ἀνεβῆκαν.
Α'λλα κοντάρια δυνατὰ πιάνυν νὰ δευτερώσυν,
 Κ' εἰς τάχυσι νὰ κάμυσι, τέλος γοργὸ νὰ δώσυν.
Ἡ 'Αρετῦσα ζόμασε, τὰ χείλη δὲν μιλῦσι,
 Κ' ἐφαίνοντο ἡ κονταριαῖς ςὸ ςῆθος τῆς κτυπῦσι.
Κι ἂν ἤθελε μπορῆ ἡ πτωχὴ, νὰ τὸ ξεφανερώσῃ,
 Κ' ἐκεῖνο, πῦτονε χωςὸ, μὲ λόγια νὰ ξεχώσῃ,
Ε'διδεν ἀπ' τὰ μέλη της, τὴν χάριν νὰ τῆς κάμυν,
 Οἱ Καβαλλάροι νὰ ςαθῦν, κοντάρι νὰ μὴ δράμυν.
Κ' ἔλεγε, ἐδιάβη ἡ χαρὰ, ὁπῦχα, ὅταν ἀγῆκε,
 'Ο Κυπριώτης, κ' ὕςερον τὸν Κρητικὸν ἀφῆκε.
Γιατὶ φοβέμενε πολλὰ τὸν ἀνδρειωμένο κεῖνο,
 Κ' ἐδὰ πλειὰ ζέμαι, πλειὰ δειλιῶ, κ᾽ πλειὰ φοβῦμαι αὐτῦνο.
Τῦτον τὸν φόβον τζ' ἔδωκε, κ' εἰς πλήσαν ἔγνοια μπῆκε,
 Κἄποια φωνὴ δὲν ξεύρυσιν, ἀπὸ τὶ ςόμα βγῆκε.
Καὶ τὸν Κυπρίδη παίνεσε, ςὸ ζέξιμον ἐκεῖνο,
 Μὰ τῶτα γὼ δὲν τὰ θαῤῥῶ, παραμεράς τ' ἀφίνω.
Ἤρχισε νὰ δειλιᾷ ὁ λαὸς, κ' ἤθελε, κ' ἐπεθύμα,
 Ὁ Κυπριώτης τὰ θηλεὰ νὰ πέσῃ ἀπ' τὸ κτῆμα.

Μόν᾽ ἡ Φροσιώη χαίρετο, κ᾽ ἐκρυφοπαρακάλει,
Τ᾽ ἀμάξι ναὔγῃ νικητὴς, χαμαὶ νὰ τόνε βάλῃ.
Δὲν προσέχουν τ᾽ ἄλογα, παρὰ ποτὲ μανίζουν,
Οἱ Καβαλλάροι μάχονται, κ᾽ τὰ φαρεὰ μουγκρίζουν.
Εξάμωσ᾽ ὁ Ῥηγόπουλος στὰ μάτια νὰ τοῦ δώσῃ,
Μὰ τ᾽ ἄλογόν του στάθηκε, δὲν θέλει νὰ σιμώσῃ.
Σὰν εἶδεν ὁ Ῥωτόκριτος, κ᾽ ἴσφαλε τ᾽ ἄλογόν του,
Τὸ χαλινάρι ἴσωσε, στέκει κ᾽ τὸ δικόν του.
Καὶ δὲν τοῦ φαίνετο ἀνδρειὰ, νὰ ῥίξῃ τὸ κοντάρι,
Μ᾽ ἕνα ποῦ καββαλίκευε ἄλογο φοβιτζάρη.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει τ᾽ Ἀφέντη, τὸ φαρὶ θὲ νἄχῃ ἀνθρώπου γνῶσι,
Δὲν θέλει πίκρα, οὐδ᾽ ἐντροπὴ σήμερο νὰ σοῦ δώσῃ.
Γροικᾷ, πῶς χάνεις μετὰ μὲ, κ᾽ τὸ ζημιὸν ἐστάθη,
Τὴν δύναμίν σου γροίκησεν ἐπάνω του κ᾽ ἐχάθη.
Κ᾽ ἀπῆς θωρεῖς κ᾽ τ᾽ ἄλογο, φρόνιμα κι ἄξια κάνει,
Μὲ θέλημά σου σήμερον ἄφες μου τὸ στεφάνι.
Ὡς ἤκουσ᾽ ὁ Ῥηγόπουλος τοῦ Ῥώκριτου τὰ λόγια,
Τοῦ λέγει, γλίγωρα νὰ δῇς, σ᾽ ποιὸ θὲ νὰ πάγῃ ἡ ντζόγια.
Καὶ παρευθὺς ἐπέζεψε, κι ἄλλο φαρὶ γυρεύει.
Κι ὡς τὄβρε, πὰν σὰν αἰτὸς, πετᾷ καβαλλικεύει.
Ἀγριομιλεῖ τοῦ Ῥώκριτου μὲ τῆς ἀνδρειᾶς τὸ διῶμα,
Κ᾽ ἤυγαν ἀπὸ τὰ μάτια του, ἀνίθες κι ἀπὸ τὸ στόμα.

ΚΥΠΡΙΔΗΜΟΣ

Τ᾽ ἄλογο ἂν φοβήθηκε, δὲν φταίει ὁ Καβαλλάρης,
Κ᾽ εἰς τ᾽ ἄλλος, τοῦ μίλησες, τὴν πληρωμὴν θὰ πάρῃς.
Περμάζωξαι τὴν ἀνδρειὰν, κ᾽ δύναμιν, ἂν ἔχῃς,
Καὶ νὰ σὲ μάθω νὰ μιλῇς, γιατὶ κακὰ κατέχεις.

ΠΟΙΗΤΙΣ

Μικροὶ μεγάλοι στέκασι μὲ φόβον κ᾽ ἐθωροῦσαν,
  Καὶ νὰ κερδήσῃ ὁ Ῥαίκελτος, ὅλοι παρακαλοῦσαν,
Ἐπλήθαινεν ἡ μάνιτα, στὸν ἕνα κ᾽ εἰς τὸν ἄλλο,
  Ὡσὰν προβάλῃ νέφαλον ἄγριο πολλὰ μεγάλο,
Ῥήξῃ χαλάζι μ᾽ ἀστραπὴν, χώσῃ βαθυὰ τὸν ἥλιον,
  Καὶ τὰ κοπάδια στὰ βουνὰ γυρεύουν ναῦρουν σπήλιον.
Γλακᾷ ὁ ζευγᾶς καὶ χώνεται, ξέχ᾽ ὁ βοσκὸς καὶ φεύγει,
  Καὶ κάθε εἷς νὰ φυλαχθῇ τόπον νὰ βρῇ γυρεύγει,
Βροντοῦν λαγκάδια, καὶ βουνὰ, σιγοξομοῦν τὰ δάση,
  Κι᾽ ὅλοι γυρεύουν φύλαξιν τόπον νὰ βροῦν νὰ πᾶσι,
Ἔτζη κι᾽ ὅταν ἐδώκασι τὴν κονταρεὰ τὴν ἄλλη,
  Σοῦ φαίνη κι᾽ ἀπ᾽ τοὺς οὐρανοὺς ἦλθε βροντὴ μεγάλη.
Μὰ σὰν χαράκι δυνατὸ, π᾽ ἄνεμον δὲν φοβᾶται,
  Καὶ μηδὲ σ᾽ ἀστραπὴν δειλιᾶ, μηδὲ σ᾽ βροντὴν ξεπτᾶται,
Ἔτζ᾽ ἐσαθῆκ᾽ ἀστάλευτοι στὴν κονταρεὰν ἐκείνη,
  Σ᾽ ἕναν ἀπ᾽ ἄλλον διαφορὰ γιὰ τότε δὲν ἐγίνη.
Οὐδὲ τὸν πλειὰ καλλίτερον ἀκόμη δὲν γνωρίζουν.
  Κι᾽ ὅσον πλειὰ στέκουν δυνατοὶ, τόσον καὶ πλειὰ μανίζουν,
Στὴν χεῖρα της ἀπόμεινε μιᾶς πιθαμῆς κοντάρι.
  Τ᾽ ἄλογα γονατίσασι, κι᾽ ἐπαύσαν οἱ καβαλλάροι.
Ὁ Ῥῆγας εἶχε πιθυμιὰν νὰ τοὺς ἐξεχωρίσῃ,
  Καὶ μ᾽ ἄξι ἀποστολάτορα πέμπει νὰ τοὺς μηνύσῃ,
Νὰ πάψουσι τὴν μάνιτα γιὰ τὴν ἡμέραν κείνη,
  Κι᾽ ὁ εἷς, κι᾽ ὁ ἄλλος ὡς ταχυὰ σ᾽ ἀγάπη ν᾽ ἀπομείνῃ,
Τὴν νύκτα ν᾽ ἀναπάψουσι τὰ μαύρισμένα μέλη,
  Κι᾽ ὡς ξημερώσῃ, νὰ τὸ δοῦν, ἡ εὐζόγια τίνος μέλλει.
Μὰ τοῦτοι ξαγριέψασι, σ᾽ πλειὰ μάνιταν ἐμβαίνουν,
  Καὶ τὰ μαντάτο τοῦ Ῥηγὸς δὲν στέκουν ν᾽ ἀναμένουν.
Μὲ βιὰν γυρίζουν τ᾽ ἄλογα, τὸ τέλος θὲ νὰ δοῦσι,
  Μικροὶ μεγάλοι στέκουσι, μὲ φόβον καὶ θωροῦσι.

Ὥρου

Ω'φυ κακὸ ςὴν Ἀρετὴν τὴν παραπονεμένη,
Πῶς ἔχει μάτια νὰ θωρῇ, καρδιὰ καὶ νὰ τὴν μένῃ;
Ε'ναν ὁποὖχει ἐτζ' ἀκριβὸν, ἢ βλέπει μ' ἔγνοια τόση,
Ὁ ἥλιος νὰ μὴν τὸν ἰδῇ, κι ἄνεμος μὴν τὸ δώσῃ.
Ε'ποιο κονταροκτύπημα σήμερον ἐφὰν γιὰ κεῖνα,
Καὶ τὸ σεφάνι πῆκαμε, ςὴν Χώραν ἡ ἀπομεῖνη.
Κρυφὰ κρυφὰ παρακαλεῖ, ἢ κρυφαναδακρυώνει,
Ἀγκούσαις ἔχει, καὶ καϋμοὺς, μὰ δὲν τοὺς φανερώνει.
Η'λθαν κ' οἱ δυὸ μὲ μιὰν καρδιὰν σκύλλινη κ' ἐκτυπῆσα,
Ταῖς κονταριαῖς ταῖς δυναταῖς, ἢ φοβεραῖς πρεῖσα.
Γῦ Κυπριώτη τὸ βαρὺ καὶ δυνατὸ κοντάρι,
Στὸν ἴδιον τόπον τὤδωκεν, ὁποῦτον τὸ ψυχάρι.
Κιοὐδὲ ψυχάρι, ὐδὲ κερὶ, ὐδὲ φωτιὰ, ὐδὲ σπάμμα,
Τ' ἀπόμεινε ςὴν κεφαλὴν, κ' ἦτον μεγάλο πρᾶγμα.
Νὰ τὰ ξεχίσῃ ἡ κονταριὰ, κι ὅλα νὰ σκορπιθῦσι,
Κι ἀπτὴν φωτιὰν τῦ κονταριῦ καϋμένα νὰ τὰ βρῦσι.
Πολλὰ ζαλίθη ὁ Ῥώκριτος, ςὴν κονταριὰν ἐκείνη,
Τ' ἀλόγυ πάνω σὸν λαιμὸν τὴν κεφαλὴν τυ κλίνει.
Κάμποσὴν ὥραν ἦτονε μὲ τὴν μεγάλην ζάλη,
Κ' ἡ μοῖρά τυ τῦ βόηθησεν εἰς ἔτοια χρεία μεγάλη.
Δυὸ, τρεῖς, ἢ τέσσαραις φοραῖς, δείχνει νὰ πέσῃ κάτω,
Κ' ἡ Ἀρετὴ ἀνεδάκρυανε, κρυφὰ τὸν ἐλυπᾶτο.
Πὲρ ἀνδρειεύθηκε καλὰ, ςὴν σέλλα ςαματίζει,
Πρὸς τὴν Κυρὰν τυ μὲ καϋμὸν τὰ μάτια ἀνασηκίζει.
Ε'ξαψε ἀπὸ τὴν ἐντροπὴν πλειὰ παρὰ τὸ καμῖνι,
Κ' ὕςερα πάλι χλώμιασε, κι ὡσὰν νεκρὰς ἐγίνη.
Γιατὶ τὸν εἶδε ἔτοιας λογῆς, ἐκείνη πῦ τὸν κρίνει,
Εἰς τὸν λαιμὸν τ' ἀλόγυ τυ τὴν κεφαλὴν νὰ κλίνῃ.
Γ'ᾆς πῦμεν καὶ τὴν κονταριὰν, ὁπὖδωκε ἢ τῦτος,
Μὲ τὴν ὁποίαν κέρδησε τῦ σεφανιῦ τὸ πλῦτος.
Ηὔρηκε τὸν Ῥηγόπυλον τ' ἀλύπητο κοντάρι,
Στὸ κύπελο, κ' ἐπῆρε τυ τῆς ἀνδρειᾶς τὴν χάρι.

Χα-

Χαύει ταῖς σκάλλαις κ᾽ ταῖς δυὸ, τὸ χαλινάρι ἀφῆκε,
Ἐξάπλωσε τὰ χέρια τῦ, κι᾽ ἀπὸ τὴν σέλλα βγῆκε.
Καὶ τίς μπορεῖ νὰ διηγηθῇ διὰ τὴν ὥρα κείνη,
Εἰς τόσυς κτύπυς κ᾽ φωναῖς, τὴν ταραχὴ πῦ γίνη;
Ἡ σάλπιγγα τὸ βύκινο πολλὴν βαβῦρα δίδει,
Σημάδι πῶς ἐσχόλασε τῆς ντζόγιας τὸ παιγνίδι.
Πολλὴν χαρὰν κι᾽ ἀμίζητην ἔκαμε σὸ Παλάτι,
Ὁ Ῥῆγας μὲ τὴν Ῥήγισσαν, κι᾽ ὅλοι οἱ ἀπομονάροι.
Μ᾽ ἀπ᾽ ὅλυς τύτυς σήμερον ἡ Ἀρετῦσα εἶ κείνη,
Ὁπῦ πολλὰ ἀναγάλλιασε, κι᾽ ὅλη χαρᾶς ἐγίνη.
Ἡ μέρωσε, ἐσυνήφερεν, ἔλαμψ᾽ ἡ εὐμορφιά της,
Κ᾽ ἐπάψαν ἡ ζομάραις της, πῦ χροίκα ἡ καρδιά της.
Τὰ βύκινα ξαναφυσῦν, ἡ σάλπιγγες ἐπαῖξαν,
Κι᾽ ἀπ᾽ ὅλυς τὸν Ῥωτόκριτον σὸ νίκος ἐδιαλέξαν.
Ἐπῆγ᾽ ἐμπρὸς εἰς τῦ Ῥηγός, πεζεύει, γονατίζει,
Καὶ τὴν χρυσὴν τυ κεφαλὴν μὲ ντζόγια τὴν σολίζει.
Τὴν ντζόγια κείνη πιάνοντας ἡ Ἀρετὴ σὴν χέρα,
Στολίζει τὸν πολυάγαπα ἐκείνην τὴν ἡμέρα.
Ὁ Ῥῆγας ἔτζη τὄθελε, τὰ γράμματα τὸ λέσι,
Νὰ τόνε δίδῃ ἡ Ἀρετὴ τὴν ντζόγια ὅποιυ κερδέσῃ.
Τὰ κάλλητης ποριένασιν ὡσὰν ἀποθαμμωνία,
Κ᾽ ἐζέμασε τὰ χέρια της, τὰ λόγιάτης μπερδεῦα.
Ὀλίγο λίγον ἔλειψε νὰ τὴν γνωρίσυ οἱ ἄλλοι,
Καὶ τὰ κρυφὰ τῦ λογισμῦ ἀπέξω νὰ τὰ βγάλῃ.
Καὶ πάλι τῦ Ῥωτόκριτυ ὡς ἤγγιξεν ἡ χέρα,
Ὁπῦ τῦ δίδει τὴν ὑγειὰν, νύκτα κ᾽ τὴν ἡμέρα.
Δεν ἤξευρε πῦ βρίσκεται, νέφαλο τὸν πλακώνει,
Τὸν μυαλόν τυ ζάβωσε, κ᾽ τὴν καρδιὰν πληγώνει.
Μεγάλη κατασκέπασι, τὸν ἥυρε κ᾽ ζομάρα,
Δυὸ τρεῖς φοραῖς ἐχροίκησε νὰ πέλθῃ λιγομάρα.
Θάμασμα, πῶς δεν εἶδασι τὸν πόνον τῆς καρδιᾶς τυ,
Τὴν ὥραν πῦ τῦ γγίξασι τὰ χέρια τῆς κυρᾶς τυ.

Πολλαῖς χαραῖς κι ἀμέτρητες ἐπῆρεν ὅλ᾽ ἡ χώρα,
 Πῶς τὸ παιδὶ τῦ παλατιῦ ἐκέρδησε τὰ δῶρα.
Ο΄ Κύρις τ᾽ ὁ Πεζόστρατος ὡσὰν γονιός τ᾽ ἐχάρη,
 Κι᾽ ἀποκαμάρωνέ τονε ς᾽ ἄλογο καβαλλάρη.
Κι᾽ ὡς καθὼς τὄχε πιθυμιὰ, κι ὡς τὤθελεν, ἐγίνη,
 Πολλὰ καμίσκια ἐδῶ κ᾽ ἐκεῖ, δίδει τὴν ὥρα κείνη.
Ω΄σὰν τῦ βάλαν τὸ χρυσὸ ςεφάνι ςὸ κεφάλι,
 Καὶ δίδ᾽ ὁ Ῥῆγας θέλημα, καβαλλικεύει πάλι.
Νὰ τόνε συντροφιάσυσιν, ἐνναὶ ὀρδινιὰ τῦ Ῥῆγα,
 Καὶ μὲ παιγνίδια κ᾽ χαραῖς, ςὸ σπῆτι τὸν ἐπῆγα.
Μισεύαν, κι ἀποχαιρετῦν οἱ ἄλλοι καβαλλάροι,
 Κι᾽ ὁ Ῥῆγας ἐκατέβηκε κάτω ἀπ᾽ τὸ παλάτι.
Ο΄μάδι μὲ τὴν Ῥήγισσαν, κ᾽ μὲ τὴν θυγατέρα,
 Κι᾽ ἀθηβολαῖς ἐφέρνασι γιὰ κείνην τὴν ἡμέρα.
Λέγυν ταῖς τόσαις ἐμορφιαῖς, πῦχαν οἱ ἀνδρειωμένοι,
 Κι᾽ ἀπὸ τὴν γλῶσσαν ὁλωνῶν πολλὰ ἦσαν παινεμένοι.
Μ᾽ ἀπ᾽ ὅλυς τὸν Ῥωτόκριτον παρ᾽ ἄνθρωποι παινῦσι,
 Καὶ τῦτ᾽ ἐμορφὸς τῆς Ἀρετῆς ἄκακα τὰ μιλῦσι.
Κ᾽ ἐκείνη τὰ παινέματα ὡς ὅσον πλειὰ τ᾽ ἀκύει,
 Τόσον ὁ πόθος ςὴν καρδιὰ πλειὰ δυνατὰ τῆς κρύει.
Οἱ πόνοι της πληθαίνασι, πλειὸ δὲν μπορεῖ νὰ χώσῃ,
 Τὴν λάβραν, κ᾽ τῦ Ῥώκριτυ θὲ νὰ τὴν φανερώσῃ.

Χαίει ταῖς σκάλλαις κ) ταῖς δυὸ, τὸ χαλινάρι ἀφῆκε,
'Εξάπλωσε τὰ χέρια τε, κὶ ἀπὸ τὴν σέλλα βγῆκε.
Καὶ τὶς μπορεῖ νὰ διηγηθῆ διὰ τζὼ ὥρα κείνη,
Εἰς τόσες κτύπες κ) φωναῖς, τὴν ταραχὴ πε γίνη;
Η' σάλπιγγα τὸ βέκινο πολλὼ βαβῦρα δίδει,
Σημάδι πῶς ἐσχόλασε τῆς ντζόγιας τὸ παιγνίδι.
Πολλὼ χαρὰν κὶ ἀμέτρητζω ἔκαμε ςὸ Παλάτι,
'Ο 'Ρῆγας μὲ τὴν 'Ρήγισσαν, κὶ ὅλοι οἱ ἀπομονάροι
Μ' ἀπ' ὅλες τέτες σήμερον ἡ 'Αρετῦσα εἶν κείνη,
'Οπε πολλὰ ἀναγάλλιασε, κὶ ὅλη χαρᾶς ἐγίνη.
Η'μέρωσε, ἐσυνήφερεν, ἔλαμψε ἡ εὐμορφιά της,
Κ' ἐπάψαν ἡ ζομάραις της, πε χροίκα ἡ καρδιά της.
Τὰ βέκινα ξαναφυσεν, ἡ σάλπιγγες ἐπαῖξαν,
Κὶ ἀπ' ὅλες τὸν 'Ρωτόκριτον ςὸ νίκος ἐδιαλέξαν.
Ε'πῆγ' ἐμπρὸς εἰς τε 'Ρηγὸς, πεζεύει, γονατίζει,
Καὶ τὴν χρυσὴν τε κεφαλὼ μὲ ντζόγια τὴν ςολίζει.
Τζὼ ντζόγια κείνη πιάνοντας ἡ 'Αρετὴ ςζὼ χέρα,
Στολίζει τὸν πολυάγαπα ἐκείνζω τζὼ ἡμέρα.
Ο' 'Ρῆγας ἔτζη τὄθελε, τὰ γράμματα τὸ λέσι,
Νὰ τόνε δίδη ἡ 'Αρετὴ τὴν ντζόγια ὅπαιε κερδέση.
Τὰ κάλλητης πομείνασιν ὥσαν ἀποθαμμωνα,
Κ' ἐζέμασι τὰ χέριά της, τὰ λόγιάτης μπερδεύα.
Ο'λίγο λίγον ἔλειψε νὰ τζὼ γνωρίσε οἱ ἄλλοι,
Καὶ τὰ κρυφὰ τε λογισμε ἀπέξω νὰ τὰ βγάλη.
Καὶ πάλι τε 'Ρωτόκριτε ὡς ἤγγιξεν ἡ χέρα,
'Οπε τε δίδει τζὼ ὑγειαν, νύκτα κ) τζὼ ἡμέρα.
Δεν ἤξευρε πε βρίσκεται, νέφαλο τὸν πλακώνει,
Τὸν μυαλόν τε ζάβωσε, κ) τὴν καρδιαν πληγώνει.
Μεγάλη κατασκέπασι, τὸν ἧυρε κ) ζομάρα,
Δυὸ τρεῖς φοραῖς ἐχροίκησε νὰ πέλθη λιγομάρα.
Θάμασμα, πῶς δεν εἴδασι τὸν πόνον τῆς καρδιᾶς τε,
Τζὼ ὥραν πε τε ἤγγιξασι τὰ χέρια τῆς κυρᾶς τε.

Πολλὴν χαρὰν κι ἀμέτρητην ἐπῆρεν ὅλ' ἡ χώρα,
  Πῶς τὸ παιδὶ τοῦ παλατιοῦ ἐκέρδησε τὰ δῶρα.
Ο' Κύρις τ' ὁ Πεζόστρατος ὡσὰν γονιός τ' ἐχάρη,
  Κι' ἀποκαμάρωνέ τονε σ' ἄλογο καβαλλάρη.
Κι' ὡς καθὼς τὄχε πιθυμιὰ, κι' ὡς τὄθελεν, ἐγίνη,
  Πολλὰ κανίσκια ἐδῶ κ' ἐκεῖ, δίδει τὴν ὥρα κείνη.
Ω'σὰν τοῦ βάλαν τὸ χρυσὸ στεφάνι στὸ κεφάλι,
  Καὶ δίδ' ὁ 'Ρῆγας θέλημα, καβαλλικεύει πάλι.
Νὰ τόνε συντροφιάσουσιν, εἶναι ὀρδινιὰ τοῦ 'Ρῆγα,
  Καὶ μὲ παιγνίδια κ' χαραῖς, στὸ σπῆτι τὸν ἐπῆγα.
Μισεύγουν, κι ἀποχαιρετοῦν οἱ ἄλλοι καβαλλάροι,
  Κι' ὁ 'Ρῆγας ἐκατέβηκε κάτω ἀπ' τὸ παλάτι.
Ο'μάδι μὲ τὴν 'Ρήγισσαν, κ' μὲ τὴν θυγατέρα,
  Κι ἀθηβολαῖς ἐφέρνασι για κείνην τὴν ἡμέρα.
Λέγουν ταῖς τόσαις εὐμορφιαῖς, ποῦχαν οἱ ἀνδρειωμένοι,
  Κι' ἀπὸ τὴν γλῶσσαν ὅλωνῶν πολλὰ ἦσαν παινεμένοι.
Μ' ἀπ' ὅλους τὸν 'Ρωτόκριτον παρ' ἄνθρωπον παινοῦσι,
  Καὶ τοῦτ' ἐμπρὸς τῆς 'Αρετῆς ἄκακα τὰ μιλοῦσι.
Κ' ἐκείνη τὰ παινέματα ὡς ὅσον πλειὰ τ' ἀκούει,
  Τόσον ὁ πόθος στὴν καρδιὰ πλειὰ δυνατὰ τῆς κρούει.
Οἱ πόνοι της πληθαίνασι, πλειὸ δὲν μπορεῖ νὰ χώσῃ,
  Τὴν λάβραν, κ' τοῦ 'Ρώκριτου θὲ νὰ τὴν φανερώσῃ.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

ΜΕΡΟΣ Γ'.

Μοιάζει ἡ Ἀρετοῦσα τ' ἄῤῥωστου, ὁποῦ πολλὰ τὸν κρίνει,
Κάϊλα βαρειὰ, κι ὅλο διψᾶ, πάντα ζητᾶ νὰ πίνῃ.
Κι ὅσον τοῦ δίδουν τὸ νερὸ, πλειὰ καίγεται, καὶ βράζει,
Καὶ πλειὰ πληθαίνει ἡ δίψα του, καὶ πλειὰ τονὲ πειράζει.
Καὶ πλειὰ ὁ καϋμὸς στὰ σωθικὰ, τονὲ κοντᾶ, κ' ἐξάφτει,
Καὶ τὸ ζητᾶ γιὰ γιατρικὸν, ἐκεῖνο ποῦ τὸν βλάφτει.
Ὅσ' ὥραν ἔχει τὸ νερὸ, στὸ στόμα δρόσον φέρνει,
Κ' ὕστερα δυνατώτερη ἡ δίψα του γιαγέρνει.
Ὅσ' ὥρα τὸν Ῥωτόκριτον ἐθώρει ἡ Ἀρετοῦσα,
Τὰ σωθικάτης κ' ἡ καρδιὰ τὸ δρόσος ἐγροικοῦσα.
Ὠρέγετο τὰ κάλλη του, παρηγορειὰ τζ' ἐδίδα,
Ἐχαίρετο, λαφρώνετο στὴν πελελὴν ἐλπίδα.
Μὰ σὰν ἐμίσευσ' ἀπεκεῖ, καὶ πλειὰ δὲν τὸν ἐθώρει,
Κάμμιας λογῆς ἀνάπαυσιν δὲν ηὕρισκεν ἡ Κόρη.
Πλειάξαψε στὴν ἀγάπην του, πλειὰ στὴν φιλιάν του μπῆκε,
Καὶ πλειὰ μεγάλην τὴν πληγὴν στὰ σωθικάτζ' ἀφῆκε.
Συχνὰ ψυχομαραίνετο, συχνὰ εἶχε λιγομάραις,
Συχνά 'χε μέσ' στὸν λογισμὸν τζ' ἀγάπης ταῖς ξομάραις.
Ἀμ' ὅσην ὥραν ἔβλεπεν, ἐκεῖνον ποῦ τὴν κρίνει,
Οἱ λογισμοὶ, κ' οἱ πόνοι της τζ' ἐκάναν καλωσύνη.

Μὰ

Μὰ σὰν τὸν εἶχε ςερϐυθῆ, πειράσα τυραννᾶτο,
Κἰ ὅλη ξαναμαλάαστετο, κὶ ὅλη ξαναγεννᾶτο.
Ἐπέρνα μέραις σκοτειναῖς, νύκτες ἀσβολωμέναις,
Ἀποσπεριναῖς λαχταρισμαῖς,κὶ αὐγαῖς περγιωρισμέναις,
Ἡ Μάννα της, κὶ ὁ Κύρις της πόνον πολὺ ἐκοικῦσα,
Κἰ ἀλλήλως τους ἐλέγασιν, ἐῶπᾶχει ἡ Ἀρετῦσα.
Κ' ἐχάθηκεν ὁ ὕπνος της, κ' ἐκόπη τὸ φαΐτό της,
Σὰν ποιὸ νᾆναι τὸ βάρος της κὶ πᾶχει τὸ κακό της;
Καθημερνὸ τῆνε ρωτῦν, ἐῶτα κὶ ἀδυναμίζει,
Καὶ τὸ κακότης δὲν ἐκοικᾶ, γιατὶ δὲν τὸ γνωρίζει·
Κ'ἐκείνη μὲ καλὴ καρδιὰ, κὶ γέλοιο πηλογᾶτο,
Κ'ἔλεγε, πῶς δὲν εἶν κακὰ, ἀμὴ καλὰ ἐκοικᾶτο,
Μὲ πονηριαῖς τὰ πράγματα ξανάςροφα γυρίζει,
Καὶ ὡσὰν τὰ ςάσι βρίσκεται, κανεὶς δὲν τῆς γνωρίζει.
Τὰ πάθη της δὲν γνώθυσι, ὐδὲ τὰ κρυφά τζ' ἐννοιῶσα,
Καὶ λὲν, πῶς τὄχει φυσικὸ, ν' ἀδυναμίση τόσα.
Συχνὰ συχνὰ τῆς Νένας της ἔλεγε τὸν καϊμόν της,
Καὶ τὰ κρυφάτζ' ἐθάρρευε, κὶ ὅλον τὸν λογισμόν της.
Κ' ἐκείνη μὲ παρηγορίαις πάσχει νὰ τὴν περάση,
Μήπως κὶ ξελησμονηθῇ ὁ πόθος σὰν γεράση.
Μὰ τῦτον, ὁπῦ λόγιαζε, ἔσφαλεν ἡ Φροσύνη,
Κἰ ὅσον ἐπέρνα ὁ καιρὸς, ἀμέτρητος ἐγίνη.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Λέγης της μιὰ ἀπ' ταῖς πολλαῖς, Νένα, τὸν κόσμον χάνω,
Γιατ' ἔβαλα ςὸν λογισμὸν, νὰ πέσω ν' ἀποθάνω.
Ἡ πῦρε κὶ ὁ Ῥωτόκριτος τὰ πάθη μῦ ν' ἀκύση,
Καὶ ταχτικὰ τὰ χείλη μυ μιὰν ὥρα νὰ τὰ πῦσι.
Μὲ γνῶσι εἰς τρόπον φρόνιμον, ὁπῦ νὰ μὴν ἐκαικύση,
Πῶς ἔχ' ἀγάπης βάσανα, πῶς ἔχω πόθυ κρίσι.
Θωρεῖς με, πῶς ἀπόδωκα, πάντα ἐκοινιῶ, κὶ κλαίγω,
Κἰ ὅ, τι μιλήσω, κὶ ὅ, τι πῶ, πάντα γιὰ κεῖνον λέγω.

ΠΟΙΗ-

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἡ Νένα σὰν παρηγοριὰν εἶχ' ὡς στὴν ὥρα κείνη,
  Μὰ ὡς εἶδε πῶς ἀφόρμισε στοῦ πόθου τὴν ὀδύνη,
Καὶ θὲ νὰ καταφρονεθῇ, καὶ θὲ ν' ἀποκοτήσῃ,
  Τ' Ἐρώκριτου μ' ἀδιαντροπιὰν γι' ἀγάπαις νὰ μιλήσῃ.

ΝΕΝΝΑ

Λέγει της λυτάπαθες ἐδὰ, κὴν τ' ἀφορμὴ εἶν' ἐκείνη,
  Ποῦ πλήθιωσε τὸν πόθον σου, κ' ἔτοιας λογῆς ἐγίνη;
Γιατ' εἶδες τὸν Ῥωτόκριτον στ' ἄλογό καβαλλάρη,
  Κ' ἐστείθη, κ' ἐλιγύθηκε, κ' ἔτρεξε τὸ κοντάρι;
Ἤντα μεγάλο θάυμασμα ἐγίνη εἰς τὴν χώρα,
  Ἂν ἐκονταροκτύπησε, κ' ἐκέρδισε τὰ δῶρα;
Ἐ'τοῦτ' εἶν' τοῦ ῥοιζικοῦ, δὲν εἶν' ἀνδρεια μεγάλη,
  Κ' εἴδαμεν ποῦ ὡσὰν κι' αὐτὸν, κι' ἐκάμασι κοὶ ἄλλοι.
Θυμοῦ, ὄντ' ἀναδάκρυωσες, τρομάρα σ' εἶχε φθάσει,
  Ὅταν τ' ἀλόγου τὸν λαιμὸν ἀγκαλιαστὸ εἶχε πιάσει.
Στὴν κονταριὰν ποῦ τοῦδωκεν ἐκεῖνος ἀπ' τ' ἀμάξι.
  Κ' εἴδαμεν, κ' ἐφοβήθηκε, κ' εἴδαμεν νὰ τρομάξῃ.
Κἰ ἂν εἶχε τρέξῃ μετ' αὐτὸν τῆς Κρήτης τὸ λιοντάρι,
  Κάτεχε, δὲν τὸν ἄφηνε τὴν ντζόγιαν νὰ τὴν πάρῃ.
Μᾶχε κ' εἰς τοῦτο ῥοιζικὸ, κατέχεις το ἀπατήσου,
  Καὶ ποῦρε ἀπ' τὸν φόβον σου ἔτρεμε τὸ κορμί σου.
Μὰ θέλω νᾆναι κι' εὔμορφος, νᾆναι καὶ παλικάρι,
  Γιὰ τοῦτ' εἶν' ἄξιος μιὰν κυρὰν γυναῖκά του νὰ πάρῃ;
Γιὰ δὲ καὶ καλολόγιασαι, τοῦτ' ἡ δουλειὰ πῶς πάγει,
  Μὴ δώσῃς ἔτοιου κηπουροῦ τὸ μῆλο νὰ τὸ φάγῃ.
Κἰ ἄξια δὲν εἶναι ἡ χέρα του σ' ἔτοιο δεντρὸ ν' ἁπλώσῃ,
  Δὲν μοιάζει ν' ἀναμουρδωθῇ τὸ στόμα του ἔτοια βρῶσι.
Νὰ μὴν τὴν πιάσῃ φανερὰ, κιοὐδὲ νὰ μὴν τὴν κλέψῃ,
  Γιατ' ἂν τὴν φάγῃ δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ τὴν χωνέψῃ.

Περ-

Ξερνᾷ την, δὲν τὴν δέχεται, πρὶν 'ς τὴν κοιλιάν τῃ σώσῃ,
Πνίγεται, γιατὶ ἔποιος λαιμὸς δὲν εἶναι γιὰ ἔποια βρῶσι.
Πῶς ἔχω γλῶσσα κ' μιλῶ, μάτια κι ἀνανδραΐζω;
Καλὲ, πῶς δὲν σηκώνει ὁ νοῦς, κ' πῶς δὲν ἀφορμίζω;
Εἰς τ' ἄμοιαστα, κ' εἰς πάραντα, μοῦ τάπες θυγατέρα,
Πῶς στέκω, κ' δὲν ξεψυχῶ ἐπούτην τὴν ἡμέρα;
Ἐσ' εἶσαι Βασιλειῶν παιδὶ, κ' τὸν λαὸν ὁρίζεις,
Μπορεῖς νὰ πέρνῃς τὴν ζωὴν, κ' νὰ τηνὲ χαρίζῃς,
Μὰ μ' ἄλο ποῦχεις τὴν ἐξαὶ, νὰ πάρῃς τὴν ζωή μου,
Κάτεχε, πῶς σ' ἀνέθρεψα 'ςὸ στῆθος σὰν παιδί μου.
Κι ἀπτὰ βυζιά μου τὴν τροφὴν σ' ἔδιδα μὲ τὸ γάλα,
Καὶ τούταις μου ἡ ἀνατροφαῖς μέσ' 'ς τὴν καρδιὰν σ' ἔβαλα,
Μεγάλ' ἀγάπη σοῦ βαστῶ, παιδί μου, κ' κυρά μου,
Διὰ τὸ γάλα ποῦφαγες, τρεῖς χρόνους 'ςὰ βυζιά μου,
Πολλαῖς φοραῖς ἀγρύπνησα, γιὰ νὰ σ' ἀποκοιμίσω,
Καὶ νὰ σοῦ δώσω τὸ βυζὶ, συχνὰ νὰ σὲ ποτίσω.
Πολλαῖς φοραῖς μ' ἐκάμασι τὰ κοπελιστικά σου,
Κ' ἔπια φαρμάκι κ' χολαῖς, γιὰ τὰ κουτζουνιά σου.
Ἤθελες κλάψῃ, κ' νὰ δῶ τὸ δάκρυο νὰ προβάλῃ,
Μ' εὕρισκε γιὰ τὸ κλάυμα σου παρατροπὴ μεγάλη.
Τόχες σκουντάψει νὰ βαρῇς, τὸν πόνον δὲν ἐγροίκας,
Σὰν τὸν ἐγροίκου ἐγὼ γιὰ σὲ, μὲ τὸν καϋμὸν τῆς πίκρας,
Τόχες ζητήσει τοῦ Κυροῦ χάριν νὰ μὴ 'ς τὴν κάμῃ,
Ἐχλώμιαινα, ποκρύαινα, κ' ἔτρεμα σὰν καλάμι.
Ἐσ' ἦσουν τὰ μάτια μου, ἐσ' ἦσουν τὸ φῶς μου,
Εἰς κάθ' ἀνάγκην κ' κακὸν ἐσ' ἦσουν ὁ γιατρός μου,
Ῥήγισσας τέκνο βύζασα, ἀνάθεμα ἔποια κρίσι,
Ζωντάς μου, κι ἀποθαίνοντας, κατάραν θέλ' ἀφήσει,
Ποτὲ εἰς παλάτια Βασιλειῶν πτωχὴ νὰ μὴν 'σημώνῃ,
Γιατ' ἂν χαρῇ λίγον καιρὸν, ὕστερα μεταμοιώνει.
Ἐγὼ γνωρίζω, γὼ γροικῶ, κ' ἐγὼ θωρῶ ἤντα ζάλη,
Ἐχ' ὅταν φράσουν οἱ μικροὶ, ἐκεῖ ποῦναι μεγάλοι,

Ἐ'βυν

Ἐβύζασα, κὶ ἀνέθρεψα νὸς Ῥῆγα θυγατέρα,
  Κ' εἶχ' ὅλαις ταῖς ἐλπίδες μυ σ' ἐκείνη νύκτα μέρα.
Κ' ἐδὰ θωρῶ, ςράπτει ὁ οὐρανὸς, ᾗ συνεφιᾷ, ᾗ βρέχει,
  Καὶ μὲ ἐμένα ὁ καιρὸς μεγάλην μάχην ἔχει.
Κ' ἔπεσαν ἡ ἐλπίδες μυ ὡσὰν τῦ δενδρῦ τὰ φύλλα,
  Ὅταν τὰ ψήγυν ἡ χιονιαῖς, ᾗ κάμνυσίν τα ξύλα.
Κ' ἰᾶς ἦτον μόνον εἰς ἐμὲ, κἰᾶς μὲ παιδέψῃ ἡ τύχη.
  Καὶ σὲ μὴ βρῇ ποτὲ κακὸ, σκιᾶς τὸ μικρὸ συ νύχι.
Μᾶ γὼ θωρῶ πῶς οἱ καιροὶ πλειὰ χθρεύυν διὰ σένα,
  Ἂν δὲ σκολάσῃς γλίγωρα τὰ μῦχεις μιλημένα.
Στὸ χιόνι ἐθεμέλιωσες, κὶ ὅ, τι κοπιάσεις χάνεις,
  Γιατὶ φτιρὰ, κὶ ὅλο βρυγιὰ ςὸ κτίσιμό συ βάνεις.
Κὶ ὁ ἥλιος τὰ θεμέλιά συ λειῶνει, καὶ διασκορπῦσι.
  Κὶ ἄνεμος τὰ κτίσίματα φυσᾷ τα, ᾗ σκορπῦσι.
Τῦτο τὸ πρᾶγμα πῦ θωρεῖς σήμερον πῶς σ' ἀρέσει,
  Θὲ νὰ σὲ βλάψῃ μὲ καιρὸν, ὄχι νὰ σὲ φελέσῃ.
Πολλὰ μεγάλον ἄδικο μᾶς ἔκαμεν ἡ φύσι,
  Καὶ τὴν ἀλήθεια ὁ ἄνθρωπος δὲν θὲ νὰ τὴν γνοικήσῃ.
Ὅλ' ἀγαπῦν τὰ ψεύματα, νὰ λὲν νὰ μᾶς γελῦσι,
  Καὶ τὴν ἀλήθεια κἀνεὶς δὲν θὲ νὰ τὴν ἀκύσῃ.
Κὶ ἂν ἔχυν φίλυς, κ' ἐδικὺς, νὰ τὺς καταδικάσυν,
  Τὰ λόγια τυς σὰν ἄνεμον ἀφήνυν νὰ περάσυν.
Τὸν φίλον κάνυσιν ἐχθρὸν, τὸν ἐδικὸ ἔχυν ξένον,
  Σὰν τὺς μιλήσυν τὸ πρεπὸν εἰς πρᾶγμα κομπωμένον.
Μὰ κεῖνος, ὁπῦ δὲν πονεῖ, ἀφίνει νὰ περάσῃ,
  Τὸ σφάλμα κἰυδὲ βῦλεται νὰ τὸ καταδικάσῃ.
Παινᾷ το, κὶ εὐμορφίζει το, κ' ἐπίβυλα κομπώνει,
  Τὸ ψεῦμα δείχνει ἀπαρθινὸ, ᾗ τὴν ἀλήθεια χώνει.
Κ' εἶναι πολλοὶ, παιδάκι μυ, τὴν σήμερον ἡμέρα,
  Κ' ἔχυν ςὸ ςόμα τὸ γλυκὺ, φαρμάκι εἰς τὴν χέρα.
Καὶ γιὰ νὰ τζ' ἔχυν ἀκριβὺς, ᾗ γιὰ νὰ τζ' ἀγαπῦσι,
  Πολλὰ μεταμορφίζυσι τὸ ψεῦμ' ὅταν τὸ πῦσι.

Μὲ

Μὲ ποινηριὰν ὅ, τι γροικȣ̃ν, τ' ἀνθρώπȣ πῶ; τ' ἀρέσει,
Α'ν ἔχῃ βλάβην, ϗ κακὸ, κεῖνοι καλὸ τὸ λέσι.
Κ' ἐγὼ ἡ καϋμένη ἤντα νὰ πῶ, ςὸν κίνδυνον ὁπȣ̃μαι,
Πῶς νὰ πιςέψω σήμερον, κεῖνα πȣ̃ σ' ἀφȣκρȣ̃μαι;
Ὁπȣ̃ ἡ ἀρχήτȣς βλαβερὴ, κ' ἡ μέση κομπωμένη,
Καὶ θὲ νὰ κάμȣν τέλεωσιν κακὴν κ' ἀξοπιασμένη.
Ὤϊμὲ, κι ἂς ἦτον μπορετὸ; νὰ δῇς εἰς τ' ὄνειρό σȣ,
Σ' ἤντα γκρεμνὸ, σ' ἤντα βυθὸν, σὲ πάει τὸ ῥοιζικό σȣ.
Κι ἂν τύχῃ νὰ φοβήθηκες, κι ὀπίσω νὰ γυρίσῃς,
Καὶ τὴν δȣλειὰν, ὁπȣ̃ ἄρχισες, ἀκάμωτην ν' ἀφήσῃς.
Παιδάκι μ' ἂς ἐγνώριζες, πȣ̃ περπατεῖς, ϗ πηαίνεις,
Καὶ σ' ἤντα πέλαγος βαθὺ, ϗ θυμωμένο μπαίνεις.
Ν' ἀνδρειωθῇς ὅσον μπορεῖς, μόνη σȣ βοηθήσου,
Καὶ τὴν φιλειὰν τ' Ἐρωκρίτȣ, κυρά μȣ, ἀπαρνήσου.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Νένα μȣ, λέγ' ἡ Ἀρετὴ, φρόνιμα δασκαλεύεις,
Μὰ γὼ ἡ φτωχὴ ξελησμονῶ ὅ, τι κι ἂν μ' ἑρμηνεύεις;
Τὄνα μ' αὐτὶ σȣ̃ τὰ γροικῶ, ϗ τ' ἄλλο τὰ ξογνώνει,
Κι ὁ λογισμός μȣ γλίψει, ϗ πλειότȣ δὲν μερώνει.
Κι ἄνθρωπος σὰν τȣ̃ βȣληθῇ, νὰ κάμῃ τὸ ξεξέχει,
Ὅποιος διαπάσει, ὅποιος μιλεῖ, εὔκερον κόπον ἔχει.
Θωρῶ, πῶς μὲ τὸν Κύρη μȣ σ' μάχην μεγάλη μπαίνω,
Μὰ γροίκησα τῶν φρονίμων, ϗ τῶν γραμματισμένων,
Κ' εἴπασι, κι ἑρμηνεύȣσι, πῶς σὰν τελειώσῃ ἡ μάχη,
Ἀγάπη, ϗ γαλήνωσι ςὸ τέλος της θὲ νἄχῃ.
Κ' ἡ μάχη φέρνει ἀνάπαυσ' ἡ ἔχθρητα καλωσύνη,
Ἔτζη κ' ἡ μάχη τȣ̃ Κυρȣ̃ μερώνεται ϗ σβείνη.

ΝΕΝΝΑ

Παιδί μȣ, λέγει ἡ Νένα της, σφάλȣσι τὰ λογιάζεις,
Κακὸ θεμέλιον ἔχȣσι, ταῦτα πȣ̃ λογαριάζεις.

Ἂν

Ἂν τὄπασιν οἱ φρόνιμοι, ἀληθινὰ τὸ λέσι,
  Μὰ βλέπ' αὐτὸς ὁ λογισμὸς μὴν πᾶ νὰ σὲ πλανέσῃ.
Κεῖν' εἶπαν γιὰ τοὺς Βασιλεῖς εἰς μάχη ὅταν ἐμποῦσι,
  Κι' ὁποῦ γιὰ χώραις, ϗ χωριὰ μ' ἔχθρειτα πολεμοῦσι.
Ἐπεῖτ' ἡ μάχη μὲ καιρὸν φιλιὰν ϗ ἀγάπην φέρνει,
  Κι' ἀπ' ὅ,τι πάρῃ ὁ εἷς τ' ἀλλοῦ, κρατίζει, ϗ γιαγέρνει.
Οἱ σκοτωμοὶ, ποῦ γίνονται, βαρειοῦνταί τους ϗ κεῖνοι,
  Ταῖς ἔξοδαις, ταῖς κούρασες, ϗ κάνην καλοσυνη.
Μὰ σὺ, κυρά μου, περπατεῖς εἰς μπερδεμμένην στράτα,
  Κ' ἔχεις πολέμους κι' ἔχθρειταις τὰ λογικὰ γεμάτα.
Καὶ θὲ νὰ κάμῃς τοῦ Κυροῦ εἰς τὴν τιμὴ ἀγκωμάδι,
  Καὶ δὲν τελειώνῃ ἡ μάχησάς, ὥστε νὰ μπῇς στὸν ᾅδη.
Κι' ἂν ἀποθάνῃς, καὶ ταφῇς, μ' ὅλον ἐτοῦτο πάλιν,
  Θὲ νἄχῃς μὲ τὸν Κύριν σου μάχην πολλὰ μεγάλην.
Γιατ' εἶναι κἄποια σφάλματα, ὁποῦ ποτὲ δὲν λυώνουν,
  Καθημερινὸ τὴν ἔχθρειτα, κι' ὄργιτα δυναμώνουν.
Τὸ σφάλμα, ὁποῦ στὴν τιμὴν, ἐγγίζει καὶ πληγώνει,
  Ὁ θάνατος δὲν τὸ σωπᾷ, τὸ μνῆμα δὲν τὸ χώνει.
Μὴ θὲς νὰ καταφρονηθῇς, νὰ μπῇς εἰς τοιαῖν μάχη,
  Π' ἀρχὴ, ϗ τέλος, κόρη μου, πολλὰ κακὸ θὲ νἄχῃ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἡ Ἀρετοὺ φουκρᾶτό νε τὰ τζ' ἔλεγ' ἡ Φροσυνὴ,
  Καὶ μὲ τοὺς ἀναστεναγμοὺς τζ' ἀπηλογᾶται κείνη.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Νέννα, λογιάζω νὰ θαῤῥῇς, πῶς μὲ τὸ θέλημά μου,
  Βάνω τὰ ξύλα στὴν φωτιὰν, ϗ καίγω τὴν καρδιά μου.
Ἡ ὄρεξίς μου, Νέννα μου, ὁ νοῦς, ϗ οἱ λογισμοί μου,
  Μακρὰν ὁδὸν ἐπιάσασι, δὲν εἶναι πλειὸ δικοί μου.
Θωρῶ κ' ἐξαναγίνηκα, γνωρίζω τ' ἀπατή μου,
  Γιατ' ὅλ' ἀλλάξαν εἰς ἐμὲ, δὲν εἶμαι πλειὸ σὰν ἤμου.

Πολ-

Πολλοὶ τὸν ἥλιον πιθυμοῦν, τὴν λάμψιν του ζηλοῦσι,
  Κι' ἄλλοι πολλοὶ ὅταν τὸν δοῦν, τὸ φῶς τους καταλοῦσι.
Ἄλλος τὴν βράδυ ὀρέγεται, ἄλλος κρυὸν ἀέρα,
  Κι' ἄλλος τὸ σκότος πιθυμᾷ, κ' ἐβλάπτει τον ἡμέρα.
Πολλ' ἀπ' ταῖς μεγαλότητες τούτου τοῦ κόσμου φεύγουν,
  Τὴν ταπεινότ' ὀρέγονται, κ' τὴν πτωχειὰ γυρεύγουν.
Ἄλλοι τὸν πλοῦτον πιθυμοῦν, κ' τὴν πτωχειὰ μισοῦσι,
  Κι' ἄλλοι στρέχουν τὸ κακὸ, σκοντάζουν νὰ τὸ βροῦσι.
Κι' ὁ κόσμος ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ἐδέτζη θεμελιώθη,
  Καὶ περπατεῖ κ' ἀθρώπους μας, ἐκεῖ ποῦ ἡ τύχη ἀμπώθει.
Ἂν θέλω τὸν Ῥωτόκριτον τέλει νὰ τόνε κάμω,
  Καὶ μὲ αὐτὸν αὖ ὀρέγομαι, κ' θὲ νὰ κάμω γάμο,
Ἐκείνους τοὺς λογαριασμοὺς, τ' αὐτιά μου ποῦ σ' ἀκοῦσα,
  Τὴν ὥραν τούτην χάσα τους, δὲν εἶμ' ἡ Ἀρετοῦσα.
Σὰν πῶς θαῤῥεῖς κ' βρίσκομαι; πῶς κρίνομαι; πῶς εἶμαι;
  Τιμὴ, κι' ὁ φόβος τοῦ Κυροῦ, σφίγγει με κ' κρατεῖ με.
Κ' ἀπὸ τὴν ἄλλ' ὁ Ἔρωτας μ' ἔχ' ἔτζη πληγωμένη,
  Ὁποῦ δὲν ξεύρω ὁ νικητὴς ποιός εἶναι π' ἀπομένει.
Ὡσὰν τὸ φιλοκάλαμο σ' ἀνέμου κακωσύνη,
  Ὁποῦ καμμιὰ ἀνάπαυσι νὰ πάρῃ δὲν τ' ἀφίνει,
Μὰ ὥραις ἐπὰ, κι' ὥραις ἐκεῖ τσ' ἀμπώθουν οἱ ἀνέμοι,
  Κι' ἀνεβοκατεβάζουν το, κ' ἐκεῖνο πάντα τρέμει.
Ἐδέτζη βρίσκομαι κ' ἐγὼ, ἀνάθεμα ἔτοια ζῆσι,
  Μιὰ ὥρα ἀέγνοια τὸ κακὸ δὲν θέλει νὰ μ' ἀφήσῃ.
Ἀρχ' ἤτονε πολλὰ μικρὴ, κι' ἀψήφιση τὴν σπαθί,
  Κι' οὐδ' ἤλπιζα νὰ σκλαβωθῇ ἔτοιας λογῆς ἡ νειότη.
Μιὰ κάποια λίγη πιθυμιὰ θυμοῦμαι κ' ἤρχισέ μου,
  Καὶ τὸ τραγοῦδι κι' ὁ σκοπὸς ἐχῳοῖκα κ' ἤρεσέ μου.
Κ' ἐλόγιαζα κ' ἡ πιθυμιὰ σὲ λίγο ν' ἀπομείνῃ,
  Μὰ πλήθαινε μὲ τὸν καιρὸν, πόθος κι' ἀγάπη γίνη,
Καὶ δὲν κατέχω νὰ τὸ πῶ, ἤντα λογῆς μ' ἐφάνη,
  Καὶ πῶς σφάλλω ἐδὰ, κι' ὅλον τὸν νοῦν μου πιάνει.

Πραγ-

Πρᾶγμ' ἄλλο δὲν ἐλόγιαζα, μὰ πόθο εἶχα μεγάλον,
Νὰ τὸν χροικῶ νὰ ξαγυδῇ ἔτζη γλυκὰ παρ' ἄλλοι.
Κὶ ἀγάλια ἀγάλια ἡ πιθυμιὰ τὴν ἄρεξιν ἐκίνα,
Κὶ ὁ Ἔρωτας μὲ πιβυλιὰ ταῖς προξενιαῖς μ' ἐμήνα.
Κὶ αὖ μὲ μιλῦσι, δὲν χροικῶ, ὐδὲ κατέχω πῦμαι,
Κρίνομαι, βασανίζομαι, ξύπνα, κὶ ὅταν κοιμῦμαι.
Κ' ἄγηκ' ἀπὸ τὰ φωτερὰ, κ' ἐμπῆκα 'ςὸ σκοτίδι,
Καὶ τ' ἄρρωςυ ἡ λιγοθυμιὰ συχνὰ συχνὰ μὲ δίδει,
Μπορῶ νὰ πῶ κ' ἡ ζῆσί μου ἀπὸ τὴν ὥρα κείνη,
Ὀπὔβαλα τὸν λογισμὸν, ἔποιας λογῆς μὲ κρίνει.
Ὠ'σὰν καράβι ὅταν βρεθῇ 'ςὸ πέλαγος κ' πλέγει,
Μὲ δίχως ναύτας μοναχὸ, κ' νὰ πνιγῇ γυρεύγει,
Κὶ ὁ ἄνεμος, κ' ἡ θάλασσα τὄχυν κακιὰν μεγάλην,
Καὶ ξέχει πάντα 'ςὸν πνιγμὸν δίχως βοήθειαν ἄλλην.
Ἐδέτζη βρίσκομαι κ' ἐγὼ, πλειὸ δὲν μπορῶ νὰ ζήσω,
Τρέχω, κ' περπατῶ νὰ βρῶ χαράκι νὰ σκορπίσω.
Κατέχεις το, πῶς τὴν καρδιὰν ὁ Ἔρωτας δοξεύει,
Καὶ νοικοκύρις γίνεται, τὰ φύλλα της γυρεύει.
Καὶ δὲν μπορεῖ ν' ἀντιςαθῇ, κἀνεὶς κ' νὰ τὸ φύγῃ,
Κὶ ὐδὲ κοπιὰ ἀδιαφόρετα, ὡς πάγει 'ςὸ κυνῆγι.
Ὁ Ῥώκριτος εἶν Ἔρωτας, κὶ αὖ κ' φτερὰ δὲν ἔχει,
Μηδὲ θαῤῥῇς, κ' ἐχάσετα, πῦ βρίσκονται κατέχει.
Εἰς τὴν καρδιὰν μου τἄκεμπε, κ' ἐκ' ἄννα τὰ φτερά του
Γιαὗτως πετᾶ, κ' φεύγει μου, κ' βρίσκομαι μακρά του.
Μὰ μ' ὅλον ὁπῦ ν' Ἔρωτας, κὶ ὁπὖχει χάριν τόση,
Τιμῆς σημάδια, κ' εὐγενειᾶς πάντα τῦ θέλω δώση.
Καὶ πάσω σου, πῶς νὰ μὲ δῇς σ' τῦτον ἀνδρειωμένη,
Μ' ὅλον πῦ μ' ἔχει τὴν καρδιὰν 'ςὴν μέση πληγωμένην
Δίχως ψεγάδι βούλομαι νὰ πᾶ νὰ βρῶ τὸν Χάρο,
Ἂν δὲ θελήσ' ὁ Κύρις μου ἄνδρα νὰ τόνε πάρω.
Ῥέγομαι νὰ τόνε θωρῶ, γιατ' εὔμορφος ἐγίνη,
Ἀλλ' ἀσχημάδι εἰς ἐμὲ δὲν θέλεις δῇ Φροσιμύνη.

Μόν

Μόν' ἀπὸ λόγε μυ θωρειαὶ ἀγουικλὼ θὲ νάχῃ,
  Καὶ τιμημεόλω ὁμιλιαὶ, εἰς τόπο ὄπ' μὲ λάχῃ.
Α'μ' ἄλλο τίποτ' ἀπὸ μὲ δὲν θέλεις δῆ πλιὸ Νένα,
  Καὶ λογισμὸν μὴ βάνεις πλειὸ, κ' πίσεψέ με μένα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Κάθ' ὁμιλιὰ τῆς 'Αρετῆς ἦτον φαρμακευμμένη,
  Καὶ σαΐτιὰ μέσ' σὴν καρδιαὶ τῆς Νένας της ἐμπαίνει.
Καὶ δὲν σχολάζει νὰ μιλῇ, δὲν παύει νὰ διαπάσῃ,
  Καὶ τζ' 'Αρετῆσας τὰ σραβὰ ἐγύρδυε νὰ σάσῃ.

ΝΕΝΝΑ

Λέγει, κυρὰ, σιωνήφερε, λόγιαζε, καλοδέτο,
  Φαρμάκι ἔχει ὅ, τι κρατεῖς, κ' ῥῆξε, τζάκισέ το.
Ω'ς πὄναι σύδωρη ἡ πληγὴ, μπορεῖς νὰ τὴν γιαξέψῃς,
  Κ' ἀζείσκεις τὸ ἰαξικὸ αὖ τὸ καλογυρέψῃς.
Μλὼ τλὼ ἀφήσῃς νὰ γενῇ ὅλο κακοσαρκίδα,
  Διῶξέ τλὼ ἀπὸ λόγε σε τλὼ ἄφαντλω ἐλπίδα.
Ε'δᾶν τὸ ξύλο δροσερὸ, κ' σάζεις τ' αὖ θελήσῃς,
  Σὰ ξεραθῇ, δὲν ἠμπορεῖς, παρὰ νὰ τὸ τζακίσῃς.
Καὶ τὸ κακὸ ὡς κι αὖ εἶν μικρὸ, κ' ἄφαντο ςλὼ ἀρχλὼ τε,
  Ἂν δὲ σχολάσῃ γίνεται πολὺ ςλὼ τέλειωσίν τε.
Κι αὖ δὲν τὸ πάρῃ τὴν θροφὴν κάνεις ἀπὸ τὴ πρώτη,
  Κι ἀναθραφῇ, βλάφτει πολλὰ τὰ γέρα κ' τὴν νειότη.
Φύγε αὐτὲς τὲς λογισμὲς, διῶξε ἀπὸ κοντά σου,
  Σιωνήφερε, κ' σράφε δὲ, σάσε τὰ σφάλματά σε.
Εἶσαι Βασίλισσας παιδὶ, κ' Ῥῆγα θυγατέρα,
  Κ' ἀπ' 'Αφεντάδων προξενειαῖς σε φέρνεν κάθε μέρα.
Βασίλισσ' ἔχεις νὰ γενῇς, 'Ρήγισσα ν' ἀποθάνῃς,
  Γιὰ τοῦτο καλολόγιασαι, λὼτᾶ ν' αὐτὰ πε κάνεις.
Τᾶσερα μετανοιώματα, δὲν ξάζεν θυγατέρα,
  Τὸ θὲ νὰ κάμῃς τὸ παχὺ, δέ το καλὰ ἀπὸ πρέρα.

Κὶ

Κι᾽ ὅποιος τὰ ὕστερα μετρᾷ, πρὸ τοῦ νὰ τὰ σιμώσῃ,
Σ᾽ ὅ, τι κι ἂν λάχῃ δὲν μπορεῖ ποτὲ νὰ μετανοιώσῃ.
Α᾽μ᾽ ὅποιος θὲ νὰ λαβωθῇ, κι οὐδέποτε νὰ γιάνῃ,
Καὶ πιθυμᾷ νὰ ντροπιαθῇ, τὰ βάνει ὁ νοῦς του, ἂς κάνῃ.
Μπορεῖ, κυρά μου, ὁ λογισμὸς, ποῦβαλες νὰ σ᾽ ἀφήσῃ,
Καὶ νὰ γιατρέψῃς τὴν πληγὴν, πρὶν νὰ σοῦ κακουργήσῃ.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Νέννα μου, λέγ᾽ ἡ Ἀρετὴ, ὄντὰν τὰ δασκαλεύεις,
Τὸ πρᾶγμα, ποῦ δὲν ἔχω ἐξὰ νὰ δώσω μοῦ γυρεύεις;
Καὶ ποιὸς μπορεῖ ἀνημπόρητα πράγματα νὰ νικήσῃ;
Τὸν ψύλλον ποιὸς εἶδε ποτὲ λιόντα νὰ πολεμήσῃ;
Ἤντα γιατρὸς κι γιατρικὰ μοῦ λέγεις νὰ ξεδράμω,
Καὶ νὰ ὕρω τὴν λαβωματιὰν βοτάνι νὰ τὴς κάμω;
Καὶ πῶς μπορῶ νὰ τὴν εὑρῶ; τόπον κρυφὸν τὴν ἔχω,
Κ᾽ εἶμαι σὲ τοῦτ᾽ ἀμάθητη, κι οὐδ᾽ εἶδα, οὐδὲ κατέχω.
Τοῦτ᾽ ἡ πληγὴ εἶν᾽ στὴν καρδιὰν, στὰ πλειὰ κρυφάτης μέρη,
Καὶ κάνει χρειὰ στὴν χέρα μου νὰ πιάσω τὸ μαχαίρι.
Κ᾽ εἰς δυὸ νὰ σχίσω τὴν καρδιὰν, στὴν μέσιν τῆς κατέχω,
Πῶς βρίσκετ᾽ ἡ λαβωματιὰ, ἐκείνη ποῦ ξετρέχω.
Καὶ ποιὰ σὰν σχίσῃ τὴν καρδιὰν, πλειό της μπορεῖ νὰ ζήσῃ.
Τίς νὰ γιατρέψῃ τὴν πληγὴν, μιᾶς ὁποῦ ξεψυχήσῃ;
Δάσκαλοι, ἄνθρωπ᾽ φρόνιμοι κομπώνονται, κι σφάλουν,
Σ᾽ ἐτοιαῖς δουλειαῖς δὲν ξεύρουσι, τὰ λέσι, κι τὰ κάνουν.
Κ᾽ ἐγὼ, Φροσύνη, πῶς μπορῶ, κι λές μου κι κερδαίνω,
Νὰ πολεμήσ᾽ ἔτζη γυμνὴ σέναν ἀρματωμένο;
Ὁποῦ βαστᾷ στὰ χέρια του σαΐταις κι δοξάρι,
Νικᾷ ἔτζη τὸν ἀνήμπορον, σὰν κι τὸ παλικάρι.
Καὶ πῶς μπορῶ ν᾽ ἀντισταθῶ ποῦ ἡ δυνάμες μ᾽ ἐπέσα,
Κ᾽ ἐνίκησε, κ᾽ εὑρίσκεται εἰς τὴν καρδιάν μου μέσα;
Καὶ τοῦτ᾽ οἱ ἀναστεναγμοὶ, ποῦ βλέπεις κι συχνάζουν,
Καλὰ κι τ᾽ ἀναστεναγμοῦ σοῦ φαίνεται πῶς μοιάζουν,

Δὲν εἶν' τῦτ' ἀναςεναγμοὶ, πῦ ἔρχυνται σὲ μένα,
  Σὰν εἶν' ἄλλοι ἀναςεναγμοὶ, κ᾽ πίςεψέ με ἐμένα.
Η' φύσις τζ᾽ ἀναςεναγμὺς ἔκαμε ὅταν κινῦσι,
  Πάντα τὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς, ἐμπρὸς νὰ τὺς χροικῦσι,
Κ' ὡς σύγων ἀπὸ τὴν καρδιὰν, κ᾽ μέσ' ςὸ ςόμα μπῦσι,
  Μὲ τὸν ἀέρα βγαίνυσι, κὶ ἀέρα πᾶν νὰ βρῦσι.
Ο' πρῶτος ἀναςεναγμὸς σὰν πάψῃ κ᾽ τελειώσῃ,
  Ἔτζη γιαμιὰ δὲν ἔρχεται ἄλλος νὰ δεύτερώσῃ.
Μὲ τὸν καιρὸν τὺς περπατῦν τὰ πράγματα κ᾽ πᾶσι,
  Τῦ ἔρωτος ἡ δυνάμις συχνὰ τὰ μεταλλάσει.
Καὶ τῦτοι πῦ συχνάζυσι σὰν τὸ νερὸ ςὴν βρύσι,
  Δὲν εἶν καλοὶ ἀναςεναγμοὶ, ὡσὰν τὸ θέλει ἡ φύσι.
Δὲν εἶν τῦτ' ἀναςεναγμοὶ Νέννα, σὰν εἶναι οἱ ἄλλοι,
  Μὰ ἐγὼ ἔχω μέσα ςὴν καρδιὰν καρβυνκςιὰ μεγάλη.
Κὶ ὁ ἔρωτας εἶν ὁ μάγειρας, συμπαίκει, κ᾽ σπυδάζει,
  Καὶ ταῖς φτερῦγές τυ συχνὰ ἀνεβοκατεβάζει,
Φυσᾷ, κ᾽ ξάφτει τὴν φωτιὰν, μὴν πάγῃ νὰ τῦ σβύσῃ,
  Τὴν μαγεργιὰν ἀκάμωτην δὲν θὲ νὰ τὴν ἀφήσῃ.
Κεῖνος ὁ ἀέρας τῶν φτερῶν, πῦ ξάφτει τὸ καμῖνι,
  Κάνει τὸν ἀναςεναγμὸν, π' ἔτζη συχνὰ μὲ κρίνει.
Καὶ δὲν ἀφείσκει ἀνάπαψι ςὰ ςῆθος ἡ καρδιά μυ,
  Μὰ πάντα μ' ἀναςεναγμὸν ἔρχετ' ἡ ἀναπνοιά μυ.
Κὶ ἂν λάχῃ ξύλον, ἢ κλαδὶ, ὅταν ἀναςενάζω,
  Βγαίνει ἐτοια φλόγα, κ᾽ καϋμὸς, πῦ καίγει τα λογιάζω.
Κ' εἶναι ἡ καρδιά μυ ςὴν πυρὰν, κ᾽ καίγεται ςὴν λαύρα,
  Σὰν κάρβυνο εἶναι κόκκινη, τὰ φύλλα τζ᾽ εἶναι μαῦρα.
Α'μποτε κ᾽ νὰ καΐκε, νὰ γένηκεν ἀθάλη,
  Νὰ παύσυσιν οἱ πόνοι της κ' ἡ πέδα ἡ μεγάλη.
Παρακαλῶ το νὰ γειῇ, μὰ κεῖνος δὲν τὸ θέλει,
  Κὶ ὀρέγεται τὺς πόνυς μυ τὸ πίβυλο κοπέλι.
Καὶ πῶς μπορῶ νὰ βοηθηθῶ ςῦ πόθυ τὸ καμίσκι;
  Κὶ ὅπυ μ' ἐγγίζει ἡ χέρα συ, Ῥωτόκερπον ἀφείσκει.

Γλί-

Γλίγωρα Νένα, βοήθησαι, εὖρε νερὸν, ἢ χιόνι,
Νὰ σβύσῃς τὴν καρβουνισιαὶ, νὰ παύσουσιν οἱ πόνοι.
Μὰ τὸ δροσίζει καίγειμε, τὸ καίγει μὲ μαργώνει,
Καὶ τὸ γυρεύω γιατρικὸν, βρίσκει κ' λαβώνει.
Ο' νοῦς μου τὰ βουνὰ κρατεῖ, κ' μέσ' 'ς τὰ δάση μπαίνει,
Κι' ὅταν πετᾷ 'ς τὸν οὐρανὸν, 'ς τὰ βάθη κατεβαίνει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ω'μίλειε μὲ κλάυματα, ἤλλαξε, ξαναγίνη,
'Εσώπασε, δὲν θέλει πλειὸ νὰ τῆς μιλῇ ἡ Φροσύνη
Γιὰ τότε, ἀμ' ἀνέμενε πάλιν καιρὸς νὰ λάχῃ,
Νὰ τῆς τὰ πῇ, μήπως κ' εὑγῇ, ἀπ' τζ' ἐρωτιᾶς τὰ πάθη.
Α'ν ἔχῃ ἀγάπη ἡ 'Αρετὴ, κι' ἂν ἔχῃ πόθου ὀδύνη,
Βρίσκεται κι' ὁ 'Ρωτόκριτος σ' πλειὰ πίδα παρὰ κείνη.
Ε'νίκησεν, ἐκέρδησεν, ἐπῆρε τὸ 'ςεφάνι,
Κ' ἐλόγιαζε, πῶς γιατρικὸν ηὗρε νὰ τόνε γιάνῃ.
Ταχυὰ, κι' ἀργὰ τὸ ξόμπλιαζε, συχνὰ τ' ἀνανδρανίζει,
Θυμῶντας, πῶς τ' ἐγάζωσε, κείνη ὁπου τὸν ὁρίζει.
Χίλιαις φοραῖς λιγοθυμιὰ τοῦρχετο τὴν ἡμέρα,
Θωρῶντας μὲ τὸν λογισμὸν τὴν μαρμαρένια χέρα.
Κεῖ πὄθελε νὰ γιατρευθῇ, τὸν πόνο ν' ἀλαφρώσῃ,
'Η πίδα του πειράζετε, κ' πλειὸ δὲν εἶχε γνῶσι.
Ε'σύχναζε τοῦ παλατιοῦ, τὴν 'Αρετὴν ἐθώρει,
Καὶ νὰ 'ςοχάζεται γλυκὰ ἀρχήνισε κ' ἡ κόρη.
Τὸ πρᾶγμα πλειὸ δὲν ἦν χωςὸ σ' ἐκεῖνον κ' εἰς ἐκείνη,
Κι' ὁ πόθος τους ἐπλήθυνε, κι' ἀμέτρητος ἐγίνη,
Ε'χνογελοῦσανε κρυφὰ κ' συχνοσιωπροῦσα,
Κ' ἤρχισε κ' ἐφανέρωνε τάχανε ἡ 'Αρετοῦσα.
Τὰ διάταισεν ὁ φίλος του, κ' τάλεγ' ἡ Φροσυνὴ,
"Οφελος δὲν ἐκάμασιν εἰς τὴν ἀγάπην κείνη.
Ε'πλήθαινε καθημερνὸ τὸ βάσανο κ' ἡ κρίσι,
Κ' ἡ 'Αρετοῦσα γύρευε τόπον νὰ τοῦ μιλήσῃ.

Στὴν

Στὴν κάμεραν της πὄτονε ἕνα ψηλὸν ἀνῶγι,
  Εἶχ' ἄλλη κάμερ' εὔμορφη εἰς ἐκείνης καπῶγι.
Κ' εἰς τὴν ὀπίσω της μεριὰ στῦ κατωγιῦ τὸ πλάγι,
  Σπῆτ' ἤτονε τῦ Βασιλειῦ, σιτάρια νὰ φυλάγῃ.
Πολλὰ μεγάλο ϗ πλατὺ, κ' ἔσμιγε μὲ ἐκείνη.
  Τὴν κάμερα τῦ κατωγιῦ, μὰ χαμηλὸν ἐγίνη.
Κ' ἔφθανεν ὡς τὴν μέσην της, κ' ἐκ' εἶχαν καμωμένο,
  Παραθυράκ' ἀπόμικρο μὲ σίδηρα φραγμένο.
Κ' ἤγγιζε τὸ κατώφυλο στὸ τέλος τῦ δωμάτυ,
  Κι' ὀλᾶσανε μὲ μαστοργιὰ πολλὴ τὸ κτίσιμάτυ.
Τὰ σίδηρα γιὰ βλέπησιν στὸ παραθύρι ἦσα,
  Διπλᾶ διπλᾶ τὰ κάμασι, ϗ δυνατὰ πυκνὰ.
Γιατὶ στὸ δῶμ' ὀπὔσανε σιτάρια φυλαγμένα,
  Εὔκολα δίχως πείραξιν, ϗ κόπον ανέβαινα.
Καὶ γιὰ νὰ μὴν βαλθῇ κάνεις, νὰ θέλῃ νά γυρέψῃ,
  Κ' ἀπὸ τὸ δῶμα τῦ σπητιῦ ἄδεια νὰ βρῇ νὰ κλέψῃ.
Τὄχασι μὲ τὰ σίδηρα, κ' εἰς κεῖνο τὸ καπῶγι,
  Δὲν ἐκοίματο ἡ Ἀρετὴ, μηδὲ σ' ἐκεῖνο ξώγει.
Πότε ϗ λίγο μοναχὰ ἐπήγαινε κ' ἐθώρει,
  Ῥαψήματα, στολίδια της, πῦ φύλαγεν ἡ κόρη.
Ὁ πόθος ἐμαστόρευγε, κ' Ἔρωτας τζ' ἐρμήνευε,
  Κ' ἐγνώρισεν ἡ Ἀρετὴ, πῶς ηὗρε τὸ γυρεύει.
Τὸν τόπον κεῖνον ξόμπλιαζε, κ' εἶδε, τὸ πῶς ἠμπόρει,
  Νὰ πῇ, νὰ ξομολογηθῇ τἄχε στὸν νῦν τζ' ἡ Κόρη.
Κ' ἐφάνη της μὲ ἔυμορφον τρόπον ἀπιχῦ μιλήσῃ,
  Νὰ κάμῃ, κι' ὁ Ῥωτόκριτος ἐτῦτο νὰ γροικήσῃ.
Νἄλθῃ στὸ δῶμα, κι' ἀπὸ κεῖ ἠμπόρει αὐτὸς ϗ κείνη,
  Νὰ πῦν μὲ τρόπον εὔμορφον τὴν πίκρα πῦ τὰς κρίνει.
Κ' ἔτοιας λογῆς ἐγνώσασι, κ' οἱ δυὸ ἔτζη τὸ γροικῆσαν,
  Πῦ βρῆκαν ἄδεια, ϗ καιρὸν, ὁμάδι νὰ μιλῆσαν.
Μὰ πρὶν μιλήσῃ ἦτον χρειὰ νὰ θέλῃ κ' ἡ Φροσυνὴ,
  Γιατ' ἂν δὲν θέλῃ τίποτε, ἂς τάξυν δὲν ἐγίνη.

Κ' ἤ-

Κ' ἤτονε χρειὰ νὰ τῆς τὸ πῆ, νὰ τῆς τὸ φανερώσῃ,
Γιατὶ ἐκείνας δὲν μπορεῖ ἔτοιο κρυφὸ νὰ χώσῃ.
Ἔσοντας κ᾽ νὰ βρίσκονται ὁμάδι νύκτα μέρα,
Ὅλη ἡ ἀξιά της βρίσκετο σῆς Νεύνας της τὴν χέρα.
Κράζει τίω, κ᾽ μὲ συργελιαῖς, κ᾽ πονηελαῖς ἀρχίζει
Νὰ τῆς μιλῆ, κ᾽ σπλαχνικὰ νὰ τήνε καναχίζῃ,

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Κι' ἀποφασίζει ἔτοιας λογῆς, λέγει τζ' ἀγάπη Νένα,
Τὰ μέλη μου χροικῶ πολλά, κ᾽ εἶναι τυραννισμένα,
Κι' ἂν εἶν κ᾽ τοῦ Ῥωτόκριτου μιὰν ὥραν δὲν μιλήσω,
Ἢ σφάζομαι, ἢ πνίγομαι, ἢ ἔχω ν ἀφορμίσω.
Σὰν εὔκολον μοῦ φαίνεται, ἀπτὸ μεγάλο δῶμα,
Τάχει ἡ καρδιά μου γνωσικά, μπορεῖ νὰ πῆ τὸ σόμα.
Ἤγουν σὸ δῶμα νἀν αὐτος, ἀπέξω ν ἀφουκρᾶται,
Κ' ἐγὼ πομέσα νὰ μιλῶ, ὅτ' ὁ λαὸς κοιμᾶται.
Κι' ἀπτὸ παραθυρόπουλο τὸ σιδηρὸ μπορῦμεν,
Ἄφοβα δίχως τήρησιν, κ᾽ φόβον νὰ μιλᾶμεν.
Καὶ τακτικά, ὄχ' ἀδιαύγοπα θέλω τ' ἀναθηβάλει,
Γιὰ ποιὰ ἀφορμὴν ἐβάλθηκε σὰ πάθη νὰ μὲ βάλῃ.
Σὰν τοῦ μιλήσω κάτεχε, Νένα μου, πῶς ἐλπίζω,
Ἀγάλια ἀγάλια λεύθερη σὰν πρῶτα νὰ γυρίσω.
Ἐγὼ πομέσα νὰ μιλῶ, κι' αὐτὸς νὰ σέκ' ἀπόξω,
Κ' ἐλπίζω πῶς ὀγλίγωρα τὸν πόθον του νὰ διώξω,
Σὰν μάθω ἀπ' τὰ χείλη του γιὰ κεῖνα ποῦ ῥημάρει,
Καὶ γιαῦτα μ' ἐζωγράφισε, κ' εἶχέ με μέσ' σ' ἁρμάρι,
Δὲν θέλω πλειὸ ἄλλο τίποτε, κ' ἐκεῖνο μόνο σώνει,
Κ' εἰς τὰ παράδειρα ὡς εἶδα, εἷς λόγος μὲ πληρώνει.
Κι' ἀπὸ μακρὰ νὰ τοῦ μιλῶ, κ᾽ νὰ μηδὲ σιμώνω,
Νὰ μὴ θωρῆ, μὰ νὰ χροικᾷ τὴν ὁμιλιάν μου μόνο.
Κι' ἂν δῆς ποτὲ ἄλλο τίποτε, ὁποῦ νὰ μὴν σ' ἀρέσῃ,
Πιάσε μαχαῖρι μπῆξαί μου εἰς τῆς καρδιᾶς τὴν μέσ

ΠΟΙΗ-

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὴν Νέννα της παρὰ ποτὲ τοῦτ᾽ ἡ φορὰ τὴν σφάζει,
Γιατὶ σὰν φρόνιμη χωρικὰ, κὶ ὡς γνωστικὴ λογιάζει.
Τῆς Ἀρετῆς τὴν ὄρεξιν, κ᾽ ὄντᾳναι τὰ ξαμώνει,
Κατέχει, πῶς ἡ ὁμιλιὰ σ᾽ ἔτοιαις δουλειαῖς δὲν σώνει.
Ἔκλαψ᾽ ἐδάρθη δυνατὰ, κὶ ἀπέκει ἀρχινίζει,
Νὰ τὴν διατάσσῃ σ᾽ ἄτρεπα, κὶ ὡσὰν γονῆς μανίζει.

ΝΕΝΝΑ

Ἤντα 'ναι τὸ, ὁποῦ σ᾽ εὕρηκε, κ᾽ ἡ μοῖρα ποῦ σ᾽ ἀμπώθει,
Κ᾽ ἤντα κακὰ σοῦ μέλλονται, μὰ ὁ νοῦς σου δὲν τὰ γνώθει;
Κ᾽ ἤντα φωτιὰ ἧψε στὴν καρδιὰν μιὰ ἀγάπη κομπωμένη,
Ἄφαντη, καὶ προσωρινὴ, καὶ καταφρονεμένη;
Θωρῶ, κὶ ὁ νοῦς σου στὸ κακὸ, κ᾽ εἰς τὸ σὲ βλάφτει, ῥάσσει,
Κὶ ὁ λογισμὸς, ὁποῦ ἔβαλες, δὲ θὲ νὰ σοῦ περάσῃ.
Δὲν ἦτον τοῦτ᾽ ἀναλαμπὴ τοῦ πόθου θυγατέρα,
Μᾶλλ᾽ θε φωτιὰ ἀπ᾽ τὴν κόλασιν, ἀπὸ δαιμόνου χέρα.
Κ᾽ ἔρρηξε φλόγα καὶ καϊμὸν στὰ σωθικά σου μέσα,
Γιὰ κεῖνο ξάφνου ἔποια μικρὰ, πράγματα σὲ πλανέσα.
Τοῦ Ῥώκριτου ὄντα ὄφελος κάνει ἡ μιλιὰ νὰ ζήσῃς,
Καὶ θέλεις μὲ τὸν δοῦλόν σου γὶ ἀγάπαις νὰ μιλήσῃς;
Ἂν σὲ θωρῇ, θώρειε καὶ σὺ, τὰ κάλλη τ᾽ ἂν σ᾽ ἀρέσου,
Ῥέγου τα, μὰ μὴ βουληθῇς μιλιὰ νὰ πῇς ποτέ σου.
Ἀπὸ τὰ χείλη σου ποτὲ, μὴν κάμῃς νὰ χωρισθῇ,
Τέτοιας λογῆς καμώματα, κὶ ἄφαντη σὲ γνωρίσῃ.
Ἂν πιθυμᾷς νὰ σ᾽ ἀγαπᾷ, καὶ νᾆναι στὴν σκλαβιά σου,
Μὴ δείξῃς πῶς ἐχωρίκησεν ἀγάπην ἡ καρδιά σου.
Κὶ ἄφς τὸν καιρὸν νὰ περπατῇ, κὶ ὁ κύκλος μεταλλάσσει,
Κὶ ὁ λογισμὸς, ὁποῦ ἔβαλες, μπορεῖ νὰ σοῦ περάσῃ,
Νὰ πανδρευθῇς μὲ Βασιλειὸ, καὶ Ῥῆγα ὡς σοῦ πρέπει,
Καὶ ἀπομακρὰ ὁ Ῥωτόκριτος μὲ φόβον νὰ σὲ βλέπῃ.

Α'ν εἶν καὶ λὲς, πῶς χάνεσαι, καὶ σέκεις, ν᾽ ἀφορμίσῃς,
  Πῶς νὰ σοῦ δώσω θέλημα ποτὲ νὰ τοῦ μιλήσῃς;
Α'ν εἶν κι ἀπομακρὰ κοντᾶς, φυρᾶς, κι ἀπολιγαίνεις,
  Ἂν του σιμώσῃς, κάπεχε, πῶς κάρβουνο πομένεις.
Α'ν εἶν κ᾽ ἐσὺ τὸ βουληθῇς, καὶ θὲς νὰ τοῦ μιλήσῃς,
  Καὶ τέτοιον λογιασμὸν κακὸν, ποῦβαλες δὲν ἀφήσῃς,
Ε'γὼ, Ἀρετὴ, δὲν τὸ βαςῶ, μισεύω νὰ μακρυώσω,
  Καὶ πάγω σ᾽ ἄλλη κάμαρα μακρὰ πὸ πὰ νὰ μείνω.
Καὶ κάμε σὺ ὅ, τι σοῦ φανῇ, κι ὁποῦ τὸ μετανοιώσῃ,
  Καὶ τὸ κακὸ ποῦ πιθυμᾷς, γοργὰ τὸ θέλεις σώσει.
Τὸν Κύριν σου δὲν τὸν γελᾷς, γιατὶ δὲν εἶν κοπέλι,
  Κι ὡς θ᾽ ἀποδώσῃ ὁ Ῥώκριτος, κι ὁποῦ κακὸ μᾶς θέλει.
Δὲν θέλουν λείψει βάσανα σ᾽ ἐσένα θυγατέρα,
  Ἂν δὲν ἀφήσῃς τὰ μοῦ λὲς ἐτούτην τὴν ἡμέρα.
Τὸ πρᾶγμα φανερώνεται, τὸ δὲν θωρεῖς θωρεῖσε,
  Τὸ πρῶτ᾽ ὁποῦ μιλήσετε, σὰν ἦσουν, πλειὸ δὲν εἶσαι.
Α'διάντροπη θὲ νὰ φανῇς, κι ἄγνωστη δίχως τάξι,
  Γνωρίζεις το καὶ μοναχὴ, πρὶν ἄλλος σὲ διαπάξῃ.
Ο' Ῥώκριτος εἶν πονηρὸς, καὶ χίλια νὰ τ᾽ ἀρέσῃς,
  Χάνεις μὲ τέτοια ἀποκοτιὰν, ἀμ᾽ ὄχι νὰ κερδέσῃς.
Λογιάσει θέλει μέσα του τὴν εὐκολότητά σου,
  Ψέγος σοῦ φέρνει στὴν τιμὴν ἡ τόση ἀδιαντροπιά σου.
Καὶ μὴ μοῦ λὲς, κι ἀπομακρὰ θέλεις νὰ τοῦ μιλήσῃς,
  Κι ἀπηλογιὰ ἀπὸ στόμα του μόνον θὲ νὰ γροικήσῃς·
Ω'ς τοῦ μιλήσῃς κι ὡς τοῦ πῇς γιὰ τζ᾽ ἐρωτιᾶς τὰ πάθη,
  Ἡ εὐμορφιά σου ἀχήμισε, κι ἡ εὐγένειά σ᾽ ἐχάθη.
Τὰ μάθαινες ἐξέχασες, τὰ ἔξευρες ἔσφαλές τα,
  Καὶ τὰ Ῥηγάτα εἰς ταῖς κορφαῖς ἐπολυτάρρηξές τα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο'σον τῆς βρίσκει δυσκολίαις σ᾽ ἐτοῖα δουλειὰ ἡ Φρόσυνη,
  Τόσον καὶ πλειὰ ξαγρίευγε, κι ἄλλαις λογῆς ἐγίνη.

ΑΡΕ-

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Λέγει της, Νέννα, δὲν εἶν πλειὸ ξεγνωσιμὸς σ' ἐμένα;
Κὶ ὄφελος δὲν μοῦ κάμασι ὅ, τ' ἔχεις μιλημένα.
Οἱ λογισμοὶ πετάξασι, ςὸν οὐρανὸν ἐφθάσα,
Ἐκεῖ χαζῆκαν τὰ φτερά, κ᾽ τὴν ἐξάμου χάσα,
Καὶ νὰ πετάξουν δὲν μποροῦν, πλειὸ νἄλθουν νὰ μ' εὕρουσι,
Κ' εἰς τὰ ψηλὰ πομείνασι, κ᾽ σκλάβους τοὺς κρατοῦσι.
Ε'κ' εἶν κὶ ὁ νοῦς μου ςὰ ψηλά, κ᾽ δίχως νοῦν μ' ἀφῆκε,
Καὶ εἰς μεγάλαις δυσκολιαῖς, καὶ πείραξες ἐμπῆκε.
Κ' ἡ πιθυμιά μου πλήθυνεν, ἀμ' ὄχι νὰ λιγάνῃ,
Γιατ' ἐκεῖ ποῦ δὲν εἶναι νοῦς, λογαριασμὸς δὲν πιάνει.
Τζ' ἐξᾶς μου δὲν εἶμαι πλειό, δὲν εἶναι πλειὸ δική μου,
Ὅλη ξαναμαλάχθηκα, δὲν εἶμαι πλειὸ σὰν ἤμου.
Καὶ σώπασε τὸ διάταμμα, τὰ ξόμπλια ποῦ μοῦ δείχνεις,
Γιατὶ τὰ λέγια ποῦ μιλεῖς, ςὸν ἄνεμον τὰ ρίχνεις.
Καὶ τίς μπορεῖ τὰ κάρβουνα ὡς ἄφτουν νὰ τὰ σβύσῃ,
Παρὰ νὰ πιάσῃ κρυὸ νερὸν ἐπάνω τους νὰ χύσῃ;
Καρβουνίτζια ἔχω ςὴν καρδιάν, νερὸ θὲ νὰ τὴν σβύσω,
Καὶ τὸ νερὸ ςὰ χείλη του βρίσκω, σὰν τοῦ μιλήσω:
Καὶ μόνον μὲ τὴν ὁμιλιάν, μὲ δίχως νὰ τ' ἀπλώνω,
Μοῦ φαίνεται σ[…]ώ ὁ καϋμὸς, ὁ πόσος ὁπού χώνω:
Δὲν θέλω τίποτ' ἀπ' αὐτὸν, νὰ τοῦ μιλήσω μόνο,
Μὲ σώνει, κ᾽ τὸν πόνον μου εὐθὺς τὸν ἡμερόνω.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ξαναδιατάσσ' ἡ Νέννα της, κ᾽ ξέμ' ἀπὸ τὴν πίκρα,
Μὰ κείνη παραλόγησε, κὶ οὐδ' ἔβλεπ' οὐδ' ἐγροίκα:
Κὶ ὅσο ἡ Φροσύνη τζ' ἔλεγε, τὸ μίλημα ν' ἀφήσῃ,
Τόσο τὴν ἐξαγρίωνε, κ' ἔςεκε ν' ἀφορμίσῃ.
Η' Νέννα της νὰ τὴν θωρῇ ἐδέτζ' ἀποδομένη,
Φοβῶντας τὰ περασότερα, τὸ διάταγμα σωπαίνει:

Φόσ-

Φούσκωσιν μεγαλήτερην δὲν θέλει νὰ τῆς δώσῃ,
  Γιατὶ φοβήθηκε πολλὰ, ὁ νοῦς της μὴ σηκώσῃ.
Πολλὰ στανιότης σύγκλινε, κ' ἐθελημάτεψέ της,
  Νὰ τοῦ μιλήσ' ἀπὸ μακρὰ, τόπον κ' ἐξὰ ἔδωκέ της.
Λογιάζοντας, πῶς ὁ καιρὸς νὰ τὴνε καταπάξῃ,
  Νὰ καλοδῇ τὸ σφάλμα της, κι ὁ λογισμὰς ν' ἀλλάξῃ.
Τοῦτος ὁ τόπος ἤτονε στοῦ κατωγιοῦ τὸ πλάγι,
  Κ' ἠθέλησ' ὁ Ῥωτόκριτος μεσάνυκτα νὰ πάγῃ.
Ἐβράδιασε, σκοτίνιασε, κοιμοῦνται στὸ παλάτι,
  Καὶ μ' ἔγνοιαν ἦτο ἡ Ἀρετὴ, καὶ λογισμοὺς γεμάτη,
Πῶς νὰ μιλήσ' ἤντα νὰ πῇ, στὴν πέδα ποῦ τὴν κρίνει,
  Ξεξουμισμένη βρίσκετο πολλὰ τὴν ὥρα κείνη.
Ὅλοι καταπλαγιάσασι, κ' ἐκείν' ἔτζη ντυμένη,
  Εἰς τὸ κατῶγι κάθετο, τὴν ὥραν κι ἀναμένει.
Ὁποῦθελε ὁ Ῥωτόκριτος, νὰ πᾷ νὰ τῆς μιλήσῃ,
  Κ' εἶχε μεγάλην πιθυμιὰν, πότε νὰ τοῦ γροικήσῃ.
Εἶχε μεγάλην πιθυμιὰν, μὰ τζ' ἐντροπῆς ἡ ζάλη,
  Τὴν ἔκαμε κ' ἐβρίσκετο σ' ἔγνοια πολλὰ μεγάλη.
Ἀνδρειάζεται ὅσον μπορεῖ, τὸν δειλιασμὸν σχολάζει,
  Κ' ἤντα νὰ πῇ τοῦ Ῥώκριτου, κάθεται καὶ λογιάζει.
Τὸ παραθύρι σίδηρα εἶχε, μὰ κείνη μπόρει,
  Τὰ βάσανά της νὰ μιλῇ ἡ πληγωμένη κόρη.
Κ' οἱ δυὸ μποροῦσαν νὰ μιλοῦν, ὁ εἷς ἀπὸ τὸ δῶμα,
  Κ' ἡ ἄλλη ἀπτὸ κατῶγι της νὰ λέσι μὲ τὸ στόμα.
Ἤντα τον τὸ ἀνέλπιστο, ποῦ γίνη ἔτζ' αἰφνήδια,
  Καὶ νὰ τὰ λέμε κλάυματα, ὄχι φιλιᾶς παιγνίδια.
Φροσύνη κακορίζικη, μ' ἤντα καρδιὰ ἀναμένεις,
  Τὸν ἄνθρωπον ὁποῦ μισᾷς, κ' ἤντα 'χεις καὶ σωπαίνεις;
Γιὰ νὰ μὴ δοῦν τὰ μάτια σου πράγματα πλειὰ μεγάλα,
  Ἐτοῦτα τὰ πικρότερα ἀρχὴ κακὴ σοῦ βάλα.
Ἐσώπαινε, δὲν ἤθελε πλειὸ στοῦτα νὰ μιλήσῃ,
  Πολλὰ τὴν ἐλυπᾶτονε, μὴν πᾷ νὰ ξαφορμίσῃ.

Ἠλ-

Ἦλθεν ἡ ὥρα κι ὁ καιρὸς, νὰ μιληθοῦν τὰ πάθη,
Καὶ ὁ εἷς τοῦ ἄλλου τὰ κρυφὰ, ν' ἀκούσῃ καὶ νὰ μάθῃ.
Στὸ παραθύρι ἡ Ἀρετὴ ἔστεκε κι ἀναμένει,
Τὸ σκότος κεῖνο δὲν δειλιᾷ, ὕπνος δὲν τὴν βαραίνει.
Δίχως φωτιὰ ἦτον ἐκεῖ, φοβῶντας μὴ περάσῃ,
Κανεὶς καὶ δῇ ἀντιλάμισμα, καὶ τὸ κακὸ λογιάσῃ.
Στὴν σκοτινάδα κάθετο, κ' ἡ Νέννα τὴν ἀφίνει,
Ποῦ τότε δὲν ἠθέλησε νὰ στέκῃ μετὰ κείνη.
Ἔσωσεν ὁ Ῥωτόκριτος στοῦ σιταριοῦ τὸ σπῆτι,
Καὶ ποιὰ μεριὰ εἶν' πλειὰ χαμηλὴ, γνωρίζει, καὶ θωρεῖ τη.
Καὶ μ' ὅλ' ὁποῦ τον δύσκολη σ' ἀνέβασμα, ἀνδρειέφτη,
Πολλὰ πιδέξια ἀνέβηκε, χαλίκι σκιὰς δὲν πέφτει.
Ἐ' τοῦτο εἶναι φυσικὸ, κεινῶν, ὁπ' ἀγαποῦσι,
Εἰς ἔτοιαις χρειαῖς σὰν λάχουσι, πουλιῶν φτερὰ βαστοῦσι.
Ἐσίμωσ' ὁ Ῥωτόκριτος, στὸ παραθύρ' ἁπλώνει,
Κι ἀγάλια ἀγάλια σιγανὰ, ποιὸς εἶναι φανερώνει.
Μὲ τὰ πεινότ' ἡ Ἀρετὴ τρέμοντας πηλογᾶται,
Μὲ μιὰ φωνὴ πολλὰ μικρὴ, ποῦ δὲν καλογροικᾶται.
Ἐφανερώσαντο κ' οἱ δυὸ, πῶς εἶναι κεῖ σωσμένοι,
Κι ἀπέκει στέκουν σὰν βουβοὶ, κ' ἡ γλῶσσά τους σωπαίνει.
Ἔτρεμ' ἐκείνη σ' μιὰ μερὰ, κ' ἐκεῖνος εἰς τὴν ἄλλη,
Κι ὁ εἷς τὸν ἄλλο ἀνέμενε τὴν ὁμιλιὰν νὰ βγάλῃ.
Μιὰν ὥρα στέκαν ἀμίλητοι, καὶ τὰ πολλὰ ποῦ χῶναν,
Ἐχάνουνταν σοῦ φαίνεται, τὴν ὥρα ποῦ σιμῶναν.
Δὲν εἶχαν τὴν ἀποκοτιὰν θέλοντες νὰ μιλήσουν,
Δὲν ξεύρουν ἀπὸ ποιὰ μεριὰ τὰ πάθη τους ν' ἀρχίσουν.
Ὡσὰν λαΐνι ποῦ γενῇ πολλὰ πλατὺ στὸν πάτο,
Κ' εἰς τὸν λαιμὸν πολλὰ στενὸ, κ' εἶναι νερὸ γεμάτο,
Κι ὅποιος θελήσῃ καὶ βαλθῇ ἔξω νερὸ νὰ χύσῃ,
Καὶ τὸ λαΐνι μὲ τὴν βιὰν πρὸς χάμαι νὰ γυρίσῃ,
Μέσα κρατίζει τὸ νερὸ, κι ἀπέξω δὲν τὸ βγάνει,
Κι ὅσον τὸ γέρνει, τόσον πλειὰ, μόνον τὸν κόπον χάνει.

Ἐδέ-

Ἐδέτζ' ὁμοιάσασι κι αὐτοί, κ' ἦτον γεμάτοι πάθη,
  Ἡ ποκοτιά τους νὰ τὰ πῆ, ὡς ἐσιμῶσαν, χάθη.
Καὶ θέλοντες νὰ ποῦν πολλά, τὰ λίγα δὲν μποροῦσι,
  Τὸ στόμα τους ἐσώπαινε, μὲ τὴν καρδιὰ μιλοῦσι.
Ἦτονε πρώτ' ἡ Ἀρετή, π' ἀρχίνησε νὰ λέγη,
  Καὶ τρόπον πλειὰ μορφήτερον κ' τακτικὸν γυρεύγει,
Κι ἀρχίζει νὰ τὸν ἐρωτᾷ, κ' ἡ ὁμιλιά τζ' ἡ πρώτη;
  Τοῦ λέγ' γιατὶ ζωγράφισες τὴν ἄχημήν μου νειότη;
Κ' ἐκράτησές την φυλακὴν εἰς τ' ἁρμαράκι μέσα,
  Μὲ τὰ τραγούδια, πού 'λεγες, κ' ὅπου πολλὰ μ' ἀρέσα;
Ἦντ' ἀφορμὴ ξεκίνησε τὴν ὄρεξίν σου εἰς τοῦτα,
  Ἀπὸ τὴν πρώτην π' ἄρχισες τραγούδια, κ' λαγοῦτα;
Καὶ στὴν στράτα περπατεῖς; κι ἤντα 'ναι τὰ γυρεύεις;
  Κ' ἤντα 'χεις μὲ τοῦ λόγου μου, κ' θὲς νὰ μὲ παιδεύῃς;
Ἐτοῦτα λέγει μοναχὰ γιὰ τὴν φορὰν ἐκείνη,
  Καὶ γιὰ τὴν πρώτην ὡς ἐκεῖ ἐβάλθη ν' ἀπομείνη.
Πλειὰ ἀπόκοτα ὁ Ῥωτόκριτος τὰ πάθη του διγᾶται,
  Καίει την κι ἀνεδάκρυωσε, κρυφὰ καὶ τὸν λυπᾶται.
Τἄλεγε τ' ἀνεθήβανε, καθένας, ποῦ διαβάζει,
  Κι ὅπου 'κουσε, κι ὅπου 'καμε, μπορεῖ νὰ τὰ λογιάζῃ.
Δὲν θὲ νὰ χαύω τὸν καιρὸν, κι ἄγνωστον νὰ μὲ πῆτε,
  Νὰ λέγω κεῖνο π' ὅλοι σας μὲ τὴν καρδιὰν θωρεῖτε.
Ὡς τὴν αὐγὴ τοὺς πόνους του ὁ Ῥώκριτος ὡμίλει,
  Τὸ παραθύρι σπλαγχνικὰ ἀντὶς ἐκεῖν' ἐφίλει.
Μὰ ἡ Ἀρετοῦσα σπλαγχνικὰ τὰ τζ' ἦλεγ' ἀφουκρᾶτο,
  Καὶ μόνον ἀνεστέναζε, μὰ δὲν τ' ἀπηλογᾶτο.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Ἦτονε πρώτ' ἡ Ἀρετή, ποῦ λέγει, ξημερώνει,
  Καὶ μίσεψαι ἀπὸ ἐδῶ τοῦτο γιὰ δὰ σὲ σώνει.
Πάλ' αὔριο ἀργὰ ἀναμένωσε στοῦτον τὸν ἴδιον τόπον,
  Κρυφὰ νὰ μὴν μᾶς δοῦν ποτὲ μάτια ἀλλωνῶν ἀνθρώπων.

Καὶ

Καὶ μόνον μὲ τὴν ὁμιλιαὶ νὰ λέγω, νὰ μὲ λέγῃς,
'Αμ' ἄλλο τίποτ' ἀπὸ μὲ, κάμε νὰ μὴ γυρεύγῃς.
Α'ποχαιρετιθήκασι κ' οἱ δυὸ τὴν ὥρα κείνη,
Καὶ μὲ τὰς ἀναστεναγμοὺς κλάῦμα κρυφὸν ἐγίνη.
Ε'μίσεψ' ὁ 'Ρωτόκριτος, κ' ἡ 'Αρετὴ ἀνεβαίνει,
Στὴν κάμερά της, κ' ηὗρηκε τὴν Νένα πικραμένη.
Τυφλὴ, βυβὴ, κὶ ὁλόκυφη σοῦ φαίνετο πῶς ἦτο,
Καὶ τζ' 'Αρετέσας δὲν μιλεῖ, τὸ τέλος της θωρεῖ το.
Μόνον κινεῖ τὴν κεφαλὴν κλαίει, κὶ ἀναστενάζει,
Σὰν φρόνιμη, καὶ τῶν δυονῶν τέλος κακὸ λογιάζει.
Η'θελε γιὰ νὰ κοιμηθῇ δαμάκι ἡ 'Αρετοῦσα,
Κ' ἐφαίνετό της τ' ἄκυσε πῶς τζ' ἐξαναμιλοῦσα.
Λόγιασε, ξαναλόγιασε, δέτα, καὶ καλοδέτα,
Τὰ τζ' εἶπεν ὁ 'Ρωτόκριτος, ὅταν ἀποχαιρέτα.
Καὶ κάθε λόγο μέσα της ἐξόμπλιαζε κ' ἐθώρει,
Κ' ὕπνον ποτὲ 'ς τὰ μάτια της δὲν ἔβαλεν ἡ κόρη.
Στὴν πέδαν ἦτονε κὶ ὁ 'Ερώκριτος ὁ ἀζάπης,
Θυμῶντάς τα συχνὰ συχνὰ τὰ λόγια τῆς ἀγάπης.
Καὶ τὰ τὸ εἶπε ἡ 'Αρετὴ χίλιαις φοραῖς λογιάζει,
Καὶ κάθε λόγο διαμετρᾷ, πῶς πάγει, πῶς ταιριάζει.
Α'ν εἶν κ' ἡ 'Αρετὴ ἄγρυπνη, κὶ τοῦτος δὲ κοιμᾶται,
Κὶ ὁ εἷς, κὶ ὁ ἄλλος 'ς μιὰ βουλὴ, κὶ ἀνάγκη τυραννᾶται.
Η'λθεν ἡ μέρα λαμπυρὴ, κ' οἱ ἄλλοι ὅλοι ξυπνῆσαν,
Μ' αὐτοὶ κὶ οἱ δυὸ τὰ μάτια τους ποτὲ δὲν τὰ καμνίσαν.
Καὶ κατὰ πῶς ἐθέκασιν, ἐδέτζη σηκώθηκαν,
Κὶ ὁ εἷς, κὶ ὁ ἄλλος 'ς τὴν καρδιὰν ἕνα καϋμὸν ἐγροίκα.
Ε'κείνη ἡ μέρα νὰ διαβῇ, τοὺς φαίνετο κ' ἐγίνη,
Χρόνος, κ' ἡ ἔγνοια τῆς φιλιᾶς ὁλημερνῆς τοὺς κρίνει.
Μὲ πιθυμιὰ ναμένασι τῆς νύκτας τὸ σκοτίδι,
Κ' ἡ μέρα πάντα βάσανα, καὶ πείραξι τοὺς δίδει.
Η'λθε τὸ σκότος κ' ηὗρε τους, τὴν ὥρα τους κατέχουν,
Πᾶσι 'ς τὸν τόπον τους κ' οἱ δυὸ, χαρὰν μεγάλην ἔχουν.

Ξα-

Ξανάκινουν τὰ πάθη τους, ϗ τότε ἡ Ἀρετοῦσα,
Πλειὰ λεύθερα, ϗ σπλαχνικὰ τὰ χείλη της μιλοῦσαι
Ἤρχισε κ᾽ ἐφανέρωνε τοῦ Ῥώκριτου νὰ μάθῃ,
Ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδιᾶς παραμικρὸ ἀπ᾽ τὰ πάθη.
Νύκτες πολλαῖς τοὺς πόνους τους ϛὸ παραθύρι λέσι,
Κι ὥραις σωποῦν, ὅταν μιλοῦν, κι ὥραις σωπῶντας, κλαῖσι.
Εἶχαν τὴν νύκτα λαμπυρὴν, κ᾽ ἡμέρα ϛὸ σκοτίδι,
Τὸ παραθύρι μοναχὰ παρηγορία τοὺς δίδει.
Ὁλονυκτὴς ὁποῦ μιλοῦν τοὺς πόνους ἕναν ἕνα,
Τοὺς φαίνεται ϗ τζ᾽ οὐρανοὺς ἀνοίγασι, κ᾽ ἐμπαῖνα.
Καὶ τὴν ἡμέρα ποῦ τὸ φῶς τὰ θέλουν δυσκολεύει,
Τοὺς φαίνεται κι ὁ θάνατος, κι ὁ χάρος τοὺς γυρεύει.
Ἀλλήλους συμβουλεύουσι, νὰ μὴν πολυσιμώνῃ,
Τοῦ παλατιοῦ ὁ Ῥωτόκριτος, ϗ τὰ κρυφὰ νὰ χώνῃ.
Κ᾽ ἡ νύκτα μόνον τζ᾽ ἔσωνε, τὸν πόθον νὰ μιλοῦσι,
Κι ἀυτιὰ νὰ μὴν τοὺς ἀγροικοῦν, μάτια νὰ μὴν τοὺς δοῦσι.
Μὴν πᾶ νὰ φανερώσουσι τἄναι βαθυὰ χωσμένα,
Καὶ ξαγριέψουν τὸ ζημιὸ πράγματα μερωμένα.
Ἐδέτζ᾽ ἐπέρνα ὁ καιρὸς, κι ὅταν θαῤῥοῦν, πῶς γιαίνουν,
Οἱ πόνοι τους διπλώνουσι, τὰ πάθη τους πληθαίνουν.
Μιὰ νύκτα ὁ Ῥωτόκριτος θέλει νὰ ξεδειλιάσῃ,
Κ᾽ ἐζήτησε τῆς Ἀρετῆς τὸ χέρι της νὰ πιάσῃ.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Λέγει του, πλειό σου μὴν τὸ πῇς, ϗ μὴν τὸ δευτερώσῃς,
Καὶ μὴ ζητήσῃς, μὴ βαλθῇς, ϛὸ χέρι μου ν᾽ ἀπλώσῃς.
Σὲ χέρι, ἢ σὲ μάγουλο, ποτὲ δὲν θὲς μοῦ γγίξει,
Ὥϛε νὰ φέρουν οἱ καιροὶ, γλυκὺς καιρὸς ν᾽ ἀνοίξῃ.
Νὰ τὸ θελήσ᾽ ἡ μοῖρά μου, κι ὁ Κύρις νὰ τ᾽ ὁρίσῃ,
Ἀλλοιῶς ποτὲ δὲν τὸ θωρεῖς, ὁ κόσμος κι ἂν βουλίσῃ.
Σώνει σε τοῦτο μοναχὰ, λέγω σου νὰ κατέχῃς,
Ἐσὺ θὲ νᾆσαι ὁ ἄνδρας μου, κ᾽ ἔγνοια κἀμμιὰ μὴν ἔχῃς.

Κι

Κὶ ὁ κόσμος ἂν ξαναγεννῇ, ἄλλον δὲν κάνω πεῖ,
  Μόνον ἐσὲ 'Ρωτόκριτε, κὶ ἄφς το γιὰ δὰ τὸ χέρι.
Κὶ ὁ Κύρις σου τὴν προξενειὰ, κάμε νὰ τὴν μιλήσῃ,
  Τοῦ 'Ρῆγα, κ᾽ μὲ τὸν καιρὸν ἐλπίζω νὰ νικήσῃ.
Γιατὶ πολλὰ τὸν ἀγαπᾷ, κὶ ὀρέγεται κ᾽ σένα,
  Ταῖς χάρις σου πολλαῖς φοραῖς ὡμίλειε μετὰ μένα.
Τὴν προξενειὰ σαν τοῦ τὴν πῇ, λογιάζω νὰ τ᾽ ἀρέσῃ,
  Γιατ᾽ ἤκουσά του ἀπὸ καρδιᾶς πολλὰ νὰ σὲ παινέσῃ.
Ὀρέγεται ταῖς χάρες σου, κ᾽ ταῦμορφά σου κάλλη,
  Κ᾽ εἰς τὸ παλάτ᾽ ὅταν σὲ δῇ, πέρνει χαρὰν μεγάλη.
Λοιπὸν προθύμησε κ᾽ σὺ, κ᾽ τοῦ Κυροῦ σου πέ το,
  Κὶ ἂν τοῦ μιλήσῃ, γίνεται ὁ γάμος, κάτεχέ το.

ΠΟΙΗΤΗΣ.

Τέτοιας λογῆς ἡ πιθυμιὰ, κὶ ὁ πόθος τοὺς πειράζει,
  Ποῦ τ᾽ ἄσπρο, μαῦρο λέσινε, τὸ δροσερὸ πῶς βράζει.
Δὲν γνώθουσι τὴν διαφορὰν, ὁποῦναι πλειὰ παρ᾽ ἄλλη,
  'Απ᾽ ἕνα δουλευτὴν μικρὸν σὲ μιὰν κυρὰν μεγάλη.
Μὰ λογαριάζουν προξενειὰν τ᾽ 'Αφέντη νὰ μιλήσουν,
  Νὰ πᾶν νὰ ξάψουν τὴν φωτιὰν, ποῦ πάχουσι νὰ σβύσουν.
Ἡ 'Αρετοῦσα τὸ κινᾷ, κὶ ὁ 'Ρώκριτος τὸ πιάνει,
  Καὶ τοῦ Κυροῦ του νὰ τὸ πῇ σον λογισμόν του βάνει.
Τοῦτο ἐδόθη σ᾽ ὅλους μας, ὅτι κὶ ἂν πιθυμοῦμεν,
  Μ᾽ ὅλον ὁποῦναι δύσκολον, εὔκολον τὸ κρατοῦμεν.
Κ᾽ εὔκολα τὸ πιστεύομεν κεῖνο ποῦ μᾶς ἀρέσει,
  Καὶ κάθε εἰς σοῦτο μπορεῖ νὰ σφάλῃ, κ᾽ νὰ πταίσῃ.
Κατέχειτε κὶ ὁ φίλος του, τὴν νύκτα ὅ, τι κάναν,
  Καὶ εἰς μεγάλον λογισμὸν ἐτοῦτα τὸν ἐβάναν.
Θωρεῖ τὸ πρᾶγμα κ᾽ εἶναι ἐμπρὸς, κ᾽ βάρος ἀξαμώνει,
  Νὰ δυσκολέψῃ δὲν μπορεῖ, δὲν δυνατ᾽ οὐδὲ σώνει.
Καὶ μέρα νύκτα λόγιαζε τὸ τέλος τοῦ πράγματου,
  Κὶ ὁ φίλος πλειὸ τὰ τοὔλεγε, δὲν κάνει, οὐδὲ χρειάζεται,
'Εβάλ-

Ἐβάλθηκ' ὁ Ῥωτόκριτος, κὶ ὁ πόθος τὸν βιάζει,
Καὶ τῦ Κυρῦ τυ νὰ τὸ πῆ, ὀγλίγωρα λογιάζει.
Ἡ προξενειὰ νὰ μιληθῆ, τὸν γάμον νὰ τελειώσυν,
Καὶ τὰ κρατέσανε κρυφὰ, νὰ τὰ ξεφανερώσυν.
Γυρεύγει τρόπον, κὴ καιρὸν, κὴ τόπον νὰ τῦ σάζει,
Για νὰ μιλήσῃ τῦ Κυρῦ ἐκεῖνα πῦ λογιάζει.
Εὔκολ' εὑρέθη ἡ ἀφορμὴ, κ' ἐξεφανέρωσέ τα,
Κ' ἐκεῖνα, ὁπῦχε πιθυμιὰ, εἶπε, κὶ ὡμίλησέ τα.
Ἔςοντας νὰ τονὲ θωρῆ ὁ Κύρις τυ γνοιασμένον,
Κὶ ἀδυνατον, πολλὰ χλωμὸν, κὴ κατηγορημένον,
Δίχως φαγὶ, δίχως πιοτὸ, κὴ νὰ φυρᾶ ςα κάλλη,
Εἶχ' ἔγνοιαν διὰ λόγυ τυ, κὴ πεδομὴν μεγάλη.

ΠΕΖΟΣΤΡΑΤΟΣ

Λέγει τυ μιὰ πὸ ταῖς πολλαῖς, Ῥωτόκριτε παιδί μυ,
Θωρῶ σε, πῶς ἀπέδωκες, κὴ ςὴν καρδιὰν πονεῖ μυ.
Ἦν ταὶ αὐτοὶ οἱ λογισμοὶ, κἦντ' ἔγνοιαις νὰ σ' εὑρῆκα;
Καὶ χολικεύεσαι συχνὰ, πάντα θωρῶ ἔχεις πίκρα;
Πές μυ το, ἂν θὲς νὰ πανδρευθῆς, τὸν γάμον νὰ μιλήσω,
Καὶ νὰ σῦ πάρω ὅποιαν κὶ ἂν θὲς, νὰ σὲ καλοκαρδίσω.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Σὰν τὄκυσ' ὁ Ῥωτόκριτος, δὲν θέλει πλειὸ νὰ χώσῃ,
Τὰ ἔκρυβε, μὰ μερτικὸ θὲ νὰ ξεφανερώσῃ.
Λέγει τυ, κύρι κὴ γονῆ, ἂν θέλεις νὰ μὲ γιαίνῃς,
Βοήθα μυ ςὰ σῦ θέλω πῆ, ἢ γλίγωρα μὲ χάνεις.
Ὀρέγομαι νὰ πανδρευθῶ μὲ μιὰν ὁπῦ μ' ἀρέσει,
Κ' ἡ εὐμορφιαῖς της ςὴν καρδιὰν συχνὰ πολλὰ μὲ καῖσι.
Φρόνιμα πὲ τὴν προξενειὰν, σὰν εἶσαι μαθημένος,
Νὰ μ' ἀνασήσῃς τὸν πτωχὸν, ὁπῦμαι ποθαμμένος.
Ὁ Κύρις τυ νὰ τὰ χροικᾶ, πολλὰ τὸ καμαρώνει,
Μὰ δὲν ἐλόγιαζε ποτὲ, κ' ἔτζη ψηλὰ ξαμώνει.

Κὶ

Κι ἀπὸ καιρὸν ὁ πτωχὸς γονῆς ἦτον ἡ πιθυμιά τυ,
  Νὰ τὸν πανδρέψῃ, γιὰ νὰ δῇ χαρὰν ςὰ γερατιά τυ.
Μὰ τῦτο ὁ Ῥωτόκριτος δὲν ἤθελε ν' ἀκύσῃ,
  Κἰυδὲ ποτὲ γιὰ πανδρειὰν ἄφῖωε νὰ τῦ πῦσι.
Κ' ἐδὰ ν' ἀκύσῃ ὁ Κύρις τυ, πῶς τὄπε μοναχός τυ,
  Ἔχάρη, κὶ ἀναγάλλιασε ςὰ μίλησεν ὁ γυιός τυ.

ΠΕΖΟΣΤΡΑΤΟΣ

Α'πηλογήθη σπλαχνικὰ, λέγ' Ἐρωτόκριτέ μυ,
  Τῦτο, πῦ μῦπες σήμερον, χαρὰν πολλὴ δωκέ μυ.
Κεῖνο, πῦ πιθυμῦσανε τ' ἀυτιὰ νὰ σῦ γροικήσυν,
  Σήμερον μ' ἐφανέρωσες, κ' εἶπες τὴν ὄρεξί συ.
Πές μυ σποιὸν τόπο ῥέγεσαι συμπεθεριὸ νὰ κάμω,
  Νὰ ξετελειώσω τὸ ζημιὸ τὸν ἐδικό συ γάμο.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Δὲν ςέκει πλειὸ ὁ Ῥωτόκριτος καιρὸν δὲν ν' ἀναμένει,
  Μὰ φανερώνει τῦ κυρῦ τὸ πρᾶγμα καθὼς πηαίνει.
Τὰ λόγια τῦ παραθυριῦ μόνο πῦ δὲν τῦ λέγει,
  Μὰ τὴν ἀγάπη μολογᾷ, κ' γιατρειὸ γυρδίγει.
Σὰν ἤκυσεν ὁ γέροντας πρᾶγμα ποῦ δὲν λογιάζει,
  Τῦ φάνη μαῦρο νέφαλο, τὸ φῶς τυ σκοτεινιάζει.
Τὰ μέλη τυ ξομάξασι, λίγον αἷμα ἐχάθη.
  Κι ὁλότυφλος ἀπέμεινε, τὴν ὥραν κ' ἐβυβάθη.
Σὰν φρόνιμος ἐλόγιαζε, σὰν γνωςικὸς ἐγροίκα,
  Εἰς ἤντα πάθη θὲ νὰ μπῇ, σἤντα καϋμὸν κ' πίκρα.
Πρᾶγμα μεγάλο, κ' βαρὺ, κὶ ἀμέξηντο τῦ φάνη,
  Κ' ἐθώρει μιὰν πληγὴν κακὴν, πῦ δὲν μπορεῖ νὰ γιάνῃ.
Καὶ μὲ ξομάρα τῦ κορμιῦ, κ' μὲ μιλιὰ κλαυμένη,
  Στὸ τέκνο πηλογήθηκε, μ' ὄψιν ἀποθαμμένη.

ΠΕΖΟΣΤΡΑΤΟΣ

Λέγει τε, δεν ανέμενα τε γυιέ με ή φρονιμάδα,
Τέτοια ζαμάρα να με πη, μηδ' έτοια κεζελάδα·
Α'λλεώς σ' εκράτεν κ' ήλπιζα, πώς να σε δω μεγάλο,
Μα σαν θωρώ κομπώνεμεν, κ' έσφαλα δίχως άλλο·
Ε'λεγα νάσαι φρόνιμος, έλεγα να κατέχης,
Μα σαν θωρώ μηδέ μυαλό, κ' μηδέ γνώσιν έχεις·
Τό ροιζικό παρακαλώ σήμερο να βοηθήση,
Έπειτα, πε με μίλησες, άλλος να μη χροικήση.
Γιατί σε θέλεσι κρατεί μεγάλον αφορμάρη,
Να θέλ' ό ψύλλος να βαςα νός λιονταριε γομάρι·
Καί θέλεσι σ' αναγελά, όλοι κι άν σε κατέχεν,
Με δίκαιο να σε ψέγεσι, κ' πελελόν να σ' έχεν.
Κ' εκείνα πε με κέρασες είς έπαινον σ' εφέρα,
Είς πόσες χρόνες, κ' καιρές, να χάσης μιάν ημέρα.
Κι άν πάγη ό λόγος παρεμπρός, κι ό Βασιλειός τ' ακέση,
Μεγάλαις κακοροιζικαίς έχεν να μας εύρεσι.
Διώξε αυτές τες λογισμές, γυιέ με παρακαλώσε,
Ή πιάσαι με τό χέρι σε, κ' θάνατον με δόσε.
Γιά να μη ζω να σε θωρώ, πώς έχεις ν' αποδώσης,
Άν δεν αλλάξης λογισμόν, τάπες να μετανοιώσης,
Μη θές να καταφρονεθώ τώρα ςα γερατιά με,
Να με φλακιάσει τό κορμί, να χάσω την όξά με.
Ποιός έχει ςόμα να τό πη, γλώσσα να τό μιλήση,
Τε Βασιλειε πώς να φανή, όταν με τό χροικήση.
Τό τέκνον τε, τα μάτια τε, τό μοναχό κλονάρι,
Πε μήνυσ' ό 'Ρηγόπελος γυναίκα να την πάρη.
Να την ζητήσ' ό δελεύτης, γιά να την κάμη τέρι;
Λόγιασαι τετ' άν χροικηθή, ποσάχει να μας φέρη.
Παύσε αυτά, κ' διώξε τα, ξαναπαρακαλώσε,
Κι άν έχης πόθον μέσα σε, φρόνιμα τόνε χώσε.

Καί

Καὶ παῦσετον τὸν λογισμὸν αὐτὸν ὁπῦ σὲ κρίνει,
Βάλε νερὸ ςὰ κάρβυνα, κ) σβύσμε τὸ καμῖνι.
Νὰ μὴν τὸ μάθῃ ὁ Βασιλειὸς, κ᾽ ἐκδικιθῇ τὴν ὥρα,
Καὶ δώσῃ ξέμπλι μετὰ σὲ πολλ᾽ ἄχημο ςὴν χώρα.
Τῦ πᾶσαν τὰ ἔργα τῆς τιμῆς, πῦ ξέξεχες, παιδί μυ,
Καὶ τὰ ὔμορφα καμώματα, κ᾽ ἔπερνες τὴν ψυχή μυ;
Κι᾽ ἄνθρωπος δὲν ἐβρέθηκε, γιὰ νὰ σῦ πῇ ψεγάδι,
Μὴ δὲ ποτὲ τῆς νειότης συ ἔκαμες ἀσχημάδι.
Κ᾽ ἐδὰ πῶς ἐκομπώθηκες, κ) σ᾽ ἔποιαν ἔγνοια μπῆκες,
Καὶ περπατεῖς δρόμον κακὸν, κ) τὸν καλὸν ἀφῆκες;
Ἂν ἀγαπᾷς μιάν συ κυρὰν, ἡ ἀγάπη, πῦ δὲν μοιάζει,
Γλίγωρα φέρνει βάρεμα, κ) γλίγωρα κυράζει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐχροίκα τ᾽ ὁ Ρωτόκριτος, κι᾽ ἔξω λαλιὰ δὲν βγαίνει.
Βαριὰ ἤσανε τὰ μάτια τυ, κι᾽ ὄψις τυ ἀλλαμμένη.
Κι᾽ ὡς εἶδε πῶς ὁ κύρις τυ τὸ διάταγμα σχολάζει,
Ἀναδακρυώνει τακτικὰ κ) βαρανας ςενάζει.
Κι᾽ ἀπέκ᾽ ἀρχίζει νὰ μιλῇ, κ) σιγανὰ νὰ λέγῃ,
Ἐκεῖνο πῦχε ςὴν καρδιὰ, κ᾽ ἡ ὁμιλιά τυ κλαίγει.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Ἐκάτεχά το, Κύρι μυ, τὸν πόνον μ᾽ ὡς χροικήσῃς,
Πῶς δὲν τὸν θέλεις συβαθῇ, νὰ μὲ παρηγορήσῃς.
Γιατὶ τὰ τόσα γερατιὰ τὴν ὄρεξιν μαργώνουν,
Τὴν δυύαμιν λιγαίνυσι, τὸν φόβον δυναμώνυν.
Τὸ φλέγμα σὰν ἐπλήθυνε, κ) σὰν τὸ αἷμα χάσυν,
Κάθ᾽ ἐλαφρὸ τὺς φαίνεται βαρὺ νὰ δοκιμάσυν.
Δὲν ἔχυσιν ἀποκοτιὰν, τὸ φῶς τυς ὀλιγαίνει,
Καὶ τὸ βρασὸ τῆς ζῆσίς τυς τὸ σβύνει κ) κρυγαίνει.
Ξεραίνεται ἡ ἀνάδοσις τὸ δρόσος τῆς ξοφῆς τυς,
Λιγαίνει κ) κοντεύεται τὸ μάκρος τῆς ζωῆς τυς.

Λοι-

Λοιπὸν, γονῆ μυ ἂν δειλιᾷς, δίκαιο μεγάλον ἔχεις,
  Τῆς νειότης τὰ καμώματα ςὰ γέρα δεν κατέχεις.
Κἰ ἂν εἶναι ᾗ τὰ λόγια μυ σήμερο πειραξάσε,
  Λησμόνησαι τὸ σφάλμα μυ, ᾗ πλειὸ μὴν τὸ θυμᾶσαι.
Καὶ δός μυ σὲ παρακαλῶ μὲ σπλάγχνος τὴν εὐχή συ,
  Καὶ ἀπέκει μὲ μὲ τάξης πλειὸ γιὰ τέκνον γιὰ παιδί συ.
Καὶ θὲ νὰ πᾶ νὰ ξωριϑῶ εἰς ἄλλω γῆν, καὶ μέρη,
  Κἰϑδὲ γιὰ λόγυ μυ κανεὶς μαντάτο μὴ σῦ φέρῃ.
Ἕνα μαντάτο μοναχὰ γιὰ μένα θὲς γροικήσει,
  Ὁπῦ καϋμὸν εἰς τὴν καρδιὰν πολλοῦ σῦ θέλ' ἀφήσει.
Μάθῃς τὸ πῶς ἀπέθανα, κ' εἰς τὴν ξενιὰν μ' ἐθάψαι,
  Κ' οἱ ξένοι μαζωχθήκασι, κἰ ὡσὰν ξένον μ' ἐκλάψαι.
Ἐδὰ μῦ δόσαι τὸ φαρὶ, ὁπὖναι ἀναθρεφτό μυ,
  Κ' ἕνα κοντάρι ᾗ σπαθὶ μόνον ςὸ μισευμό μυ.
Τ' ἄλλα φαριὰ ᾗ τ' ἄρματα ἂς εἶν εἰς τὴν ἐξάσυ,
  Νὰ τὰ θωρῇς θυμῶντάς μυ, νὰ καίυν τὴν καρδιά συ.
Ἡ γλῶσσά συ τῦ Βασιλειῦ ἂς τὖθελε μιλήσῃ,
  Πῦρε γιὰ μιὰ δὲν ἔβανε φωτιὰν νὰ μᾶς καντίσῃ.
Λογιάσει τὖθελε κἰ αὐτὸς, πῶς ἡ ἀγάπ' ἡ τόση,
  Ὁπῦ βαςᾷς τὸ τέκνον συ, ἐκόμπωσε τὴν γνῶσι.
Κἰ ἂν τὖθελε φωνῇ βαρὺ, νὰ σὲ καταδικάσῃ,
  Ἤθελες δῇ τὴν μάνιτα μὲ μέραις νὰ περάσῃ.
Κἰ ἐλάφρωνες τὸν λογισμὸν, κεῖνο πῦ κρίνει μένα,
  Σὰν εἶχα δῇ κἰ ὅ, τ' ἠμπορεῖς, δὲν ἔλειψ' ἀπὸ σένα.
Νὰ βάλῃς νῦν, ᾗ λογισμὸν, ᾗ τρόπον νὰ γυρέψῃς,
  Μὲ τὴν Ἀφεντοπῦλά μας νὰ δῇς νὰ μὲ πανδρέψῃς.
Κἰ ὁ Κύρις τζ' ἂν δὲν ἤθελε, κ' εὑρέθη μανισμένος,
  Ἔτοιας λογῆς ἀπόμενα, γονῆ μυ, ἀναπαυμένος.
Μὰ δίχως νὰ τὸ πῇς ἐσὺ, ᾗ νὰ τὸ δοκιμάσῃς,
  Νὰ θὲς μὲ τὰ διατάγματα μόνο νὰ μὲ περάσῃς.
Ἐδὰ μὲ χάνεις ᾗ γοργὸ, πάγω νὰ βρῶ τὸν ἅδη,
  Καὶ κάθυ μὲ τὸν Βασιλειὸ, ᾗ συμβυλεύυ ὁμάδι.

Καὶ

Καὶ τὴν ἀ'χὴν συ ζήτησα, δός μυ την, μὴ ἀργήσῃς,
Καὶ κάμε πέξαν τὴν καρδιὰν νὰ μυ ξελησμονήσῃς.
Τὴν ἀφορμὴν τῆς μάννας μυ μὴ τὴν εἰπῇς νὰ μάθῃ,
Ἠντᾶχα κ' ἐξωρίθηκα, κ' ἐπλειωσα σὰ πάθη.
Κύρι μυ, σῦτα πῦ μιλῶ, παρακαλῶ σ' ἂν σφάλω,
Συμπάθησαί μυ, κ) καϋμὸν ἔχω πολλὰ μεγάλο.
Δεὸ εἶμαι γὼ πῦ σῦ μιλῶ, ἄλλος μυ τὰρμηνεύγει,
Ἐκεῖνος ὁπῦ τὴν καρδιὰν πληγώνει κ) δοξεύγει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὡς εἶδεν ὁ Πεζόστρατος πρᾶγμα πῦ δεν ἐλπίζει,
Ἐμβαίνει σ' ἄλλον λογισμὸν, σ' ἄλλην βυλὴν γυρίζει.
Κ' ἐβάλθη, πρὶν παρὰ νὰ δῇ, ὁ γυιός τυ νὰ μισέψῃ,
Τρόπον πιτήδειον κὶ εὔμορφον φρόνιμα νὰ γυρέψῃ.
Καὶ νὰ τὸ πῇ τῦ Βασιλεῦ, κὶ ὡς τῦ φανῇ ἂς τὸ πιάσῃ,
Παρὰ νὰ δῇ σὰ γερατιὰ τέτοιον ὑὸν νὰ χάσῃ.
Καὶ μὲ τὸ σπλάχνος σὰν γονιὸς ἤρχισε νὰ τὸν πιάνῃ,
Καὶ νὰ τονὲ παρηγορᾷ γιὰ τὸ γνοιασὸν σεφάνι.

ΠΕΖΟΣΤΡΑΤΟΣ

Λέγει τυ, γυὲ γιατὶ θωρῶ, κ' εἶσαι σὲ τέτοια κρίσι,
Κὶ ὁ λογισμὸς ὁπῦβαλες, δὲν θέλει νὰ σ' ἀφήσῃ,
Ἐβάλθηκα γιὰ λόγυ συ, τὸ δὲν μπορῶ νὰ κάμω,
Καὶ νὰ γενῶ προξενητὴς σὸν ἀμοιασόν συ γάμο.
Καὶ ἂν μανίσῃ ὁ Βασιλειὸς, ὡς τῦ φανῇ, ἂς τὸ πιάσῃ,
Καὶ τὴν ζωὴν δὲν τὴν ψηφᾷ ἄνθρωπος σὰν γεράσῃ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὁ Ἀλόχαρος ἀπέμεινεν ὁ γυιός τυ νὰ ξεοικήσῃ,
Πῶς τάξεν ὁ κύρις τυ, τὸν γάμον νὰ μιλήσῃ.
Πεῖρασα τ' ἀ'χαρίσησε, κὶ ἀπτὴν χαρὰν τυ κλαίγει,
Πλειὸ δὲν μιλεῖ γιὰ μισευμὸς, γιὰ ξενιτιὰ δὲν λέγει.

Γονατιςὸς τὸν προσκυνᾷ, μὲ φρόνησιν, κ᾽ τάξι,
'Ηξᾶρον ὅλα τὰ πρεπὰ, πρὶν ἄλλος τὸν διατάξῃ.
Ε᾽κείνη ἡ μέρα πέρασε, κ᾽ ἡ ἄλλη ξεμερώνει,
Κι᾽ ὁ κύρις τοῦ 'Ρωτόκριτου γλυκαίνει, κ᾽ μερώνει.
Δὲν θέλει πλειὸ νὰ καρτερῇ, κι᾽ ὁ γυιός του νάχῃ κρίσι,
Μὰ βάλθηκε τὴν προξενειὰν ἐτοῦτὴν νὰ μιλήσῃ.
Ε᾽πῆγεν εἰς τοῦ Βασιλειοῦ, γιὰ νὰ τὸν δοκιμάσῃ,
Κ᾽ ἐλόγιαζεν ἀπὸ μακρὰ μὲ ξόμπλια νὰ τὸν πιάσῃ.
Α᾽γάλια ἀγάλι ἀρχήνισεν ἀποκοτιὰν νὰ πέρνῃ,
Καὶ μιὰν κ᾽ ἄλλ᾽ ἀθηβολὴν ἀλλοτινὴν τοῦ φέρνει.

ΠΕΖΟΣΤΡΑΤΟΣ

Λέγει, ςοὺς παλαιοὺς καιροὺς, πῶσαν μεγάλ᾽ ἀνθρώποι,
Τὰ πλοῦτη κ᾽ βασίλεια ἐκράζουντάνε κόποι.
Πειδὴ τιμοῦσανε πολλὰ τῆς ἀρετῆς τὴν χάρι,
Παρὰ ταῖς χώραις, τζ᾽ ἀφεντιαῖς, τὰ πλοῦτη, τὸ λογάρι.
Κ᾽ ἐσμίγασι τὰ τέκνα τους 'Αφέντες οἱ μεγάλοι,
Μὲ τοὺς μικροὺς ὁποῦχασι, γνῶσιν, ἀνδρειὰ, κ᾽ κάλλη.
Ο῞λα τὰ πλοῦτη κι᾽ ἀφεντιαῖς ἐσβιοῦνε κ᾽ χαλοῦσι,
Κι᾽ ὅταν ἀλλάσουν οἱ καιροὶ, συχνὰ τὰ καταλοῦσι.
Μὰ ἡ γνῶσι κεῖ ποῦ βρίσκεται, κ᾽ τζ᾽ ἀρετῆς τὰ δῶρα,
Ξάζου ἄλλο παρὰ βασιλειὰ, παρὰ χωριὸ, κ᾽ χῶρα.
Οὐδ᾽ ὁ βροχὸς δὲν ἔχει ἐξουσίαν, ὡς θέλει νὰ γυρίσῃ,
Τὴν γνῶσιν κ᾽ τὴν ἀρετὴν ποτὲ νὰ καταλύσῃ.
Κ᾽ ἔφερνε ξόμπλια ἀπομακρὰ, πράγματα περασμένα,
Καὶ καταπῶς τοῦ σαζασι, τάλεγεν ἕνα ἕνα.
Μὲ τούταις ταῖς παραβολαῖς ἀγάλια ἀγάλια σώνει,
Εἰς τὸ σημάδι τὸ μακρὺ, κ᾽ ἤρχισε νὰ ξαμώνῃ.
Α᾽ποκοτᾷ δυὸ τρεῖς φοραῖς νὰ τὸ ξεφανερώσῃ,
Κι᾽ ὀπίσω τὸν ἐγιάγερνε, κ᾽ ἐκράτει τον ἡ γνῶσι.
Στὸ ὕςερον ἐνίκησεν ἡ ἀγάπη τοῦ παιδιοῦ του,
Καὶ φανερώνει τὰ κρυφὰ κ᾽ τὰ χωςὰ τοῦ νοῦ του.

ΡΗΓΑΣ

Μὰ ὡς ἐντεχάσκισε νὰ πῇ τὴν προξενειὰ τοῦ γάμου,
Τοῦ λέγει ὁ Ῥῆγας, πήγαινε, καὶ φύγ' ἀπὸ κοντά μου.
Πῶς ἠβουλήθης, κ' εἶπές το, λωλὲ, μισαφορμάρη,
Γυναῖκά τ' ὁ Ῥωτόκριτος τὴν Ἀρετὴν νὰ πάρῃ;
Φύγε τὸ γληγορότερο, καὶ πλέον μὴν πατήσῃς,
Εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ παλατιοῦ, καὶ κακοθανατίσῃς:
Γιατὶ σὲ βλέπ' ἀνήμπορον, γιαύτως δὲν σὲ ξορίζω,
Μὰ ὁ γυιός σου μὴν πατήσῃ πλειὸ 'ς τὲς τόπους ὅπ' ὁρίζω.
Τέσσαρες μέραις, κι' ὄχι πλειὰ, τοῦ δίδω νὰ μισέψῃ,
Τόπους μακροὺς, κι' ἀδιάβατους ἂς πάγῃ νὰ γυρέψῃ.
Καὶ μὴν πατήσῃ, ὥστε ποῦ ζῶ, 'ς τὰ μέρη τὰ δικά μου,
Ἀλλιῶς τοῦ δίδω θάνατον γιὰ χάρισμα τοῦ γάμου.
Κ' ἐκεῖνο, π' ἀποκότησες, κ' εἶπες αὐτὴν τὴν ὥρα,
Μὴ γροικηθῇ μὴν ἀκουσθῇ σ' ἄλλον ἐδῶ 'ς τὴν χώρα.
Καὶ κάμω πρᾶγμα εἰς ἐσὲ, ὅπου νὰ μὴν σ' ἀρέσῃ,
Νὰ ξέμουν ὅσ' τ' ἀκούσουσι, κ' ἐκεῖνοι ποῦ τὸ λέσι.
Δὲν θέλω πλειὸ νὰ σοῦ μιλῶ, 'ςὸν Ῥῆγα δὲν τυχαίνει,
Τὰ τόσα νὰ πολυμιλῇ, κι' ἀπέβγαλτεν, νὰ πηαίνῃ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Μὲ φόβον ὁ Πεζόστρατος μισεύγ' ἀπὸ παλάτι,
Κ' ἐξέμασι τὰ γόνατα 'ςὰ ζάλα ποῦ περπάτει.
Ἡ' ὁμιλιά του χάθηκεν, ἐλίγανε ἡ πνοή του,
Κάτω 'ςὸν οὐρανίσκον του ἐσύρθη ἡ φωνή του.
Καὶ μὲ ξομάρα κ' ἐντροπὴ 'ςὸ σπῆτί του γιαγέρνει,
Καὶ τὸ μαντάτο τὸ πικρὸ εἰς τὸν υἱόν του φέρνει.
Ἐδέρνετο 'ςὰ γόνατα, κ' ἔσυρνε τὰ μαλλιά του,
Πῶς ἔσφαλε τ' Ἀφέντη του πάρα 'ςὰ γηρατειά του.

ΠΕΖΟΣΤΡΑΤΟΣ

Λέγει της, δὲν σοῦ 'πόλεγα, υἱέ μου νὰ σχολάσης,
  Τὸν λογισμὸν, ὁποῦβαλες, κι' ἄλλην βουλὴν νὰ πιάσης;
Κ' ἐσὺ ξεσπάκωσες κ' ἐμὲ σ' πράγματα κομπωμένα,
  Κι' ὠργίσθηκέ μου ὁ Ἀφέντης μου, καὶ χάνω σε κ' ἐσένα.
Ποῦ μ' εἶχεν ἀκριβὸν πολλὰ, καὶ συμβουλάτορά του,
  Κ' ἐδάχασα τὰ θάρρη του, κ' ἔχω τὴν ἔχθειτά του.
Κ' εἰς τοῦτο, πόσον δὲν θωρῶ, μὰ σὺ νὰ μὲ μακρύνης,
  Νὰ περπατῇς στὴν ξενιτειὰν, ὁλότυφλον μ' ἀφίνεις.
Καὶ πότε νὰ σὲ καρτερῶ; πότε νὰ σ' ἀναμένω,
  Ὁποῦμαι γέροντας πολλὰ, καὶ γλίγωρ' ἀποθαίνω.
Πῶς νὰ φανῇ τῆς μάννας του ἐδὰ στὰ γερατειά της,
  Ὡσὰν τὴν ἐκατάστησες, υἱέ μου σφακελλά της.
Ποῦ τὴν ἐλπίδα της εἰς σὲ εἶχεν ἀκουμπισμένη,
  Κ' ἐδὰ μισεύεις, καὶ βουβὴ, κουφὴ, ζουγλὴ πομένει.
Ἤντάχα κι' ἀφουκρούμουν σου, κ' ἔσφαλα ὄτζι πεῖρασα,
  Πῶς πάλευγες δὲν ἔδιωξα, μ' ἄφηκαν κ' ἐνίκησα;
Καλὰ τὸ λέγ' ὁ φρόνιμος, ὁ λόγος πῶς κομπώνει,
  Καὶ πᾶσ' ἀγάπη τοῦ παιδιοῦ τὸν μυαλὸν ζαβώνει.
Ἐθώρουντο τὸ βλάψιμο, κ' ἐμπόρουν νὰ τὸ φύγω,
  Κι' ὁ λογισμός σου σχόλαζεν εἰσὲ καιρὸν ὀλίγο.
Κ' ἐγὼ κομπώθηκ' εὔκολα, γιὰ νὰ σοῦ ἀφουκροῦμαι,
  Κ' ἐδάχω ζάλαις σκοτειναῖς, καὶ δὲν κατέχω ποῦμαι.
Εἷς λόγος εἶναι παλαιὸς, κι' ἀληθινὸν τὸν κρένω,
  Ὅποιος φουκρᾶται κόπελιοῦ, γίνεται σὰν κ' ἐκεῖνο,
Ἂς εἶχα κάμ' ἔξω τοῦ νοῦ, κι' ἂς ἤθελες μανίσει,
  Κι' ἂς εἶχες κλάψει μιὰ καὶ δυὸ, κι' ἂς ἤθελες μανίσει.
Ἐποῦτ' ὅλ' ἀπερνούσανε κι' ὀγλίγωρα διαβαίνα,
  Μὰ δὰ χαλάσθηκες ἐσὺ, κ' ἐχάλασες κ' ἐμένα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ε'στεκε κὶ ἀφυκράτονε ὁ γυός τ' ὁ πληγωμένος,
Δεν ἤξεύρε αν ζωντανὸς, ἢ ἦτον ποθαμμένος.
Πολλὰ μεγάλη κατηχνιὰ, κὶ ἀντάρα τὸν πλακώνει,
Τὰ μάτιά τυ σκοτείνιασε, κ' εἰς τὴν καρδιά τυ σώνει.
Ε'ξέμεν ὅλο τὸ κορμὶ, κ' ἡ δύναμίς τ' ἐχάθη,
Τὰ μάτια δεν ἐβλέπασι, τὸ σόμα ἐβυβάθη.
Ποτέ τυ δὲν ἐλόγιαζεν, τέτοιαν φωνὴν ν' ἀκύσῃ,
Ουδὲ μαντάτ' ἔτζη πικρὰ, νἄλθυνε νὰ τὸ πῦσι,
Α'νδειεύετο ὅσο τὸ μπορεῖ διὰ τὸν κακομοίρη,
Τὸν γέρον τὸν ἀνήμπορον, τὸν πικραμένον κύρη.
Κὶ ἀρχίζει νὰ παρηγορᾷ, μὲ σπλάχνος τὸν γονῆ τυ,
Γιὰ τότε δεν ἐγύρευε, τὴν πέδα τὴν δική τυ,

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει τυ, κύρι, μὴ δειλιᾷς, μὴ ξέμης, μὴ φοβᾶσαι,
Καὶ τὰ σὺ εἶπε ὁ Βασιλειὸς, μὴ σέκῃς ν' ἀφυκρᾶσαι,
Η'ντα μεγάλον ἤτονε σὴν προξενειὰν ἐτύτη;
Καθένας πάντα πιθυμᾷ νἄχ' ἀφεντιαῖς κὶ πλῦτη,
Ο' κύρης πάντα κὶ ὁ γονιὸς, μὲ προθυμιὰ γυρεύει,
Τὰ τέκνα σ' μεγαλότητες, κὶ πλῦτη ν' ἀναπαύῃ.
Κὶ ἂν εἰν κὶ τύτη ἡ πιθυμιὰ ἐκίνησε κ' ἐσένα,
Κ' ἐξέδραμες ὡσὰν γονιὸς, ναὔρης καλὸ γιὰ μένα,
Η'ντα μεγάλον ἤτονε, κ' ἤρτα κακὸν ἐγίνη,
Ο γυός σου ἂν ἐπεθύμησες, ἀφέντης ν' ἀπομείνῃ;
Η' μάνιτα τῦ Βασιλειῦ, εἶναι δίχως θεμέλιο,
Μὲ τὸν καιρὸν χολάζεται, τὸ κλαῦμα φέρνει γέλοια.
Καὶ κάμε, μὴν πικραίνεσαι, κὶ πάγω νὰ μακρύνω,
Γιὰ νὰ χολάσῃ ὁ Βασιλειὸς, τὸν λογισμὸν ἐκεῖνο.
Καὶ καταπῶς θὲς δῇ κ' ἐσὺ τὴν ἔχθειτα τῦ Ρῆγα,
Πορεύυ κ' ἡ ἐλπίδες μυ ἀκόμη δὲν ἐφύγα,

Καὶ

Κἰ ἄφες τον πῦρε τὸν καιρὸν, νὰ περπατῇ νὰ πηαίνῃ,
Κ' ἂν ἐκακύργησε ἡ πληγὴ, κάλος γιαῤῥὸς τὴν γιαίνει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Δείχνει, πῶς δὲν πικραίνεται, γιὰ νὰ παρηγορήσῃ·
Τὸν κύριν τυ πῦ βρίσκεται εἰσὲ μεγάλην κρίσι·
Μὲ ταπεινότητα ζητᾶ, συμπάθειο νὰ τῦ δώσῃ,
'Απῦτις καὶ γιὰ λόγυ τυ ἐκόμπωσε τὴν γνῶσι.
Κ' ἐπῆγε, κ' εἶπε προξενειά, κ' ἐμπῆκε σ' ἔτοια βάρη,
Γιὰ νὰ τῦ δώσ' ἐλάφρωσι, καλὴν καρδιὰν νὰ πάρῃ.
Τῦτυς γιὰ δ' ἂς τζ' ἀφήσωμεν, τὰ πάθη νὰ μιλῦσι,
Κἰ ἂς πῦμεν γιὰ τὴν 'Αρετὴν, πῦ πῆγε γιὰ ν' ἀκῦσῃ
Εἰς τῦ Κυρῦ τζ' ἀθηβολὴ σὴν προξενειὰν ἐκείνη,
Κ' ἔχει μεγάλον λογισμὸν, κ' ἔγνοια, πῦ τίνε κρίνει.
Ευρίσκει τον, κ' ἐκάθετο, καὶ ἐφαίνετό τυ ἡ ζάλη,
Κἰ ἀκυμπιςὸν σὴν χέρα τυ ἔκλινε τὸ κεφάλι.
Κ' ἡ 'Αρετὴ, πῦ γνώριζεν, ἦντᾶναι ἡ ἔγνοια κείνη,
Γιὰ κόμπωμα πασίχαρη καὶ σπλαχνικῦλα γίνη.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Λέγει τ' 'Αφέντη, ἦν τᾶναι αὐτὰ καὶ κάθεσ' ἐγνοιασμένος,
Βαρόκαρδος, καὶ μοναχὸς, κἰ ἀποσιωπεφιασμένος;
Η' γνῶσίς συ τὰ βάρητα, καὶ λογισμὺς ὀνίκα,
Κ' ἐδὰ ἦντα πρᾶγμα ἐγνοιαςὸ σῦφερε τόση πίκρα;

ΡΗΓΑΣ

Ω'ς ἤκυσε τὰ λόγια της ὁ σπλαγχνικὸς της Κύρις,
Λέγ' 'Αρετῦσα κάτεχε, πῶς ἦλθ' ὁ νοικοκύρις,
Ε'κεῖνος πῦ ὀρέγομαι, νὰ σῦ τὸν κάμω τέρι,
Γιὰ δὲς παιδί μυ εἰς κυζυλὸς πόσα μπορεῖ νὰ φέρῃ;
Γροίκησαι μιὰν ἀποκοτιὰν, κἰ ἀδιαντροπιὰ μεγάλη,
Τῦ Πεζοςράτη τῦ λωλῦ πῦλθε ν' ἀναθηβάλῃ.

Γιὰ

Γιὰ τὸν ὑιόν τυ προξενειαὶ, ἄφοβα νὰ μιλήσῃ,
  Νὰ μὴ δειλιάσῃ νὰ νξαπῇ, μὰ νὰ τ' ἀποκοτήσῃ.
Εἰς τὰ καλά μυ μ' εὕρηκε, νὰ ζήσῃς, θυγατέρα,
  Ἀμὴ κακὴ γιὰ λόγυ τυ ἦτον ἐτύτη ἡμέρα.
Γιὰ δὲ ἐσὰ γέρον πελελὸν, πῦ θέλησε νὰ δράμῃ,
  Νὰ βυληθῇ μὲ Βασιλειὰ συμπεθεριὸ νὰ κάμῃ.
Τῦ εἶπά τυ μέσ' ςἡν Αὐλὴν πλειό τυ νὰ μὴν πατήσῃ,
  Καὶ ν' ἀποβγάλῃ τὸν ὑιὸν, κὴ νὰ τὸν ἐξορίσῃ.
Γλίγωρα σὲ πανδρεύω γὼ μὲ Ῥῆγα θυγατέρα,
  Καὶ ψὲς ἀργὰ τὴν προξενειαὶ τὴν νύκτα μᾶς ἐφέρα,
Τῦτοναι τ' Ἀφεντόπυλο, πῦ τὸ Βυζάντιο ὁρίζει,
  Καὶ κάθε εἰς τὸν ἔπαινᾶ, ὁπῦ τονὲ γνωρίζει.
Τῦτος εἶν ὁπῦ τὔδωκεν ἡ Μαίνα σου ςὴν χέρα,
  Τὸν ἐυμορφότατον ἀνθὸν ἐκείνην τὴν ἡμέρα.
Κι ὁπῦ μὲ τόσαις ἔπαρσες, κὴ μ' ἀφεντειαὶ μεγάλη,
  Στὴν χώραν ἦλθε, κ' ἴσα τυ δεν ἦσαν πλέον ἄλλοι,
Καὶ μὲ αὐτὸν ἐλόγιαζα γάμον νὰ τελειώσω,
  Τέρι τυ, κὴ γυναῖκά τυ γλίγωρα νὰ σὲ δώσω.
Δεν εἶν καιρὸς νὰ σὲ κρατῶ, μὰ δὰ πῦ ζῦμεν ὅλοι,
  Νὰ τὴν χαρῦμεν μάτια μυ τῦ γάμυ σε τὴν σχόλη,

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἤκυσε ποιαὶ ἀπόφασιν τῦ Πεζοςράτυ δόθη,
  Μεγάλο πρᾶγμα ἦτονε τὸ πῶς δεν ἐλιγώθη.
Ἀπηλογιὰ πτὸ ςόμα της, ὐδὲ μιλιὰ δεν βγαίνει,
  Μᾶδειχνε πῶς ἡ ἐντροπὴ τὴν καίει κὴ ςωπαίνει,
Καὶ μὴν μπορῶντας νὰ χροικᾶ, κ' ἐπλαίταζ' ἡ καρδιά της,
  Βρίσκ' ἀφορμὴν κ' ἐμίςεψε, πάγει ςὴν κάμερά της.
Ἀγκυσεμμένη βρίσκετο πολλὰ τὴν ὥρα κείνη,
  Παρηγορειαὶ ἀνέμενε νὰ βρῇ ἀπ' τὴν Φροσιύνη,
Σκύφτει, περιλαμβαίνει την, κ' ἐςάθηκεν ἔμπρός της,
  Καὶ μὲ τὰ δάκρυα τὰ συχνὰ βρέχει τὸ πρόσωπό της.

Κ' ἐκεῖ πῦ κατεβαίνασιν, ἦταν ἥλιῦ ἡ ἀκτῖνα,
Μαργαριτάρια φαίνονται ὅλα τὰ δάκρυα κεῖνα·
Βυλὴν τὴνὲ παρακαλεῖ γλίγωρα νὰ τῆς δώσῃ,
Μὴ τὴν ἀφήσῃ νὰ χαθῇ, κι ἄδικα τελειώσῃ.
Τὸν Πεζόστρατη ὁ Κύρις της ἔδιωξε ἀπτὸ παλάτι,
Κ' ἔπιο μαντάτο ξαφνικὸ, βλάπτει τὴν ϗ φυρᾷ τη.
Κ' εἶναι τὸ πλειὸ χειρότερον, κι ὅπῦ βαθυὰ τζ' ἐγγίζει,
Γιατὶ ϗ τὸν Ῥωτόκριτον πολλὰ μακρὰ ξορίζει.
Κι ἀπὸ Ῥηγάδων προξενειὰν ἦλθε τὴν ὥραν τέτη,
Κ' ἐλήξεψε σὴν Ἀφεντιὰν, ϗ σὰ μεγάλα πλῦτη.
Κ' ἔβαλε μεσ' σὸν λογισμὸν, τὸν γάμον νὰ τελειώσῃ,
Τῦ Βασιλέως τῦ Βυζαντιῦ νύμφην νὰ τήνε δώσῃ.
Καὶ τὴν βυλήν της πιθυμᾷ, κ' ἑρμήνεμμα γυρεύει,
Μ' ὅλον ὅπ' ἡ ἀγάπη της, κι ὁ πόθος τζ' ἑρμηνεύει.
Γιατὶ δὲν θέλει μοναχὴ, νὰ κάμῃ τάχει ὁ νῦς της,
Μὰ γύρευε κι ἄλλῦ βυλὴν σ' ἄκῦσε τῦ Κυρῦ της.
Ἡ Νέννα σῦτα πῦ χροικᾷ, χαρὰν ϗ πίκραν ἔχει,
Κ' ἔδωκε γνωστικὴν βυλὴν, σ' ἐκεῖνο πῦ κατέχει.
Εἶχε χαρὰν, γιατὶ χροικᾷ, κι ὁ Ῥῆγας νὰ ξορίσῃ,
Ἐβάλθη τὸν Ῥωτόκριτον, κ' ἔχ' ἡ φωτιὰ νὰ σβύσῃ·
Καὶ πάλιν νὰ τὴνὲ θωρῇ σὰν ξεπεριωρισμένη,
Ἐτῦτ' ἡ ἔγνοια τὴν πτωχὴν πολλὰ τηνὲ βαραίνει.

ΝΕΝΝΑ

Λέγει της, θυγατέρα μῦ, πειδὴ ὁ καιρὸς δὲν σάζει,
Κι ὁ Κύρις σῦ γιὰ πάνδρεια μ' ἄλλον σὲ λογαριάζει,
Ἄφες τὸν Ἐρωτόκριτον, διῶξε τὴν ἔγνοια τέτη,
Νάμπῃς κυρὰ σὴν ἀφεντιὰν, κ' εἰς τὰ μεγάλα πλῦτη.
Ὡσὰν σῦ πρέπει νὰ γενῇς, ϗ πλειότερα μεγάλη,
Μὴν πᾷ νὰ χαμοκυλισθῆν μιᾶς Ῥηγοπῦλας κάλλη.
Τὸ πρᾶγμα, πῦχει δυσκολιαῖς, τὸ πρᾶγμα, πῦ δὲν μοιάζει,
Ὅ πῦχει γνῶσι, ἂς τὸ θωρῇ, κι ἔμπροσθ ἂς τὸ λογιάζῃ.

Ὅταν

Ὅταν σοῦ δίδουν ταῖς βουλαῖς, προθυμερὰ ταῖς πιάνε,
Κι ὅποια πληγώθη εἰς τὴν τιμὴ, ποτέτης δὲν ἐγιαίνε.
Ἀπὸ τὴν πρῶτ' ὁ, τ' ἔλεγα, ἂς τὄθελες θυμᾶσαι,
Καὶ ταῖς βουλαῖς μου ταῖς καλαῖς, ἂς εἶχες ἀφουκρᾶσαι.
Μ' ἂς εἶναι ὅ, τι δὲν ἔκαμες, κάμετο τόρα, παιδί μου,
Ἄφες τὸν Ἐρωτόκριτον, καὶ πιάσαι τὴν βουλήμου.
Διῶξέ την τὴν ἀγάπην του, δὲν εἶναι αὐτὸς γιὰ σένα,
Καὶ μὴ θυμᾶσαι νὰ δειλιᾷς πᾶχετε μιλημένα.
Ἂν εἶν κ' ὡμίλησες κυρὰ, ποῦ ἄλλο δὲν ἐγίνη,
Κι ὁ ἄνεμος ἐπῆρέ την τὴν ὁμιλιὰν ἐκείνη.
Αὐτὸς δὲν θέλει πῆ ποτὲ, γιατ' εἶναι δουλευτής σου,
Λόγον κανένα ἄσχημον, νὰ βλάψη τὴν τιμή σου.
Σὰν δοῦλος θέλει σὲ θωρεῖ, κι ὅταν σ' ἀναντραπίσῃ,
Δὲν θέλει πάρ' ἀποκοτιὰ, ποτὲ νὰ σοῦ μιλήσῃ.
Σὰν διώξῃς τὴν ἀγάπην του, κι ὡσὰν τὸ λησμονήσῃς,
Καὶ σὰν φυσήσῃς τὸ κερὶ, ὁποῦ ψες, νὰ τὸ σβύσῃς,
Καὶ δῇ το, καὶ γνωρίσῃ το, πῶς εἶναι στὸ σκοτίδι,
Χάνει τζ' ἐλπίδες ὁποῦ δὰ ὁ ἔρωτας τοῦ δίδει.
Κι ἀπ τοὺς κακοὺς τοῦ λογισμοὺς, καὶ πείραξες ἀγιαίνει,
Κι ὡσὰν καὶ πρῶτα δουλευτὴς τοῦ παλατιοῦ πομένει.
Καὶ θέλει βρῆ νὰ πανδρευθῇ, στόπον ποῦ νὰ τοῦ μοιάζῃ,
Κ' ἐκεῖνα, ποῦ μιλήσετε, ποτὲ νὰ μὴν λογιάζῃ.
Σὰν κοπελιὰ ἔσφαλες καὶ σὺ, κ' ἐβάλθης νὰ μιλήσῃς,
Τοῦ Ῥαϊκριτου, μὰ σάζεται τὸ σφάλμα σὰν τ' ἀφήσῃς.
Μόνο μὴν πάγῃ παρεμπρὸς τὸ σφάλμα τὸ δικό σου,
Κι ἂν ἔπεσες, παιδάκι μου, γύρου γοργὰ, σηκώσου.
Λίγον ἂν ἐμουρδόθηκε, τὸ ροῦχο πάστρεψαί το,
Τὸ πρᾶγμα ὁποῦ δάνεισες, γιάγυρε κ' ἔπαρέ το.
Κι ἂν σοῦ πονῇ ν' ἀπαρνηθῇς τὸν πόθον καὶ βαραίνεις,
Λόγιασαι τὰ καλήτερα, κυρά μου, ποῦ κερδαίνεις.
Διώχνεις τὴν στράταν τὴν κακὴν, δρόμον καθάριον πιάνεις,
Πολλὰ μεγάλην ἀλλαξιὰν, κ' ἐπαινεμένην κάνεις,

Δια-

Διαλέγεις πλέτη, κι ἀφεντιαῖς, κ᾽ δὲν ψηφᾷς τὰ λίγα,
  Κ᾽ ἀφίνεις ἕνα δελδτὴν, κ᾽ παίρνεις ἕνα Ῥῆγα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τῦτα ν᾽ ἀκέη ἡ Ἀρετὴ, ἔσειε τὴν κεφαλή της,
  Καὶ λέγ᾽ ἐκεῖνο πῦ χροικᾷ, καόειτο μοναχή της.
Καὶ τῆς Φροσύνης τὴν βελὴν πλειὸ δὲν τινὲ γυρδύει,
  Τὸν ἔρωτ᾽ ἔχει δάσκαλον, κ᾽ ἐκεῖνος τζ᾽ ἑρμηνεύει.
Καὶ δίχως ἄλλο βάλθηκε βαθυὰ νὰ θεμελιώσῃ,
  Τὸν πόθον της, κ᾽ ἅ, τ᾽ ἔγραψε δὲν θέλει πλειὸ νὰ λυώσῃ.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Γιατὶ τὸ γράμμα ςὴν καρδιὰν εἶναι δίχως μελάνι,
  Καὶ δὲν μπορεῖ πλειὸ νὰ λυωθῇ, παρ᾽ ὅταν ἀποθάνῃ.
Κὶ ἀπόψε ν᾽ ἀρραβωνιαθῶ βέλομαι μὲ ἐκεῖνον,
  Νἆν᾽ ἄνδρας με, κ᾽ ταίρι με, κὶ ἀλλοιῶς δὲν τὸν ἀφίνω.
Κὶ ὅρκον φρικτὸν ν᾽ ὁμόσωμεν, κ᾽ πάντα νὰ κρατῦμεν,
  Τὸν πόθον μας ἀμάλαγον, ὅσον καιρὸν κὶ ἂν ζῦμεν.
Καὶ τῦ Κυρέ με νὰ τὸ πῶ, εἰς παῤδρειὰ ἂν μὲ σφίξῃ,
  Πῶς μ᾽ ἄλλον ἄνδρα δὲν θωρῶ κ᾽ μοιάζει νὰ μὲ σμίξῃ.
Γιατ᾽ ἔταξα τῦ Ῥώκριτε συμβοφον νὰ τὸν κάμω,
  Καὶ χίλιοι χρόνοι ἂν διαβῦν, μ᾽ ἄλλον δὲν θέλω γάμο.
Κιᾶς εἶναι κ᾽ εἰς τὴν ξενιτειὰν, κιᾶς εἶναι κ᾽ εἰς τὰ ξένα,
  Ἐγὼ νἆμαι γιὰ λόγε τε, κ᾽ ἐκεῖνος διὰ μένα.
Καὶ δὲν λογιάζω ἔτοια ἀπονιὰ πῶς ναῦρω τῦ Κυρῦ με,
  Νὰ θὲ νὰ δώσῃ θάνατον ἄδικα τῦ κορμιῦ με.
Πάλ᾽ ἂν τὸ κάμῃ ἡ γνώμη τε, καὶ θὲ νὰ μ᾽ ἀποθάνῃ,
  Ἐγὼ κάλλιάχω θάνατον, παρὰ ςανιὸ ςεφάνι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τῦτα τὰ λόγια τὰ ἐγνοιαςὰ τὰ πλειὰ βαριὰ πὸ τ᾽ ἄλλα,
  Τὴν Νένα σ᾽ ἄλλες λογισμὲς βαρύτερες ἐβάλα.

Κ' ἐχάθηκε τὸ αἷμά της, τὸ φῶς τῶ ὀμματιῶν της,
Καὶ τῶ νεκρῶ τὸ πάχνισμα εἶχε τὸ πρόσωπόν της.
Ἔξεμεν ὅλο τὸ κορμὶ, κ' ἡ δύναμίς τζ' ἐχάθη,
Λογιάζοντας τὰ βάσανα, κ τζ' Ἀρετῆς τὰ πάθη

ΝΕΝΝΑ

Λέγει της ἰδὼ τάνε τὰ μιλεῖς; σὺ εἶσαι, ἢ τάχα ἄλλη;
Καὶ πῶβρες τὴν ἀδιαντροπιὰν, ὁπῶχεις τὴν μεγάλη;
Καὶ μελετᾷς τέτοιας λογῆς τῶ Ῥῆγα νὰ μιλήσῃς;
Πῶς ἔχεις γλῶσσα νὰ τὸ πῇς, καρδιὰν ν' ἀποκοτήσῃς;
Καὶ πῶναι ἡ τάξις σου Ἀρετὴ, κι ἀφῆκές την, κ' ἐχάθη,
Καὶ ἐψηχομαραθήκασι τῆς ἀσωσιᾶς σου τ' ἄνθη.
Τὄχες χροικήσει ἀλλῶ νὰ πῇ λόγον γιὰ πόθου ὀδύνη,
Τὸ πρόσωπο κοκκίνιζε, κ' ἤξαφτες σὰν καμίνι.
Κ' εἶχες τὸν ἔρωτα ἐχθρὸν, κ' ἐμίσας τον περίσσα,
Κ' ἐδὰ Ἀρετή μου πράγματα ἄφαντα σ' ἐνικῆσα.
Ἐγὼ βουλὴ, οὐδὲ θέλημα ποτὲ δὲν θέλω δώσει,
Εἰς τὴν τιμὴ ἐνοῦς Βασιλεοῦ εἰς δουλεύτῆς ν' ἀπλώσῃ.
Νὰ δῇ τέτοιο ἀνεπέλπιςον ἐδὰ ςὰ γερατιά του.
Νἄν ἄνδρας σ' ὁ Ῥωτόκριτος, ὁπῶσαι σὺ κυρά του.
Πῶς νὰ τὸ συβαθῶ Ἀρετὴ, κ θέλημα νὰ βάλω,
Καὶ νὰ σ' ἀμπώσω νὰ χαθῇς σ' ἕτοιο γκρημνὸ μεγάλο;
Τὰ πάθησου θὲ νἄν πολλὰ μὲ τὸν καλόν σου Κύρι,
Ἂν εἰς τοιοῦτο χάμωμα τὸ ῥοιζικὸ σὲ σύρῃ.
Κι ἐπάνω σ' ὅλα κάτεχε, κι ὁ Ῥῆγας θανατώνει,
Αὐτόνον καὶ τὸ κύριν του, σὰν πίβουλο ζυγώνει.
Κ' ὅ,τι κι ἂν ἔχουν χάνουν τα, τὸ σπῆτί τως ἐρμίζει,
Ἂν σοῦ χροικήσῃ νὰ τοῦ πῇς, πρᾶγμα ποῦ δὲν ἐλπίζει.
Κι ὅπου κι ἂ θὲ νὰ ξοριςθῇ, πέμπει νὰ τὸν ξεδράμῃ,
Νὰ τὸν εὐρῇ, κι ἐπάνω του κρίσιν πικρὰν νὰ κάμῃ.
Ἄλλαξαι, θυγατέρα μου, τὸν λογισμὸν αὐτεινὸ,
Κ' ἐγὼ μακραίνω ποδεπὰ, κ μοναχὴν σ' ἀφήνω.

Δὲν

Δεν θέλω κι' άνθρωπος να πη εισε καιρον χάρεντα,
Πως εις έτετα μια βελή ημεν εγω με σεντα.
Ανάθεμα την όρεξι, κακή ώρα τέτοιαν γνώμη,
Τόσον δεν εβαρέθηκες τα βάσανά μ' ακόμη;
Να διώξης τέτοιον λογισμον, να φύγ' από κοντά σε,
Κι' ο νες σε να συμμαζωχθη, νάλθεν τα λογικά σε;
Άφες τον Ερωτόκριτον, μίω τον αναθηβαίνης,
Συμφέρε παιδάκι με, κ' δες καλα ιώτα καίεις.
Η' ελπίδα μ' έτοιαν πιθυμιαν βλέπε μη σε κομπώση,
Να γελαθης, να ντροπιαθης, μ' ας σε βοηθήση η γνωσι.
Καλα το λεν οι φρόνιμοι, κ' ταις γυναίκες ψέγεν,
Γιατ' όλο τα χειρότερα, και τα κακά γυρδύγεν.
Και δίχως γνωσι ταις κρατεν, κ' πελελαις ταις κείνεν,
Γιατί διαλέγεν το κακον, κ' το καλον αφίνεν.
Και τετο βλέπω φανερα σήμερον εις εσεντα,
Τα τιμημεντα δεν ψηφας, μα θες τα ντροπιασμεντα.
Πραγμα οπ' εναι σαν σκια, κι' ώσαν ανθος διαβαίνει,
Κι' ώσαν τον άνεμον σκορπα, κι' ώσαν τα νέφη πηαίνει,
Ωρέχθηκες, κ' εδιάλεξες, προσωρινα ξεβρέχεις,
Κ' εις τα παντοτινα θωρω, κ' λίγω έγνοιαν έχεις,
Και θες ν' αφήσης τετ' οπίω εις τα Ρηγάτα μέσα,
Σ' έτοιαις δελειαις ανάθεμα σ' εκείνες οπ' εφταισα.
Παιδάκι μ' όποιαις ςίω τιμίω τέτοιο άχημάδι βάνεν,
Σαπενια δεν τα πλιωεσι, μηδε νερα τα βγάνεν.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Έλεγ' η Νεντα, διάπαντε, λογικειασμον τζ' ωμίλει,
Κ' είχέτιω ςίω αγκάλιω της, κλαίοντας την εφίλει.
Κ' έπαχεν όσο το μπορεῖ, τον νεν της ν' αλαφρώση,
Κι' ο λογισμος, οπ' έβαλε, να μην τίω κομπώση.
Όσο τζ' ωμίλιε, άγειάνε, και λέγει προς την Νεντα·

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Ἐτοῦτα δὲν τ' ἀνιμένα, νὰ μοῦ τὰ πῆς ἐμένα.
Τὰ τόσα κακακίσματα θωρῶ πῶς ἐδιαβῆκαν,
Κ' ἡ σπλαχνικαῖς ἀναθροφαῖς ξελησμονηθῆκαν.
Ποῦ μ' ἔβλεπες νὰ κοιμηθῶ, καὶ πάλιν νὰ ξυπνήσω,
Κ' ἐδὰ μοῦ λέγεις, Ἀρετὴ, μισεύγω νὰ σ' ἀφήσω;
Γιατὶ θωρεῖς κι' ἀγάπησα, ὡσὰν τὸ κάμαν κι' ἄλλαις,
Πλειὰ παρὰ μένα φρόνιμαις, πλειὰ ἄξιαις, πλειὰ μεγάλαις;
Θωρεῖς κι' ὁ πόθος εἶν πολὺς, κ' ἡ πεδομὴ εἶναι τόση,
Ποῦ μοῦ σκοτείνιασε τὸν νοῦν, καὶ πλειὸ δὲν ἔχω γνῶσι;
Κι' ὡσὰν μοῦ πῆρε τὴν ζωὴ, ποίαις δυνάμες μποροῦσι,
Καὶ ποιᾶς γυναῖκας ἢ ἀνδρειαῖς νὰ τόνε πολεμοῦσι;
Ἐγὼ 'χα ταῖς ἐλπίδες μου, καὶ θάῤῥημου σ' ἐσένα,
Γλυκὰ βοτάνια νὰ μοῦ βρῆς, νὰ μὲ γιατρεύψῃς, Νένα.
Κ' ἐσὺ θωρῶ μὲ τὴν φωτιὰν, καὶ σίδηρο γυρεύεις,
Νὰ μοῦ γιατρεύψῃς τὴν πληγὴν, καὶ πλειὰ τὴν ξαγριεύεις.
Γιατ' εἶναι σάρκα ζωντανὴ, κι' ὡς μίξῃ μετ' αὐτάνα,
Μὲ θανατώνεις τὴν ψυχὴν, σὰν κι' ἄλλαις π' ἀπεθάνα.
Πῶς νὰ τὴν διώξω τὴν φιλιὰν, κ' ἐκείνη νὰ μὲ γιάνῃ,
Ἄνθρωπος ἀνημπόρετο πρᾶγμα ποτὲ δὲν κάνει.
Κ' εἰς τὴν φιλιὰν ποῦ βρίσκομαι, καὶ στέκω ν' ἀφορμίσω,
Δὲν εἶναι τοῦτο γιατρικὸ νὰ λὲς, νὰ τὴν ἀφήσω.
Θωρῶ σε πῶς πλειὰ παρὰ μὲ, φοβᾶσαι καὶ τρομάσσεις,
Γιατὶ δειλιᾷς τὸν θάνατον σήμερον νὰ περάσῃς.
Τὰ πάθη ποῦ σοῦ μίλησα, σ' φόβον πολὺν σ' ἔβαλα,
Κι' ἐχάσα τὴν ἀναθροφὴν, καὶ τῶν βυζιῶν τὸ γάλα.
Κι' ὅ, τ' ἔλεγες, κι' ὅ, τ' ἔπασες ἄλλοτε ἐπεράσα,
Τζ' ἐλπίδες, ποῦ 'χα πρὸς ἐσὲ, ὅλαις ἐδὰ τζ' ἐχάσα,
Κι' ἂς εἶχες ἦσαι μετὰ μὲ, καὶ σ' μιὰν βουλὴν ὁμάδι,
Κι' ἂς μᾶς ἐδώσειν θάνατον, κι' ἂς πᾶμεν κ' εἰς τὸν ᾅδη.
Ἐγὼ 'μαι νεια καὶ κοπελιὰ, καὶ πάλι δὲν φοβοῦμαι,

Καὶ

Καὶ γιὰ θανάτους ἑκατὸ τὸν πόθοι δὲν ἀρνοῦμαι.
Κ' ἐσὺ Φροσιώνη, ποῦσαι γρηὰ, γυναῖκα τοῦ καιροῦ σου,
Φοβᾶσαι τόσο καὶ δειλιᾶς, θάνατον τοῦ κορμιοῦ σου;
Νὰ μὴν τὸ μάθ' ὁ Κύριος μου, νὰ πᾷ νὰ σοῦ μανίσῃ,
Ἂν σ' εἶχε δείρει μιὰ καὶ δυὸ, πάλ' ἤθελε σ' ἀφήσῃ.
Μὰ σὰν μὲ χάσῃς, θέλεις πῇ, ὤφου, γιὰ λίγο πρᾶγμα,
Τὰ λόγια, τὰ διαπάγματα πόσο κακὸν ἐκάμα.
Ἐχάσα την τὴν κορασιὰν τὴν μονοθυγατέρα,
Ἡ ἑρμηνειαῖς, κ' ἡ μάνιταις εἰς τοῦτο τὴν ἐφέρα.
Καὶ θὲς μὲ μυριολυπηθῇς, καὶ θὲς ἀναστενάζει,
Τὸ κάρβουνό μου στὴν καρδιὰν πάντα σοῦ θέλει βράζει.
Κι αὐτὸ τὸ στῆθος ποῦ πολλὰ μ' εἶχε κανακεμένη,
Τὸ θέλεις δέρνει, νὰ ποιῇ, Νέννα μωρὴ καϋμένη.
Καὶ τὰ βυζιὰ ποῦ σπλαγχνικὰ μοῦ δίδασι τὸ γάλα,
Θὲς τζαγκουρνίζει σὰν μὲ δῇς, στὸ μνῆμα πῶς μ' ἐβάλα.
Τὰ μάτια σου ποῦ χαίρουνται, πολλὰ κι ἀγαλλιοῦσαν,
Κ' ἐδείχναν τὴν ἀγάπην τους, πάντ' ὅταν μ' ἐθωροῦσαν,
Νὰ βρέχουν δάκρυα ποταμὸν, νὰ καίγουν τὴν καρδιά σου,
Στὸ σ' εὗρεν ἀνεπέλπιστον ἐδὰ στὰ γερατιά σου.
Καὶ νὰ στραφοῦν νὰ μὴ μὲ δοῦν, κι ὁ τόπος ν' ἀπομείνῃ,
Ποῦ κοίτουμουν, ποῦ κάθουμουν, μὲ σὲ μάννα Φροσυνη.
Πῶς τὸ βαστᾷς; καὶ πῶς τὸ θές; κ' ἡ ψύσου πῶς τὸ καίει,
Ν' ἀφήσῃς τέτοιο σπλαγχνικὸ παιδί σου ν' ἀποθάνῃ;
Καὶ τόσ' αὐτὴ ἡ ὄρεξις μιὰ ἤθελε μανίσῃ,
Καὶ λόγια τῆς παρηγορειᾶς ἂς μοῦθελεν ἀφήσει.
Κι ἂς τοῦχες συβαθῇ κ' ἐσὺ, ὅ, τ' ἔβαλα στὸν νοῦ μου,
Καὶ μὴ σὲ κάμῃ ἔτζ' ἄσπλαχνην ὁ φόβος τοῦ Κυροῦ μου.
Κι ἂν εἶχες μπῇ εἰς κίνδυνο, καὶ πείραξι γιὰ μένα,
Ἂς εἶχες ἔχει πομονὴν, ὡσὰν καλήμου Νένα.
Φίλος γιὰ φίλον εἴδαμεν νὰ πέσῃ ν' ἀποθάνῃ,
Κ' ἐτοῦτα εἶν τὰ παρικὰ, ὅπ' ἡ ἀγάπη βάνει,
Κ' ἐγὼ, ποῦ σοῦμαι φίλενα, καὶ τέκνο στὴν ἀγάπη,

Διὰ

Διὰ τὸν φόβον τῆς ἀσκιᾶς ὁ νῦς σε παρεξάπη;
Καὶ τάχα ξαναγίνηκεν εἰς κάθε πρᾶγμ' ἡ φύσι,
Κ' ἐκεῖνα, πὺ ξετέλειωσε, θὲ νὰ τὰ καταλύσῃ;
Ποιὸς εἰς τὸν κόσμο φαίνηκε, κι ἀγάπιω δὲν κατέχει;
Ποιὸς δὲν τιὼ ἐδοκίμασε; ποιὸς δὲν τιὼ ὀξεξέχει.
Ὅλοι οἱ ἄνθρωπ' μοναχὰ, πὖχυν θωριαὶ, κ' γνῶσι,
Τρέχυν εἰς τῦτο τὸ δενδρὸ τζ' ἀγάπης γιὰ νὰ ξῶσι.
Πέξαις, δενδρὰ, καὶ σίδηρα, καὶ ζὰ ςιὼ οἰκυμένη,
Ὅλα γνωρίζυν κ' χροικῦν τὸν πόθον πῶς τὰ γιαίνει.
Κ' ὅσα μετ' ἄλλο τιὼ φιλιῶν, κ' ἀγάπιω λογαριάζει,
Κι ὅλ' ἀγαπῦν κ' πιθυμῦν τὸ πρᾶγμα πὺ πειράζει.
Μὰ ὅλα γιὰ μένα σφάλασι, κ' πᾶσιν ἄνω κάτω,
Γιὰ μὲ ξαναγενήθηκεν ἡ φύσις τῶν πραγμάτω.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τῦτάλεγεν ἡ Ἀρετὴ, σαν ἔξω ἀπ' τὸν νῦ της,
Καὶ θάνατον ἐτάζυντο νὰ δώσῃ τῦ κορμιῦ της.
Ἐγνώρισεν ἡ Νένα της, εἰς τ' ἦτονε φερμένη,
Τὸ διάταγμα ἐχόλασε, τὸ ῥμιώεμμα σωπαίνει.
Τὰ δυνατὰ παλιώασι, τ' ἀνήμπορα μπορέσαν,
Κ' ἐχάσαν οἱ λογαριασμοὶ, τὰ σφάλματα κερδέσαν.
Τιὼ γνώμιω καὶ τιὼ ὄρεξιν πάραυτα τιὼ ἀλλάσει,
Καὶ τὸ παιδί της καὶ κυρὰ δὲν θέλει νὰ τὸ χάσῃ.
Καλὰ τὸ λέγ' ὁ φρόνιμος, ὁπ' ὅλα τὸ λογιάζει,
Ὁ πόνος ὁ βαρύτερος τὸν ἐλαφρὸν σχολάζει.
Τὸν πλειὰ μικρότερον γκρεμνὸν νὰ κατεβῇ γυρεύει,
Δὲν θέλει πλειὸ νὰ τῆς μιλῇ, κ' νὰ τηνὲ παιδεύῃ.
Θωρεῖ κ' ἐσήκωνεν ὁ νῦς, κ' ἐθάμπωνε τὸ φῶς της,
Πολλὰ τιὼ ἐφοβήθηκε, μιὼ ξεψυχήσ' ἐμπρός της.
Λέγει, τὰ πράγματ' ὁ καιρὸς, λιγαίνει κι ἐλαφραίνει,
Τὸν θάνατον μηδὲ γιατρὸς, μηδὲ χορταίει γιαίνει.
Ἐκεῖνος εἶν' ἀγιάτρευτος, κι ὁ κύκλος ὡς γυρίσῃ,

Δὲν

Δεν ἠμπορεῖ ποτὲ νεκρὸν ςὸν λάκκον νὰ βοηθήσῃ,
Σπᾶλλα, πᾶ φέρνεν οἱ καιροί, μάχαις, ἢ πόθοι ὀδιώλω,
Γυρίζ' ὁ πόθος εἰς ὀργὴν, κ' ἡ μάχη εἰς καλοσιώνη,
Συχνὰ ὅλα μεταλλάσσονται, κ' τὰ βαρὰ λαφραίνεν,
Ἀμ' ὅταν ἔλθῃ ὁ θάνατος, χαλᾶζεν, κ' σωπαίνεν.
Τὄπάλεγ' ἀπομέσα της, κ' ἐβάλθη νὰ βοηθήσῃ,
Τῆς Ἀρετῆς, κι ὅσον μπορεῖ νὰ τίω παρηγορήσῃ.

ΦΡΟΣΥΝΗ

Λέγει της, θυγατέρα μυ, πειδὴ ἔβαλες ςὸν νᾶ συ,
Νὰ κάμῃς τέτοιο βλάψιμο, κι ἄδικο τᾶ κορμιᾶ συ,
Κ' ἔτζι καλὰ θεμέλιωσες μέσα ςὸν λογισμόν συ,
Ἀπόψε ν' ἀῤῥαβωνιασθῇς μ' ἕνα μικρότερόν συ.
Κ' εἰς ἀφορμάρα ὁ λογισμὸς σ' ἔφερε θυγατέρα,
Καὶ πλεια παρὰ ποτὲ δειλιῶ ἐτέτζω τίω ἡμέρα.
Μίω πᾶ νὰ πάρῃς θάνατον, καὶ χάσῃς τίω ζωή συ,
Καὶ μ' ἔτοιο τέλος ἄσχημο μαυρίσῃς τὸ κορμί συ.
Χάσῃς τὸν κόσμον ἄδικα μ' ἔπιας λογῆς ψηγάδι,
Καὶ πάγῃς μὲ πολλὴ ντροπὴν πολλ' ἄσχημη ςὸν ἅδη,
Δεν θέλω νὰ σ' ἀπαρνηθῶ, μὰ θὲ νὰ σᾶ βοηθήσω,
Καὶ πιθυμῶ πὲ λόγυ συ, κ' πέμυ νὰ γροικήσω.
Μὲ ποῖον τρόπο βύλεσαι, κι ὁ νᾶς συ πῶς τὸ δίδει,
Κυρά μυ ν' ἀῤῥαβωνιασθῇς, νὰ δώσῃς δακτυλίδι.
Βλέπε καλὰ μὴν βυληθῇς, βλέπεσαι μὴν θελήσῃς,
Πέτραις νὰ βγάλῃς γιὰ νὰ μπῇ, νὰ πᾶ νὰ μ' ἀφορμίσῃς.
Δεν θέλω τᾶτο νὰ γενῇ, καλλιᾶχω νὰ μὲ σφάξῃς,
Ἂς εἶν ἀπέξω, μίλειε τυ τὸ θέλεις νὰ τᾶ πάξῃς.
Κ' ἐκεῖνος πάλ' ἂς σᾶ μιλῇ, κι σὺ ςέκε σὺ ἀπὸ μέσα,
Καὶ δέσετε τὸν πόθον σας ςαὸ κι ἄλλοι τὸν ἐδέσα.
Κι ἂς περπατᾶνε ἡμέραις σας, κι ὁ κύκλος θέλ' ἀλλάξει,
Μὲ τὸν καιρὸ ὅλα τὰ νικᾶ ἡ φρόνησις κ' ἡ τάξι.

ΠΟΙΗ-

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ποτέ της μεγαλήτερίω χαραὶ ἡ 'Αρετῦσα,
  Δεν εἶδε, μηδὲ πλειὰ γλυκειαὶ φωνὴν τ' ἀφτιά τζ' ἀκῦσα,
Καὶ ξέχει, κὶ ἀγκαλιάζεται, γλυκοφιλεῖ τὴν Νένα,
  Κὶ ἀπτὴν χαραὶ ςὰ μάτια της τὰ δάκρυα κατεβαῖνα,

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Λέγ' ἄφες αὐτὲς τὲς λογισμὲς, κὶ ὁ νῦς σε μὴν τὸ βάλη,
  Κ' ἐμᾶς ἡ χέρα μας ποτὲ πέξαν χάμμαὶ νὰ βγάλη.
Οὐδὲ μεγάλη, ὐδὲ μικραὶ, ἀσβέςlω, ὐδὲ χῶμα,
  Μὰ τῦτο τ' ἀῤῥαβώνιασμα γίνεται μὲ τὸ ςόμα.
Καὶ δίχως νὰ μὲ τὄχες πῇ, δεν τὄκαμα ποτέ με,
  Κάλλιάπερνα τὸν θάνατον, Νέννα, κὴ πίςδυσαί με.
Κ' ἐκεῖ θὲς εἶσαι μετὰ μὲ, δῆς θὲς τὸ θὲ νὰ κάμω,
  Σαὶ μάννα, κὴ μαρτύριασα νᾶσαι κ' ἐσὺ ςὸν γάμο.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Πολλὰ πεθύμα ἡ 'Αρετὴ, ἡ μέρα νὰ περάση,
  Καὶ νάλθη ἡ νύκτα νὰ τζ' εὐρῇ, τὸν γάμον νὰ συβάση.
Ε'δέτζη κὶ ὁ 'Ρωτόκριτος πληθαίνει ἡ πιθυμιά τε,
  Νὰ τὲς μιλήση, νὰ τὲς πῇ γιὰ τὰ ξοείσματά τε.
Μὰ τὴν βελὴν τῆς 'Αρετῆς ἀκόμη δεν κατέχει,
  Πολλὰ φοβᾶται, κὴ δειλιᾷ, κ' ἔγνοια μεγάλlω ἔχει,
Λογιάζει, πῶς σαὶ ξοελθῇ, λογιάζει σαὶ μακρύνη,
  Θὰ πιάση ἡ 'Αρετὴ νερὸ, νὰ σβύση τὸ καμίνι.
Ε'τῦτο εἶναι φυσικὸν, κὶ ὅσ' ἀγαπᾷ, φοβᾶται,
  Γιατ' εἴδαμεν πολλαῖς φοραῖς, κὶ ὁ πόθος λησμονᾶται,
Κεῖ πῦναι ἀγάπη καρδιακὴ, εἰς ὅποιον κιαὶ ἐλάχη,
  Πάντα φοβᾶται, κὴ δειλιᾷ, νὰ μὴν τε φέρη μάχη.
Ε'βράδυασεν, ἐνύκτωσε, λιγοψυχᾷ ἡ καρδιά τως,
  Στὸ παραθύρι νὰ βρεθῦν, νὰ πῦν τὰ βάσανά τως,

Ε'φ-

Ε'φθασε τὸ μεσάνυκτον, ἡ ὥρα π' ἀνάμενάν,
Στὸν τόπον ηὑρεθήκασι, πῦ κάθε νύκτα πηαῖναν.
Μιὰν ὥρα κλάψασιν ἐμπρὸς, δρυμιὰ κὶ ἐλυπηθῆσαν,
Κὶ ἀπέκει μ' ἀναςεναγμὺς τὰ πάθη τως ἀρχῆσαν.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει της ὁ Ῥωτόκριτς, ἤκυσες τὰ μαντάτα,
Π' ὁ Κύριςσυ μ' ἐξώρισε ςῆς ξενιτειᾶς τὴν ςράτα;
Κ' ἐφάνη τυ κ' ἐσφάγηκεν δὶ ἀφορμὴ δική μυ,
Σὰν ἔμαθε τὴν προξενιὰν, πῦκυσε τῦ γονῆ μυ.
Κ' ἔτοιας λογῆς ἐμάνισε, τόσον βαρὺ τῦ φάνη,
Κὶ ὁ κύρις μ' ἀπ' τὴν πίκραν τυ λογιάζω ν' ἀποθάνῃ.
Τέσσαραις μέραις μοναχὰ μῦδωκε ν' ἀνάμενω,
Κὶ ἀπέκει νὰ ξενιτευθῶ, πολλὰ μακρὰ νὰ πηαίνω.
Καὶ πῶς νὰ σ' ἀποχωρισθῶ; κὴ πῶς νὰ σῦ μακρυνῶ;
Καὶ πῶς νὰ ζήσω δίχως σῦ ςὸν χωρισμὸν ἐκεῖνο;
Ε'σίμωσε τὸ τέλος μυ, μάθῃς τὸ θὲς κυρά μυ,
Στὰ ξένα πῶς μὲ θάψασι, κ' ἐκ' εἶν τὰ κόκκαλά μυ,
Κατέχω το κὶ ὁ κύριςσυ γλίγωρα σὲ πανδρεύει,
Ῥηγόπυλ' Ἀφεντόπυλο, σὰν εἶσαι σὺ, γυρεύει.
Κὶ ὐδὲ μπορεῖς ν' ἀντιςαθῇς, σὰν θέλυν οἱ γονεῖς συ,
Νικῦν αὐτοὶ τὴν γνώμην συ, κὶ ἀλλάσει ἡ ὄρεξίς συ.
Μιὰ χάριν μόνον σὲ ζητῶ, κ' ἐκείνην θέλω μόνον.
Καὶ μὲ ἐκεῖν ὁλόχαρος τὴν ζῆσίν μυ τελειώνω.
Τὴν ὥρα π' ἀῤῥαβωνιαθῇς, νὰ βαρυνας εναξῃς,
Κὶ ὅταν σὰν νύμφη ςολισθῇς, σὰν πανδρεμένη ἀλλάξῃς,
Νὰ ἀναδακρυώσῃς κὴ νὰ πῇς, Ῥωτόκριτε καϋμένε,
Τὰ σῦταξα, ἀλησμόνησα, τῦθελες πλειὸ δὲν εἶναι.
Κὶ ὅταν σ' ἀγάπ' ἀλλῦ γαμπρῦ θὲς δώσεις τὴν ἐξά συ,
Καὶ νοικοκύρις νὰ γενῇ ςὰ κάλλη τζ' εὐμορφιᾶς συ.
Ο'ταν μὲ σπλάχνος σὲ φιλεῖ, κὴ σὲ περιλαμβάνει,
Θυμήσ' ἑνὸς ὁπῦ γιὰ σὲ ἐβάλθη ν' ἀποθάνῃ.

Θυ-

Θυμήσου, πῶς μ' ἐπλήγωσες, κ' ἔχω θανάτου πόνον,
Κιοὐδὲ ν' ἁπλώσω μοῦδωκες σκιάς τὸ δακτύλι μόνον.
Καὶ κάθε μῆνα μιαὶ φοραὶ μέσα σ'τὴν κάμερά σου,
Λόγιασαι τἄπαθα γιὰ σὲ, νὰ μὴ πονῇ ἡ καρδιά σου.
Καὶ πιαῖε καὶ τὴν ζωγραφιὰν, ποῦβρες σ' ἀρμάρι μέσα,
Καὶ τὰ ξαγοῦδια ποῦλεγα, κι' ὅπου πολλὰ σ' ἀρέσα,
Καὶ διάβαζέ τα, θώριετα, κι ἀναθυμοῦ κ' ἐμένα,
Ποῦ μ' ἐξωρίσανε γιὰ σὲ πολλὰ μακρὰ στὰ ξένα.
Κι ὅταν σοῦ ποῦν κι ἀπόθανα, λυπήσουμε, καὶ κλάψαι,
Καὶ τὰ ξαγοῦδια ποῦβγαλα, μέσ' σ'τὴν φωτιὰν τὰ κάψαι.
Γιὰ νὰ μὴν ἔχῃς ἀφορμὴν εἰσὲ καιρὸν κανένα,
Πλειό σου νὰ τ' ἐνθυμηθῇς, μὰ νὰν λησμονημένα.
Παρακαλῶ, Θυμοῦ καλὰ, ὅ τι, σοῦ λέγω τώρα,
Καὶ γλίγωρα μισεύω σου, κ' εὐγαίνω πὸ τὴν χώρα.
Κι ἂς πάξω ὁ κακοροίζικος, πῶς δὲν σ' εἶδα ποτέ μου,
Μὰ ἕνα κερὶ ἀπτούμενον ἐκράτουν κ' ἔσβυσέ μου.
Μὰ ὅπου κι ἂν πάγω, ὅπου βρεθῶ, καὶ τὸν καιρὸν ποῦ ζήσω,
Τάσσω σου ἄλλην νὰ μὴν δῶ, μηδὲ ν' ἀναξανήσω.
Κάλλιάχω ἐσὲ μὲ θάνατον, παρ' ἄλλην μὲ ζωή μου,
Γιὰ σένα ἐγεννήθηκε σ'τὸν κόσμον τὸ κορμί μου.
Ἡ εὐμορφιαῖς σου ἔτοιας λογῆς τὸ φῶς μου ξιγυρίσαν,
Κ' ἔτοιας λογῆς ἡ ἐρωτιαῖς ἐκεῖ σ' ἐζωγραφίσαν.
Κ' εἰς ὅποιον τόπον κι ἂν σταθῶ, τὰ μάτια ὅπου γυρίσου,
Πρᾶγμ' ἄλλο δὲν μπορῶ νὰ δῶ παρὰ τὴν σόρησί σου.
Κι ἂς εἶσαι εἰς τοῦτο θαρρετὴ, πῶς ὅταν ἀποθαίνω,
Χαιρετισμὸν ἂν μοῦπεμπες σ'τὴν ὥρα κείνη, γιαίνω.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Δὲν ἠμπορεῖ πλειὸ ἡ Ἀρετὴ ἐτοῦτα ν' ὑπομένῃ,
Κι ἀγκουσεμμένη βρίσκεται, καὶ πειρασμένη.
Καὶ λέγει του, νὰ μὴ μιλῇ, πλειότερα μὴ βαραίνῃ,
Μιὰν λαβωμένην τζ' ἐρωτιᾶς, τοῦ πόθ' ἀῤῥαστημένη.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ.

Τὰ λόγιασȣ, Ῥωτόκριτε, φαρμάκι ἐβαςȣ̃σαν,
  Κιȣ̓δ' ἤλπιζα, ȣ̓δ' ἀνέμενα τ' ἀφτιά μȣ ὅ, τι σ' ἀκȣ̃σαν.
Ἤςᾶναι τȣ̃τα πȣ̃ μιλεῖς, κὶ ὁ νȣ̃ς σȣ πῶς τὰ βάνει;
  Πȣ̃ τἄβρε αὐτὰ ἡ γλῶσσά σȣ, ὁπȣ̃ μ' ἀναθηβάνει;
Καὶ πῶς μπορεῖ τȣ̓τ' ἡ καρδιὰ, πȣ̃ μὲ χαρὰ μεγάλη,
  Στὴν μέσῃ της ἐφύτεψε τὰ νόσιμά σȣ κάλλη;
Καὶ θρέφεσαι καθημερνὸ, σὰ σωθικὰ ῥιζώνεις,
  Ποτίζεισε τὸ αἷμά της, κὶ ἀνθεῖς, κ̀ μεγαλώνεις;
Κὶ ὡς σ' ἔβαλε, σ' ἐκλείδωσε, δὲν θέλει πλειὸ ν' ἀνοίξῃ,
  Καὶ τὸ κλειδὶ ἐτζάκισεν, ἄλλης νὰ μὴ σὲ δείξῃ.
Καὶ πῶς μπορεῖ ἄλλο δενδρὸ, ἄλλοι βλαςοὶ κὶ ἄλλ' ἄνθη,
  Μέσα της πλειὸ νὰ ῥιζωθȣ̃ν, πȣ̃ τὸ κλειδὶ ἐχάθη;
Ζωγραφιςὴν σόλον τὸν νȣ̃ν ἔχω τὴν ςόρησίν σȣ,
  Καὶ δὲν μπορῶ ἄλλη πλειὸ νὰ δῶ, παρὰ τὴν ἐδικήν σȣ,
Χίλοι ζωγράφοι νὰ βρεθȣ̃ν μὲ τέχνην μὲ κονδύλι,
  Νὰ θὲ νὰ ζωγραφίσȣσι μάτια ἄλλα, κὶ ἄλλα χείλη,
Τὴν ςόρησίν σȣ ὡς τὴν ἰδȣ̃ν, χάνεται ἡ μάθησί τȣς,
  Γιατὶ κάλλιᾳναι ἡ τέχνη μȣ παρὰ τὴν ἐδική τȣς.
Ἐγ' ὅταν σ' ἐζωγράφισα, εὔγαλα ἀπτὴν καρδιά μȣ,
  Αἷμα, κ̀ μὲ τὸ αἷμά μȣ ἐγίνη ἡ ζωγραφιά μȣ.
Ὅποια μὲ αἷμα τῆς καρδιᾶς μιὰ ζωγραφιὰ τελειώσῃ,
  Κάνει την εὔμορφην πολλὰ, κιȣ̓δὲ μπορεῖ νὰ λυώσῃ.
Παντᾶναι ἡ σάρκα ζωντανὴ, καταλυμὰν δὲν ἔχει,
  Καὶ ποιὸς νὰ κάμῃ ζωγραφιὰν, πλειὸ σὰν ἐμὲ κατέχει;
Τὰ μάτια, ὁ νȣ̃ς μȣ, κ' ἡ καρδιὰ, κ' ἡ ὄρεξις θελȣ̃σαν,
  Κ' ἐσμίξαν κ̀ τὰ τέσσαρα, ὅταν σ' ἐζωγραφίσαν.
Καὶ πῶς μπορῶ νὰ σ' ἀρνηθῶ; κὶ ἂν θέλω, δὲν μ' ἀφίνει,
  Τȣ̓τ' ἡ καρδιὰ πȣ̃ ἔβαλες τζ' ἀγάπης τὸ καμίνι.
Κ' ἐξανάγίνη εἰς τὴν πυρὰν, τὴν πρώτην φύσι χάσε,
  Ἡ ςόρησίς μȣ χάθηκε, κ̀ τὴν δικήν σȣ πιάσε.

Κοι-

Λοιπὸν μὴν βάλῃς λογισμὸν σἔτοιαν δȣλειὰν νὰ ζήσῃς,
 Δεν σ' ἀπαρνȣ̃μαι γὼ ποτὲ, κιȣ̓δὲ κ' ἐσὺ μ' ἀφήσῃς.
Κι ὁ Κύρις μ' ὅταν βȣληθῇ, καὶ θὲ νὰ μὲ πανδρέψῃ,
 Καὶ δῶ, πῶς γάμον κτάσεται, κ᾽ τὸν γαμπρὸν γυρέψῃ,
Κάλλια θανάτȣς ἑκατὸ τὴν ὥραν θέλω πάρει,
 Ἄλλος παρ' ὁ Ῥωτόκριτος γυναῖκα νὰ μὲ πάρῃ.
Μὰ γιὰ νὰ παύσ' ὁ λογισμὸς, αὐτὸς ὁπȣ̃ σὲ κρίνει,
 Κ' ἐλπίδα μιὰ παντοτινὴ ςȣ̀ς δυόμας ἂς ἀπομείνῃ,
Τὴν ὥραν τȣ́την θέλεις δῇ, κὶ ἂς παύσῃ ἡ ἔγνοια ἡ τόση,
 Πρᾶγμα, ὁπȣ̃ παρηγορειὰν πολλὴν σȣ̃ θέλει δώσει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Καὶ τὴν Φροσιύνην ἔκραξε, καὶ τὴν φωτιὰν τῆς πάγει;
 Καὶ βάνει την σὰν μάννα της εἰς τὸ δεξιότης πλάγι.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Λέγει τȣς, Νέννα, χοίκησαι, κ᾽ μαρτυριὰν νὰ δώσῃς,
 Κι ὅπȣ κι ἂν λάχῃς ὅ, τι θωρεῖς, κάμε νὰ μὴν τὸ χώσῃς.
Εἶν' ἄνδρας μȣ ὁ Ῥωτόκριτος, ὅ, τι καιρὸς περάσῃ,
 Ἤ τώρα ςὰ νειάτα ςὸν ἀνθὸν, ἢ ὅταν σὰν γεράσῃ.
Κι ὀμνύω εἰς τὸν Οὐρανὸν, ςὸν Ἥλιον, ςὸ Φεγγάρι,
 Ἄλλος διὰ γυναῖκά τȣ ποτὲ νὰ μὴ μὲ πάρῃ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Κεῖ, πȣ̃ ποτὲ τὸ χέρι της δεν τȣ̃δωκε ν' ἀπλώσῃ,
 Τὴν ὥραν κείνην σπλαχνικὰ γιὰ νὰ ξεπλειώσῃ;
Τὸ τάσιμον τȣ̃ γάμȣ τȣς, κ᾽ νάχῃ πάντ' ἐλπίδα,
 Ἀρχοντικὰ τὸ πρόβαλε ςὴν σιδηρὴ θυρίδα,
Ἄς πιάσῃ, λέγει, ὁ Ῥώκριτος τὴν χέρα, πȣ̃ πιθυμᾷ;
 Μὲ τὴν ὁποιὰ παρλαμπάσοι νὰ μπȣ̃με σ' ἕνα μνῆμα.
Βγάνει ἀπ' τὸ δακτύλι της εὔμορφο δακτυλίδι,
 Μὲ δάκρυ κι ἀνασεναγμȣ̀ς τȣ̃ Ῥώκριτȣ τὸ δίδει.

ΑΡΕ-

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Λέγει τυ, νὰ τὸ βάλετο εἰς τὸ δεξιό συ χέρι,
  Σημάδι πῶς, ὥςε νὰ ζῶ, εἶσαι δικό μυ ταίρι.
Καὶ μὴν τὸ βγάλῃς ἀπεκεῖ, ὥςε νὰ ζῇς, κ᾽ νᾶσαι,
  Φάρμακο, κι ὁπ᾽ σῦ τὄδωκε, κάμε νὰ τῆς θυμᾶσαι.
Κι ὁ Κύρις μ᾽ ἂν τὸ βυληθῇ, νὰ πάρῃ τὴν ζωή μυ,
  Καὶ δὲν μ᾽ ἀφήσῃ νὰ χαρῶ, σὰν θέλει ἡ ὄρεξί μυ,
Φύλαξε τὴν ἀγάπην μας, κι ἂς εἶσαι πάντ᾽ ὡς ἦσυ,
  Καὶ μὲ τὸ δακτυλίδι μυ πέρασε τὴν ζωή συ.
Τῦτο γιὰ νᾶναι ὁ γάμος μας, κ᾽ τῦτο μᾶς ἐσώνει,
  Κάθε καιρὸ ὅ, τ᾽ ἐπάξαμεν, τῦτο τὸ φανερώνει.
Κι ἂν δὲν θελήσῃ ἡ μοῖρά μας, νὰ σμίξωμεν ὁμάδι,
  Ἡ ψύση ἂς ἔλθῃ νὰ μὲ βρῇ χαρύμενη ςὸν ᾅδη.
Πάντα σὲ θέλω καρτερεῖ ζῶντας κι ἀποθαμμένη,
  Γιατὶ μιὰ ἀγάπη μπιςικὴ ςὰ κόκαλα πομένει.
Μὴν τὸ λογιάσῃς κ᾽ ποτὲ σ᾽ ὅ, τι μῦ κάμῃ ὁ Κύρις,
  Ἄλλος κανεὶς μόνον ἐσὺ νὰ μῦσαι νοικοκύρις.
Τὴν χέρα κράτουν εἰς τ᾽ ἄλλῦ, ὅσ᾽ ὥρα πὰ μιλῦσαν,
  Καὶ ποταμὸν τὰ μάτια τυς, κ᾽ βρύσιν ἐκινῦσαν.
Σπὰ κίνδυνα ὁ Ῥωτόκριτος, πῦ βρίσκετο κ᾽ πάθη,
  Παρηγορίαν τῦ δάκρυσι τῦτ᾽ ὅλα, κι ἀνεςάθη.
Κ᾽ ἐπλήθυν ἡ ἐλπίδα τυ, κ᾽ βέβαιο τὸ ἐθάρρει,
  Πῶς ἡ Ἀρετὴ ἄλλον παρ᾽ αὐτὸν ἄνδρα δὲν θέλει πάρει.
Καὶ πρὸς τὴν χέρα της θωρεῖ κ᾽ βαρανας κνάζει,
  Κι ἀπὲκ᾽ ἀρχίζει νὰ μιλῇ, κ᾽ δάκρυα κατεβάζει.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Καλῶς τὸ πιάσε ἡ χέρα μυ τὸ μυρμαρένιο χέρι,
  Κεῖνο πῦ ἐλπίδα μῦδωκε, τὸ πῶς σὲ κάνω ταίρι.
Σημάδι πιθυμητικὸ τῆς ἀναγαλλιασίς μυ,
  Παρηγορία, κ᾽ θάρρος μυ, κ᾽ μάκρος τῆς ζωῆς μυ.

Χέρα, πῦ δίχως νὰ μιλῆ, σωπῶντας μῦ τὸ τάσει,
 Ἐκεῖνο πῦ ξόμαζεν ὁ νῦς μυ μὴν τὸ χάση.
Χέρα, πῦ πιάσε τὸ κλειδὶ, κ᾽ μ᾽ ὅλο τὸ σκοτίδι,
 Ἤνοιξε τὸν Παράδεισον, κ᾽ τζ᾽ οὐρανὺς μῦ δίδει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὅποιος δυλδύει τῆς φιλιᾶς, κ᾽ ἔχει καϋμὸν μεγάλον,
 Ἂς τὸ λογιάση ἦν τἄλεγεν ὁ ἕνας μὲ τὸν ἄλλον.
Ἂς τὸ λογιάση, κι ἂς τὸ δῆ, κι ἀπτὺς καϋμὺς τυ ἂς κρίνη,
 Ἦντα ποχαιρετήσματα ἦσαν τὴν ὥρα κείνη.
Κἤντα καλἰωνυκτίσματα πικρὰ φαρμακεμμένα,
 Λόγια μὲ λακτυκίσματα, κ᾽ δάκρυα ζυμωμένα.
Θώρειες μὲ τζ᾽ ἀναςεναγμὺς, κ᾽ τῆς καρδιᾶς ξομάραις,
 Καὶ σύχναναξανίσματα, ἀγάπης λιγομάραις.
Μὲ πόνυς τὰ κανάκια τυς, μὲ δάκρυα ὅ, τι μιλῦσι,
 Σὰν ὅταν ἡ μάνναις τὰ παιδιὰ νεκρὰ ποχαιρετῦσι.
Ὡς τὴν αὐγὴ μιλύσανε, ὡς τὴν αὐγὴν ἐκλαῖγαν,
 Κι ὡς τὴν αὐγὴν τὰ πάθη τυς, κ᾽ πόνυς τυς ἐλέγαν,
Σὰν εἶδαν κ᾽ ἐξημέρωνε, τὸ φῶς τῦ Ἡλιῦ σιμώνει,
 Πῦ μαντατεύει τὰ κρυφὰ, κι ὁπῦ τὰ φανερώνει,
Ἐμίσεψ᾽ ὁ Ῥωτόκριτος πάλι τὴν ὥραν κείνη,
 Καὶ γιὰ τὴν ἄλλη ἀργατινὴ παραγγελιὰν ἀφήνει.
Στὸν ἴδιον τόπον νὰ βρεθῦν, τὰ πάθη τυς νὰ πῦσι,
 Καλὰ κ᾽ μιὰν ἀθηβολὴν παντᾶναι πῦ μιλῦσι.
Κείναις ταῖς ξεῖς ἀργατιναῖς ςὸ παραθύρι πηαίνυ,
 Καὶ εἰς τ᾽ ἄλλῦ παρηγορειαῖς δίδυν οἱ πονεμένοι.
Ἦλθεν ἡ νύκτα ἡ ὕςερη ἦλθεν ἐκείνη ὥρα,
 Πῦ μελετᾶ ὁ Ῥωτόκριτος νὰ βγῆ ξω ἀπὸ τὴ χώρα,
Νὰ πᾶ νὰ βρῆ τὴν ξενιτειὰν, τὸν Ῥῆγα ν᾽ ἀναπαύψη,
 Καὶ τὴν καρδιὰν μὲ τὴν βαφὴν τζ᾽ ὑπομονῆς νὰ βάψη,

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει τζ' αφένδρα, κ' κυρά, τζ' ώραις θωρώ στιμώνει,
Και φαίνεταί μυ κι ο ουρανός κ' τ' άςρη με πλακώνει.
Τα μέλη μυ ψυχομαχέν, η δυύαμίς μυ χάθη,
Και πλειότερα πικραίνομαι γιά τα δικάσυ πάθη.
Σε ποιά μερεά να βοηθηθής, πώς να γελάς τον Κύρι;
Κ' η νειότης συ την πανδρειάν ως πε να τίνε σύρη;
Εκείνος με τον Βασιλειόν τε Βυζαντίε κατέχω,
Να κάμη γάμον κτίσεται, κ' έγνοιαν μεγάλην έχω.
Εις τέτο πώς να πορδιθής, κ' ήντα ν' αποφασίσης,
Κ' ήντα λογής ν' ανδρειωθής, τον Κύριν να νικήσης;
Παρακαλώ σε μάτια μυ, καλά να το λογιάσης,
Ποιά ςράτα μέλλεις να κρατής, κ' ποιάν οδόν να πιάσης.
Να μη σε πάρη την ζωήν, μηδ' άνδρα να σε δώση,
Τώρα, ή τ' άλλο αν γενή, θέλει με θανατώσει.
Γιά να μπορής να βοηθηθής ςώνα κ' εις ς' άλλο, κόρη,
Έχε την έγνοιά συ καλά με φρόνησι τα θώρει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Με την λαχτάραν ςην καρδιάν, ςον νυν πειρασμένη,
Στα τζ' είπε πηλογήθηκε τε πόθυ η πληγωμένη.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Διώξε αυτές τες λογισμές, κ' έγνοια κάμμια μην έχης,
Μη θέλεις να ξαναρωτάς το πράγμα πε κατέχεις.
Κ' εγώ ςον νυν μυ τόβαλα κείνο πε θε να κάμω,
Θάνατον δεν με δίδεσι, μηδ' άλλον γάμο κάνω.
Γιατί δεν ειν' τετ' αφορμή, να πάρη την ζωή μυ,
Κι ας βασανίζη μοναχά, κι ας δέρνη το κορμί μυ.
Σαν πω, δεν θε να πανδρευθώ, ο Κύρις μυ αν μανίση,
Σαν δοκιμάση μιά κ' δυό χρειά είναι να μ' αφήση.

Και

Καὶ τὰ κρυφά μας τῶ δυονῶν ἐκεῖνος δὲν κατέχει,
Τίποτ' ἂν ἐφορέθηκε, κακὸν θεμέλιον ἔχει.
Καὶ γλίγωρα διαβαίνυσιν ἐκεῖνα πὺ λογιάζει,
Κι' ἂν τύλθε λογισμὸς κακὸς, ὀγλίγωρα χολάζει.

ΠΟΙΗΤΗΣ.

Ω'μίλει κείνη σ' μιὰν μερὰν, ὡμίλει αὐτὸς ςὴν ἄλλη,
Μιὰ πίδα τὺς ἐπαίδδεν, ἕνας καϋμὸς, μιὰ ζάλη.
Δὲν ἔχυν πλειὸ κ' οἱ δυὸ καιρὸν τὰ πάθη νὰ μιλῦσιν,
Ἦλθεν ἡ ὥρα ἡ σκοτεινὴ, πὺ θὲ νὰ χωρισθῦσιν.
Ε'ςράψεν ἡ Ἀνατολὴ, καὶ ἐβρόντησεν ἡ Δύσι,
Ὅταν τὰ χείλη τυ ἤνοιξε, γιὰ ν' ἀποχαιρετήσῃ.
Καὶ τὸ παλάτι σείθηκε ςὸν πόνον πὺ ἐχροίκα,
Ὅταν τὰ χέρια πιάσασι, κὶ ἀποχαιρετηθῆκα.
Καὶ τίς μπορεῖ νὰ διηγηθῇ, διὰ τὴν ὥρα κείνη,
Ἡ κόρη πῶς ἀπόμεινε, κὶ ὁ ἄγγυρος πῶς γίνῃ;
Δὲν ἔχυν γλῶσσαν νὰ τὸ πῦν, χείλη νὰ τὸ μιλήσυν,
Καὶ μηδὲ μάτια νὰ τὸ δῦν, κὶ ἀφτιὰ νὰ τὸ χροικήσυν.
Πῦρ ἐβιαζέν τυς ὁ καιρὸς, κ' ἐσίμωνεν ἡ μέρα.
Καὶ εἰς τῦ ἄλλυ τυς σπλαχνικὰ ἐσφίξασι τὴν χέρα.
Κ' ἕνα μεγάλο θάυμασμα ςὰ παραθύρι γίνη,
Ἡ πέτραις, καὶ τὰ σίδερα κλαῖσι τὴν ὥρα κείνη.
Κ' ἐπέφτανε ἡ ςαλαγματιαῖς τῆς πέτρας τυ σιδέρυ,
Κ' ἡ Ἀρετῦσα τζ' ηὗρ' ἐκεῖ, κ' ἦσαν αἷμα παχτέρυ.
Ε'μίσεψ' ὁ Ῥωτόκριτος, καὶ βιάζει τον ἡ ὥρα,
Μ' ἕνα πικρὸ ἀναςεναγμὸν, πὺ σείθηκεν ἡ χώρα.
Ε'πόμεινεν ἡ Ἀρετὴ μόνη με τὴν Φροσιμὴ,
Πρᾶγμα μεγάλο γίνηκε σ' αὐτὴν τὴν ὥρα κείνη.
Εἰς τὴν ποδιὰν τῆς Νένας της ἔπεσε κ' ἐλιγώθη,
Ἦ πέθανε, ἢ ζωντανὴ, ἂν εἶναι δὲν τὸ γνώθει.
Μὴ τὴν καταδικάσετε τὴν πικραμένη κόρη
Ἂν εἶναι καὶ νὰ βλεπηθῇ εἰς τῦτα δὲν ημπόρει.

Ἦτον

Ἤτον ἀκόμη κοπελιὰ, κὶ ἀμάθητη ςὰ πάθη,
Κὶ ὡς ἤρχισεν ὁ Ἔρωτας νὰ τὴν παταξῃ, χάθη.
Δεῖξε χρυσάφι κ᾽ φωτιὰν τȣ̃ κοπελιȣ̃ νὰ πιάσῃ,
Νὰ δῇς πῶς ξέχει ςὴν φωτιὰν, κ᾽ εἰς τὸ κακὸν τ᾽ ἀράσει,
Καὶ πάρε ξόμπλι ἀπτὰ μικρὰ, κὶ ἄμε ςὰ πλειὰ μεγάλα,
Κεῖνα, πȣ̃ ξεβυζάσασι, κ᾽ πλειὸ δὲν ξῶσι γάλα,
Νὰ δῇς, κὶ αὐτὰ πῶς ςὸ κακὸ, ξέχȣν κ᾽ δὲν γρσικȣ̃σι,
Ποιὰ πράγματα τὰ βλάπτȣσι, ποιᾶναι πȣ̃ τὰ φελȣ̃σι.
Τὸ φθάσει δώδεκα χρονῶν, κ᾽ παραπάνω σώσει,
Γιατ᾽ ἀκόμη δὲν ἔχȣσι θεμέλιον ȣ̓δὲ γνῶσι.
Ῥάσȣσι πάντα ς᾽ ἄφαντα, τ᾽ ἀψήφιςα γυρδ᾽γȣν,
Εἰς τὸ κακὸ σιμώνȣσι, κὶ ἀπτὸ καλότȣς φεύγȣν,
Καὶ τὸ ν᾽ ἀρχίσῃ ταῖς μικραῖς Ἔρωτας νὰ πατάσῃ,
Δὲν ἔχȣν γνῶσιν δυύαμιν, ν᾽ ἀφήσȣν νὰ περάσῃ.
Μὰ εἶν εὔκολαις ςὸ μπέρδεμα, κὶ ὅταν πιαθȣ̃ν ςὸ δίκτυ,
Εἰς ἀφορμάχραν εἴδαμεν ὁ πόθος πῶς ταῖς ρίχτει.
Δὲν εἶναι τȣ̃τη μοναχὴ, μὰ σφάλασι κ᾽ ἄλλαις, (λαις.
Πλειὰ φρόνιμαις, κ᾽ γνωςικαῖς, πλεὶ ἄξαις, πλειὰ μεγά-
Νειαῖς, κ᾽ ςεμένιαις τȣ̃ καιρȣ̃, κ᾽ χραῖς νὰ ξαφορμίσȣν,
Κ᾽ ἡ πονηρειαῖς τȣ̃ Ἔρωτος ὅλαις νὰ ταῖς νικήσȣν,
Καὶ νάχȣν γκόνια, κ᾽ παιδιὰ, κ᾽ νὰ μὴ δὲν ψηφȣ̃σι,
Μὰ νὰ ὀργιθȣ̃σι ὁλωνῶν, τζ᾽ ἀγάπης ν᾽ ἀκλȣθȣ̃σι,
Κ᾽ ἡ πιθυμιὰ ἡ προσωρινὴ, πȣ̃ σὰν ἀνθὸς διαβαίνει,
Κὶ ὡσὰν τὸν ἄνεμον σκορπᾷ, κὶ ὡσὰν τὰ νέφη πηαίνει,
Νὰ βάλȣν ταῖς ἐλπίδες των εἰς θάῤῥος κομπωμένον,
Σ᾽ ἕναν ἀφέντλω πίβȣλον, κ᾽ καταφρονεμένον.
Λοιπὸν τὸν Ἔρωτ᾽ ἂν κ᾽ ἡ αὐτὴ νὰ τὴν γελᾶσ᾽ ἀφῆκε,
Πȣ̃ναι δεκαξιῶν χρονῶν, δεκατεσσάρων μπῆκε,
Καλὰ κ᾽ νᾶτον φρόνιμη, πολλὰ γραμματισμένη, (νει.
Τζ᾽ ἀγάπης ὡς κὶ ἂν χώνεται, πὸ τζ᾽ ἀραμάδαις μπαί-
Μὴ τὴν καταδικάσωμεν, μὰ ἂς τὴν λυπηθȣ̃μεν, (μεν.
Γιατὶ σὲ νειαῖς, γιατὶ σὲ χραῖς ξόμπλια πολλὰ θωρȣ̃-

Ἐδέρ-

Ἐδέρνετον ἡ Νένα της, κ' ἔκλαιγε τὸ κακότης,
Σὰν νὰ τὴν ἔβλεπε νεκρὴν, σέκει ποπωνωθιότης.
Στοῦτα τ' ἀνακατώματα ἡ κόρη ξελιγώθη,
Χαϊμένη, καὶ ξεμάμενη ἀκουμπιστὴ σηκώθη.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Καὶ ζαλισμένη ἀναρωτᾷ κ' λέγει της, Φροσύνη,
Νένα μου, ὁ Ῥωτόκριτος ποῦ πάγει; κ' ἤντα γίνη;
Στὸ παραθύρι πρόβαλε, μή πως κ' εἶναι σὸ δῶμα,
Κ' ὡμίλει ἄλλα τὴν ἀλλῶν τὸ πικραμένο σόμα.
Ἡ Νένα τὴν παρηγορᾷ, λιγάκι σιωνηφέρνει,
Κὶ ὁ νοῦς της ποῦ τονε μακρὰ, πάλι κοντὰ γιαγέρνει.

ΝΕΝΝΑ

Λέγει της θυγατέρα μου, μὴν κλαίγῃς, μὴ θρηνᾶσαι,
Ὑπομονητικὴ πολλὰ, ἐδὰ τυχαίνει νᾶσαι.
Ζύγωξε τὰ βαραίνουσι, διῶξε τὴν τόση πίκρα,
Κὶ ἄφς τὸν καιρὸν νὰ περπατῇ, σὰν κὶ ἄλλαις τὸν ἀφῆκα.
Καὶ τοῦ Κυροῦ σ' ἡ μάνιτα ἔχει νὰ σιγανέψῃ,
Καὶ μ' ὅποιον θὲς, κὶ ὀρέγεσαι, ἐκεῖ νὰ σὲ πανδρέψῃ.
Ἄφες τοὺς μῆνας νὰ διαβοῦν, τὸν χρόνον νὰ περάσῃ,
Τ' ἄγρια θηρία μερώνουσι μὲ τὸν καιρὸν σὰ δάση.
Μὲ τὸν καιρὸν τὰ δύσκολα, κ' τὰ βαρυὰ λαφραίνουν,
Κ' ἡ ἀνάγκαις πάθη κὶ ἀρρώστιαῖς γιαξάλονται, κ' γιαίνουν.
Μὲ τὸν καιρὸν ἡ ἀνεμικαῖς, κ' ταραχαῖς χολάζουν,
Καὶ τὰ ζεστὰ κρυαίνουσι, τὰ μαργωμένα βράζουν.
Μὲ τὸν καιρὸν ἡ σιωνεφιαῖς παύουσι κ' ἡ ἀντάραις,
Κ' ἀρχαῖς μεγάλαις γίνονται μὲ τὸν καιρὸ ἡ καντάραις.
Μὴ δείξῃς κ' ἔχεις λογισμὸν, νὰ ζήσῃς, θυγατέρα,
Κὶ ἄμε νὰ δῇς τὸν Κύρη σου, σὰν ξημερώσῃ ἡ μέρα.
Καὶ μὴ τὸ βουληθῇς ποτὲ νὰ τὸν κακοκαρδίσῃς,
Γιὰ νὰ μπορῇς μὲ τὸν καιρὸν, τὰ θέλεις νὰ νικήσῃς.

Καὶ αὖ πάει μακρὰ ὁ Ῥωτόκριτος, πάλι γιαγύρει θέλει,
Καὶ τὸ εἶναι σήμερο πικρὸν, ταχυάναι σαν τὸ μέλι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ε'τοῦταις ἡ παρηγορειαῖς, ὁπῦλεγ' ἡ Φροσιύνη,
Μ' ἄλλαις πολλαῖς τὴν ἔκαμε διὰ τὴν ὥρα κείνη,
Κ' ἐπάψασι παραμικρὸν οἱ λογισμοὶ τζ' οἱ τόσοι,
Πολλὰ μεγάλο χάρισμα ςὸν ἄνθρωπον ἡ γνῶσι.
Στὸ σπῆτι ὁ Ῥωτόκριτος σώνει τὴν ὥρα κείνη,
Κὶ ἀποθαμμένος, καὶ νεκρὸς κὶ ἀσύσημος ἐγίνη.
Ε'κούμπησε τὴν κεφαλὴν εἰς τὸ προσκεφαλάδι,
Καὶ φαίνεταί τε ζωντανὸς ἐμπῆκεν εἰς τὸν ᾅδη,
Καὶ σωυεφιὰ κὶ καταχνιὰ μεγάλη τὸν πλακώνει,
Κάθε χαρὰ πὸ λόγε τε ξορίζει καὶ ζυγώνει.
Τὰ μάτια δὲν μποροῦν νὰ δοῦν, ἡ γλῶσσα νὰ μιλήσῃ,
Κρυὸς, χλωμὸς ἀείσκεται, σὰ νᾆχε ξεψυχήσῃ.
Μιὰ τοῦ φίλε κ' ἔρχεται, νᾆναι παρηγορειά τε,
Καὶ φανερώνει, ὁμολογᾷ ἐτότες τὰ κρυφά τε.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει τ' ἀδέλφι, ἀπόμεινε, κὶ ἄφες με μοναχόν με,
Νὰ περπατῶ ςὴν ξενιτειὰ, νὰ κλαίω τὸ ῥοιζικόν με.
Καὶ γράφε με συχνὰ συχνὰ, κλεφτάτα νὰ μαθαίνω,
Ἡ Ἀρετὴ πῦ βρίσκεται, ὅπε γροικᾷς νὰ πηαίνω.
Κὶ αὖ ἠμπορεῖς μὲ πονηρειὰ, κάμε πὸ ξένον ςόμα,
Νὰ τὸ γροικᾷ πῦ βρίσκομαι, εἰς ποιὰ μερὰ σποιὸ χῶμα.
Εἰς τὸ παλάτι σαν τὸ πῦν, ἐκείνη τὸ μαθαίνει,
Καὶ τὴν ὑγειαν με νὰ γροικᾷ, ὁ πόνος της λιγαίνει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο' φίλος τὸν παρηγορᾷ, δρὸ θέλει νὰ τοῦ δώσῃ,
Ἀνάγκη μεγαλήτερη ςὴν πίκραν τε τὴν τόση.

ΠΟ-

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ

Αἴγει τ' ἐγὼ δεν τὄθελα, νὰ πάγῃς εἰς τὰ ξένα,
Οὐδὲ μακρὰν νὰ ξορισθῇς ποτὲ δίχως ἐμένα.
Μ' ὅπȣ βρεθῇς νᾶμαι κ' ἐγὼ, κι ὅπȣ κι ἂν πᾶς νὰ μ' ἔχῃς,
Σύνξοφον κ̉ τὴν γνώμlω μȣ καλὰ τlωὲ κατέχεις.
Μὰ δὰ κι ὁρίζεις κ' ἔτζη θὲς, ςlωὶ χώραν ν' ἀπομείνω,
Νὰ σ' ἐλαφρώνω μὲ γραφαῖς τὸν λογισμὸν αὐτlωῦο,
Τάσσω σȣ κι ὅλον τὸν καιρὸν ἄλλο νὰ μὴ γυρέψω,
Μὰ σ' ὅ, τι μάθω, σ' ὅ, τι δῶ, μαντάτο νὰ σȣ̃ πέμψω.
Καὶ καταπῶς τὰ πράγματα ἀλλάσσȣν, κ̉ περνȣ̃σι,
Τὰ γράμματά μȣ νᾶρχονται, νὰ σȣ̃ τὰ μολογȣ̃σι.
Κι ἄμε, κ̉ μὴν πικραίνεσαι, θώρει καλὰ ἤντα κάνεις,
Μὴ βάνῃς λογισμȣ̀ς κακȣ̀ς, κι ἄδικα ν' ἀποθάνῃς.
Καὶ μὲ καιρὸν ἡ δυσκολιαῖς ἐλπίζω νὰ τελειώσȣν,
Νὰ πάψȣσιν ἡ ταραχαῖς, κ̉ τ' ἄγρια νὰ μερώσȣν.
Γιατ' εἴδαμεν τὰ βάσανα εἰσὲ πολλȣ̀ς κ' ἐπάψα,
Τὸ καλοκαῖρι δροσερὸ, καὶ τὸν χειμῶνα κάψα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Σηκώνεται κ' ἡ μάννα τȣ, κι ὁ κύρης μὲ ἐκείνη,
Κλαῦμα μεγάλο κ̉ πολὺ εἰς ὅλȣς τȣς ἐγίνη.
Θωρȣ̃σι πῶς ἐμίσσευε, κ̉ νὰ μακρυνῇ θέλει,
Κ' ἐκλαίγασι, κ' ἐδέρνȣνταν, τὸ ἤντα νὰ τȣ̃ μέλλῃ.
Δεν ἔχȣν πόδια νὰ ςαθȣ̃ν, γλῶσσαν νὰ τȣ̃ μιλήσȣν,
Καὶ νὰ τȣ̃ πȣ̃ν τὸ καλῶς πᾶς, κ̉ ν' ἀποχαιρετήσȣν.
Πρὶν ξημερώσῃ ὁ Ῥώκριτος μὲ βιαν πολλlωὶ μισσεύει,
Μ' ἕνα τȣ δȣ̃λον, κ̉ πολλȣ̀ς γιὰ τότε δεν γυρεύει.
Ο' κύρης πῶς ἀπόμεινε, κ' ἡ μάννα τ' ἡ καϋμένη,
Σήμερ' ἂς τὸ λογιάσȣσιν, ὁπȣ̃ναι πονεμένοι.
Κι ὁπȣ̃χει τέκνον σπλαχνικὸν, κ̉ θὲ νὰ τȣ̃ μακρυνῇ,
Ἂς τὸν λογιάσῃ τὸν καϋμὸν, ὁπȣ̃χασι κ' ἐκεῖνοι.

Τὸν φίλον τυ παρέδωκε στὴν μαῦραν κ' εἰς τὸν κύριν,
Στὸ πρᾶγμά τυ τὸν ἄφηκεν ἀφέντην νοικοκύριν.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Καὶ λέγ' ἂν φέρυν οἱ καιροὶ, πῦναι στὸ ζύγι πάνω,
Καὶ τελειωθῦν οἱ χρόνοι μυ στὰ ξένα κι ἀποθάνω,
Βάλετε στὸ ποδάρι μυ, νἄναι στὴν συμβοφιά σας,
Τὸν φίλον νὰ τὸν ἔχετε θάῤῥος στὰ γερατειά σας.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τῦτα τὰ λόγια στῦς γονιῦς τὰ δάκρυα ἐπληθυνία,
Καὶ πλειὰ δριμειὰ, κὶ πλειὰ πικρὰ ἐκλάψαν μετὰ κεῖνα.
Κ' ἐπεὶ κὴ μοῖρα τῦθελε ζῶντα νὰ τόνε κλαῖσι,
Ἐγονατίσασι κοὶ δυὸ, χίλιαις εὐχαῖς τῦ λέσι,
Χαμαὶ φιλῦσανε τὴν γῆν, τὸν ούρανὸν θωρῦσαν,
Μὲ λιγομάραις κὴ δαρμῦς τὸν ἀποχαιρετῦσαν.
Πότε νὰ σ' ἀναμένωμεν, ποιὸν μῆνα, ποιαὶ ἡμέρα;
Πῶς νὰ τελειώσυν δίχως συ τὰ πικραμένα γέρα;
Θωρῶντας πῶς ὁ κύρις τυ κ' ἡ μαύρα δεν ῥίχνει,
Τὸ κλαῦμα τυ βαρέθηκε, κὴ τὸ ζημιὸ μισεύει.
Τὴν χῶραν ἀποχαιρετᾷ, κὴ τὸ παλάτι θώρει,
Πέμπει καλημερίσματα μὲ τὴν καρδιὰ στὴν κόρη.
Στ' ἄλογο πάνω σὰν τυφλὸς, κὴ σὰν βυβὸς ἐγίνη,
Ταῖς σκάλλαις κὴ δεν ταῖς πατεῖ, τὰ χαλινάρ' ἀφίνει.
Μπαίνει εἰς λαγκάδια, κὴ βυνὰ, κὴ σὲ μεγάλα δάση,
Παρακαλεῖ νὰ βγῦν θηρία, νὰ θὲ νὰ τόνε φᾶσι.
Νὰ πολεμήσῃ, γιὰ νὰ δῇ, τί τῦ φυλάγει ἡ μοῖρα,
Ἀπήτης κὴ τζ' ἐλπίδες τυ ἄδικα τῦ τζ' ἐπῆρα.
Ὅπυ κι ἂν ἐπερπάτησεν ἐκείνην τὴν ἡμέρα,
Εὔγανεν ἀναστεναγμῦς, πῦ καίγαν τὸν ἀέρα.
Τὰ βάσανά τυ τὰ πολλὰ στὰ δάση τὰ διγᾶτο,
Καὶ τὸ λαγκάδι, κὴ βυνὶ συχνὰ τῦ πηλογᾶτο.

ΕΡΩ-

Λέγ' Ουρανὲ, ρῆξε φωτιὰ, ὁ κόσμος ν' ἀναλάβῃ,
Κι' ὅλοι ἂς λαβῦν, κι ὅλα ἂς καγῦν, κι' Αρετὴ μὴ λάβῃ.
Στὴν ἄδικην ἀπόφασιν, πῦ δόθηκ' σ' ἐμένα,
Ν' ἀπαρνηθῶ τὸν τόπον μυ, νὰ περπατῶ ςὰ ξένα.
Α'ςρη μὴν τὸ βαςάξετε, Ἥλιε σημάδι δεῖξε,
Καὶ σέτοιυ Αφεύτη ἀλύπητυ ἀςροπελέκι ρῆξε.
Κι' ὅλοι οἱ πλανήταις τ' οὐρανῦ τὴν ὄρεξι ἂς κινήσυν,
Ῥηγάδων νὰ μονοιάσυσι, νὰ τόνε πολεμήσυν.
Ο'τι νὰ μῦ ἀναθυμηθῇ, νὰ βαρανας ςενάξῃ,
Σπυδακτικὰ ὅπυ βρίσκομαι, νὰ πέμψῃ νὰ μὲ κράξῃ.
Καὶ πάλι ὅταν σώπαινε, μὲ τὴν καρδιὰν ὡμίλει,
Κι' ἔσκυφτε μὲ τὸν λογισμὸν, τὴν Αρετὴν κ' ἐφίλει.
Τᾶπαν κὴ τὰ μιλήσασι παντοτινὰ θυμᾶται,
Καὶ μόνος τυ κὴ μοναχὸς, σαν πελελὸς διγᾶται.
Πολλὰ πικροὶ ἀναςεναγμοὶ ἐσμίγασιν ὁμάδι.
Συχνὰ βροχῦλα κάμασι, κ' ἔβρεχε ςὸ λαγκάδι.
Α'πὸ τὺς τόπυς τῦ Ῥηγὸς ἐβάλθη νὰ μακρυνῄ,
Νὰ βρῇ ἄλλα μέρη ἀδιάβατα, κ' εἰς κεῖνα ν' ἀπομείνῃ.
Κι' ἀγάλια ἀγάλια μὲ καιρὸν κὴ μέραις νὰ σιμώνῃ,
Στὄνομα νὰ κρυφολέγεται, ποιὸς εἶναι νὰ τὸ χώνῃ.
Λόγια μὲ τὸν πολλὺ καϋμὸν, κὴ λύπησιν γεμάτα,
Ἔλεγεν ὁ Ῥωτόκριτος πηγαίνωντας ςὴν ςράτα.
Στὸν Πεζοςράτη ἂς ἔλθωμεν, π' ὡς εἶδε τὸν ὑγόν τυ,
Κ' ἐμίσεψε, σκοτείνιασε τὸ φῶς τῶν ὀμματιῶν τυ.
Τὰ παραθύρια κάρφωσε, ταῖς πόρταις μανταλώνει,
Ἀπόβγαλε τὺς φίλυς τυ, τὺς δύλυς τυ ζυγώνει.
Καὶ τ' ἄλογά τ' ἀπόλυσε, κὴ τὰ γεράκια ἀφίνει,
Σαν νᾆχε θάψει τὸν ὑγὸν, καίει τὴν ὥρα κείνη.
Καὶ θεληματικὴ φλακὴ, καὶ σκοτεινὴ διαλέγει,
Κι' ὐδὲ φαντὸ, μηδὲ πιοτὸν, ὐδὲ δυλειὰ γυρολέγει.

Καὶ πλειὸ δὲν εἶχεν ὄρεξιν νὰ βγῆ ἔξω τοῦ σπητιοῦ τη,
  Σὰν θάνατος τῆ φαίνηκεν ὁ μισευμὸς τῶ γυιῶ τως.
Ἂν εἰν' κὴ γνώμαις τῶ Κυρῶ τέτοιας λογῆς ἐκαμά,
  Λογιάσετε τί ἔκαμεν ἡ κακομοῖρα Μάννα.
Δὲν θέλει ἡ κακορρίζικη πλειὸ ἄσπρα νὰ φορέσῃ,
  Μὰ θλιφτικὰ παλιὰ παλιὰ, κι ἀπόκοντα ὡς στὴν μέση.
Κ' εἰς τῆ σπητιοῦ της τὴν γωνιὰν χαμαὶ στὸν γιαλὸ καθίζει,
  Πότε καὶ λίγο φαγητὸ σταμίστης γεματίζει.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

ΜΕΡΟΣ Δ′.

Ὁ Ῥήγας τοῦτον ἔβαλε σκοπὸν μέσα στὸν νοῦ του,
  Τίερι τὸ γλιγορότερο νὰ δώσῃ τοῦ παιδιοῦ του.
Συμβούλιον μὲ τὴν Ῥήγισσαν δίδουν τὴν ὥρα κείνη,
  Καὶ λέγουν γιὰ τὴν Ἀρετὴν, ἤντα λογῆς ἐγίνη.
Παραφοροῦνται πομακρὰ, μὰ δὲν τὸ θεμελιώνουν,
  Τὰ πράγματα ποὺ μοιάζασι, σμίγουσι, καὶ σιμώνουν.
Λογιάζουν τὴν ἀποκοτιὰν ἐμπρὸς τοῦ Πεζοστράτη,
  Νὰ πᾶ τὰ πῇ ἔτοια προξενειὰν τ' Ἀφέντη στὸ παλάτι.

ΡΗΓΑΣ

Λέγει, δὲν ἦτον δυνατὸν ἀπός του νὰ θελήσῃ,
  Ἔτζι ζαβὰ τὴν προξενιὰν νἄρθῃ νὰ μοῦ μιλήσῃ.
Μ' ὁ γυιός του ἦτον ἀφορμὴ εἰς τοῦτο δίχως ἄλλο,
  Καὶ βάνει με ἔτοια ἀποκοτιὰ εἰς λογισμὸν μεγάλο.
Κ' ἐκείνη ἡ τόση ἀδυναμιὰ, ὁπ' ἔχει ἡ Ἀρετοῦσα,
  Τὰ λόγια κεῖνα ποὔλεγε, ὅταν τὴν ἐρωτοῦσα,
Ὁ'λάσανε κομπώματα, καθὼς γροικῶ καὶ κεῖνα,
  Μὰ λογισμὸν τῆς πεδομῆς ἔβαλε μὲ ἐκεῖνο.
Τὰ συχνάτας στενάγματα, κ' ἡ ἀγρυπνιὰ ἡ τόση,
  Ἤντα σημάδι αὐτὸ μπορεῖ καλὸ γιὰ νὰ μᾶς δώσῃ;
Καὶ τὰ συχνὰ ποφτιάσματα τῆς Ἀρετῆς, Ἀρτέμη,
  Δὲν τὄχω νἄτον γιὰ καλὸ, κι ὁ λογισμός μου τρέμει.

Τὰ

Τὰ ρῦχα, πῦ ὁ Ῥωτόκριτος ἤλλασε κάθε μέρα,
  Μιὰ κοπελῦδα ἀμάθητη σὲ λογισμὸν ἐφέρα.
Ὁ Ῥώκριτος εἶν εὔμορφος, ἄξιος, παλικάρι,
  Κῃ νειῦτζικαις ἢ ἀγνωςαις πιαίονται σαν τὸ ψάρι.
Μὲ λίγον βρῶμα κὶ ἄφαντο χαύεσι τὴν ζξαίτες,
  Τὰ ὕςερα δεν γνώθυσι, μὰ θέλυν τὴν χαραίτες.
Αὐτὸς λογιάζω νάτονε, φοβῦμαί το κῃ τῦτο,
  Ἐκεῖνος, ὁπῦ κάθ' ἀργὰ ἔπαιζε τὸ λαγῦτο.
Κὶ αν εἶν κ' ἡμᾶς τὸσ' ἤρεσε τῦ ζαγυδιῦ ἡ γλυκότη,
  Ἦντα λογιάζεις νάκανε ςῆς κοπελιᾶς τὴν νειότη;
Ἢ νάχω λογισμὸν καλὸν, ἢ πῦρε κῃ νὰ σφάλω,
  Τὴν πλειὰ καλήτερην βυλὴν, ὁπῦ δεν βλάφτει, πιάνω.
Καὶ πλειὸ δεν θὲ ν' ἀκαρτερῶ, ἐδὰ πῦναι ςὰ ξενα,
  Καὶ μηδ' ελγάλαν τζ' Ἀρετῆς πρᾶγμ' ἄπρεπον κάνενα,
Ὁ γάμος της νὰ μιληθῇ, κὶ ὡς μῦ ξαναμλωύσῃ,
  Ὁ Ῥήγας, ξετελειώνω τα, νὰ βγῶ πὸ τέτοια κρίσι.
Κ' ἡμεῖς μὴ δείξομεν ποτὲ μανίτα πρὸς ἐκείνη,
  Μ' ἄς τῆς μιλῦμε σπλαχνικὰ παντα μὲ καλωσυνη.
Ὥς τε νὰ τὴν πανδρέψωμεν κῃ νὰ τῆς κάμω τέρι,
  Καὶ τίς κατέχει τὸν καιρὸν ἦντα μπορεῖ νὰ φέρῃ;

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐτῦτα μιαν ἀργατινὴ ἐλέγαν ὅλη νύκτα,
  Τὰ σφάλματα τῦ Ῥώκριτυ, μ' ὄχι κεινῆς τὰ ἐρρήκτα.
Ὡσαν ὁπῦτον πλειὰ καιρῦ, κῃ δῦλος ςὸ παλάτι,
  Κ' ἐκεῖνον, κῃ τὸν κύριν τυ γιὰ μπιςικῦς τζ' ἐκράτει.
Μ' ἀκόμη δεν κατέχυσιν ἐκεῖνα ὁπῦ λογιάζυν,
  Ἂν εἶναι πῦρε ἀπαρθηνὰ, μόνον θωρῦν πῶς μοιάζυν.
Λίγα κοιμᾶται ὁ Κύρις της, λίγα κοιμᾶται ἡ Μάνα,
  Τῦτα πῦ τὺς βαραίνασι, συχνὰ τ' ἀναθηβάνα.
Μιὰ νύκτα, μιὰ βαθειαν αὐγὴ τὸν γάμον ὡμιλῦσα,
  Καὶ τότε ὄνειρον βαρὺ εἶδεν ἡ Ἀρετῦσα.

Ἐφα-

Ἐφάνη της κ' ἐθώρειε νέφαλον βουρκωμένον,
  Καὶ μ' ἀστραπαῖς, ϗ μὲ βρονταῖς καιρὸ ἀνακατωμένο.
Σὼ νῆτον μεσοπέλαγα εἰς τ' ὄνειρό τζ' ἐφάνη,
  Σ' ἕνα καράβι μοναχή, ϗ τὸ τιμόνι πιάνει,
Κι' ἀνδειαζέτο νὰ βοηθηθῇ, κ' ἐκείνη δὲν ἠμπόρει;
  Καὶ τὸν πνιγμόν της φανερὰ ςὸν ὕπνον της ἐθώρει.
Κ' ἐφάνη της ϗ ὁ γιαλὸς εἰς ποταμὸς ἐγίνη,
  Πέτραις, χαράκια, ϗ δενδρὰ σύρνει τὴν ὥρα κείνη.
Κι' ὥραις τὸ κῦμα τὴν βουλᾷ, κι' ὥραις τὴν φανερώνει,
  Κι' ὡς τὰ βυζιά τ' ὁ ποταμὸς, ϗ παραπάνω σώνει.
Τὸ ξύλον, πῦτον ςὰν γιαλὸν ἐβούλησεν ἐμπρός της,
  Πῶς κινδυνεύει μοναχὴ, τῆς φάνη ς' ὄνειρό της.
Καὶ σκοτεινιάζει ὁ οὐρανὸς, δὲν ξεύρει ποῦ νὰ δώσῃ,
  Καὶ κλαίγοντας παρακαλεῖ κοιμῶντας νὰ γλυτώσῃ.
Λοιπὸν θωρεῖ, πῶς ἔλαμψε ςοῦ ποταμοῦ τὴν πλάτη,
  Μιὰ λαμπυρώτατη φωτιὰ, κι' ἄνθρωπος τὴν ἐκράτει.
Φωνάζει της, μὴ φοβηθῇς, κ' ἐσίμωσε κοντά της,
  Κι' ἀπὸ τὴν χέρα πιάνει την, σύρνει την, ϗ βοηθᾷ της.
Τὴν φέρνει σ' ἀνάβαθα νερὰ, κι' ἀπέκει τὴν ἀφίνει,
  Κ' ἐχάθηκε σὰν ςὴν ἀσκιὰ, δὲν εἶδε ποῖα γίνη.
Κ' ἐκεῖ ποῦ πρῶτα ὁ ποταμὸς, ὡς τὰ βυζιὰ τὴν χώνει,
  Ἔφθασεν εἰς τὰ γόνατα, κι' ὅσον ϗ χαμηλώνει.
Μὰ φαίνετό της κ' ἔστεκε, δὲν θὲ νὰ περπατήξῃ,
  Δὲν ξεύροντας τὸ ζάλο της εἰς ποιὰ μερὰ νὰ ρίξῃ.
Μὴν πᾷ νὰ βρῇ βαθυὰ νερὰ, ϗ κινδυνεύψῃ πάλι,
  Κι' ὡς τὴν αὐγὴν παιδεύεται μὲ τ' ὄνειρου τὴν ζάλη.
Κ' ἐφώναξε ςὸν ὕπνον της, κάνεις νὰ τῆς βοηθήξῃ,
  Μὴν τήνε πάρῃ ὁ ποταμὸς, τὸ κῦμα μὴν τὴν πνίξῃ.
Ἐξύπνησεν ἡ Νιόα της μὲ τὴν φανὴν ἐκείνη,
  Κλαίγει, κι' ἀναθεμάτιζε τζ' ἀγάπης τὴν ὀδύνη.
Καὶ πάγει κεῖ ποῦ ἡ Ἀρετὴ κοίτεται μοναχή της,
  Συργουλιςὰ, κανακιςὰ, ϗ σιγανὰ μιλεῖ της.

Μὴν τὴν ξεπετάσῃ μὲ φωνὴν, ϗ πᾶ νὰ ξαφορίσῃ,
  Ἀνάθεμ᾽ ἔτοια βάσανα, κακὴ ὥρα σ᾽ ἔτοια κρίσι.
Ἐξύπνησε τρομάμενη, δείχνει πῶς θὲ νὰ φύγῃ,
  Σύρνει φωνὴ λυπητερὴ, ὁ ποταμὸς μὲ πνίγει.
Ὡσὰν ὅταν ψυχομαχεῖ, ἐκτύπει ἡ καρδιά της,
  Καὶ μὲ τὸ κλάυμα σιγανὴ ἦτον ἡ ὁμιλιά της.
Ἦτον ϗ τὸ προσκέφαλον τὰ δάκρυά της γεμάτο,
  Ὁποῦ φοβᾶτο, κ᾽ ἔκλαιγε, σὸν ὕπνο τοῦ κοιμᾶτο.
Ἔπιαζε ἡ Νένα ὅ, τι μπορεῖ νὰ τὴνε συνηφέρῃ;
  Πιάνει την στὴν ἀγκάλη της, κρατεῖ την ἀπ᾽ τὸ χέρι.
Ῥωτᾷ, ξαναρωτᾷ τήνε, ἠτᾶσε τὰ ὄνειρά της;
  Κ᾽ ἐξόμαξε ἔτοιες λογῆς, κ᾽ ἐῤῥάγη ἡ καρδιά της.

ΝΕΝΝΑ

Καὶ τ᾽ ὀνειροφαντάσματα, τὰς λέγει, θυγατέρα,
  Καὶ πράγματα ψεματινὰ εἰς τοῦτα ᾽δὰ σ᾽ ἐφέρα,
Πέμε κ᾽ ἐμένα τ᾽ ὄνειρο, συνήφερε Ἀρετοῦσα,
  Πολλάδασι τὰ μάτια μου, πολλὰ τ᾽ αὐτιά μου ἀκοῦσα.
Κ᾽ ἐγὼ κατέχω νὰ σοῦ πῶ, ϗ νὰ τὸ ξεδιαλύνω,
  Κι᾽ ὅποιαις πιστεύγουν σ᾽ ὄνειρα, γιὰ πελελαῖς ταῖς κρίνω.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐξεζαλίσθ᾽ ἡ Ἀρετὴ, ϗ τ᾽ ὄνειρο δογᾶται,
  Τῆς Νένας της, ϗ λέγει της, τὸ πῶς πολλὰ φοβᾶται.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Νένα μου. τοῦτο τ᾽ ὄνειρον εἶναι κακὸ γιὰ μένα,
  Ἢ σκλάβος εἶν᾽ ὁ Ῥώκριτος, ἢ πνίγηκε στὰ ξένα.
Τοῦτη τ᾽ ἀνέμου ἡ ταραχὴ, τοῦ ποταμοῦ τὰ βάθη,
  Δὲν εἶναι παρὰ βάσανα ϗ πειρασμοὶ ϗ πάθη.
Δὲν ἦτον τοῦτο ὄνειρο, Νένα, ϗ φανερᾶδα,
  Τὸ τέρι μου κινδεύγει σ᾽ κείνη τὴν σκοτεινάδα.

Ε'κῶτον εἶδα τὴν αὐγὴν δυὸ ὥραις νὰ ξημερώσῃ,
Καὶ ἀπὸ τότε δὲν μπορεῖ ὁ νοῦς μου νὰ μερώσῃ.
Εἰς ὥρα ποῦ τὰ ὀνείρατα ὅλα τὰ πλειὰ ἀληθεύουν,
Γιατὶ τὰ βάρητα τοῦ νοῦ τὸ πνεῦμα δὲν παιδεύουν.
Καὶ χωνεμένοι εἶν' οἱ καπνοὶ, κεῖνοι ὁποῦ μᾶς βράζουν,
Κὴ αἰσθησαῖς μας ξυπνηταῖς δὲν εἶναι νὰ πειράζουν.
Κ' εἶναι τὸ πνεῦμα λεύθερον, προβλέπει, κὴ κατέχει,
Κὶ ἀπὸ καπνοὺς τοῦ σομαχιοῦ ἐμπόδισμα δὲν ἔχει.
Ε'κεῖνο ὁποῦ γλίγωρα ἔχ' ἄνθρωπος νὰ πάθῃ,
Ἢ σὲ καλὸ, ἢ σὲ κακὸ, ἢ σὲ χαρὰ, ἢ σ' πάθη.
Κ' ἔτζη γιατὶ εἶν' ἀθάνατος, τοῦ δόθη ἡ χάρις τούτη,
Κ' εἶναι μεγάλο χάρισμα ἐπάνω στ' ἄλλα πλούτη.
Καὶ τὴν αὐγὴν σαν ξυπνηταῖς πολλαῖς φοραῖς θωροῦμε,
Ο', τι κὶ ἂν θὲ νὰ πάθωμεν, γιὰ κεῖνο τὸ φοβοῦμαι,
Δὲν ἦτον τοῦτο ὄνειρον, μὰ εἶν' ὅραμα Φροσιούνη,
Πολὺ κακὸ μοῦ μέλλεται, γίνεται, ἂν δὲν γίνη.
Γιὰ κεῖνο, ὁπ' ἔχει νὰ γενῇ, γιαύτως δειλιῶ περίσσα,
Πολλοὶ εἴδασι τὸ χάμωμα τὴν ὥρα ποῦ ἐξυπνῆσα.
Κὶ ὅσοι κοιμῶντες τὴν αὐγὴν, εἶδαν φαβέρας πράγμα,
Ὡς ἐξυπνῆσαν πάθαν το, καθὼς μιλεῖ τὸ γράμμα.
Νένα μου, τοῦτο τ' ὅραμα, πρὶν δώσει, μοῦ βαρίσκει,
Πολὺ κακὸ μοῦ μελετᾷ, κὶ ὀγλίγωρα μὲ βρίσκει.

ΝΕΝΝΑ

Λέγει τζ' ἡ Νένα τ' ὄνειρο, αὐτὸ σοῦ δίδει ζάλη;
Ποσάδα γὼ σὰ γειάτα μου, πόσα θωρῶ μεγάλη;
Καὶ ταραχαῖς, κὴ ποταμοὺς, καὶ σκοτωμοὺς, κὴ ἄλλα,
Πλειὰ παρ' αὐτόνο φοβερὰ, δύσκολα, κὴ μεγάλα,
Κὶ ἀποσπεριαῖς, κὴ ταχυναῖς, κ' εἶδα νὰ ξεδιαλιούνη,
Πῶς τὸ κακὸν εἰς τὸ καλὸ, κὴ διάφοραν ἐγίνη.
Καὶ ἂν τ' ὀνειροφαντάσματα δύναμιν εἶχαν τόση,
Τί ξάζει τ' αὐτεξούσιον σὸν ἄνθρωπον κ' ἡ γνῶσι;

Ὁ

Ο῾ ἄνθρωπος κάνει τοῦ κορμιοῦ, ἐκεῖνο ὀποῦ θέλει,
  Ἔτζη καλὸ, σὰν καὶ κακὸν, ὄχι καὶ νὰ τοῦ μέλλῃ.
Δὲν εἶν ἐπὰ μελλούμενα, μηδ᾽ ὄνειρα ἔχουν χάρι,
  Νὰ φέρουσι τὸν ἄνθρωπον εἰς βάσανα καὶ βάρη·
Ὡς ςρώσῃ τὸ κλινάρι του, ὁ κάθε εἷς κοιμᾶται,
  Καὶ πελελὸν τὸν κράζουσιν, τοῦτα ὅποιος τὰ διγᾶται·
Τὰ σὲ πειράζουν διῶξέ τα, τὸν νοῦν σου μὴν παιδεύῃς,
  Καὶ τ᾽ ὀνειροφαντάσματα μὴ ςέκῃς νὰ γυρεύῃς.
Πρᾶγμα θαρροῦμεν ξυπνηταῖς καὶ πάλιν μᾶς ἐσφάλει,
  Καὶ σὺ ὅ, τ᾽ εἶδες ςὸν ὕπνον σου, ἀπαρθηνὸ σοῦ φάνη,
Μὰ θὲ νὰ πῶ κι᾽ τ᾽ ὄνειρον, ὀποῦδες, ξεδιαλύνει,
  Κι᾽ ὅτι δοῦ ἐφάνη σ᾽ ὕπνον σου, ἀπαρθινὸν ἐγίνη.
Ἤντα δὲν εἶσαι εἰς ταραχαῖς; ἤντα δὲν εἶσαι εἰς βάθη;
  Δὲν ἔχει ὁ νοῦς σου βάσανα, κι᾽ ὁ λογισμός σου πάθη;
Α᾽πόςα ἀποκότησες νὰ κάμῃς συμβοφόν σου,
  Κι᾽ ἀγάπησες, κι᾽ ὠρέχθηκες ςἔνα μικρότερόν σου;
Ἐκεῖνα τὰ θολὰ νερὰ, ποῦ ὡς τὰ βυζιὰ σ᾽ ἐχώνα,
  Κι᾽ ὀποῦ σοῦ δεῖχναν ταραχαῖς, βάσανα, κι᾽ χειμῶνα,
Εἶναι τὰ δυσκολέμματα, ποῦ μπαίνουν εἰς τὴν μέση,
  Καὶ πάχ᾽ ὁ νοῦς σου ὅσον μπορεῖ, ςὴν μάχην νὰ κερδέσῃ.
Τὸ ξύλον, ποῦ ἀρμένιζε, κ᾽ ἐφάνη σου κ᾽ ἐχάθη,
  Σημάδι εἶν᾽ Ἀρετοῦσά μου, πῶς σοῦ περνοῦν τὰ πάθη.
Καὶ τοῦτα τὰ ξυλώματα, ποῦ ὁ Κύρις ἐμποδίζει,
  Καὶ τὴν Ῥωτόκριτό πεμψε ςὰ ξένα νὰ γυρίζῃ,
Κάτεχε πῶς τελειώνουσι, ἂν τ᾽ ὄνειρο ἀληθέψῃ,
  Καὶ γλίγωρα, ὅπου βρίσκεται, θέλει τονὲ γυρέψῃ.
Κι᾽ ἂν εἶδες πῶς ἐβούλησε τὸ ξύλον μέσ᾽ ςὰ βάθη,
  Γλίγωρα θέλεις τὸν ἰδῇ, κεῖνον ποῦ λὲς κ᾽ ἐχάθη.
Τελειώνουν τὰ ξυλώματα, τὸ δυνατὸ παλαίνει,
  Ὅλα μερώνουν κάτεχε, κι᾽ ἄφς τὸν καιρὸ νὰ πιαίνῃ.
Καὶ κείνη ἡ λαμπηρὴ φωτιὰ, ποῦφεγγε σὰν ἡμέρα,
  Εἶν ἡ ἐλπίδα τῆς καρδιᾶς, ὀποῦχεις, θυγατέρα.

Καὶ

Καὶ κεῖνο ὅπ' σ' εὔγαλαν ἀπὸ τὰ βάθη κεῖνα,
Καὶ μέσ' ς' ἀνάβαθα νερὰ τὰ πόδια σου πομεῖνα,
Ἐκεῖνος εἶν' ὁ γάμος σου, κὶ ὡσὰν γενῇ, χολάζει,
Ὁ λογισμὸς, ὁπ' ἔβαλες, πῦ τόσα σὲ πειράζει.
Κ' ἂν εἶδες, πῶς ς' ἀνάβαθα τὰ πόδια ἦσαν χωσμένα,
Σημάδι, κὶ ὁ Ῥωτόκριτος ἄξιος; δὲν εἶν' γιὰ σένα.
Γιαύτως μ' ὅλο πῦ γλύτωσες, κ' ἔβγηκες ἀπτὰ βάθη,
Ἀπόμεινες εἰς τὸ νερὸ, καὶ τὸ κορμί σου ὑγράθη,
Σχόλασαι, μὴν πικραίνεσαι, τ' ὄνειρο μὴ λογιάζῃς,
Καὶ μὴ βαραίνῃς τὴν καρδιὰν, τὸν νοῦν σου μὴν πειράζῃς.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐτοῦτα λέγ' ἡ Νένα της, παρηγορειὰ τῆς δίδει,
Ἀμ' ἐφοβήθηκε κὶ αὐτὴ τζ' ἀντάραις ςὸ σκοτίδι,
Καὶ κεῖνα τὰ θολὰ νερὰ, τοῦ ποταμοῦ τὰ βάθη,
Γιατ' ὅλα φανερώνασι κακομοιρειαῖς καὶ πάθη,
Παρηγορᾶται ἡ Ἀρετὴ εἰς τὰ τζ' ὡμίλει ἡ Νένα,
Γιατ' εἶχε καὶ προτήτερα ἀπ' ἄλλαις ξεροικημένα,
Τὸ πῶς εἰς ὄνειρα κάνεὶς δὲν πρέπει νὰ πιςεύῃ,
Καὶ τ' ὀνειροφαντάσματα ξύπνου μὴν τὰ γυρεύῃ,
Κ' οἱ φρόνιμοι σ' ἐτοιόνειρα γελοῦν, καὶ δὲν ψηφοῦσι,
Μὰ οἱ πελελοὶ πιςεύοντα, κὶ ἄλλοι πῦ δὲν ξεροικοῦσι,
Μὲ τ' ὄνειρου τζ' ἀθηβολαῖς ἡμέρα ξημερώνει,
Σηκώνεται, κ' ἐνδύνεται, τὸν λογισμὸν μερώνει,
Καὶ πρὶν βραδυάσῃ, εἰς τοῦ Ῥηγὸς ἦλθ' ἐγνοιανὸ μαντάτο,
Ὁπ' ἔβαλε τῆς Ἀρετῆς τὸν μυαλὸ ἄνω κάτω.
Ἀπτὸ Βυζάντιο πέμψασι μαντατοφόρους τότες,
Καὶ μὲ χαρὰ πεζέψασι ςοῦ Βασιλειοῦ ταῖς πόρταις,
Καὶ προξενειὰν τοῦ φέρασι, καὶ εἶπάν του νὰ κατέχῃ,
Πῶς πιθυμιὰν ὁ Ῥῆγάς τους πολλὰ μεγάλην ἔχει,
Συμπεθερειὰ νὰ κάμουσι, κὶ ὁμάδι νὰ πανδρέψουν,
Καὶ θέλουσιν ἀπηλογιὰ, γλίγωρα νὰ μισέψουν.

Ὁ

Ὁ Βασιλειὸς πασίχαρος, ἐτοῦτα νὰ γροικήσῃ,
Τοὺς εἶπε πῶς τ' ἀποταχυὰ τὴς θέλ' ἀποφασίσει·
Σὰν εἶδε κ' ἦλθε ἡ Ἀρετὴ ἔγνοια μεγάλην ἔχει,
Τὸ θέλαν ἐπροφήτεψε, δίχως νὰ τὸ κατέχῃ.
Βάρος ἐγροίκα στὴν καρδιὰν, δάκρυα κινοῦν, καὶ κλαίγει,
Κ' ἐφαίνετό της καὶ κανεὶς τὴν προξενειὰν τῆς λέγει.
Κράζει τὴν Νένναν της ὁμμὰ, κ' εἶπέ της τὸ λογιάζει,

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Νένα μου, κατὰ πῶς θωρῶ, πολλὰ τὸ πρᾶγμα μοιάζει.
Κι αὐτοὶ οἱ ἀποστολάτοροι, κι αὐτοὶ οἱ μαντατοφόροι,
Ἦλθασι διὰ λόγου μου τὴν πικραμμένην κόρη.
Κ' ἐγὼ καλλιάχω θάνατον, κι ἄχημα ν' ἀποθάνω,
Παρὰ νὰ μὴ ξετελειωθῇ ὅ, τι στὸν νοῦν μου βάνω.
Ἀνάθεμά το τ' ὄνειρο, σήμερον ξεδιαλύνει,
Γιὰ μένα ἦτο ὁ ποταμὸς, τ' ἀνέμου ἡ κακοσύνη.
Βάνει με πάλιν ἡ μοῖρά μου σήμερο σ' ἄλλα βάρη,
Μακάρει ἂς εἶμαι μοναχὴ, καὶ τὸ κορμί μου ἂς πάρῃ.
Ὅ, τι κειτήλεια δυνάται ἄνθρωπος νὰ βαστάξῃ,
Καὶ μιὰ σταλαγματιὰ κακὸ στὸν ἀγαπῶ μὴ στάξῃ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἡ Νένα νὰ τῆς τὰ γροικᾷ, νὰ τῆς θωρῇ ἰῶντα κάνει,
Πολλῶν λογιῶν παρηγοραῖς μὲ γνῶσι ἀναθῆβαίνει.

ΝΕΝΝΑ

Ἂν ἦλθαν 'ς τὸ παλάτι σας οἱ ξένοι κ' ἐπεζέψαν,
Καὶ νὰ μιλήσουν τοῦ Ῥηγὸς μὲ σποῦδαν ἐγυρέψαν,
Μὴν τὄχεις γιὰ παράξενο, νὰ ζήσῃς, θυγατέρα,
Κ' εἰς ταῖς αὐλαῖς τῶν Ἀφεντῶν τυχαίνει νύκτα μέρα
Τίς γιαῦα πρᾶγμα ἔρχεται, τίς ἄλλο νὰ ζυγίξῃ,
Τίς ταῖς πληγαῖς ὁποῦπαθε τὴν δούλεψιν νὰ δείξῃ.

Διὰ

Διὰ νὰ πάρῃ χάρισμα, καὶ ῥόγα νὰ τῦ δώσῃ,
  Καὶ πάντα ὁ πλῦσος τῦ πτωχῦ εἶναι ψωμὶ κ᾽ βρῶσι.
Κἰ ὅς τις δυλέψῃ μπιστικὰ αὐτάμεψιν ξεξέχει,
  Κἰ ἄλλος σὰ γνιάτα τὴν ζητᾷ, σὰ γέρα ἄλλος τὴν ἔχει.
Ἔτζι κἰ αὐτοὶ ἐπῦλθασι σήμερο σῦ Κυρῦ συ,
  Ἄλλαις δυλεμαῖς γυρδίυσιν, ἄχ ὅ, τι βυόει ὁ νῦς συ.
Ἐσὺ θαῤῥῶ καὶ προξενειὰ ἦλθασι νὰ τῦ πῦσι,
  Καὶ μοιάζεις, Ἀρετῦσά μυ, κεινῶν ὁπῦ θωρῦσι,
Στὸν ὕπνον ὅ, τι λογιάζυσι, καὶ λέσι τλὼ ἡμέρα,
  Σαίνασαι, αὐτάνα μιὰ τὰ λές, νὰ ζήσῃς θυγατέρα.
Κ᾽ ἐτῦτοι πῦλθασιν ἐπὰ, ἄλλαις δυλεμαῖς ζητῦσι,
  Κἰ ὁ Κύρις σου πρβγνῶει τυς, ὡσὰ τὸν ἀποπῦσι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐπῆρε σὰν παρηγορειά, γροικῶντας λῶτα λέγει,
  Μ᾽ ἀφῆτέ την, κ᾽ ἔχει καιρὸν νὰ δέρνεται, νὰ κλαίγῃ.
Ὁ Κύρις της κ᾽ ἡ Μάννα της τὸν γάμον ἐμιλῆσαι,
  Γιὰ νὰ γενῇ ἡ συμπεθερειά, ὁπῦ τὲς ἐχαιρῦσαν.
Δίδυν βυλλὼ νὰ κράξυσι ζημιὸ τλὼ Ἀρετῦσαν,
  Νὰ φανερώσυν, νὰ τῆς πῦν, κεῖνα πῦ πεθυμῦσαν.
Κἰ ὡς τλὼ ἐκράξαν, κ᾽ εἴπασι, πῶς θὲ νὰ τῆς μιλήσυ,

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

  Σύρνει φωνλὼ λυπητερλὼ, κ᾽ λέγει, ὦ γῆ βυλήσυ,
Καὶ χώνεψαι τὰ μέλη μυ, πριχῦ ἔλθυσι τὰ γέρα,
  Κ᾽ ἔπιυς θανάτυς δεν μπορῶ νὰ πέρνω νύκτα μέρα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Κἰ ὥς τε νὰ πάγῃ εἰς τῦ Κυρῦ, κ᾽ τὰ ἐγνωσιανὰ νὰ μάθῃ,
  Ἔπεσε κ᾽ ἐλιγώθηκε, κ᾽ ἡ δαύναμί τζ ἐχάθη.
Ἐτρέμασι τὰ πόδια της, κ᾽ εἰς κάθε ζάλο πιάνε,
  Τλὼ Νέννα, κ᾽ ἐβοήθα την, κ᾽ οἱ δυὸ σῦ Ῥῆγα πάνε.

Πάν-

Πάντα ἡ Φρασυνὺν τῆς μιλεῖ, μὲ τζ᾽ ὁμιλιαῖς βοηθᾷ τῆς,
Καὶ λέγει της νὰ πάψουσι χρόνιαις κ᾽ κλαύματά της.
Καὶ τοῦ Κυροῦ τζ᾽ ἀπηλογιὰ φρόνιμlω ἂς τοῦ δώσῃ,
Καὶ τὰ χωσμένα τῆς καρδιᾶς ἂς τὰ σκεπάσῃ ἡ γνῶσι.
Γιατὶ κὶ ὁ κύκλος τοῦ καιροῦ ἀνεβοκατεβαίνει,
Κ᾽ ἡ φρονημάδα εἶν γιατρὸς, κ᾽ κάθ᾽ ἀνάγκην γιαίνει.
Σὰν ἐπαρασιώπησε, μέσα της λογαριάζει,
Κ᾽ ἐκεῖνα, ὅπου θὲ νὰ πῇ, φρονιμώτερα λογιάζει.
Ἔδειξε τὴν Πασίχαρlω, ςὴν κάμεράν τους μπαίνει,
Βρίσκει κοντὰ ςὸν Κύρην της τὴν Μάννα καθισμένη.
Πασίχαρος ὁ Βασιλειδὸς ἀρχίζει κ᾽ μιλεῖ της,
Μὲ σπλάχνος κ᾽ γλυκύτητα νὰ δῇ τὴν ὄρεξί της.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Λέγει της, θυγατέρα μου, ἀπὸ τὴν ὥρα κείνη,
Ποῦ φανερώθηκες ςὴν γῆν, ἡ ἔγνοιά σου μὲ κρίνει.
Κὶ ὁ λογισμός σου μάτια μου πωτᾶναι μὲ ἐμένα,
Νὰ σὲ τιμήσω, κ᾽ νὰ δῶ κληρονομιὰ πὸ σένα.
Ὀλίγον κόπον ἔχ᾽ ὁ γονὴς τέκνον νὰ φανερώσῃ,
Μὰ νὰ τὸ κάμῃ τζ᾽ ἡλικιᾶς, κ᾽ πράξες νὰ τοῦ δώσῃ,
Στόπον μεγάλον κ᾽ ψηλὸν κ᾽ πλοῦσον νὰ τὸ βάλῃ,
Εἶναι, ποῦ φέρνουν τοῦ Κυροῦ κόπον πολιὺ κ᾽ ζάλη.
Καὶ μέρα νύκτα ὁ λογισμὸς ἐτοῦτος τόνε κρίνει.
Τὸ τέκνον νᾶναι φρόνιμον, κ᾽ πλοῦσο ᾽ν᾽ ἀπομείνῃ.
Κὶ ἐπάνω σ᾽ ὅλα τὴν τιμὴν νὰ μὴν τἰω̃ε δολώσῃ,
Καὶ τῶ φονέων μαχαιριὰν ἀγιάτρευτlω νὰ δώσῃ.
Σήμερον μὲ τὴν Μάννα σου πολλὴν χαρὰν ἐπῆρα,
Γιατὶ θωροῦμέντο κ᾽ οἱ δυὸ πῶς εἶσαι καλομοῖρα.
Πειδὴ κὶ ἀπὸ τοῦ Βυζάντιου τὸν Ῥῆγα τὸν μεγάλο,
Συμπεθεριὸ μlωύθη μου, νὰ κάμω δίχως ἄλλο.
Νὰ πάρῃς θυγατέρα μου, ἄνδρα σου τὸν ὑόν του,
Νὰ αὐθεντεύσετε κ᾽ οἱ δυὸ τὰ πλοῦτη κ᾽ τὸν βιόν του.

Ἐκεῖ-

Ἐκεῖνον τὸν χρυσὸν αἴτόν, πȣ̃ βρέθηκε καλ' ὥρα,
　"Οταν μὲ τόσαις ἀφεντιαῖς ἐμπῆκε μέσ' ςὴν χώρα,
Κἰ ἀκόμη τότε μέσ' ςὸν νȣ̃ν τὄβαλα γιὰ τὸν γάμο,
　Καὶ νὰ γυρέψω, κ̓ νὰ δῶ γαμπρὸν γιὰ νὰ τὸν κάμω.
Ἐκεῖνος εἶναι ὁπȣ̃ δειξε πλειάμορφα τὸ κοντάρι,
　Καὶ τὸν ἀνθὸν ἐκέρδισε μὲ τῆς ἀνδρειᾶς τὴν χάρι.
Δὲν λέγω τζ' ἄλλαις τ' εὐμορφιαῖς, ὁπȣ̃ γιὰ δὰ τζ' ἀφίνω,
　Πȣ̃ ὅλα τὰ μάτια τȣ̃ λαȣ̃ ἔσυρε μετὰ κεῖνο.
Θυμήσȣ πόσην εὐμορφιὰν εἶχε, καὶ πόσα κάλλη,
　Κ' ἦντα ἔπαινον τȣ̃ δώκασι ὅλοι μικροὶ μεγάλοι.
Κάμε λοιπὸν καλὴν καρδιάν, κ̓ μετὰ μᾶς τὸ χαίρȣ,
　Καὶ τοῦ Ῥηγὸς ἀπόφασιν νὰ δώσῃ ταχυτέρȣ.
Γιὰ νἄλθῃ ὁ Γυός τȣ νὰ σὲ δῇ, σὰν θέλει νὰ σὲ πάρῃ,
　Νὰ σμίξετε, γιατ' εἰς ἐσὲ εἶν' ὅλα μας τὰ θάῤῥη.
Τὸν κύρην, καὶ τὴν μάνναν σȣ μὲ τέκνα ν' ἀναςήσῃς,
　Μὲ τὴν εὐχήν μȣ ὅ, τι κοπιῶ, κ̓ κάνω, νὰ κερδήσῃς.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὴν ὥραν ὁπȣ̃ τῆς μιλεῖ, Κύρης κ̓ Μάννα ἀντάμη,
　Τὸ πρόσωπο ἀποχλώμνιασε, κ' ἔβγεμε σὰν καλάμι.
Σ' ἐχεραίκα μιὰ χέρα κρυαρὴ νὰ σφίγγῃ τὴν καρδιάν της,
　Ὅσ' ὥραν τῆς ὡμίλεισεν ὁ κύρης τὴν πανδρειάν της.
Ἐκεῖνος ὡσὰν φρόνιμος ἐξόμπλιαζε, κ' ἐθώρει,
　Μέσα τȣ λέγει λογισμὸν κακὸν θὲ νἄχῃ ἡ κόρη.
Πȣ̃ρ ἔςεκε κἰ ἀνέμενεν, ἀπηλογιὰ νὰ δώσῃ,
　Στὸ γάμον, ὁπȣ̃ τζ' ἔλεγε, πῶς θὲ νὰ ξετελειώσῃ.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Σὰν τζ' ἀπομιλήσασιν, ἐμπρός τȣς γονατίζει,
　Μὲ τάξιν, καὶ κλιτότητα, κἰ ἔτοιας λογῆς ἀρχίζει.
Γονεῖς μȣ πȣ̃ μ' ἐσπείρετε, κἰ ἀπὸ τὰ κόκκαλά σας,
　Ἐπῆρα κἰ ἀπὸ τὸ αἷμά σας, κἰ ἀπὸ τὴν ἀναπνοιά σας,

Ἔχω

Ἔχω κανάκια σπλαχνικὰ, Κύρι μου, καὶ Μητέρα,
  Ὁποῦ λιώνομαι νὰ δῶ, νὰ ξημερώσῃ ἡ μέρα.
Νάλθω νὰ σᾶς ἀγκαλιασθῶ, νὰ βρέσκωμαι κοντάσας,
  Νὰ σᾶς βοηθῶ ςζ' ἀνημποριαῖς, κ' ἐδὰ ςὰ γερατιάσας.
Κὶ ὥρα λιγάκι αὖ διαβῇ, λιγάκι αὖ περάσῃ,
  Νὰ μὴ σᾶς δῶ, ξέμ' ἡ καρδιὰ, κὴ τὸ κορμὶ σπαράσει.
Καὶ πρᾶγμα ἀνημπόρετο, κὴ πῶς νὰ τὸ θελήσω,
  Ἔτοιους Γονέους ἀκριβοὺς ὀπίσω μου ν' ἀφήσω;
Μὰ θέλω νάμαι μετὰ σᾶς χειμῶνα καλοκαίρι,
  Ποτὲ νὰ μὴ ξενιτευτῶ, νὰ πάγω σ' ἄλλα μέρη.
Κ' ἐῤῥίζωσεν ὁ λογισμὸς ἐτοῦτος ςὴν καρδιά μου,
  Νὰ μὴ σᾶς ἀποχωρισθῶ, κομμάτια κὶ αὖ μὲ κάμου.
Τὰ τέκν' ὅταν φανερωθοῦν, θαράπαψιν κ' ἐλπίδα,
  Πέρνου οἱ γονέοι, κὴ χαίρονται, πληροφοροῦμαι πῶς εἶδα.
Τοῦτη ἡ ἐλπίδα κ' ἡ χαρὰ ἀπ' ἄλλο δὲν κινᾶται,
  Παρ' ἀπὸ μιὰν παρηγοριὰν, ποῦ ὁ γονῆς θυμᾶται.
Πῶς ηὗρεν εἰς τὰ γερατιὰ θάῤῥος κὶ ἀκουμπιςῆρι,
  Βλεπάτρα τζ' ἀνημποριαῖς, τὸ πρᾶγμα νοικοκύρι.
Κ' ἐσεῖς θωρῶ ἄπονην βουλὴν ἐδώκετε σὲ μένα,
  Νὰ μὲ ξορίσετε ἀποπὰ, νὰ κάθωμαι ςὰ ξένα.
Πειράσα τὸ πικραίνομαι, πῶς τὸ βαςᾷ ἡ καρδιά σας,
  Καὶ θὲ νὰ μὲ μακρυνετε ἀπὸ τὴν συντροφιάσας;
Ἡ γλῶσσά μου πῶς νὰ τὸ πῇ τὸ ναὶ, νὰ μὲ πανδρέψης,
  Καὶ νὰ μὲ βγάλῃς ἀποπὰ, κὴ νὰ μὲ ξενιτέψῃς;
Κὶ ἂς εἶμαι πάντα μετὰ σᾶς, Κύρι μου, ὥστε νὰ ζῶ,
  Μὴν τὸ βαλθῆτε ζωντανοὶ, νὰ μ' ἀποχωρισθῆτε.
Ὦφου, μὲ ποιὰν ὑπομονὴ τὸ θέλημα νὰ δώσω,
  Καὶ πῶς νὰ πιάσῃ ἡ χέρα μου τὸ δὲν μπορῶ νὰ σώσω;
Κύρι μου, αὖ τὸ μπορῇς ἐσὺ, κὴ θέλεις νὰ τὸ κάμω,
  Καὶ βάνῃ κ' ἡ Μητέρα μου θέλημα σ' ἔτοιο γάμο,
Ἐγὼ δὲν θέλω πῆ τὸ ναὶ, κάλλιον νὰ ξεψυχήσω,
  Παρὰ τοῦ κόσμου Ῥήγισσα, κὴ σᾶς γονεῖς ν' ἀφήσω.

Καὶ

Καὶ φαίνεταί μυ κι αὖ τὸ πῶ, ψέματα σὰν παιγνίδι,
  Ἔχετε ὑγειά, μισεύγω σας, λιγοθυμιὰ μῦ δίδει.
Κ' αὖ εἰν ᾗ τὸ ψέματινὸ νεκρώνει μυ τὸ μέλη,
  Πῶς νὰ τὸ πῶ τ' ἀπαρθηνό; κ' ἡ γλῶσσά μυ δὲν θέλει.
Δότε μυ ἐμπρὸς τὸν θάνατον, συμβυλευθῆτε ὁμάδι,
  Καὶ κάμετέ μυ ξορισμὸν ςὸν μαυρισμένον ἄδη.
Νὰ μὴ θωρῶ, νὰ μὴ γροικῶ, πόνος νὰ μὴ μὲ κρίνῃ,
  Κι ὁ χάρος ἀπὸ λόγυ σας μόνον νὰ μὲ μακρύνῃ.
Μὰ ζωντανὴ ἂν μ' ἀφήσετε, ᾗ νὰ σᾶς πομακραίνω,
  Χίλιαις, ᾗ πλειότεραις φοραῖς τὴν ὥραν ἀποθαίνω.
Κι ὁ θάνατος ὁ ζωντανὸς μεγάλον πόνον δίδει,
  Μὰ ὁ ἄλλος πόνον δὲν γροικᾷ ςῦ ἄδυ τὸ σκοτίδι.
Λοιπὸν ἀποφασίσετε τὸν Ῥῆγαν νὰ κατέχῃ,
  Τὸ πῶς ἡ θυγατέρα σᾶς ςῦτ' ὄρεξιν δὲν ἔχει.
Καὶ μηδὲ θὲ νὰ πανδρευθῇ, ἂν δὲν περάσυν χρόνοι,
  Τῦτος ὁ λόγος μοναχά, γιὰ πάντα τόνε σώνει.
Ἡ σμίξις πῦναι ςανικῶς, οἱ φρόνιμοι λογιάζυν,
  Μάχλω κρυφλω, βάρος πολύ, κι ἔχθριτα πίνε κράζυν.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὴν ὥραν πῦ ἡ Ἀρετὴ ὡμίλει τῦ Κυρῦ της,
  Λογιάζοντας ταῖς πονηριαῖς, ὁπῦβανεν ὁ νῦς της,
Σὰν τὸ θερμὸ ςὰ κάρβυνα, πῦ ὁ χόχλος τὸ φυσκώνει,
  Καὶ πέρνει το πὸ τὰ βαθυά, κι ἐπάνω τὸ σηκώνει,
Καὶ πάλι ἡ λάβρα τῆς φωτιᾶς τὸ ξανακατεβάζει,
  Καὶ δὲν ἀφίσκει ἀνάπαψιν ποτὲ ὅσῳ ὥρα βράζει.
Ἔτζη τῦ Βασιλειῦ ἡ καρδιά, κι ὁ λογισμός τυ καίει,
  Ὅσ' ὥρα τῦτα ἡ Ἀρετὴ πίβυλα ἀναθηβαίνει.
Κι ὖδ' ἄφηκε νὰ τ' ἀποπῇ, γιατὶ ἡ καρδιά τυ σφάγη,
  Σηκώνεται ἀπ' τὸ θρονί, ᾗ πρὸς ἐκείνην πάγει.
Μὲ μάχη ᾗ μὲ μάνιτα τὴν πιάνει ἀπ' τὴν χέρα,

ΡΗΓΑΣ

Λέγει τζ', ἰῶτᾶναι τὰ μιλεῖς, πίβυλη θυγατέρα,
Τόσον ἐγίνης σπλαχνικὴ σὰν Κύρι κεὶς τὴν Μάνα;
Ἤντα παραμυθίσματα, κακὸ παιδὶ, εἶν' λυπάνα;
Ἤντα διγᾶσαι; ἰῶτα μιλεῖς; ἰῶτᾶναι αὐτὰ τὰ γέλοια;
Ἄμ' εὗρε, νὰ τὰ λὲς ζαβὴ, εἰς τὰ μικρὰ κοπέλια,
Μὰ ὁ Κύρις σε κ' ἡ Μάννα σε, εὔκολα δὲν γελοῦνται,
Κατέχουν πῶ ξαμώνουσι τοῦτα πῶ σ' ἀφυκροῦνται.
Μὴν ἐφοβοῦμαι τζ' ἐρανὸς τὴν σήμερον ἡμέρα,
Νὰ σοῦχα δώσει θάνατον, κακή μου θυγατέρα.
Διῶξε αὐτοὺς τοὺς λογισμοὺς, μὴ σὲ κακοποδώσει,
Κάμετο θεληματικὴ τὸ γίνεται ςανειόσε.
Ἐγὼ μιλῶ τῷ Βασιλειῷ ὁ γάμος πῶς ἐγίνη,
Καὶ νὰ μοῦ πέμψῃ τὸν γαμπρὸν, κ᾽ μετὰ σὲ νὰ μείνῃ.
Ὁ γάμος νὰ ξεπλειωθῇ, κι' αὖ μελετᾷς σὺ ἄλλα,
Ἢ κι ἄλλα ἐκαρδίνιασες, κάπεχε πῶς σοῦ σφάλα.
Καὶ μὴ μὲ κάμῃς νὰ μιλῶ, κ᾽ γλῶσσα νὰ ξεχύσῃ,
Κι ἀποθαμμένη κι ἄγνημη ἡ χέρα μου σ' ἀφήσῃ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἡ Ἀρετοῦσα κλαίοντας πρὸς τὸν Γονιὸ ὡμίλει,
Γονατισὴ ζεμάμενη ςὰ πόδια τὸν ἐφίλει.
Μὲ τ' ἄρματα τῆς λύπησις τότε τὸν ἐπολέμα,
Καὶ μὲ τὴν ταπεινότητα τὰ μέλη τζ' ὅλα ζέμα.
Κλιτὰ τὸν ἀναζαώιζε, σαὶ Κύρι τὸν ἐθώρει,
Μὲ θλιβερὸν ἀνάβλεμμα ἡ πικραμένη κόρη.
Τὰ μάτια της ζιγύριζε κλιτὰ τῆς ταπεινότης,
Καθὼς τῆς τὸ τὄρδίασιν ἡ λύπησις κ' ἡ νειότης.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Λέγει, Γονὴ, δὲν ἔβαλα ςὸν νοῦν πρᾶγμα κάνενα,
Μηδ' ἄπρεπον, μηδ' ἄμοιασον, νὰ μὴ σ' ἀρέσῃ σένα.

Πράμ-

Πράγματα πάντα τῆς τιμῆς ἐλόγιασα, Γονή μου,
  Καλὰ καὶ νάμουν κοπελιὰ, ἀφόρμαρὰ δὲν ἦμου.
Κ᾽ ἐκεῖνα, ποῦχεις ὄρεξιν, Κύρη, καὶ σὺ Μητέρα,
  Ἐκεῖνα πάντα λόγιαζα νύκτα καὶ τὴν ἡμέρα.
Θωρῶ, τὸ σπλάγχνος ἄλλαξε, κ᾽ εἰς ἔχθρητα γυρίζει,
  Ποιὸς λογισμὸς ψόματινὸς τὰ μοῦπετε θυμίζει;
Τὰ λόγιά σας θανατερὰ, κι ἀλύπητα πληγώνουν,
  Γιατὶ ξένικῶ σὰν πελελὴ σόπον κακὸν ξαμώνουν.
Πολλὰ μ᾽ ἐπαραπόνεσες, Κύρη να τὸ κατέχῃς,
  Κ᾽ εἰς κεῖνα ποῦ μοῦ μίλησες, κρῖμα μεγάλον ἔχεις.
Ἀκόμη μέσ᾽ σὸ σόμα μου εἶν τῶν βυζῶν τὸ γάλα,
  Καὶ λογισμὸν δὲν ἔβαλα σὲ πράγματα μεγάλα.
Σὰν κοπελιὰ σὰ χαμηλὰ πάντα τὸν νοῦν μου βάνω,
  Παίζω μὲ τὰ κουτζουνικὰ σὰ γόνατά μου πάνω.
Καὶ σὺ Γονή μου σπλαγχνικὲ, ἰῶσπᾶχεις μετὰ μένα;
  Καὶ πῶρ ἐγὼ δὲν σοῦκαμα σφάλμα ποτὲ κἀνένα.
Θωρῶ, μὲ δίχως ἀφορμὴν ἀγριεύεις, καὶ μανίζεις,
  Παιδί σου εἶμαι καὶ σκλάβα σου, καὶ τὴν ζωήν μ᾽ ὁρίζεις.
Μπορεῖς νὰ κάμῃς εἰς ἐμὲ τὸ βοῦλετ᾽ ἡ καρδιά σου,
  Ὁ θάνατος καὶ ἡ ζῆσί μου βρίσκεται σὴν ὀρδιά σου.
Εἰς ἕνα πρᾶγμα μοναχὰ μηδὲν ἀποφασίσῃς,
  Παρὰ νὰ πῶ κ᾽ ἐγὼ τὸ ναὶ, γιατ᾽ ἔτζη θέλ᾽ ἡ φύσις.
Πληγαῖς, θανάτους, βάσανα, πάθη, κρισμένα δός μου,
  Μὰ γάμον δὲν μπορεῖς ποτὲ νὰ κάμῃς σανικῶς μου.
Ἐγὼ δὲν θέλω πῶ τὸ ναὶ, ἂν ζήσω χίλιους χρόνους,
  Νὰ πανδρευθῶ σὴν ξενιτιὰν, κι ἂς πολεμῶ σοῦς πόνους.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Γροικῶντας ὁ Πατέρας της τὰ τοῦλεγεν ἡ κόρη,
  Γνωρίζωντας κι ἀπαρθηνὰ εἶν κεῖνα ποῦ προθώρει.
Δὲν εἶχε πλειὸ ὑπομονὴ, κὶ σέκη νὰ τζ ἀκούγῃ,
  Ῥίχτει την, κολοσύρνει [illegible] καὶ δυνατὰ τῆς κρούγει.

ΡΗΓΑΣ

Ἤντα λογιάζεις, σήμερον, τέκναν κακὸν, νὰ κάμαι,
Ὁπῦ θωρῶ ταῖς δυσκολιαῖς ταῖς βαρέαις σ' ἔτοιο γάμο,
Τέκνον κακὸν, κ' ἐπίβυλον, κὶ πονηρειαῖς γεμάτο,
Γροίκησαι, κὶ ἀφυκρῦ καλὰ τὸ συμφερὸν μαντάτο.
Ἢ διῶξέ τες τὲς λογισμὲς κείνες πῦ σὲ προδίδυν,
Ἢ θάνατον τὰ χέρια μυ ἀλύπητον σῦ δίδυν.
Κάμ' ὁλημέρα σήμερον νὰ τὸ καλολογιάσῃς,
Ν' ἀλλάξῃ αὐτὸς ὁ λογισμὸς, κὶ ἄλλη βυλὴ νὰ πιάσῃς:
Κὶ ἄμε νὰ κάτζῃς μοναχὴ, δέτο, καὶ καλοδέτο,
Καὶ τὸ καλό συ φρόνιμα κάτζε καὶ λόγιασέ το.
Μὴ θέλῃς διὰ πράγματα, ἄφαντα ἰ ἀποθαίνῃς,
Γνώρισε ἀπὸ πάντινε καλὰ, τῦτα ὁπῦ μᾶς καίεις,
Ἂν εἶδες ὄνειρον κακὸν, ἄφες το νὰ περάσῃ,
Ἢ χάνεις την τὴν νειότη συ, πρὶν παρὰ νὰ γεράσῃ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὡμίλει της κὶ ὁ Κύρις της, ὡμίλει της κ' ἡ Μάνα,
Ἀμ' εὔκαιρα κυράζυνταν, τὸν κόπον τυς ἐχάνα.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Λέγει τυς, χίλια νὰ τὸ δῶ, χίλια νὰ τὸ λογιάσω,
Κάλλια ἔχω τώρα τὴν ζωὴ, πλειὰ γλίγωρα νὰ χάσω,
Παρὰ νὰ σᾶς ἀπαρνηθῶ, παρὰ νὰ σᾶς ἀφήσω,
Παρὰ ἔτοιαν προξενειὰ μακρὰν, πλεὸν νὰ τὴν γροικήσω.
Ὤιμέ, πῶς εἶναι μπορετὸ, καὶ δὲν γροικᾶτε πόνον,
Πῶς τὸν ἀλησμονήσετε, κ' ἐγὼ τὸν ἔχω μόνον;
Λέτε το πῦρε, λέτε το, νὰ μ' ἀπαχωρισθῆτε,
Πῶς νἄχετε ἔτοια ὑπομονὴ, καὶ μάτια νὰ τὸν δῦτε;
Τὰ λόγιασα ἀπολόγιασα, τἄθελα τἄδα ἀπόδα,
Στὸ ζάλον ὁπῦ σάθηκα πλειὸ δὲν σαλεύω πόδα.

Μη-

Μιωύσετε τοῦ Βασιλειοῦ, ποῦ νύμφη του ποθεῖ με,
Γιὰ τὸν Ὑιόν του πέτε του, τὸ πῶς ἐγὼ δὲν εἶμαι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἂν ἤτον τίποτ' ἥμερον εἰς τὴν καρδιὰν τοῦ Ῥήγα,
Ἐδὰ ὅλα ξαγριέψασι, τὰ μερωμένα φύγα.
Πάγ' ἔξω, καὶ μὲ φρόνησιν τοὺς ξένους ἀποβγαίνει,
Καὶ πιάνει τὸ ζημιὸ χαρτὶ, κονδύλι, καὶ μελάνι.
Κ' ἔγραψε, πῶς δὲν ἠμπορεῖ γιὰ δὰ ν' ἀποφασίσῃ,
Τὴν πανδρειὰν, κι ἄλλον καιρὸν θέλουσι τὴν μιλήσει.
Γιατὶ εἶναι ἡ Ἀρετὴ κακὰ, κι ὅλοι οἱ γιατροὶ τοῦ λέσι,
Πῶς εἶναι τὸ κακὸ χτικιὸ, καὶ ζωντανὴ τὴν κλαῖσι.
Τὸ πρᾶγμα δείχνει δύσκολον, κι ὡσὰν συμπάθειο παίρνει,
Κι ὡς ἐμισέψασι ζημιὸ, στὴν κάμεραν γιαγέρνει.
Καὶ μ' ἀπονιὰ, καὶ λύπησιν σὸ δεξιόν του χέρι,
Τυλίγει ταῖς πλεξοῦδαις της, κρατῶντας τὸ μαχαῖρι.
Καὶ κόβει ταις, καὶ ῥίχτει ταις, σύγκραταις δίχως πόνον,
Ἡ ῥίζαις τῶν χρυσῶν μαλιῶν τῆς ἀπομεῖναν μόνον.
Μαλιὰ, ποῦ ῥίκταν σαΐτιαις, καὶ τὴν καρδιὰ πληγῶναν,
Στὴν γῆν ἐσκορπιστήκασι, κ' ἡ σκόναις τὰ κυκλῶναν.
Μαλιὰ, ποῦ λάμπαν πλειότερα παρὰ τοῦ ἡλιοῦ ἀκτῖνες,
Λύπησιν δὲν τοὺς εἴχασιν ἡ μάνιταις ἐκεῖναις.
Κ' ἡ κεφαλὴ, ποῦ σ' ἀμορφιὰν ποτὲ δὲν εἶχε ταίρι,
Κουρευλοῦ τὴν τὴν ἄφηκε τ' ἀλύπητο μαχαῖρι.
Μεγάλο πρᾶγμα ἤτονε τότε τὴν ὥρα κείνη,
Τὸ σίδηρο ποκόπωσε, καὶ κοφτερὸν ἐγίνη.
Καὶ πῶς δὲν ἐσομάθηκε, νὰ μὴν τὴν ἀσχημίσῃ,
Νὰ λυπηθῇ ἔτοιαν ἀμορφιὰ, νὰ κάμῃ δίκιαν κρίσι.
Μὰ σὰν ἀρχίσῃ τὸ κακὸν, ὑπομονὴν δὲν ἔχει,
Μὰ πάντα σὸ χειρότερο γλακᾷ, καὶ πάντα τρέχει.
Κλατζᾷ της, κολοσύρει την, στὴν φυλακὴν τὴν βάνει,
Ὡσὰν θηριὸν ἀλύπητον, ὄχι σὰν Κύρης κάνει.

Θωρῶντας πόσα βάσανα ἡ Ἀρετὴ, καὶ πάθη,
Ἡ τάξις γίνη ἀποκοτιὰ, κ' ἡ ταπεινότης χάθη.
Τῆς γλώσσας τὰ μποδίσματα, τὸ δείλιασμα τῦ νῦ της,
Ἐπάψαν, καὶ μ' ἀποκοτιὰ ὡμίλει τῦ Κυρῦ της.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Γονή μου, σ' τὴν τὴν φλακὴν, πῦ μπαίνυν ὅσοι φταῖσα,
Ἂν εἶναι καὶ πλειὰ σκοτεινὴ, βάλε με παραμέσα.
Οὐδὲ φλακὴ, ὐδὲ σίδερα, ὐδ' ἑκατὸν θανάτοι,
Θέλουσι κάμει νὰ μὲ πᾶς σὰν νύμφη σ' τὸ παλάτι.
Κἰ ὅ, τι κρυμμένα βρίσκονται, δόσμα σ' τὸ κορμί μου,
Κἰ ἂς τάξω, πῶς δὲν μ' ἔσπειρες, κ' τέκνον σου δὲν ἦμου.
Ποιὸς ἄλλο ἔκαμε παιδὶ, κ' εἶδε τὸ κ' ἐγεννήθη,
Κ' εἶσαι τικὸ πῦ τὄβρηκε, δὲν τὸ μυρολογήθη;
Ὡ'ς κ' τὰ ζὰ, πῦ δὲν νοῦν, λογαριασμὸν δὲν ἔχυν,
Ἤντανε ὁ πόνος τοῦ παιδιῦ, γροικῦντο καὶ κατέχυν.
Καὶ τὴν ζωὴν των δὲν ψηφῦν, βοήθεια νὰ τὰς δώσυν,
Καὶ πέρνυσι τὸν θάνατον, διὰ νὰ τὰ γλυτώσυν.
Ὡ'ς κ' εἰς τὰ δάση, τὰ θηρία, πῦ λύπησιν δὲν ἔχυν,
Καὶ ζῦσι μὲ τὴν ἀπονιὰν, κἰ ἀγάπην δὲν κατέχυν,
Καλὰ καὶ θρέφονται μὲ κρᾶς ἀπ' ἄλλα ζᾶ σ' τὰ δάση,
Πάντα τυς σάρκα ζωντανὴ συγχαίρυνται νὰ φᾶσι.
Ἐ'μπορὸς σκοτώνυσι τὸ ζῶ, κ' τὴν ζωὴν τυ πέρνυν,
Κἰ ἀπέκει ἀπ' τὰ μέλη τυ ξώγυσι κ' χορταίνυν.
Καὶ σὺ μὲ σάρκα ζωντανὴ, ὅπῦναι καὶ δική σου,
Θρέφεσαι, κἰ ὐδὲ λύπησιν γροικᾶς ὐδὲ πονεῖ σου;
Θωρῶ γιὰ μένα ἡ ἀπονιὰ σήμερο φανερώθη,
Κύρις ποτὲ δὲν μ' ἔσπειρε, Μάννα δὲν μ' ἐγγαστρώθη.
Ἡ' φύσις ξαναγίνηκε, κἰ ὅλοι παρασπατῦσα,
Κἰ ὅλα σπραβῶσαν διὰ μὲ, ἐκεῖνα πῦσαν ἴσα.
Καὶ τυραννᾶς μ' ἔτζ' ἄδικα, κ' θὲς νὰ μ' ἀποθάνῃς,
Καὶ δὲν γροικᾶς τὺς πόνυς μυ σ' ἐτῦτα πῦ μῦ κάνει;

Ἂν

Α'ν τῆ βαρῆς σίω χέρα σε, σδία δακτύλι μόνον,
Γροικᾶς εἰς ὅλο τὸ κορμὶ τὸ βάρος κ᾽ τὸν πόνον.
Κ' ἐγὼ πε᾽μ' ὅλη σάρκα σε, μὲ δέρνεις, κ᾽ σκοτώνεις,
Κανένα πόνον δὲν γροικᾶς, μὰ πλειότερα δρυμώνεις;
Στὸ κόσμον ἂς γροικήσεσιν, ἀλύπητε Γονῆ μυ,
Γιατὶ δὲν θὲ νὰ πανδρευθῶ, μῦ παίρνεις τὴν ζωή μυ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο' Κύρις ςῶτα πῦ μιλεῖ, δὲν σέκει ν' ἀφυκρᾶται,
Πλειὸ δὲν τὴν τάσει γιὰ παιδί, πλειὸ δὲν τίω λυπᾶται.
Καὶ βάνει την σίω φυλακὴ μὲ τὴν καϋμενὴ Νένα,
Καὶ λέγει, αὐτῦ πληρώσατε τἄχετε λογιασμένα.
Κλαίγει ἡ Φροσιάνη, δέρνεται, τὸν Ῥῆγα παρεκάλει,
Τίω θυγατέρα σὴν φλακὴν, ἄδικα μίω τὴν βάλει.
Γονασικὴ φιλεῖ τὴν γῆν, κ' ἴσιας λογῆς ἀρχίζει,
Κι ἄφοβα μίλει τῦ Ῥηγὸς μ' ἄλον ὁπῦ μανίζει.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Τὰ δάκρυα· αὖ ἔχυν λύπησιν, τὰ παρακάλια τόπον,
Κι' αὖ ἀφυκρῦνται οἱ Βασιλοὶ κ᾽ τῶν μικρῶν ἀνθρώπων,
Λυπήσε, κι' ἀφυκράσε με τῆς σκλάβας τῦ αφητιῦ σε,
Κ' ἐμπιςικῆς βλεπάτορας, κ᾽ Νένας τῦ παιδιῦ σε.
Χάριν ζητῶ, ὄχ' γιὰ νὰ ζῶ, κ' ἐγὼ δὲν θέλω ζῆσι,
Γιὰ τ' ἄδικον ὁπῦχαμε τῆς μανίτας σε ἡ κρίσι.
Η' ἀπονιά σε, Αφέντη μυ, μ' ἐμὲ ἂς ξεθυμάνῃ,
Δός τὸ κορμί μυ τῶν σκυλλιῶν, κι' ἄχημα ἂς ποθάνῃ.
Μὲ τὸν δικόν μυ θάνατον ἡ ὄργιτα σ' ἂς πάψῃ,
Συμπάθησαι τῆς Ἀρετῆς, κακὸ νὰ μὴν τὴν βλάψῃ.
Ο'πῦναι νειὰ κ᾽ δροσερή, κι' ἀκριβαναθρεμμένη,
Πῶς νὰ πομένῃ τῆς φλακῆς τὸν βρῶμον ἡ καϋμένη;
Ῥῆγά μυ, καλολόγιασε, κῦτὰν αὐτὰ πῦ κάνεις,
Ἔτζ' ἄδικα τὸ τέκνο σε μὴ θὲς νὰ τ' ἀποθάνῃς.

Κἰ ἂς εἶναι μετὰ λόγυσας, καὶ μὲ καιρὸν μπορῦσι,
'Η συργυλιαῖς νὰ κάμυσι σὰ θέλει νὰ πακύσῃ.
Γιατ' ὁ καιρὸς τὰ πράγματα χίλιαις φοραῖς τ' ἀλλάσσει,
Καὶ χίλιαις γνώμαις ὁ ἄνθρωπος ἔχ' ὥσε νὰ γεράσῃ.
Τὖτ' εἶναι πεέίσσα σπλαγχνικὴ, δὲν θὲ νὰ σᾶς μακρύνῃ,
Ὄχι γιὰ νάχῃ λογισμὸν, γιὰ πρᾶγμα ἄλλο κείνη.
Ἐγὼ πῦ τὴν ἀνέθρεψα, ταῖς γνώμαις της κατέχω,
Κἰ ὅπυ κἰ ἂν λάχῃ μοναχὴ, ἔγνοια ποτὲ δὲν ἔχω.
Καὶ μέρα νύκτα κ̀ τζ' αὐγαῖς εἴμεθα πάντα ὁμάδι,
Ποτέ μυ ἀπ' τὰ χείλη της δὲν ἤκυσ' ἀχαμάδι.
Καὶ μηδὲ λόγον ἄφαντον, ὁπῦ νὰ μιλῶ μ' ἀρέσῃ,
Κἰ ἂς ἔχυν καταδίκασες ἐκείναις ὁπῦ φταῖσι.
Στὺς χρόνυς εἶναι κοπελιὰ, μεγάλη εἰν' σὴν γνῶσι,
Πολλὰ τζ' ἀρέσυν τὰ σεπτὰ, κ̀ τῆς σιμῆς ἡ βρῶσι.
Κ' ἐδὰ πῦ θεμελιώθηκεν, Ἀφέντη, ἡ μανιά συ,
Κ' ἐπλήγωσες ἐτζ' ἄχημα τὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς συ;

ΡΗΓΑΣ

Ο' Βασιλειὸς μ' ἀγελιάστα, λέγει, καταραμένη,
'Η θυγατέρα ἀπὸ σὲ εἶναι δασκαλεμμένη.
Η' μιά σας κόβει, σαὶ θωρῶ, κὴ ἄλλη τὰ ῥοπώνει,
'Η μιὰ τὰ κάνει τὰ κακὰ, κὴ ἄλλη τὰς τὰ χώνει.
Μὴ μυ μιλῇς, κ̀ σώπασαι, κ' ἐμπᾶτε μέσα αὐτάμη,
Μιλῶ ἄ, τι σπρέπει εἰς ἐσᾶς ἡ χέρα τότη κάμῃ.
Μέσα ἔμπα γλίγωρα καὶ σὺ, νὰ σέκῃς μετὰ τότη,
Καὶ δίδωσας νὰ ὁρίζετε τῆς φυλακῆς τὰ πλῦτη.
Τὰ ψάματα καὶ τὴν δυνατὴν γνωρίζω κ̀ κατέχω,
Καὶ σᾶς δὲν μὲ κομπώνετε σὸν λογισμὸν τὸν ἔχω.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Βάνει ταις μέσ' σὴν φυλακὴν ὁ Κύρις μὲ τὴν Μάνα,
Σαὶ ξένοι, καὶ ὡσαὶ ἐχθροὶ εἰς τὸ παιδί' τυ κάνα.

Στὴν

Στlὼ Μαίναν ἤτονε πολὺ, ἔτοια ἀπονιὰ νὰ δείξῃ,
Τὴν ἄρπαξ' μὲ τὰ χέρια της, κ' ἤθελε νὰ τὴν πνίξῃ.
Ἐγὼ μεγάλο τὸ κρατῶ σαὼ τὸ κρατῶν κ' οἱ ἄλλοι,
Νὰ δείξῃ ἡ Μαίνα ςὸ παιδὶ ἔτοια ἀπονιὰ μεγάλη.
Μόνον γιὰ κάποια ἀφόρεσι, πῦβαλε ὁ λογισμός της,
Ἀντίδικός της νὰ γονῆ, μεγάλος κ' ἐχθρός της.
Ὤρισε ὁ Ῥῆγας τὸ ζημιὸ, καίνεν καὶ φέρεσί τυ,
Ῥῦχα ἀποφόρια κ' παλιὰ, κ' ἐντύνει τὸ παιδί τυ.
Καὶ κόβει τα ὡς τὰ γόνατα, κ' κύντυρα τ' ἀφίνει,
Κι ἀσύσυμη, κι ἀσέγνωρη ἡ Ἀρετῦσα γίνη.
Μὲ τὸ παλίτζη τὸ χονδρὸ, κ' μ' ἄχερα τῆς καίει,
Σξῶμα, κ' μέσα ςὸ σακὶ, πέζαις κι ἀγκάθαις βαίει.
Δίχως σεντόνια καὶ φτηρὰ, δίχως προσκεφαλάδι,
Ὤρισε νὰ πορδίεται μὲ τlὼ Φροσιιύη ὁμάδι.
Στὴν πλειὰ χειρότερη φυλακὴ, ςlὼ πλειὰ σκοτεινιασμένη,
Ὅπῦσαν βῦρκα κ' πηλὰ, τὴν ἔκαμεν κ' ἐμπαίνει.
Καὶ βιγλατώρυς μπιςικὺς, νὰ βλέπυν πέξω βαίει,
Μ' ὀγκιὰ ψωμὶ κι ὀγκιὰ νερὸν, ὥςτε πῦ ν' ἀποθάνῃ.
Τὸ εἶδε ἡ καϋμένη ἡ Ἀρετὴ τὴν ἀπονιὰ τὴν τόση,
Ἐλόγιαζε, πῶς ςὴν φλάκὴν τζ' ἔμελλε νὰ τελειώσῃ.
Τὴν Νέννα τζ' ἀγκαλιάσθηκε, καὶ λέγει της μὲ πόνον,

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Καὶ τίς μᾶς τὄθελεν εἰπῆ τὸν περασμένον χρόνον;
Ὅταν μ' ἀποκαμάρωνεν ὁ Κύρις μὲ τὴν Μάννα;
Κι ὅταν μὲ σπλαγχνικὰ φιλιὰ τζ' ἀγκάλαις της μ' ἐβάνα;
Κι ὅταν μῦ λέγαν τὴν γυλιὰ πῶς νὰ τὴν καταπίνω,
Καὶ ποιὸ κρασὶ εἶναι γιαξικὸ, κ' ποιὸ νερὸ νὰ πίνω,
Τὸν ἥλιον δὲν μ' ἀφίνασι ποτὲ νὰ μὲ καψώσῃ,
Κι ἀπόγη βλέπασι κ' οἱ δυὸ ὀξάφνυ μὴ μῦ δώσῃ.
Ἰότε νὰ πῶ νὰ κοιμηθῶ, ποιὰν ὥρα νὰ ξυπνήσω,
Ἀνάθεμα τὸ φύλαγε, Νένα μυ, ἡ μοῖρα πίσω.

Ὅν

Ὅποιος, ταῖς μεγαλότητες ζητᾷ τούτου τοῦ κόσμου,
Καὶ δὲν γνωρίζει, πῶς ἐπὰ διαβάτης εἶν τοῦ δρόμου,
Μὰ ῥέμπεται ςαῖς ἀφεντιαῖς, ςὰ πλοῦτη του καυχᾶται;
Ἐγὼ ἄγνωςον τὸν θεωρῶ, καὶ πελελὸς λογᾶται.
Τοῦτάναι αὐθοὶ καὶ λοῦλουδα, διαβαίνουν καὶ περνοῦσι,
Καὶ μεταλλάσσουνται οἱ καιροὶ, συχνὰ τὰ καταλοῦσι.
Σὰν τὸ γιαλὶ ῥαγίζονται, σὰν τὸν καπνὸν διαβαίνουν,
Ποτὲ δὲν ςέκουν ςαθερὰ, μὰ πηλαλοῦν, καὶ πηαίνουν.
Κι' ὅσον ἡ μοῖρα ςὰ ψηλὰ τὸν ἄνθρωπον καθίζει,
Τόσον καὶ πλειότερα πονεῖ, ὅταν τὸν ἐγκρεμνίζει.
Κ' ἐκεῖνα ποῦ τὸν καίουσι συχνὰ ν' ἀναγαλλιάσῃ,
Μεγάλοι ἐχθροὶ τοῦ γίνονται, τὴν ὥρα ποῦ τὰ χάσῃ.
Κι' ὅσον πλειὰ ἀφέντης κράζεται, καὶ βασιλειὸς λογᾶται,
Τόσον πλειὰ πρέπει νὰ δειλιᾷ πλειότερα νὰ φοβᾶται.
Γιατ' ἔτζι τὄχει φυσικὸ τῆς μοίρας τὸ παιγνίδι,
Νὰ πέρνῃ ἀπὸ τὴν μιὰν μερὰ, ςὴν ἄλλην νὰ τὰ δίδῃ.
Ἀμ' ὅποιος πτωχὸς ἀναθραφῇ, κ' εἰς τὰ ψηλὰ δὲν γγίζει,
Τοῦ κύκλου τὰ ςρατεύματα, ὡς θέλει, τὰ γυρίζει.
Μὰ πάντ' ἀνέγνοιος περπατεῖ, κι ἂν ξώγῃ κι ἂν κοιμᾶται,
Τοῦ ῥοιζικοῦ τὴν ὀργὴ ποτὲ δὲν τὴν φοβᾶται.
Κι ἂν εἰς ἀγάπη μπερδευθῇ, μιὰν σὰν κι αὐτὸν γυρεύει,
Κιοῦδὲ τὰ μέλη τυραννᾷ οὐδὲ τὸν νοῦν παιδεύει.
Ἐχαίρουμουν, πῶς ἤμουνα νὸς Ῥῆγα θυγατέρα,
Κ' εὐχαριςιαῖς τῆς μοίρας μου ἔδιδα νύκτα μέρα.
Κιοῦδὲ ςραβὰ, οὐδὲ κουτζὰ τὰ μέλη γεννηθῆκαν,
Ἀμὴ σωςὰ καὶ νόςιμα ςὸν κόσμον ἐφανῆκαν.
Παντᾶμουν ςῶν Γονέων μου ταῖς δροσεραῖς ἀγκάλαις,
Παντᾶμουν σὲ ξεφαντώσες, καὶ σὲ χαῖς μεγάλαις.
Κιοῦδ' ἀδελφὸν, οὐδ' ἀδελφὴν δὲν εἶχα νάμπῃ εἰς μάχη,
Γιὰ τὸ Ῥηγάτον τοῦ Κυροῦ τίνος παιδιοῦ νὰ λάχῃ.
Μὰ ὅλα πετάξαν σὰν πουλιὰ, ἐφύγαν, κ' ἐμισέψαν.
Κ' εἰς τὴν χειρότερην φλακὴν, καὶ σκοτεινὴν μ' ἐπέμψαν.

Κ' ἐκείνη ἡ βρύσις πῦ ἤλπιζα νὰ πιῶ νὰ μὲ δροσίσῃ,
'Εγίνη ποταμὸς θολὸς, καὶ πλειὸ δὲν εἶναι βρύσι.
Κ' ἔχει νερὰ φαρμακερὰ, κύματα τῦ θανάτυ,
Βράζυν, ὄχ' νὰ δροσίζυσι σήμερον τὰ νερά τυ.
Κ' ἡ λάμψις κείνη ὀπῦφεγγεν, ἐδὰ μὲ σκοτεινιάζει,
Κι ὁ αέρας πῦ μ' ἐδρόσιζεν, ἐδὰ καιτᾷ, καὶ βράζει.
Σαν ποιαν ἐλπίδα νἄχω πλειό; κι ὅλαις θωρῶ μῦ φύγαν,
Κὶ ὡσὰν καπνοὶ σκορπίσασι, ςὸν ἄνεμον κ' ἐπῆγαν.
Ἐ'σβύσαν τὰ 'Ρηγάτα μυ, ἐχάθηκαν τὰ πλῦτη,
Τί τέλος μ' ἔχει νὰ γενῆ ςὴν φυλακὴν ἐτύτη;
Καὶ μόνον μιὰ παρηγορεια μ' ἀπόμεινε μεγάλη,
Πῶς ςῦς ὅλα μ' ἐφέρασι τῦ 'Ρώκριτυ τὰ κάλλη,
Καὶ μετὰ τῦτα λάφρωσιν χρεικῦν τὰ σωθικά μυ,
Κ' εἶναι μεγάλο γιατρικὸ ςὴν κακοριοζικιά μυ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ω'μίλει, καὶ μ' ὑπομονὴ θωρεῖ τὰ δὲν ἐλπίζει,
Συχνὰ τὸ κλαῦμα τὸ πολὺ τὴν ὁμιλιὰ μποδίζει.
Στὰ ῥόδα, ςὰ ξανθάφυλλα τὰ δάκρυα περπατῦσαν,
Στὰ ςήθη κατεβαίνασι, ςὰ μάρμαρα κτυπῦσαν.
Ω'σὰν τὸν ναύτη ὅταν ἰδῆ κακὸν καιρὸν, κὶ ἀρχίσῃ,
'Η θάλασσα ν' ἀρματωθῆ νὰ τὸνε πολεμήσῃ,
Κ' ἔχ' ἄνεμον εἰς τ' ἄρμενα ἄγριον καὶ θυμωμένον,
Καὶ τὸν γιαλὸν πολλὰ θολὸν, βαθυὰ ἀνακατωμένον,
Καὶ πολεμῦν τὰ κύματα καὶ δίδυσίν τυ ζάλη,
Μπαίνοντας ἀπ' τὴν μιὰν μεραὰ, σκορπῶντας εἰς τὴν ἄλλη,
Κὶ ὥραις ςὸ νέφος τ' ὐρανῦ μὲ τὸ κατάρτι γγίζῃ,
Κὶ ὥραις ςὰ βάθη τυ ὁ γιαλὸς νὰ θὲ νὰ τὸ ῥυφήξῃ.
Νὰ χαμηλώνῃ ἡ συννεφιὰ, νὰ βρέχῃ, νὰ χιονίζῃ, (ζῃ.
Ν' ἀςράφτῃ νὰ βροντᾷ ὁ ὐρανὸς, κὶ ὁ κόσμος νὰ μυγκρί-
Κ' ἐκεῖνος ν' ἀρματώνεται, βλέποντας τόποια μάχη,
Καὶ τὸ τιμόνι μοναχὰ, ὄχ' ἄλλ' ἐλπίδα νἄχῃ.

Απά-

Ἐπάνω κάτω νὰ βοηθᾷ, σὰν ἄνδρας νὰ μαλώνῃ,
Καὶ νἄλθῃ κῦμα μὲ βροντὴ νὰ πάρῃ τὸ τιμόνι.
Ν' ἀποῤῥηκτῇ κι ἐλπίδα πλειὸ, κἄμμιαν νὰ μηδὲν ἔχῃ,
Νὰ χάσῃ ὅ, τι κι ἂν ἔμαθε, κ' ἐκεῖνα πῦ κατέχει.
Ἔτζη κι ὅ, τ' εἶπε ἡ Ἀρετὴ σὴν σιδερῆ θυρίδα,
Ὡσὰν ἐμπῆκε σὴν φλακὴν ἔχασε τὴν ἐλπίδα.
Παρηγορᾷ την ἡ Νεῖνα της, κι ὅ, τι μπορεῖ τῆς κάνει,
Κ' εἰς τὰ πονεῖ, παραμικρὰν γυρεύγει νὰ τὴν γιάνῃ.

NENNA

Παιδάκι μ' ἡ ὑπομονὴ εἶν γιατρικὸ μεγάλο,
Σ' κάθε πληγὴ, κι ὡσὰν αὐτὴ δεν εἶν βοτάνι ἄλλο.
Καὶ δροσερεύει τὸν καϋμὸν, τὸν πόνον ἐλαφραίνει,
Καὶ μετ' αὐτὴν γιατρεύονται, παιδάκι μ' ὅλοι οἱ πόνοι.
Μακάρι, θυγατέρα μυ, μὴν εἶχα προφητέψει,
Καὶ τὸ κακὸν εἰς τὴν ἀρχὴν νὰ τὄθελες γιατρέψει.
Μὰ δὰ, πῦ ῥίζαις ἔκαμε, κ' ἐκάρπισε περίσσα,
Καὶ τὰ λαφρὰ βαρυύασι, σραβᾶναι πᾶσαι ἴσα.
Τυχαίνει συ ἡ ἀνδρειώθῆς, σὸν πόλεμο πῦ μπῆκες,
Νὰ μὴν νικήσυν σήμερο τὰ βάσανα κ' ἡ πίκραις.
Σαὶ ἡ ἐλπίδες ἡ πολλαῖς τὸν ἄνθρωπον κομπώνυν,
Ἐκείναις πῦ σὰ νέφαλα κτίζυν, κὴ θεμελιώνυν,
Καὶ δείχνυν ἐλαφρὸν πολλὰ κ' εὔκολον κάθε κόπον,
Γίνονται μὲ καιρὸν ἐχθροὶ μεγάλοι τῶν ἀνθρώπων.
Κομπώνυσιν σὰ ὕσερα, κὴ τὰ λογιάζυν χαῦνν,
Γιατὶ σὰ νέφη τῦ οὐρανῦ τὰ χείλια τυς δεν φθαύνυν.
Ἔτζ' ὅταν φοβηθῇ κἀνεὶς, καὶ χάσῃ τὸ κατέχει,
Κι ἀποῤῥηκτῇ σὰ βάσανα, κι ἐλπίδα πλειὸ δεν ἔχει,
Εἶν ἄπρεπον, κ' οἱ ἄγνωσοι, χαύονται δεν φελῦσι,
Μὰ οἱ φρόνιμοι πολλαῖς φοραῖς τὰ δύσκολα νικῦσι.
Κι ὁπῦ κατέχει κὴ κρατεῖ, εἰς ἔτοια πάθη αὖ λάχῃ,
Ἀνδρειεύει, καὶ κερδαίνει την τῦ ῥιζικῦ τὴν μάχη.

Δὲν πρέπει ὁ ἀπορρήκτωνται, ὅδὲ πολλὰ νὰ ἐλπίζϋν,
Μὰ μὲ λογαριασμὸν περνῦν, ἐκεῖνο πῦ γνωρίζϋν.
Μὴ δὲν ἀπορρήκτῆς κ̕ σὺ, μὰ ὡς φρόνιμον ἀνδρειόψυ,
Καὶ βάνε λογισμὸς καλὸς, ἂν θὲς νὰ σὲ γιατρεύψϋ.
Βλέπεσαι κι ἂν ἀπελπισθῆς, κ̕ δὲν βοηθήσῃ ἡ γνῶσι,
Ἐσὺ τὸ θέλεις βαρεθῆ, κ̕ θὲς τὸ μετανοιώσει.
Κι ὅταν μανίζει ἡ θάλασσα, καὶ τὸ καράβι τρέχει,
Κι ἀγριεύϋσι τὰ κύματα, ςράφτει, βροντᾷ, κ̕ βρέχει,
Ο' ναύτης ἂν θὰ φοβηθῆ, καὶ τὸ τιμῶν ἀφήσῃ,
Καὶ δὲν ποθήσῃ ὁ ἀνδρειωθῆ, κ' ἡ τέχνη νὰ βοηθήσῃ,
Η' σὲ χαράκια ῥιζιμιὰ ἀνέμοι τὸ σκορπῦσι,
Ἢ ςὸν βυθὸν τῆς θάλασσας κύματα τὸ ῥυφῦσι.
Μὰ ἂν εἶν' ὁ ναύκληρος καλὸς, κ' οἱ ναύταις δὲν φοβῦνται,
Μὰ ςὸ τιμῶνι σέκυσι, κ' εἰς τ' ἄρμενα βοηθῦνται,
Τὴν θάλασσαν, τὸν ἄνεμον, τὴν ταραχὴν νικῦσι,
Τὸ ξύλον τὸ φυλάσσυσι, πλειὸ φόβον δὲν γροικῦσι.
Γλυτώνυν κι ἀναπαύονται, πῦ ἂν τὄθελαν ἀφήσῃ,
Κείνας τ' ἀνέμυ ἢ μαΐςτρας ἤθελαν τὸ βυλήσει.
Γιαύτως κ̕ σὺ μὴ δὲν χαθῆς, μὴν εἶσαι πηλπισμένη,
Κι ὁ ἄρρωςος σὰν ποῤῥιχθῆ, γιατρὸς δὲν τὸν ὑγιαίνει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τῆς Νένας ἡ παρηγορεία ὀλίγον τὴν δροσίζει,
Γιατὶ ςὰ πάθη πῦτονε, καὶ βρίσκεται γνωρίζει.
Στὸ ῥοιζικὸν ἐμάχετο, τῆς μοίρας ἀπονᾶται,
Κ' εἰς τὴν φλακὴ πῦ βρίσκεται, τρομάσει κ̕ φοβᾶται.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Ω' ῥοιζικὸ ἀκατάςατον, ἀνάπαυμὸν δὲν ἔχεις,
Μὰ δῶ κ' ἐκεῖ σὰν πελελὸν περιπατεῖς, κ̕ τρέχεις.
Ο'ντας ςὰ ὕψη μᾶς πετᾶς, τὰ χαμηλὰ γυρεύεις,
Κι ὅταν μᾶς δείχνεις τὸ γλυκὺ, τότε μᾶς φαρμακεύεις.

Ῥή-

Ρ'ήγισσας τέκνον μ' ἔκαμες, νὰ κλαίω, νὰ ῥείζω,
Καὶ κακομοῖρα σαν ἐμὲ κάμμιὰ ἄλλην δὲν γνωρίζω.
Κι ἂς εἶχα γεννηθῇ πτωχὴ, πτωχὸ ἂς εἶχ' ἀγαπήσει,
Ὄχι σὲ τόσα κίνδυνα νἆμαι κεῖς τόση κρίσι.
Πτωχὴ πτωχὸν ἀγάπησε, κ᾽ πόνον δὲν ἐγροίκαν,
Μὰ πτωχικὰ περάσασι, τὸν πόθον ἐχαρῆκαν.
Δίχως κάμμιαν ἀντήρησι, ἢ φόβον νὰ τὲς κρίνη,
Ἀέραν εἶχαν, καὶ δροσιὰν σζ᾽ ἀγάπης τὸ καμίνι.
Κ' ἐγὼ, γιατ' εἶμαι Βασιλειᾶ κ᾽ Ῥῆγα θυγατέρα,
Χίλοι καϋμοὶ κ᾽ βάσανα μὲ βρίσκουν νύκτα μέρα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ε'κύμπησε τὴν κεφαλὴν σ τὸ χέρα τζ ἡ καϋμένη,
Καὶ μὲ τὲς ἀναστεναγμοὺς δάκρυα συχνὰ τὴν χαίνει.
Τὰ μάτια τζ' ἐχαμήλωσε, χαμαὶ σὴν γῆ σιωπηρὰ,
Ἐβάραινε σὸ ῥοιζικὸν, κ᾽ σὴν πικρανὴ της μοῖρα.
Ε'φαίνετό της κλαίοντας τὸν πόνον ἀναπαύει,
Φαντὸ νὰ φάγῃ δὲν ζητᾷ, μηδὲ πιοτὸ γυρεύει.
Πόση πολλὴ θαράπευσις, παρηγορία μεγάλη,
Εἶναι σὸν κακοροίζικον, τὰ δάκρυα ὅταν τὰ βγάλη.
Κι ἂς τἆχε πάντα σιωφροσιὰ σὰ πάθη ἡ Ἀρετοῦσα,
Κ' ἐκεῖνα δίχως νὰ μιλοῦν, τὴν ἐπαρηγοροῦσαν.
Μ' ὀγκιὰ ψωμὶ, κι ὀγκιὰ νερὸν ἐπέρνα ἡ ζωή της,
Δὲν ἦσαν πλειὰ γονέοι της, μᾶσαν μεγάλοι ἐχθροί της.
Η' Μάννα της χειρώτερη ἤτον παρὰ τὸν Κύρη,
Κι ὅπ᾽ εἶχε δῆ λινόξυλα, κεῖ ἔβανε τ' ἀπύρι.
Τὄθελε δῆ τὸν Βασιλειὸν μὲ λογισμὸν νὰ κάτζῃ,
Τὴν θυγατέρα τζ' ἔψεγε, κ᾽ τὰ καμώματά τζη.
Καὶ κάθε μιὰ μιὰ φορὰ ἐπέμπαν κ' ἐρωτοῦσα,
Ἂν ἤλλαξεν ὁ λογισμὸς, ποῦχεν ἡ Ἀρετοῦσα,
Κεῖνα, ποῦ τὴν παιδεύουσιν, ἂν εὔγαλε ἀπ' τὸν νοῦ της,
Ἂν θὲ νὰ πάψῃ ἡ ὄργιτα καὶ μάχη τοῦ Κυροῦ της.

Κι

Κι' αὐτὴ ἐμήνα τῦ Κυρῦ πῶς σ' ἕνα ζάλο ςέκει,
Καὶ μηδ' ἐμεταςάλεψε, νὰ πάγῃ πλειὰ παρέκει.
Κ' οἱ λογισμοὶ τζ' εἶναι καλοὶ, ποτὲ της δὲν τζ' ἀφίνει.
Κάλλια ἔχει μέσ' ςὴν φυλακὴν, παρὰ νὰ τὺς μακρύνῃ.
Τῦτα τὰ πράγματα κρυφὰ λίγον καιρὸν περνῦσαν,
Μ' ἀρχῆσαν κ' ἐξαπλώνασι, κ' ἐπὰ κ' ἐκεῖ τ' ἀκῦσαν.
Γῆς Ἀρετῆς τὴν φυλακὴν, καὶ τῦ Κυρῦ τὴν μάχη,
Ἐμάθαν, μὰ δὲν ξεύρασι τὴν ἀφορμὴν ἥντεῖχει.
'ιατὶ κρυφὰ τῆς παιδρειᾶς τὴν δυσκολιὰ κρατῦσαν,
Οἱ ἐδικοὶ κατέχασιν, μὰ οἱ ξένοι δὲν τ' ἀκῦσαν.
ζ' ἐπερπατῦσαν οἱ καιροὶ, κ' ἐξάπλωνε τὸ πρᾶγμα,
Πολλὰ τὴν ἐλυπῆνταινε ς' ἄδικο πῦ τζ' ἐκάμα.
'μ' ἄλλο δὲν λογιάζυσιν, οἱ ξένοι ὐδὲ κατέχυν,
Τῦτην τὴν ἔγνοια ἡ μάνα της κι ὁ κύρις της τὴν ἔχυν.
'ν εἶναι μέσ' ςὴν φυλακὴν μὲ πάθη ἡ Ἀρετῦσα,
Πλειὰ λάβραις τὸν Ῥωτόκριτον κὶ πλειὰ καϋμοὶ κεντῦσα.
ςὴν ξενιτειὰ, πῦ γύριζεν, ἐποιας λογῆς ἐγίνη,
Κ' ἐποιας λογῆς ὁ λογισμὸς τῆς Ἀρετῆς τὸν κρίνει,
'πῦ δὲν εἶχε γνωριμιὰ, ζαβὰ, τυφλὰ περπάτει,
Πανταχῦ ἕνα λογισμὸν, κὶ μιὰν βυλὴν ἐκράτει.
'ν ἔςεκ' αὖ ἐκάθετο, ξύπνυ, κι ὅταν κοιμᾶται,
Τὴν Ἀρετὴν ἀναζητᾶ, τὴν Ἀρετὴν θυμᾶται.
'τὴν Εὔριππο καπίκησε, κι ἀποδεκεῖ λογιάζει,
Νὰ πέμπῃ φίλον μὲ γραφαῖς τὸν φίλον ν' ἀναμνιάζῃ,
'ιὰ νὰ μαθαίνῃ πῶς περνῦν, τὰ πράγματα πῶς πᾶσι.
Μήπως περάσῃ τῦ Ῥηγὸς ἡ ὄργιτα, καὶ παύσῃ.
ἶχ' ἕνα δῦλον μπιςικὸν, κ' ἐλέγαντον Πιςέντη,
Καὶ δὲν ἐψήφα θάνατον γιὰ τὸν καλόν τ' ἀφέντη.
απαρδινιάζει μιὰν αὐγὴν, κρυφὴν γραφὴν τῦ κάνει,
Καὶ κάπω τὸ ςιβάλι τυ εἰς ταῖς ραφαῖς τὴν βάνει.
αὶ λέγει τυ, ὅσον τὸ μπορεῖ σπυδαστικὰ νὰ σώσῃ,
Εἰς ταῖς Ἀθήναις, τὴν γραφὴν τῦ φίλυ τυ νὰ δώσῃ.

Κι

Κἰ ὅταν τὴν δίδει μὴ τὴν δῇ, κἀνεὶς νὰ τὸ κατέχῃ,
Καὶ βιαστικὰ νὰ πηλαλῇ μὲ τ' ἄλογο νὰ τρέχῃ.
Ἐ'ρίσεψεν ὁ δοῦλός του, ϗ μετὰ μέραις σώνει,
Στὴν χώραν, ϗ τ' Ἀφέντη του τὸν ὁρισμὸν πλερώνει.
Θαρρετὸν ὁ Πολύδωρος παίρνει τὴν ὥρα κείνη,
Νὰ δῇ τοῦ φίλου του γραφὴν, κι ὁλόχαρος ἐγίνη.
Τἄγραψεν ὁ Ῥωτόκριτος, μπορεῖ νὰ τὸ λογιάσῃ,
Ὁποὖχει γνῶσιν, ϗ γροικᾶ, δίχως γραφὴν νὰ πιάσῃ.
Πέμπει καὶ χώρια τοῦ Κυροῦ ἄλλην γραφὴν, να μάθῃ,
Πῶς εἶν καλὰ, ποῦ βρίσκεται, ϗ σὲ ποιὰ χώρα στάθῃ.
Κ' ἐβάστα τήνε φανερὰ, διὰ νὰ τὴν ἰδοῦσι,
Πῶς ἦλθε γιὰ τὸν κύριν του, ϗ μάννα του νὰ ποῦσι.
Μὲ πονηριὰν τὰ πράγματα ἐπῦτα περπατοῦσα,
Καθημερνὸ γιὰ λόγου του μαθαίνει ἡ Ἀρετοῦσα.
Τὴν μιὰν ἡμέρα στάθηκε, τὴν ἄλλη ἡμέρα πηαίνει,
Ὡσὰν ἐπῆρε τὴν γραφὴν, δὲν στέκει ν' ἀναμένῃ.
Ἔχωσε πάλι τὴν γραφὴν, σὰν ἔκαμε στὴν πρώτην,
Κι ἄχεν τον ὁ Ῥωτόκριτος πολλὰ κρυφὸν προδότην.
Ἔγραψεν ὁ Πολύδωρος μαντάτα πικραμένα,
Ποῦ βρίσκεται ἡ Ἀρετὴ μὲ τὴν καϋμένη Νένα.
Καὶ τἄκαμεν ὁ Κύρις της, ὅλα τ' ἀναθηβάνει,
Ὅλα τοῦ τἄπε στὴν γραφὴν μὲ πέννα καὶ μελάνι.
Σὲ λίγαις μέραις ἔφθασε στὴν Ἔυριπον ὁ δοῦλος,
Κ' εἶδέν τον ὁ Ῥωτόκριτος, κι ἀναγαλλιάσεν ὅλος.
Μὰ σὰν ἐπιάσε τὴν γραφὴν, καὶ τὰ κρυφὰ διαβάζει,
Χίλιαις φοραῖς ϗ πλειότεραις τὴν ὥρα ἀναστενάζει.
Ἐβρέχασι τὰ μάτια του, ποτάμι ἐκινοῦσα,
Θωρῶντας σ' ἤντα βάσανα βρίσκετ' ἡ Ἀρετοῦσα.
Λόγια πολλὰ λυπητερὰ λέγει τὴν ὥρα κείνη,
Κ' εἰς τὴν καρδιὰν ἐσφάγηκε, σ' ἄδικον ὁποῦ γίνη,
Μὰ συγκερνᾷ τοὺς πόνους του, λογιάζωντας μὲ γνῶσι,
Εἰς τἄδιαξεν ἡ Ἀρετὴ μ' ἐμπιστοσύνη τόση.

Καὶ

Καὶ πῶς πυργᾶ γιὰ λόγου του τόσους καϋμοὺς ϗ πάθη,
  Κ᾽ ἐμπῆκε σέτοιο πέλαγος, ϗ πάλιν δὲν ἐχάθη.
Κ᾽ ἐγνώρισέ το φανερὰ, πῶς δὲν τὸν ἀπαρνᾶται,
  Ζόμπλι μεγάλον ἔδειξαν ἐκεῖ ποῦ τυραννᾶται.
Πολλαῖς φοραῖς τὸν δοῦλόν του ἔστελνε νὰ μανθάνῃ,
  Καὶ πάντα τὴν κρυφὴν χαρὰν ἔβανε στὸ στιβάλι.
Ἐμάθαινε κ᾽ ἡ Ἀρετὴ ἡ σφυκτοκλεισμένη,
  Ποῦ βρίσκετ᾽ ὁ Ῥωτόκριτος, ποῦ περπατεῖ, ποῦ πηαίνει.
Ποτέ της δὲν ἐρώτησεν ἐκείνη, νὰ τῆς ποῦσιν,
  Ἀμ᾽ ἡ Φροσύνη πονηρὰ ἐκεῖ ὅπου τῆς ποῦσιν,
Οἱ φλακατόροι, μάνθανε μὲ φρόνησιν ϗ γνῶσιν,
  Ὅπου κἀνεὶς δὲν ἠμπορεῖ ποτὲ νὰ τινὸς νοιώσῃ.
Μὲ τέχνην ὁ Πολύδωρος ἔκανε κ᾽ ἐζχωρικοῦνταν,
  Κι᾽ ἀξαργητοῦ τὰ ξάπλωνε τὰ λόγια κ᾽ ἐσκορποῦνταν.
Μόνον πῶς βρίσκεται καλά, στοιαῖς χώραις ἐπερπάτει.
  Τὰ ἀπομεινάρια τῆς χαρᾶς πάντα κρυφὰ τὰ κράτει.
Εὑρίσκετ᾽ ὁ Ῥωτόκριτος σὲ πλειὰ μεγάλη ἀγκοῦσα,
  Σὲ πλειὰ χειρότερη φλακὴ, παρὰ τὴν Ἀρετοῦσα.
Καὶ τὴν καρδίαν ϗ τὴν πνοὴν, τὰ μέλη, ϗ τὸ φῶς του,
  Σμιὰ θεληματικὴν φλακὴν τἄβανε μοναχός του.
Δὲν ἔτρωγε, δὲν ἔπινεν, οὐδὲ ποτὲ κοιμᾶτο,
  Στὸν λογισμὸν ἐκεῖνον, στὸν νοῦν ἐτυραννᾶτο.
Συχνὰ, συχνὰ ἀναστέναζε, τὰ μέλη του κρυώνουν,
  Βοτάνια δὲν τὸν ὠφελοῦν, γιατροὶ δὲν τὸν ὑγιαίνουν.
Ὁλότελα ἀπορρήτευε, τὴν νειότην ἀπαρνήθη,
  Μίαν ὥραν εἰς ἀνάπαψιν ποτὲ δὲν ἐζχωρικήθη.
Μακραίνουν γένεια ϗ μαλλιὰ, ἀλλάσσει ἡ στόρισί του,
  Κάνει ἄλλην ὄψιν ἀσούσουμη, ϗ λοαίνει ἡ ἰδική του.
Ἐμαύρισεν, ἀχήμισε, στὰ ξένα ποῦ γυρίζει,
  Κι᾽ ὅποιος κι᾽ ἂν τὸν ἐκάτεχε, πλειὸ δὲν τονὲ γνωρίζει.
Οἱ ξεῖς χρόνοι περάσασι, κ᾽ οἱ τέσσαρες ἐμπαίνα,
  Ποῦ ἡ Ἀρετὴ στὴν φλακὴν, κι᾽ ὁ Ῥώκριτος στὰ ξένα.

Μα-

Μακρᾶσιν, μακρὰ βρίσκοντο ἕνας ἀπὸ τὸν ἄλλο,
Μάσαν κ᾿ οἱ δυὸ σὲ μιὰ βουλὴν, κ᾿ ἐσέκαν σ᾿ ἕνα ζάλο.
Σμιὰ βράσιν ἐκαπνίσασι, τὰ ξύλα ὅτζ᾿ ἐσυμπαίνα,
Πούρθαινε ἡ ἀνάλαμπή, στοὺς δυὸ, κι᾿ ὄχι στὸν ἕνα.
Φέρνουν οἱ χρόνοι κ᾿ οἱ καιροὶ, ποῦ καταπιάσουν ὀλίγα.
Σμάχην ἐπιάσθη ὁ Βασιλειὸς μὲ τῆς Βλαχιᾶς τὸν Ῥῆγα.
Γιὰ μιὰ χώρα ἔχουν διαφορὰν, κεῖς ἔχθειταν ἐμποῦκα,
Κι ὁ εἷς τοῦ ἀλλοῦ λογαριασμὸν σὲ τοῦτο δὲν ἐχρεῖκα.
Καθημερνὸν ἐπλήθαινεν ἡ ἔχθρητα κ᾿ ἡ μάχη,
Κι ὁ εἷς κι ὁ ἄλλος ἤθελε σ᾿ νῖκος τὴν χώραν νὰ ᾿χῃ.
Ἐμπαίνουσιν εἰς τὰ βαθυά, κ᾿ εἰς τὰ κακὰ μαντάτα,
Καταρδινιάζουν πόλεμον, μαζώνουν τὰ φουσάτα.
Ὁ Βασιλέας τῆς Βλαχιᾶς δὲν στέκει ἀναμένη,
Λαὸν ἐμάζωξε πολυὺ, κ᾿ εἰς τὴν Ἀθήναν πηαίνει.
Τουπώνει ἀπ᾿ ἔξω στὰ τειχιὰ, τὴν χώραν φοβερίζει,
Μὲ καβαλλάρους καὶ πεζοὺς τοὺς κάμπους τριγυρίζει.
Ἔκαψε δάση καὶ χωριὰ, κι ἀνθρώπους χμαλωτίζει,
Κ᾿ οἱ σκοτωμοὶ, καὶ ὁ πόλεμος ὁ φοβερὸς ἀρχίζει.
Βλαντίστρατον τὸν λέγασι τοῦτον τὸν ξένον Ῥῆγα,
Πολλὰ τὸν ἐπαινούσανε κεῖνοι ποῦ τὸν ἐσμίγα.
Ἦτον φουσάτα δυνατὰ σὲ μιὰ μεριὰ κεῖς ἄλλη,
Γιατὶ κ᾿ οἱ δυὸ ἦσαν δυνατοὶ, καὶ Βασιλοὶ μεγάλοι.
Στοῦνα φουσάτον ἦσανε, κεῖς τ᾿ ἄλλο ἀνδρειωμένοι,
Κι ὁποῦχε χάσει σήμερον, τοδεταχυὰς κερδαίνει.
Πᾶν τὰ μαντάτα δῶ κ᾿ ἐκεῖ, παντοῦθ᾿ τὰ μαθαίνουν,
Πολλοὶ κινοῦν τοῦ ῥοιζικοῦ, κεῖς τὰ Φουσάτα πηαίνουν.
Γροικᾶτο κι ὁ Ῥωτόκριτος, καὶ στέκει καὶ λογιάζει,
Ἡ ἀγάπη ποῦχε τζ᾿ Ἀρετῆς νὰ πάγῃ τὸν βιάζει,
Καὶ μπιστικὰ σὰν δουλευτὴς τῆς χώρας νὰ βοηθήσῃ,
Κι ἂν ἠμπορεῖ, τὸν Ῥῆγά του νὰ κάμῃ νὰ νικήσῃ.
Μ᾿ ὅλον ὁποῦ τὸν ἔδιωξε κατέχει καὶ γνωρίζει,
Πῶς εἶναι Κύρις ἐκεινῆς, ποῦ τὴν καρδιά του ὁρίζει.

Μὲ

Μὲ κάποια ἐλπίδα κίνησε, ςὸν λογισμόν τυ βάνει,
Μ' ἕνα τυ ἀφέντη κι' ὀχ' ἐχθρὸν φιλιὰν κι ἀγάπην πιάνει.
Ἀποφασίζει νὰ ςαθῇ ἀπέξω τῦ φυσάτυ,
Κι ὥσαν ἰδῇ τὸν Ῥῆγά τυ νὰ βγῇ μὲ τ' ἄλογά τυ.
Εἰς τὸ φυσάτα τὸ ζημιὸ ὥσαν πυλὶ νὰ δώσῃ,
Κι ὅσυς μπορεῖ ἀπ' τὺς ἐχθρὺς νὰ ῥήξῃ, νὰ σκοτώσῃ.
Κι ὀλήμερνὴς τὰ πολεμᾷ, κι ἀπέκεις νὰ μισεύῃ,
Καὶ ῥόγα μηδὲ πλήρωμα ποτὲ νὰ μὴ γυρεύῃ.
Μήπως ϗ πάψῃ ἡ ἀπονιά, ὕςερα σὰν τὸ μάθῃ,
Πῶς εἶν ἐκεῖνος πὔδιωξε, κ' εἴπασι πῶς ἐχάθη.
Τῦτον τὸν λογισμὸν ἔβαλε, μὰ μπρὸς θὲ νὰ μαυρίσῃ,
Τὸ πρόσωπον, κι ἐδὲ κανεὶς νὰ μὴ τονὲ γνωρίσῃ.
Ἦτον μιὰ γρᾶ ςὴν Ἔυριππον, ἀλλοτινὴ βυζάςρα,
Μάϊσα, πῦ κατέβαζε τὸν οὐρανὸν μὲ τ' ἄςρα,
Μὲ τὰ χορτάρια κάτεχε, σὰν τᾄθελε μαλάξῃ,
Νὰ κάμῃ τ' ἄσπρο μελανὸ, ταῖς πρόσοψες ν' ἀλλάξῃ.
Ἐπῆγεν ὁ Ῥωτόκριτος, ςὴν μάϊσαν, ϗ βρίσκει,
Μὲ δόσιν ϗ μὲ πλήρωμα, ϗ μὲ καλὸ κανίσκι,
Ζητᾷ, ϗ κάνει τυ νερὸ, τὸ πρόσωπόν τυ πλύνει,
Μαυρίζει, ϗ μελαχρινὸς βαθυᾶς βαφῆς ἐγίνη.
Κ' ἐποιας λογῆς ἀσπρίμισεν, ἐποιας λογῆς μαυρίζει,
Πῦ ἡ ἴδια μάννα αὖ τονε δῇ, ποιὸς εἶναι δὲν γνωρίζει.
Γίνεται μελανόμαυρος, πῦτον ξανθὸς περίσσα,
Καὶ τὸ νερὸ τὰ κάλλη τυ ἔκαμε κι ἀσχήμισα.
Σ' ἕνα φλασκάκι ἄλλο νερὸ τῦ δίδει νὰ φυλάξῃ,
Καὶ λέγει τ' ὅταν τυ φανῇ, ςὴν σόρισιν ν' ἀλλάξῃ,
Νἄλθῃ ςὴν πρῶτην τυ ἀσπρειὰ, νἄλθῃ ςὰ πρῶτα κάλλη,
Ἐκεῖνο τὄςερο νερὸ ςὸ πρόσωπόν τυ ἂς βάλῃ.
Καὶ πρὶν μισέψῃ, τὰ νερὰ ἐτῦτα δοκιμάζει,
Κι ὧραις τὸ πρόσωπο ἔλαμπε, κι ὧραις τὸ σκοτεινιάζει.
Ὡσὰν τὰ καταρδίνιασε, πλειὸν ἄλλο δὲν γυρεύει,
Καβαλλικεύει μιὰν αὐγὴ, ϗ μοναχὸς μισεύει.

Σὲ

Σὲ λίγαις μέραις ἔφθασεν ἀπέξω στὴν Ἀθήνα,
  Κ' ἔστεκε κ' ἐσοχάζετο τὰ δυὸ φυσάτα κεῖνα.
Καὶ καβαλλάρης τὰ θωρεῖ, κοντήτερα σιμώνει,
  Καὶ τὸ φυσάτο τζ' Ἀρετῆς θωρεῖ, κι' ἀναδακρυώνει.
Παραμιλεῖ λαμόναχος, καὶ λέγει, πῦρ ἐτῦτοι,
  Εἶν' ἄνδρες, ὁποῦ βλέπουσι τζ' ἀφοῦγκρας μου τὰ πλοῦτη.
Τὴν χώρα στρέφεται θωρεῖ, καὶ λαχταρεῖ ἡ καρδιά του,
  Κατέχωντας, πῶς βρίσκεται μέσ' στὴν φλακὴ ἡ κυρά του.
Καὶ λέγ' ἂς ἤμουν πουλὶ, νὰ πέταξα τὴν ὥρα,
  Καὶ νὰ περάσω τὰ τειχιὰ, νὰ μπῶ μέσα στὴν χώρα,
Νὰ βρῶ τὴν πόρταν τῆς φλακῆς, κρυφὰ νὰ κατακρούσω,
  Τὴν ὁμιλιὰ, ποῦ πιθυμῶ, καὶ ῥέγομαι ν' ἀκούσω,
Νὰ πάρω τὴν παρηγορειὰ, κείνη ποῦ πέρνει ἡ Μάνα,
  Σὰν ζωντανέψῃ τὸ παιδὶ, ὁποῦ νεκρὸ τὸ ἀγνάντα.
Τοῦτα βαστοῦν ὁ λογισμὸς, τοῦτ' ἔλεγεν ἡ γλῶσσα,
  Ἀναθιβαίνωντας συχνὰ τὸν ὅρκο ποῦ ὁμῶσα.
Βρίσκ' ἕναν τόπο πόκρυφο σ' ἕνα δενδρὸ ποκάτω,
  Κεῖ ἦτον, κι' ἀρματώνετο, τὴν νύκτα κεῖ κοιμᾶτο.
Κάθε ταχὺ σηκώνετο, κι' ὡς ἤθελε χρειαστήσῃ,
  Ν' ἀντιλαλήσῃ ἡ σάλπιγγα, βούκινον νὰ κτυπήσῃ,
Ἐκαβαλλίκευε ὡς αἰτὸς, σπουδάζωντας τὴν στράτα,
  Καὶ μὲ τὴν ὥραν ἔφθανε, ποῦ σμίγαν τὰ φυσάτα.
Κ' ἔκανε κόσμοστρόβιλα, καὶ ταραχὴ μεγάλη,
  Κ' ἐβόηθα πάντα μιᾶς μεριᾶς, κ' ἐπλήγωνε τὴν ἄλλη.
Σὰν δράκος ἐφοβέριζε, σὰν λιόντας τζ' ἐπολέμα,
  Κ' οἱ Βλάχοι νὰ τονὲ θωροῦν ἀπομακρὰ ἐτρέμα.
Ἔρρικτε, παρασόλνιαζεν, ἐσκότωνε ἀπ' αὐτοὺς,
  Πολλὰ μεγάλος τοὺς ἐχθροὺς ἐφαίνετο σὲ κείνους.
Δὲ τὸν ἐγνώριζε κανεὶς, οὐδ' ἐδικοὶ οὐδὲ φίλοι,
  Κι' ὁ τόπος ὅπου χώνετο, ἦτον μακρὰ ἕνα μίλι,
Κι' ὡς ἔβλεπε κ' ἐβράδυαζε, καὶ πῶς ὁ ἥλιος κλίνει,
  Ἐμίσευε σπουδαστικὰ κι' αὐτὸς τὴν ὥρα κείνη.

Καὶ

Καὶ τὸ ταχὺ σημαίνετο, κ' ἤρχετο μὲ τὴν ὥραν,
Πολλὴν βοήθειαν ἔδωκε σὴν πικραμένην χώραν.
Εἰς τὰ φυσάτα καὶ τὰ δυὸ ἔγνοια μεγάλη μπαίνει,
Ποιὸς νὰ αὐτῆς π' ἔτζη συχνὰ σὰν δράκος καταβαίνει,
Κάθε ταχὺ καὶ πολεμᾷ, καὶ κάθ' ἀργὰ μισεύει,
Καὶ μηδὲ φίλος τῶ ἀκλουθᾷ, ὐδὲ σύντροφον γυρεύει.
Παίρ οἱ μεγάλοι σῦ Ῥηγὸς, καὶ πρῶτοι πὸ φυσάτο,
Καὶ λέγουν τῳ μὲ πλιὰ χαρὰ ἐτοῦτο τὸ μαντάτο.
Α'φεντη σὰν θηριό πεμψε τὸ δίκιο τζ' Αφεντιᾶς σου,
Γιατ' ἄδικα σὲ πολεμῶν, κ' θὲ νὰ σὲ χαλάσῃ.
Καὶ πολεμᾷ για λόγυ σου, κι ἀλύπητα βαρίσκει,
Καὶ δὲν γυρεύει πληρωμὴν, μηδὲ ζητᾷ κανίσκι.
Ε'μπαίνει εἰς χίλιας λογισμὺς, κι ὁ Ῥῆγας δὲν κινᾶται,
Νὰ πῇ για τὸν Ῥωτόκριτον, πειδὴ κι ἐχθρὸς λογᾶται.
Κι ὐδ' ὁ Πολύδωρος ποσῶ ἐτῦτο δὲν λογιάζει,
Καὶ πόσαν πλειὰ πῦ τῦπασι, Σαρακηνὸς πῶς μοιάζει.
Κ' οἱ στρατιώταις τῆς Βλαχιᾶς παινέματα τῶ κάνυν,
Καὶ τρέμυν, ὅταν τὰ μιλῶν, κιὄταν τ' ἀναθυβαίνυν.
Καὶ λέσινε τῶ Βασιλειῶ, δὲν ξεύρομεν τὰ πῶμε,
Ἄνθρωπος εἶναι, ἢ θηριὸν ἐκεῖ πῶ πολεμῶμε.
Κι ἄλλοι δυὸ νάλθαν μοναχὰ, νάσαν σὰν εἶναι τῦτος,
Ἡ Βασιλειά σου ἔσβυνε, κ' ἐχάνετο ὁ πλῦτος.
Ὁ Ῥῆγας ὁ Βλαντίστρατος γροικῶντας τῦτα λέσι,
Ἐβάλθηκε μὲ τῶ λεῶ τὸ πλῆθος τὰ καρδίση.
Γιατ' ἔβλεπε κ' ἐχάνοντα, οἱ ἄνδρες κ' ἐφυρῦσαν,
Μὲ τὴν βοήθειαν τῶ θηριῶ οἱ λίγοι τζ' ἐνικῦσαν.
Ὄντας κάχη πλειὰ λαὸν, ἐβάλθη μιὰ μέρα,
Ν' ἀρματωθῇ, νὰ ὀρδινιαθῇ τὴν αὔριον ἀποσπέρα.
Νὰ μὴν ἀφήσῃ πίσω τῳ στρατιώτην ἀπομείνη,
Μ' ἀρματωμένοι νὰ βρεθῶν ὅλοι τὴν ὥρα κείνη.
Κι τὴν βαθυὰ βαθυὰ αὐγὴν εἰς τὰ γλυκὰ τῶ ὕπνυ,
Ὁπῦναι κάμνει ἀχώριστοι πολλοὶ καπνοὶ τῶ δείπνυ,

Ἀξά-

Ἔξαφνα μὲ πολλαῖς φωναῖς, καὶ ταραχὴν ἁρμάτων,
  Νὰ δώσουν φόβον τοῦ λαοῦ, νὰ φύγῃ πάνω κάτω.
Κ᾽ ἔσοντας νάχῃ πλειὰ λαὸν, κι᾽ ὅλοι καλοὶ ἀνδρειωμένοι,
  Ἄσφαλτα κείνην τὴν φορὰν τὸ νῖκος ἀναμένει.
Καὶ λέγει, ὥστε νὰ πέμπωμεν λίγους νὰ πολεμοῦσι,
  Νῖκος ποτὲ μ᾽ ἔποιο θηρίο δὲν ἠμποροῦ νὰ δοῦσι.
Μὰ σὰν σμιχθῇ ὅλος ὁ λαὸς, τὸ πλῆθος τὸ περίσσο,
  Μὲ θέλει κάμει σήμερον ἄσφαλτα νὰ νικήσω.
Κλῶτα μπορεῖ ἕνας μοναχὸς σὲ τόσους νὰ βοηθήσῃ;
  Τοὺς λίγους, ὄχι τοὺς πολλοὺς μπορεῖ νὰ πολεμήσῃ.
Ἔκαμεν ὅ, τι λόγιαζε, βαθεινὰ αὐγὴ ἁρματόνει,
  Μὲ συγχανάδα τὸν λαὸν, καὶ τοῦ ἐχθροῦ σιμώνει.
Μὲ σάλπιγγες, μὲ βούκινα, μὲ κτύπους τῶν ἁρμάτων,
  Τὸ ἄλλο φουσᾶτο ξύπνησε, ποῦ ὅλον τὸ πλειὰ κοιμᾶτον.
Κι᾽ ὥστε νὰ καταρδινιασθοῦν ὅ, τι τοὺς κάμει χρεία,
  Ἐχάσασι τὴν δύναμιν, τέχνην, κ᾽ τὴν ἀνδρεία.
Πᾶν τὰ μαντάτα τὰ πικρὰ εἰς τοῦ Ῥηγὸς τὴν χώρα,
  Ἀφέντη, βόηθα γλίγωρα, γιατὶ μᾶς βιάζει ἡ ὥρα.
Ὁ Βασιλειὸς ὀποῦτονε ςὸ ςρῶμα κουμπισμένος,
  Πάραυτα, ἐσηκώθηκε σὰν ξεπεριωρισμένος.
Σπουδαστικὰ ἁρματώνεται, τζ᾽ ἀποιμονάρους κράζει,
  Ν᾽ ἁρματωθοῦν νὰ τ᾽ ἀκλουθοῦν, ςὸν πόλεμον τοὺς βιάζει.
Γέρου καρδιὰ δὲν ἔδειξε, μὰ νειότη κοπελάρη,
  Καὶ δὲν δειλιᾷ τὸν θάνατον, κι᾽ ἂν ἤθελε τὸν πάρῃ.
Βγαίνει ἀπ᾽ τὴν χώραν, κι᾽ ἀκλουθοῦν ὅλοι ἁρματωμένοι,
  Πᾶσιν ἐκεῖ, ποῦ ὁ θάνατος, κι᾽ ὁ χάρος τζ᾽ ἀναμένει.
Ἀνακατώνετ᾽ ὁ λαὸς, καὶ τὰ φουσᾶτα σμίγουν,
  Μᾶτον ἀκόμη σκοτεινὰ καὶ δὲν καλοξανοίγουν.
Δίδουν πνοιὰ ςὰ βούκινα, ταῖς σάλπιγγαις φυσοῦσι,
  Πάγει ἡ λαλιὰ ςὸν οὐρανὸν, τὰ νέφη ἀντιλαλοῦσι.
Μὲ τὴν βαβοῦρα τὴν πολλὴν, καὶ κτύπους τῶν ἁρμάτω,
  Ἐξύπνησ᾽ ὁ Ῥωτόκριτος, γιατὶ δὲν ἐκοιμᾶτο.

Κὶ ὁ λογισμὸς τῆς Ἀρετῆς ὀλίγον τὸν ἀφίνει,
Νὰ κοιμηθῇ, γιατ' ἀγρυπνᾶ τζ' ἀγάπης τὴν ὀδιμύνη.
Ἄλλο μαντάτο νὰ τὸ πῶν, δὲν ςέκει ἡ ἀναμένη,
Μὲ σπᾶθα καβαλλίκεψε, ςὸν κάμπον κατεβαίνει.
Σὰν ὅταν εἶν καλοκαιριὰ, μέρα σιγασεμμένη,
Κὶ ἔξαφνα ἀνεμοςρόφιλος ἀπὸ τὴν γῆν ἐβγαίνει,
Μὲ βροντισμὸν, κ̀ ταραχὴν τὴν σκόνη ἀσηκώσῃ,
Καὶ πάγει την τόσον ψηλὰ, ὁπῦ ςὰ νέφη σώσῃ.
Ἔτζη κὶ ὅταν ἐκίνησε μὲ τέτοια ἀνδρειὰ περπάτει,
Ὁπῦ βρονταῖς κ̀ σκονισμοὺς κάνει ςὸ μονοπάτι.
Μ' ἔτοια μεγάλη μάνιταν ἔσωσε ςὸ φυσάτο,
Ὁπ' ὅποιος κὶ ἂν ἐγλύτωσε, μὲ φόβον τὸ διγᾶτο.
Εἰσὲ καιρὸν ὁ Ῥωτόκριτος ἔσωσε ςὸν λιμιῶνα,
Πῦ οἱ Ἀθηναῖοι φεύγασι, κοὶ Βλάχοι τοὺς ζυγῶνα.
Μὲ φόβον ἐγλακύσανε, βοήθειαν δὲν βρίσκαν,
Κ' οἱ ἐχθροί τους τοὺς ἐδιώχνασι, κὶ ἀλύπητα βαρίσκαν.
Κὶ ὥσὰν λιονταρι ὅταν πεινᾷ, κὶ ἀπὸ μακρὰ γροικήσῃ,
Κ' ἔρχεται βρῶμα, ὁπῦπαχε νὰ βρῇ νὰ κυνηγήσῃ.
Κ' εἰς τὴν καρδιὰν κινᾷ, ὡς τὸ δῇ, ἡ πιθυμιὰ τὴν μάχη,
Τρέχει ζημιὸν ἐπαύω τυ, κὶ ἀγριεύει, σὰν τῦ λάχη.
Φωτιὰ πυρὴ ςὰ μάτια τυ ἀνεβοκατεβαίνει,
Καπνὸς ἀπ' τὰ ῥυθούνια τυ μαῦρος βραςὸς ἐβγαίνει,
Ἀφροκοπᾷ τὸ ςόμα τυ, τὸ κῦφός τυ μυγκρίζει,
Ἀνασηκώνει τὴν ὐρὰν, τὸν κόσμον φοβερίζει,
Καταχτυπῦν τὰ δόντια τυ, κ̀ τὸ κορμὶ σπαράσει,
Ἀναχαράζωνυν τὰ μαλιὰ, κ̀ ξέχει νὰ τὸ πιάσῃ.
Ἐδέτζη ξαγριεύθηκε γιὰ τὰ κακὰ μαντάτα,
Κὶ ὥσὰν αἶτος ἐπέταξε, κ' ἐμπῆκε ςὰ φυσάτα.
Βλάχοι, κακὸν τὸ πάθετε, εἰς τὰ ὅσαις ηὗρε φνίδια,
Ἐδάλθασι τ' ἀπαρθηνὰ, κ' ἐπάψαν τὰ παιγνίδια.
Ὁπῦλαχε νὰ δῇ ποτὲ σύγλυσιν νὰ φυσκώσῃ,
Νὰ πνίξῃ ἀνθρώπυς κ̀ θηριὰ, δενδρὰ νὰ ξεριζώσῃ.

Καὶ νὰ μυγκρίζυ οἱ ποταμοὶ, κὶ ὁ κόσμος ν' ἀχριέψῃ,
Κὶ ἀςροπελέκια ὁ ὐρανὸς χαμαὶ ςὴν γῆν νὰ πέμψῃ.
Νὰ ζέμυν ὅσοι τὰ θωρῦν, τὸ πνεῦμα τυς νὰ χάνυν,
Νὰ ξεψυχῦν ἀπτὴν φόβον τυς, πρὶν παρὰ ν' ἀποθάνυν.
Ε'δέτζη κὶ ὁ Ῥωτόκριτος κάνει τὴν ὥρα κείνη,
Πολλὰ μεγάλη σύγχυσις εἰς τὸ φυσάτο γίνη.
Τίνος τὸν πόδαν ἔκοφτε, τίνος τὴν χέρα ρίχτει,
Τίνος ἐκόπη ἡ κεφαλὴ, τίνος τὸ ςῆθι ἀνοίκτη.
Ποιὸν ἀπτὴν μέση χώριζε, τινος κοιλιαὶ ἐζύπα,
Παντα κάνει αἷμα ἡ κοπανιὰ, ἐκεῖ πῦ τὴν ἐκτύπα.
Σὰν κάνει ὁ λύκος εἰς τ' ἀρνιὰ, ὅταν πεινᾷ, κ᾽ ῥάσει,
Καὶ πνίγει τα, ὅπυ κὶ ἂν τὰ βρῇ, κ᾽ φθάνει ὅπυ πάσι.
Ε'τζ' ἔκανε ὁ Ῥωτόκριτος, ξεζέχωντας τὸ νῖκος,
Οἱ Βλάχοι ζέμυν σὰν τ' ἀρνιὰ, κ' ἐκεῖνος εἶναι λύκος.
Ζερβὰ, δεξιὰ τὺς πολεμᾷ ἀλύπητα σκοτώνει,
Καὶ σὰν θηριὸ τζ' ἀπογλακᾷ, σὰν δράκος τὺς ζυγώνει.
Ε'κοπτε μέσαις κ᾽ μεριὰ, κορμιὰ πὸ πάνω ὡς κάτω,
Ἔκλαιγ' ἐκεῖνος ὁ λαὸς, κ' ἔζεμε τὸ φυσάτο.
Πέφτει ἀπτὴν χέρα τὸ σπαθὶ, χάνυν τὸ χαλινάρι,
Τὸ θέλαν δῆ ἀπὸ μακρὰ τῦτο τὸ παλικάρι,
Α'ποκρυγιαίναν ἡ καρδιαῖς, τὴν ἀνδρειὰν ἐχάναν,
Ἐφεύγαν, κ' ἐγλακύσανε, τὰ μονοπάτια πιάναν.
Πέρνει ψυχὴν κ᾽ δωάμιν τζ' Αθήνας τὸ φυσάτο,
Πῦ τῦβρεν ὁλοσκόρπιςον, κ' ἐγλάκα πάνω κάτω.
Τὸ πρόσωπον γυρίζασι, πῦ δείχνασι τὴν ῥάχη,
Κὶ ὅσον ματώνυν τὰ σπαθιὰ, τόσον πληθαίνη ἡ μάχη.
Τὶς πέφτει κ᾽ ψυχομαχεῖ, τὶς πέφτει ποθαμμένος,
Καὶ τὶς ὀλίγα, τὶς πολλὰ βρίσκεται λαβωμένος.
Μεγάλος καλοροίζικος ἐκράζυτον ἐτότες,
Ἐκεῖνος, ὀπ' ἀπέθνησκε μὲ ταῖς πληγαῖς ταῖς πρώταις.
Κὶ ὡς εἶχε πέσῃ ἀπτὸ φαρὶ, τὴν ζῆσι νὰ τελειώσῃ,
Κὶ ὐδ' ἄλλα πόνο ὁ πόλεμος κὶ ἡ μάχη νὰ τῦ δώσῃ.

Μὰ

Μὰ οἱ ἄλλοι, πὲ γκρεμνίζωνταν, κ' εἶχαν πνοὴν κ' ἐζῶσαν,
Οἱ καβαλλάροι καὶ πεζοὶ τὰς ἐκλατζοπατῶσαν.
Κι' ἐπάνω ςαῖς λαβωματιαῖς τὰ πέταλα βυλῶσαν,
Καὶ τὴν πληγὴν ξεσχίζασι, κ' πόνυς ἐχοικῶσαν.
Καὶ μὲ τζινιαῖς, δαγκαματιαῖς, κεντήργια, πὲ τὰς δίδαι,
Πολλ' ἄχημα τελειώνασι δίχως ζωῆς ἐλπίδα.
Κοίτεται τ' ἄλογο ψοφᾷ ς' ἀφέντη τε τὸ πλάγι,
Σβέφεται ὁ φίλος κ' θωρεῖ τὸν φίλον πῶς ἐσφάγη.
Συμ̃βοφας μὲ τὸν σύμ̃βοφον νὰ ξεψυχὲν ὁμάδι,
Τὸ αἷμα εἶναι ἡ κλίνη τως, κὴ γῆ προσκεφαλάδι.
Κοίτεται πάνω ςὸν νεκρὸν ὁ ζωντανὸς κι ἀκόμη,
Δεν ἦλθαν τε ξεψυχημὲ οἱ ἵδρωτες καὶ βόμοι.
Ε'πεφτεν ἐτζ' ὁπὲχασεν, ὡσὰν κι ὁπὲ κερδαίνει,
Κι ὅταν ὁ εἷς ψυχομαχεῖ, ὁ ἄλλος ἀποθαίνει.
Βαβὲρα κακοροιζινιᾶς, λόγια θανατωμένα,
Ἐσυντυχαίναν τὰ κορμιὰ τὰ κακαποδομένα.
Λυπητερὰ κ' θλιβερὰ τὸν πόνοντως ἐλέγαν,
Θάνατον γλιγωρότερον κὴ πλειαὔκολο γυρεῦαν.
Πολλοὶ ἀφὲ σκοτώσασι μ' ἀνδρείαν τὸν ἐχθρόντως,
Τότε κι αὐτοὶ κρυγοὶ νεκροὶ πέφταν ἀπτ' ἄλογόν τως.
Οἱ καβαλλάροι πᾶν πεζοὶ, τ' ἄλογα σκοτωμένα,
Κι ἄλλα γλακῦσι μοναχὰ ςὸν κάμπον σκορπισμένα.
Τὰ αἵματα κινῆσανε, κ' ἐβρέχαν σὰν ποτάμι,
Τῶν σκοτωμένων τὰ κορμιὰ, ποῦ κοίτονται ἀντάμι.
Τάρφυς ἐκάναν κ' βυνὰ, κι ὁ Ῥώκεντος ςὴν μέση,
Ἀλύπητα τὰς πολεμᾷ, κ' πάσχει νὰ κερδέσῃ.
Κ' ὅπε κι ἂν ἐπερπάτηξεν ἐκείνη τὴν ἡμέρα,
Ἤτονε χάρος τὸ σπαθὶ, κὴ θάνατος ἡ χέρα.
Η' γῆ ὁπῦτον πράσινη, μὲ χόρτα ςολισμένη,
Ἐγίνη ὁλοκόκκινη μὲ αἵματα βαμμένη.
Ο' πόλεμος ἐπλήθαινε μὲ ταραχὴ μεγάλη,
Κι ὥραις ἐνίκα ἡ μιὰ μεριὰ, κι ὥραις ἐνίκα ἡ ἄλλη.

Σαν τοῦ γιαλοῦ τὰ κύματα, σ' καιροῦ ἀνακατωμένου,
  Ὀποῦ οἱ ἀνέμοι τὰ φυσοῦν, καὶ πρὸς τὴν γῆν τὰ πηαίνου,
Κι ὥραις ἀφρίζουν καὶ σκορποῦν ἔξω στὸ περιγιάλι,
  Κι ὥραις στὸ βάθος τοῦ γιαλοῦ ξαναγιαγέρνουν πάλι:
Ἔτζη καὶ τὰ φουσάτα αὐτὰ τ' ἄγρια τὰ θυμωμένα,
  Ὥραις ὀπίσω σύρνουνται κι ὥραις ἐμπρὸς πηαῖνα.
Γίνονται αἱματοκυλισαῖς, πολλῶν λογιῶν θανάτοι,
  Καὶ τὸν Ἡρακλῆ ὁλημερνὴς ξομάρα τὸν ἐκράτει,
Μὴ χάσῃ τὸ φουσάτον του, κεὶς τὴν καρδιὰν τὸν πιαίνει,
  Καὶ σκλαβωθῇ κεὶς τὴν σκλαβιὰ, σὰν σκλάβος νὰ ποθαίνῃ.
Δὲν ἠμπορεῖ ὁ Ῥωτόκειτος νἆναι εἰς κάθε τόπον,
  Μὰ πουχὶ σώσει θάνατον ἔδιδε τῶν ἀνθρώπων:
Πλειὸ τὴν ζωήν τοῦ δὲν ψηφᾷ, πολλὰ ἄβραζεν τὸ αἷμα,
  Σὰν εἶδε τὸν Ἀφεύτην του μὲ τζ' ἄλλους κ' ἐπολέμα,
Ἡ ἀγριότης τῆς καρδιᾶς, κι ὁ φόβος τοῦ θανάτου,
  Ποῦ τῶν ἐχθρῶν του ἔδιδε μὲ τὰ καμώματά του,
Παρὰ τὸν ἴδιον θάνατον πλειὰ φόβον τοὺς ἐβαίνει,
  Καὶ τὸ κορμὶ ἄφηνε ἡ ψυχὴ, πρὶν παρὰ νὰ ποθαίνῃ.
Ἐπέσασιν ἀρίθμητοι δίχως ψυχὴ στὸ χῶμα,
  Τῶν λύκων ἐγενήκασι, καὶ τῶν κοράκων βρῶμα.
Εἰς τούτους τζ' ἀνακατωμοὺς εἰκοσιδυὸ ἀνδρειωμένοι,
  Εἶχαν ἀπτὸν Βλαστίστρατον μιὰν ὀρδινιὰ παρμένη,
Νὰ βροῦν τὸν ἄλλον Βασιλειὸν, νὰ τόνε πολεμήσουν,
  Κι ἂν δὲν τὸν πιάσουν ζωντανὸν, νεκρὸν νὰ τὸν ἀφήσουν.
Καὶ συνξοφιάζει τους κι αὐτὸς, κι ὁμάδι συνοδεύαν,
  Κι ἐπάνω κάτω σὰν θηρία τὸν Ῥῆγαν ἐγυρεύαν.
Εὑρήκασι τὸν γέροντα κι ὡς λιόντας ἐπολέμα,
  Κεὶν τὸ σπαθὶ ὁλοκόκκινον ἀπὸ τὸ τόσον αἷμα.
Ἐκ' ἦτον κι ὁ Πολύδωρος, στὴν συνξοφιάν του κι ἄλλοις,
  Τὸν Ῥῆγα τους προσέχασιν εἰς ἔγνοια χρεία μεγάλη.
Ὡς ἔσωσε ὁ Βλαστίστρατος, ὡσὰν λιοντάρι ξέχει,
  Ἐπάνωτου μὲ τ' ἄλογο, κι ὑπομονὴ δὲν ἔχει.

Κι

Κι' οπίσω τ' άλλοι κοσιδυό, κι ως δράκοντες εράσαν,
Κι οκτώ κοντάρια τε Ρηγός το κύτελον εσπάσαν.
Ε'πεσεν απ' το άλογο, ο Ηράκλης κ' εζαλίθη,
Χαμαί στην γην ξαπλώθηκε, στα αίματα κυλίθη,
Πεζός είν κι ο Πολύδωρος, μάκαμε σαν λιοντάρι,
Ε'βλεπε τον Αφσέντη τε κάνεις να μην τον πάρη.
Ε'ξεζαλίθη ο Βασιλειός, κι ογλίγωρα σηκώθη,
Κ' έκραξε τον Πολύδωρον, κι σ' κείνο παρεδόθη.
Με το σπαθί στην χέρα τες σαν λιόντες πολεμέσι,
Και από τες Βλάχες ζωντανοί δεν θέλει να πιαθέσι,
Μάσανε τόσοι οι εχθροί, οπέ τες τριγυρίζεν,
Όπε κάνενα γλυτωμόν για τότε δεν ελπίζεν.
Με δυό κακαίς λαβωματιαίς στην κεφαλήν, στην χέρα,
Ευρίσκετ' ο Πολύδωρος εκείνην την ημέρα,
Ο' Αφσέντης με τον δελλιτήν τον θάνατον γνωρίσαν,
Όταν φωνήν κι ταραχήν παλικαριέ χροικήσαν.
Τέτ' η φωνή κ' η ταραχή, της μάχης το σημάδι,
Ήτονε τε Ρωτόκειτε, πε ως είδε κ' είναι ομάδι,
Ο' Αφσέντης με τον φίλον τε εις κίνδυνον θανάτε,
Ταίς σκάλλαις αντιπάτησε, κι σφίγγει τ' άρματά τε,
Ο' πρώτος πε τε απάντησε, ήτον δικός τε Ρήγα,
Τε Βλάχε, και καθημερνό εις μιαν βελλήν εσμίγα,
Και δίδει τε μια κονταριά, κι το κοντάρι μπήκτει,
Εις τον λαιμόν ποκατωθιό, κι χάμαι τόνε ρήκτει,
Κρυόν, νεκρόν, κι ασάλευτον, και καταιματωμένον,
Τα μαθημένα τε έκαμε το χέρι το ανδρειωμένον,
Σκοτώνει κι τον δεύτερον, τον τρίτον ξεστελλώνει,
Και το κοντάρι τζάκισε, με το σπαθί σιμώνει,
Κ' έκαμεν πράγματα φρικτά, καμώματα μεγάλα,
Θάνατον τον ελέγασι, Χάρο όνομα τε βγάλα.
Σαν το γεράκι όταν δη στην λίμνην καθισμένον,
Πλήθος πελιών, κ' εκεί χοθή άγριον κι θυμωμένον,

Και

Καὶ ἀπὸ τὰ ὕψη τοῦ οὐρανοῦ τὴν ταραχὴν ἀρχίσῃ,
Γεριλλώσουσι τὰ μάτια του, ϗ τὰ φτερὰ κτυπήσῃ,
Δώσῃ στὴν μέσην τῶν πουλιῶν, κ' ἐκεῖνα τρομασμένα,
Νὰ ξοριθοῦν, ϗ νὰ χαθοῦν, ϗ νὰ χωθοῦν καθένα.
Εἰς τὸ νερὸ ἄλλα νὰ βουτοῦν, στὰ ὕψη ἄλλα νὰ πᾶσι,
Γιὰ νὰ γλυτώσῃ τὴν ζωὴν κάθε πουλὶ νὰ ῥάσῃ.
Νὰ φεύγουν ὅσο τὸ μποροῦν τὴν μάνιταν ἐκείνη,
Καὶ τὸ γεράκι μοναχὸν ν' ἀφήσουν ν' ἀπομείνῃ.
Ἐδέτζη γίνη κ' εἰς αὐτοὺς ἐκείνην τὴν ἡμέρα,
Πολλὰ τὴν ἐτρομάξασι τοῦ Ῥώκριτου τὴν χέρα.
Τόσους νὰ δῇ νὰ πολεμοῦν τὸν φίλον, ϗ τὸν Ῥῆγα,
Ὡσὰν γεράκι χύθηκε, κι ὡσὰν πουλιὰ τοῦ φύγα,
Γλυτώνει, ξεγκουσεύγει τους, ἄλογα τοὺς γυρεύει,
Εὑρίσκει τους, ϗ δίδει τους, κι ὁ Ῥῆγας καβαλκεύει.
Καὶ τῆς Βλαχιᾶς ὁ Βασιλειὸς θωρῶντας ἥττα κάνει,
Φεύγει ἀποκεῖ, γιατὶ θωρεῖ, πῶς ἔχει ν' ἀποθάνῃ.
Δὲν θέλει πλειὸ ὁ Ῥωτόκριτος, τ' Ἀφέντη νὰ μακρύνῃ,
Πάντα κοντά του πολεμᾷ, ϗ σπλαγχνικὸς ἐγίνη.
Ἐμίσεψε ὁ Πολύδωρος, δὲν στέκει ν' ἀναμένῃ,
Γιατ' εἶχε δυὸ πληγαῖς κακαῖς, ϗ μέσ' στὴν χώραμπαίνει.
Βαριὰ πολλὰ σχοικᾶτονε, λαβωματιὰ μεγάλη,
Εἶχε σιμὰ στὸ κοῦτελο, κι ἐμπρὸς στὸ στῆθος ἄλλη.
Ὁλημερνὴς ὁ πόλεμος πολλοὺς θανάτους κάνει,
Κ' ἐκεῖνος ὅπου κέρδαινε τὴν μιάν, τὴν ἄλλην χάνει.
Ἐβράδυασε, κ' ἡ σάλπιγγες ἐπαίξαν νὰ σχολάσουν,
Οἱ σκοτωμοὶ νὰ πάψουσι, γιὰ τότε νὰ περάσουν.
Κάθε φουσάτο σύρθηκε στὰ μέρη τὰ δικά του,
Καθ' ἕνας στέκει ὁληνυκτὶς ζωσμένος τ' ἅρματά του.
Σὰν ἐσχολάσα οἱ σκοτωμοί, ϗ γιὰ τὴν ὥρα κείνη,
Καὶ τὸν ἐχθρόν του κάθε εἷς σ' ἀνάπαυσιν ἀφήνει,
Ἔκραξε τὸν Ῥωτόκριτον ὁ Ῥήγας καὶ σιμώνει,
Καὶ σπλαγχνικὰ τοῦ μίλησε, μιλῶντ' ἀναδακρυώνει.

ΡΗ-

ΡΗΓΑΣ

Λέγει τυ, σὺ μ' ἐγλύτωσες, πὲ ποθαμμένος ἤμυ,
Καὶ σὺ μὲ τὴν ἐχάρισες σήμερον τὴν ζωή μυ.
Κ' ἐπεὶ ἔτοιο πρᾶγμα ἀπὸ σὲ, τέτοιο καλὸ γνωρίζω,
Θέλω κὴ νὰ μοιράσωμεν ταῖς χώραις πὲ ὁρίζω.
Καὶ νᾶσαι πάντα μετὰ μὲ, κι ἀπῆτις ξεψυχήσω,
Τέκνον κὴ κληρονόμον μυ εἰς ὅλα νὰ σ' ἀφήσω.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ω'ς ἤκυσ' ὁ Ῥωτόκριτος, μὲ τάξιν γονατίζει,
Καὶ γνωστικὰ, κὴ φρόνιμα τέτοιας λογῆς ἀρχίζει.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Α'φέντη, τὰ Ῥηγάτα συ κράτει τα διὰ σένα,
Καὶ χρέος κανένα σήμερον δὲν ἔχεις μὲ ἐμένα.
Α'ν ἦλθα κ' ἐπολέμησα γιὰ σὲ, κὴ γιὰ τὴν χώρα,
Τὄκαμα γιὰ τὸ δίκιοσυ, ὄχι νὰ θέλω δῶρα.
Γιὰ τῦτο ἀνεθράφηκα, κ' ἔπιασα τὸ κοντάρι,
Πάντα τὸ δίκιον ἀγαπῶ, κὴ μὴ μὲ τὄχης χάρι.
Καὶ τ' ἄδικο τὲ Βασιλεὺ τῶν Βλάχων εἶναι τόσο,
Πού ἂν μπορέσω, θάνατον ξεβέχω νὰ τὲ δώσω.
Καὶ τὴν ζωὴν προθυμερὸς ςὴν ζυγαριὰν τὴν βάνω,
Χαρέμενος κάθε καιρὸν ςὸ δίκιο ν' ἀποθάνω.
Ε'κράτει τον ὁ Βασιλειὸς, ςζ' ἀγκάλαις τυ τὸν ἔχει,
Ἐθώρειτον ςὸ πρόσωπον, ποιὸς εἶναι δὲν κατέχει.
Τὰ σίδερα τῆς κεφαλῆς ἔχυσιν ὀλ'γαλμένα,
Καὶ τὰ φυσάτα κὴ τὰ δυὸ ςέκυν ἀναπαυμένα.
Ε'σκοτωθήκασι πολλοὶ ἐκείνω τὴν ἡμέραν,
Καὶ ποιὸς τὲ ἑνὲ, κ' ἀλλὲ Ῥηγὸς κακὰ μαντάτα φέραν.
Ο'κτὼ χιλιάδες κ' ἑκατὸ λείπυν ἀπτὰ φυσάτα,
Τζ' Ἀθήνας, κ' ἔχυν λείψανα κάμπυς βυνὰ γεμάτα.

Λει-

Λείπουν τοῦ Ῥῆγα τῆς Βλαχιᾶς ἄλλαις χιλιάδες δέκα,
  Κ' οἱ Βασιλεῖς μὲ λογισμὸν πολλὰ βαριὰ ἐστέκα.
Ἐπικραθήκασι πολλὰ οἱ Βασιλειάδες τοῦτοι,
  Γιατὶ ποῦ χάσει τὸν λαὸν, ἔχασε καὶ τὰ πλοῦτη.
Δὲν ἦτον διαφορὰ κάμμια στὸν ἕνα πὸ τὸν ἄλλο,
  Μ' ὅλον ὁποῦτον τῆς Βλαχιᾶς φουσάτο πλειὰ μεγάλο.
Κι ὁ εἷς τοῦ ἄλλου γαπητικὰ ἐπέμψαν νὰ μιλώσουν,
  Νὰ κάμουν μέραις δώδεκα, δίχως νὰ πολεμήσουν.
Γιὰ νὰ ξεκουραθῇ ὁ λαὸς, νὰ γιάνουν οἱ πληγωμένοι,
  Νὰ θάψουν τὰ νεκρὰ κορμιὰ, ποὖν πόσοι σκοτωμένοι.
Ἐκάμασι τὴν σύβασιν, ἐπῆτην κι ἀναμένουν,
  Ταῖς μέραις, κι ὥστε νὰ διαβοῦν, σ' ἀγάπην ν' ἀπομένουν.
Ἀπὸ τὴν πρώτη ἀργατινὴν ὁ Ῥωπόκριτος μισεύει,
  Πάγει καὶ ξαρματώνεται, καὶ τὸ κορμὶ ἀναπαύει.
Κ' ἀχαριστᾷ τῆς μοίρας του στὴν χάρι της τὴν τόση,
  Ποὖφερε τέτοιαν ἀφορμὴν, τὸν Ῥῆγα νὰ γλυτώσῃ.
Κ' ἤλπιζε ποῦ μὲ τὸν καιρὸν ἡ ὄργιτου νὰ περάσῃ,
  Νὰ δῇ κι αὐτὸς τὸ πιθυμᾷ, πρὶν παρὰ νὰ γεράσῃ.
Τοῦτον ἂς τὸν ἀφήσωμεν νὰ συχνανασενάζῃ,
  Κι ἂς ἔλθωμε στὸν Βασιλειὸ, ποῦ στέκει καὶ λογιάζει,
Ποιὸς νάναι, ποῦ τοῦ βοήθησε μὲ τῆς ἀνδρειᾶς τὴν χάρι,
  Σποιὸν τόπον ἐγεννήθηκε τέτιο ἄξιο παλικάρι;
Κ' εἶδέν τον κ' εἰς τὸ πρόσωπον, ποιὸς εἶναι δὲν κατέχει,
  Γιατὶ κάμμιαν γνωριμιὰν, οὐδὲ σουσοῦμι ἔχει.
Μέσα σὲ τοῦτον τὸν καιρὸν μιὰ σάλπιγγαν κρουκοῦσι,
  Πρὶν νὰ περάσουν ἡ δώδεκα μέραις, καὶ νὰ διαβοῦσι,
Εἰς τὸ φουσάτον τοῦ Ῥηγὸς τοῦ Βλάχου εἶδαν κ' ἐμπαίνει,
  Εἷς καβαλλάρης θαυμαστὸς σ' ὅλην τὴν οἰκουμένην.
Ἄριστον τὸν ἐλέγασιν, ἀνίκητον λιοντάρι,
  Τὸν θάνατο εἶχε στὸ σπαθὶ, τὸν χάρον στὸ κοντάρι.
Ἐτοῦτος ἦτον ἀνεψὸς ἀπὸ γυναίκιον αἷμα,
  Τοῦ Βλαντιστράτου τοῦ Ῥηγὸς, στὸν κόσμον τὸν ἐξέμα·

Κι

Κι' άπτὴν Φραγγιὰν ἐμίσεψε, κ' ἦλθε νὰ τȣ̃ βοηθήσῃ,
Κ' εἰς τέτοιαν χρείαν μοναχὸν δὲν θὲ νὰ τὸν ἀφήσῃ.
Πεζεύει, πάει ςȣ̃ Μπάρμπα τȣ, φιλεῖτον εἰς τὴν χέρα,
Χαρὰν μεγάλην τȣ̃δωκεν ἐκείνην τὴν ἡμέρα.
Ε'χάρηκεν ὁ Βασιλειὸς, χαίρονται κὶ ὅλοι οἱ ἄλλοι,
Κάνει ὁ λαὸς ἀπταῖς φωναῖς παραξοπὴ μεγάλη.
Ο' Ῥήγας βάνει λογισμὸν, νὰ πάψȣν οἱ πολέμοι,
Τὰ αἵματα, κ' οἱ σκοτωμοὶ, πȣ̃ ὅλος ὁ κόσμος ξέμει,
Καὶ νὰ γενῇ μιὰ σύβασις πȣ̃ρε ϗ νὰ θελήσῃ,
Τῶν Ἀθηνῶν ὁ Βασιλειὸς ἐτȣ̃το νὰ χροικήσῃ.
Νὰ βρῇ ἕνα τὸν καλήτερον ἀπ' ὅλο τὸ φȣσάτο,
Ν' ἀρματωθῇ, νὰ ὀρδινιαθῇ, νἄλθῃ ςὸν κάμπον κάτω,
Νὰ πολεμήσῃ μὲ σπαθὶ, νὰ ξέξῃ μὲ κοντάρι,
Ὁμάδι μὲ τὸν Ἄριςον τ' ἀγένειο παλικάρι.
Κ' εἰς τὰ κορμιά τȣς ἐτȣνῶν νὰ ςέκῃ ἡ διαφορά τȣς,
Νὰ τὰ ξεκαθαρίσȣσιν οἱ δυὸ μὲ τ' ἄρματά τȣς.
Νὰ πάψȣσιν οἱ σκοτωμοὶ οἱ τόσοι ἀπτὰ φȣσάτα,
Ὁπȣ̃ναι οἱ κάμποι λείψανα, ϗ τὰ βȣνὰ γεμάτα.
Μὰ μπρὸς τὸ λέγει τȣ̃ Ἄριςȣ, νὰ δῇ τὴν ὄρεξί τȣ,
Σὰν κεῖνον, πȣ̃ ςὸν κίνδυνον θὲ νάμπῃ τὸ κορμί τȣ.
Τȣ̃τος ζημιὸν ὡς τὄκȣσε, τȣ̃ λέγει, Βασιλειά μȣ,
Ἀκόμη πλειὰ γλυκειὰ φωνὴ δὲν ἦλθεν εἰς τ' ἀφτιά μȣ.
Δὲν ἦλθα ἐπὰ νὰ ξαγȣδῶ καὶ νὰ πηριδιαβάσω,
Μἄλθα, θηριὰ νὰ πολεμῶ, ἄνδρας νὰ δοκιμάσω.
Καὶ νὰ ματώνω τὸ σπαθὶ εἰς τῶν ἐχθρῶν τὰ ςήθη,
Κὶ ὁ Ἄριςος γιὰ πόλεμον ποτὲ δὲν ἐφοβήθη.
Καὶ μὴν ἀργήσῃς Βασιλεῦ, μαντατοφόροι ἂς πᾶσι,
Χίλοι χρόνοι μȣ̃ φαίνȣνται, ἡμέρα νὰ περάσῃ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο'λόχαρος ἀπόμεινεν ὁ Μπάρμπας νὰ τ' ἀκȣ́σῃ.
Πέμπει τȣ̀ς φρονιμώτερȣς, τȣ̃ Ῥήγα νὰ τὸ πȣ̃σι.

Ἀπτὸ

Α'πτὸ φυσάτον τ' ἔλειπεν αὐτὸς τὴν ὥραν κείνη,
Στὴν χώραν ἦτον γιὰ δελειὰ, κ' ἐπῆγασι κὶ αὐτοίνοι.
Εὑρίσκυντον εἰς τὸ Θρονὶ, κὶ ὡς τὸν ἐπροσκυνῆσαν,
Τὰ θέλαν, τὲ γυρδ΄σασι, μὲ τάξιν ὡμιλῆσαν.
Ο' Βασιλειὸς τέτοιο βαρὺ μαντάτο νὰ γροικήσῃ,
'Εςάθηκε μὲ λογισμὸν, δὲν θὲ νἀποφασίσῃ.
Λέγει τυς, πέτε τῦ 'Ρηγὸς, σὰν σμίξῃ μετὰ μένα,
Θέλω τῦ δώσει πηλογιὰν ςἄχετε μιλημένα.
Κ' ἐκεῖνο, πῦ ἐλόγιασεν αὐτὸς σ' καιρὸν πεεἰασο,
Δὲν ἡμπορῶ ἔτζη τὸ ζημιὸ ἐγὼ νἀποφασίσω.
Κὶ ὅ, τι κὶ ἂν ἀφεντεύομεν, χώραις, χωριὰ, κὶ πλῦτη,
Θὲ νἄμπυν εἰς τὴν ζυγαριὰν, θωρῶ τὴν ὥρα τύτη.
Κ' εἰς μιὰ βαμπακερὴ κλωςὴ νὰ κρεμαθῇ τυχαίνει,
'Η βασιλειά μας κὶ τῶν δυὸ, κ' εἶν πρᾶγμα, πῦ βαραίνει.
Κὶ ἀπόψε θέλω νὰ τὸ δῶ, νὰ τὸ καλολογιάσω,
Τὴν φρονιμώτερην βελὴν κὶ πλειὰ καλὴν νὰ πιάσω.
Καὶ δίχως ἄλλο ὡς αὔριο ἀπηλογιὰ νὰ δώσω,
Στὸ πρᾶγμα, π' ἔτζη γλίγωρα δὲν ἡμπορῶ νὰ σώσω.
Καὶ μ' ἔτοια λόγια γνωςικὰ τύτυς ἀπηλογιάζει,
Κὶ ὡς ἐμισέψαν τὸ ζημιὸ τὺς φρόνιμύς τυ κράζει.
Εἰς τὸ παλάτι ἤλθασι, τριγύρυ τὺς καθίζει,
Κὶ ἀπέκει δυὸ κὶ τρεῖς φοραῖς τὺς συγχνανωτραυίζει.
Στὸ πρόσωπόν τυς ὁλωνῶν τ' ἀνάβλεμμα περπάτει,
Μὲ τὴν 'Ρηγατικὴν ὀξάν, πῦ ξεμε τὸ παλάτι,
Ε'δειχνε, πῶς τὴν σιωπὴν θέλει τὴν ὥρα κείνη,
Κὶ ὅλοι νὰ ςέκυν νὰ γροικῦν ἤντἆναι, κ' ἤντα γίνη;
Ω'ς εἶδε, πῶς τὴν ἀναπνοιὰν κρατίζυν, κὶ σωπαίνυν,
Καὶ νἄθελε νὰ τὺς εἰπῇ, μὲ φόβον ἀναμένυν·

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Λέγει τυς, Συμβυλάτωροι ἐτύτην τὴν ἡμέραν,
Μαντάτα ἀπ' τὸν Βασιλειὸ πολλὰ γνοιασὰ μῦ φέραν,

'πῦ μὲ βάνῃ εἰς λογισμὸν, καὶ εἰς πεῖρασα ζάλη,
Γιατ' εἶναι τύτη μιὰ δυλειὰ παρὰ ποτὲ μεγάλη.
τὴν διαφορὰν ὀπῦχομεν, νὰ μὴ γενῆ ἄλλη κρίσι,
Μὰ ἕνα κορμὶ νὰ βάλωμεν νὰ τὴν ἀποφασίσῃ.
'να νὰ βάλωμεν γιὰ μᾶς, κ' ἐκεῖνος ἄλλον πάλιν,
Τὴν διαφορὰν νὰ κρίνυσι, πῦχομεν τὴν μεγάλην.
ὶ τὸ κοντάρι, κὶ σπαθὶ κὶ σιδερὸν σκυτάρι,
Καὶ νὰ γενῆ ἡ ἀπόφασι, καὶ δίκιο, πῦ τοκάρει.
γῶχω βάρος ςὴν καρδιὰν, κὶ λογισμὸν μεγάλο,
Ἄρισος ἦλθε ἀπτὴν Φραγκιὰν, κ' ἐπᾶναι δίχως ἄλλο.
κὶ τῦτον ὅλον τὸν καιρὸν, ὀπῦ μᾶς πολεμῦσι,
Λογιάζω ὁ Μπάρμπας τῦπεμψε, νὰ πᾶν νὰ τὸν εὑρῦσι.
τῦτος λείπει ἀπὸ καιρὸν, κ' εἰς ἄλλα μέρη κράτει,
Κ' εἰς ἄλλαις χώραις ἦτονε, ςὴν ξενιτειὰ περπάτει.
εἶνη ἡ χαρὰ πῦχεν ὀψὲς τῦ Βλάχυ τὸ φυσάτο,
Κατέχετε, πῶς ἦτονε γιὰ τῦτο τὸ μαντάτο.
αὶ δίχως ἄλλο ξεύρετε, κὶ Ἄρισος ἦλθε τώρα,
Διὰ νὰ δώσῃ βάσανο κὶ φόβον εἰς τὴν χώρα.
τῦτος εἶναι θαυμαςὸς, ὅλοι τὸν ἐπαινῦσι,
Φοβῦνται, τρέμυν, χάνονται, ὅσοι καὶ ἂν τὸν δῦσι.
ὶ ἀπὸ πολλὺς ἀγροίκησα, εἶναι καιρὸς, κ' ἐλέγα,
Πῶς ςὴν καρδιάν τυ βρίσκεται τῆς ἀνδρειᾶς ἡ φλέβα.
ὶ ὡς ἤκυσα κ' ἐλέγασιν, ἄλλοι πῦ τὸν ἐτρέμα,
Δεκατριῶν χρονῶν ἦτονε, π' ἄρχισε κ' ἐπολέμα.
'ἐδὰ θὲ νἆν εἰκοσιδιὸ, λογιάσετε ἤντα ξάζει,
Κ' ἡμεῖς ἐπὰ ποιὸν ἔχομεν ς' ἄρματα νὰ τῦ μοιάζῃ;
ὰ τῦτον ἀποκότησεν ὁ Βλάχος νὰ μηνύσῃ,
Πῶς πλειὸ δὲν θέλει μὲ πολλὺς γιὰ νὰ μᾶς πολεμήσῃ.
ὶ νὰ διαλέξω ἀπτὸν λαὸν ἕνα, κὶ κεῖνος ἄλλο,
Κ' εἶναι δικός τυ ὁ Ἄρισος ἐκεῖνος δίχως ἄλλο.
ὅποιος σκοτώσῃ ἀπὸ τὺς δυὸ, τὸν ἄλλον κὶ νικήσῃ,
Ὁ Ῥήγας πῦχει τὸν χαϊμὸν, τὸν πόλεμον ν' ἀφήσῃ.

Νὰ βαύῃ αὐτὸς τὴν μοῖραν του, κ' ἐγὼ τὸ ῥοιζικό μου,
Στὸ ζύγι νὰ καμπανιθοῦν, μὲ φόβου, καὶ μὲ τρόμου,
Στὴν χέραν τ' ἔχει τὸ θηλιό, σὰν Ῥήγας τὸν ὁρίζει,
Γιὰ κεῖνο τοῦτα μᾶς μιλᾷ, γιὰ κεῖνο φοβερίζει.
Καὶ εἰς ἡμᾶς ποιὰς βρίσκεται, ποιὸν ἔχομεν ἐλπίδα;
Πῦρε προχθὲς τὸν πόλεμον μικροὺς, μεγάλους τζ' εἶδα
Μόνον εἰς τὸν Πολύδωρον εἶχ' ὅλον μου τὸ θάῤῥος.
Κ' ἐδὰ φοβοῦμαι μὴ χαθῇ, μὴ τόνε πάρῃ ὁ χάρος.
Γιατ' ἔχει δυὸ λαβωματιαῖς, καὶ σέκει ν' ἀποθαύῃ,
Κι' ὅλοι οἱ γιατροὶ τὸ λέγουσι πῶς δὲν μπορῇ νὰ γιαύῃ
Μὰ πάλι ἂν ἦτον καὶ καλὰ, δειλιᾷ πολλὰ ἡ καρδιά μου
Στὴν δυύαμίν του νὰ δοθοῦν τὰ πλοῦτη κ' ἡ ἀξιά μου
Γιατὶ τ' Ἀρίστου τ' ὄνομα εἶναι πολλὰ μεγάλο,
Καὶ βρίσκω διαφοραῖς πολλὴν στὸν ἕνα πὲ τὸν ἄλλο
Καὶ δὲν κατέχω, τὶ νὰ πῶ, καὶ τὶ ν' ἀποφασίσω,
Καὶ τὶ μαντάτο τοῦ Ῥηγὸς εἰς τοῦτο νὰ μιλήσω.
Ἐδὰ πληθαίνει ὁ φόβος μου, ἐδὰ πληθαίνει ἡ ζάλη,
Ἀπόφασις θὲ νὰ γενῇ παρὰ ποτὲ μεγάλη.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Στέκουν οἱ φρόνιμοι βουβοὶ, καὶ εἰς τὸν ἄλλο θώρει,
Κἀνεὶς νὰ δώσ' ἀπόκρισιν σὲ τοῦτα δὲν ἡμπόρει.
Πλὴρ ἕνας, ὁποῦ λέγετο Φρονίστας, δὲν φοβᾶται,
Μὰ λόρθος ἐστηκώθηκε, τοῦ Ῥῆγα ἀπηλογᾶται.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

Ἀφέντη, λαμπυρὴ γιὰ μᾶς κράζεται τούτη ἡ μέρα,
Ἀπῆτις κ' ἔτοιον εὔμορφο μαντάτο μᾶς ἐφέρα.
Νἄμπου ὅλαις μας ἡ διαφοραῖς σὲ δυὸ καρδιαῖς ἀνθρώπων,
Καὶ ναὔγῃ ἡ μάχη ἀπὸ πολλοὺς καὶ νἄλθῃ εἰς λίγον τόπον.
Καὶ γιὰ ἀνδρειωμένον γνοιάζεσαι, καὶ σέκεις, καὶ λογιάζεις,
Συμπάθησαί μου, Ῥήγα μου, κατέχεις, τίνος μοιάζεις,

Κει-

ειυὖ, πὖ ςἰω καλομοιειά χαύεται δεν κατέχει,
Καὶ μέσ' ςἰὼ βρύσιν κολυμπᾷ, λέγει νερὸ δεν ἔχει.
ὖ ναὖρης τόσἰω δυύαμιν, τόσἰω ἀνδρειὰ, καὶ χάρι,
Ὡσαν τὸν λιόντα, τὸ θηριὸ, τὰ ξενο παλικάρι;
ὖ πολεμεῖ γιὰ λόγυ σου, τὸ δίκιον σου γυρεύει,
Κι' ὥςε νὰ κάμη κοπανιὰ μεγάλη, δεν μισεύει;
ὖ Βλάχυ μάχἰω, κὴ κακιαν, κι ἔχθραν μεγάλἰω ἔχει,
Κι ἐπαύω τυ νὰ κδικιθῆ, γυρεύγει κὴ ξεβέχει.
τῦτον ἔχεις μετὰ σὲ, κ' εἶπε, νὰ τὸν ὁρίζης,
Κι' ἀπέχει ςέκεις κὴ θωρεῖς, κὴ δεν ἀποφασίζεις;
ἰπὲ ἂς καβαλικέψωμεν, κ' εἰς τὰ φυσάτα ἂς πᾶμε,
Κ' ἐκεῖνο, ὁπὖ θὲ νὰ δῇς, ὀγλίγωρα τὸ κάμε.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὁ Ῥήγας σαν ἐγροίκησε τὰ λόγια τῦ Φρονίςα,

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Τῦ λέγει, τῦτα πὖ θαῤῥεῖς, πῶς τἄχεις, κὴ κρατεῖς τα;
Εἶναι μακρὰ πὸ λόγυ σου, κὴ σφίγγε πῦρε κράτει,
Ὡσαν ἀνοίξη ἡ χέρα σου, ἀνεμὸς εἶν γεμάτη.
Δεν σώνει ὅ, τι μᾶς ἔκαμε τῦτο τὸ παλικάρι,
Δίχως νὰ δῆ πὸ λόγυ μας τζ' ἀνταμοιβῆς τὴν χάρι;
Δεν σώνει, πὖ μ' ἐγλύτωσε, πὖχανα τὴν ζωή μυ,
Κι ἂν εἶχε λείπη ποπροχθὲς, ςὸν κόσμον πλειὸ δὲν ἦμυ;
Δεν σώνυν τῦτα, Φρόνιςε, πὖ πληρωμἰω δεν ἔχυν,
Μὰ λὲς, νὰ πέμψω σήμερο, νὰ πᾶν νὰ τὸν ξεβέχυν;
Νἄλθη νὰ βάλη τὸ κορμὶ εἰς κίνδυνον μεγάλον,
Διὰ νὰ μὲ γλυτώση ἐμὲ, κ' ἐσένα, κὴ τὸν ἄλλον;
Ποιὸς ἔχει γλῶσσα νὰ τὸ πῆ ἐτῦτο τὸ μαντᾶτο,
Πὖναι θανάτυς, κὴ πληγαῖς, κι ὅλ' αἵματα γεμᾶτο;
Κι ὅ, τι κι ἂν ἔκαμε γιὰ μᾶς τῦτο τὸ παλικάρι,
Μ' ἀνταμοιβὴν πολλὰ χονδρὴν τἰω πληρωμἰω νὰ πάρη;

Κάλ-

ΠΟΙΗΤΗΣ

Διὰ τὸν φίλον τȣ ρωτᾷ, ϗ πιθυμᾷ νὰ μάθῃ,
Πῶς βρίσκεται, ϗ πῶς περνᾷ'γιατ' εἶχεν ἔγνοιας πάθη.
Καὶ λογισμὸς τὸν ἔκρινε γιὰ τὴν λαβωματιάν τȣ,
Γιὰ κεῖνο πονηρὰ μιλεῖ, νὰ μάθῃ τὴν ὑγειάν τȣ,
Ο' Ῥῆγας τ' ἀφυκράτονε, κ' δίχαρισιὰν τȣ κάνει,
Καὶ σπλαγχνικὰ τὸν ἔκραξε, κοντά τȣ ηὐϗ τὸν βάνει.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Λέγει τȣ, γυέ μȣ, σήμερον ἦλθεν ἐκείνη ἡ ὥρα,
Νὰ μᾶς σκλαβώσȣν τὸ κορμὶ, ϗ νὰ χαθῇ κ' ἡ χώρα.
Α'ν βυληθῶ σὲ δυὸ κορμιά, ὡσὰν τὸ λέγȣ οἱ Βλάχοι,
Νὰ μπȣ̃ ὅλαις μας ἡ διαφοραῖς, νὰ μπῇ ὅλη μας ἡ μάχη.
Γιατὶ γνωρίζω, ϗ θωρῶ τὸ πῶς ἐγὼ δεν ἔχω,
Στρατιώτη γ' ἔποια ἀπόφασι, κὶ ἄσφαλτα τὸ κατέχω.
Κ' ἐκεῖνο τὸ προχθεσινὸν, γυέ μȣ, τὸ παλικάρι,
Ὁπȣ̃ πωινᾶς τόσον πολλὰ εἰς τὴν ἀνδρειὰν ϗ χάρι,
Κοίτεται μὲ λαβωματιὰν ςὴν κεφαλὴν μεγάλα,
Καὶ ψὲς ἐλέγαν οἱ γιατροὶ, πῶς πλήθυνέ τȣ ἡ ζάλη.
Κι ἀποφασίσαν ὅλοι τȣς, πῶς ἔχει ν' ἀποθάνῃ,
Καὶ πλειὸ κοντάρι, ȣ̓δὲ σπαθὶ, ȣ̓δ' ἄρματα δεν πιάνει.
Γιαύτως δεν θέλω, ϗ δειλιῶ τὸ σημερνὸ μαντάτο,
Κάλλιάχω νὰ τὸν πολεμῶ μ' ὅλο μȣ τὸ φȣσάτο.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Μέσ' ςὴν καρδιὰ ὁ Ῥωτόκριτος κλαίει, ἀναδακρυώνει,
Ἡ ὁμιλιὰ κρατήθηκε, κ' ἡ ὄψι ἀπονεκρώνει.
Σὰν ἤκȣσε, πῶς εἶν κακὰ ὁ φίλος ὁ καλός τȣ,
Καὶ βρίσκεται εἰς κίνδυνον ςὸ ςρῶμα μοναχός τȣ,
Καὶ δεν μπορεῖ, σὰν πιθυμᾷ, βοήθεια νὰ τȣ̃ δώσῃ,
Πȣ̃ ὅλα τȣ̃τα σκέπαζε, κ' ἔχωνε μὲ τὴν γνῶσι.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Α'πυλογᾶται τῦ Ῥηγὸς, Ἀφέντη, μίαν φοβᾶται,
  Εἰς τὸ μαντάτο τὸ ἔγνοιαμὸ, κ' τὴν βυλήν μυ πιάσαι.
Κἰ ἀπόφασιν τῦ Βασιλειῦ δῶσαι, κ' μὴν ἀργήσῃς,
  Καὶ νὰ περάσῃ ἡ μέρα πλειὸ σήμερον μὴν ἀφήσῃς.
Πῶς θὲς κ' σὺ, νὰ βάλεστε, κ' ἔχεις το σ' ὄρεξί συ,
  Ταῖς διαφοραῖς, ὁπῦχετε, δυὸ νὰ τζ' ἀποφασίσυ.
Κἰ ἂν μὲ κρατῆς γιὰ δυλευτὴν καλὸν, τὴν ἔγνοιαν δός μυ,
  Κ' ἐπέτὰυ τὴν ἀπόφασιν νὰ κάμω μοναχός μυ.
Καλὰ κ' σφαίνω-νὰ τὸ πῶ, σὲ τόσα παλικάρια,
  Τόσυς στρατιώτας δυνατοὺς, κοὺς τὴν καρδιὰν λιοντάρια,
Ο'πῦ μπορῦν πλειὰ παρὰ μὲ, σὲ δύναμιν κ' γνῶσι,
  Μὰ ἡ πιθυμιὰ κὴ ὄρεξις, νὰ σῦ δυλέψω εἰν τόση,
Ο'πῦ μὲ κάνει κ' μιλῶ, γνωρίζω το πῶς σφάνω,
  Λοιπὸν συμπάθειο ἀπ' ὅλυς σας ζητῶ σ' ἐνταθηβάνω.
Κἰ ἂν θέλῃς πῦρε Βασιλεῦ, κ' ἐλπίζεις εἰς ἐμένα,
  Δός μυ τὴν ἔγνοιαν ἀποδὰ, νὰ σῦχω μιλημένα.
Κἰ ἐλπίζω ὄχι σὴν ἀνδρειαὶ, μὰ σ' δίκιο τζ' ἀφεντιᾶς συ,
  Νὰ μίαν ἀφήσω ἀκδίκητα τ' ἄδικα νὰ περάσυ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Δεῦ ἄφηκεν ὁ Βασιλειὸς πλειὸ νὰ τῦ κὰταθηβάνῃ,
  Σκύφτει παραλαμβάνει τον, σζ' ἀγκάλαις τυ τὸν βάνει.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Λέγει τυ, γυιὲ μυ σήμερον ὅ, τ' ἔχεις μιλημένα,
  Ἐπλήρωσε, ἐβεβαίωσεν ὅλα τὰ περασμένα.
Ε'γλύτωσές με ἀπ τὴν σκλαβιὰν μὲ τὴν παλικαριά συ.
  Ὅταν οἱ Βλάχοι θέλασι σκλάβον τυς νὰ μὲ πιάσυ.
Ε'καμες σὸ φυσάτο μυ ἐκείνην τὴν ἡμέρα,
  Κἰ ἀπῦφυγεν, ἐσάθηκα μὲ τὸ σπαθὶ σὴν χέρα.

Δεν ἔλειψες καθημερνὰ νὰ μοῦ βοηθᾷς, στρατιώτη,
Πολλὴν βοήθειαν μοῦδωκες ζημιὸ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ...
Μὰ σήμερον παρὰ ποτὲ μοῦδωκες τὸ ποθοῦμε,
Κι᾽ ἀπὸ τὴν σήμερον κι᾽ ἐμπρὸς ἐσ᾽ εἶσαι τὸ παιδί μου.
Καὶ λέγω σοῦ τὸ κάτεχε, γιὰ Κύρι σου μὲ κράτει,
Κ᾽ ἐγὼ ὡς παιδί μου καρδιακὸν νὰ σ᾽ ἔχω 'ς τὸ παλάτι.
Καὶ ἂν κερδήσω μετὰ σὲ ἐκεῖνο ποῦ γυρεύω,
Ἐσ᾽ εἶσαι ὁ κληρονόμος μου σ᾽ ὅ, τι κι᾽ ἂν ἀφεντεύω.
Διάλεξαι ἀπ᾽ ὅλα τ᾽ ἅρματα, ἄλογα, καὶ κοντάρι,
Γιατὶ μοῦ λέσι τὸν ἐχθρὸν μεγάλο παλικάρι.
Καλὰ καὶ μὲ τοῦ λόγου σου, στάδα, καὶ στὰ κατέχω,
Χάνει, καὶς πέτοιον πόλεμον ἔγνοιαν κάμμιαν δὲν ἔχω.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Πάλιν εἶπέν τοῦ ὁ Ῥωτόκριτος, Ἀφέντη μὴν ἀργήσῃς,
Ἀπόφασιν τοῦ ἄλλου Ῥηγὸς γλίγωρα νὰ μιλήσῃς.
Δὲν εἶν καλὴ ἡ παραθεσμιὰ σ᾽ ἔτοια δουλειὰ μεγάλη,
Μιλήσαι, τοὺς στρατιώτας του εἰς ὀρδινιὰν νὰ βάλῃ.
Καὶ τὴν ἡμέραν τῆς μαλιᾶς νὰ πῇ, νὰ τὴν κατέχω,
Καὶ ποθυμοῦντην πολλὰ, κι᾽ ὑπομονὴ δὲν ἔχω.
Μέσα ἡ καρδιά μου χαίρεται, καὶ δυναμώνει ἡ χέρα,
Κ᾽ εἰς τὸ κορμὶ χωσικὰν ἀνδρειὰν ἐπῆρα τὴν ἡμέρα.
Καὶ φαίνεταί μου καὶ θωρῶ τὸ νῖκος ἀπὸ τώρα,
Κι᾽ ἐλευθεραίνεται γοργὸ ἀπὸ τὰ πάθη ἡ χώρα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὢ κι᾽ Ἀρετὴ νὰ τοῦξερες, τί μέρα ξημερώνει,
Πολλὰ εὔμορφη, καὶ λαμπυρή, κι᾽ ὁ Κύρις σου μερώνει.
Ἐσ᾽ εἶσαι μέσα 'ς τὴν φυλακὴν, καὶ μέρα νύκτα κλαίγεις,
Καὶ γιὰ πολέμους δὲν ῥωτᾷς, ταῖς μάχαις δὲν γυρεύγεις.
Κι᾽ ὁ Κύρις σου, κι᾽ ὁ Ῥώκριτος ἔχουν φιλιὰν μεγάλη,
Καὶ γλίγωρ᾽ ἀπ᾽ τὴν φυλακὴν πάσχεται νὰ σὲ βγάλῃ.

Καὶ

Καὶ σὺ πτωχὲ Πεζόςρατε, νὰ σῦπαν τὸ μαντάτο,
Νὰ πᾷς νὰ τὸν ἀγκαλιαθῇς εἰς τὸ δενδρὸ ποκάτω,
Νὰ πάψουσιν οἱ πόνοι σου, νὰ γιαίνουσι τὰ πάθη,
Σὰν εἶχες δῆ τέτοιον υἱὸν, ὁποῦ θαῤῥεῖς κ' ἐχάθη,
Πολύδωρε, κι ἂς τοῦξευρες, κι ἂς τοῦχε πῆ ἕνα ςόμα,
Νὰ γιαίνεν ἡ λαβωματιαῖς, κ᾽ ν ἄφηκες τὸ ςρῶμα.
Στὴν μιὰ μεράσου εἶν᾽ ὁ γιαξὸς, κι ἄλλους γιαξοὺς γυρεύεις,
Γιατὶ δεν πᾷς νὰ τόνε βρῇς; γιὰ κεῖνο κινδυνεύεις.
Μ' ἂν θέλουσιν οἱ οὐρανοὶ κ᾽ ἡ μοῖρα νὰ βοηθήσῃ,
Θέλει ἔλθῃ νὰ σᾶς βρῇ γοργὸ, νὰ σᾶς καλοκαρδίσῃ.
Τοῦτα σωπαίνω τα γιαδὰ, κ᾽ ἔρχομαι πάλ᾽ εἰς ἄλλα,
Κεῖνα τὰ πλειὰ βαρύτερα, κεῖνα τὰ πλειὰ μεγάλα,
Ἐδόθηκ᾽ ἡ ἀπόφασις κ᾽ ἤλθασι τὰ μαντάτα,
Χαρὰν πολλὴν κι ἀμέξητην χοικοῦν τὰ δυὸ φουσάτα,
Τρεῖς μέραις ἀπεράσασι, τὴν τέταρτην ἡμέρα,
Κοὶ δυὸ καταρδινιάζονται τὴν νύκταν ἀποσπέρα.
Ὁλονυκτὴς ὁ Βασιλειὸς τοῦ Ῥώκεῖτου ἑρμηνεύει,
Κ᾽ εἰς τοῦ πολέμου ταῖς δουλειαῖς μιλεῖ, κ᾽ δασκαλεύει.
Πότε νὰ βαίνῃ τὸ σπαθὶ, καὶ πότε τὸ σκουτάρι,
Καὶ νὰ θωρῇ τὴν κοπανιὰ ποῦ θὲ νὰ τὴνε πάρῃ,
Καὶ ποιαῖς σπαθιαῖς πληγώνουσι, ποιαῖς πάλι φοβερίζουν,
Καὶ ποιαῖς γελοῦν τὸν ἄνθρωπον, κ᾽ ποιαῖς τονὲ ζαλίζουν.
Ἕνα τοῦ λέγει ὁ Βασιλειὸς, κ᾽ τέσσαρα κατέχει,
Κι ἀπτὸ βυζὶ τῆς μάννας του ἀνδρειὰν κ᾽ χάριν ἔχει.
Ἔτζη κι ὁ Βλάχος τ᾽ ἀνιψοῦ, σὲ κεῖνον ὁποῦ φθαίνει,
Λέγει του, κι ἑρμηνεύει του, κι ὅ, τι μπορεῖ τοῦ κάνει.
Ποιαῖς κοπανιαῖς κομπώνουσι, ποιαῖς κοπανιαῖς καρπίζουν,
Καὶ ποιαῖς μὲ δίχως νὰ βαροῦν, γελοῦν, κ᾽ φοβερίζουν.
Νὰ λίγη χρειὰ εἶχεν ἀπ᾽ αὐτὰ Ἄριςος νὰ τ᾽ ἀκούῃ,
Κατέχει κεῖνος ποῦ κτυπᾷ, τὴν κοπανιὰ ὅταν κρούει,
Σηκώνονται βαθειὰν αὐγὴν οἱ ἀνδρειωμένοι ἐκεῖνοι,
Κ᾽ εἰς τὰ φουσάτα, σὰν λαὸν κλαῦμα μεγάλο γίνη,

Καθ'

Καθ' ἕνας τὸν ςρατιώτην του μὲ πόθον ἀρματώνει,
Καὶ κάθε Ῥήγας ςὴν καρδιὰν πονεῖ, κι' ἀναδακρυώνει,
Θωρῶντας, πῶς ςὴν ζυγαριὰ κρέμεται ἡ βασιλειά τους,
Κ' εἰς δυὸ σπαθιάχουν νὰ κειθοῦν τὰ πλοῦτη, καὶ καλά τους.
Ὁ Ῥήγας τὸν Ῥωτόκριτον μὲ πόθον ἀρματώνει,
Τὸ κρᾶς, ὅπουθελε νεκρὸν μὲ σίδερα κουκλώνει.
Γιὰ νὰ μὴν πάγῃ νὰ βλαφθῇ (δέτε μεγάλο πρᾶγμα,
Καὶ πόσα φέρνουν οἱ καιροὶ, καὶ κάνουσι, κ' ἔκαμα.)
Ζώνει του τ' ὤμορφο σπαθὶ, δίδει του τὸ κοντάρι,
Κι' ἀποκαμάρωνέ τονε ς' ἄλογο καβαλλάρη.
Τῆς χώρας οἱ καλήτεροι, τῆς χώρας οἱ μεγάλοι,
Τοῦ παραξένου δῶ, κ' ἐκεῖ, σὲ μιὰ μεριὰ, κεἰς ἄλλη
Καὶ τὶς τοῦ κράτει τὸ φαρὶ, τὶς τοὔσαζε τὴν σκάλλα,
Γιατ' ὅλαις ταῖς ἐλπίδες τους εἰς τὸ κορμί του βάλα.
Καὶ πάλιν καὶ τὸν Ἄριςον ὁ Μπάρμπας δὲν ἀφίνει,
Ἄλλος νὰ τοῦ παραςαθῇ διὰ τὴν ὥρα κείνη.
Ζώνει του κεῖνος τὸ σπαθὶ, δίδει του τὸ κοντάρι,
Παντάλπιζε κ' ἐλόγιαζε, τὸ νίκος νὰ τοῦ πάρῃ.
Τὸν τόπον ἐδιαλέξασι, ποῦ θὲ νὰ πολεμήσουν,
Νὰ βέξουν τὰ κοντάρια τους, καὶ τὰ σπαθιὰ νὰ γδύσουν
Καὶ νὰ πληγώσουν τὰ κορμιὰ, τ' ἄρματα νὰ χαλάσουν,
Μάτονε κεῖα πρὶ ἀρχίσουσιν, οἱ Βασιλεῖς νὰ μώσουν,
Ὅ, τι γενῇ σ' αὐτοὺς τοὺς δυὸ, βέβαιο νὰ τὸ κρατοῦσι,
Καὶ πλειὸ νὰ μηδὲν μάχονται, μηδὲ νὰ πολεμοῦσι
Ἦλθεν ἐκεῖνος ὁ καιρὸς, κι' ὥρα ποῦ ἀναμένα,
Νὰ γράψουν μὲ τὴν χέραν τους τἄχασι μιλημένα.
Ὡς ἐκαλοξημέρωσεν, εἰς ὀρδινιὰν ἐμπαίνουν,
Μὲ τὰ φουσᾶτα τους κοὶ δυὸ ςὸν κάμπον κατεβαίνου
Κάνουν, καὶ φέρουν τους ἐκεῖ πένναν, χαρτὶ, μελάνι,
Καὶ κάθε εἷς τὴν χέραν του εἰς τὸν σασμόν τους βάνει
Κ' ἐκείνην τὴν ἀπόφασιν πάραυτα διαλαλῆσαν,
Πλούσιοι, πτωχοὶ, καλοὶ, κακοὶ, ὅλοι τὴν ἐχαιρῆσα

Ἐπ-

Ἐ'τῦτος εἶναι ὁ σασμὸς, πῦ θέλετε γροικήσει,
"Οποιος στρατιώτης σήμερον κερδήσῃ κ̕ νικήσῃ,
Ἀ'πὸ τὰς δυὸ, πῦ θὲ νὰ μπῦν σὸν κάμπον μοναχοί τυς,
Νὰ βλάψῃ τὸ κοντάρι τυς, νὰ κόψῃ τὸ σπαθί τυς,
Καὶ νὰ σκοτώσῃ τὸν ἐχθρὸν μὲ νῖκος ν' ἀπομείνῃ,
Τῦ ἀποθαμμένυ ὁ Βασιλειὸς τὸν πόλεμον ν' ἀφίνῃ,
Καὶ νὰ γρωσῇ παντοτινὰ κεῖνος, κοί κληρονόμοι,
Χαράτζι, τῦ ἀλλυνῦ 'Ρηγὸς, ἔτζι μιλῦν οἱ νόμοι.
Κ' εἰς ὅποιον τόπον λάχυσι, νάναι ποκατωθιό τυ,
Νὰ ὁρίζῃ τὸ φυσάτον τυ, ὡσὰν κ̕ τὸ δικό τυ.
Ὅλα τὰ διαλαλήσανε, κὶ ἀπέκει γονατίζυν,
Κοί δυὸ 'Ρηγάδες κλαίοντες, ν' ὁμώσυσιν ἀρχίζυν.

ΡΗΓΑΔΕΣ

Μὰ τ' ἄστρη, μὰ τὸν ὐρανὸν, μ' Ἀνατολὴ κ̕ Δύσι,
Καὶ μὰ τὴν γῆν, πῦ τὰ κορμιὰ θὲ νὰ μᾶς καταλύσει,
Καὶ μὰ τὸν ἥλιον τὸν ζεστὸν, μὰ φέγγος, μὰ σελήνη,
Ποτὲ νὰ μὴ δολώσωμεν ἐτῦτο ὀπῦ γίνῃ,
Κ' ἐκεῖνο, πῦ ἐγράψαμεν, πάντα νὰ τὸ κρατῦμεν,
Βέβαιον κὶ ἀκατάλυτον, ὅ, τι καιρὸν κὶ ἂν ζῦμεν,
Καὶ πάλ' ἂν ἀποθάνωμεν, πάντα ἡ κληρονομιά μας,
Νὰ κάνῃ ὅ, τ' εἶναι σὸ χαρτὶ, κ̕ λεὸ τὰ γράμματά μας.
Ὡσὰν ἀμνώξασι κοί δυὸ, φιλόντικὰ μιλῦσι,

ΠΟΙΗΤΗΣ

Πιάνονται, κὶ ἀγκαλιάζονται, κ̕ κλαίοντας φιλῦσι,
Καὶ δίδυσι τὸ φοβερὸν θέλημα τῦ πολέμυ,
Τὄνα φυσάτο χλώμνιανε, σ' ἀλλῦ δειλιῦν, κ̕ τρέμυν.
Στέκυ οἱ 'Ρηγάδες, κ̕ θωρῦν, βαρᾶν πολλὰ ἡ καρδιά τυς,
Βλέπωντας, πῶς σὲ δυὸ κορμιὰ κρέμεται ἡ βασιλειά τυς,
Ἐ'ρισας εἶχε δυνατὸν ἄλογον κ̕ μεγάλο,
Καὶ σὰ φυσάτα κεῖς τὰ δυὸ σὰν κεῖνο δεν εἶν ἄλλο.

Τῦ

Τοῦ Μπάρμπα τη ἦτον τὸ ἄλογον, πάντα τὸ καβαλκεύει,
  Δὲν εἶχε χρειὰ νὰ τὸ κεντᾷ, κὴ νὰ τὸ δασκαλεύει.
Δὲν ἦτον ἄλλο σὰν αὐτὸ σ' ὅλην τὴν οἰκουμένη,
  Ὡσὰν θηριὸ σὸν πόλεμον, κὶ ὡσὰν λιοντάρι μπαίνει.
Δὲν ἤθελε ὁ Ῥωτόκριτος νὰ ἀλλάξῃ τὸ ἄλογόν του,
  Μὰ διάλεξε σὸν πόλεμον, νὰ πάρῃ τὸ δικόν του.
Φοροῦσιν ἄρματα διπλᾶ, σκουτάρια σιδηρένια,
  Καὶ τὸ σημάδι τῆς μαλιᾶς ἐσέκαν κὶ ἀναμένα.
Ἔβγεμε ὁ κάμπος τ' ἄλογα, τζ' ἄνδρας, κὴ τὰ κοντάρια
  Θωρῶ, ποκαμαρώνουσι τοῦτα τὰ δυὸ λιοντάρια.
Σήμερον πολεμοῦσινε, σήμερον καλεθῆκαν,
  Δυὸ παλικάρια, ποῦ σὴν γῆν τέρι τους δὲν ἀφῆκαν.
Κὶ ὡς ἐχρειοκῆσαν κ' ἔπαιξεν ἡ σάλπιγγα ἡ πρώτη,
  Ἐσείσθη, κ' ἐλιγύθηκεν ἡ εὔμορφή τους νειότη.
Σὴν μιὰν μεριὰν ἔσεκε ὁ εἷς, σὴν ἄλλη ἄλλος τοῦ κάμπου,
  Χειλιμιντρίζουν τὰ φαριὰ, κὴ τ' ἄρματά τους λάμπου.
Κτυποῦν τὰ πόδια τους σὴν γῆν, τὴν σκόνη ἀνασηκώνουν,
  Τὸ βρέξιμον ἀναζητοῦν, ἀφρίζουν, καὶ δερμώνουν.
Ἡ γλῶσσα μὲ τὸ σόμα τους παίζει τὸ χαλινάρι,
  Τὄνα κὴ τ' ἄλλο ἀγριεύετο, σὰν κάνει τὸ λιοντάρι,
Ταρθούνια τους καπνίζουσι, συχνὰ τ' ἀφτιὰ σαλεύουν,
  Καὶ νὰ κινήσουν βιάζονται, νὰ βρέξουσι γυρεύουν.
Ἡ σάλπιγγα δευτέρωσε τῆς μάχης τὸ σημάδι,
  Κ' ἐφάνισθη σου ὁ θάνατος τινὲ φυσᾷ σὸν ᾅδη.
Κ' ἦτονε χάρος ἡ λαλιὰ, ἀντιλαλιὰ ὅλον αἷμα,
  Ποῦ ἀναδακρυώσαν οἱ Βασιλεῖς, κὴ τὰ φουσάτα βρέμαι
Ἕναν καιρὸν τὰ δυὸ θεριὰ μὲ μάνιτα κινῆσαν,
  Ποῦ φοβηθήκασι πολλὰ σὸ κάμπο ὅσοι κὶ ἂν ἦσαν.
Ἡ σκόνη πάει σὰ νέφαλα ψηλὰ, κ' ἡ γῆ ἐσείσθη,
  Κ' ἐφώναξε ὅλος ὁ λαὸς, κ' ἔκλαψε, κ' ἐθρηνήθη.
Καὶ τῶν Ῥηγάδων ἡ καρδιὰ, ὡσὰν γυαλὶ ἐῤῥάγη,
  Δὲν ξεύροντας εἰς τὴν μαλιὰν τὸ πρᾶγμα πῶς θὰ πάγῃ.

Θυ-

Θωρᾶσι δυὸ χρυσᾶς ἀετὰς ὠρεπὰ σὴν οἰκυμένη,
Κατέχει κ' ἕνας ἀπ' αὐτὰς σήμερον ἀποθαίνει.
Καὶ κάθε εἷς παρακαλεῖ συχνὰ τὸ ῥοιζικόν τυ,
Νὰ τῦ βοηθήσυ οἱ ὑρανοὶ διὰ τὸν ἐδικόν τυ.
Σὰν ὅταν μεσοπέλαγα δυὸ ἀνέμοι σηκωθᾶσι,
Ἐξάφνυ, καὶ μὲ τὴν βροντὴν φυσῶντας πολεμᾶσι,
Μάχονται μὲ τὴν θάλασσαν, μανίζυν, κ φυσκώνυν,
Ταῖς ψιχαλίδες τῦ γιαλῦ σὰ νέφαλα σηκώνυν.
Ἕνας φυσᾷ ἀπ' Ἀνατολή, κι ἄλλος ἀπὸ τὴν Δύσι,
Πάχει ὁ Βοῤῥᾶς, κ μάχεται τὸν Νότον νὰ νικήσῃ.
Ὁ κάμπος ἔτζι βρόντησε, κ σὰ βυνὰ χροικήθη,
Ὅταν ταῖς πρώταις κονταραῖς ἐδῶκαν εἰς σὰ σήθη.
Ἐσπάσαν τὰ κοντάρια τως, εἰς ἑκατὸ γκωνῆκαν,
Καὶ τὰ κομμάτια σζ' οὐρανὺς ἐφθάξαν, κ' ἐκαῆκαν,
Κι ὅταν ἐβγάλαν τὰ σπαθιά, σὴν χέρα ὅταν τὰ σφίξαν,
Τὰ ξάζαν, τὰ μπορύσινε, κ τὰ κατέχυ δεῖξαν.
Ὡσὰν τὴν πέτρα τζ' ἀστραπῆς, πῦ μπρὸς σὰ νέφη ξάπτει,
Κι ἀπέκει ἔρχεται σὴν γῆν, πύργυς, χαράκια βλάπτει,
Καὶ μὲ βροντὴ ἀπτὰ νέφαλα, κ μὲ φωτιὰ κινήσῃ,
Κάμῃ τὰ δένδρα κάρβυνα, τὰ μάρμαρα τζυπήσῃ.
Ἔτζι κ' ἐκεῖνα τὰ σπαθιά, βράζυν, κοντῦν περίασα,
Βροντῦν, κ σράπτυν, κ τζυπῦν, κι ἀστροπελέκια ἦσα.
Ἄπονα πολεμύσινε, κι ἀλύπητα βαρίσκυν,
Πηδῦν, μυγκρίζυν τ' ἄλογα, κι ἀναπαυμὸν δὲν βρίσκυν.
Ψηλὰ σηκώνει τὸ σπαθί, σὴν κεφαλὴν ξαμώνει,
Ὁ Ῥώκριτος, κ μὲ πολλὴν ἀνδρειὰν τὸ χαμηλώνει.
Ἄρισος, πῦτον γλίγωρος κεὶς τ' ἅρματα τεχνίτης,
Σὰν εἶδε, κ' ἐκατέβαινε πρὸς τὴν μεριὰν τῆς μύτης,
Ἔβαλε τὸ σκυτάρι τυ, διὰ νὰ τὴν βλεπύσῃ,
Μὰ ἡ κοπανιὰ ἔτζ' ἀλάβωτον δὲν θὲ νὰ τὸν ἀφήσῃ.
Καὶ τὸ σκυτάρι ἔκοψε, κι ὡς τὰ μισὰ τ' ἀνοίγει,
Καὶ χάνει τυ σὴν μύτην τυ λαβωματιὰν ὀλίγη.

Κι-

Κ' ἐφάνη ὅτ' ἤστραψε ὁ οὐρανὸς, καὶ γῆ στὰ βάθη ἀνοίχτη,
Ὅταν μὲ τόσην ἀνδρειὰν, καὶ μανίταν τὸν ῥίχτει.
Ἕναν καιρὸν ὁ γλίγωρος τὴν ἄλλην δευτεραίνει,
Μὰ σὰν τὸν εἶδε ὁ Ἄριστος, τὴν χέρα πῶς σηκώνει,
Τὸ κοφτερόν του τὸ σπαθὶ ἀμπώθει ὅσον μπόρει,
Καὶ βρίσκειτον πολλ' ἀνοικτὸν στὸν τόπον, ὁποῦ θώρει.
Καὶ τ' ἄρματά του πέρασεν εἰς τοῦ βυζοῦ τὸ πλάγι,
Κ' ἐβοήθησεν ἡ μοῖρά του καὶ ξώφαρσα τοῦ πάγει.
Λιγάκι τὸν ἐλάβωσε, μὰ πόνον δὲν ἐγροίκα,
Καὶ πληγωμένοι βρίσκουνται κοὶ δυὸ, κ' αἱματωθῆκα.
Ἐξέμασιν οἱ Βασιλοὶ, κ' ἐξίμαν τὰ φουσάτα,
Κι ὥραις τοῦ ἑνοῦ, κι ὥραις τ' ἀλλοῦ παν τὰ κακὰ μαντάτα.
Στέκουν μὲ πόνον καὶ θωροῦν ὅλοι μικροὶ μεγάλοι,
Καὶ κάθε εἷς στὸν ἀγαπᾷ νίκος ἐπαρακάλει.
Τ' ἄλογα πάνε ἐδῶ, κ' ἐκεῖ, πηδοῦν, καὶ σαματίζουν,
Καθὼς τοὺς ἐρμηνεύουσιν ἐκεῖνοι ποῦ τὰ ὁρίζουν.
Καὶ ὥραις δείχνει ὁ Ῥώκριτος, τὸ πῶς νικᾷ τὸν ἄλλον,
Κι ὥραις τὸν Ἄριστον κρατοῦν στ' ἄρματα πλειὸ μεγάλον.
Κι ὡσὰν τζ' ἀνέμους, ποῦ στῆς γῆς τὸ βάθος εἶν χωσμένοι,
Καὶ πάγουν ναύγουν ἀπεκεῖ, φυσῶντας θυμωμένοι,
Κ' ἡ γῆ κρατεῖ τους σφαλιστοὺς, ναύγου ἔξω δὲν τζ' ἀφίνει, (νοι,
Καὶ πλειὰ μανίζουν, πλειὰ φυσοῦν, καὶ πλειὰ δριμώνου κεῖ-
Καὶ γιὰ ναύγουν ἀπτὰ βαθυὰ, τὴν δύναμίν τους βάνουν,
Κ' εἰς τὸ εὔγαντους πολλαῖς φοραῖς σεισμὸν μεγάλον κάνουν.
Ἔτζη κι αὐτεῖνοι πολεμοῦν σὲ μιὰ μεριὰ, κ' εἰς ἄλλη,
Καὶ νὰ νικήσουν πάσχουσι μὲ μάνιτα μεγάλη.
Κάνουν τὴν γῆν, σιγοξομᾷ, τὰ νέφη καὶ βροντοῦσι,
Κ' εἶναι μεγάλη ταραχὴ, ἐκεῖ ποῦ πολεμοῦσι.
Καὶ κάθε ὥρα ὁ πόλεμος ἀγριεύει, δυναμώνει,
Καὶ τῶν Ῥηγάδων ἡ καρδιὰ, κλαίει κι ἀναδακρυώνει.
Πλειὸ ἀργὸς φαίνεται ὁ Ῥώκριτος εἰς τὰ καμώματά του,
Δείχνει ὁ Ἄριστος πλειὰ γλίγωρος, καὶ τ' ἄλογο βοηθᾷ του.

Κα-

Κανεὶς δὲν ξεύρει ἀπὸ τὰς δυὸ τὸν κάλλιον νὰ διαλεγῇ,
  Τ' ἄλογο τοῦ Ῥωτόκριτου τὸ παραζυγανεύει.
Καλὰ κ' ἦτον δυνατὸν, κι' ὀγλήγωρον κ' ἐκεῖνο,
  Σ' ὅλα δὲν ἦτονε σωςὸν, ὡσὰν τοῦ Ἀρίςινο.
Μὰ πάλιν τοῦ Ῥωτόκριτου ἡ ἀνδρειὰ τῆς χάρις,
  Ἀπόσωνε σ' ὅ, τ' ἔλειπε τ' ἀλόγου ὁ καβαλλάρης.
Ἀρχῆσαν κ' αἱματώνονται σ' ὅσω κεὶς ἄλλον τόπον,
  Μ' αὐτοῖνοι πόνον δὲν χρατοῦν, οὐδὲ φάβο, οὐδὲ κόπον.
Ἕνας τὸν ἄλλον τους παινᾶ ἐκεῖ ποῦ πολεμοῦσι,
  Τίς νὰ νικήσῃ ἀπὸ τοὺς δυὸ, δὲν ξεύρουσι νὰ ποῦσι.
Μέσα του λέγει ὁ Ἄριςος, ἡ μοῖρα νὰ βοηθήσῃ,
  Καὶ ζωντανὸν ἀπ' τοῦ ἐχθροῦ τὰ χέρια νὰ μὴ ἀφήσῃ.
Ἐδέτζη κι' ὁ Ῥωτόκριτος ἐτοῦτα παρεκάλει,
  Γιατὶ σ' μαλιαὶ εὑρίσκετο παρὰ ποτὲ μεγάλη.
Καὶ μ' ὅλο ποῦσαν ἄφοβοι, κ' φόβον δὲν κατέχουν,
  Ποιὸς νὰ νικήσῃ ἀπὸ τοὺς δυὸ μεγάλην ἔγνοιαν ἔχουν.
Κεῖνοι, ποῦ σέκουν κ' θωροῦν, τὴν ἀναπνοιαὶ κρατίζουν,
  Τὸ ςόμα εἶναι σωπαςὸν, τὰ μάτια δὲν σφαλίζουν.
Δὲν ςρέφονται νὰ δοῦν ἀλλοῦ, τούτη ἡ δουλειὰ ἡ μεγάλη,
  Δὲν τοὺς ἀφίνει νὰ θωροῦν εἰς μιὰ μεριὰ οὐδ' εἰς ἄλλη.
Μόνον ἐκεῖ ποῦ πολεμοῦν οἱ δράκοντες αὐτοῖνοι,
  Στὸν κόσμον ἄλλος πόλεμος σὰν τοῦτον δὲν ἐγίνη.
Ἄριςος, ποῦχε πιθυμιαὶ, τέλος νὰ δῇ ςὴν μάχη,
  Κ' εἰς ἔτοιον κίνδυνον βαρὺν δὲν τὄλπιζε νὰ λάχῃ,
Ἐρρίζε τὸ σκουτάρι του, κ' μ' ὅσα κι' ἄλλο χέρι,
  Σφίγγει, σηκώνει τὸ σπαθὶ τὸ κοφτερὸ μαχαίρι,
Καὶ κατεβάζει κοπανιὰ, ςὴν κεφαλὴν ξαμώνει,
  Σ' δυὸ μέσα κόψειν ἤθελε τὸ σιδερὸν ἀμῶνι.
Ἐσύρθηκε ὁ Ῥωτόκριτος, κ' βάνει μπρὸς νὰ δώσῃ,
  Εἰς τὸ σκουτάρι ἡ κοπανιὰ, νὰ μὴν τονὲ λαβώσῃ.
Καὶ νάχε εἶναι μὲ κερὶ, τέτοιας λογῆς διαβαίνει.
  Στὸν κάμπον πέφτει τὸ μισὸ, τ' ἄλλο μισὸ πομένει.

Καὶ

Καὶ καταβαίνει ςὸν λαιμὸν τ' ἀλόγυ, εἰς δυὸ τὸ κόβγει,
Πλειὸ δὲν γυρεύει ὐδ' ἄχερα, ὐδὲ φαγὶ νὰ ξώγῃ.
Ο' Ῥώκριτος σὰν ἀετὸς ἀπὸ τὴν σέλλα βγαίνει,
Πεζεύγει, κὴ τὸν Ἄρισον ἔςεκε κὶ ἀναμένει.
Ε'κεῖνος πάλιν νὰ θωρῇ πεζὸν ἔτοιο ἐχθρόν τυ,
Γιὰ τὰ πρεπὰ τῆς ἀνδρειᾶς πεζεύγει ἀπ' τ' ἄλογόν τυ.
Ε'μαίνετε παρὰ ποτὲ, κὶ ὡς λιόντας ἀγριεύει,

ΑΡΙΣΤΟΣ

Καὶ λέγει τῦ Ῥωτόκριτου, ἡ μέρα μᾶς μισεύει,
Καὶ γιὰ ντροπήν μυ τὸ κρατῶ, νὰ σῦ τ' ὁμαλογήσω,
Τόσ' ὥρα νὰ σὲ πολεμῶ, κὴ νὰ μὴ σὲ νικήσω.
Περμάζωξε τὴν ἀνδρειὰν, βάλε τὴν δύναμί συ,
Λέγω συ ἐδὰ παρὰ ποτὲ βαρίσκω, κὴ βλεπήσυ.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Μὴ βιαθῇς, λέγ' ὁ Ῥώκριτος, κ' ἡμέρα πρὶν βραδυάσῃ,
Ἕνας μας θὲ νὰ σκοτωθῇ, κὶ ὁ Ῥῆγας τυ θὰ χάσῃ.
Κὶ ἀκόμη ὁ ἥλιος εἶν ψηλὰ, κὴ πρὶν νὰ χαμηλώσῃ,
Η' αὐτὸ, ἢ τῦτο τὸ σπαθὶ τὸ τέλος θέλει δώσει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τῦτα τὰ λόγια μοναχὰ εἴπασιν ὅλη μέρα,
Κὶ ἀπέκει ἀρχίζυ ἄλλην μαλιὰν μὲ τὸ σπαθὶ ςὴν χέρα.
Φόβον θανάτυ δίδασι σ' ὅσυς κὶ ἂν τὺς θωρῦσαν,
Τόσον πῦ ἀγριεύυνταν, ἐκεῖ πῦ πολεμῦσαν.
Η' ἀναπνοιὰ ςὸ ςόμα τυς ἔβραζε σὰν καμῖνι,
Σπίθαις ἀπὸ τὰ μάτια τυς ἐβγαῖναν μετὰ κεῖνη.
Καρδιὰ δὲν ἔχει δυνάμιν, αἷμα δὲν ἔχει βράσι,
Νὰ τὺς θωρῇ, νὰ μὴ δειλιᾷ, νὰ μὴ σιγοξομάσῃ.
Γυμνὰ τὰ λαμπυρὰ σπαθιὰ ἀνεβοκατεβαίναν,
Καὶ σπίθαις ἀπὸ τ' ἄρματα σὰν ἀςραπαῖς ἐβγαῖναν.

Τρι-

Τριγύρε λάμπεν, ςράφτεσι, κὶ ἀνοίγεν τὸν ἀέρα,
Καὶ ἀντιλαλεῖ τὸ σίδερον ςὴν δυνατήν τες χέρα.
Μακρὰ ἀκοῖκεντας ἡ κοπανιαῖς, κοί κτύποι τῶ ἁρμάτω,
Κὶ ὡς ἀςραπὴ τὸ σίδερον ςρατεύει πάνω κάτω.
Α'ς κόπτῃ πῦρε, κὶ ἂς ξυπᾶ, κὶ ἂς βλάπτῃ, κὶ ἂς θερίζῃ,
Κεῖνοι ποσῶς δὲν δειλιεν μὰ τζ' ἄλλες φοβερίζει.
Στὰ μάτια ἀνάδια τὸ κρατεν, κ̀ εἰς τ' ἄλλε ξαμώνει.
Η' κοπανιὰ ἄραις μελανιᾶ, κὶ ὥραις βαθύα πληγώνει.
Πολλ' ἄπονα, κὶ ἀλύπητα, κρέσινε κ̀ βαρίσκεν,
Κ' ἔπα κ' ἐκεῖ πηδε ὡς αἰτοὶ, κὶ ἀναπαυμὸν δὲν βρίσκεν.
Τὰ σίδερα τζ' ἁρματωσιᾶς κόβγεν, κ̀ ξεκαρφώνεν,
Τὴν σάρκα ξαρματώνεσι, κ̀ τὰ κορμιὰ ματώνεν.
Τὸ αἷμα ὅσον πλειᾶξεχε, κὶ ὅσο ἡ πληγὴ τὸ βγάνει,
Τόσον πληθαίνει ἡ δύναμις κ̀ πλειὰ καρδιὰν τὲς κάνει.
Ω'ραις ἐσμίγαν τὰ σπαθιὰ, κὶ ὥραις τὴν ἄδεια βρίσκαν.
Κὶ ὥραις τὲς σφαίνει ἡ κοπανιὰ, κὶ ὥραις τὴν ἐβαρίσκαν.
Ποσῶς δὲν ἔχε ἀνάπαυσιν, δεξιὰ, ζερβὰ πηδεσαν,
Κὶ ὅταν ἐδεῖχναν χαμηλὰ, ςὴν κεφαλὴν κτυπεσαν.
Χαμαὶ κομμάτια σκορπιςὰ ἐπέφταν τ' ἅρματά τες,
Τὰ αἵματα τῆς σάρκας τες ἐβάφαν τὰ σπαθιά τες.
Οἱ ἄλλοι δὲν γνωρίζεσι, μηδὲ μπορεν νὰ πεσι,
Ποιὸς νἆναι δυνατώτερος, ἐκεῖ πε πολεμεσι.
Τὰ χέρια, κ̀ τὰ πόδια τες σὰν ἄνεμος πετεσι,
Καὶ σὰν ὅταν βροντᾶ ὁ οὐρανὸς, ἡ κοπανιαῖς κτυπεσι.
Πονεσι τὸν Ῥωτόκριτο τζ' Αθήνας τὰ φυσάτα,
Μὲ φόβον ἀναμένεσι τὰ θλιβερὰ μαντάτα.
Πάντα φοβᾶται ὁπ' ἀγαπᾶ, πάντα δειλιᾶ, μὴ χάσῃ,
Γιατὶ συχνὰ τὸ ῥοιζικὸν τὴν γνώμην μεταλλάσει.
Πονεῖ κὶ ὁ Ῥήγας τῆς Βλαχιᾶς μ' ὅλον τε τὸ φυσάτον,
Τὸν Αντψόντε βλέπωντας ςὰ αἵματα γεμάτον.
Ε'μαζωχθήκασι πολλαῖς γυναῖκες νὰ θωρεσι,
Τὲς ἀνδρειωμένες κ̀ τὲς δυὸ, ἐκεῖ πε πολεμεσι.

Φο-

Φοβοῦνται, τρέμουν, δέρνουνται, κλαίουν, κι ἀναδακρυώνουν,
Βλέποντες πῶς λαβώνονται, κι ἀλύπητα πληγώνουν.
Σὰν περιστέραις ὅταν δοῦν τὴν θάλασσ' ἀγριεμμένην,
Καὶ τὴν Ἀνατολὴν θαμπὴν, τὴν Δύσιν γροικιασμένην,
Καὶ κάμῃ ἀντάρα ϗ βροχὴ, κι ὁ οὐρανὸς μαυρίσῃ,
Κι ἀπὸ φωλιαῖς, ϗ κοίταις τους ἄνεμος ταῖς ξορίσῃ,
Καὶ τὰ στοιχειὰ ἀνακατωθοῦν, ϗ τ' ἄστρικα μαυρίσουν,
Κ' ἐκεῖ ποῦ πᾶν νὰ φυλαχθοῦν, τρέμουν, ϗ κουκουβίσουν.
Ἔτζη κι αὐταῖς ἰστέκασι μὲ φόβον, ϗ τρομάρα,
Εἰς τῶν ἁρμάτων τὴν κακιὰν, στῆς μάχης τὴν ἀντάρα.
Τὸ τέλος τὸ λυπητερὸν ἄρχισε νὰ σιμώνῃ,
Κ' ἐφαίνετό σου κι ὁ οὐρανὸς, κ' ἡ γῆ ἀναδακρυώνει.
Σὰν εἴδασι κ' ἐβράδυαζε, κι ὁ ἥλιος μισεύει,
Ὁ ἕνας, κι ὁ ἄλλος τὸ σπαθὶ ῥήχτει, δὲν τὸ γυρεύει,
Κ' ἀράσσουν, κι ἀγκαλιάζονται, κρατοῦντας τὰ πουνιάλα,
Ἐπιάσαν τὰ κοντ' ἅρματα, κι ἀφῆκαν τὰ μεγάλα.
Κἀνεὶς δὲν τοὺς ἐσίμωσε, νὰ τοὺς ἐξεμισέψῃ,
Γιατὶ μὲ θάνατο ἡ μαλιὰ ἔχει νὰ ξετελέψῃ.
Τὸ γράμμα ἔτζη τὄλεγε, κοὶ φοβεροὶ ὅρκοι τότες,
Νὰ πάγῃ ὁ ἕνας τους νὰ βρῇ τζ' ἀραχνιασμέναις πόρταις.
Σφίγγονται, κι ἀγκαλιάζονται, μὲ τὴν ζερβὴν παλεύουν,
Με τὴν δεξιὰν βαρίσκουσι, τόπο ἀκριβὸν γυρεύουν.
Εἰς τὸν λαιμὸν, στὸ πρόσωπον, στὸ στῆθος, στὸ στομάχι,
Ἀνάθεμα ἔτοια μαχίτα, κακὴ ὥρα σ' ἔτοιαν μάχη.
Ἐῤῥήξεν ὁ Ῥωτόκριτος μ' ὅλην τὴν δυνάμιν του,
Τοῦ Ἀρίστου κοπανιὰ μπηκτὴ, ϗ πάει στὸ βυζίτου.
Κ' ἦτον δαμάκι ξώφαρσα, κ' ἡ χέρα του ὡς ξεσφάλει,
Ἄριστος του τὴν ἔσφιξε ποκάτω στὴν μασκάλη.
Μηδὲ στροφίδι μάγκανος ἔτοιον σφιγμὸν δὲν κάνει,
Ὡσὰν τὴν ἔσφιγγεν αὐτὸς ἐκεῖ ὁποῦ τὴν πιάνει.
Ἡ χέρα του σκλαβώθηκε στοῦ ἐχθροῦ του τὴν μασχάλη,
Κ' ἔβανεν ὅσον τὸ μπορεῖ δύναμιν, νὰ τὴν βγάλῃ.

Καὶ μὲ τὸν πόδα τὸν ζερβὸν τ' ἄλλου τὸν πόδα κράτει,
  Μὲ τὸν δεξιὸν ἀνδρειεύετο, χαμαὶ τὸν ἀντιπάτει.
Καὶ μὲ τὴν χέρα, πούποτε λεύθερη τὸν ἀμπώθει,
  Καὶ μὲ τὴν ἀμποστιάκαμε, κ' ἡ ἄλλη ξεσκλαβώθη.
Ῥάσσουν, ξαναγκαλιάζονται, ξανακτυποῦσι πάλι,
  Καὶ εἰς τὸν ἄλλον ἔπαχε χαμαὶ στὴν γῆν νὰ βάλῃ.
Κατακτυποῦν τὰ σίδερα, ταῖς σάρκες τους πληγώνουν,
  Στέκου οἱ Ῥηγάδες καὶ θωροῦν, πονοῦν, κι ἀναδακρυώνουν.
Ἔσυρεν ὁ Ῥωτόκριτος τὸν Ἄριστον ἐμπρός του,
  Κ' ἐκεῖνος θεληματικῶς σιμώνει μοναχός του.
Καὶ μὲ τὸ ξαβοπάλεμμα, ἀγκαλιασμένοι πέσα,
  Τρέχει τὸ αἷμα ποταμὸς ἀπ' ταῖς πληγαῖς τους μέσα,
Παραγλυστρᾷ ὁ Ῥώκριτος, πέζα τὸν ποδοκλώνει,
  Κι ὁ Ἄριστος ποπαύω του βαρίσκει, καὶ λαβώνει.
Παρὰ ποτὲ ὁ Ῥωτόκριτος τὴν δύναμιν μαζώνει,
  Τ' Ἀρίστου δίδει κοπανιά, γιὰ πάντα τόνε σώνει.
Στὸ κούτελο ποκάτωθιό, εἰς τὸ ζερβό του μάτι,
  Τὸν εὕρηκεν ἡ πουνιαλιά, ἐκεῖ ποῦ τὸν ἐκράτει,
Ὅλα τὰ σίδερα περνᾷ, καὶ σώνει στὰ μυαλά του,
  Ἡ δύναμίς του τέλειωσε, κ' ἐχάθηκε ἡ ἀνδρειά του.
Δὲν ἀπόμεινει ἀκδίκητος, (μ' ἀκούσετε λῶπα γίνη,)
  Τοῦ Ῥώκριτου μιὰν κοπανιὰν δίδει τὴν ὥρα κείνη.
Περνᾷ τ' ἀτζάλι ἀπέμπροσ τὸ σιδερὸ ζιπῶνι,
  Ἀνοίγει του ὅλα τ' ἄρματα, στὴν σάρκα τόνε σώνει.
Εἰς τὸ βυζὶ ποκάτωθιό, εἰς τῆς καρδιᾶς τὸν τόπον,
  Ἐκεῖ ποῦ βρίσκεται ἡ πνοή, κ' ἡ ζῆσι τῶν ἀνθρώπων.
Μέσα στὴν σάρκα κάμποσον τὸ σίδερον ἐμπῆκε,
  Πλειὰ παρὰ ζωντανὸν νεκρὸν ἐπόπες τὸν ἀφῆκε.
Κι ὀλίγο λίγον ἔλειψε νὰ τόνε πάρῃ ὁ χάρος,
  Μάζησε, κ' ἐγιαξεδιάθηκε μὲ πάθη, καὶ μὲ βάρος.
Τρέχου οἱ Ῥηγάδες νὰ τοὺς δοῦν, ξομάρα τοὺς ἐπιάσε,
  Κι ὅλοι τους τὸν Ῥωτόκριτον λογιάζουν πῶς ἐχάσε.

Εὐ-

Εὐγαίνεσιν τες τ' ἄρματα, ᾗ τὸ ζημιὸν ἐφάνη,
  Ποιὸς εἶναι, πε ψυχομαχεῖ, ᾗ ποιὸς μπορεῖ νὰ γιάνῃ.
Ωσὰν ἀνθὸς, ᾗ λέλεδον, πὄχει μορφιὰ, ᾗ κάλλη,
  Κ' εἶναι ςὸν κάμπον δροσερὸν μὲ μυρωδιὰ μεγάλη,
Κ' ἔλθῃ τ' ἀλέξι ἀλύπητα, βαθυὰ τὸ ξεριζώσῃ,
  Ψυγῇ ζημιὸ, ᾗ μαραθῇ, κ' ἡ εὐμορφιά τε λυώσῃ,
Χλωμαίνει ἂν εἶναι κόκκινον, κι ἄσπρον ἂν εἶν μαυρίζει,
  Καὶ μπλάβο ἂν εἶναι, λυώνεται, ζημιὸ ᾗ κυξινίζει,
Χάνει τὴν μορφιὰ ᾗ μυρωδιὰ, κάλλη ᾗ δροσερότη,
  Γερᾶ ζημιὸ ᾗ ψύγεται, ᾗ πλειὸ δὲν ἔχει νειότη.
Ε'τζ' ἦτον ᾗ ςὸν Ἄριστον, ὅταν ἡ ψύτε τ'ἄγγιξε,
  Μὲ δίχως αἷμ', ἄσπρον, χλομὸν, ψυμμένον τὸν ἀφῆκε.
Ε'ζησεν, ὅταν σώσασιν, ἀμὴ μιλιὰ δὲν βγαίνει,
  Γιατὶ ἡ φωνή τε χάθηκε, πρὶν κεῖνος ν' ἀποθαίνῃ.
Εἶχε πνοὴν, ἐςρέφετο, τὸν Βασιλειὸν ἐθώρει,
  Μὰ νὰ μιλήσῃ, ᾗ νὰ πῇ, πᾶθελε δὲν ἐμπόρει.
Ε'σήκωσε τὴν χέραν τε, τὸν Μπάρμπα τε ἀγκαλιάθη,
  Κ' ἤυγαλεν ἀναςεναγμὸν, ὅτι τὸν ἐδυνάθη.
Ε'κλαιγε ὁ Βλάχος νὰ θωρῇ τέτοιον ἀϊτὸν σφαγμένον,
  Ἀσύσεμον κι ἀνέγνωρον, ᾗ ματωκυλισμένον.
Στζ' ἀγκάλαις τε τονὲ κρατεῖ, φιλεῖ τὸν εἰς τὰ χείλη,
  Στέκει, ἀναμένει, νὰ τε πῇ, ᾗ νὰ τε παραγγείλῃ.
Μὰ κεῖ δὲν ἦτον δύναμις, ἐδὲ φωνὴ ςὸ ςόμα,
  Ἦλθεν ἡ ὥρα νὰ γενῇ ἡ σάρκα πάλι χῶμα.
Καὶ μ' ἕναν μόνον ξαφνισμα σὰν παραπονεμένο,
  Κ' ἶπε ἕναν λόγον σιγανὸν, Μπάρμπαμε ἀποθαίνω.
Καὶ πάραυτα ξεψύχησε, τὰ μάτια τε σφαλίσαν,
  Τὰ μέλη τε νεκρώσασι, πλειὸ ζωντανὰ δὲν ἦσαν.
Κι ὅταν ἐμίσεψε ἡ ψυχὴ, ᾗ τὸ κορμὶ ἀφῆκε,
  Ἕνας μεγάλος βροντισμὸς ςὸν οὐρανὸν τ'ἄγγιξε.
Κ' ἕναν ἀνεμοςρόβιλον θωρεῖν σκοτεινιασμένον,
  Καὶ ξιγυρίζει τὸ κορμὶ τε νεε τὸ ἀποθαμμένον.

Οἱ

Οἱ Βλάχοι κλαίυν, δέρνυνται, τὸν πόνο φανερᾶναν,
  Κ' ἐκεῖ πῦ τῦ σιμώνασι, δάκρυα τὸν κυκλῶναν.
Πλειότερα ἀπ' ὅλυς τῦ 'Ρηγὸς τὸ προσωπο εἰν θλιμμένον
  Κι ἀπὸ μεγάλλω συννεφιαν, κ' νέφη πλακωμένον,
Τλὼ κεφαλλὼ, κ' τὸ κορμὶ ζημιὸ τῦ ξαρματώνει,
  Τὸ ςόμα εἰς τὸ ςόματυ λυπητερὰ σιμώνει.
Φιλεῖ, καὶ κανακίζει τον, παρηγορειαν δεν ἔχει,

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

  Λέγει τυ, κανακάρημυ, κι ἂς τὄθελα κατέχῃ,
Πῶς ἔμελλε νὰ σκοτωθῇς γιὰ ὄνομά μυ ἐμένα,
  Νἄθελα δώσῃ τῦ 'Ρηγὸς τὰ μῦχε ζητημένα.
Κ' ἐκεῖνα κι ἄλλα πλειότερα, κι ὅ, τι κι ἂν ἀφεντεύω,
  Παρὰ νὰ χάσω τέτοιον γιὸν, ὀπῦ ἂν τὸν γυρεύω,
Ο'πῦναι ὁ Νότος, κι ὁ Βορρᾶς, ἡ 'Ανατολὴ, κ' Δύσι,
  Δὲν τὸν εὑρίσκω κι ἄλλον πλειὸ, δὲν ἔκαμεν ἡ φύσι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Θωρεῖ τλὼ ὄψιν κ' ἀσπρίζει, τὰ μάτια σφαλισμένα,
  'Ολόκρυα τὰ μέλη τυ, παρθένια παχνιασμένα.
Κ' ἡ κεφαλὴ ἡ ξανθόσγυρη, αἱματοκυλισμένη,
  Κι ὐδὲ λαλιαὶ, ὐδὲ μιλιαὶ ἀπὸ τὰ χείλη βγαίνει.
Ε'συρνε γένεια, κ' μαλλιὰ, λυπητερὰ τὸν κλαίγει,
  Καὶ δὲν χορταίνει τέτοια νειῦ πανέματα νὰ λέγῃ.
Δὲν ἐλυπᾶτο τλὼ ἐξαιν, πῦχασε καὶ λογάρι,
  Μὰ πόνει τέτοιον ἄγγυρον, κ' τέτοιο παλικάρι.
Σηκώνυν τον μὲ κλάυματα, εἰς τὸ παβιῶνι πᾶσι,
  Κ' ἐδέρνετον ὁ Βασιλειὸς, τέτοιο κορμὶ νὰ χάσῃ.
Ω'ς τὸν ἐπῆγα ὀρδίνιασε, νὰ κάμῃ τλὼ ταφήν τυ,
  Κ' εἰς σὲ κιβῦρι ὁλάργυρον ἔβαλε τὸ κορμί τυ.
Μαςόροι τῦ τ' ἐκάμασι ζημιὸ ἀπὸ τὴν χώρα.
  Κ' ἐξεπλερώθη βιαςικὰ εἰσὲ λιγάκλω ὥρα.

Γράμ-

Γράμματα καίνει σκοτεινὰ 'ς τοῦ κιβουρίου τὴν μέση,
  Καὶ τὴν ἡμέραν, καὶ καιρὸν τοῦ σκοτωμοῦ του λέσι.
„ Τοῦ κόσμου ὁ δυνατώτερος βρίσκεται δῶ θαμμένος,
  „ Σήμερον τὸν ἐσκότωσεν ἄλλος ἀποθαμμένος.
„ Τοῦτο τοῦ τοῦ ῥοιζικοῦ, ἀμ' ὄχι ἀπ' τὴν ἀνδρειά του,
  „ Ἐδιάβηκε, κι ὀπίσω του δὲν ἄφηκε καλλιά του.
Τὰ γράμματα ὡς τὰ γράψασι, παράυτα τὸ κυκλώνει
  Μαῦρα μὲ κεφαλαῖς νεκραῖς, κι ἀπέκει τὸ σηκώνει.
Καὶ τὸ κορμί του μ' ἄρματα ὁλάργυρα τὸ ντυοῦν,
  Στεφάνι 'ς τὰ χρυσᾶ μαλλιὰ ὁλόχρυσον τ' ἀφήνουν.
Ἐμαζώχθηκαν κ' ἤλθασι τοῦ Ῥήγα τὰ φουσάτα,
  Κ' ἐσοιξοφιάσαν τὸν νεκρὸν κλαίοντας εἰς τὴν στράτα.
Κι ὀπίσω τὰ κοντάρια τους κολοσυρτὰ τ' ἀφύνα,
  Τὴν θλίψιν καὶ τὸν πόνον τους ἐδείχναν μετὰ κεῖνα.
Κι ὁ Ῥήγας μὲ τὰ θλιφτικά, μὲ δίχως τὴν κορώναν,
  Τὸ λείψανο συυξόφιαζεν ἐκεῖ ποῦ τὸ σηκώναν.
Εἴκοσι οἱ φρονιμώτεροι, κι οἱ πλειά του τιμημένοι,
  Σηκώνουσί νε τὸν νεκρόν, τὰ μαῦρα φορεμένοι.
Ἐμπαλλάσσουνταν συχνά, κ' ἐκλαίγαν σ' κάθε ζάλον,
  Κι ἀπομακρᾶς ἐδείχνασι τὸν πόνον τὸν μεγάλον.
Καὶ δυὸ χιλιάδες στρατηγοί, πλειὰ ἄξιοι, πλειὰ ἀνδρειωμένοι,
  Τὸν Ῥῆγα συυξοφιάζασι ὁλόμαυρα ντυμένοι.
Ἐκεῖ ὁποῦ γίνη ὁ πόλεμος, γύρου τριγύρου πηαίνα,
  Μὲ σάλπιγγες μουγκαῖς μουγκαῖς καὶ τύμπανα σπασμέ-
Καὶ τὰ καϋμένα τ' ἄρματα, ὡς ἦσαν μπαιτωμένα, (να.
  Εἰς τ' ἀλογόν του τὄχασι, καὶ πάντα ὀμπρὸς πιαίνα.
Κι ὀπτὼ τὰ παραβλέπασι, κι ὁλόμαυρα φορούσαν,
  Ποῦ δίδαν πόνον καὶ καϋμὸν 'ς ὅσους κι ἂν τοὺς θωροῦσαν.
Τοῦ Βασιλειοῦ ὅλα τ' ἄλογα θλιμμένα περπατοῦσαν,
  Κ' ἐκεῖνο, ποῦ τὰ σύρνασι τὰ θλιφτικὰ φοροῦσαν.
Χώρια ἔχαν τέσσαρα ἄλογα, κ' ἐσύρνασιν ἁμάξι,
  Καὶ ξαργητοῦ τὰ βρήκασι, νὰ περπατοῦν μὲ τάξι.

Στ

Στ' ἁμάξι πώσαν καθοῦντα δυὸ μαυροφορεμένοις
  Πλειὰ παρὰ τζ' ἄλλους ταπεινοὶ κ' πολλὰ βαρὰ θλιμμένοι.
Καὶ μὲ φωνὴν λυπητερὴν ἐκεῖνοι τὸν ἐκλαίγαν,
  Ταῖς χάρες, ταῖς παλικαριαῖς κ' τζ' ἀμορφιαῖς τοῦ λέγαν.
Κ' ἦσαν ἔμπροσθες τοῦ κηβουρίου, κ' θλιβερὰ μιλοῦσαν,
  Λόγια ποῦ κλαίγασι δριμεῖα, ὅσοι κι' αὐτὰ γροικοῦσαν.
Ἐστρέφουν τ' ὅλοι πρὸς τὴν γῆν, τὰ αἵματα θωροῦσαν,
  Κ' ἐμακαρίζαν τὸν νεκρὸν, πολλὰ τὸν ἐπαινοῦσαν.
Κι αὐτὸς κρυγιὸς, κι ἀνέγνωφρος, παντοτινὰ κοιμᾶται,
  Κ' ἐφαίνετο, κι ὁ οὐρανὸς κι ἡ γῆ νὰ τὸν λυπᾶται.
Ἐκλαίγασι, κ' ἐρνάζασιν ὅλοι τὴν ὥρα κείνη,
  Ἀμὴ στοῦ Μπάρμπα τὸν καϋμὸν πρᾶγμα πολὺ ἐγίνη,
Τὰ μάτια ταῖνα ξέχασιν, ἡ γλῶσσα πώνα μίλει,
  Κ' εἰς κάθε ζάλου σίμωνε, κ' τὸ κηβοῦρι φίλει.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

Καὶ μὲ φωνὴν λυπητερὴν, ἔλεγε καλογιέ μου,
  Ἀναστηκώσου ἀποδαυτοῦ, ἔλα κ' βοήθησέ μου.
Διάλεξαι ἀπ' ὅλα τ' ἄρματα, ἄλογον, κ' κοντάρι,
  Πολέμησαι τὸν θάνατον, ἀνδρειέψου, μὴ σὲ πάρῃ.
Ἄρισε πῶς τὸν ἄφηκες τὸν χάρον νὰ νικήσῃ;
  Ἡ ἀμορφιά σου πῶς νὰ μπῇ στὸν ᾅδην ν' ἀχνμίσῃ;
Μηδὲ μοῦ παραπονεθῇς, κ' μὴ βαραίνῃ ἡ ψύσου,
  Ἂν εἰς τοσοῦτον κίνδυνον ἔβαλα τὸ κορμί σου.
Καὶ τὰ θωρῶ δεῦ τἄλπιζα, μἄλεγα νὰ νικήσῃς,
  Γιατ' ἦσουν ἄξιος μοναχὸς χίλιους νὰ πολεμήσῃς.
Κι αὐ τόχα ξεύρει τὸ γνοιαστὸ, ποῦ μὲ κινᾶ κ' κλαίγω,
  Ταῖς χώραις μου ὅλαις ἔδιδα, κι ὅ, τι κι ἂν ἀφεντεύγω.
Καὶ γιὰ νὰ μὴ βλαβῆς ποτὲ, μἄλπιζα τέτοια κάλλη,
  Νάχωμεν κ' τὰ κέρδητα, κ' μιὰ τιμὴ μεγάλη.
Μὰ ἐπεὶ κι ἡ μοῖρα τὄθελε, κ' ἔποιας λογῆς ἐσφάγης,
  Μὲ δὲ μοῦ παραπονεθῆς στὸν ᾅδην ὁποῦ πάγης.

Α᾽νάθεμά τ᾽ἄχω τῶ βυλιῶ, πῦκαμα νὰ κινήσω,
Μὲ τὰ φυσσάτα τῆς Βλαχιᾶς, νἄλθω, νὰ πολεμήσω.
Ε῎χασα χρόνους, κ᾽ χρεία, κ᾽ σὲ σκλαβιὰν λογῦμαι,
Τῦτα δὲν μὲ βαραίνυσι, τῦτα δὲν τὰ λυπῦμαι.
Ο῞λα τὰ φτιάνυν οἱ καιροί, κι ὅλα τὰ καταστάνυν,
Ταχυὰ κερδαίνυσι πολλοί, σήμερον ὅ, τι χάσυν.
Μὰ ὁ μισευμός σου, καλογυιὲ, πόνον πολὺν μῦ φέρνει,
Κι ὅ, τι μῦ πῆρε ὁ θάνατος, πλειὰ δὲν μῦ τὸ γιαγέρνει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ε῎συρνε γένεια κ᾽ μαλλιά, δέρνει τὰ γόνατά τυ,
Πόνον εἰς φίλυς, κ᾽ ἐχθρὺς δίδυν τὰ κλάυματά τυ.
Στὸν κάμπον τέσσαρες φοραῖς τῦ κάμνασι τὸν γῦρον,
Κι ἀργὰ μισέψαν ὅλοι τυς, κ᾽ τὸν νεκρὸν ἐπῆραν.
Δίδυν βυλὴν, εἰς τὴν Βλαχιὰν νὰ πᾶν για νὰ τὸν θάψυν,
Για νἄλθυν τὰ περίχωρα κ᾽ ἡ χώραις νὰ τὸν κλάψυν.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

ΜΕΡΟΣ Ε΄.

Ἂς ἔλθωμεν ς' ἄλλου Ῥηγὸς Ἡράκλη, ποὺ στὴν μάχη,
Τὸν Βλαντιστράτη νίκησε, δίχως ἐλπίδα νά 'χη.
Ἂς ποῦμεν τὴν ἀγκοῦσαν του, τὴν πίκραν, καὶ τὰ βάρη,
Ποῦ τὸν Ῥωτόκριτον νεκρὸν, κι' ἀποθαμμένο θάῤῥει.
Γιατὶ τὸ αἷμα στὴν καρδιὰν ἔζεξε νὰ βοηθήσῃ,
Κ' ἤτονε χειὰ τ' ἄλλα κορμὶ χλωμὸν, κρυὸν ν' ἀφήσῃ.
Κι' ὡσὰν τὸν λίθον πόμεινε, κ' οὐδ' ἀναπνοιὰ γροικᾶται,
Κείνη τὴν ὥραν σὰν νεκρὸς καθολικὰ λογᾶται.
Θωροῦν τον ὀλομάτωτον, κρυγιὸν, καὶ χλωμιασμένον,
Ὡσὰν νεκρὸν τὸν κλαίουσι, κι' ὡσὰν ἀποθαμμένον.
Δὲν τὸν ἐκράτει ζωντανὸν ὁ Ῥήγας, μηδὲ οἱ ἄλλοι.
Κ' ἦτον ὁ πόνος του πολὺς, κ' ἡ πίκρα του μεγάλη.
Κρατεῖ τον στὴν ἀγκάλην του, μὲ δάκρυα τὸν ἐφίλει,
Λόγια πολλὰ λυπητερὰ, καὶ θλιβερὰ τοῦ μίλει.

ΡΗΓΑΣ

Ἀχ! τί κακὸν σοῦ ἔκαμα, δράκοντα, καὶ στρατιώτη,
Κ' ἴωτε ἄδικα γιὰ λόγου μου ἐχάθη τέτοια νειότη.
Κι' ἂς ἤξευρα τὸν τόπον σου, καὶ ποῦ 'ναι οἱ ἐδικοί σου,
Νὰ σ' ἐσμυξόφιαζα ὡς ἐκεῖ, νἄκανα τὴν ταφή σου;
Γιὰ μένα εἰς τὰ βάσανα, κ' εἰς θάνατον ἐμπῆκες,
Καὶ μιὰ πληγὴ πουποτινὴν στὰ σωθικά μ' ἀφῆκες.

Κι'

Κι ἂς εἶχες εἶσαι ζωντανὸς, τὸ χρεός μου νὰ πληρώσω,
Ταῖς χώραις, κ̓ τὰ πλοῦτη μου, κι ὅ, τ᾽ ἔχω νὰ σοῦ δώσω.
Ἐφίλει τὸν σπλαχνικὰ, σὰ χέρια του τὸν ἔχει,
Καὶ μὲ τὸ κλαῦμα τὸ συχνὸ τὸ πρόσωπόν του βρέχει.
Σοῦτα τ᾽ ἀνακαπώματα δαμάκι συμφέρνει,
Στὴν σόρισιν τὴν ζωντανὴν ὁ Ῥώκριτος γιαγέρνει.
Γιατὶ τὸ αἷμα ἀπ᾽ ταῖς πληγαῖς πόσον πολὺ ἀφῆκε,
Ποῦ λιγομάρα τοῦδωκε, κι ὁλόχρυσον τὸν ἀφῆκε.
Καὶ τ᾽ ἄλλο αἷμα τοῦ κορμιοῦ, ποῦτον ἀπομεινάρι,
Ἦτον ζιγύρου τῆς καρδιᾶς, νὰ τῆς πληθαίνῃ χάρι.
Σὰν ἐπαραστωνήφερε, τὰ μάτια ἀνανδραινίζει,
Καὶ πρὸς τὸν Ῥῆγα σπλαγχνικὰ τὸ πρόσωπον γυρίζει.
Μιλεῖ, κ̓ τὸν παρηγορᾷ, κ᾽ ἐφίλει του τὸ χέρι,
Λέγει του, γλίγωρα γιατρὸν νὰ πέμψῃ νὰ τοῦ φέρῃ.
Πολλὴ χαρὰν ὁ Βασιλειὸς ἐπῆρε, κι ὅλοι οἱ ἄλλοι,
Πέμπει στὴν χώραν, κ̓ γιατροὶ ἦλθαν οἱ πλειὸ μεγάλοι.
Καὶ πρὶν νὰ τὸν σηκώσουσι, στὴ χώραν νὰ τὸν πᾶσι,
Τοῦ ζαρματῶσαν τὸ κορμὶ, γιὰ νὰ τὸ ξεκουράσῃ.
Βρίσκουν ἑπτὰ λαβωματιαῖς, κ̓ τζ᾽ ἔξη δὲν ψηφοῦσι,
Μὰ κείνη, ὁποῦτον στὸ βυζὶ, φοβοῦνται, κ̓ δειλιοῦσι.
Κράζουν τὸν Ῥῆγα σ᾽ μιὰ μερὰ, κι ὅλοι οἱ γιατροὶ τοῦ λέσι,
Πῶς τὸ κονδῦτα νὰ χαθῇ, κεὶς τὄνα νὰ κερδέσῃ.
Ὁ τόπος ἦτον ἀκριβὸς, κ᾽ ἔχουν ὀλίγη ἐλπίδα,
Γιατ᾽ ἴσωνε ἡ λαβωματιὰ, κ᾽ ἐξύπνα τὴν παγίδα.
Χώνει τὴν πίκρα ὁ Βασιλειὸς, διὰ νὰ μὴ δειλιάσῃ,
Ὁ λαβωμένος νὰ ποιῇ, πῶς θέλει νὰ τὸν χάσῃ.
Σμίγουσι ξύλα μὲ καρφιὰ, κι ἐπάνω τόνε βάνουν,
Καὶ μὲ μεγάλην μαστοριὰν ἀνάπαυσιν τοῦ κάνουν,
Νὰ μὴ σαλέψῃ, νὰ πονῇ, τὸν πᾶν εἰς τὸ παλάτι,
Κι ὅλην τὴν στράτα ὁ Βασιλειὸς τὴν μιάν του χέρα κράτει.
Στὴν κάμερα τὴν πλειώμορφην, τὴν παραχρυσωμένη,
Κ᾽ εἰς τὸ κλινάρι τζ᾽ Ἀρετῆς τὸν ἔβαλε νὰ μένῃ.
Ἐκά-

Ἐκάπχε τὴν κάμεραν, κὶ ὡς τὸν ἔβαλα μέσα,
Γροικῶ τὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς χαίροντας κ' ἐπονέσα,
Εἶχε χαρὰν πᾶς βρίσκεται ςὴν μυρισμένην κλίνη,
Πῦ μεροξημερώνεντο ἡ κόρη, πῦ τὸν κρίνει.
Μὰ πάλ' ὡς εἶχ' ἐνθυμηθῆ, πῦ γέρνεται, πῦ μένει,
Γιὰ λόγε τε μιά τε κυρὰ ἀκριβαναθρεμμένη,
Ἐγροίκα μέσα ςὴν καρδιὰν μαχαίρι, κὶ πληγώνει,
Μ' ἀπέξω δὲν τῦ φαίνετο, μὰ μέσα τε τὸ χώνει.
Πῦρ ἐπαρηγορᾶτανε, κὶ γιὰ καλὸ σημάδι,
Τὄχε, κὶ ἐλπίζει γλήγωρα, νὰ σμίξεσιν ὁμάδι.
Ἐμπαινοβγαῖναν οἱ γιατροὶ, κὶ ἀνεβοκατεβαῖνα,
Κὶ ἀρχίσαν κὴ λαβωματιαῖς καλήτερα κὶ πηγαῖνα.
Ἐγροίκησε κὶ ἡ Ἀρετὴ, κ' ἔμαθε τὰ μαντάτα,
Τὸ πῶς ὁ ἐχθρὸς ἐμίσεψε μ' ὅλα τε τὰ φυσάτα,
Κ' ἐνίκησεν ὁ Κύρις της, κὴ χώρα ξεσκλαβώθη,
Κὶ ἀπὸ τὲς τόσες σκοτωμὲς, κ' ἔξοδα ἐλυτρώθη,
Κ' ἕνας ςρατιώτης δυνατὸς ἀνέγνωρος, κὶ ξένος,
Ἐμάλωσε γιὰ λόγε τὲς, κ' ἐβγῆκε κερδεμένος.
Γροικῶντας ἀνεδάκρυωσε, λίγην χαρὰν τζ' ἐδίδα,
Ἀλλῦτονε τὸ θάρρος της, ἀλλῦχε τὴν ἐλπίδα.
Μὲ τὴν Φροσύνην ὁμιλεῖ ἐτῦτο τὸ μαντάτο,
Πῶς μ' ἐντροπὴν ἐμίσεψε τῦ Βλάχε τὸ φυσάτο.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Μὰ ποιὰν χαρὰν μπορῶ νὰ δῶ, ἔλεγε πρὸς τὴν Νένα;
Σὰν βρίσκεται ὁ Ῥωτόκριτος πολλὰ μακρὰ ςὰ ξένα;
Κὶ ἂς εἶχεν εἶςαι μπορετὸ, κὴ τύχη ἂς τὄχε φέρη,
Νἄθελε λάχη ἔδεπὰ τὸ σπλαχνικόν με ταίρι.
Νἄθελε μπῆ ςὸν πόλεμον, κὶ νἄθελε νικήση,
Νἄθελε παύση τὸ κακὸ, κὶ τὸ καλὸ ν' ἀρχίση.
Καὶ τῦ Κυρῦ με ἡ ὀργιτὰ σὲ σπλάχνος νὰ γυρίση,
Καὶ νὰ πλερώση ἡ κάκιτα, κὶ νὰ τὸν ἀγαπήση.

Μὰ

Μάλαχον ἄλλος, κὶ ἀκειβὸν ὡσὰν παιδὶ τὸν ἔχει,
῏Ωφυ ξενιτεμμένε μυ, κὶ ἂς τὄθελες κατέχει.
Νἄχες πετάξῃς σαὸ πυλὶ, ν᾽ ἄλθῃς νὰ πολεμήσῃς,
Νὰ λυξ̧ωθῇς πτὴν ξενιτιὰν, κ᾽ ἐμένα νὰ βοηθήσῃς.
Α'μὴ τῆς χώρας ἡ χαραῖς ἴωτα καλὸν μῦ κάνυν;
Πλειὰ γλιγωρότερα πονῶ, κεὶς πάθη πλειὰ μὲ βάνυν.
Στὴν φυλακὴν πὔ βρίσκομαι, κ᾽ ἐπὰ πὔ κινδυνεύω,
Τὰ κέρδητά μας δὲν ψηφῶ, ὐδὲ χαραῖς γυρεύω.
Μακρὰ πὸ πὰ ἔχω ταῖς χαραῖς, κὶ τίς νὰ μῦ ταῖς φέρῃ;
῞Ο,τι κὶ αὐ ἔχω βρίσκεται σῦ Ρώκειτε τὸ χέρι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Καϋμένη, κὶ ἂς τὸ κάτεχες, πῶς εἰς τὴν κάμερά συ,
Βρίσκεται ἡ ἀγάπη συ, ἡ ζῆσι, κὴ χαρά συ.
Καὶ πῶς ἐκεῖ πῦ κοίτεσυ, ςὸ ςρῶμα πῦ κοιμῦ σὺ,
Γιαξ̧όλεν κεῖνον, πῦ ποτὲ δὲν βγαίνει πὸ τὸν νῦ συ.
Μᾶς περπατῦσιν οἱ καιροὶ, τὰ πράγματα σιμώνυν,
Κ᾽ ἡ μέραις μὲ σιγανέμιαις κὶ λάμψιν ξημερώνυν.
Η῾ σκοτινάδα πέρασε, ἡ συννεφιὰ χολάζει,
Κ᾽ οἱ ἀνέμοι καταπαύυσι, καλὸκαιράκι βράζει.
Καὶ τῦ Κυρῦ συ ἡ ὄργηπα, κὴ κάκητα μερώνει,
Κ᾽ ἐδὰ π᾽ ἀρχίζει τὸ καλὸν, σ᾽ χαραῖς τὸ ξεπλειώνει.
Ε᾽μπαινοβγαίναν οἱ γιαξ̧οὶ δέκα φοραῖς τὴν ὥραν,
Κ᾽ ἔπεμψεν ὁ Ρήγας κ᾽ ἔφερε πρῶτυς κὶ ἀπ᾽ ἄλλην χώραν.
Ε᾽γιανε κὶ ὁ Πολύδωρος, κὶ ἀγάλια ὅσον μπόρει,
᾽Επήγαινε συχνὰ συχνὰ τὸν πληγωμένον θώρει.
Κ᾽ ἐκεῖνος ἀναγάλλιασιν μέσ᾽ ςὴν καρδιὰν ἐχοίκα,
Κρυφὴν χαρὰν ἐχαίρετο ςῦπα πῦ τὸν εὔρηκα.
Πολλῶν λογιῶν ἀθηβολαῖς ὁμάδι συντυχαίναν,
Μὲ τύταις ταῖς παρηγοριαῖς, πληγαῖς, κὶ πόνοι γιαῖναν.
Μεγάλο πρᾶγμα ἦτονε, νὰ μὴν τῦ μολογήσῃ,
Τῦ φίλυ τυ. ποιὸς ἦτονε, νὰ τὸν παρηγορήσῃ.

Μιὰ

Μιὰ κάποια ἀγάπη κίνησε μὲ τρόπο κρυφωμμένον,
Στὸ στῆθος τοῦ Πολυδώρου πρὸς τὸν ἀῤῥωστημένον.
Κ' ὠρέγετό νὰ τοῦ γροικᾷ, κ' ἐσύχναζε νὰ πιαίνη,
Εἰς τὸ παλάτι νὰ θωρῇ, πῶς πάει, κ᾽ πότε γιαίνει.
Κ' ἐφαίνετό του ὁ Ῥώκριτος ἦτον, ὅταν τοῦ μίλει.
Καὶ σπλαχνικὰ συχνὰ συχνὰ στὸ στόμα τὸν ἐφίλει.
Καὶ σὰν νὰ τοῦθελε γροικᾷ, πῶς εἶν᾽ ὁ σύντροφός του,
Τέτοιας λογῆς ὠρέγετο, νὰ στέκῃ πάντα μπρός του.
Συχνὰ συχνὰ ἀναστενάζει, κ᾽ κρυφαναδακρυώνει,
Τοῦ Ῥωκρίτου θυμᾶται, κ᾽ στὴν καρδιὰ ἐπόνει.
Ὁ πληγωμένος γιὰ νὰ δῇ, ἰῶτα κι ἀναδακρυώνει,
Τὸν ἐρωτᾷ, νὰ τοῦ τὸ πῇ, κ' ἐκεῖνος τοῦ τὸ χώνει.

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ

Λέγει του, φίλον κι ἀδελφὸν ἔχω μακρὰ στὰ ξένα,
Θωρῶ κεῖς πράγματα πολλὰ μοιόμα ἔχει μετὰ σένα.
Τὸ πρόσωπόν σου μοναχὰ δὲν μοιάζει μετ᾽ αὐτεῖνον,
Στ᾽ ἀπομονάρεια, ὅτου σὲ δῶ, σὰν νὰ θωρῶ κ᾽ ἐκεῖνον.
Κ' ἐμίσεψεν ἀποδεινὰ, κι ἄλλ᾽ ἀφορμὴν δὲν ἔχει,
Μόνο ποῦ θὲ νὰ πᾷ νὰ δῇ τόπους, ποῦ δὲν κατέχει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὁ Ῥώκριτος νὰ τοῦ γροικᾷ τὰ πράγματα πῶς πιαίνουν,
Μέσου ἡ καρδιά του ἀπογελᾷ, τὰ χείλη του σωπαίνουν.
Δὲν ἤθελε κι ἄλλος κιἀνεὶς, ποιὸς εἶναι, νὰ κατέχῃ,
Μὰ κάναι φρόνιμη ἡ Ἀρετὴ, κεῖς τοῦτο δίκιον ἔχει.
Καὶ σὰν τὸ μάθῃ κείνη ἐμπρὸς, σὰν τῆς τ᾽ ὁμολογήσῃ,
Στοὺς ἄλλους νὰ μαθητευθῇ, κ᾽ τὸ καλὸν ν᾽ ἀρχίσῃ.
Λιγαίνει ὁ φέβος τῶν γιατρῶν, καθημερνὸ γνωρίζαν,
Καλοσημάταις ταῖς πληγαῖς, κ᾽ τὴν ὑγειὰ ἐλπίζαν.
Κ' εἰς λίγαις μέραις μιὰ βουλὴ δίδουν, νὰ τὸν παχαίνουν,
Καὶ πλιὸ δὲν ἐφοβοῦντανε τὸς κόπους τους νὰ χάσουν.

Πο-

Πολὺ θεράπειον, κ᾽ χαρὰ ἐποῖκε τὰ μαντᾶτα,
Ἐδίδασι τῦ Βασιλειῦ, χαρέμενος ϫροικᾷ τα.
Ο'λημερνὲς κὶ ὁλόνυκτὶς καθόλυ δεν ἀφίνει,
Δίχως τυ τὶν Ῥωτόκριτον μιὰν ὥραν ν᾽ ἀπομείνῃ.
Παντᾶναι μὲ τῦ λόγυ τυ, καλλιῶ καρδιαῖ τῦ καίνει,
Τῦτο μὲ τ᾽ ἄλλα γιατρικὰ θέλυσι πῦνε γιαίνει.
Η' κάμερω σζ' ἀφεύδρας τυ, κ᾽ τῆς κυρᾶς τυ ἡ κλίνη,
Κὶ ὁ Βασιλειὸς, κὶ ὁ φίλος τυ τὸ γιατρικό τυ γίνη.
Γιατροὶ, μηδὲ βοτανικὰ νὰ γιάνυν δεν μπορῦσι,
Ὡσαὶ τὸ σόμα τυτινῶν, ὅσ᾽ ὥρα τὸν μιλῦσι.
Ω'σαὶ ἐκαλητέρεψε, κ᾽ ἐνδύθη, κὶ ἐπερπάτει,
Ὁ Βασιλειὸς ἀγκαλιασὸν μὲ σπλάχνος τὸν ἐκράτει.
Καὶ τότε τὸν ἐρώτησε, σαὶ εἶδε τλὼ ὑγειά τυ,
Κ᾽ εἰπεῖ τυ κ᾽ ἔχει πιθυμιαὶ, νὰ μάθῃ τ᾽ ὄνομά τυ.
Κ᾽ ὄντα ἀφορμὴ τὸν ἔκαμε, κ᾽ ἦλθεν εἰς τὴν Ἀθήνα,
Σ᾽ ἐνα καιρὸν πῦ δυνατὸς πόλεμος τλὼ ἐκίνα.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει τυ, Ἀφέντη πῦ ῥωτᾷς, κάτεχε, πῶς μὲ λέσι,
Κειτίδιω, κὶ ἀπτὸ σπῆτί μυ ἀπὸ καιρὸν, μὲ κλαῖσι.
Μικρὸς ἐξενιτεύθηκα, ἀπτὰ δικά μυ μέρη,
Καὶ περπατῶ σλὼ ξενιτειαὶ, χειμῶνα καλοκαῖρι.
Μάνα κ᾽ κύριν ἄφηκα, κὶ ἀδέλφια δυὸ μεγάλα,
Κὶ ὅταν ἐκεῖθεν μίσεψα, μαῦρα, θλιμμένα βάλα.
Μαντᾶτο δεν τὺς ἔπεμψα, πῦ βρίσκομαι, νὰ μάθυ,
Καὶ παίω κάτω περπατῶ τῦ ὕψυ κ᾽ τῦ βάθυ.
Γιὰ μιὰν κόρη πῦ ἀγάπησα, κὶ αἰφνίδια τὴν ἐχάσα,
Κ᾽ ἀπέθανε γιὰ λόγυ μυ, τὴν ξενιτιαὶ ἐπιάσα.
Καὶ μέρα νύκτα περπατῶ, κλαίγω, κὶ ἀναδακρυαίνω,
Κὶ ὥραις ἀνθρώπυς πολεμῶ, κὶ ὥραις θηρειὰ σκοτώνω.
Καὶ τὸ κορμί μυ κέρασα σ᾽ βάσανα πλειὰ παρ᾽ ἄλλον,
Μὰ ἐδάλαχα σὲ κίνδυνον παρὰ ποτὲ μεγάλον.

Δὲν εἶχα γιὰ τὴν ζῆσίν μου, γιατὶ ψηφῶ την λίγα,
Μάχα γιὰ σένα Βασιλεῦ, γιὰ σὲ μεγάλε Ῥῆγα,
Μὴν πάρουσι ταῖς χώραις σου, κ᾽ τὴν ἐξάν σου χάσῃς,
Καὶ δοῦν τὰ μάτια σου πολλὰ, πρὶν παρὰ νὰ γεράσῃς.
Μὰ ἀπῦτις κ᾽ τὰ πράγματα τέτοιας λογῆς ἐπῆγαν,
Καὶ τὸν ἐχθρὸν σκοτώσαμεν, κ᾽ τὰ φουσάτα φύγαν,
Πολλὴν χαρὰν κὶ ἀμέτρητην χροικᾶ 'ςὰ σωθικά μου,
Ὄχι γιατὶ σηκώθηκα, κ' ἐδάχω τὴν ὑγειά μου,
Μὰ τὄχω, γιατὶ τὸν ἐχθρὸν σοῦ διώξα τὸν μεγάλον,
Καὶ τοῦτο μὲ παρηγορᾶ 'ςὸν κόσμον πλειὰ παρ' ἄλλο.
Μὰ 'ςοῦτο, ὁποῦ μὲ ῥωτᾷς, κ᾽ λέγει ἡ Ἀφεντιά σου,
Ἦντ' ἀφορμὴ μ' ἐπρόβαλε 'ςὰ μέρη τὰ δικά σου,
Δὲν εἶν καιρὸς νὰ σοῦ τὸ πῶ γιὰ δὰ, μὰ σ' ἄλλην ὥρα,
Θέλω σοῦ πῆ κ᾽ ποῦ μουνε, ποῦ φάνηκα, ποιὰν χώρα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὡφὴν ὁ Ῥῆγας κ᾽ μιλεῖ, σὰν εἶδε, πῶς σωπαίνει,
Ἀρχίζει μ' ὄψι ὁλόχαρη, καὶ παρηγορημένη.

ΡΗΓΑΣ

Λέγει του, σένα πρέπουσιν ἡ χώραις, ποῦ ὁρίζω,
Γιατὶ κ᾽ πρᾶγμα κ᾽ ζωὴ πὸ λόγου σου γνωρίζω.
Κὶ ἀπὸ τὴν σήμερον κὶ ἐμπρὸς, κὶ ἀπὸ τὴν ὥρα τούτη,
Δικαῖς σου νᾶναι ἡ Ἀφεντιαῖς, ἡ χώραις κ᾽ τὰ πλοῦτη.
Κὶ ἂν ἔχω κὶ ἄλλο τίποτε 'ςὸν κόσμον νὰ σ' ἀρέσῃ,
Πέτο, κ᾽ τάσσω νὰ γεμῇ τὰ χείλη σου ὅ, τι λέσι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὴν ὥραν ὁποῦ τὰ μιλεῖ, 'ςὰ χέρια τὸν ἐκράτει,
Κὶ ἐφαίνετ' ὅτ ἐχαίρετο, κ' ἐγέλα τὸ παλάτι,

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει τυ, ἀφοῦ ἦτον ἡ χάραις σου, τὰ πλοῦτη κ' ἡ ἀφεντιαῖς σου
Ὡς ἤσαν παρὰ πάντα κι ἄξιζες, ἂς εἶν πάλιν δικαῖς σου·
Ἐγὼ πὸ τοῦτα δὲν ζητῶ, μιὰ χάριν θέλω μόνο,
Κι ὥστε νὰ ζῶ, κ' νὰ μπορῶ, νὰ σοῦ τηνε πληρώνω.
Μεγάλον πρᾶγμα σοῦ ζητῶ, κ' μιὰ τὸ πάρῃς βάρος,
Κ' εἰς τοῦτο μ' ἐξεκίνησε τὸ σπλάγχνος, κ' τὸ θάῤῥος.
Κατέχω, πῶς ςἰὼ φυλακὴ βρίσκεται τὸ παιδί σου,
Δὲν τὴν ποθεῖς, δὲν τὴν ψυχᾶς, δὲν τὴν κρατεῖς δική σου.
Ἐ'τοῦτο εἶναι, ποῦ ζητῶ, κ' κάμε μου τὴν χάρι,
Τῆς φλακομένης μήνυσαι, ἄνδρα της νὰ μὲ πάρῃ.
Λογιάζω, νὰ τὸ συβαθῇ, ταὶ τῆς τὸ καλοποῦσι,
Τὴν δύλευσιν ὀποῦ κάμω, γιὰ λόγου σας ν' ἀκούσῃ.
Γιὰ τούτην ἦλθα πὸ μακρὰ, γιὰ ἀγάπη τζ' ἐπολέμησα
Γιὰ λόγου της τὸς κοὶ ἐχθροὶ δειλιοῦν, κι ἀκόμη ξέμουν
Ἐδάμαθες τὴν ἀφορμὴν, κ' εἶδες τὸ ζήτημά σου,
Ἤντα τὸν ὅσου μ' ἔφερε ςὰ μέρη τὰ δικά σου.
Κι ἂν ρέγεσαι νὰ μὲ θαρῇς πάντα ςἰὼ συμβουλιά σου
Καὶ νὰ μὲ κάμῃς τέκνον σου, νὰ σώνεσαι ςὴν χρειά σου
Κάμετην νὰ τὸ συβαθῇ, νὰ τὸ θελημαπέψῃ,
Ἐμὲ νὰ κάμῃ σέρα της, κι ἄλλον νὰ μὴ γυρέψῃ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὡ'ς τὄκουσεν ὁ Βασιλεὺς, σ' ἔγνοιαν μεγάλη μπῆκε,
Καὶ νὰ πλειώσῃ ὁ Ῥώκριτος τὰ λόγια δὲν ἀφῆκε.

ΡΗΓΑΣ

Λέγει τυ μὲ σπλαχνότητα, κρατῶντάς τυ τὴν χέρα,
Εἰς ἔγνοιαν, γυέ μου, μ' ἔβαλες ἐτούτην τὴν ἡμέρα·
Γιατὶ φοβοῦμαι, ὅ, τι ζητᾶς, νὰ μὴ μπορῶ νὰ κάμω
Κ' ἡ φλακομένη δυσκολιαῖς μοῦ βάλ' εἰς κάθε γάμο.

Κ' ἡ ἀφορμὴ, πῦ ςlὼ φλακlὼ τόσον καιρὸν τlὼ ἔχω,
Κὶ ἀγρίεψα τέτοιας λογῆς, κ' μηρσιμὸν δὲν ἔχω,
Εἶναι γιατὶ δὲν ἤθελε ταὔθελα νὰ ἀκέση,
Κ' ἴδιωχνε κάθε προξενειὸ, νὰ μὴν τῆς τὸν πῦσι.
Καὶ πάντα ςέκει εἰς μιὰν βελlὼ, ποτὲ δὲν τlὼ ἀλλάσσεις
Μlὼᾶ μυ πῶς ςlὼ φυλακlὼ ἐβάλθη νὰ γεράση.
Μακάρει δὰ νὰ συβαθῆ, μακάρει νὰ τὸ θέλη,
Μακάρει σοὺ ἄχ' ἀλλυνῦ, γυναῖκα νὰ σῦ μέλλη.
Τὸν οὐρανὸν παρακαλῶ, ὅ, τι ζητᾶς νὰ γίνη,
Καὶ τ' ἄχεια νὰ μερώσυσι, τὸ βάρος νὰ λαφρωύη.
Ὁ'πῦ κἀμμιαὶ κληρονομιαὶ δὲν ἔχω παρὰ τὸν,
Κὶ ὅλα δικάτζ' ἐμέλλεντων, ἡ χώραις κ' τὰ πλῦτα.
Ἂν εἶναι νὰ τὸ συβαθῆ, τὸ πιθυμῶ νὰ γίνη,
Ἀλλοιῶς ἐσὺ τὸ πρᾶγμά μυ, κ' ςlὼ φλακlὼ ἐκείνη.
Θὰ λέσι μυ, πῶς ἄσχημα εἶναι καταςεμένη,
Ἀσύσεμη, κὶ ἀέγνωρη, ἄτζαλη, βρωμισμένη.
Κ' ἤθελα μπρὸς ςlὼ φυλακlὼ νὰ κόπιαζες, νὰ πῆγες,
Νὰ τὴν ἰδῆς γιατ' ἤκυσα, συγχαίρυνταί τη ἡ μύγαις.
Κὶ αὖ εἶν κὶ ὁ γάμος μιληθῆ, κάμωμεν κ' προαπέση,
Κὶ ἀπέκει γύέ μυ νὰ τὴν δῆς, κ' νὰ μὴ δὲν σῦ ἀρέση,
Κὶ ὀπίσω νὰ συρθῆς ἐσὺ, κ' νὰ τὰ δυσκολέψης,
Καὶ νὰ ντραπῆς, κ' ἀποδεπά νὰ γένθης νὰ μισέψης.
Μῦ ἀφήνεις βάρος ςὴν καρδιὰν, πληγὴν πολλὰ μεγάλην,
Ἂν τὴν ἀφήσης, σὰν τὴν δῆς, νὰ πᾶς νὰ πάρης ἄλλην.
Λοιπὸν ἄμε ἐμπρὸς, κ' δές τlὼ, κὶ ἀπέκει μήλησέ μυ,
Κὶ ὅ, τι μπορῶ γιὰ λόγυ συ, ἐγὼ νὰ κάμω γύέ μου.
Κὶ αὖ τὴν ῥεχθῆς, κ' θέλης τὴν, ζημιὸ νὰ τῆς μηνύσω,
Κὶ ἂν δυσκολέψη, ζωντανὴν δὲν θὲ νὰ τὴν ἀφήσω,
Κ' ἐσὺ νάσαι τὸ τέκνον μυ εἰς ὅ, τι κὶ ἂν ὀρίζω,
Γιατὶ ζωὴν, κ' λευθεριὰν πὸ λόγυ σε γνωρίζω.

ΠΟΙΗ-

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἀπηλογᾶται ὁ Ῥώκριτος, καὶ πρὸς τὸν Ῥῆγα λέγει,
Κ' ἦσαν τὰ μάτια του στεγνὰ, ἀμ' ἡ καρδιά του κλαίγει.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Ἀφέντη, σ' ὅ,τι μίλησες, σ' ὅ,τ' ἔχω γροικημένα,
Εἰσὲ σκλαβιὰν παντοτινὴν θὲ νάμπω μετὰ σένα.
Δὲν ἔχω παρὰ μιὰν ζωὴν κι ὡς θέλεις αὐτὴν κάμε,
Κι ὥστε ποῦ νάχω τὴν πνοὴν σκλάβος σου θέλω νάμαι.
Τὰ λόγια τὰ βασιλικὰ τέτοιας λογῆς μ' ἐπιάσαν,
Ὁποῦ μ' ἐγράψαν δουλευτὴν, καὶ τὴν ἐξάρμου χάσαν.
Δὲν θὲ νὰ πάγω στὴν φλακὴν, κι ἂς παίξω καὶ θωρῶ τη,
Ὡς εἶναι ῥέγομαι αὐτὴν ὡς εἶναι πιθυμῶ την.
Ἂν ἦτον καὶ ὁλότυφλη, κουτζὴ, καὶ ζουγλοχέρα,
Ταῖς ἄλλαις κράζω σκοτειναῖς, κ' ἐκείνην κράζω μέρα.
Στὴν ξενιτειὰν, ποῦ γύρειζα, ὅπου κι ἂν εἶχα λάχῃ,
Ἐγροίκουν, πῶς τὰ κάλλη της ἄλλη καμμιὰ δὲν τάχει.
Καὶ σκλάβος της ἐγράφθηκα, τὰ περασμένα φῦκα,
Κ' οἱ πόνοι, ποῦ μ' ἐκείνασιν, ἐξελησμονηθῆκα.
Καὶ τόσον μέσα στὴν καρδιὰν τούτην τὴν ἔγνοια πιάσα,
Ποῦ ξελησμόνησα κεινῆς, ποῦ ἶτζ' ἀφρίδια χάσα.
Καὶ ἦτον θαύμασμα πολὺ, κ' ἦτον δουλειὰ μεγάλη,
Νὰ τὴν ῥεχθῶ τόσα παλλὰ, μὲ λόγια ποῦπαν ἄλλοι.
Τὴν δούναμιν μου γνώρειζα, καὶ τὴν ἡμπόρεσί μου,
Κ' ἐθώρουντο, κ' ἐγρίκουντα, ἄξιος γι' αὐτὴν δὲν ἦμου.
Κιοὐδὲ ποτὲ στὰ μέρη σου δὲν ἦλθα νὰ ξεδράμω,
Γιατὶ δὲν ἤμουν ἄξιος νὰ κάμω τέτοιον γάμο.
Μὰ ἐπεὶ κ' ἡ τύχη θέλησε ξύλα ξηρὰ ν' ἀνθήσου,
Κι ἀγάπησές με Βασιλεῦ, κ' ἔχεις με σὰν παιδί σου,
Καὶ διαλεκτὴν μὲ ἔβαλες εἰς ὅ,τι ἂν ὁρίζεις,
Γιὰ λίγην, κι οὐδὲ τίποτε, χάριν ποῦ μοῦ γνωρείζεις;

Ἐδιά-

Διάλεξ' ὅ, τι μπορέσῃ, κ' ἡ μοῖρα ἂς τὸ θελήσῃ,
'Ο λογισμὸς ὁπ' ἔβαλα, σήμερον νὰ νικήσῃ.
Κι ὁ γάμος ἂν ξετελεσθῇ, κ' δῶ τὴν πιθυμιά μου,
Τότε νὰ πῶ τὴν χάραν μου, κι αὐτὰ τὰ γονικά μου.
Θέλω μιὰν χάριν σοῦ ζητῶ, κ' θέλω νὰ μοῦ τάξῃς,
Τὴν ὄρεξιν κ' τὴν καρδιὰν τὴν ἔβαλες, ν' ἀλλάξῃς,
Κι ἂν εἶν κ' δὲν τὸ συμβαθῇ, δὲν θέλω νὰ μανίσῃς,
Καὶ ὅ, τι κι ἂν σοῦ ἔσφαλε, νὰ τῆς τὰ συμπαθήσῃς,
Κι ἀπὸ φλάκα, ποῦ βρίσκεται, νὰ τὴν ἐλευθερώσῃς,
Καὶ τὴν εὐχήν σου σπλαχνικὰ σήμερον νὰ τῆς δώσῃς.
Καὶ καθὼς ἤκουσα φροχθὲς, γιὰ πόθεσιν ὀλίγη,
Τὴν ἔχεις μέσ' στὴν φυλακὴν, τέτοια ἀφορμὴ ἂς σοῦ φύγῃ.
Κι ἂς εἶναι μετὰ λόγου σας, κ' ἐγὼ μαι ἀναπαυμένος,
Ἢ θέλει με, ἢ διώξει με, κράζομαι πληρωμένος.
Κι ἂν εἶναι κ' νὰ πανδρευθῇ, ὁποιον τζ' ἀρέσει, ἂς πάρῃ,
Ἢ πῦρε κ' δὲν δύνεται, οὐδὲ θέλει ἀνδρὸς γομάρι,
Ὁ' πῦδαμεν κι ἄλλαις πολλαῖς, κι ἀριθμηταῖς κ' ἐκάμαν,
Μὴν τὸ κρατῇς τόσο βαρὺ, τόσο μεγάλον πρᾶγμα.
Λοιπὸν ἂς πᾶ νὰ τῆς τὸ πῦν γοργὸ οἱ μαντατοφόροι,
Ν' ἀκούσωμεν τί θέλει πῇ ἡ φλακωμένη κόρη.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὁ Ῥῆγας ἀνεδάκρυωσεν, τοῦτα γιὰ νὰ ἀκούσῃ,
Κ' ἔπαυσ' ἡ μάχη του ἡ πολλὴ, τὰ σωθικὰ πονοῦσι.
Γιὰ τὴν πτωχὴν τὴν Ἀρετὴν, γιατ' ἤσαν πέντε χρόνοι,
Ποῦ δὲν τὴν εἶχε γιὰ παιδὶ, κι οὐδὲ ἔκλαιε, οὐδ' ἐπόνει.
Κ' ἐγνώρισε τὴν ἀποντιὰν, ποῦδειξε πρὸς ἐκείνη,
Γιὰ μιὰν μικρὴν ἀφόρεσιν, πολλὰ κακὸς ἐγίνη.
Τὸ ῥοιζικὸν παρακαλεῖ, ἐδὰ νὰ τοῦ βοηθήσῃ,
Κ' ἡ Ἀρετοῦσα γι' ἄνδρα της τὸν ξένον νὰ θελήσῃ,
Νὰ παύσουν τὰ φλακιάσματα, κ' ἡ ὄργητα ἡ μεγάλη,
Καὶ μέσα σταῖς ἀγκάλαις του νὰ τήνε βάλῃ πάλι.

Ἔκρα-

Ἔκραξε δυὸ Πρωτόγερους ἀπὸ τοὺς πλειὰ μεγάλους,
Ὁποὖσανε τοῦ παλατιοῦ πλειὰ φρόνιμοι παρ' ἄλλους,
Καὶ δίδει τους παραγγελιὰν, τί ἔχουσι νὰ κάμου,
Καὶ μὲ ποιὸν τρόπον νὰ τῆς ποῦν τὴν προξενειὰ τοῦ γάμου.
Ἐπήγασι 'ς τὴν φυλακὴν, τὴν Ἀρετοῦσα κράξαν,
Κι ὡσὰν τὴν εἶδαν κλάψασι, κ' ἐβαραναστενάξαν.
Μιάν τους κυρὰν, τοῦ Βασιλειοῦ μοναχοθυγατέρα,
Νὰ τὴν ἰδοῦν πῶς βρίσκεται ἐκείνην τὴν ἡμέρα.
Δὲν εἶχε γνωρισμιὰν καμμιὰν, νὰ ποῦν πῶς εἶναι κείνη,
Παλλὰ χλωμὴ κι ἀδυνάτη, ϗ βρωμεσμένη γίνη.
Ὡσὰν κυρὰν τὴν προσκυνοῦν, μὲ φόβον τῆς μιλοῦσι,
Λογιάζουν γιὰ τὴν προξενειὰν τὸ πῶς νὰ τὴν εἰποῦσι.

ΠΡΩΤΟΓΕΡΟΙ

Κι ἀρχίζουσιν ἀπὸ μακρὰ, φρόνιμα λόγια σμίγα,
Λέγοντες, τὸ πῶς βρίσκετο ἡ χώρα μὲ τὸν Ῥῆγα,
Καὶ πῶς ὀλίγον ἔλειψεν ὅλοι νὰ σκλαβωθοῦσι,
Νὰ πᾶσι μέσα 'ς τὴν Βλαχὴν οἱ Βλάχοι νὰ τοὺς βροῦσι.
Σκλάβους νὰ τοὺς πιάσουσι, ϗ νὰ τοὺς ἀτιμάσουν,
Καὶ κουρσεμμένην, κ' ἔρημην τὴν χώραν της ν' ἀφήσουν.
Μὰ βοήθησε τὸ ῥοιζικὸν, κ' ἔλαχε ξένη γέννα,
Κ' ἐγλύτωσε τὸν Βασιλειὸν, τὴν χώραν μας, ϗ σένα.
Ἐγλύτωσεν ὁ Βασιλειὸς, κ' ἡ χώρα ξεσκλαβώθη,
Καὶ τὸ κορμί σου ἀπὸ ντροπῆς κάμωμα ἐλυτρώθη.
Ἐτοῦτα ἀναθυβάλλασιν ἐμπρὸς, κι ἀπέκει σώνουν,
Στὸν τόπο, ποῦ ξαμώσασι, τὴν προξενειὰν σιμώνουν.
Καὶ μιὰ, ϗ δυὸ, ϗ τρεῖς φοραῖς μὲ γνῶσι τήνε λέσι,
Πάσχουν νὰ τήνε σύρουσι, νὰ ποῦ τὸ πῶς τσ' ἀρέσει.
Σὰν τῆς τ' ἀπομιλήσασιν, ἡ κόρη ἀναδακρυαίνει.
Καὶ πρὸς αὐτοὺς λυπητερὰ τ' ἀνάβλεμμα συκώνει.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Λέγει τως δὰ βαρέθηκεν ὁ Κύρης κὰ πειράζη,
  Μιὰ διπλοκακορριζικὴν, μὰ θὲ νὰ δοκιμάζη,
Ἔτζη συχνὰ γιὰ παντρειὰν, ὁποῦ καλὰ κατέχει,
  Ὅσαις φοραῖς κι ἂν τὸ μιλῇ, χαϊμένον κόπον ἔχει.
Κ' ἐγὼ καλλιὄχω οἱ πλειὰ ἄχημοι θάνατοι νὰ μὲ βροῦσι,
  Παρὰ γιὰ παντρειὰν ποτὲ μουρτάτο νὰ μοῦ ποῦσι.
Κι ἂν ἦλθε ξένος ἐδεπὰ, τὴν χώραν νὰ γλυτώσῃ,
  Τὸ πρᾶγμα ποῦμελλον ἐμὲ, πέτε νὰ τοῦ τὸ δώσῃ.
Κι ἂς τόνε βάλῃ κι ἀποδὰ εἰς τὸ θρονί του πάνω,
  Κ' ἐμὲ ἂς ἀφήσῃ 'ς τὴν φλακὴν σὰν σκλάβα ν' ἀποθάνω.
Καὶ μὴ μοῦ τὸ μηνύσῃ πλειὸ, ϗ σώνει, ὅ τι μοῦ κάνει,
  Μὴ θέλῃ εἰς πλειὰ χειρότερα βάσανα νὰ μὲ βάνῃ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ξαναμιλοῦν, διαπέσουν τήν, ϗ λέσιν της μὲ γνῶσι,
  Μὴ θέλῃ μέσα 'ς τὴν φλακὴν ἄδικα νὰ τελειώσῃ.
Κι ἂν ἀποθάνῃ ἔτζ' ἄχημα μὲ βάρος τοῦ Κυροῦ της,
  Τὰ κάνει ἂν πάσινε καλὰ, νὰ βάλῃ μέσ' 'ς τὸν νοῦ της,
Κι ἂς ὑπακούσῃ σήμερον 'ς τοῦτο ποῦ τῆς μιλοῦσι,
  Καὶ νὰ μὴ δείχνῃ ἔτζ' ἄχρεια, εἰς ὅ, τι τῆς τὸ ποῦσι,
Ν' ἀναγαλλιάσου ἡ γειτονειαῖς, κὰ λάμψῃ τὸ παλάτι,
  Ποῦ ἡ χαίρα εἶναι γιὰ λόγου της δάκρυα καϋμοὺς γεμάτη.
Νὰ ξαναπαίσῃ ὁ Κύρις της, νὰ ξαναπαίσῃ ἡ Μάννα,
  Ὁποῦ τὶς καίνει ὁ λογισμὸς, ϗ ζωντανοὶ ποθάνου,
Ἀπόβγαλέ τζ' ἡ Ἀρετὴ, δὲ θὲ νὰ τὶς ἀκούσῃ,
  Λέγει τως, νὰ μὴν ἔλθουσι πλειὸ τοῦτα νὰ τῆς ποῦσι,
Νὰ μὴ τὴν ἀναφαίνουσι, κ' ὅλα μαχαίρι πιάσῃ,
  Καὶ μπήξη το μέσ' 'ς τὴν καρδιὰν, ὅλα νὰ τὰ χαλάσῃ,
Ἐπήγασιν οἱ φρόνιμοι, τοῦ Βασιλέως τὰ λέσι,
  Ὅλοι τὸ πικραθήκασι, ϗ μὲ ἐκεῖνον κλαῖσι,

Ἐπι-

Ε'πιθυμῦσαν κ) αὐτοὶ διὰ νὰ πλειώσυν,
  Τὸν γάμον, κ) τὴν 'Αρετὴν τέτοιυ γαμπρῦ νὰ δώσυν,
Γιὰ νᾆναι πάντα 'Αφεύτης τῦς, σlω̃ χώραν ν' ἀπομείνῃ,
  Κι ὅλοι τὸν ὠρεχθήκασι σὸν πόλεμον πῦ γίνῃ.
Ο' 'Ρήγας δὲν κατέχει πλειὸ lω̃τα βυλὴ νὰ δώσῃ,
  Κι ἐλόγιασε, κ' ἐβάλθηκε γιὰ νὰ τlω̃ θανατώσῃ.
Α'ν εἶν κ) τζ' ἄλλυς ἔδιωξε, γιὰ τῦτο δὲν τὸ πιαίνει,
  Μὰ τῦτος, ὀπῦ βάλθηκε γιὰ κεῖνον ν' ἀποθαίνῃ,
Νὰ τόνε διώχνῃ ἔτοιας λογῆς, νὰ μὴ θὲ νὰ χροικήσῃ,
  Τlω̃ προξενειὰν γιὰ τὸν γαμπρὸν κἀνεὶς νὰ τῆς μιλήσῃ,
Στῦτο δὲν ἔχει πομονὴ, μὰ θὲ νὰ τὴν πλειώσῃ,
  Κι ὁμάδι μὲ τὴν Νένα της θάνατον νὰ ταῖς δώσῃ.
Καὶ μὲ τὰ χείλη τὰ πικρὰ, μὲ γλῶσσαν μπερδεμμένη,
  Εἴπασι τῦ 'Ρωτόκριτυ τἄπρεπ' ἡ φλακομένη.
Χαρὰν μεγάλlω μέσα τυ ἐχροίκ' ὅταν τῦ λέσι,
  Μὰ ἔξω δὲν φανέρωνεν ἐκεῖνο πῦ τ' ἀρέσει.
Ε'γνώριζε τῆς 'Αρετῆς τlω̃ τόσην μπιςοσύνη,
  Κρυφὰ παρηγορᾶτονε, κι ὀλόχαρος ἐγίνη.
Κ' ἐζήτησε τῦ Βασιλειῦ θέλημα, νὰ τῦ ὁρίσῃ,
  Νὰ πάῃ κι αὐτὸς σlω̃ φυλακlω̃, τὸν γάμον νὰ μιλήσῃ.
Κι ἂν τόνε διώξῃ ἡ 'Αρετὴ, σὲ βάρος δὲν τὸ πέρνει,
  Μὰ ὡς πάρῃ τὴν ἀπόφασιν, χαρύμενος γιαγέρνει.
Σὰν τῆς μιλήσῃ μιὰν φορὰν, πολλαῖς δὲν τὴν πειράζει,
  Κι ὡς δῆ κ) δὲν τὸ συβαθῆ, πλειὸν ἄλλα δὲν γυρεύει.
Κυρά τυ νὰ τινὲ κρατῆ, σ' ὅ, τι καιρὸν κι ἂν ζήσῃ,
  Κι ὁ Κύρις της γι ἀγάπην τυ λεύθερ' ἂς τlω̃ ἀφήσῃ.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Α'πηλογᾶται ὁ Βασιλειὸς, λέγει τυ, καλογιέ μυ,
  Μακάρει μὲ τὴν γλῶσσά συ σήμερον βοήθησέ μυ.
Κάμε τlω̃ νὰ τὸ συβαθῆ, κάμε τlω̃ νὰ θελήσῃ,
  Νὰ πῆ τὸ ναὶ σὸν γάμον σας, τὴν ὄργην νὰ σβύσῃ.

πὶ

Στὸν πόλεμον μοῦ βοηθήσεις, κι' αὖ μοῦ βοηθήσης πάλι,
  Χάρις πολλὴ τὸ ἀριθμοῦ εἶναι μου μεγάλη, κ' ἄλλη.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐκίνησεν ὁ Ῥωτόκριτος, κι' ἂν ἀγαπᾶς, τὸς λογιάσῃ,
  Τὰ πόδια του πῶς περπατοῦν, τοῦ ζάλετα πῶς πιάσι.
Ξομπλιάζει, πῶς νὰ πάγῃ τὸ πηῇ, πῶς [illegible] κομπάσθῃ,
  Πῶς νὰ μποφῇ νὰ [illegible], κὴ πῶς νὰ μὴ τὸ χάσῃ.
Νὰ μάθῃ βαστοῦσίσῃ ἡ γλῶσσα του νὰ [illegible] ἀλλάξῃ,
  Κ' ὁ λόγος του κατὸν φορμῇ κὴ πλειότερα [illegible].
Καλὰ κὴ τρῷ μαλαχτικὰ, γιατὶ ἦτον βαμμένας,
  Μὰ [illegible] γλυκεῖς κὴ ζαχαρωμένας.
Μ' ὅλον τ' ἀφῆκε νὰ μαλακώσουν κ' ἐρευγάλουσιν,
  Ταῖς [illegible] κι' ὁ μύρρφιᾶς ποτὲ δὲν τῆς λυθοῦν.
Ἤλλαξε κὴ τὸ ὁμιλεῖν, κ' ὁμίλει [illegible],
  Κ' ἐξάβλεζεν ἡ γλῶσσά του, κ' ἔγελα καθὲ ὥρα.
Σήμερον μαλοροίζεται, κὴ δροσισμένα ζάλη,
  Πάρε γιὰ βρῆτε στὴν φλακὶ τὸ μέλι, κὴ τὸ γάλα.
Στὸν τόπον ἀπ' ἐκρύβασι [illegible] ἐμμαυτοῦ του [illegible],
  Καλὰ σβυστὰ ἐφάλαγε, κὴ πάγει ὅσα νὰ [illegible].
Ἤσαν καὶ δὲ πρωτόγεροι στὴν φράνα κι' [illegible],
  Μὰ τρέχει αὐτὲς εἰς τὴν καρδιὰ μὲ τοὶ δὲν τὰ [illegible].
Πᾶσιν [illegible] παραμερὸς, τράξειν στὴν [illegible],
  Κεῖνοι ποῦ θέλασι ἀπ' αὐτὸν, ξομάρμενοι μελετοῦν.
Γιατ' εἴχασι προτήτερα [illegible] μαθημένα,
  Κ' εἴδασι πῶς ἡ Ἀρετὴ [illegible] κρυφά.
Μὰ πῶς ἀποκοτήσασι νὰ [illegible] πάλι,
  Τ' ἀπόβγαλμα [illegible] κεῖδὰ [illegible] κὴ τὸ [illegible].
Λέσι, Κυρὰ, τοῦτη ἡ φορὰ νὰ φᾶς, ἂν ὀρεχθεῖς,
  Ὁ ξένος θέλει μετὰ τὸ σήμερον νὰ [illegible].
Τὴν ὄρεξίν σου θὲ νὰ δῇ, κὴ ἀνάγκασαι [illegible],
  Καὶ κρίμα εἶν' στὴν φυλακὴν, κὴ [illegible] ἀποθάνης.

Ἐκείνη σφαλισμένη κεῖτο, [illegible] θέλουν [illegible]
  Ἀνέμενε [illegible] τὴν ξεύρη, νὰ προβάλη·
Νὰ τὸ μιλήσῃ νὰ τὸ πῇ, νὰ πάῃ σὴν ὁδόν του,
  Κι οὐδὲ ποτέ της νὰ στραφῇ νὰ δῇ τὸ πρόσωπόν του.
Νὰ πάψ[illegible] ἡ [illegible] ἡ [illegible]
  Σήμερον [illegible] ἀπόφασι γιὰ [illegible] νὰ τὸ δώσῃ.
Ἐσίμωσεν ὁ Ῥωτόκριτος στὴν [illegible]
  Κι [illegible] στὴν [illegible] ὡς [illegible] ἡ ὄψις τ' [illegible].
Τὸ φῶς [illegible] δὲν ἔβλεπε, τὰ μάτια [illegible]
  Τὸ στόμα του βουβάθηκε, κι ὁ [illegible] δὲν ἔχει γλῶσσα.
Στὸ παραθύρι τῆς φυλακῆς στὰ σίδερα ἀκουμπίζει,
  Καὶ [illegible] τ' ἀρχινᾶ, καὶ [illegible]
Ὁ Κύρης της [illegible] της,
  Νὰ στολισθῇ, νὰ μορφιασθῇ, κι ὅλα τὰ [illegible] της.
Καὶ δὲν [illegible], τὴ [illegible] νὰ μιλήσῃ,
  Τέτοιες λογὲς ἀσάστημη [illegible] δὲν εἶχε [illegible]·
Κ' ἐκείνη [illegible] ἐπάτησε, μέσ' στὰ [illegible]
  [illegible] ἐγὼ θέλω νὰ φορῶ [illegible] τοῦ [illegible] μάχα.
Κεῖνα [illegible] ξέχωσε, [illegible] περιέμενε,
  Βαστᾶ [illegible] τὰ πρόσωπα, κι μέσ' [illegible] μπαίνει.
Ὅσα [illegible] ἐλπίζε [illegible] μέσα της [illegible]
  Νὰ [illegible] τὸ [illegible] γιὰ νὰ [illegible] πειράζῃ.
Κάμπο [illegible] ἀκουμπισμένος στὸ παραθύρι,
  Στοὺς [illegible] Γέροντας μαρτυράει.
Κρυφὰ κλαίγε, κρυφὰ [illegible] δὲν [illegible]
  Μὲ φρόνεσι [illegible] μὰ [illegible] ὅλα [illegible] χώνει.
Μέσα ἡ καρδιά του [illegible] μέλη του ὅλα τρέμει,
  Τὸ πρόσωπόν του [illegible] κι [illegible] δὲν ἔχει αἷμα.
Τέτοιας [illegible] τὴν [illegible], πῶς εἶν' κι νὰ κατέχῃ,
  Τὸ [illegible] γιὰ λόγου του, κι τι [illegible] νὰ τὸ ἔχῃ.
Ἀπο[illegible] τρεῖς [illegible] κι θέ καὶ [illegible] μιλήσῃ,
  Δὲν [illegible] ἀρχίσῃ.

Καὶ μ' ἐπιασθήκασιν ὁμπρός, πῶς ἐπιτέκνα, τὸ μωρούδι,
Ἡ γλῶσσα, ἡ χέρα, τὰ χαρτιὰ κ' ἀπᾶς τῃ ἤπηδεν φθάνει.
Μὰ μὲ τὴν ὥρα ποκοτᾷ, καὶ ἀγάλι ἀγάλι ἀρχίζει,
Νὰ τῆς μιλῇ, νὰ τὴν θωρῇ, νὰ τὴν ἀναζβανίζει.
Λέγει, Κυρά, κατέχεις πῶς ἐσὺ τ' ἄπαμε γιὰ σένα;
Κι' ὅσοι εἰς τὰ ἤλθασι νὰ ἰδῆ, σοῦ τὰ χαρισπομένα.
Τὸν Κύρην σου, τὴν χώραν σου, κ' τὸν λαὸν τὸν ἄλλον,
Ἐγλύτωσα κ' εἰς κίνδυνον ἐβάλθηκα μεγάλον.
Κ' εἰς μιὰν βαρυκαρτερίαν κλωσάν ἐκρέμασα τὴν ζῆσιν,
Διὰ νὰ κάμω τὸν ἐχθρὸν φιὰ νὰ μὴ μᾶς νικήσῃ.
Κι' ἀκόμη ταῖς λυβωματιαῖς ἔχω τὴν σάρκα μέσα,
Κ' ἀπὸ τὸν ἅδην οἱ γιατροὶ κάτεχε μ' ἀπόσωσα.
Καὶ μὴ θαρρῇς γιὰ πληρωμὴν ἐπάτησα στὸν ἅδη,
Μόνον γιὰ σένα, θοῦ πιθυμῶ νὰ σμίξωμεν ὁμάδι.
Εἰς ὕπαρξιν παντοτινά, εἰς τέτοια νὰ σμιξάμε,
Καὶ δὲν λογιάζω δυσκολίαις, νὰ βάλῃς σ' ἐπειδὴ γάμο.
Κι' ὡς σόνε πὼς Ἀρέτουσα θέλω, κ' ἐπιθυμῶ σε,
Καὶ σπλαγχνικὰ ἀγαπητερὰ ἀπόφασιν μοῦ δῶσε.
Νὰ βγῇς κ' ἐσὺ ἀπ' τὰ σκληαὰ κ' ἀπ' τὴν φυλακὴν ἐτούτη,
Νὰ πῇς νὰ βρῇς ταῖς ἀφεταῖς, κ' τὰ μεγάλα πλούτη.
Νὰ ξημερώσῃ κ' γιὰ σὲ μέρα σιγανεμμένη,
Νὰ δοῦ οἱ Γονέοι σου χαραὶ οἱ πολυπικραμένοι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἡ Ἀρετοῦσα χαμηλὰ εἶχε τὸ πρόσωπόν της,
Καὶ πάντα μέσα στὰ πηλὰ ἐξάνοιγε τὸ φῶς της.
Καὶ δίχως νὰ τὸν θεωρῇ, νὰ τὸν ἀναζβανίζῃ,
Ἡ γλῶσσά της μαστικὰ τέτοιαις λογῆς ἀρχίζει.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Σχόλασε, Ἀφέντη, τὰ μιλεῖς, ποῦσε τ' ἀναθυβάνεις,
Γιατ' εὔκαιρα κουράζεσαι, μόνο τὸν κόπον χάνεις.

Ἥλιος

Ἥλιος πλειὰ γλιγωρότερα μὲ δίχως λάμψις φέγει,
  Καὶ δένδρη δίχως τὰ κλαδιὰ, κάμπος δίχως χορτάρι,
Ἡ θάλασσα δίχως νερὰ, γιαλὸς μὲ δίχως ἄμμο,
  Παρὰ νὰ πῶ ποτὲ τὸ ναὶ, ϗ πανδρειὰ νὰ κάμω.
Πήγαινε, μὴν πειράζεσαι, ϗ πέτα τοῦ Κυροῦ μου,
  Πῶς κεῖνα ποῦ τοῦ μίλησα, κατέχω μέσ' ςὸν νοῦ μου.
Κι ἂν εἶν' κ' εἰς ἔτοιον πόλεμον ἤθελε νὰ σὲ βάλῃ,
  Ἂς κάμῃ πλέο ἐντιμοτιθὴν, ϗ πληρωμὴν μεγάλη.
Κ' ἐμένα, εἶπα τοῦ Βεζυκόμας, μὴ πέρασῃ νὰ πειράζῃ,
  Γιὰ γάμους, ϗ γιὰ πανδρειὰν ἂς μή με δοκιμάζῃ.
Κ' ἐγὼ θανάτους ἑκατὸν πλεῖ εὔκολα θέλω πάρει,
  Παρὰ νὰ βάλω πάνω μου ποτέ μου ἀνδρὸς γομάρι.
Ἡ πανδρειά μου εἶν' ἡ φλακὴ, χειμῶνας καλοκαῖρι,
  Ἡ σκοτεινάδα εἶν' ἄνδρας μου, τὸν βρόχον ἔχω ταίρι.
Τὸ παραθύρι τῆς φλακῆς χώρα μου κι ἀφεντιά μου,
  Τὰ βοῦρκα γιὰ παρηγοριὰ, τ' ἀράχνιαις συντροφιά μου.
Τὴν ζῆσίν μου χαρίσουνι τόσαις λογῆς πληρώνω,
  Κ' εἰς ὅ,τι κι ἂν μ' εὑρήκασι, γελῶ ϗ χαμαρώνω.
Καὶ χίλοι χρόνοι ἂν διαβοῦν, ϗ χίλοι ἄλλοι περάσουν,
  Παντάνω σ' ἕνα οἱ λογισμοὶ, δὲν ςρέφουν, μηδ' ἀλλάσουν.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Λογιάσετε, ὁ Ῥωτόκριτος, μὲ τί καρδιὰ σωπαίνει,
  Νὰ δῇ μιὰ ἀφένδραν ϗ κυρὰν τόσον ἐμπιςευμένη.
Πλειὸ δὲν μπορεῖ νὰ τῆς μιλῇ, ϗ δυνάμιν δὲν ἔχει,
  Ὁ πόνος κ' ἡ πολλὴ χαρὰ ὡσὰν ζαβὸν τὸν ἔχει.
Μεγάλον εἶναι, ϗ πολὺ, ϗ πῶς νὰ τὸ πιςέψουν,
  Σ' χαρὰν, ϗ πίκρα ἕνα καιρὸν καὶ δυὸ νὰ συνοδέψουν;
Μὰ τοῦτο εἶναι φανερὸν, κι ἀπαρθινὸν ἐγίνη,
  Χαρὰν, ϗ πίκρα ὁ Ῥώκριτος εἶχε τὴν ὥρα κείνη.
Εἶχε χαρὰν νὰ τὴν γροικᾷ, πῶς δὲν τὸν ἀρνᾶται,
  Κ' εἶχε τὴν πίκρα νὰ θωρῇ ποῦ θέτει, ποῦ κοιμᾶται.

Σ' ποι-

Σ' ποιὰν κατοικιὰν πορδ'εται ἀπ' ἀτζαλιαῖς γεμάτη,
Καὶ τζ' ἀφεντιαῖς ἀρνήθηκε, κ' ἔδιωξε τὸ παλάτι.
Πλειό, δὲν μπορεῖ νὰ τῆς μιλῇ διὰ τὴν ὥρα κείνη,
Ἀποχαιρέτησον αὐτὴν, ϗ κράζει τὴν Φροσυνὴν.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Στὸ παραθύρι σίμωσε, ϗ λέγει τζ' ἀφουκράσου,
Τὴν ὥρα τούτη ὅ,τι σοῦ πῶ, πές το ϗ τῆς κυρᾶς σου.
Μὰ πρὶν μιλήσῃ, πόκρυφα βγάνει τὸ δακτυλίδι,
Μὲ πονηριὰν καταχωστὰ στὴν χέραν της τὸ δίδει.
Λέγει τζ' ἐγὼ δὲν θέλω πλειὸ, νὰ στέκω νὰ πειράζω,
Μιὰν πικραμένην σὰν αὐτὴν, μὲ λόγια νὰ κεράζω,
Τὸ δακτυλίδι σοῦ δωκα, δός της νὰ τὸ πιάσῃ,
Κι ἂς δῇ ὁλημέρα σήμερον, κι ἂς τὸ καλολογιάσῃ.
Καὶ ἂν μὲ θέλῃ, ἂς τὸ κρατῇ, ἀλλιῶς ἂς τὸ γιαγύρῃ,
Πέμψῃ ἄνθρωπον ϗ δός τοῦτο ταχυὰ στὸ παραθύρι.
Μὲ τὸ σαμιὸ δὲν τὴν ζητῶ, κ' ἡ φύσις τὸ μανίζει,
Ταῖς ἔσμιξες ταῖς σαμικαῖς συχνὰ τῆς ἐμποδίζει.
Λοιπὸν μιλήσετε κ' ἡ δυὸ, καὶ δέτε το ὁλημέρα,
Καὶ ἂς λογιάσῃ, ἡ γνώμαις της εἰς ἴντα τὴν ἐφέρα,
Κ' ἦντ' ὄργητα οἱ Γονέοι της, ϗ μάχη τῆς βαστοῦσι,
Γιατὶ δὲ θέλει πανδρειᾶς λόγον ποτὲ ν' ἀκούσῃ.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὸ δακτυλίδι μὲ σαμιὸ τό 'πιασεν ἡ Φροσυνὴ,
Μουστακοφόρος ἔγνοιανας, ϗ προξενήτρα γίνη.
Ὡς μίσεψε ὁ Ῥωτόκριτος, πάγει σ' τὴν Ἀρετοῦσαν,
Εἰπέν της τὴν παραγγελιὰν, ὁποῦ τ' ἀφτιά τζ' ἀκοῦσαν.
Τὸ δακτυλίδι τ' ἄμορφον ἐκράτει εἰς τὴν χέρα,
Καὶ συντηρῶντάς το καλὰ, τῆς λέγει, Θυγατέρα·

ΦΡΟΣΥΝΗ

Α'ν δεν κορφώνει σήμερον ὁ νοῦς μου στὰ λογιάζει,
Γιατ᾿ ἄνθρωπος μὲ ἄνθρωπον, πρᾶγμα μὲ πρᾶγμα μοιάζει.
Τὸ δακτυλίδι βάνει με στὸ λογισμὸν μεγάλο,
Τοῦτο ναι τοῦ Ρωτόκριτου, κυρά μου, δίχως ἄλλο.
Ἐκεῖνο, ὁποῦ τοῦ δωκες, ὄντε σ᾿ ἀποχαιρέτα,
Ἐπᾶναι τὰ συσσήμια του, πράσο ϗ, σὸ ϗ δέμα,
Πιαίσαι τὸ πουρὶ, μὴ δειλιᾶς, δέσε ϗ ξεκαδέτο,
Κεῖνο, ποῦ τοῦ Ρωτόκριτου ἔδωκες, κάτεχέ το.
Καὶ νὰ λογιάσω δεν μπορῶ, ποῦ τ᾿ ἔλαχε τοῦ ξένα,
Κι ὅδε νὰ ναὶ τὰ πράγματα ἐκεῖνα πῶς πηγαίνου.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ε᾿ξόμαξεν ἡ Ἀρετὴ τέτοιο κοινὸ ν᾿ ἀκούσῃ,
Καὶ πνίγετο στὸ χέρι της, τὰ μάτια της θωροῦσι.
Πῶς εἶν τὸ δακτυλίδι της μὲ τ᾿ ἀκριβὸ ζαφύρι,
Ποῦ δωκε τοῦ Ρωτόκριτου ἀπὸ τὸ παραθύρι.
Τὰ μάτια σαμπῆξασι καλὰ νὰ τὸ θωροῦσι,
Κι ἀλλοῦ δεν ἐσταφήκασι πρᾶγμ᾿ ἄλλο πλειὸ νὰ δοῦσι.
Ἀσπρίσασι τὰ χείλη της, ἡ ἀναπνοὴ τζ᾿ ἐχάθη,
Καὶ τὸ κορμὶ τζ᾿ ἐκρύγιασε, τὸ στόμα τζ᾿ ἐβουβάθη.
Ε᾿βανε χίλιους λογισμοὺς, κι ὁ νοῦς τζ᾿ ἀνακατώνει,
Πολλῶν λογιῶν καμώματα πικρὰ τῆς φανερώνει.
Ὥραις τὰ δάκρυα χώνονται, κι ὥραις ἀπέξω βγαίνουν,
Κι ὥραις τὰ μέλη ἦσαν ζεστὰ, κι ὥραις ἀποκρυγαίναν.
Ε᾿βανε χίλιους λογισμοὺς πολλὰ κακοὺς γιὰ κεῖνο,
Ἀνέγνωρη, κι ἀσύστεμη παρὰ ποτὲ της γένη.
Ε᾿φαίνετό της νὰ θωρῇ, στὸ κίνδυνον μεγάλο,
Κεῖνον, ὁποῦχεν ἀκριβὸ, παρὰ κανένα ἄλλο.
Μέσα της τὸν ἐλόγιαζε στὰ αἵματα γεμάτο,
Καὶ τὸ κορμὶ λαβωματιαῖς ὅλο πὸ πάνω ὡς κάτω.

Ὥραις

Ω'ραις, ςὸ σκοτεινὸν φλακὶ, τῆς φαίνεται κρατεῖτο,
  Κι ὥραις πῶς ἐξεψύχησε, κ' ἐζωντανὸς δὲν ἦτο:
Ω'ραις πῶς τὸν ἀφήκασι σφαγμένον μές' ςὰ δάση,
  Κ' ἐμαζωχθῆκαν τὰ θηρία, καὶ θέλυν νὰ τὸν φᾶσι.
Ε'τῦτα, κι ἄλλα πλειὰ ἄχημα θωρεῖ τον, τῆς ζωγραφίζει,
  Ωσὰν τὸ καίει ςὴν ἀρχὴν, ὅσας τῦ ἀφορμίζει.
Πολλὰ φοβᾶται, κ' ἡ δειλιὰ, κι τοῦτο πλειὰ ξομάζει,
  Καὶ τόσο θανατώνεται, μόνον νὰ τὸ λογιάσῃ.
Γιατὶ καιρὸς ἀπέρασεν, χρόνος ἀπαύω κάτω,
  Πῦ ὁ Ῥώκριτος δὲν ἔπεμψε τῦ φίλυ τυ μαντάτο.
Τῦτο τὸ μάκαρος τῦ καιρῦ σημάδι τὸ δακτυλίδι,
  Τόσες, καὶ τ' ἄλλο σφάζει την, κ' θάνατον τῆς δίδει.
Τὴν Νένναν δὲν γυρεύει πλειὸ, παρηγορίαις δὲν θέλει,
  Ε'δέρνετο, κ' ἐφώναζεν, τί μέλλει νὰ τὴν εὕρῃ.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ.

Τί μῦ φυλάγει ἡ μοῖρά μυ πῦ ἂν τὸ λογιάσω μόνο,
  Τὴν ὥραν ταύτην ξεψυχῶ, πολλ' ἄχημα τελειώνω.
Ε'γὼ δὲν ἔχω πόρονην, κ' μαῦσαι φροντίδην;
  Τῦ ξένυ, πῦ ἦλθῃ ςὴν φλακὴν, νὰ μάθω τὸ τῦ γίνη
Ο' Ῥώκριτος, γιατὶ γροικῶ λιγοθυμιὰ μῦ δίδει,
  Ω'ςε ν' ἀκούσω πῦ βρῆκε πῶς τὸ δακτυλίδι:
Γιατ' ὁ Ῥωτόκριτος ποτὲ δὲν ἤθελε τὸ δώσῃ,
  Μόνον νὰ πάρῃ θάνατον, μόνον νὰ παραδώσῃ.
Ζωή μυ κακοριζικη πολλὰ τυραννισμένη,
  Κ' ὕστερα μανάτον ἐγνοιασθῆ εἶσαι, πῦ σ' ἀπαρνεῖ;
Κι ὅ, τι δὲν θέλω βιάζει με σήμερο ὁ λογισμός μυ,
  Γιὰ νὰ γροικήσω νὰ μῆ πῦν, ὅτ' εἶσαι ἀντίδικός μυ.
Η' πονεμένη μυ καρδιὰ φοβᾶται νὰ τ' ἀκύσῃ,
  Κι ὁ λογισμός μυ βιάζει με, πῶς νὰ μῦ τὸ πῦσι.
Εἰς τὸ μὲ βλάπτει προθυμῶ, τὸ μ' ἀλαφρώνει φεύγω,
  Καὶ τὸ δὲν θέλω νὰ μῦ πῦν, μὲ σπῦδα τὸ γυρεύγω.

Νεν-

Νεόνα, δεν ήμπορω πομονή, κ' σπούδαξε να ζήσης,
Κάμε το γληγορώτερον, το ξεύν να μιμώσης.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Η Νεόνα μέσα στην καρδιά έκλαιγε κι εδακρυμαίνει,
Αργιάζει πως της Αρετής το τέλος της σημαίνει.
Κρατεί πως ο Ρωτόκριτος απέθανε στα ξένα,
Και να βοηθήση δεν μπορεί η πικραμένη Νεόνα.

ΦΡΟΣΥΝΗ

Λέγει της, θυγατέρα μου, άφες τη, κ' μη σπουδάζης,
Ο ξένος κάλλιον, είπα, για δα, κ' μη κακολογιάζης.
Δεν είναι κείνα του δειλίας, κι άφες την βιαν την πόση,
Και πριν εκεί είναι κίποτε, δεν θέλει μας το χώσει.
Κ' έχομεν μέραις κ' καιρόν, κι άφες εδά τον ξένο,
Κι από τους φλακατόρους μας γλίγωρα το μαθαίνω.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Νεόνα, της λέγει η Αρετή, το γίνηκεν εγίνη,
Και δεν μπορεί ποτέ τον πλειό ακέμωτον να μείνη.
Και παντισμοί, όντε το κακό γενή, και πονημένοι,
Αργήσουν να το μάθουσι λιγώτερα πομένει.
Μα γλίγωρα, ή κ' πλειά αργά, αν είν' κ' εγώ το μάθω,
Το κάμωμα εγίνηκε, κείνο που θα να πάθω,
Βιάζομαι, κ' δεν είναι πλειό υπομονή σε μένα,
Και μίλησέ τσι γλίγωρα, παρακαλώ σε Νεόνα.
Κ' εγώ δε θα να χαρτερώ, η μέρα να περάση,

ΠΟΙΗΤΗΣ

Πέμπει η Φροσύνη το ζημιό, κ' το μαντάτο πάση,
Κ' έλαχε κ' ήτον στου Ρηγός, κι' Αφορμής ... το αικούση,
Χαρά πολλή σ' έτοιο γεναικό τα μέλη τ' χροικούσι.

ΡΗΓΑΣ

Καὶ λέγει τοῦ Ῥωτόκριτου, ἐπειδὴ κι᾽ αὐτὸ σπουδάζει,
Νὰ πάγῃς πάλι νὰ σοῦ πῇ, ἰδὰ καλολογιάζει.
Ἐκεῖνα, ποῦ τζ᾽ ὡμίλησες, κ᾽ ἐγὼ ὅ,τ᾽ κι᾽ ἂν τζ᾽ ἐμίλουν,
Κ᾽ εἰσὲ καλὰ τὰ πράγματα λογιάζω ν᾽ ἀπομείνουν.
Κ᾽ εἰς τὸ ζητοῦμε ὑπάκουσε, κ᾽ γλίγωρα ἄμε δέτην;
Καὶ τὴν δουλειά σου μὲ φρόνησιν πάστην ξετέλεψέ την.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὁ Ῥώκριτος ποῦ κάτεχε τὴν ἀφορμὴν ποῦ εἶχε,
Τὴν Ἀρετὴν, κ᾽ βιαστικὰ νὰ πάγῃ κεῖ τοῦ μήνα,
Δὲν θὲ νὰ πάρῃ σύντροφον, μὰ μοναχός του πηαίνει,
Κι᾽ ὡς ἔσωσε, τὴν εὕρηκε σὰν ξεπεσσωμένη.
Στὸ παραθύρι σίμωσε, κ᾽ ἡ Ἀρετὴ ἀρχίζει,
Ἀπόκοπα γὰ τοῦ μιλῇ, νὰ τὸν ἀναμπανίζῃ.
Δὲν ἔχει πλειὸ τὴν κράτηξιν, δὲν σκέπεται, μὰ οἱ πόνοι,
Τὴν ἐντροπὴν ἰδιώξασι, πᾶχουνε φανερώνει.
Καὶ λιγομάρα τζ᾽ ἔδιδε, τὸ γλίγωρα νὰ μάθῃ,
Ἂν εἶν κ᾽ ζῇ ὁ Ῥωτόκριτος, ἢ πέθανε, κ᾽ ἐχάθη.
Κι᾽ ἀρχίζει μὲ τὴν πονηρειὰ γιὰ νὰ τὸν ξεκινήσῃ,
Ποῦ βρίσκεται ὁ Ῥωτόκριτος, κ᾽ πῶναι νὰ χρονιάσῃ.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Λέγει, μιὰ χάριν σοῦ ζητῶ, σφιχτοῦ νὰ σοῦ μιλήσω,
Καὶ πρὶν γιὰ κάμῃς κ᾽ χαραῖς ἄλλο ν᾽ ἀποφασίσω.
Τὸ δακτυλίδι ὁπῆρηκες, καὶ τὸ κρατεῖ ἡ Φροσύνη,
Ποῦ σοῦλαχε; τίς σοῦδωκε; σ᾽ ποιὸν χρυσοχὸν ἐγίνη;
Μὴ σοῦ φανῇ παράξενον, ἂν σ᾽ ἐρωτῶ ἔτοιο πρᾶγμα,
Γιατὶ κατέχω νὰ σοῦ πῶ, ποῦτον, κ᾽ ποῦ τὸ κάμα.
Ἐ᾽τοῦτο εἶναι γνωριστὸ σ᾽ ὄνα κεὶς κ᾽ ἄλλο πλάγι,
Καιρὸς εἶναι ποῦ τὄχασα, κ᾽ νὰ σοῦ πῶ πῶς πάγει.

Σὲ

Σὲ περιβόλι ἔλαχα μὲ κὶ ἄλλαις μιὰ ἡμέρα,
Χορὺς πολλὺς ἐκάμαμεν κρατῶντάς με ἀπ' τὴν χέρα.
Κ' ὡς κείνη τὴν ξεφαντωσύνη κ' εἰς κεῖνα τὰ παιγνίδια
Ἐχάσαμεν ἀλλήλυς μας τέσσαρα δαχτυλίδια.
Καὶ δίχως ἄλλο κάτεχε, τῦτο εἶναι τὸ δικό μυ,
Κι ἀπομακρᾶς γνωρίζεται, πῶς εἶν τῦ δαχτυλιῦ μυ.
Γιὰ τῦτο σὲ παρακαλῶ, νὰ μῦ τὸ πῆς κ' ὁμοίρα,
Πῦ τ' ηὗρες; τίς σῦ τὄδωκε; πῶς τ' ἔλαχεν ἐσένα;

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἐγροίκησεν ὁ Ῥωτόκριτος ἐκεῖνα, πῦ τῦ λαλεῖ,
Μέσα σὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς μιὰ ταραχὴ μεγάλη.
Γνωρίζωντας τὸν πόθον της, θωρῶντας τὸν καϋμόν της,
Γιωμὶ μὲ κλάϋμα τ' ἄλεγε πολὺ τῶ ὀμματιῶν της.
Μὰ σέκ' ἀκόμη δυνατὸς, κ' θέλει νὰ μὴ χάσῃ,
Τὸ δὲ ταχυὰς ἀπόμεινε νὰ τὰ ξεφανερώσῃ.
Μ' ὅλα τὰ ξόμπλια τὰ πολλὰ, πῦδειξεν ἡ καϋμένη,
Στὸν πόθον της τὸν μπιςικὸν, κ' μ' ἄλλα τὴν ἀσαμένη.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει, κυρὰ νὰ σῦ τὸ πῶ, πῦ τ' ηὗρα νὰ κατέχῃς,
Πειδὴ θωρῶ τὴν ὄρεξιν, κ' ἐπιθυμιὰ τὴν ἔχεις.
Μ' ἀπόψε σὲ παρακαλῶ, νὰ μῦ τὸ συμπαθήσῃς,
Κι ὅ, τι μπορῶ νὰ σῦ εἰπῶ, ταχυὰ θὲς τὸ γροικήσεις.
Γιατ' ἔχω μέσ' ςὴν κεφαλὴν βάρος πολλὰ μεγάλο,
Ἀμὴ ταχυὰ ὅ, τι μῦ ζητᾷς, θὰ μάθῃς δίχως ἄλλο.
Ἀνάμενέ με ποναρὴ, πρὶν καλοξημερώσῃ,
Κι ἀληθινὴ ἀπηλογιὰ ςὰ μέτρα θέλω δώσει.
Ταχυὰς πῦ τ' ηὗρα νὰ σῦ πῶ, πῦ μῦλαχε νὰ μάθῃς,
Μὰ δὲς κ' ἐσὺ, ποθάσισαι, σύρσυ κοιμῦ πῦ ςάθης.
Τὸν Κύριν καλοκαρδίσαι, τὴν Μάννα συ, κ' ἐμένα,
Ὁπῦ γιὰ τὴν ἀγάπην συ ἦλθα δεκαὰ ςὰ ξένα.

Εἰκ-

Ἐκείνη τὸν παρακαλεῖ, ὀπίσω για νὰ γυρίσῃ,
  Κ' εἰς κεῖνο, πὺ τὸν ἐρωτᾷ, μόνον νὰ τῆς μιλήσῃ.
Κι ἂν εἶναι μπορετὸ, ἂς τὸ πῇ, νὰ ἔχῃ μιὰ ἀναμονή,
  Κ' ἡ ἔγνοια, πὺ τς βουλῆς πολλὰ τὴν βαραίνει.
Καὶ δίχως ἄλλο γλήγορα τὴν ἀπόφασιν θὲ νὰ μάθῃ,
  Πικραμὸ, κι ἀπὸ τὴν χέρα της τὸ δακτυλίδι χάθη.
Ἐθαύμαξεν ὁ Ῥωτόκριτος, κ' ἐπλήθυνεν ἡ χαρά του,
  Εἰς τὸν ἀγάπην πρὸς αὐτὴν νὰ βρίσκετ' ἡ κυρά του.
Ξαναμιλεῖ της, λέγει της, τὸν πόνον ἡ ἀλαφρώσῃ,
  Κι ὡς ξημερώσῃ, ὅ, τι ζητᾷ νὰ τῆς τὸ φανερώσῃ.
Μισεύει κι ἀποχαιρετᾷ, κ' ἡ Ἀρέτη πομένει,
  Ἀπὸ τὴν ἔγνοια πὄβαλε, ὡσὰν ἀποθαμμένη.
Ἀγκουσεμμένη βρίσκεται εἰς τὴν φλογὴν ὅλη νύκτα,
  Κ' εἰς ἀφορμάζουν οἱ λογισμοὶ, κ' ἐκείνη τὴν ἐρρῆκτα.
Ἐκεῖνα ἀπὸ τὴν μιὰ μερὰ, τ' ἀνήμερα στὴν ἄλλη,
  Καὶ τ' ἄστρα, καὶ τὸν οὐρανὸν, τὸν ἥλιο παρακαλεῖ.
Ὁ ξένος για νὰ μὴ τῆς πῇ, ἐκεῖνο πὺ λογιάζει,
  Κ' ἐκεῖνο, πὺ ὅσον τὸ μπορεῖ, για νὰ τὸ μάθῃ, βιάζει.
Καὶ τὴν Φροσύνη ὀλιγόψυχη ρωτᾷ, ξαναρωτᾷ τη,
  Κ' ἐκείνη μέσ' στὰ χείλια της κι ἀγκάλαις τὴν κρατεῖ.
Ὥραις ἐξελιγώνετο, κι ὥραις νεκρὴ πομένει,
  Καὶ ὥραις ἦτον ζωντανὴ, κι ὥραις ἀποθαμμένη.
Ἐκείνη ἡ νύκτα ὡσπὶ διαβῇ, χρόνος μακρὺς τς ἐφάνη,
  Καὶ χίλιους μόνους λογισμοὺς κακοὺς στὸν νοῦν της βάνει.
Πολὺ ἦτον οἱ ἀναστεναγμοὶ πῶς δὲν τὴν ἐκοντῆσαν,
  Γιατ' ἀρτυμένοι με φωτιὰς κ' ἐμὲ τὴν λάβρα ἦσαν.
Κείνην τὴν νύκτα ὁ Ῥωτόκριτος ποσῶς δὲν ἐκοιμήθη,
  Κι ὡς ξημερώσῃ, νὰ τὸ πῇ τς ἀφέντρας του βουλήθη,
Πῶς εἶναι καλὸς ὁ πιστὸς σκλάβος κ' ἡ δουλειαῖς της,
  Νὰ πάψουσιν οἱ πόνοι της, κ' οἱ ἀναστεναγμοί της:
Μάθει ἂν φανερωθῇ, πάλιν νὰ τὴν πειράξῃ,
  Νὰ δῇ κι ἂν τόνε λυπηθῇ, κ' ἡ θύμισας στενάξῃ.

Νὰ βεβαιώσῃ πλειότερα τὴ πίστιν της τὴν τόση,
  Κ' ἀνέμενε μὲ πεθυμιά, πότε νὰ ξημερώσῃ.
Μεγάλος ἦτον καὶ θωρῇ πῶς ἦτον μπιστεμμένη,
  Για λέγει πῶς ἐκεῖνες λογῆς ἦτον ἀποδομένη.
Κι ἀκόμη δὲν ἐλπίζετε, μὰ θὲ νὰ τῆς τὸ χαίσῃ,
  Τὸν θάνατόν του ἰδὲ τῆς πῇ, νὰ δῇ ἂν ἀναδακρυώσῃ.
Τοῦτὰ τζ' ἀγάπης σημαδιά, τοῦτὰ τοῦ πόθου ὀδυνύν,
  Τέτοιας λογῆς μ' ἔτοιας καμώματα τζ' ἀγαπημένους κρίνει.
Ποσῶς δὲν ὁ Ῥωτόκριτος ἢ πάλι δὲν χορταίνει,
  Εἰς τὴν ψυχὴν τὴν Ἀρετήν πῶς ἦτον μπιστεμμένη.
Καὶ πάλι θὲ νὰ καλοδῇ, κ' θὲ νὰ τὴν πειράξῃ,
  Ἂν ἔχει νὰ ἀγαπήσῃ τονε, ἢ λογισμὸ ἂν ἀλλάξῃ.
Ἄδικος εἶν Ῥωτόκριτε, ὅπου τὰ τὰ κάνῃς,
  Βλέπε μ' αὐτὰ ἐτζ' ἄδικα τὸ μὴν τὴν ἀποθάνῃς.
Θωρεῖς την, πῶς ἀλείπεται, κι ἀκόμη δὲν πιστεύεις,
  Ἦντ' ἄλλα μεγαλήτερα σημάδια τῆς γυρεύεις;
Τὰ πλοῦτη κ' τὴν ἀφεντιὰν ἐρνήθηκε γιὰ σένα,
  Παντᾶν τὰ χείλη της πικρά, τὰ μάτια της κλαμένα.
Ζῇ μὲ ταῖς κακοριζικαῖς, θρέφεται μὲ τοὺς πόνους,
  Καὶ μέσ' στὴν βρωμερὴ φλακὴν ἐδᾶ χει πέντε χρόνους.
Ταῖς προξενιαῖς τῶν Βασιλειῶν ἀρνήθη κ' τὰ πλοῦτη,
  Κι ὁ Κύρης της τζ' ὠργίσθηκε στὴν ἀφορμὴν ἐτούτη.
Κι ἀκόμη θὲ νὰ στὴν ἰδῇς, κ' δὲν τηνὲ κατέχεις;
  Ἂν τὴν πειράξῃς πλειότερα, κρῖμα μεγάλον ἔχεις.
Καλὰ τὸ λὲν οἱ φρόνιμοι, ἡ ἀγάπη φόβον φέρνει,
  Κ' εἰς ἕνα πρᾶγμα, ποῦ ἀγαπᾷ, λίγαις φοραῖς γιαγέρνει.
Χίλια σημάδια νὰ θωρῇ ἄνθρωπος, νὰ κατέχῃ,
  Ἄδολα πῶς τὸν ἀγαπᾷ, ἀναπαυμὸν δὲν ἔχει.
Μὰ λέγει, κ' ξαναρωτᾷ, κ' ξαναδοκιμάζει,
  Τὴν ἀγαπᾷ, ἂν τὸν ἀγαπᾷ, κ' πάντα τὸ λογιάζει.
Ὁλίωυκας τζ' ἀγκάλαις της νὰ μπῇ μετὰ κείνη,
  Τὸ σηκωθῇ, τὸ βάσανο τοῦ πόθου τόνε κρίνει.

Καὶ

Καὶ φαίνεταί τε χάνει τίω, καὶ πῶς τὴν ἀπαρνᾶται,
Κι ὁλημερνῆς καὶ ὁλονυκτῆς ξομιάζει καὶ φοβᾶται.
Καὶ πάντα ξόμπλι ἔγνοιαστο τίω ἀγάπη [illegible],
Κ' εἶναι ἡ ἔγνοια ἡ πολλὴ συχνὰ τοῦ [illegible]!
Ἐκάτεχε ὁ Ῥωτόκριτος, καὶ φανερὰ τὸ θάρει,
Τὸν πόθον τὸν ἐλπιστικὸν, πῶς τὸ βαστᾷ ἡ κόρη.
Τί ντ' ἄλλο μεγαλήτερο σημάδι πλειὸ [illegible];
Τοσάδε, πὸς ἐγνώρισε, κι ἀκόμη δὲν χορταίνει,
Τοῦτο μόνα λείπετο, καὶ μέσ' αὐτὸν τὸ βάνει,
Νὰ μὴν τὸ πῶς ἀπίθωσε, γιὰ νὰ θωρῇ τὸ κάνει!
Μέγη ὥρα θέ νὰ τίω κρατῇ σ' ἀποθαμμένα πάθη,
Κι ἀπίκει ὅλος χαρούμενος καλὰ πῇ, πῶς ἐστάθη.
Μάλαχε τοῦτο γιατρικὸν μὲ τὴν χαρὰν ἡ πίκρα,
Τὰ δυὸ συγκεραθήκασιν, ὁμάδι κ' ἐσμιχθήκα[illegible].
Κι ἂν ἤθελε φανερωθῇ ὡς ἦλθαν τῆς τὴν χώρα,
Ἀπόλυ χαρὰ τς' ἡ Ἀρετὴ [illegible] πλειὸ μιὰ ὥρα.
Τοῦτο ἐγίνη σὲ πολλοὺς, στὴν πίκραν ἐγλυτῶσαν,
Μὰ σ' τὴν χαρὰ ποθαίνασι, καὶ ξάφνου παραδῶσαν.
Τοῦτο βοήθησε πολλὰ καὶ πρὸς τὴν Ἀρετοῦσαν
Τὸν θάνατον τὸν Ῥώκριτε τ' αὐτιά τς' ἀμπρὸς ἀκοῦσαν.
Κι ἀπίκει τὸν ἐγνώρισε, κ' ἐφάνη τς' αἰστάθη,
Κ' ἡ πίκρα τῆς βοήθησε, καὶ ξάφνου δὲν ἐχάθη.
Λοιπὸν βοήθεια βρέθηκε ἡ πείραξι, κ' ἐγίνη,
Ἕνα μεγάλο γιατρικὸν εἰς τὴν δουλειὰ ἐκείνη.
Ἦλθεν ἡ ὥρα κι ὁ καιρὸς, καὶ μέρα ξημερώνει,
Νὰ φανερώσῃ ὁ Ῥώκριτος τὸ πρόσωπο, πὼ χώνει.
Ἐφάνη ὁλόχαρη ἡ αὐγὴ, καὶ τίω δροσοῦλαν ρίχνει,
Σημάδια τῆς ξεφάνωσις κείνη τίω ὥρα δείχνει.
Κορτάρια βγῆκαν εἰς τίω γῆν, τὰ δενδρουλάκια ἀνθῆσα,
Κι ἀπὸ τς' ἀγκάλαις τοῦ οὐρανοῦ γλυκὺς Βορρᾶς ἐφύσα.
Τὰ περιγιάλια λάμπασι, κι ἡ θάλασσα κοιμᾶτο,
Γλυκὺς σκοπὸς εἰς τὰ δενδρὰ, κεῖς τὰ νερὰ ἀκοῦτο.

Ὁλό-

Ὁ λόχαρη κι ὁλόλαμπρη ἡμέρα ξημερώνει,
  Ἐγέλα ὁ Ἀνατολικὸς κι ἡ Δύσις καμαρώνει.
Ὁ Ἥλιος τσ' ἀκτίνες του παρὰ ποτὲ στραφτίζει,
  Μὲ λάμψιν κι ὅλα τὰ βουνὰ ϗ τσὶ κάμπους ὀμορφίζει.
Χαμοπετῶντας τὰ πουλιὰ γλυκοκελαδοῦσα,
  Στὰ κλωναράκια τῶν δενδρῶν ἐσμίγαν κ' ἐφιλοῦσαν.
Δυὸ δυὸ ἐζευγαρώνασιν ζητοῦς καιροὺς ἐκεῖνα,
  Σμίξη ϗ γάμους κι χαραῖς ἐδείχνασι κ' ἐκεῖνα.
Ἐσκόρπισεν ἡ συννεφιὰ, οἱ ταραχαὶς ἐχαθήκαν,
  Πολλὰ σημάδια τῆς χαρᾶς στὸν οὐρανὸ φανήκαν.
Παράλλαξέ τσι λαμπυρά, ξηγύρου στολισμένα,
  Σὰν πρασινὸ εἶν τὰ κεφάλια, σὰν παραχρυσωμένα.
Τὰ πάθη πλειὸ δὲν κελαδεῖ τὸ πικραμένο ἀηδόνι,
  Ἀμὴ κι αὐτὸ πασίχαρο μ' ἄλλα πουλιὰ σημώνει.
Γελοῦν τῆς Χώρας τὰ στενὰ κι οἱ στράταις καμαρώνουν,
  Ὅλοι φοροικοῦν κρυφαῖς χαραῖς, κι ὅλα ταῖς φανερώνουν.
Καὶ μέσ' στὴν σκοτεινὴ φυλακὴ, ὅπου 'το ἡ Ἀρετοῦσα,
  Ἐρπατῆσαν δυόμορφα πουλιὰ, κ' ἐγλυκοκελαδοῦσα.
Στὴν κεφαλὴ τῆς Ἀρετῆς συχνιὰ χαμοπετοῦσι,
  Καὶ φαίνεταί σου ϗ χαραῖς μεγάλαις προμηνοῦσι.
Πάλιν μετὰ τὸν κελαδισμὸν, ἀπ' τὴν φεγγίτη ἐφύγαν,
  Ἀγκαλιαστὰ, διαπλεξικὰ ταῖς μύτραις τους ἐσμίγαν.
Ἡ Νένα, ὅπου 'τον φρόνιμη γυναῖκα τοῦ καιροῦ της,
  Ἤκουσέ τα κ' εἶδε, ϗ πολλὰ ἔβαλε μέσ' στὸν νοῦ της.
Τὸ πῶς εἶπαν τὰ πουλιὰ, ποῦ σμίξαν ἐτζ' ὁμάδι,
  Χαραῖς μεγάλαις προμηνοῦν, καὶ γάμου εἶν σημάδι.

ΦΡΟΣΥΝΗ

Λέγει, Ἀρετοῦσα, κάτεχε, σὲ καλὸ πολὺ τὸ πιάνω,
  Τοῦτο, ἐπῆλθαν τὰ πουλιὰ στὴν κεφαλή σου πάνω.
Σημάδι εἶν τοῦ γάμου σου, ὥρα καλὴ ὥρα κάνει,
  Γιὰ δὲς, κι ὅ,τ' εἶναι γιὰ καλὸ στὰν λογισμόν σου βάνει.

Ὡς πότε θὲς νὰ κάθεσαι ςὲν [illegible], θυγατέρα,
Νὰ διώχνῃς τόσαις προξενειαῖς, πῶς τὸ Κυρῷ σου φέρα;
Κι ὡς πότε τὸν Ῥωτόκριτον θὲ νά 'χῃς ἀναμονῆς σου,
Ἐσὺ πὸ ξεύρεις τὴν φλογκὴν, ὅπου τὸ ζῇ, δὲ γνωρίζεις.
Παρὰ 'τὰ θέλει ὁ Κύρης σου, κ' ἐκεῖ τὸ θέλημά του
Μὴ βούλεσαι ἀνημπόρετα πράγματα μὴ γυρεύῃς.
Καὶ χίλιοι χρόνοι ἂν διαβοῦν δὲν θὰ τὸν καίρεις, τέκνο
Κι ἂν ζῇ, νὰ ζῇ, δὲν ἔρχεται πρὸς τὰ δικά σας μέρη.
Κι ἂν ἀποθάνῃ ὁ Κύρης σου παραγγελιαῖς ἀφήνει
Κ' ἐκεῖνοι τὸ ποιμένουσι, ξορίζουσιν κι [illegible]
Λοιπὸν, κυρά μου, χόλασαι τὸν λογισμὸν πῶς ἔχεις
Κι ὁ ξένος γίνεται αὐθέντης, κάμε νὰ τὸν κατέχῃς.
Αὐτὸς, ὁπ᾽ ἐπολέμησε, κ' ἐγλύτωσε τὴν χώρα,
Πές το κι ἐσὺ πῶς τόνε θὲς, νὰ 'ναι [illegible] καλλίωρα.

ΠΟΙΗΤΗΣ

[illegible] ἀκούσῃ ταῦτα ἡ Ἀρετὴ, ἐδάρθηκεν ὁ λογισμός της,
Κ' ἐξανακαινουργώθηκε πέρας ὁ [illegible] της.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Λέγει τζ, ἀπό μὴ δὲν μπορεῖς, Νένα, νὰ μὲ [illegible]
Μὰ ξαναλέγεις, κι ὡς ποθεῖς βάλλεσαι νὰ μὲ χάσῃς;
Νὰ σμίξουν ὅλα τὰ στοιχειά, κ' ἂς συμβουλέψουν ὁμάδι,
Νὰ κάμουν ὅσα [illegible] κανεὶς νὰ μὴν τοῦ βρῇ ψεγάδι.
Καὶ νὰ 'ναι Ῥήγαις μοναχαῖς, τὸν κόσμον ν' ἀφεντεύγῃ,
Γυναῖκά του νὰ μὲ ζητᾷ, ποτὲ νὰ μὲ γυρεύγῃ.
Καὶ νὰ μηνύσῃ ὁ Κύρης μου τοῦ προξενειοῦ ἐτούτη,
Καὶ νὰ μοῦ δίδῃ κι ἀποδαὶ ταῖς χώραις καὶ τὰ πλούτη.
Δὲν ἀλλιάζω τοῦ Ῥωτόκριτου λιγάκι ἐλπίδα μόνο,
Παρὰ στέκομαι μοναχὴ Ῥήγισσα, κι ἄλλον νὰ [illegible];
Πικραίνεις, κι ἀναγκάζεις με, μ' αὐτὰ κ' ἐσὺ Φροσύνη,
Καὶ δὲν μὲ σώνει ὁ λογισμὸς, κὴ πίδα, ποῦ μὲ κρίνει.

Σή-

Σήμερον θέλουμε να δη, σαν καλοξημερώση,
  Ήντα μαντάτο θε φανή ο ξένος θα μου δώση.
Κι αν είν κ' εχάθη ο Ρωτόκριτος, δης θες το θε να κάμω,
  Ένα μαχαίρι στην καρδιά βάνω γαμπρόν στον γάμο.
Και τα πουλάκια πέλθασι στοιβοφιασμένα ομάδι,
  Συμάδι με τους γλήγορα πουδρομούμε στον άδη.
Αρμάζω, κι ο Ρωτόκριτος απέθανε στα ξένα,
  Κ' ήλθε η ψυχή του να με βρη, να σμίξη μετά μένα.
Κ' εκείνο, που εστέξαμεν στο παραθύρι ομάδι,
  Θυμάσαι το, κι θέλω το, μ' όλον οπού στον άδη.
Γλήγορα σμίγομεν κ' οι δυο, κ' ετούτο εδηλούσαν,
  Τα δυο πουλάκια πέλθασι, κ' εγλυκοκελαδούσαν.
Το μάθαν, πως απέθανε, ζημιό την ώρα κείνη,
  Πιαίνω μαχαίρι να σφαγώ, κι ο γάμος μας εγίνη.
Τούτο οπούλθαν τα πουλιά στην (νύκτα εις εμένα,
  Ο γάμος έχει να γενή εις σπήλια αραχνιασμένα.
Κ' ισ' άλλα των άλλων μουλές, γαμπρούς μ' παθηβαίνεις,
  Και σαν θωρώ τα πράγματα, ξανάστροφα τα παίρνεις.
Ημέρα τούτη πριν διαβή, κ' η άλλη πριν περάση,
  Δης θες αυταίς ταις προξενειαίς, πως έχουσι να πάσι.
Δης θέλεις ίσως λογιάσας, κ' ιστοροβάλλει στον νου μου,
  Κι ο γάμος μου πως γένεται μακρά απ' του Κυρού μου.
Στον άδη στεφανώνομαι, μάρτυρας νάναι ο χάρος.
  Σκουλήκια νάναι τα προικιά, κι ο τάφος μου Νοδάρος,
Η αράχναις τα σαλίδια μου, κ' η μαύρη γη παλάτι,
  Κ' οι βρωμερισμένοι κορνιακτοί το νυμφικό κρεββάτι.
Σαν Κύρις, και σαν Μάννα μου σ' τόπον σκοτεινιασμένον,
  Θέλουν μου δώσει την ευχήν αστακαίς αποθαμμένοι.
Κ' η ψυχή μου τότες χαρούμενη πασίχαρη στον άδη,
  Να σμίξω τον Ρωτόκριτον, κι νάμεν πουντ' ομάδι.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Α'πέρασεν ἡ νύκτα της μέσα ςαῖς ζάλαις κεῖναις,
Κ'ἡμέρα ποδιαφώτιζε, κ' ἦλθαν τῦ Ἥλιῦ ἡ ἀκτῖνες.
Δεν θέλει πλειὸ ὁ Ῥωτόκριτος, δεν ςέκει ν ἀναμένῃ,
Μὰ κίνησε απυδαστικὰ πάγει ςίω φλακομένη.
Πιαίνει κὶ ἀνοίγει τίω φλακίω, κὶ τὸ κλειδὶ ἐκράτει,
Βρίσκει την βρώμυς, κὶ ἀτζαλιαῖς κὶ ὅλο πηλὰ γεμάτη.
Ε'πόνεσε, λυπήθηκε, κὶ ὡς τὸν νεκρὸν πομένει,
Νὰ δῇ γιὰ κεῖνον μιαὸ κυραὸ πῶς εἶν ἀποδομένη.
Μ' ἀκόμη τὸ κρατεῖ κρυφὸ, δεν θὰ τὸ φανερώσῃ,
Ἄλλω λιγάκι πείραξιν βέλεται νὰ τῆς δώσῃ.
Η'σανε μὲ τῦ λόγυ τυ τῆς χώρας οἱ μεγάλοι,
Μὰ τότε μέσα ςὴν φλακὴν δεν θέλει νὰ τὺς βάλῃ.
Ε'μπαίνει δίχως σαύξοφον, διὰ νὰ μὴ γροικῦσι,
Κεῖνα, πῦ μὲ τὴν Ἀρετὴν θὲ νὰ συμβυλλιθῦσι.
Νὰ περπατῇ ἡ δυλειὰ κρυφὰ, κάνεὶς νὰ μὴ γροικήσῃ,
Ὥςε νὰ πάῃ ςῦ Ῥηγὸς, γιὰ νὰ τὺς συμπαθήσῃ.
Καὶ τίω ἀχίω τυ σαὸ καλὰ παιδιὰ νὰ τῦ ζητήξυν,
Γιὰ νὰ τὺς δώσῃ θέλημα σ' ἀνδρόγυνον νὰ σμίξυν.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Ὡς μπῆκεν ὁ Ῥωτόκριτος εἰς τὴν φλακίω, ἀρχίζει,
Νὰ τῆς μιλῇ, κὶ σπλαγχνικὰ νὰ τὴν ἀνασξανίζῃ.
Λέγει της, τὸ μ' ἐρώτηξες νὰ σῦ τὸ πῶ, κὶ γροίκα,
Πῦ τὄβρηκα τὸ χάρισμα, πῦ ςὴν φλακὴν σῦ ἀφῆκα.
Εἶναι δυὸ μίωες σήμερον, πῦλαχα σ' κάποια δάση,
Εἰς τὴν μεραὸ τῆς Ἔυριππος, κ' ἀγῆκαν νὰ μὲ φᾶσι,
Ἄγρια θηρία, κ' ἐμάλωσα, κ' ἐσκότωσα πὸ κεῖνα,
Κὶ ἀπὸ τὰ χέρια μυ νεκρὰ ὅλα τὰ πλειὰ πομεῖνα.
Μὲ κίνδυνον ἐγλύτωσα, κὶ ὅσ' ὥραν ἐπολέμυ,
Νὰ λυξωθῶ ἀπὸ αὐτὰ δεν τ' ὄλπιζα ποτέ μυ.

Μὰ βάνθησε τὸ ῥοιζικὸν, τ' ἄςρη μ' ἐλυπηθῆκαν,
  Κ' ἐσκότωσα, κ' ἐζύγωξα, κὶ ἀλάβωτον μ' ἀφῆκαν.
Δίψαν μεγάλλω χροίκησα ςὸν πόλεμον ἐκεῖνον,
  Γυρεύωντας νὰ βρῶ δροσιαὶ, ἔσωσα σ' ἕνα πρῖνον.
Καὶ παρεμπρὸς ἐφάνη μου, κουτζουναράκι κτύπα,
  Σημώνω, βρίσκω τὸ νερὸ ςοῦ χαρακιοῦ τὴν ξύπα.
Ἤπια το, κ' ἐδροσίσθηκα, κ' ἐπέρασέ μου ἡ δίψα,
  Μὰ πῆρε κὶ ἄλλα βάσανα ἐτότες δὲ μοῦ λεῖψα.
Κάθησα νὰ ξεκουραθῶ σιμὰ ςὸ κουτζουνάρι,
  Ὅταν χροικῶ ἀνασεναγμὸν ϗ μίσμα τοῦ ἀῤῥωςιάρη.
Καὶ μπαίνω μέσα ςὰ δενδρὰ, πῆσαν κοντὰ ςὴν βρύσι,
  Διὰ νὰ βρῶ, ϗ γιὰ νὰ δῶ ἐκεῖνον, ὁποῦ μίσει.
Βρίσκω ἕνα νειὸν ἀερόπλουμον, ποῦλαμπε σὰν τὸν Ἥλιο,
  Κ' ἐκείτετο, ὁλομάτωτος ἐμπρὸς εἰς ἕνα ἀπήλιο.
Σγουρὰ ξανθᾶχε τὰ μαλιὰ, κεῖς τὰ σπαθέματά του,
  Μ' ὅλον ὁποῦτον σὰν νεκρὸς, ἔδειχνε ἡ ἀμορφιά του.
Καὶ δυὸ θηρειὰ ςὸ πλάγι του ἦσανε σκοτωμένα,
  Καὶ τὸ σπαθὶ ϗ τ' ἅρματα ὅλα του ματωμένα.
Σιμώνω, χαιρετῶ τονε, λέγω του, ἀδέλφι γειά σου,
  Ἠντᾶχεις κὶ ἀπονέκρωσες; ποῦναι ἡ λαβωματιά σου;
Τὰ μάτια του εἶχε σφαλιςὰ, τότε τ' ἀνανξανίζει,
  Κ' ἐθέλε, δίχως νὰ μιλῆ, ϗ ςὸν λαιμόν του γγίζει.
Μὲ τὸ δακτύλι δυὸ φοραῖς ἔδειχνε νὰ γνωρίσω,
  Πῶς εἶναι ἐκεῖ ἡ λαβωματιὰ, νὰ δῶ νὰ βοηθήσω.
Τὸ ςῆθός του ξαρμάτωσα, ϗ μιὰ πληγὴ τοῦ βρίσκω,
  Δαμάκι ἀποκατωθιὸ ἀπὸ τὸν οὐρανίσκο.
Ὀλίγο κίνδυ τίποτε τὴν εἶχε δαγκαμένην,
  Μᾶθελεν ἔχει τὸ θηριὸ δόντι φαρμακεμένον.
Κ' ἐπῆρεν του τὴν δύναμιν, ϗ τὴν πνοήν του ἐχάσε,
  Καὶ τὸ φαρμάκι πέρασε, ϗ μέσα τὸν ἐπιάσε.
Κὶ ἀγάλια ἀγάλια χάνετο, σὰν τὸ κερὶ ὅταν σβυνῆ,
  Ἔκλαψα, κ' ἐλυπήθηκα πολλὰ τὴν ὥρα κείνη.

Σὰν

Σαν ἀδελφόν μου καρδιακὸν τὸν ἔκλαιγα, κ' ἐπόνουν,
  Οἱ πόνοι, δάκρυα, κλάυματα ἄνθρωπον δὲν γλυτώνουν.
Ἐψυχομάχει, κ' ἔδειχνε, νὰ στέκω μὴ μισέψω,
  Κ' ἐθάῤῥει, πῶς ἔτοια πληγὴ ἐμπόρουν νὰ γιατρέψω.
Εἰς τοῦτα τὰ βαρέματα, ποῦτον νὰ ξεψυχήσῃ,
  Μοῦδειχνε, πῶς ἐκεῖ κοντὰ θέλει νὰ μοῦ μιλήσῃ.
Σιμώνω, καὶ φιλῶ τονε, θωρῶ κι' ἀναδακρυώνει,
  Τὸ στόμα μὲ τὸ στόμα μου περλαμπασὰ σιμώνει.
Κ' ἔπασχε κι' ἀνδρειεύετο διὰ νὰ μοῦ μιλήσῃ,
  Μὰ τὸ φαρμάκι τῆς πληγῆς δὲν θὲ νὰ τὸν ἀφήσῃ.
Δείχνει μου τὸ δακτύλι του, ποῦχε τὸ δακτυλίδι,
  Κ' ἐγνώρισα, πῶς χάρισμα σὰν φίλος μοῦ τὸ δίδει.
Μὰ δὲν τὸν βάστα ἡ καρδιά, νὰ θὲ νὰ τοῦ τὸ βγάλω,
  Μὰ μετὰ κεῖνο ἤθελε στὸ μνῆμα νὰ τὸν βάλω.
Λέγω του, νἄχῃ ὑπομονή, νὰ τὸ φορῇ στὴν χέρα,
  Καὶ νὰ μηδὲν πικραίνεται εἰς ὅ, τι τ' ἄστρη φέρα.
Ὡς μ' ἄκουσε, μαζώχθηκε, κ' ἔδειξε νὰ μανίσῃ,
  Καὶ νὰ μακρυὰ ποδεκεῖ δὲν θέλει νὰ μ' ἀφήσῃ.
Ἔκλαιγε, κι' ἀνεστέναζε μὲ κουρασὰ μεγάλη,
  Ἔπασχε, κ' ἐδοκίμαζεν ἐκεῖνος νὰ τὸ βγάλῃ.
Σὰν εἶδε πῶς δὲν ἠμπορεῖ, μοῦ ξαναδείχνει πάλι,
  Κ' ἐπιάσε τὸ δακτύλι μου, ποῦθελε νὰ τὸ βάλῃ.
Βγαίνωτο μὲ τὰ κλαύματα ἀπ' τ' ἀργυρὸ δακτύλι,
  Καὶ δίδω τοῦτο, πιάνειτο, σιμώνειτο στὰ χείλη.
Φιλεῖτο μ' ἀναστεναγμούς, κι' ἀπέκει μοῦ τὸ δίδει,
  Καὶ τὄπιασα ἀπὸ χέρι του κ' ἐγὼ τὸ δακτυλίδι.
Τότε μιὰ σιγανὴ φωνὴ μόνον τ' αὐτιά μου ἀκοῦσα,
  Κ' ἔπασινε τὰ χείλη του, σὲ ἔχασα Ἀρετοῦσα.
Ἄλλα δυὸ λόγια μίλησεν, εἰς ὅρκον ποῦ ἐμῶσα,
  Μὰ δὲν τὰ ξεκαθάρισα, κ' ἐμπέρδαινέ του ἡ γλῶσσα.
Ἐ' τοῦτο εἶπε μοναχά, κ' ἐτέλειωσε ἡ ζωή του,
  Καὶ μὲ πικρὸ ἀναστεναγμὸν ἐβγῆκεν ἡ ψυχή του.

Τοῦ-

Τοῦτα τὰ χέρια πὲ θωρεῖς, λάχκον ζημιὸ τῷ σκάψαι,
Τοῦτα τὸν ἐσηκώσασι, κὴ τοῦτα τὸν ἐθάψαν.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ὡς τ᾽ ἀκοῦσε ἡ Ἀρετὴ, ὥρα λιγάκι ςάθη,
Ἀμίλητη, κι ὁ πόνος της τὴν ἔκαμε κ᾽ ἐχάθη.
Κ᾽ ἔτοιας λογῆς εἰς τῆς καρδιᾶς τὰ βάθη τὴν ἐπιάσε,
Πῦ πόμεινε σὰν τὴν νεκρὴν, τὴν ἀνάπνοιαν τζ᾽ ἐχάσε.
Ἀσάλευτη ςοχάζετο, μὰ δίχως νὰ μιλήσῃ,
Κι ὅπῦ τὴν ἤθελεν ἰδῇ, δὲν ἤθελε γνωρίσῃ,
Ἢ ἄνθρωπος εἶν, ἢ ζωγραφιὰ, ἢ ξύλο εἶν ἢ λίθος,
Τόσα πολλὰ ἐχάθηκε ςοῦ πόνου της τὸ βύθος.
Τὰ δάκρυά τζ᾽ ἀποφείξασι, κὴ πίκρα της τὰ χώνει,
Καὶ τοῦτο ἔχουν φυσικὸν πάντα οἱ μεγάλοι πόνοι.
Ἡ γλῶσσά τζ᾽ εἶναι ἀσάλευτη, τὰ χείλη δὲν μιλοῦσι,
Τὰ μάτια θαμπωθήκασι, δὲν βλέπουν πλειὸ νὰ δοῦσι.
Σὰν ὅταν καίει τὴν πληγὴν ςὴν σάρκα τὸ μαχαῖρι,
Πῦ μπρὸς τὸ αἷμα σύρνεται εἰς τῆς καρδιᾶς τὰ μέρη,
Κι ἀπέκει τρέχει ςὴν πληγὴν, σὰν τὴν καρδιὰν βλεπήσῃ,
Κ᾽ εὐγαίνει πέξω, κὴ κινᾷ, σὰν τὸ ἑρμηνεύει ἡ φύσι.
Ἔτζη κι αὐτῆς πρὸς τὴν καρδιὰν τὰ δάκρυά τζ᾽ ἐσυρθῆκαν,
Κι ἀπέκει ἀπ᾽ τὰ μάτια της σὰν ποταμὸς εὐγῆκαν.
Ὡσὰν ἀφορμαρὰ θωρεῖ σὲ μιὰ μεριὰ κεὶς ἄλλη,
Ὡσὰν ἔταν ξυπνᾷ κἀνεὶς, κ᾽ ἔχει τῷ ὕπνου ζάλη.
Ἐπάνω κάτω σιωπρᾷ, δεξιὰ ζερβὰ γυρίζει,
Κι ἀπέκει μὲ τὰ κλάυματα ἔτοιας λογῆς ἀρχίζει.
Ἐπλήθυνε ἡ ἀποκοτιὰ, κ᾽ ἐχάθηκεν ἡ τάξι,
Τὸν νοῦν τζ᾽ ἐχοίκα σὰν πυλὶ νὰ φύγῃ νὰ πετάξῃ.
Κἀνένα πλειὸ δὲν ντρέπεται, κἀνένα δὲν φοβᾶται,
Καὶ μὲ τὲς ἀνασεναγμοὺς τὰ πάθη της διγᾶται.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Ρ'ωτόκριτε, τί θέλω πλειὸ τὴν ζῆσιν νὰ μακραίνω,
Ποιὰ ἐλπίδα πλειὸ μῆ πόμεινε, κ᾽ θέλω ν᾽ ἀναμένω;
Δίχως σῆ πῶς ἐν᾽ μπορετὸ, ςὸν κόσμον πλειὸ νὰ ζήσω;
Ἀνάθεμα τὸ ῥοιζικὸν ςὰ φύλαγεν ὀπίσω.
Μὲ τὴν ζωήν σῆ εἶχα ζωὴν, κ᾽ μὲ τὸ φῶς σῆ θώρῆ,
Τὰ πάθη μῆ θυμῶντάς σῆ ἐπέρνῆ σαὶ ἠμπόρῆ.
Τὸν ἑαυτόν μ᾽ ἀρνήθηκα, καὶ μετὰ σένα ἦμῆ,
Στὸ θέλημά σῆ βρίσκετο θάνατος καὶ ζωή μῆ.
Ξύπνῆ μῆ σ᾽ εἶχα μέσ᾽ ςὸν νῆν, κοιμῶντας, ς᾽ ὄνειρό μῆ,
Κ᾽ ἐτῆτη ἡ θύμησι ἦτονε πάντα τὸ γιατρικό μῆ.
Ἀρνήθηκα τὰ πλῆτη μῆ, τὸν Κύριν, κ᾽ τὴν Μάννα,
Ποτὲ δὲν ἐβαρέθηκα τὰ πάθη, πῆ μῆ κάνα.
Θυμῶντάς σε, Ῥωτόκριτε, πῶς μῆσαι νοικοκύρις,
Ἐγίνῆσῆν καὶ μάννα μῆ, ἐγίνῆσῆν κ᾽ κύρις.
Μὲ τὸ παλέτζι ἐντύθηκα, κεὶς τ᾽ ἄχερα κοιμῆμαι,
Καὶ τὴν πτωχιὰν δὲν τὴν ψηφῶ, τῆς πόνῆς δὲν βαρῆμαι,
Γιὰ σένα ἀφῆκα τζ᾽ ἀφεντιαῖς, κ᾽ ἐμίσησα τὰ πλῆτη,
Γιὰ σένα μὲ σφαλίσασιν εἰς τὴν φλακὴν ἐτῆτη.
Γιὰ σένα ἀνεςέναζα, γιὰ σένα εἶχα πόνῆς,
Γιὰ σένα βασανίζομαι σήμερον πέντε χρόνῆς.
Ταῖς πίκραις δὲν ἐγύρευα, τῆς πόνῆς δὲν ἐχαίκῆν,
Μὲ τὴν δικήν σῆ θύμησιν τὸ ῥοιζικὸν ἐνίκῆν.
Μοῖρά μῆ κῆντα λείπεσαι, νὰ κάμῃς πλειὸ σ᾽ ἐμένα;
Τὴν σήμερον μ᾽ ἐνίκησες, ὄχι ςὰ περασμένα.
Ὅ,τι κι᾽ ἂν εἶχα πῆρές τα, ἦντ᾽ ἄλλο σῆ πομένει;
Κῆντ᾽ ἀναμένει πλειὸ νὰ δῇ, ἕνας ὁπῆ κερδαίνει;
Ἐνίκησες τὸν πόλεμον, ὁπῆχες μετὰ μένα,
Καὶ δὲν σ᾽ ἐψήφῆν ὡς ἐδὰ ςὰ μῆχες καμωμένα,
Πάντα πολέμῆν δυνατὰ, κι᾽ ἤλπιζα νὰ νικήσω,
Μὰ σήμερον μ᾽ ἐνίκησες ςὰ φύλαγες ὀπίσω,

Κι

Κι ἀκόμη θέλεις με νὰ ζῶ, ὄχι γιὰ νἄχω ζῆσι,
Μὰ γιὰ νὰ βασανίζωμαι σ' ἔτοια μεγάλη κρίσι.
Ἐγὼ δὲν σὲ φοβοῦμαι πλειό, οὐδ' ὁ νοῦς μου σὲ λογιάζει,
Γιατὶ ἡ ἐλπίδα ὅπου βρεθῆ, τὸν φόβον συνξοφιάζει.
Μὰ δὰ ποῦ κείνη μίσεψε, κι ἀπτὴν καρδιάν μου χάθη,
Ἐγὼ δὲν τὰ φοβοῦμαι πλειὸ τοῦ ῥοιζικοῦ τὰ πάθη.
Σήμερον ἔμειν' ἄφοβη, δὲν ἔχω πλειὸ ἤντ' ἐλπίζει,
Τὸ ῥοιζικὸν δὲν τὸ ψηφῶ, ἡ μοῖρα δὲν μ' ὁρίζει.
Μοῖρα, δὲν σὲ φοβοῦμαι πλειό, κι ὅ,τι κι ἂν θέλῃς κάμε,
Κι ἂν μὲ γυρεύῃς νὰ μὲ βρῇς, λέγω σου, πῶς ἐπᾶμαι.
Καὶ θὲ νὰ πάρω θάνατον, κι ἀπῆτις ἀποθάνω,
Κάμε τὸ πλειὰ χειρότερον εἰς τὸ κορμί μου πάνω.
Εἰς τὰ βουνὰ ἃς μὲ ῥήξουσι, καὶ τὰ θηρία ἃς μὲ φᾶσι,
Ἡ ἀπονιά σου νὰ χαρῇ, κι ἡ γνώμη νὰ χορτάσῃ.
Ζωντά μου μ' ἐδυσκόλευγες τὸν ἀγαπῶ ν' ἀφήσω,
Μἄλπιζα μὲ τὸν θάνατον κ' ἐγὼ νὰ σὲ νικήσω.
Νὰ πάγῃ ἡ ψὴ νὰ τόνε βρῇ, μ' ὅλον ποῦ μὲ κατέχεις,
Γιατὶ εἰς τὴν ψήν μας δύναμιν καὶ μπόρεσιν δὲν ἔχεις.
Δὲν εἶν' στὸν ἅδη ῥοιζικά, δὲν εἶν' στὸν ἅδη μοίραις,
Δὲν εἶν' στὸν ἅδη κέρδητα, καὶ σώνει σε ὅτ' ἐπῆρες.
Ῥωτόκριτε ξεψύχησες, κ' ἀπέθανες στὰ ξένα,
Ἤντ' ἄλλο πλειὸ μοῦ πόμεινεν, ὡσὰν ἐχάσα ἐσένα;
Κι ἃς ἤθελα βρεθῆ κ' ἐγὼ στὸν τόπον τοῦ πολέμου,
Νὰ μοῦ φωνάξῃς, Ἀρετή, ἔλα καὶ βόηθησέ μου.
Νὰ τρέξω μὲ τὰ τέσσαρα, κι ὡς ἀστραπὴ νὰ σώσω,
Καὶ μὲ τὰ μέλη μου, ὄχ' ἀλλιῶς, βοήθειαν νὰ σοῦ δώσω.
Κι ὡς ἄνοιξε τὸ στόμα του τ' ἄγριο θηριὸ ν' ἀράσῃ,
Νὰ βάλω γὼ τὸ χέρι μου, κ' ἐσὲ νὰ μὴ δαγκάσῃ.
Μἄτονε κρίμα κι ἀδικιά, Ῥωτόκριτε, μεγάλη,
Μέσα στὰ δάση νὰ χαθοῦν, νὰ νεκρωθοῦ ἔτοια κάλλη.
Κι ἂς ἤθελἄμαι ἡ πτωχὴ εἰς τὰ προσκέφαλά σου,
Νὰ σ' ἀκλουθῶ προτήτερα ς' ἀπομισέμματά σου.

Γιὰ

Γιὰ νὰ σοῦ κάμω συμβοφιά, νὰ πηαίνωμεν ὁμάδι,
  Τὸ δὲν ἐκάμαν τὰ κορμιά, νὰ κάμῃ ἡ ψυχαῖς ςὸν ᾄδη·

ΠΟΙΗΤΗΣ

Η῎θελε κιἄλλα νὰ τοῦ πῇ, μὰ ἡ ὁμιλιὰ δὲν σώνει,
  Πέφτει ςὴν γῆ ἄσπρη κρυγιά, πλειὰ παρ᾽ ἀπὸ τὸ χιόνι.
Καὶ πλειὸ δὲν εἶχεν ἀναπνοιάν, κὴ αἴθησί τζ᾽ ἐχάθη,
  Κι᾽ ὅλο τὸ αἷμα σύρθηκε πρὸς τῆς καρδιᾶς τὰ βάθη.
Τ᾽ ἄλλα της μέλη ἦσαν νεκρά, μόνο ἡ καρδιὰ σπαράσσει,
  Ἐξόμαξ᾽ ὁ Ῥωτόκριτος μίαν πᾶ κ᾽ νὰ τὴν χάσῃ.
Ἔσυρνε γνέθια κ᾽ μαλλιά, τἄβαλε ὁ νοῦς του ψέγῃ,
  Πειδὴ κ᾽ τέτοια πράγματα ἤθελε νὰ τῆς λέγῃ.
Ἐδέρνετο κὴ Νένα της, ςὰ χέρια τήν ἐκράτει,
  Λογιάζοντας πῶς εἶν νεκρή, φιλεῖ, ἀποχαιρετᾷ τη,
Καὶ μοιρολόγι θλιβερὸν τζ᾽ ἔλεγεν ἡ καϋμένη,
  Ἐλόγιασε, κ᾽ ἐθάρρει το, πῶς νἆναι ποθαμμένη.
Πλὴρ ἄπλωσε ςὸ ςῆθός της, κ᾽ ἐσπάραξε ἡ καρδιά της,
  Μ᾽ ἀκόμη πὸ τὸ ςόμα της μακρᾶτο ἡ ὁμιλιά της.
Ὦ πόσον εἶναι βαρετὸν κ᾽ δυνατὸν πεῖρασα,
  Καὶ πῶς κατέχουν νὰ τὸ ποῦν ἐκεῖνοι π᾽ ἀγαπῆσα.
Νἄλθῃ φωτιὰ ςὰ μέλη τως, πόσον καϋμὸν ἀφίνει,
  Καὶ νὰ μιλήσουν δὲν μποροῦν, κ᾽ γνῶσις νὰ τὸ κρίνῃ.
Δὲν ἤτονε παράξενον, ἂν εἶν κὴ Ἀρετοῦσα,
  Τέτοιας λογῆς ἀπέμεινε σ᾽ ὅ,τι τὰ αὐτιά τζ᾽ ἀκοῦσα.
Ἐξελιγώθη, ςρέφεται, λέγει ἡ γλυκιά της γλῶσσα,
  Ἀλήθεια, Ἐρωτόκριτε, θνειὰ σὲ θανατῶσα;
Τὰ δάκρυα ὁποῦσαν ἄλλη μιὰ εἰς τὰ βαθυὰ χωσμένα,
  Τόπον ἐδείκασιν ἐδὰ κ᾽ ἐξέχασι κ᾽ ἐβγαῖνα.
Καὶ σιγανὰ κινήσασι, κι᾽ ἀρχῆσαν κ᾽ ἐπληθαίνασι,
  Σὰν νερουλάκι λαμπυρὸν ἔτζη καθάρια βγαῖναν.
Ἀπὸ τὴν ἄλλη ὁ Ῥώκριτος πάραυτα ἀνεςάθη,
  Καὶ δὲν τοῦ φαίνεται καιρός, νὰ τὴν κρατῇ ςὰ πάθη.

ΕΡΩ-

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει, Ἀρετὴ, τὰ μὖπαστες ἐξελησμονηθῆκα,
Γιατ' ἦλθα ἀπὸ τὴν ξενιτειὰν, ἐπῆρες τόση πίκρα;
Α'λλοίμονο ὅποιος γελαθῆ, νἄχῃ εἰς γυναῖκα ἐλπίδα,
Καὶ πῦναι τὰ ὅσα μὖπαξες σλὼ σιδερλὼ θυρίδα;

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ω'ς τ' ἄκυσεν ἡ Ἀρετὴ, χολάζει, πλειὸ δὲν κλαίγει,
Κὶ ὡσὰν ἀφορμαρὰ ρωτᾷ, ἰὖτᾶναι πῦ τῆς λέγει;
Ε'λαμψεν ὁ Ῥωτόκριτος, βγαίωντας τὸ μελάνι,
Πάλι τὴν πρώτην δὶ μορφιὰν τὸ πρόσωπόν τυ πιάνει.
Χρυσᾶ γενῆκαν τὰ μαλιὰ, τὰ χέρια μαρμαρένια,
Κ' ἡ ὄψι τυ ἀσπροκόκκινη, τὰ κάλλη ζαχαρένια.
Γνωρίζει τον ἡ Ἀρετὴ, καλὰ τὸν ἐνθυμᾶται,
Μὰ δὲν κατέχει, ξυπνητὴ εἶναι, ἢ νὰ κοιμᾶται.
Ξαναλιγώνεται ἡ πτωχὴ ἀπτλὼ χαρὰν τὴν τόση,
Κ' ἔκλινε μιὰ ϗ δυὸ φοραῖς χαμαὶ σὴν γῆν νὰ δώσῃ.
Α'γκαλιασλὼ τὴν ἔπιασεν ἡ Νένα τζ' ἡ Φρασιωὴ,
Κρατεῖ τλὼ νὰ τζ' ἀποδιαβῇ ἡ λιγομάρα κείνη.
Ε'σεκεν ὁ Ῥωτόκριτος, δὲν θέλει νὰ σιμάσῃ,
Κὶ ἀνέμενε τὴν Ἀρετὴν, θέλημα νὰ τῦ δώσῃ.
Ε'ξελιγώθη, σρέφεται, μὲ σπλάγχνος τὸν ἐθώρει,
Καὶ νὰ μιλήσῃ πτὴν χαρὰν ἀκόμη δὲν ἐμπόρει.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Σὰν ἐπαρασιωήφερε, ἐσ' εἶσαι πῦρε λέγει;
Ἀπαρθηνὰ πῶς σὲ θωρῶ; ἢ ὄνειρο μὲ παιδεύγει;
Η" κομπωμένος λογισμὸς σήμερον μὲ πειράζει;
Ἢ φαντασιὰ φαντάζει με, ϗ δείχνει πῶς σῦ μοιάζει;

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὰ μάτια τζ' ἀπὸ τlὼ χαρὰν ποτάμι κατεβάζαν,
  Καὶ μὲ τὰ δάκρυα πὖβγανε τὴν πρώτην δὲν ὁμοιάζαν.
Τὰ πρῶτα βγάζαν σὰν θερμὸ, πικρὰ φαρμακεμμένα,
  Καὶ τοῦτα ξέχαν δροσερὰ, γλυκὰ, κ̇ ζαχαρένια.
Σὰν τὸ λελοῦδι, τὄμορφο παρ' ἄλλο ἡ φύσις κάνει,
  Κ' ἔλθῃ ἄνεμος μὲ τὴν χιονιὰ νὰ τὸ ψυχομαράνῃ,
Κ' ἡ ὀμορφιά του χάνεται, τlὼ μυρωδιὰν δὲν ἔχει,
  Ὅσ' ὥραν εἶναι ἀνεμικὴ, κιὄσ' ὥρα χιόνι βρέχει.
Μὰ τὄβγῃ ὁ ἥλιος νὰ τὸ δῇ, κ' ἡ ζέςη νὰ τοῦ δώσῃ,
  Καὶ νὰ ὀμορφίσῃ τὸ ζημιὸ, τὰ φύλλα νὰ ξαπλώσῃ,
Τὸ χιόνι, ποῦ ξιγύρου του χαμαὶ νερὸ τοῦ ρίχνει,
  Τὴν μυρωδιὰν, τὴν ὀμορφιὰν ὡσὰν κ̇ πρῶτα δείχνει.
Ὅλαις ταῖς χάρες ὡσὰν βγῇ ὁ ἥλιος τοῦ ταῖς δίδει,
  Ποῦ τὄχεν ἄσχημο ἡ χιονιὰ ςῆς νύκτας τὸ σκοτίδι.
Ἔτζ' εἶχαν κ̇ τlὼ Ἀρετlὼ τὰ πάθη μαραμένη,
  Κ' ἀσούσουμη, κὶ ἀνέγνωρη, κακὰ κατασεμένη.
Κ' ἡ σκοτινιάρηα τῆς φλακῆς, τοῦ λογισμοῦ ἡ κρυότη,
  Πολλ' ἄσχημlὼ ἐκάμασι τlὼ ὀμορφὴν της νειότη.
Μὰ σὰν εἶδε τὸν ἥλιον της μέσ' ςὴν φλακὴν κ' ἐμπῆκε,
  Ἐξαναγίνη τὸ ζημιὸ, τlὼ ἀσχημιὰν ἀφῆκε.
Ἐγιάγυρεν ἡ ὀμορφιὰ, ποῦ τζ ἦτον μακρεμένη,
  Ἔβρασε πάλι, ἀνέζησεν, ὁποῦτον χιονισμένη.
Ἔκλαιγε, δὲν ἐχόρταινε, κὰ τοῦ μιλῇ τοὺς πόνους,
  Ποῦ βάςα διὰ λόγου του τόσους καιροὺς κ̇ χρόνους.
Ἔκλαιγε κὶ ὁ Ῥωτόκριτος τὰ πάθη τῶν κινδύνων,
  Βλέποντας, πῶς ὀρίσκετο μιά του κυρὰ γιὰ κεῖνον.
Κlὼτ' ἀσχημιὰχε κὶ ἀτζαλιὰ τὸ ροῦχον ὁποῦ φόρει,
  Κὶ ἀπὸ τὰ νύχια ὡς τὴν κορφὴν κλαίωντας τὴν ἐθώρει.
Ἐπάψασι τὰ κλάυματα, κ̇ τῆς χαρᾶς ἡ ζάλη,
  Ταῖς πρώταις τους ἀθηβολαῖς ξαναμιλοῦσι πάλι.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Α'με πὲς, λέγει ἡ 'Αρετὴ, γλίγωρα τῦ Κυρῦ μυ,
Πῶς νὰ σὲ πάρω γὶ ἄνδρα μυ ἔβαλα ἐδα ςὸν νῦ μυ.
Κὶ ἂς πέμψῃ νἄλθῃ συνζοφιὰ, ϗ τ' ἀκριβά μυ ῥῦχα,
Πῦ παίντα γιὰ ξεφαίνωσες, ϗ γιὰ ταῖς σκόλαις μῦχα.
Νὰ ςολιϑῶ, καὶ νὰ πλυϑῶ, ϗ νἄλϑω ςὸ παλάτι,
Γιατ' εἶμαι βῦρκα ϗ πηλὰ, κὶ ὅλο ἀτζαλιαῖς γεμάτη.
Μὰ νὰ μῦ γγίξῃς, κάτεχε, ἀκόμη δὲν σ' ἀφίνω,
Ὥςε νὰ δώσῃ ὁ Κύρις μυ τὸ ϑέλημα ἐκεῖνο.
Νὰ συμπαϑήσῃ σὲ, κ' ἐμὲ, τὸ βάρος τυ νὰ λυώσῃ,
Κ' ἡ ὄργιτα τῆς Μαίνας μυ κ' ἡ μάχη νὰ τελειώσῃ.
Μαύρισαι πάλι, ἀχήμισαι, κανεὶς μὴ σὲ γνωρίσῃ,
Κ' ἐκεῖνα, πῦ περνῦν κρυφὰ, πάγει ϗ μολογήσῃ.
Κὶ ἐμπρὸς ςὸν Κύριν μυ ὕςερα νὰ ξομολογηϑῦσι,
Ποιὸς εἶσαι νὰ γνωρίσυσι, καὶ τότε νὰ σὲ δῦσι.
Νὰ τὺς φανῇ παράξενον, νὰ τὸ ϑαυμάσυν ὅλοι,
Νὰ ξετελειώσῃς μὲ τιμαῖς τῦ γάμυ μας τὴν σκόλη.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ἔπιασεν ὁ 'Ρωτόκριτος, τ' ἄλλο φλασκὶ, καὶ βάνει,
Εἰς τὰ μαλιὰ, ϗ πρόσωπο, σὰν πρῶτα τὸ μελάνι.
Ἐγίνη πάλ' ἀνέγνωρος, κοὶ ἀπέξω δὲν γροικῦσι,
'Εκεῖνα πῦ γενήκασι, κ' ἐκεῖνα πῦ μιλῦσι.
Κρυφὴ χαρᾶχε ἡ 'Αρετὴ, κρυφὴ χαρὰ ἡ Φροσιύνη,
Τὸ πεϑυμῦσαν τζ' οὐρανὺς, χαμαὶ ςὴν γῆν ἐγίνη.
Σὰν βγῆκεν ἔξω πτὴν φλακὴν ὁ 'Ρώκριτος δ' ρίσκει,
Τὺς φρόνιμυς τὺς Γέροντας, δίδει τυς τὸ κανίσκι.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει τυς, ἐσυβάϑηκε τῦ 'Ρήγα ἡ ϑυγατέρα,
'Ο γάμος νὰ ξετελειωϑῇ ἐπέτην τὴν ἡμέρα.

Τὰ

Τὰ δύσκολα, καὶ τὰ βαριὰ ἐδᾶναι αἰαπαυμένα,
Κι' ἄνδρατης θεληματικὰ θέλει νὰ πάρῃ μένα:

ΠΟΙΗΤΗΣ

Χαρὰν μεγάλῳ καὶ πολλῳ οἱ Γέροντες ἐπῆραν,
Καὶ κράζουσι τῳ Ἀρέτῳ μεγάλῳ καλομοῖραν.
Πάγει ἡ λαλιὰ ςῦ Βασιλειῦ, σκορπᾷ σ' ὅλην τὴν χώραν,
Πῶς εἰς τὸν γάμον τζ' Ἀρετῆς ἐδᾶλθε ἡ καλὴ ὥρα.
Τίς πηλαλεῖ τῳ μιὰν μεριὰ, καὶ τὶς γλακᾷ ςὴν ἄλλη,
Ὅλοι πειλαιθήκασι μὲ τῆς χαρᾶς τῳ ζάλη.
Γροικᾶτο κι' ὁ Πολύδωρος, παράξενο τῦ φαίνη,
Πῶς μ' ἄλλον ἄνδρα ἡ Ἀρετὴ ἔσμιξιν γάμυ κάνει.
Ἔκλαψε, κ' ἀνεδάκρυωσε, καὶ βαρανας ενάζει,
Κι' ὐδὲ γελᾷ, ὐδὲ χαίρεται, μὰ σὰν θλιμμένος μοιάζει.
Καὶ πρᾶγμα πῦ δὲν ἤλπιζε, γροικᾷ τὴν ὥρα κείνη,
Καὶ γιὰ τὸν φίλο λόγιαζε, πῦ νᾆναι, κῆντα γίνη.
Δυὸ μῆνες ἀπεράσασιν, ὁπῦ τὸν ςρατηλάτη,
Στὴν Ἔυριππο ὁ Ῥωτόκριτος χωσμένον τὸν ἐκράτει.
Κι' ὐδὲ μαντάτο, ὐδὲ γραφὴ δὲν ἔπεμψε νὰ μάθῃ,
Κ' ἐλόγιαζε καθημερνὸ, κ' ἐθάῤῥει, πῶς ἐχάθη.
Κ' ἦτον θανάτυ μαχαιρειὰ ἡ πέδα πῦ τὸν κρίνει,
Μὴν ξεύροντας, ὁ φίλοςτυ πῦ νᾆναι, κῆντα γίνη.
Ὅλοι ςὴν χώραν χαίρονται, κ' ἐτῦτος εἶν θλιμμένος,
Ἐτῦτος, κι' ὁ Πιζόςρατος ὁ κατασφαλισμένος.
Κ' οἱ δυὸ γροικῦσαν ταῖς χαραῖς τῦ γάμυ, κι' ὅ, τι κάναν,
Καὶ μαχαιριαῖς ἀγιάζοντας εἰς τὴν καρδιὰν ἐβάναν.
Κρατῦν τὴν πίκραν τως χωςὴν, κανεὶς δὲν τὲς γνωρίζει,
Γιατὶ φοβῦντονε πολλὰ τὸν Ῥῆγα, πῦ τζ' ὁρίζει.
Ἐπῆγεν ὁ Ῥωτόκριτος ςῦ Ἀφέντη τὰ μαντάτα,
Σκύπτει περιλαμβάνει τον, κι' ὁλόχαρος γροικᾷ τα.
Ἡ ἀχρειωσύνη ἡμέρωσε, δὲν ςράφτει πλειὸ, δὲν βρέχει,
Τὴν Ἀρετῦσα ὁ Κύρις της καλὸ παιδὶ τὴν ἔχει.

Ἐπά.

Ἐπάψασιν οἱ λογισμοὶ, πȣ̀ τὸν ἐτυραννȣ̃σα,
Πάλι ςὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς ἐμπῆκε ἡ Ἀρετȣ̃σα:
Εὔκολον εἶναι ςὸ παιδὶ, μὲ τὸν γονιὴν τȣ ἂν σφάλῃ,
Καὶ τȣ̃ ὀργιαθῆ, ςὸ σπλάγχνος τȣ νὰ τὸ γιαγύρῃ πάλι.
Τȣ̃τ᾽ ἂν τῆς φύσις τὰ κρυφὰ, βρίσκεισται ἀπ᾽ τὰ γυρδ́ει,
Κι᾽ ἂν εἶν κι ὁ Κύρις τὸ παιδὶ κάμμιὰν φορὰν παιδεύει.
Μὲ τὸν καιρὸν ϗολάζεται ἡ μάχη, κ̀ τελειώνει,
Καὶ τὸ κακὸν ὁπȣ̃ρχεψε, μ᾽ ἄλλο καλὸ τὸ λυώνει.
Εἰς ἕνα πρᾶγμα μοναχὰ συμπάθειο δὲν ἐυρίσκει,
Ὅταν τὸ σφάλμα ςὴν τιμὴν πληγώνει, κ̀ βαρίσκει:
Τȣ̃το δὲν ἔχει γιατρικὰ, γιατὶ πολλὰ πληγώνει,
Οὐδὲ πασρεύεται ποτὲ, ἐκεῖ πȣ̃ ἀναμυρδώνει.
Τὴν Ἀρετȣ̃σα ςὴν φλακὴν ὁ Κύρις τῆς τὴν ἔχει,
Γιατὶ δὲν θὲ νὰ πανδρευθῆ, ἀμ᾽ ἄλλο δὲν κατέχει:
Κι᾽ ἂν εἶχε κακοφόρεσες, δίχως θεμέλιον ἦσαν,
Ξύλα δὲν εἶχαν ἡ φωτιαῖς, κ̀ παραυτῆς ἐσβύσαν.
Μὰ δὰ πȣ̃ τȣ̀ς ἐμήνυσε, νὰ πανδρευθῆ πῶς θέλει,
Ὅλα γενῆκαν ζάχαρη, ὅλα γενῆκαν μέλι.
Κ᾽ ἐλάφρυνε τὸ βάρος τȣς κοὶ πόνοι τȣς ἐγιάναν,
Κ᾽ ἐλαχταρίζαν νὰ τὴν δȣ̃ν ὁ Κύρις μὲ τὴν Μάννα:
Πέμπȣν τὸ γλιγωρότερον ςολίςραν νὰ τὴν ντύσῃ,
Νὰ τῆς ςολίσῃ τὸ κορμὶ, καὶ λάμπῃ, νὰ πλȣμίσῃ.
Καὶ σωυβροφιὰν ἀρχοντικὴν, νὰ τὴνε σωυβροφιάσῃ,
Κι᾽ ὅλαις ἡ καλοπίχεραις, κι ὅλαις ἡ πλȣ̃σαις πᾶσι.
Ἐντύσάν την ςὴν φυλακὴν, τὰ τζατζαλάτζ᾽ ἀφῆκε,
Ἔλαμψε ὁ κόσμος κ᾽ ἔςραψε, τὴν ὥραν ὁπȣ̃ βγῆκε.
Φωναῖς, χαραῖς εἰς τὰ ςενὰ τῆς χώρας ἐχροικȣ̃νται,
Πȣ̃ πρῶτα τὴν ἐκλαίγασι, κι ὅλοι τὴν ἐλυπȣ̃νται.
Παρακρατεῖ την ἡ Νένα της, ςολίζεται κ᾽ ἐκείνη,
Παντᾶναι μὲ τȣ̀ λόγȣ της, ποτὲ δὲν τὴν ἀφίνει:
Ὁ Κύρις της, κ᾽ ἡ Μάννα της τόσω χαρὰν χροικȣ̃σι.
Πȣ̃ ξεπερισσευθήκασιν, ὥςε νὰ τὴν ἰδȣ̃σι.
Πά-

Πάλι ςὰ φύλλα τῆς καρδιᾶς ἐμπῆκε ἡ Ἀρετῦσα,
Σὰν τὰς ἀθελημάτα ψε σ' ἐκεῖνο πῦ ποθῦσαι.
Ἔςεκεν ὁ Ῥωτόκριτος πάντα σιμὰ ςῦ Ῥήγα,
Κ' ἡ ὀργῆταις ἐπάψασι, κ' ἡ μάνιταις ἐφύγα.
Ἐσίμωσεν ἡ Ἀρετὴ, καὶ μπαίνει ςὸ παλάτι,
Κ' ἦτον ἡ Νέννα της κοντὰ, κ' ἐκείνη τὴν ἐκράτει.
Πολὺς λαὸς κὶ ἀείθμητος, ἦλθε τὴν ὥρα κείνη,
Πολλὴ βαβῦρα καὶ χαρὰ εἰς ὅλυς τυς ἐγίνη.
Γονατιςοὶ τὴν προσκυνῦν, σὰν ἄςρον τὴν δοξάζυν,
Χαραῖς κὴ γάμυς κ' ἔσμιξες λέσινε, καὶ φωνάζυν.
Ἐμπῆκε ςὸ παλάτι της, κὶ ὅλα τὰ πάθη γιάνα,
Κλαῖσι, κὴ δὲν μπορῦσιν ὁ Κύρις μὲ τὴν Μάννα,
Θυμῶντας, πῶς τὴν εἴχασι, κὴ πῶς τὴν λησμονῆσαν,
Καὶ τώρα ὁπῦ τὴν θωρῦν, τὸν πόνον ἀγροικῆσαν.
Σὰν ὅταν μαῦρον κεφάλον ἄγριον κὴ θυμωμένον,
Ἔχει τὸν ἥλιον ἔχθρητα ςὸ σκότος τυ χωσμένον,
Καὶ μὲ τὴν σκοτινάδα τυ τὴν λάμψιν τυ μποδίζει,
Καὶ μὲ βρονταῖς κὴ μ' ἀςραπαῖς τὸν κόσμον φοβερίζει.
Κὶ ὅταν λογιάζυν κὴ θαῤῥῦν, νὰ βρέξη, νὰ χιονίση,
Δῦσιν ἐξάφνυ καὶ χαθῆ τὸ νέφος καὶ σκορπίση,
Καὶ λαμπυρὸς παρὰ ποτὲ ὁ ἥλιος φανερώση,
Ξαπλώση ταῖς ἀκτῖνές τυ, λάμψιν κὴ βράσιν δώση.
Ἔτζ' ἦτον κὴ ςὴν Ἀρετὴν, τὸ βγῆκεν ἀπτὰ πάθη,
Ἡ κατάχνια τυ πάλατιῦ ἐσκόρπισε, κ' ἐχάθη.
Ἐμπῆκε μέσα, κ' ἔλαμψε, κ' ἡ χαρὰ ἀναγαλλιάσε,
Ἐνίκησε, κ' ἐκέρδεσε κεῖνο πῦ πρῶτα χάσε.
Σιμώνει ςὺς Γονέυς της, κὶ ἐμπρὸς τυς γονατίζει,
Κλαίει κὶ ἀνασενάζοντας, τέτοιας λογῆς ἀρχίζει.

ΑΡΕΤΟΥΣΑ

Κύρι, κὴ Μάννα, ἂν ἔσφαλα εἰσὲ καιρὸν κἀνένα,
Κὶ ἂν σᾶς ἐκακοκάρδισα, δὲν ἦτον ἀπὸ μένα.

Ἡ

Η' ἀγάπη, πȣ̃ ἔχω ἐδὰ σὲ σᾶς, κ) τὸν καιρὸν ἐκεῖνο,
  Μ' ἔκανε κ) δὲν ἤθελα ποτὲ νὰ σᾶς μακρυνῶ.
Καὶ τῶ Ῥηγάδων ἡ προξενιαῖς πάντα μȣ̃ δίδαν πίκραις,
  Ἡ ἀγάπη, κ) τὸ σπλάχνος σας κάθε καιρὸν μ' ἐνίκα.
Κάλλιἆχα μέσα ςὴν φλακὴν νὰ βρίσκωμαι κοιτάσας,
  Παρὰ μεγάλη Ῥήγισσα μακρὰ 'πτὴν συμβοφιά σας.
Παντἄλπιζα κ) νὰ βρεθῇ κἄνεις ςȣ̃τα τὰ μέρη,
  Μὲ τὴν εὐχήν σας, κι ὄχι ἀλλοιῶς, νὰ τόνε κάμω τέρι.
Καὶ τότε νὰ τὸ πῶ τὸ ναὶ, νὰ σᾶς καλοκαρδίσω,
  Καὶ πάντα νᾶμαι μετὰ σᾶς, ὄχι νὰ σᾶς ἀφήσω.
Κ' ἐδὰ πȣ̃ ἡ τύχη τὄφερε, κ' ἡ δυσκολιαῖς ἐπάψαν,
  Τὰ σωθικά μȣ γιάνασι, πȣ̃ ἡ πίκραις μȣ̃ τὰ κάψαν.
Πειδὴ κ' εὑρέθη ἄνθρωπος, κ' ἐγλύτωσεν ἐσένα,
  Τὴν χώραν, κι ὅλον τὸν λαὸν, κι ἀπτὴν φλακὴν κ) μένα.
Κ' ἔκαμε κ) τὸν Βασιλειὸ Βλάχο ὅπȣ κι ἂν λάχῃ,
  Πάντοτε νὰ σὲ προσκυνᾶ, νὰ μὴ σȣ̃ κάνῃ μάχη.
Κι αὐτὸς, κοἱ κληρονόμοι τȣ χαράτζι νὰ πληρώνȣν,
  Στȣ̀ς τόπȣς μας διὰ κακὸ ποτὲ νὰ μὴ σιμώνȣν.
Κ' ἔβαλε κ) εἰς κίνδυνον μεγάλον τὴν ζωήν τȣ,
  Κ' ἐπάξετέ με τέρι τȣ διὰ τὴν πληρωμήν τȣ.
Καὶ θέλει μετὰ λόγȣ σας νὰ ζήσῃ, ἢ ἀποθάνῃ,
  Ἐθελημάτεψα κ' ἐγὼ σὲ τȣ̃το τὸ ςεφάνι.
Κ' εἶδα, κ) ἐκαλολόγιασα, πῶς εἶν πρεπὸ νὰ κάμω,
  Τὸ θέλημά σȣ Κύρι μȣ ςὸν ἐγνοιαςό μȣ γάμο.
Κ' ἐπειδὴ θέλει μετὰ σᾶς νὰ ζήσῃ, ἢ ἀποθάνῃ,
  Συγκλίνομαι, Γονῆ, κ' ἐγὼ σὲ τȣ̃το τὸ ςεφάνι.
Κι ἂν ἦτον κ) μικρότερος, τὴν γνώμην μȣ ἀναπαύει,
  Σὰν θέλει νᾶναι μετὰ σᾶς, ἐγὼ ἄλλο δὲν γυρεύω.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Α'γκαλιαςὴν τινὲ κρατȣ̃ν ὁ Κύρις μὲ τὴν Μάννα,
  Τὴν ὥρα πȣ̃ τὰ χείλη της ἐτȣ̃τα ἀναθηβάνα.

Μὲ

Μὲ σπλάγχνος τὴν γλυκοφιλεῖν, μὲ σπλάγχνος τὴν ἀγχεῖνται,
Τὴν περασμένlω μάνιτα πλειὸ δὲν τὴν ἐνθυμεῖνται.
Πρὶν γονατίσῃ ὁ Ῥώκριτος, κ᾽ πρίχει νὰ μιλήσῃ,
Ἠθέλησε ςὸν Κύριν του, κ᾽ Μάννα νὰ μlωσύσῃ.
Μὲ θέλημα τοῦ Βασιλειοῦ ἔπεμψε νὰ τοὺς ποῦσι,
Εἰς τὸ παλάτι τοῦ Ἀφεντὸς ὀγλίγωρα νάλθοῦσι.
Τὴν ἀφορμὴν δὲν ξεύρουσιν ὁ Ῥήγας, μηδ᾽ οἱ ἄλλοι,
Ἤντάναι κ᾽ μlωοῦσίν τους μὲ τόση βιὰ μεγάλη.
Λογιάζουν, πῶς γιατ᾽ ἦτονε πρῶτος εἰς τὸ παλάτι,
Κι ὁ Ῥήγας συμβουλάτωρα ἀπ᾽ ὅλους τὸν ἐκράτει.
Μὰ ὅταν ἀποκότησε προξενητὴς νὰ γίνῃ,
Στὸ σπῆτί του ἦτον σφαλισὸς ἀπὸ τὴν ὥρα κείνη.
Μὰ τοῦτον πλειὸν ὁ Βασιλειὸς δὲν ςέκει νὰ γυρεύῃ,
Τὸν λογισμὸν εἶχ᾽ ἐλεύθερον, πλειὸ δὲν τονὲ παιδεύει.
Ο᾽λοι τῆς χώρας γνοιάζονται, κ᾽ πιθυμοῦν νὰ δοῦσι,
Τὸν κύριν τοῦ Ῥωτόκριτου, κεῖνο ποῦ θὰ τοῦ ποῦσι.
Ποτὲ δὲν τὸ λογιάζασι, ὅσοι ἦσαν ςὸ παλάτι,
Πῶς ἦτον τοῦτο τὸ παιδὶ τοῦ γέρου Πεζοςράτη.
Α᾽μὴ θαῤῥοῦσαν ὅλοι τους, τὸ πῶς αὐτὸς μlωᾷ του,
Σὰν γέροντα, κ᾽ φρόνιμον θέλει τὴν μαρτυριά του.
Ε᾽πῆγαν κ᾽ εἴπασίντουτο, εἰς τοῦ Ῥηγὸς νὰ πάγῃ,
Κι ὡς τ᾽ ἄκουσε ποχλώμιανε, μέσα ἡ καρδιά του σφάγη.
Κ᾽ ἐλόγιαζε, γιὰ πλειότερα βάσανα νὰ τοῦ δώσῃ,
Τοῦ μήνυσεν ὁ Βασιλειὸς, νὰ πᾷ νὰ ξεφαντώσῃ.
Ε᾽κλαψε, κι ἀνεςέναξε, κ᾽ τὴν γωνὴν του κράζει,
Κ᾽ εἰς τὸ γνοιανὸ ποῦ ᾽ροίκησε, χίλια κακὰ λογιάζει.
Μὰ δεν μπορεῖ ν αἰτιςαθῇ, ὁ Ῥήγας τὸν ὁρίζει,
Μ᾽ ὅλον ὁποῦ τlω ἔχθρητα κ᾽ μάχητα γνωρίζει.
Μὲ τὰ καϋμενα σωθικὰ, μ᾽ ὄψιν ἀποθαμμενη,
Καταρδινιάζονται κοὶ δυὸ, οἱ πολυπικραμενοι.
Τὰ μαῦρα ροῦχα βγάλασι, μὴν πᾶ οἱ κακοὶ νὰ ποῦσι,
Τοῦ Βασιλειοῦ πῶς ςὴν χαρὰ θλίψιν τοῦ προμηνοῦσι.

Μὲ

Μὲ τὰ κομμένα γόνατα, μὲ ξομασμένα μέλη,
 Ἐπήγασι ςοῦ Βασιλειοῦ, νὰ δοῦσι ἴωτα τὰς θέλει.
Πολλὰ κλιτὰ τὸν προσκυνοῦν, τὰ πόδιά του φιλοῦσι,
 Καὶ σὰν βουβοὶ ςαθήκασι, κλαῖσι, μὰ δὲν μιλοῦσι.
Ὡς τζ' εἶδεν ὁ Ῥωτόκριτος, ξομάρα τόνε πιάνει,
 Μέσα ἡ καρδιά του κάηκε, μ' ἀπ' ἔξω δὲν τοῦ φαίνῃ.
Ἐμάθαινε καθημερνὸ, πῶς εἶναι, πῶς περνοῦσι,
 Κ' ἐρώτα μὲ τὴν πονηριὰν συχνὰ νὰ τοῦ τὸ ποῦσι.
Καὶ γνωςικὰ πορεύετο, διὰ νὰ μὴν ζεοικήσουν,
 Ἄλλοι, καὶ δοῦσι τὰ κρυφὰ, καὶ τὰ χωςὰ γνωρίσουν.
Ἀσφαλτα δίχως σκόνταμμα ἔρριχνε κάθε ζάλο,
 Καὶ πάντα μὲ τὴν φρόνησιν ἔδειχνεν ἕνα γι' ἄλλο.
Ἐμάθαινε ςὸν κύρην του, καὶ μάνναν του ἤντα γίνη,
 Μὰ δὲν ἠμπόρει νὰ τοὺς δῇ, μόνον τὴν ὥρα κείνη.
Ἀδυνάμοι ἦσαν, καὶ χλωμοὶ, καὶ κατηγορημένοι,
 Τότε ποῦ ἐφάνη νἀν καιρὸς, δὲν ςέκει ν' ἀναμένῃ.
Καὶ γονατίζει νὰ μιλῇ κλιτὰ μὲ ταπεινότη,
 Στὴ γλῶσσάν του τὴν φυσικὴν, ςὴν ὁμιλιὰ τὴν πρώτη.
Τὴν μπουκωτὴν, καὶ τὴν ξαυλὴν, καὶ τὴν τζαδὴν ἀφίνει,
 Στὴν ὁμιλιά του τὴν καλὴν, σὰν ἦτον πρῶτα, γίνη.
Συμπάθειο ζήτησεν ἐμπρὸς ςὰ θέλει νὰ μιλήσῃ,
 Κι ὁ Ῥῆγας εἶχε πιθυμιὰν πολλὴν νὰ τοῦ ζεοικήσῃ.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει, μεγάλε Βασιλεῦ, θρονὶ τῆς δικαιοσύνης,
 Ἤντα ἔχες μὲ τοὺς λόγους μου, κι' ἀλύπητος ἐγίνης;
Ἤντα ἔφταισα; κι' ἤντα ἔκαμα, κι' ἤντα ἔχες μετὰ μένα;
 Καὶ μὲ μεγάλην ἀπονοιὰν μ' ἐξώρισες ςὰ ξένα;
Ἤντα κακὸ σοῦ κάμαμεν, κι' ἤντα ἔβαλες ςὸν νοῦ σου,
 Κ' ἐζύγωξες τὸν κύρην μου, ποῦ τον τοῦ παλατιοῦ σου;
Καὶ πέντε χρόνοι σήμερο, ποῦ ἡ ὀργή σου κρατεῖ,
 Κανεὶς μας δὲν ἐπάτησε εἰς τοῦτο τὸ παλάτι.

Μὰ

Μὰ μ' ὅλο πῦ μ' ἐξώρισες, τ' αὐτιά μυ ὅταν τ' ἀκῦσαν,
Οἱ Βλάχοι πῶς σὲ ἐχθρέψανε, κ᾽ πῶς σὲ πολεμῦσαν,
Πόνον μεγάλον ςἰὼ καρδιὰν ἀγροίκησα κ᾽ πίκρα.
Καὶ βάσανα μῦ δώκασι τὰ πάθη πῦ σ' ἐῤῥῆκα,
Καὶ δὲν ἐμπόρυν νὰ γροικῶ, πῶς εἶσαι ςόση μάχη,
Καὶ πῶς θὲ νὰ σῦ πάρυσι τὴν ἀφεντιὰν οἱ Βλάχοι.
Κ' ἐγὼ νἆμαι ςἰὼ ξενιτειὰν, κἐγὼ νἆμαι ςὰ ξένα,
Κ' ἐξελησμόνησα ζημιὸ τὰ μῦχες καμωμένα.
Κ' ἦλθα τὸ γλιγωρότερον, σ' βοήθειαν συ ἐπολέμυ,
Καὶ νὰ γλιτώσω ὦδ' ἔλπιζα, ὦδ' ἐθάῤῥυντο ποτέ μυ.
Εἶδες ἐκεῖνα πῦκαμυ, πῦ ἄλλος δὲν τὰ γνοιάθη,
Κ' εἰς μιὰ βαμπακερὴ κλωςὴν ἡ ζῆσί μυ κρεμάθη.
Ὅ, τ' ἔκαμα γιὰ λόγυ συ, χάριν σὲ μὲ μὴν ἔχης,
Γιατὶ σκλάβος, κ᾽ δῦλός συ εἶμαι, νὰ τὸ κατέχης.
Τὸν περαζόμενον καιρὸν ςἰὼ χώραν συ κατοίκυν,
Κ' ἤρχυμυν ςὸ παλάτι συ, τὴν ὁμιλιάν συ γροίκυν.
Καὶ μὲ τὸν κύριν μυ συχνὰ ὡμίλει ἡ ἀφεντιά συ,
Γιατ' ἦτον πάντα μπιςικὸς, κ᾽ συμβυλάτωράς συ.
Κ' ἡ ἔχθρητά συ ἂν κρατεῖ ἀκόμη Βασιλειά μυ,
Πέμυ το, νὰ ξενιτευτῶ, νὰ μὴ φανῇ ἡ φανειά μυ.
Κι ἂν εἶν κ᾽ κείνη ἡ προξενιὰ, πῦ σῦπεν ὁ γονηός μυ,
Ἀκόμη σκανδαλίζει σε, θάνατον πιάσε δός μυ.
Κι ἂν εἶν κι' θυγατέρα συ, πῦ ἀκόμη δὲν κατέχει,
Ποιὸς εἶμαι, σὰν μαθητευθῶ, εἰς ἔχθρητά της μ' ἔχει,
Θέλω νὰ ξοριςθῶ μακρὰ, ὅπυ θωρῦν τὰ μάτια,
Κι ἂς τάξω δὲν ἐδύλεψα σὲ τῦτα τὰ παλάτια.
Ἀνέγνωρος ἐγίνηκα, μὰ τώρα νὰ μὲ δῆτε,
Ποιὸς εἶμαι νὰ γνωρίσετε, κιἀλλήλυς νὰ τὸ πῆτε.

ΠΟΙΗΤΗΣ.

Γἰὼ ὥραν κείνη, πῦ μιλεῖ, κιόπῦ τ' ἀναθυμᾶται,
Πανταχῦ εἰς τὸ πρόσωπον τὸ μαγικὸν μελαίνει.

Κι

Κι ὁ Βασιλειὸς, κὴ Ῥήγισσα, κιὄλοι πoῦ τὸ γροικοῦσαν,
 Κοιμοῦνται τοὺς ἐφαίνετο, κιὄνειρο τὸ θαῤῥοῦσαν.
Κρατοῦσί το για θάυμασμα, πρᾶγμα πολλὰ μεγάλον,
 Κ' εἰς κάθε λόγον ςρέφουντο, κ' ἐθώρουν εἰς τὸν ἄλλο.
Λογιάζουν κι ὁ Ῥωτόκριτος πῶς βρίσκεται ςὰ ξενα,
 Καὶ τοῦτα, ὁποῦ τοὺς μιλεῖ, τὰ τάχε κεῖ πομένα.
Μὲ σαν ἐπιάσε τὸ νερὸ, τὸ πρόσωπόν τε πλυνει,
 Τὰ ἀπαρθινὰ φανέρωσε, κι ὁ Ῥωκριτος ἐγίνη,
Ο῞λοι πομεῖνα ἀσάλευτοι, ὅτζη νὰ τὸν ἰδοῦσι,
 Δεν ξεύρουν ἢ ψωματινὰ, ἢ ἀλήθεια τὸ θωροῦσι.
Δεν ἔχει ὁ κύρις κρατημὸν, μηδὲ ἡ καϋμένη μάννα,
 Τρέχουσι κὴ μὲ κλάυματα τὸν ἐπεριλαμβάνα.
Δεν ἐχορταίναν οἱ πτωχοὶ τὸ σπλάγχνος νὰ τοῦ δείξουν,
 Δεν τὸ λογιάζασίνε πλειὸ μὲ τέτοιον ὑγιὸν νὰ σμίξουν.
Φωναῖς μεγάλαις ςὸν λαὸν χαραῖς ἀγροικηθῆκα,
 Ἡ χώρα ὅλη ἀνεγάλλιασε, ποτὲ δεν εἶχε πίκρα.
Ο῾ Ῥῆγας κάνει κὴ σωποῦν, κι ἀπέκει ἀρχινίζει,
 Κ' ἡ ἔχθρητα, κὴ ὄργιτα σ' σπλάγχνος πολὺ γυρίζει.

ΡΗΓΑΣ

Λέγει τε, γυέ μου, ἂς πάψουσιν ὅλα τὰ περασμένα,
 Ἢ ἐγὼ σφαλα, ἢ ἐσ' ἤσφαλες, ἂς εἶν συμπαθημένα.
Κ' ἐπειδὴ οἱ χρόνοι κοὶ καιροὶ τέλος καλὸν ἐφέραν,
 Α῏ς τὴν χαροῦμεν ὅλοι μας τὴν σημερινὴν ἡμέραν.
Κ' ἐπειδὴ μέλλετο σ' ἐσὲ ἡ Ἀρετὴ, ὄχ' εἰς ἄλλο,
 Εἰς τὸ θρονί μου σήμερον σαν Ῥήγαν νὰ σὲ βάλω
Νὰ ὁρίζῃς, σαν σοῦ φαίνεται, ταῖς χώραις κὴ τὰ πλοῦτ
 Γυναῖκά σου κὴ ταίρι σου σοῦ δίδω νὰν κὴ τοῦτη.
Ε'γὼ κατέχεις, καλογυὲ, γέροντας εἶμαι τώρα,
 Καὶ δεν μπορῶ νὰ γνοιάζωμαι κεῖνα ποῦ θέλει ἡ χώρα
Καὶ τὰ Ῥιγάτα, κὴ Ἀφεντιαῖς ἐσσένα πρέπουν γυέ μ
 Κι ἂς τάξω πῶς δεν τὤριζα, μηδ' εἶδά τα ποτέ μ

Μὲ

Μὲ τὴν ἀρχήν μας ὅλωνῶν, ὥσαν τὸ πιθυμέσμεν,
  Νὰ κάμετε κληρονομιὰν, καὶ τέκνα σας νὰ δῶμεν,

ΠΟΙΗΤΗΣ

Τοῦτα τὰ λόγια ὁ Βασιλειὸς μὲ κλαύματα τὰ μίλει,
  Εἶχέ τον ςὴν ἀγκάλην του, μὲ σπλάγχνος τὸν ἐφίλει.

ΡΗΓΑΣ

Ἔκραξε καὶ τὴν Ἀρετὴν, λέγει της, θυγατέρα,
  Τὸν γάμον σου ξετέλειωσα ἐκείνην τὴν ἡμέρα.
Σὺ ἔμελλες τοῦ Ῥώκειτου, ςὸν οὐρανὸν ἐγράφθη,
  Γιὰ κεῖνο ἡ γνώμη σου εὔκολα σὲ τοῦτον ἀνεπαύθη.
Κ' ἔδιωξε τοὺς Ῥηγόπουλους, κ' ἔγνοια ἀπ' αὐτοὺς δὲν ἔχεις,
  Κ' εἰς τοῦτο θελημάτεψες, δίχως νὰ τὸν κατέχῃς.
Ξένον τὸν ἐλογιάζαμεν, καὶ ξένον τὸν ἐλέγα,
  Κ' ἐκεῖτος εἶν ὁ Ἐρώκειτος τῆς ἀνδρειᾶς ἡ φλέγα.
Πειδὴ καὶ μαῦρος σοῦρεσε, σὰν ὅλοι μου τὸ λέσι,
  Ἐδὰ ποῦν ἄσπρος καὶ ξανθὸς, καλήτερα σοῦ ἀρέσει.
Εὐχὴν τζ' ἀρχῆς μου νἄχετε, κιὄ, τι κατηγορήθης,
  Χαραῖς νὰ σοῦ γυρίσουσιν, εἰς ὅ, τι δὰ βουλήθης.
Κ' ἔκαμες κεῖνο ποὔθελα, κ' ἔγιανες τὴν πληγή μου,
  Ποῦ ἂν εἶχες πῇ τ' ὄχι κ' ἐδὰ, ἄνθρωπος πλειὸ δὲν ἦμου.
Γιατ' ἔκαμε γιὰ λόγου μας θαυμάσματα μεγάλα,
  Κ' ἡ χάρες του μέσ' ςὴν καρδιὰν, καὶ νῦν μου τὸν ἐβάλα.
Δὲν εἶναι Ῥήγας σὰν ἡμᾶς, μὰ ἡ χάρι του εἶναι τόση,
  Ποῦ Ῥήγα τόνε κράζουσι σὲ δύναμιν καὶ γνῶσι.
Κ' ἐκεῖνα ποῦ ἀφεντεύομεν, ταῖς χώραις, κιὄλα τ' ἄλλα,
  Αὐτὸς μᾶς τὰ ἐκέρδεσε μὲ κίνδυνα μεγάλα.
Εὐχαριςῶ τοῦ ῥοιζικοῦ, ποῦ σοῦδωκε τέτοιαν γνώμη,
  Ποῦλεγες, πῶς δὲν ἤθελες νὰ πανδρευθῇς ἀκόμη.
Κ' ἐφύλαγες ὡς τοῦςερον κανίσκι νὰ μοῦ φέρῃ,
  Ἕναν, ὁποῦ μ' ἐγλύτωσε, νὰ σοῦ τὸν κάμω ταίρι.

Χαί-

Χαίρε λοιπὸν, παιδάκι μου, σὰν χαιρομέσθεν ὅλοι,
Καὶ σὰν μᾶς ἀνεγάλλιασε τοῦ γάμου σας ἡ σχόλη.
Κ' ἔπαρε μὲ καλλὴν καρδιὰν τὰ κανισκέλει ἡ μοῖρα,
Κ' ἐγὼ ποτέ μου ἔτοιαν χαρὰν σὰν τούτη δὲν ἐπῆρα.
Α'ς εἶστε πάντα μιὰ βουλὴ, κὴ πάντα συβασμένοι,
Γιατὶ τζ' ἀνάγκαις κὴ κακὰ, ἡ σύβασις τὰ γιαίνει.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Μὲ πονηρίαν ἡ Ἀρετὴ κάνει πῶς δὲν κατέχει,
Προτήτερα ὅτι θωρεῖ, κεῖς τοῦτο γνῶσιν ἔχει.
Τὰ φρύδιά τζ' ἀνεσήκωσε μὲ μαστοριὰν ἡ κόρη,
Δείχνει, πῶς τὸ θαυμάζεται, στὸν οὐρανὸν ἐθώρει.
Δείχνει, πῶς ἀνεπέλπιστον, εἶν κεῖνον ὁπού βλέπει,
Κ' ἐδάγκανε τὰ χείλη της, στοῦτ' ἔπαινος τῆς πρέπει.
Ε'κόμπωσ' ὅλον τὸν λαὸν, κὴ κάνει κὴ λογιάζουν,
Τὰ ψέμματα γι' ἀπαρθηνὰ, γιατὶ τζ' ἀλήθειας μοιάζουν.
Μὲ λίγα λόγια φρόνιμα τὸν Κύρι ἀποφασίζει,
Νὰ κάμῃ κεῖνο ὁποῦ χροικᾶ, κὴ κεῖνο ποῦ ὁρίζει.
Δὲν θέλει νὰ πολυμιλῇ, μὴ λάχῃ κὴ μπερδέσῃ,
Καὶ θέλοντας νὰ βοηθηθῇ, πεδουκλωθῇ κὴ πέσῃ.
Ε'θώρει κι ὁ Πολύδωρος, κι ἀκόμη δὲν κατέχει,
Ἂν εἶναι κεῖ ὁ Ῥωτόκριτος, κι ἀλήθειαν δὲν τὴν ἔχει.
Τόσον πολὺ τοῦ φαίνεται, ποῦ ἀκόμη δὲν πιστεύει,
Τὸν ἥλιον βλέπει κὴ φωτιὰν, γιὰ νὰ θωρῇ γυρεύει.
Μὰ τούτη δυσκολιὰ τοῦ νοῦ λίγη ὥρα τὸν ἐκράτει,
Κ' εἶδε κι αὐτὸς κ' ἐπίστευε, σὰν τζ' ἄλλους τὸ παλάτι.
Περιλαμβάνει, κὴ φιλεῖ, κὴ δὲν τονὲ χορταίνει,
Τὸν φίλον του τὸν ἀκριβὸν, κὴ δάκρυα τόνε ῥαίνει.
Λογιάσετε πάσαις χαραῖς ἦσαν τὴν ὥρα κείνη,
Καὶ πόση περιδιάβασι σ' ὅλην τὴν χώρα γίνη.
Τὶς τὄλογε γιὰ θάυμασμα, τὶς ὄνειρον τὸ κάνει,
Τόσον μεγάλο, κὴ πολὺ, ἐξάφνου τοὺς ἐφάνη.

Ὁ

Ὁ Πεζοςράτης τῦ Ῥηγὸς γονατιςὸς σιμώνει,
Κι ὅτι κὶ ἂν εἶχε σlὼ καρδιὰν τότε τῦ φανερώνει.

ΠΕΖΟΣΤΡΑΤΟΣ

Λέγει τυ, Ἀφϐέντη, ἂν σῦφταιξα εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνο,
Πῦ σῦφερα τὴν προξενιὰν, κ' εἶπές μυ νὰ μακρυνώω,
Τὸ τέκνον μυ ἀπτὴν χώραν συ, κἐγὼ ςὸ ϖτῆτι μέσα,
Νὰ κάθωμαι, νὰ μὴν ϐγῶ, κὶ ὅτι εἶπα δεν σῦ ἀρέσα,
Συμπάθησαί μυ, Βασιλεῦ, ἂν λάχῃ χρεία ἄλλη,
Μlὼ πιαίνῃς μὲ τὺς δῦλυς συ τόση κακιὰ μεγάλη.
Θωρεῖς τα δὰ τὰ λόγια μυ τὸ πῶς ἐβεβαιῶσα,
Θαῤῥῶ νὰ τὰ μετάνοιωσες τὰ μῦπε αὐτὴ ἡ γλῶσσα.
Πολλὰ μ' ἐκατηγόρησες, κ' ἔκρινες τὴν ζωή μυ,
Γιατὶ σ' ὡμίλησα ὁ πτωχὸς καλὸ γιὰ τὸ παιδί μυ.
Κάθε γονὴς παρακαλεῖ, κάθε γονὴς ξεβρέχει,
Νὰ κάμῃ πλῦσο τὸ παιδὶ, κὶ ὑδ' ἄλλην ἔγνοιαν ἔχει.
Κὶ ἂν ἐπεθύμησα κ' ἐγὼ, τὰ πεθυμῆσαν κιἄλλοι,
Δεν ἦτον σφάλμα ἔτζη πολὺ, νὰ μ' εὕρῃ τόση ζάλη.
Νἂν πέντε χρόνοι σήμερον, πῦ τέτοιον γιὸν δεν εἶδα,
Ὁπῦ τὸν εἶχα θάῤῥος μυ, ἀπαντοχὴ, κ' ἐλπίδα.
Μὰ τῦτα ὅλα περάσασι, κὶ ἂς τάξω πῶς δεν ἦσαν,
Ὁπῦ θωρῶ κ̀ τὰ κακὰ τόσα καλὰ γυρίσαν.
Κ' ἡ μάνιταις ἐπάψασι, κὴ ἔχθρητα τελειώθη,
Καὶ τὸ μαντάτο τὸ πικρὸ μ' ἄλλο γλυκιὼ ἐλυώθη.
Λοιπὸν ἂν σ' ἐβάρυνα κἐγὼ εἰσὲ καιρὸν κάνένα,
Ὅ, τι κὶ ἂν μιλήθήκασιν, ἂς εἶν συμπαθημένα.
Καὶ τὴν ϐιχήν μυ νἄχυσι, παιδιὰ κ̀ τῶν παιδιῶν τυς,
Καὶ νὰ πληθαίνει ὁ ὑρανὸς τὸ πρᾶγμα, κ̀ τὸν βιόν τυς.

ΠΟΙΗΤΗΣ

Μιλῶντας, ἐσηκώθηκε, σlὼ Ἀρετlὼ σιμώνει,
Φιλεῖ τlὼ, κιὤσαν νύμφlὼ τυ τlὼ ἀποκαμαρώνει.

Ἐκεῖ-

Ἐκεῖνος κὴ γυναῖκά τȣ τὸ κλαῦμα δεν σκολάζȣν.
'Απτὴν χαραὶ τὸν εἶχασι, πλειὸ πάθη δὲν λογιάζȣν.
Γέμει ἡ αὐλὴ ἀπ' ἄρχοντες, γεμίζει τὸ παλάτι,
'Αρχίζȣν τὴν ξεφαντωσιν, κιόλημερνῆς ἐκράτει.
Κιάργᾶμενε τὸ ἀνδρόγυνο ςὴν κάμεραν ἐκείνη,
Πȣτον ἀρχὴ κ' ἐμπήκασι τζ' ἀγάπης τὴν ὀδύνη.
Σήμερον ἂς λογιάσȣσιν, ὅσοι κιαν ἔχȣν γνῶσι,
'Εκεῖνα πȣ γεννήκασι, ὥστε νὰ ξημερώσῃ.
Ἐγὼ δὲν θέλω, κὴ δειλιῶ, νὰ σᾶς εἰπῶ μὲ γράμμα,
Τὴν νύκτα πῶς ἀπέρασαν, τὤτἆπαν, κὤτα κάμα.
Μπορεῖτε πὸ τὰ παρεμπρὸς, πȣχετε γροικημένα,
'Εσεῖς νὰ τὰ λογιάσετε, κὴ μὴ ρωτᾶτε μηδένα.
Τἄπασι, τὰ μιλήσασι, κεὶς ὅ, τι κὶ ἂν ἐγίνη,
Κάνεὶς δὲν ξεύρει νὰ τὸ πῇ, μόνον οἱ δυόταις κεῖνοι.
Ἦλθεν ἡμέρα ἡ λαμπυρὴ, γλυκὺς καιρὸς ἀρχίζει,
Κ' ἐκάθισε ὁ Ρωτόκριτος εἰς τὸ θρονὶ κὶ ὁρίζει.
Μὲ φρόνησιν πορεύεται, μὲ γνῶσιν ὀρδινιάζει,
Πριχȣ ἔλθȣσι τὰ πράγματα, προβλέπει, κὴ λογιάζει.
Ὅλοι τὸν ἀγαπήσασι, κεὶς τ' ὄνομά τȣ ὀμνέγαν,
Καὶ ἀπὸ τȣς πρώτȣς Βασιλεῖς, πρῶτον τὸν ἐδιαλέγαν.
Καὶ τȣ Ῥηγάδω ἡ διαφοραῖς σὲ πράγματα μεγάλα,
Κριτὴν τὸν εἶχαν, κὴ ποτὲ τἄλεγε δὲν ἐσφάλα.
Ἀγαπημένο ἀνδρόγυνο σαν τȣτο δὲν ἐφαίνη,
Μηδ' ἔτοιο καλοριζικον χαρȣμενον ςεφαίνι.
Πλειὰ ὡρίζασι κὴ γέροντες, παρὰ πȣ δίδει ἡ φύσι,
Καλὴ καρδιὰ τȣς ἔθρεφε σὰν τὸ δενδρὸν ἡ βρύσι.
Ἐκάμασι παιδόγγονα, κιόλα γεννῆκαν πλȣσα,
Καὶ μάννα, κὴ κυρὰ Λαλὰ ἐγίνη ἡ 'Αρετȣσα.
Γιατὶ τȣτο ὁπȣναι φρόνιμος, μὴ δὲ χαθῇ ςὰ πάθη,
Τὸ ῥόδον, κὶ εὔμορφος ἀνθὸς γεννᾶται μέσ' ς' ἀγκάθι.
Ἐπȣτ' ἡ ἀγάπη ἡ μπιςικὴ μὲ τὴν χαρὰ πλειώθη,
Καὶ πληρωμὴ ςὰ βάσανα μεγάλη τȣς ἐδόθη.

Καὶ

Καὶ κάθε εἷς πῦ διάβασεν, ἰδὰ κὶ ἂς τὸ κατέχῃ,
  Μὴν χαίεται ςὰ κίνδυνα, μὰ πάντα ἐλπίδα ἂς ἔχῃ.
Κ' ἐκεῖνοι, πῦ κοπίασεν, ἂς τὸν καλὴν ὡρίζουν,
  Κὶ ἂς συμπαθοῦν τὰ σφάλματα, ἐκεῖνα πῦ γνωρίζουν.
Ἐσίμωσε τὸ ξύλο μυ, τὸ ῥάξιμο γυρεύει,
  Ἦλθε σ' ἀνάβατα νερά, κ᾽ πλειὸ δὲν κινδυνεύει.
Θωρεῖ τὸν ὐρανὸν, γελᾷ, τὴν γῆν, κ᾽ καμαρώνει,
  Κ' εἰσὲ λειμιῶνα ἀνάπαψιν ἄραξε τὸ τιμῶνι.
Ἐβάθη πελάγυ ἁρμενίζα, μὰ ἐδᾶλθα ςὸν λειμιῶνα,
  Πλειὸ δὲν θυμῦμαι ταραχαῖς, μαίνιταις, κ᾽ χειμῶνα.
Θωρῶντας ἐχαρήκασι, κ' ἐκρυφοκαμαρῶσαν,
  Κὶ ὅσοι κλυθῦσα πὸ μακρὰν, ἰδὰ κοντὰ σιμῶσαν.
Ἡ γῆ ἀγαίνει τὴν βολὴν, ὁ ἀέρας κ᾽ μυγκρίζει,
  Καὶ μιὰ βροντὴ ςὸν ὐρανὸν τζ' ἐχθρὺς μυ φοβερίζει.
Ἐκείνυς τὺς κακόγλωσσυς, πῦ ψέγυν ὅτι δῦσι,
  Κὶ ἀπέκει δὲν κατέχυσι τὴν Ἄλφα κἂν νὰ πῦσι.
Θωρῶ πολλὺς, κ᾽ πιθυμῦν κ' ἔχω το γροικημένα,
  Νὰ μάθυν τὶς κοπίασεν εἰς τ' ἀπανωγραμμένα.
Κ' ἐγὼ δὲν θὲ νὰ κρυφευθῶ, κὶ ἀγνώριςον νὰ μ' ἔχυν,
  Μὰ θέλω νὰ φανερωθῶ, ὅλοι νὰ μὲ κατέχυν.
Βιτζέντζος εἶν ὁ Ποιητὴς, κ᾽ ςὴν γενιὰν Κορνάρος,
  Πῦ νὰ βρεθῇ ἀκριμάτιςος, σὰν θὰ τὸν πάρῃ ὁ χάρος.
Στὴν Στίαν ἐγεννήθηκε, ςὴν Στίαν ἀνεθράφη,
  Ἐκεῖ ἔκαμε, κ' ἐκόπιασεν ἐτῦτα πῦ σᾶς γράφει.
Στὸ Κάςρον ὑπανδρεύθηκε, σὰν ἑρμηνεύει ἡ φύσι,
  Τὸ τέλος τυ ἔχει νὰ γενῇ, ὅπυ ὁ Θεὸς ὁρίσει.
Οἱ ςίχοι θέλυν διόρθωσιν. κ᾽ σάσμα ὅσο μπορῦσι,
  Γὶ αὐτὺς πῦ τὺς διαβάζυσι, καλὰ νὰ τὺς γροικῦσι.

ΤΕΛΟΣ.